

Împărtășanie nu deasă, nu rară, ci Personală

adică având pregătire potrivită fiecăruia în parte, după Sfinții Părinți

A. Cuprins	2
B. Introducere	6
C. Poate dăuna Sfânta Împărtășanie?	33
1. Sfânta Scriptură	33
2. Sfântul Ierarh Nifon al Constanțianei	33
3. Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul	34
4. Sfântul Cuvios Ioan Iacob de la Neamț (Hozevitul)	42
5. Ce efecte poate avea Sfânta Împărtășanie asupra primitorului?	47
6. Ce face Sfânta Împărtășanie ereticilor?	48
7. Cazuri de oameni afectați fiindcă s-au împărtășit prea rar	49
8. Cazuri de oameni afectați fiindcă s-au împărtășit prea des, fără pregătirea potrivită	51
a) Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul	51
b) Siluirea cu Sfintele Taine	51
c) Desimea fără pregătire duce de la plictiseală și forțare la scârba de Sfintele Taine	54
(1) Dilema linguriței = dilema guriței	54
(2) Răspunsul războinicilor	70
(3) Opinia domnului Vasile Chira în legătură cu împărtășania bolnavilor contagioși	74
(4) Împărtășania bolnavilor după Sfintele Canoane	83
(5) Sfânta Împărtășanie = test de biruire a scârbei prin credință?	94
(6) Părintele Lucian Grigore: schimbarea linguriței Donatorului sau a guriței primitorului? Împărtășanie deasă sau pregătită după Sfinții Părinți?	98
(7) Dezlegare Ortodoxă: persoane unice, nu lingurițe unice	124
d) Desimea fără pregătire duce la stilism	125
e) Desimea fără pregătire duce la sinucidere	125
f) Ispita celor din occident	126
(1) Împărtășania deasă, fără pregătire duce la terorizarea preoților și dezbinarea familiilor	126
(2) Împărtășania deasă, fără pregătire este obicei iezuit	126
9. Ce au pățit cei care s-au împărtășit cu nevrednicie/cu nepregătire/cu pregătire necorespunzătoare	134
a) Mântuirea păcătoșilor	134
b) Sfântul Ierarh Ciprian al Cartaginei	136
c) Vrajitoria cu Sfintele Taine	137
(1) Cu știință	137
(2) Fără știință	137

10.	Sfânta Împărtășanie nu duce la pocăință automat	138
D.	Toți trebuie să se împărtășească la fel?	138
1.	Care este țelul Sfintei Împărtășanii?	138
a)	Sfântul Cuvios Maxim Mărturisitorul	140
b)	Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul	147
2.	Cine este vrednic, cine este nevrednic	148
a)	Nu se pot împărtăși decât cei vrednici, cei nevrednici se vatămă (preoții se osândesc dacă nu i-au cercetat/refuzat)	148
b)	Cei nevrednici pentru a li se scoate miride (preoții se osândesc dacă nu i-au cercetat/refuzat)	149
c)	Păcatul voinii, păcatul firii	152
d)	Nevrednicia firii	153
(1)	Maica Domnului!	154
(2)	Sfântul și Marele Prooroc Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului	154
(3)	Nimeni în afară de Hristos	155
e)	Nevrednicia voinii	155
3.	Ierarhia Bisericească și Sfânta Împărtășanie	156
a)	În Biserica Primară	157
b)	Pe vremea Sfântului Sinod 1 ecumenic	158
a)	Pe vremea Sfântului Cuvios Simeon Noul Teolog	163
b)	Pe vremea Sfântului Ierarh Simeon al Tesalonicului	181
c)	Pe vremea Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul	182
d)	Azi...	183
2.	Preoții și mireni se împărtășesc la fel?	185
a)	Înaintarea în Ierarhia Bisericească este una a creșterii responsabilității și asprimii pregătirii, nu a boieriei și trândăviei în pregătire	185
b)	Pregătirea cu mai multă trezvie, pocăință, osteneală și asprime (sufletească și trupească) a clericilor pentru Sfânta Liturghie	187
(1)	Liturghier	187
(2)	Sfântul Cuvios Pafnutie, egumenul Mănăstirii Borob	195
(3)	Filocalia	195
D.	Cum trebuie să ne pregătim pentru Sfânta Împărtășanie?	199
3.	Spovedanie	200
dată	a) Și clericii înainte de a sluji, și mireni înainte de a se împărtăși sunt datori să se spovedească de fiecare dată	200
b)	Sfinții Apostoli	201
c)	Sfântul Ierarh Ciprian al Cartaginei	201
d)	Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul: cum să fie Sfânta Spovedanie pentru a se putea Sluji/împărtăși	202

(1) Duhovnic	202
(2) Canoanele Sfântului Ioan Postitorul	207
(3) Ucenic	214
4. Post de:	226
a) Împreunare	226
b) Hrană	227
5. Lucrare lăuntrică de pocăință sau plâns duhovnicesc	228
a) Patericul	228
b) Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur	228
c) Sfântul Cuvios Simeon Noul Teolog	229
(1) Cuvinte ale Sfântului Simeon Noul Teolog	229
(a) Despre Împărtășania cu vrednicie și nevrednicie	229
(b) Despre pregătirea pentru Sfânta Împărtășanie	239
(2) Cum se pregătea Sfântul Simeon Noul Teolog pentru Sfânta Împărtășanie și cum recomanda el ucenicilor săi să facă aceasta	247
(3) Cum se pregătea Sfântul Simeon Noul Teolog pentru a sluji Sfânta Liturghie și cum recomanda el preoților să facă aceasta	249
d) Sfântul Ioan de Kronstadt	250
e) Sfintele Canoane	255
6. Dezlegarea duhovnicului	256
a) Azi (ne mai fiind vrednici de Sfânta Împărtășanie și ne mai fiind în stare să avem o adevărată pocăință) ne putem împărtăși doar datorită dezlegării duhovnicului, din marea îndurare a lui Dumnezeu	256
b) Spovedania să fie autentică	258
c) Oprirea de la Sfânta Împărtășanie este tot o Sfântă împărtășanie fiindcă ne mântuiește tot prin Sfânta Jertfă	258
E. Frecvența Sfintei Împărtășanii după Sfinții Părinți	259
1. Împărtășania deasă + fără pregătire = obicei nou papistășesc	261
2. Sfinți care nu s-au împărtășit niciodată în viața pământească, mântuindu-se doar prin pocăință	261
3. Sfinți care s-au împărtășit rar, dar cu o uriașă pocăință	261
a) Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca	261
b) Avva Filimon	263
c) Sfântul Cuvios Marcu din Muntele Fracesc	264
d) Sfântul Cuvios Pavel cel nou din muntele Latro	265
e) Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla	266
f) Un Sfânt creștin din muntele Sinai	267
4. Sfinții care s-au împărtășit cu frecvența căii împărătești (de mijloc), lucrând pocăința	268
a) Sfântul Ierarh Nifon al Constanțianei	268

b)	Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț	269
c)	Sfinții de la Cernica (Cuviosul Gheorghe și Ierarhul Calinic)	270
d)	Sfântul Cuvios Ioan Iacob cel nou de la Neamț (Hozevitul)	271
5.	Sfinți care s-au împărtășit des, având un context potrivit pentru aceasta, în pocăință fierbinte	272
a)	Sfântul Cuvios Chiriac de la Iordan	272
b)	Sfântul Cuvios Simeon Noul Teolog	272
c)	Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul	272
6.	Sfinții și Sfânta Împărtășanie nevăzută (prin iubire nu ritual)	273
7.	Ce este mai rău: A fura sau a fugi de cele Sfinte?	275
8.	Cât de des trebuie să ne împărtășim azi, după Sfinții Părinți?	278
a)	Sfântul Ierarh Atanasie cel Mare	278
b)	Sfântul Ierarh Vasile cel Mare	278
c)	Sfântul Ierarh Ioan Gură de Aur	279
d)	Sfântul Ierarh Filotei al II-lea Kokkinos	282
e)	Sfântul Ierarh Dimitrie al Rostovului	285
f)	Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț	285
g)	Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul: Scopul împărtășaniei dese	286
h)	Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica	287
i)	Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul	287
9.	Era Părintele Cleopa un rărist sau urma întru totul Sfinților Părinți?	288
F.	Concluzie	297

Să trecem acum la mult vestitul și controversatul subiect al deseii împărtășanii.

De la început trebuie să înțelegem că (după Sfinții Părinți) chiar și numai a vorbi de deasă sau rară împărtășanie este o mare eroare. Întotdeauna ei ne învață că Sfânta Împărtășanie nu trebuie să fie nici deasă, nu trebuie să fie nici rară, nu trebuie să țină niciodată cont de frecvență, ci este întotdeauna PERSONALĂ în context, care ține atât de pregătirea, de vrednicia sau nevrednicia primitorului, dar și de modul în care acesta își are viața în general și în special în momentul în care dorește să se împărtășească. Ca și în celelalte probleme ale mântuirii, și aici (sau cu atât mai mult aici) se împlinește cuvântul Sfintei Evanghelii:

Mat 18:17 Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș. 18 Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer. 19 Iarăși grăiesc vouă că, dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. 20 Că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.

Cu alte cuvinte ca Tatăl să ne dea Împărtășania cu Hristos, adică să fie și Domnul nostru prezent în Ea (să nu fie împărtășania deșartă sau împărtășania pierzării) trebuie ca cel ce se împărtășește să fie în ascultare de Sfânta Biserică, să se învoiască cu aproapele (să nu fie în ceartă) și să se unească prin dezlegare și cu voința duhovnicului.

Sfânta Împărtășanie este marea întâlnire între Persoane, deci marea Taină. Dumnezeu este întotdeauna dornic să se unească veșnic cu toți astfel încât să dăruiască tuturor existența veșnică fericită. El este neschimbător în iubirea Lui însă se coboară la oameni sau îngeri (făpturile care sunt persoane) după starea lor, după capacitatea lor și după înțelegerea fiecăruia în parte.

Cu oamenii, însă, e o altă treabă... ei se schimbă în fiecare clipă. Deci întâlnirea între ei și Dumnezeu este variabilă nu numai de la om la om, ci și în cazul aceluiași om în funcție de starea sa. Cine nu ține cont de aceasta, nu ține cont de realitate, deci... nu se exprimă Ortodox sau după Sfinții Părinți.

A se împărtăși cineva des sau rar este o exprimare matematică a unei frecvențe, o metodă, exterioară vieții lăuntrice, ca și cum omul ar fi vreun robot programat. Este ceea ce se numește metodism. Dar metodismul este o erezie nu Ortodoxie.

A se împărtăși cineva personal, în funcție de ce stare are în acea clipă, de vrednicie sau nevrednicie, de context este deja o exprimare care ne mută mintea de la automat, metodă, modă, exterior, la marele și tainicul univers al sufletului, care este nuanțat, nesfârșit, unic pentru fiecare.

Acest univers personale este, însă, omenesc și, deci, nu ține numai de persoană, ci și de firea comună a oamenilor, experimentată prin harul Sfântului Duh de Sfinții Părinți. Ei au înțeles, așadar, ce este general (deci ține de fire) și ce este particular (deci ține de persoană) și ne ajută prin sfaturile lor să știm ce avem de făcut atât la modul general, cât și în situații ale lor asemănătoare cu ale noastre. Acestea din urmă, însă (nu trebuie să uităm), că sunt totuși (măcar un pic) diferite, deci trebuie adaptate cu ajutorul duhovnicului la situația noastră unică și irepetabilă (irepetabilă chiar și în cadrul propriei noastre experiențe de zi cu zi. Azi suntem altfel decât ieri și mult mai altfel decât alaltăieri, iar de mâine nici nu știm dacă vom mai fi). Sper că ați observat că nici o Sfântă Împărtășanie nu se repetă, ci de fiecare dată ne vine cu ceva uimitor de nou și neașteptat în înțelesurile Ei). Numai așa putem afla (și prin Ea și prin Sfânta Spovedanie, discutând cu duhovnicul foarte amănunțit), ce să facem să ne mântuim, adică să ne împărtășim cu buna cuviință potrivită nouă.

Cuvântul acesta:

<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2013/11/17/parintele-dumitru-staniloae-marturisirea-pacatelor-si-pocainta-in-trecutul-bisericii-spovedania-obligatorie-impartinirea-deasa-spre-osanda-nevrednicie/>

este un studiu de o mare profunzime a Părintelui Dumitru Stăniloae din practica Sfintei Biserici și a Sfinților Părinți.

Chiar dacă este scris în contextul Vladimireștilor nu putem huli că Sfinții Părinți de la începutul Sfintei Biserici (citați de Părintele Profesor) au scris doar despre Vladimirești. Vladimireștii nu este buricul pământului. Sfinții Părinți au scris despre oameni în general și despre realitatea necesității pregătirii temeinice și adaptate contextului lor în vederea Sfintei Împărtășanii, lucruri încălcate, din păcate, de cei de la Vladimirești (și azi de mult mai mulți, din toată țara și chiar din toată lumea, din cauza unei deformări

foarte ciudate a iconomiei prin ispita diavolească a misiunii false ce păgubește pocăința. Se dorește a avea cât mai mulți Ortodocși doar cu numele și cantitatea, dar este o indiferență totală față de câți din ei sunt Ortodocși cu adevărat. Se chinuie misionarul să atragă, dar nu se sinchisește să-i formeze, fiindcă nici el nu este format. De fapt s-a cam pierdut și experiența a ce înseamnă Ortodox adevărat. Unii poate mai suspină după el, dar alții cred că ortodoxiștii sunt adevărații Ortodocși și se străduiesc ori să-i combată ori să le sporească necondiționat numărul, depinde pe ce parte a baricadei se află. Pe vremuri se spunea Non multa, sed multum, acum se spune doar mulțime multă de... convertiți. Se uită însă de Sfânta Evanghelie: *Mat 22:14 Căci mulți sunt chemați, dar puțini aleși.* astfel că nu îi mai alege nimeni. Stau oile risipite împrăștiate la cheremul lupilor gândiți).

Criseoarea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae avea ca argument central al chemării Părintelui Cleopa la slujirea de Patriarh al României, tocmai îngrijorarea lor comună că Vladimireștii se vor extinde în toată țara (lucru care s-a și întâmplat din păcate azi chiar și în mediul universitar – și chiar și printre clerici), asemănător (dar mult mai primejdios de) cum s-a întins focului iadului de la Prislop.

"București, 27.02.1990

înalte Prea Cuvioase,

Iubite Părinte Cleopa,

*Te rog și eu din tot sufletul, împreună cu Părinții Anania, Ciobotea și alți părinți și mireni, să primești, să faci, ca o jertfa, ceea ce ți se cere. Biserica noastră se află într-o situație grea. Catolicii au cumpărat 15 locuri de biserică în Capitală, **nebulia de la Vladimirești, cu reîncarnările budiste, care ne scoate din creștinism, câștigă teren.** Avem nevoie de un om care să câștige suflete și cu viața lui de smerenie, și cu căldura lui de propovăduitor al lui Hristos.*

Știu că-ți va fi greu să te ocupi cu alte probleme practice, dar poți avea oameni de ajutor lângă înalte Prea Cuvioșia Ta: pe Părintele Anania, pe Părintele Ciobotea, pe Părintele Galeriu și poate și pe alții. Fă, te rog, jertfa aceasta, măcar pentru o cât de scurtă vreme, ca să trecem de criza aceasta.

Să arăți un alt stil de înalt Vlădică și de mare râvnă pentru Hristos. Trebuie să trecem peste toate când e vorba de Hristos și de Biserica Lui.

Cu smerită închinăciune, Preot Dumitru Stăniloae¹

A-l combate pe Părintele Arsenie Boca cu Hristos este simplu.

A combate falsă împărtășanie de ritual cu adevărata Sfântă Împărtășanie înțelegătoare, este o încercare ostentivă. Nu sunt suficiente doar citate din Sfinții Părinți (ca în primul caz) trebuie și „des-ciuntirea” citatelor (aduse trunchiat de propovăduitorii frecventismului), iar uneori este nevoie de arătarea contextului din care au fost desprinse, pentru a li se înțelege sensul patristic.

Simptome din Vladimireștii de azi, mai rafinat (deci mai greu de depistat) sub forma desismului pseudo-patristic se regăsesc (din păcate) și în scrierile dumneavoastră. Nu aș fi vrut să discutăm despre ele, fiind dator a-mi observa cu minuțiozitate, durere și amărăciune, ba poate chiar și cu lacrimi, doar simptomele mele. Însă ați insistat atât de mult în acest sens și o tăcere a mea ar însemna că aș fi de acord cu dumneavoastră (că aș aproba – sau aș fi fost convins – că rătăcirea pe care o propovăduiți ar fi adevărata Ortodoxie). Pentru mine aceasta ar fi o lepădare de adevăr, având în vedere că v-ați adresat mie. Dacă faceți vreun articol neutru pe acest blog, dumneavoastră erați responsabilă pentru consecințele lui. Legând această idee de cuvintele mele sunt dator să urmez porunca Sfințelor Scripturi:

1Pe 3:15 Ci pe Domnul, pe Hristos, să-L sfințiți în inimile voastre și să fiți gata totdeauna să răspundeți oricui vă cere socoteală despre nădejdea voastră, 16 Dar cu blândețe și cu frică, având cuget curat, ca, tocmai în ceea ce sunteți clevețiți, să iasă de rușine cei ce grăiesc de rău purtarea voastră cea bună întru Hristos.

Poate că, de fapt, dumneavoastră nu vreți să susțineți ceea ce am văzut eu contrar Sfinților Părinți în postările dumneavoastră, ci doar combateți eroarea exagerării accentuării rarului în privința Sfintei Împărtășanii. Cu alte cuvinte, poate doar vă împotriviți rarisimului (care este contra-reacția greșită la desism, fără să se observe că de fapt este vorba tot de un frecventism, o accentuare pe număr în loc de calitate).

¹ Calinic ARHIEPISCOPUL, *Toată vremea-și are vreme*, Vol. IV -1990 -, Curtea de Argeș, 2015, pp. 205-206.

Sunt dator, aşadar, pentru început, să enumăr ceea ce se practică azi de frecvenţişti şi mai ales de către desişti (fiindcă răriştii pe lângă eroarea accentului impersonal pe frecvenţă măcar păstrează dorinţa unei pregătiri cu seriozitate pentru Sfânta Împărtăşanie, vorbind şi despre aceasta), care este contrar Sfinţilor Părinţi. Dacă dumneavoastră nu susţineţi acestea de mai jos, mă bucur din toată inima. Atunci înseamnă că ne deosebim opiniile doar prin nişte mici nuanţe ne semnificative exterioare de cuvânt şi nu în profunzimea înţelesurilor. Atunci înseamnă că studiul de mai jos nu vi se adresează, ci este doar un răspuns potrivit desiştilor (din care cu bucurie aş constata că nu faceţi parte).

Haideţi să privim împreună erorile frecventismului cu nuanţele lui contradictorii desismul/rărismul, care însă se întâlnesc la extreme:

- Sfânta Împărtăşanie ne aduce şi pocăinţă, dacă ne împărtăşim des/rar;
- Toţi Ortodocşii trebuie să se împărtăşească cel puţin odată pe săptămână, duminica, mai des ar fi exagerare, mai rar ar fi neglijare (zic desiştii moderaţi de tip ²JR). Desiştii radicali susţin că trebuie să ne împărtăşim de patru ori pe săptămână, iar super-radicalii zilnic. Desiştii mai cuminiţi (super-moderaţii) zic că să ne împărtăşim şi noi pe la vreo două, trei, săptămâni. Moderiştii zic ca mireni să se împărtăşească odată pe lună sau la 40 de zile, monahii la două săptămâni. Răriştii zic ca să ne împărtăşim în posturile mari, de patru ori pe an sau odată pe an în postul mare. Super-răriştii susţin odată în viaţă, înainte de ieşirea sufletului din trup (grijiania) sau, ca să fim siguri, nici măcar atunci, ca tâlharul cel bun de pe Sfânta Cruce. Deşi sunt aşa de diferite reţetele au un lucru comun foarte greşit: accentul pe frecvenţă. De aceea toţi de mai sus, pentru a li se defini ideologia greşită pot fi numiţi frecvenţişti şi cu adevărat se înscriu în acelaşi curent formal, chiar dacă se ceartă între ei. [Sfinţii Părinţi niciodată nu au abordat problema aşa. Ei au spus, cu toţii cam aşa: Sfânta Împărtăşanie se dă numai celor vrednici, dacă şi ei vor, în funcţie de starea şi contextul lor, printr-o pregătire duhovnicească atentă atât sufletească cât şi trupească, cu dezlegarea duhovnicului şi fiind în pace cu toţi. Sfinţii Părinţi accentuează foarte mult pe starea lăuntrică potrivită sau nu cu Sfânta Împărtăşanie. În unele situaţii, descriind anumite contexte sau rânduinte anumite ascultări abordează şi ei (cu multă prudenţă şi delicateţe) chestiunea frecvenţei la: mireni, monahi, bătrâni, bolnavi, schimnici, pustnici. Ei sugerau cam ce frecvenţă ar fi potrivită cu o anume stare şi lucrare lăuntrică, în funcţie de liniştea pe care o are omul să poată face o pregătire corespunzătoare pentru Sfânta Împărtăşanie, fără a face o regulă din aceasta şi în nici un caz vreo metodă obligatorie, Doamne fereşte! una este a da un sfat din experienţă pentru potrivirea unui cin într-un anumit context cu o anumită frecvenţă şi alta este a sugera că aceea este reţeta universală];
- Nu este obligatoriu înainte de a ne împărtăşi să ținem post, să ne spovedim. Eroarea aceasta nu o au răriştii, o au doar desiştii;
- Preoţii înainte de a sluji Sfânta Liturghie nu sunt obligaţi să postească şi să se spovedească;
- Având în vedere că preoţii nu se spovedesc şi nu postesc înainte de Sfânta Liturghie de ce mireni ar fi mai nedreptăţiţi ca ei şi ar fi datori să facă aceasta? Sunt ei mai păcătoşi? Eroarea aceasta nu o au răriştii, o au doar desiştii;
- Cu o spovedanie putem să ne împărtăşim de mai multe ori. Eroarea aceasta nu o au răriştii, o au doar desiştii;
- Indiferent de păcatele făcute, după un scurt canon (uneori chiar şi de o clipă), toţi Ortodocşii ar trebui să se împărtăşească de urgenţă, cât mai des/rar;
- În Biserica Primară toţi creştinii se împărtăşeau la fiecare Sfântă Liturghie;
- Postul nu este aşa de important, ci doar lucrarea lăuntrică. Eroarea aceasta nu o au răriştii, o au doar desiştii;
- Rugăciunile nu sunt nici ele aşa de importante, ci doar suspinul;
- Spovedania nu este nici ea aşa de importantă, ci doar o inimă înfrântă şi smerită înaintea Domnului. Eroarea aceasta nu o au răriştii, o au doar desiştii;
- Omul se poate mântui prin Sfânta Împărtăşanie deasă/rară fără a se schimba lăuntric;
- Omul se poate schimba lăuntric fără vreun efort ostenitor personal, este suficient doar ritualul Sfintei Împărtăşanii care ţine loc de tot, chiar şi de spovedanie şi/sau asceză;
- Fie că sunt râvnitori, fie că sunt leneşi, creştinii să se împărtăşească şi Domnul va şti ce să facă cu ei şi îi va mântui, chiar prin Sfânta Împărtăşanie, că doar este iubitor de oameni;
- Dacă copilul (soţul, soţia, părinţii, etc.) nostru nu prea este credincios şi este îndoctrinat de lumea aceasta, măcar să se împărtăşească (cu sau fără post, cu sau fără spovedanie nu contează), are grijă Domnul într-un fel de el;

- Dacă omul vrea să se împărtășească, dar nu vrea să lase păcatul, să-i dăm totuși Sfânta Împărtășanie, ca să nu se descurajeze sau Doamne Ferește! să meargă pe la sectari, doar Îl va mântui într-un fel și pe El Domnul care este în Sfânta Împărtășanie;
- Sfânta Împărtășanie este Viața, este Domnul nostru Iisus Hristos Cel iubitor de oameni. Nu poate vătăma pe nimeni, poate să ne facă numai bine. Așa că oricine, în orice condiții să se împărtășească și îl va mântui în vreun fel Domnul;
- Mântuirea se dă în dar, așadar nu contează râvna și efortul personal. Să ia omul darul Sfintei Împărtășanii și îl va mântui în vreun fel și pe el Domnul. Eroarea aceasta nu o au răriștii, o au doar desiștii. [Se uită că mântuirea este dar și râvnă. Dumnezeu i-ar mântui pe toți, dar dacă ei nu vor, nu-i forțează, cu atât mai puțin prin Sfânta Împărtășanie. Mântuirea este o schimbare lăuntrică, ceea ce implică și participarea minții tale, nu numai pentru a aproba, ci chiar pentru a lupta cu omul cel vechi. Mântuirea este împreună lucrarea omului cu Dumnezeu. Erezie gravă este credința că Dumnezeu singur mântuiește pe om, chiar și prin Sfânta Împărtășanie].
- Etc, etc, etc.

Dragii mei, de când citim noi Sfinții Părinți, nu am întâlnit să afirme vreunul din ei măcar o nuanță din cele propovăduite cu nonșalanță de frecvențiști mai sus. Numai dacă cineva rupe vreo vorbă de-a lor din context și o răstălmăcește poate trage concluzia [prin acrobații lingvistice și sofisme (precum sectarii)] că aceste idei le-ar putea aparține.

În toate studiile prodesiste, inclusiv cele ale lui P³ (poate vârful cel mai rafinat și autoritar al desismului românesc) nu am văzut argumente patristice privite echilibrat, care să trateze ambele părți ale problemei (atât râvna, cât și harul, atât împărtășania, cât și pregătirea pe măsură). Citatele patristice sunt rupte din context și răstălmăcite prin propria sa viziune prodesistă, accentuând doar pe harul Sfințelor Taine și neglijând râvna pregătirii printr-o argumentare ilogică minimalistă (care se contrazice în ea însăși sau este vădită chiar și prin argumente de bun simț ce le-ar putea găsi și vreun școlar fără prea multă pregătire, dar și fără prejudecăți).

Răriștii parcă totuși pun mai mult accent pe pregătire, deci sunt mai apropiați de echilibru. Greșeala lor este că intră în dispută polemică pe tema frecvenței, uitând că fiecare om este alt fel și, ca atare, are nevoie de alt leac. Uită și de posibilitatea existenței unor creștini ca în primele veacuri sau măcar ca pe vremea Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul care fac parte din poporul cel Sfânt ce se poate împărtăși chiar și la fiecare Sfânta Liturghie, desigur cu pregătirea corespunzătoare pe care o făceau și creștinii din Biserica Apostolică. Vom vedea mai jos despre această problemă când vom discuta cum erau creștinii în Biserica Primară.

Nu aș vrea să vă contrazic personal în această problemă fiindcă (probabil) practica dumneavoastră (aprobată de duhovnicul dumneavoastră și susținută de multe autorități misionare, dar mai puțin ascetice) este deasa împărtășanie și nu veți face decât să vă justificați, întărindu-vă prin mii de argumente propria părere, ca să vă puteți menține plăcerea de sine (că faceți parte dintre Sfinții poporului celui Sfânt ce primește Sfintele) întărită de acest obicei ritualic (dăunător sufletului atunci când nu se păstrează contextul lui patristic echilibrat printr-o pregătire corespunzătoare și o stare lăuntrică de umilință potrivită).

A vă neliniști duhovnicește în legătură cu această practică înseamnă a vă strica temelia pe care v-ați construit metoda de mântuire și a vă pune într-un conflict cu duhovnicul dumneavoastră de la care sunt convins că aveți mult folos. Duhovnicul este (printre altele) și cel mai intim prieten, alinător al necazurilor și întăritor în nedumeririle de pas cu pas. Cum să vrem măcar a ne atinge vreun pic de această minunată relație?

Este datoria sfinției sale să se intereseze de cum erau cei vrednici de Sfânta Împărtășanie, după Sfinții Părinți, ce înseamnă „Sfintele Sfinților” din Biserica Apostolică și ce este împărtășania din dezlegare care se dă azi (în funcție de contextul sufletesc de pas cu pas al ucenicilor). Apoi de la această cunoștință generală să se uite în adâncul sufletului dumneavoastră, să vă vadă starea, credința, contextul și evoluția [pentru a nu vă vătăma cumva printr-o deasă împărtășanie (care ar deveni un ritual ce v-ar răci sau v-ar face să disprețuiți pe cei ce nu se împărtășesc des și să căpătați o părere de sine că ați fi pe drumul cel bun) sau, dimpotrivă, pentru a nu vă duce la deznădejde printr-o prea rară împărtășanie] și să vă conducă spre o stare de smerenie lină, singura în care ne unim cu adevărat cu Hristos.

Stilul dumneavoastră este unul de bună calitate, demn de admirație: o exprimare degajată, echilibrată, cu mici observații fine (dar percutante) pe diferite subiecte, care însă țintesc la miez cu multă eficiență, tocmai prin faptul că nu brutalizează, dar totuși observă (ușor ironic) ceea ce este (sau ceea ce pare defect).

Problema dumneavoastră, așadar, nu este stilul, ci conținutul, căci nu întotdeauna exprimați/apărați adevărul și realitatea surprinsă de Sfinții Părinți prin însuflarea Sfântului Duh, ci de multe ori... niște păreri personale, desigur susținute din exterior de un curent teologic modernă ce se vrea neopatristic, dar eșuează în parțialism, deci părerism.

Dacă ați primit cu bucurie aprecierile noastre, sper să nu ne urâți și pentru observațiile pe care le facem, de dragul Sfinților Părinți (nu dumneavoastră personal, ci părerilor care vă influențează negativ).

Unul din primii mei duhovnici, care a și mărturisit ani lungi în temnițele comuniste, inclusiv la Aiud (având, printre altele, și două facultăți), m-a învățat un lucru pe care nu am putut să-l observ singur și care mi-a fost de mare folos practic în viața mea. El mi-a spus că dacă te împotrivești voinței unui bărbat, el poate sări la ceartă cu tine, dar te poți împăca (nu după multă vreme) la o bere cu el, dar dacă te împotrivești voinței unei femei, chiar dacă se exprimă delicat, ea îți poartă pică cam toată viața. Dumneavoastră având viață bisericească, dorința de a cunoaște Sfinții Părinți, duhovnic și suferință sper că ați dobândit o minte bărbătească și nu mă veți urî. Iar dacă mă veți urî pe mine, bine faceți, fiindcă sunt vrednic de ură, dar vă rog să nu respingeți din cauza aceasta realitatea surprinsă de Sfinții Părinți, doar pentru că eu sunt cel care v-am arătat-o. Vă repet, am îndrăgit și blogul acesta, și persoana dumneavoastră, fără a fi însă de acord cu ceea ce nu este patristic pe aici și, deci, nici în expunerile dumneavoastră.

Tot Părintele de mai sus, când era întrebat de un Mitropolit:

– *Sunteți de acord să ne împărtășim des ca Părinții de la Sfântul Munte?*

Răspundea cu tâlc:

– *Să fim mai întâi ca Părinții de la Sfântul Munte și apoi să ne împărtășim ca ei.*

Problemele expuse de dumneavoastră sunt de o gravitate foarte mare și afectează pe mulți, de aceea ne simțim datori să le abordăm, nu pentru a vă schimba sau influența în vreun fel, ci pentru a mărturisi:

Rom 10:10 Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire.

11 Căci zice Scriptura: „Tot cel ce crede în El nu se va rușina”.

Sper să ne iertați.

Iată ce îmi scriați:

„Domnule Victor Ardeleanu,

Vă mulțumesc din nou pentru răspuns și pentru timpul pe care l-ați acordat scrierii acestor comentarii. Nu aveți de ce să vă cereți iertare față de mine, eu în momentul de față nu am niciun fel de supărare, resentiment etc. față de persoana dumneavoastră, ci strict o mare durere și amărăciune pentru fenomenele duhovnicești din țara noastră, ale căror simptome se văd inclusiv în discursul dumneavoastră.”

Pentru a fi mai limpede în legătură cu această afirmație ar trebui să argumentați patristic ce fel de simptome ați aflat. Nu cumva vederea dumneavoastră (ce vă aduce o mare durere și amărăciune) să fie influențată de niște păreri proprii (nepatristice) iritate că fenomenele duhovnicești din țara noastră și discursul nostru nu sunt de acord cu ele. Este posibil să aveți provocată durere și amărăciune exact acolo unde, de fapt, este chiar lucrarea harului Sfântului Duh, și, dimpotrivă, să aveți bucurie unde lucrează amăgitorul mascat într-o falsă smerenie și un amăgitor ortodoxism. Este posibil ca alteori să simțiți corect, după cum este cu puțință și amestecul între cele două variante. Adică unele dureri și amărăciuni să fie provocate de lucrarea lui Dumnezeu și altele de cea a satanei, iar unele bucurii să fie provocate de Adevăr și altele de minciuni. Una din marile probleme de la căderea lui Adam este că oamenii se iau după ceea ce simt (inteligibil sau sensibil), iar nu după poruncile lui Dumnezeu. Simțirea dumneavoastră, durerea și amărăciunea dumneavoastră nu pot fi criteriu universal valabil și nici adevărul fără de greșală. Cei care se conduc după simțire ajung să se pună pe ei înșiși ca autoritate infailibilă în proclamarea adevărului. Aceasta, în general, se petrece cu cei care au rațiunea formată din păreri, iar nu după Sfinții Părinți.

Lucrarea Sfinților Părinți este atât de smerită (fiindcă nu pune preț pe sine, ci doar pe poruncile lui Dumnezeu, necondiționat) încât nu se poate să nu imprime în cititorul lor dorința de a se purta și el la fel (dacă nu cumva este întunecat de vreun interes personal – din care cel mai frecvent este îndulcirea de sine, cu manifestările ei cele mai mascate în îndulcirea de sine că ar fi conform voinței lui Dumnezeu).

Duhovnicește ar fi cam așa: omul să se îndurereze și să se amărăscă din cauză că el însuși L-a supărat pe Dumnezeu și că vede în sine simptomele tuturor păcatelor, neștiințelor sau cunoștințelor mincinoase ale lumii în totalitatea ei și ale tuturor oamenilor în parte (de care este vinovat mai ales el însuși). Iar dacă nu

este atât de absorbit de această vedere încât să nu mai observe nici un fel de simptome la ceilalți, atunci, măcar pe ale celorlalți să le privească ca pe niște mici neajunsuri (ale unor oameni mai buni, mai sfinți și mai frumoși ca el) față de propriile lui mari defecte. Cu milă să-i privească (pentru firea noastră căzută și chinurile în care zăcem cu toții din mândrie), considerând că lesne se pot îndrepta aceia prin pocăință (prin marea bunătate a lui Dumnezeu și un strop de râvnă), pe care el însuși ticălosul nu o are (și din lenevire nici nu o cere cum s-ar cuveni).

Nu este suficient să ne împărtășim săptămânal și să parcurgem file de internet sau să citim studii despre Sfinții Părinți, pentru a ne forma automat patristic. Ba, de multe ori, părerea de sine hrănită de ideea că suntem vrednici a ne împărtăși săptămânal (doar cu o pregătire superficială, ceea ce sper că nu este cazul dumneavoastră) ne face și pe noi superficiali. Ea este o mare primejdie care ne întunecă mintea ca un drog subtil (dar eficient) și nu mai putem avea un discernământ adevărat al realității. Ajungem să credem că suntem patristici (împărtășiți ca mai nimeni alții), dar în realitate să ne apărăm propria părere și credința noastră idioritmică fixistă liturgică/morală/teologică/estetică/duhovnicească. În final devenim noi înșine un fel de criteriu al celorlalți, o măsură a tuturor lucrurilor. Adică exact capcana diavolească a păgânismului.

Diavolul lucrează astăzi mult mai subtil. El nu dorește o lepădare directă de Ortodoxie (mult mai greu de dobândit), ci o lepădare subtilă... doar de pocăință. Este, însă, îndeajuns pentru a ne lepăda de Hristos.

Orice practică pe care o facem ca un ritual repetitiv și automat, bizuindu-ne pe ea ca pe o metodă sigură de mântuire, îl poate înlocui pe Hristos. Chiar Împărtășania ca metodă poate deveni un idol care ne blochează accesul la Sfânta Împărtășanie cu Hristos.

Atunci când lipsește râvna pocăinței omului degeaba dăruiește Dumnezeu harul. Mântuirea este unirea omului cu Dumnezeu, așadar ea se face doar prin sinergie (prin împreună lucrarea omului cu Dumnezeu).

Omul dă râvna, Dumnezeu dă harul. Așa ne învață Sfinții Părinți:

„Nimenea dintre noi nu e în stare să biruiască cu de la sine putere uneltirile și meșteșugirile celui viclean, ci cu puterea nebiruită a lui Hristos. Deci în zadar s'au amăgit cei ce se mândresc, laudându-se că au desființat păcatul prin nevoințele săvârșite de ei și prin voia lor liberă. Acesta nu poate fi desființat decât prin harul lui Dumnezeu, ca unul ce a și fost omorât prin taina de pe cruce. De aceea și luminătorul Bisericii, Ioan gură de Aur, zice că „nu ajunge râvna omului, dacă nu se bucură și de revărsarea ajutorului de sus“, dar iarăși că „nu câștigăm nimic din revărsarea harului de sus, dacă nu este râvnă. Acestea amândouă le arată Iuda și Petru. Cel dintâi bucurându-se de mult ajutor, n'a folosit nimic, fiindcă n'a adus cele ale sale. Iar Petru, cu toate că a râvnit, fiindcă nu s'a bucurat de niciun ajutor, a căzut. Din acestea două se țese virtutea. De aceea vă rog, zice, nici să nu dormiți aruncând totul asupra lui Dumnezeu, nici sârguindu-vă să nu socotiți că dobândiți totul prin ostenele voastre“.

69. *Dumnezeu nu vrea ca noi să zăcem pe spate. De aceea nu face El totul. Dar nu vrea nici să fim mândri. De aceea n'a lăsat pe seama noastră totul, ci scoțând din fiecare ceea ce este vătămător, ne a lăsat nouă ceea ce este de folos. Bine învață și Psalmistul: „De nu va zidi Domnul casa, în zadar va priveghia cel ce păzește și ostenește“. Căci este cu neputință omului să caice peste aspidă și vasilisc și să încalce peste leu și peste balaur, dacă nu se va fi curățit mai înainte, pe cât e cu putință omului, și nu-l va fi întărit apoi Cel ce a zis Apostolilor: - „Iată v'am dat vouă putere să călcați peste șerpi și peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului“. De aceea ni s'a și poruncit să cerem în rugăciune de la Domnul „să nu ne ducă pe noi în ispită, ci să ne izbăvească de cel viclean“. Căci de nu ne vom izbăvi prin puterea și ajutorul lui Hristos de săgețile cele aprinse ale celui viclean și de nu ne vom învrednici astfel să dobândim nepătimirea, în zadar ne vom osteni, socotind să isprăvim ceva prin puterea sau sârguință noastră. Deci cel ce vrea să se ridice împotriva uneltirilor diavolului și să le facă fără putere și să fie părtaș de slava dumnezească, e dator să ceară cu lacrimi, cu suspine, cu dor nesăturat și cu suflet fierbinte, ziua și noaptea, ajutorul și sprijinirea lui Dumnezeu. Iar cel ce vrea să se împărtășească de acestea, trebuie să-și facă sufletul său curat de toată dulcea împătimire de lume și de patimile și poftele protivnice. Căci despre asemenea suflete zice Dumnezeu: „Voiu locui și voiu umbla întru ei“. Iar Domnul a zis ucenicilor: „Cel ce mă iubește pe mine va păzi poruncile mele și Tatăl meu îl va iubi pe el, și vom veni și ne vom face locaș în el“.1”*

Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți

Dar râvna omului, dacă nu urmează cu echilibru poruncile Domnului (prin cunoașterea și trăirea celor predate nouă de Sfinții Părinți) evitând abaterea fie la stânga, fie la dreapta, poate fi și rătăcită. Atunci omul se aruncă el însuși (îmbrâncit și de satana), cu capul în iad:

„RĂVNA

1686. - Rîvna este puterea sufletească în continuă desfășurare pentru realizarea faptelor bune, pentru un ideal. Rîvna cea bună pornește din credință și devotament față de poruncile lui Dumnezeu, “în sânguință fiți fără preget, fiți plini de râvnă cu duhul, slujiți Domnului, bucurați-vă în nădejde, fiți răbdători în necazuri, stăruiiți în rugăciune” (Rom. 12,11-12). Rîvna rătăcită stăpânește pe omul care se călăuzește de idei bune, dar le înțelege greșit și le aplică rău, înșelându-se de poftele încăpățânării și ale slavei deșarte, așa cum au făcut toți ereticii, dintre care unii chiar și-au vărsat sângele spre pierzarea lor și bucuria diavolului (Rom. 1,18; 2, 8; I Tim. 1, 20; II Tim. 3,1-8). Rătăcirea se strecoară mai mult acolo unde este o disproporție între lumina rațională a adevăratelor dogme și între râvna împlinirii unor intenții bune, călăuzite de un sentimentalism needucat și năvalnic, alimentat de rătăcirii tainuite ale imaginației mintale. Leacul râvnei păcătoase este ascultarea de legea Domnului păstrată de biserică și supunerea canonică sub oblăduirea ierarhiei canonice, că “Nimeni nu poate să aibă pe Dumnezeu de Tată, dacă n-are Biserica de mamă” (Sf. Ciprian -D. unitatea Bis. 4).

1687. -în viața omenirii sînt două idealuri principale: cel al egoismului pămîntesc și cel al cerului veșnic. Toate celelalte feluri de idealuri sînt secundare și se grupează pe lângă unul sau altul dintre aceste două idealuri (eterne) extreme. Dorința inimii este atracția către unul din aceste idealuri principale sau secundare.

Cînd această dorință se transformă într-un crez, ea dă naștere rîvnirii de a atinge idealul crezut. Rîvna către cucerirea idealului poate să fie bună sau rea, după felul idealului, după realitatea naturală personală și după mijloacele folosite. Astfel au fost oameni care au avut dorințe și idealuri care nu le-au fost de nici un folos ca Iuda (Ioan 11,13,27; Luca 9,57-62; Matei 23,15). Adevărata rîvnă către atingerea unui ideal, trebuie să fie temeinic examinată întru lumina legilor Domnului și numai după aceea să fie rîvnită cu tărie jertfelnică cerîndu-se ajutorul harului (Marcu 2,13-14; Luca 24,32; Ioan3,1-12; 15,1-20; F. Ap. 9,1-22; I Cor. 9, 27; Gal. 6,17). (Ierom. Nicodim SACHELARIE, *Pravila bisericască*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.)³”

Fără a înțelege unicitatea persoanei și, deci, unicitatea întîlnirii (bine ar fi unirii) celei mai importante între persoane (care este Sfînta Împărtășanie), fără a privi cu ochii pocăinței dramatica realitate a noastră că suntem nevrednici (cei mai răi și vinovați pentru toate păcatele lumii), rămînem în multa noastră înșelare și în grozavul nostru chin, care uneori se simt, dar alteori nu.

Iată ce spunea despre aceasta nu nepotul, ci chiar Sfîntul Cuvios Siluan Athonitul:

„Domnul iubește atît de mult pe om, încât îi dă darurile Sfîntului Duh, dar pînă cînd sufletul se învață să păstreze harul, se chinuie mult.

In primul an după ce am primit pe Duhul Sfînt, gândeam: „Domnul mi- a iertat păcatele: harul dă mărturie de aceasta; de ce mai am nevoie?”. Dar nu trebuie să gîndim așa. Chiar dacă păcatele ne-au fost iertate, toată viața trebuie să ne aducem aminte de ele și să ne întristăm, ca să păzim zdrobirea [inimii]. N-am făcut așa și am încetat zdrobirea și mult am fost hărțuit de demoni. Eram nedumerit de ce se făcea cu mine și-mi spuneam: „Sufletul meu cunoaște pe Domnul și iubirea Lui. Cum de-mi vin gînduri rele?” Dar Domnului i S-a făcut milă de mine și m-a învățat El însuși cum trebuie să mă smeresc: „Ține mintea ta în iad și nu deznădăjduit” și prin aceasta vrăjmașii sunt biruiți. Dar de îndată ce las mintea mea să iasă din foc, gîndurile rele câștigă din nou putere. [...]

² Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, Ed. Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, Vol. IV., pp. 222-224.

³ Ierom. Nicodim SACHELARIE, *Pravila bisericască*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

Pentru smerenie, sufletul dobândește odihnă în Dumnezeu, dar ca să țină această odihnă, sufletul trebuie să se învețe multă vreme. Pierdem această odihnă pentru că nu suntem întăriți în smerenie. Și pe mine vrăjmașii m-au înșelat mult. Gândeam în mine însumi: Sufletul meu cunoaște pe Domnul, știe cât e de bun și cât de mult ne iubește; cum se face însă că-mi vin gânduri rele? Și multă vreme n-am putut să mă regăsesc, până când nu m-a povățuit Domnul, și atunci am înțeles că din mândrie se arată gândurile rele. [...]

Omul cade în înșelare fie din lipsă de experiență, fie din mândrie. Dacă e din lipsă de experiență, Domnul ne va tămădui degrabă; dar dacă e din mândrie, atunci sufletul va suferi multă vreme până când se va fi învățat smerenia, și abia atunci îl va tămădui Domnul.

Cădem în amăgire când credem că suntem mai deștepți și mai experimentați decât alții și chiar decât duhovnicul nostru. Și eu am gândit așa din lipsă de experiență și am suferit pentru aceasta și sunt foarte mulțumitor lui Dumnezeu că prin aceasta m-a smerit și m-a povățuit și nu m-a lipsit de mila Sa. Și acum gândesc că, dacă nu te mărturisești duhovnicului, e cu neputință să scapi de înșelare, și pentru aceasta s-a dat de la Domnul duhovnicilor puterea de a lega și dezlega.” (Sfântul Siluan Athonitul, Intre iadul deznădejdiei și iadul smereniei,

<https://ro.scribd.com/doc/124818895/Sfantul-Siluan-Athonitul-Intre-iadul-deznadejdii-si-iadul-smereniei>, miercuri, 10 iunie 2015, pp. 26, 131-132, 141.)⁴.

Dar nu numai ascultare față de duhovnic în ceea ce privește particularitatea noastră și contextul, ci și față de Sfânta Scriptură și de Sfinții Părinți, când avem de a face cu lucruri ce țin de credință și de ce să facem ca să ne mântuim la modul general, pentru a nu încălca din neștiința noastră (sau a duhovnicului) vreuna din poruncile lui Hristos. Iată ce ne învață în legătură cu aceasta Sfântul Ierarh Ignatie Briancianinov:

„Despre viețuirea după sfat

Am dat cândva, numele de "fărămituri" vieții duhovnicești pe care Dumnezeiasca Pronie a lăsat-o vremii noastre. Ea se întemeiază pe călăuzirea în lucrarea mântuirii prin Sfântă Scriptura și scrierile Sfinților Părinți, cu sfaturile și cuvintele ziditoare împrumutate de la părinții și frații vremurilor noastre. În sensul sau propriu, aceasta este ascultarea vechilor monahi sub un alt chip, potrivit neputinței noastre, care este cu precădere sufleteasca. Vechilor ascultători, povățuitorii lor purtători de Duh le vesteau neîntârziat și de-a dreptul voia lui Dumnezeu: acum, monahii sunt siliți să caute singuri în Scriptura voia lui Dumnezeu, și de aceea sunt supuși unor dese și prelungite nedumeriri și greșeli. Pe atunci, sporirea era grabnică prin însăși firea lucrării: acum ea este zăbavnica, iarăși prin firea lucrării. Aceasta a fost buna voire a Dumnezeului nostru în ceea ce ne privește: datori suntem să ne supunem ei și să ne închinăm înaintea ei cu recunoștința.

Viață noastră monahala din vremea de acum, călăuzita după Scriptura și după sfatul părinților și fraților, este consacrată de pilda începătorului monahismului, Preacuviosul Antonie cel Mare. El nu a fost în ascultare la vreun stareț, ci pe când era începător trăia de sine și lua povața din Scriptura și de la feluriți părinți și frați: de la unul a învățat înfrânarea, de altul blândețea, răbdarea, smerenia; de la altul - luarea-aminte cu dinadinsul la sine și liniștirea, străduindu-se să-și însușească virtutea fiecărui monah virtuos, arătând ascultare față de toți - după putință, smerindu-se înaintea tuturor și rugându-se lui Dumnezeu neîncetat. (Viețile Sfinților, 17 ianuarie).

Poarta-te și tu, începătorule, în același chip! Arata egumenului și restului conducerii mânăstirești ascultare nefățarnică și nedornică să placa oamenilor, ascultare străină de lingușire și răsfăț, ascultare pentru Dumnezeu. Arata ascultare tuturor părinților și fraților în toate cererile lor care nu sunt potrivnice Legii lui Dumnezeu, tipicului și așezămintelor mânăstirii, precum și celor rânduite de conducerea mânăstirii. Însa nu fii nicicum ascultător spre cele rele, de ți s-ar și întâmpla să suferi oarecare necaz pentru faptul ca n-ai vrut să placi oamenilor și pentru neclintirea ta.

Sfătuieste-te cu părinții și cu frații virtuoși și pricepuți, dar însușește-ti sfaturile lor cu cea mai mare chibzuință și băgare de seama. Nu te lăsa atras de sfat din prima clipa când începe să lucreze asupra ta! Din pricina împătimirii și orbirii tale, un sfat pătimăș și dăunător poate

⁴ Sfântul Siluan ATHONITUL, Intre iadul deznădejdiei și iadul smereniei,

https://www.scribd.com/document/downloads/direct/124818895?extension=pdf&ft=1433881099<=1433884709&user_id=10373037&uahk=bnFeSyKvgPsW9Z7uOmOFFgimqtQ, miercuri, 10 iunie 2015, pp. 26, 131-132, 141.

să-ți placa numai și numai din pricina neștiinței și lipsei tale de experiență sau pentru ca este pe placul vreunei patimi ascunse, necunoscute ție, care trăiește în tine. Cu plâns și întru suspinarea inimii roagă-L pe Dumnezeu să nu-ți îngăduie a te abate de la Atotsfânta Lui voie spre a urma voia căzută omenească, a ta sau a aproapelui tau, sfătuitorul tau. În ceea ce privește gândurile tale, ca și gândurile aproapelui, sfaturile acestuia, sfătuieste-te cu Evanghelia. Slava deșartă și părerea de sine iubesc a învăța și a povățui pe alții.

Ele nu se îngrijesc de vrednicia sfatului lor! Ele nu cugeta ca pot aduce aproapelui o rana de nevindecat printr-un sfat prostesc, care este primit de începătorul neîncercat cu o încredere iresponsabilă, întru aprinderea trupului și a sângelui! Ele au nevoie de succes, indiferent de calitatea acestui succes, oricare ar fi principiul pe care se întemeiază. Ele au nevoie să-l impresioneze pe începător și să si-l subordoneze moral! Ele au nevoie de lauda oamenilor! Ele au nevoie să treacă drept stareți și învățători sfinți, pricepuți, clarvăzători! Ele au nevoie să-și hrănească nesătula iubire de slava deșartă și trufia. Întemeiată a fost întotdeauna, și mai ales acum, rugăciunea Proorocului: "Mântuiește-mă Doamne, ca a lipsit cel cuvios, ca s-au împușinat adevărurile de către fiii oamenilor. Deșertăciuni a grăit fiecare către aproapele sau, buze viclene în inima, și în inima au grăit rele" (Ps. 11, 2, 3). Cuvântul mincinos și fățarnic nu poate să nu fie cuvânt rău și dăunător. Împotriva unei asemenea stări sufletești trebuie luate măsuri de precauție. "Cercetează Dumnezeiasca Scriptură", spune Simeon, Noul Teolog, „și scrierile Sfinților Părinți, mai ales pe cele despre lucrare, ca punându-le alături de cele învățate și făptuite de învățătorul și starețul tău să le poți vedea și înțelege pe acestea ca într-o oglindă, și pe cele ce conglăsuiesc cu Scriptura să și le însușești și să le ții în cuget, iar pe cele mincinoase și rele să le cunoști și să le lepezi, ca să nu fii amăgit. Căci să știi ca în zilele acestea s-au arătat mulți amăgitori și dascăli mincinoși".

Preacuviosul Simeon a trăit în veacul al zecelea după Nașterea lui Hristos, cu noua sute de ani înaintea vremurilor noastre - și iată de atunci, deja, se ridică glasul unui drept în Sfânta Biserică a lui Hristos, tânguindu-se de lipsa adevăraților călăuzitori, purtători de Duh, de mulțimea dascălilor mincinoși. Odată cu scurgerea timpului, s-au împușinat din ce în ce mai mult povățuitorii vrednici în ale monahismului. Atunci, Sfinții Părinți au început tot mai mult să îndrepte spre călăuzirea după Sfântă Scriptură și scrierile Părinților. Preacuviosul Nil Sorski, trimițând la Părinții care scriseseră înaintea lui, spune: "Nu mica nevoița este, au zis aceștia, a afla un învățător neamăgitor pentru aceasta minunată lucrare (adevărată rugăciune monahala a inimii și mintii). Ei au numit neamăgitor pe acela care are lucrare și cugetare mărturisită de Sfintele Scripturi și a dobândit dreapta socoteala duhovnicească. și aceasta au mai zis Sfinții Părinți, ca și pe atunci abia se putea găsi un învățător neamăgitor pentru asemenea lucruri, iar acum, când acești învățători s-au împușinat peste măsura, ei trebuie căutați cu toată osârdia. Iar dacă nu poate fi găsit unul ca acesta, Sfinții Părinți au poruncit a ne învăța din Dumnezeiasca Scriptură, ascultând pe Domnul Însuși, care grăiește: "Cercetați Scripturile, și în ele veți afla viață veșnică" (Ioan 5, 39). "Caci toate câte s-au scris mai înainte" în Sfintele Scripturi, "s-au scris spre învățătura noastră" (Rom. 15, 4. Înainte- cuvântare la Tipic sau Predanie).

Preacuviosul Nil a trăit în veacul al XV-lea; el a întemeiat un schit nu departe de Bielo-Ozero, unde se și îndeletnicea cu rugăciunea în însingurare adâncă. Este foarte folositor pentru stareții ai vremurilor din urma să asculte cu ce smerenie și lepădare de sine vorbește Preacuviosul Nil despre povățuirile pe care le dădea obștii. "Nimeni nu trebuie să tăinuiască din lenevie cuvântul lui Dumnezeu, ci să-și mărturisească neputința și totodată să nu ascundă adevărul lui Dumnezeu, ca să nu ne facem vinovați de încălcarea poruncilor Dumnezeiești. Nu vom tăinui Cuvântul lui Dumnezeu, ci îl vom vesti pe el. Dumnezeieștile Scripturi și cuvintele Sfinților Părinți sunt numeroase ca nisipul mării: cercetând-le fără de lenevire, să învățăm din acestea pe cei ce vin la noi și au trebuință de ele (care cer, care întreabă). Ci mai drept spus: nu învățăm noi, Căci nevrednici suntem de aceasta, ci învățăm fericirii Sfinții Părinți din Dumnezeieștile Scripturi" (Predania Preacuviosului Nil Sorski. Nu este de prisos să observăm aici ca, deși Preacuviosul Nil Sorski avea harul lui Dumnezeu, însă nu îndrăznea să tâlcuiască Scriptura de la sine, ci urma tâlcuirii făcute de Părinți.

Calea smeritei cugetări este singura cale sigură spre mântuire). Iată ce model exemplar pentru povățuitorii zilelor noastre! El este pe deplin folositor de suflet și pentru povățuitor, și

pentru cel povățuit; el este expresia corectă a sporirii cu măsura; el este unit cu lepădarea părerii de sine, a obrăzniciei și îndrăznelii nebunești în care cad cei ce urmează la arătare lui Varsanufie~ cel Mare și altor Părinți purtători de semne, neavând însă harul Părinților. Ceea ce în aceia era semnul îmbelșugatei adăstări în ei a Duhului Sfânt, la acești imitatori lipsiți de judecată și fățarnici slujește ca semn al belșugului de neștiință, de amăgire de sine, de trufie, de îndrăzneală! Să rostim cuvântul lui Dumnezeu înaintea fraților noștri cu cea mai mare smerenie și evlavie cu putință, recunoscându-ne prea mici pentru aceasta slujire și păzindu-ne pe noi înșine de slava deșartă care îmboldește cu putere pe oamenii pătimiși, atunci când învață pe frați. Gândiți-vă ca trebuie să dam răspuns pentru fiecare vorba deșartă (Mat. 12, 36) - cu cat oare, este mai greu răspunsul pentru cuvântul lui Dumnezeu rostit cu slava deșartă și sub imboldul slavei deșarte? "Pierde-va Domnul toate buzele cele viclene, limba cea grăitoare de lucruri mari, pe cei ce au zis: limba noastră o vom mari, buzele noastre la noi sunt, cine ne este noua Domn?" (Ps. 11, 4-5). Pierde-va Domnul pe cei ce caută slava lor, nu slava lui Dumnezeu.

Sa ne înfricoșăm de amenințarea Domnului! Să rostim cuvânt de zidire atunci când o cere trebuință de neînălțurat, nu ca niște povățuitori, ci ca unii care au nevoie de povățuire și sânguiesc a se împărtăși de povățuirea dată de Dumnezeu în Cuvântul Său cel Atotsfânt. "După darul pe care l-a primit fiecare", glăsuiește Sfântul Apostol Petru, "slujiți unii altora, ca niște buni iconomi ai harului celui de multe feluri al lui Dumnezeu. "Daca vorbește cineva, cuvintele sale să fie ca ale lui Dumnezeu", cu frica de Dumnezeu și cu evlavie către cuvintele Dumnezeiești; iar nu ca rostind cuvintele de la sine; daca slujește cineva, slujba lui să fie ca din puterea pe care o da Dumnezeu", iar nu ca din puterea sa: "ca intru toate să se slăvească Dumnezeu, Iisus Hristos" (1 Petru 4, 10-11). Cel ce lucrează de la sine, lucrează pentru slava deșartă, aducându-se pe sine, dimpreună cu cei care îl asculta, jertfa satanei; cel ce lucrează de la Domnul, lucrează intru slava Domnului, săvârșind mântuirea sa și pe a aproapelui prin Domnul, Singurul Mântuitor al oamenilor. Să ne temem a da începătorului vreo povață ne chibzuită, care nu se întemeiază pe Cuvântul lui Dumnezeu și pe înțelegerea duhovniceasca a Cuvântului lui Dumnezeu.

Mai bine să-ți recunoști neștiința, decât să te împăunezi cu știința vătămătoare de suflet. Să ne păzim de aceasta mare nenorocire - a-l preface pe începătorul lesne-crezător din rob al lui Dumnezeu în rob al omului (1 Cor. 7, 23), atrăgându-l spre a face voia căzută omeneasca în locul Atotsfintei voi a lui Dumnezeu. (Aici se vorbește nu despre ascultarea mânăstireasca în cele de afara, nu despre muncile și ocupațiile mânăstirești rânduite de conducerea mânăstirii, ci despre ascultarea duhovniceasca, tainică, săvârșită în suflet). Atitudinea plina de modestie a sfătuitorului față de cel povățuit este cu totul alta decât cea a starețului față de ascultătorul necondiționat, rob pentru Domnul.

Sfatul nu cuprinde în sine condiția de a fi împlinit neapărat, el poate fi împlinit sau neîmplinit. Asupra sfătuitorului nu atârna nici o răspundere pentru sfatul lui, daca l-a dat cu frica de Dumnezeu și cu smerita cugetare, nu din pornirea sa, ci fiind întreat și silit. Nici cel ce a primit sfatul nu este legat de el, ci rămâne la voia și la chibzuința lui să îplinească sau nu sfatul primit. E lesne de văzut: calea sfatului și a urmării Sfintei Scripturi este potrivita cu vremurile noastre plăpânde. Să băgam de seama ca Sfinții Părinți ne opresc a da sfaturi aproapelui cu de la sine putere, fără ca acesta să o ceara, a da sfat de voia ta fiind semnul ca îți recunoști știința și vrednicia duhovniceasca, lucru care este vădită trufie și amăgire de sine (Părerea Sfântului mucenic Petru, mitropolitul Damascului și a altor părinți). Nu este vorba aici de egumeni și de mai-marii mânăstirilor, care sunt datori în toata vremea, orice nevoie s-ar întâmpla, chiar nefiind întrebați, să povățuiască obștea pe care o cârmuiesc. (2 Tim. 4, 2). Cercetând alte mânăstiri, însă, ei sunt datori să se călăuzească după sfatul pe care l-a dat Preacuviosul Macarie Alexandrinul, Preacuviosului Pahomie cel Mare. Pahomie l-a întreat pe Macarie cu privire la povățuirea obștii și judecarea ei. Avva Macarie a răspuns: "Învață și judeca pe supușii tai, și nu judeca pe nimeni din ceilalți" (Din Pateric și spuse vrednice de pomenire despre avva Macarie Orășeanul, cap.2). Aceasta pravila au păzit-o și o păzesc toți întâi-stătătorii care doresc să placa lui Dumnezeu.

Sfântul Ignatie Briancianinov, Despre Înșelare..., pp. 11-14."

Cu alte cuvinte: dacă cineva nu ascultă de duhovnic ajunge în iad, dacă însă ascultă de duhovnic când acela nu ascultă de Sfinții Părinți, ajung amândoi în iad.

Ascultarea după Dumnezeu este numai așa: duhovnicul ascultă de Sfinții Părinți și ucenicul ascultă de duhovnic în lumina Sfinților Părinți. Altminteri nu se cheamă ascultare, ci răzvrătire în doi sau amăgire prin ascultarea de om.

Fap 4:19 Iar Petru și Ioan, răspunzând, au zis către ei: Judecați dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm de voi mai mult decât de Dumnezeu.

Ascultarea de Dumnezeu este așa Hristos > Sfinții Apostoli > Sfintele Sinoade Ecumenice > Sfinții Părinți > Teologii contemporani ce predau la facultăți > Duhovnicii > ucenicii.

Traseul ascultării inițial a fost Dumnezeu > Adam > Eva > întreaga făptură.

Diavolul la început a răstălmăcit porunca lui Dumnezeu otrăvind rațional pe Eva fiindcă i-a dat poruncii un înțeles mincinos. Eva a ascultat mai mult de șarpe decât de Dumnezeu. Adam a ascultat mai mult de Eva decât de Dumnezeu și așa au murit amândoi. Văzându-și succesul a inventat azi o repetiție a căderii, tocmai în miezul mântuirii care este ascultarea. El poate să-și amestece rațiunile sale mincinoase și răstălmăcirea poruncii lui Dumnezeu pe traseu ori în mintea teologilor moderni care îi formează pe duhovnici, ori în mintea duhovnicilor înșiși, ori în mintea ucenicilor. Noi nu trebuie să disprețuim nici teologii moderni, nici duhovnicii, nici să ne luăm după mintea noastră, dar suntem datori să deosebim atunci când vorbesc ei din porunca lui Dumnezeu și când vorbesc ei din părere personală căzută (alterată de șoaptele diavolești). Nu înseamnă dacă vedem căderi sau scăderi la ei să îi respingem global, ci doar să nu primim acele sfaturi deșarte sau păgubitoare (care nu sunt după Sfinții Părinți), primindu-i în schimb pe ei, cu toată inima, cu dragoste, cu frică și cutremur, ca pe părinții noștri (mai mari și mai importanți decât părinții trupești fiindcă ne învață despre Hristos și ne mijlocesc mântuirea).

Este, așadar, necesară o studiere urgentă și osârdnică a Sfinților Părinți, fără prejudecăți, fără a-i răstălmăci după propriile practici, lepădându-ne de propria părere ca de cel mai veninos șarpe.

Azi Sfinții Părinți sunt reperele ultime. Duhovnicii noștri sunt smerenia, întărirea și odihna noastră. Le primim, însă, sfatul doar atunci când nu se împotrivesc Sfinților Părinți și nu încalcă hotărârea Sfintelor Sinoade Ecumenice.

De exemplu: dacă un duhovnic ne-ar îndemna să ne împărtășim la papiști sau să ne rugăm cu ereticii, îl refuzăm, dar nu ne lepădăm de el, ci îl iubim cu adevărat spunându-i că nu suntem de acord cu aceasta fiindcă nu urmează în acest punct Sfinților Părinți. Tot așa dacă ne îndeamnă să ne împărtășim fără pregătire adică fără post și fără spovedanie îl refuzăm, dar nu ne lepădăm de el, ci îl iubim cu adevărat spunându-i că nu suntem de acord cu aceasta fiindcă nu urmează în acel punct Sfinților Părinți (dacă ne îndeamnă la împărtășanie săptămânală/zilnic și ne spovedește săptămânal/zilnic și postim înainte de fiecare împărtășanie, putând a ne ține mintea în iad fără să deznădăjduim, zicem bogdaproste și ne considerăm cei mai păcătoși din toată făptura).

Dar, pentru această lucrare, avem nevoie de argumente solide luate și înțelese în toată nuanțarea lor de la Sfinții Părinți.

6) Iată pentru ce urăște vrăjmașul pe cel ce are o sprijinire : pentru că voiește totdeauna pieirea noastră. Iată pentru ce iubește pe cei ce se încred în ei înșiși: pentru că aceștia conlucrează cu diavolul, uneltind împotriva lor înșile. Eu nu cunosc altă cădere a călugărului, decât pe cea care îi vine din încredere în inima sa. Unii spun: omul cade pentru aceasta sau pentru aceasta. Iar eu, precum am spus, nu cunosc să se întâmple cuiva altă cădere decât din pricina aceasta. Cunoști pe vreunul care a căzut ? Află că s-a încrezut în sine. Nimic nu e mai primejdios, nimic nu e mai pierzător, decât a se încrede cineva în sine însuși.

M-a acoperit Dumnezeu și m-am temut totdeauna de primejdia aceasta. Când eram în mînăstirea de obște, toate le încredințam bătrînului Ava Ioan. Niciodată nu sufeream, cum am spus, să fac ceva fără sfatul lui. Se întâmplă cîteodată că gîndul îmi spunea: «Nu-ți va spune bătrînul aceasta ? De ce să-l mai turburi ?» Și ziceam gîndului: «Anatema fie și judecății tale (dreptei tale socoteli) și priceperii tale și înțelepciunii tale și științei tale, căci ceea ce știi, de la diavolul știi».

Plecăm deci și întrebam pe bătrîn și se întâmpla că uneori îmi spunea tocmai cuvîntul acela la care mă gîndisem și eu. Atunci gîndul îmi spunea: «Ce mai zici ? Iată ți-a spus ceea ce ți-am spus și eu. Nu l-ai turburat degeaba pe Bătrîn ?» Și ziceam gîndului: «Acum e bine, acum e de la Duhul Sfînt. Ceea ce e al tău e viclean, e de la draci, e dintr-o stare pătimășă» 1084.

Și astfel, niciodată nu îngăduiam gândului să mă facă să mă încred în mine însumi, fără întrebare.

Și credeți-mă, fraților, că eram în mare odihnă, într-o mare negrijă, încît mă plîngeam de aceasta, precum știu că v-am spus și altădată. Căci auzisem că «prin multe necazuri trebuie să intrăm noi în împărăția lui Dumnezeu» (Fapte, 14, 21), dar eu mă vedeam pe mine neavînd nici un necaz și mă temeam și eram îngrijorat, necunoscînd pricina acestei odihne, pînă ce nu mi-a spus bătrînul: «Nu fi necăjit, căci oricine se predă pe sine ascultării, are această odihnă și lipsă de griji» 1085.⁵

Este evident că starețul lui nu-l îndemna nici să se împărtășească la papiști, nici să se împărtășească fără post, spovedanie și pregătire (intensă și serioasă) launtrică. Doar se vede aceasta din iscusința și paza Sfântului de a lupta cu gândurile și frica lui de a ascunde vreun gând față de duhovnicul său.

Este adevărat că spune Sfânta Evanghelie:

Mat 18:18 Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer.

Dar este legat de ceea ce se spune înainte:

Mat 18:17 Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș.

Cu alte cuvinte duhovnicul poate face dezlegări, dar sunt valabile doar dacă ascultă de Sfânta Biserică, adică și dezlegarea să fie în hotarul Sfinților Părinți, nu să îi contrazică.

Cunoscând acestea, nu îndrăznim să dăm vreun sfat celor de aici. Dacă scriem mai departe este datorită îndemnului duhovnicului nostru de a încheia cu acest subiect după Sfinții Părinți. Răspundem unor nedumeriri legate de cuvântul nostru, cu multă pază ca nu cumva să fie păreri proprii. Am observat că, invariabil, de câte ori vorbim de la noi greșim (de multe ori ne mai avînd cum să reparăm greșeala, trecînd contextul și ne mai avînd legătură cu cei implicați în eroare). De aceea, chiar căderile noastre din trecut ne sunt zid pentru a nu le mai repeta.

Astfel că ori de câte ori facem vreo afirmație avem o mare grijă (cu frică și cutremur) să fie sprijinită pe gândirea unui Sfânt Părinte și ancorată în plinătatea și Universalitatea Sfintei Biserici, ca nu cumva să ne prăbușim iarăși în prăpastia propriei păreri. Orice propoziție a noastră o gândim cu multă seriozitate pentru a vedea dacă se sprijină sau nu pe realitatea patristică. Nu dăm citate la fiecare înțeles ca să nu obosim pe cititori, dar în spatele fiecărei afirmații se află înțelesul aflat în siguranța unui citat din Sfinții Părinți. Dacă nu știm cercetăm, (uneori multă vreme) pînă aflăm. Iar dacă nu aflăm ne recunoaștem neștiința. De multe ori după ce o recunoaștem din loc neașteptat ne vine răspunsul. Iar dacă nu îl primim, tăcem. Noi suntem păcătoși, neștiutori, dar nădejdea noastră este Hristos Dumnezeu nostru iubitor de oameni și Adevărul ipostatic, pe care credem din toată inima că îl putem găsi exprimat nealterat doar la Sfinții Părinți, tâlcuiți numai de... Sfinții Părinți.

Dumneavoastră sunteți amărâtă poate de faptul că nu este încă la o modă universală obiceiul împărtășaniei săptămânale a tuturor (ce bine că încă mai sunt duhovnici care nu merg după modă ci după Sfinții Părinți!), sunteți amărâtă pe cleopism (deși Părintele Cleopa a susținut în toată viața lui întoarcerea la Sfinții Părinți, atât prin viață, cât și prin cuvânt), sunteți amărâtă că Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul a fost influențat de papiști (deși în realitate a fost cel mai mare combatant al lor și bine ancorat în credința Sfintei Biserici Ortodoxe de Răsărit) dar nu în chestiunea împărtășaniei dese în care îl socotiți ca fiind stindardul Sfinților Părinți (deși dacă ați studia sine ira et studio în întregime și în context scrierile lui ați observa că este unul din cei mai mari combatanți și ai desismului în privința Sfintei Împărtășanii, nu numai ai rărismului). Nu cumva vă amărăște Cleopismul pentru că multora li se pare că sfinția sa recomanda împărtășania la 40 de zile (deși este o concluzie falsă a lor. Sfinția sa recomanda Sfânta Împărtășanie, ca toți Sfinții Părinți, în funcție de starea celui împărtășit)?

Criticați după propriile impresii emoționale scrierile altora, fără a argumenta din Sfinții Părinți. Aveți aprecieri critice, unele folositoare (fiindcă au observații fine, care duc la nuanțarea problematicei și lămurirea unor lucruri neclar exprimate – din grabă și năvala mulțimii informațiilor), altele însă, sunt doar revărsări ale propriilor păreri (care mai pot și vătăma).

Nu vă opriți, însă, doar la critica contemporanilor (din punctul meu de vedere câtă vreme mă criticați pe mine personal aveți întotdeauna dreptate și vă mulțumesc, fiindcă pentru mine este un bun leac.

⁵ Pr. Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, Volumul IX, Ed. cit., pp. 533-534.

Problema apare când criticați cele aduse de noi de la Sfinții Părinți, fiindcă atunci vă împotriviți adevărului). Gravitatea fenomenului apare când aveți obiecții chiar în legătură cu Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul, acuzându-l de occidentalism, deși este canonizat de Sfânta Biserică ca un mare apologet tocmai împotriva occidentalismului și un vrednic model patristic reprezentând sintetic glasul Bisericii din toate timpurile.

Desigur că o faceți aceasta din interes personal, tocmai atunci când vă contrazice propria părere preformată (desprinsă din studiul unui Părinte modern Cavaros de care v-ați lipit cu inima, fără a verifica dacă opinia sfinției sale este patristică sau doar mimează că este Tradițională). În schimb îl considerați reper indiscutabil când pare a vă susține propria idee despre împărtășania de ritual săptămânală fără discernământ, pe care el nu a vrut niciodată să o sugereze, ținând la Împărtășania prin schimbarea lăuntrică prin pregătire personalizată ca toți Sfinții Părinți. Ar fi preferat să-și verse sângele decât să vadă pe cineva împărtășindu-se în deșert sau cu nevrednicie cum ne îndeamnă desistii de azi, răstălmăcindu-i cuvintele.

Așa este la modă acum. Ne folosim de Sfinții Părinți când ne aduc argumente în favoarea noastră, iar când ne contrazic îi respingem, eventual criticându-i.

Dar, în realitate, nu este așa. Când și când doi Sfinți par a se contrazice la suprafață, însă este o capcană rațională a noastră să credem că în realitate chiar ar fi așa. De fapt ei se completează antinomic și trebuie să înțelegem ce spune unul exact prin prisma celuilalt, nu împotriva celuilalt. Aceasta dacă vrem să aflăm adevărul deplin. Dacă la doi Sfinți este așa, ce să mai zicem de scrierile aceluiași Sfânt (care nu a trecut niciodată printr-un proces de convertire de la o erezie, ci de la început până la sfârșit a susținut Sfinții Părinți) cum este Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul?

Când doriți să demonstrați că practica dumneavoastră personală de împărtășanie cu frecvență săptămânală este patristică nu pomeniți de vreun alt Sfânt, ci aduceți numai ca laitmotiv titlul unei cărți a Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul, fără a cita din ea. Nu numai atât, dar desprindeți cartea din contextul general al Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul, și pe Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul din contextul celorlalți Sfinți Părinți. Nu vă opriți nici aici, ci desprindeți chiar și cartea aceea din propriul ei conținut și chiar citatele (date de alții din ea) le trunchiați păstrând doar acele fragmente care vă sunt favorabile propriei interpretări, iar cele care le echilibrează înțelesul le treceți cu vederea.

Vedeți, se împlinște ceea ce spunea Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul că omul, când nu ia aminte la sine (și la propriile lui căderi și neputințe, și la uriașa sa neștiință), începe prin a nu fi mulțumit de oamenii duhovnicești contemporani (care nu îi confirmă părerile), iar mai apoi își extinde nemulțumirea (și în final necredința) chiar și la Sfinții Părinți (dacă îndrăznesc să nu îi confirme părerile).

Hai deți să vedem la modul concret cum procedați:

„V-am spus că nu intenționez să polemizez pe acest subiect al frecvenței împărtășirii, mai ales că Sf. Nicodim a făcut-o deja mult mai bine decât mine, iar dacă nu-l ascultați pe el, de ce m-ați asculta pe mine? Eu am spus doar că mulți oameni s-ar folosi, așa cum ne spun mulți părinți și chiar sfinți contemporani, ca Sfântul Paisie și Sfântul Porfirie cei noi, amândoi oameni cu educație simplă și cu viață sfântă, care nu pot fi suspectați de influențe apusene.”

Mai întâi ne spuneți că nu intenționați o polemică. Dar nici nu puneți punct la frază și introduceți ideea că nu ascult de Sfântul Cuvios Nicodim. Unde? Când? În ce sens?

Pomeniți de Sfinții Cuvioși Paisie și Porfirie Aghioriiți (cu adevărat bune repere duhovnicești), dar ce ne spun ei, în ce privință ne grăiesc despre această problemă nu îi citați sau măcar să ne vorbiți prin propriile cuvinte la ce vă referiți din înțelepciunea lor. Prin ce susțin ei părerea dumneavoastră desistă nu ne spuneți, ca să vedem dacă este adevărat sau doar este propria dumneavoastră interpretare ca în cazul Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul. E ca și cum cineva, neavând argumente aduce nume, obligându-ne să îl credem pe cuvânt că acele persoane îl susțin, deci, în realitate tot pe el să-l credem, tot el este reperul.

Deși în introducere susțineți că nu doriți polemică, continuarea polemizează:

„Mi se pare interesant un lucru, că și într-unul din citatele pe care le aduceți în sprijinul ideii că Sf. Nicodim nu susținea împărtășirea deasă cu Sfintele Taine, ci numai pregătirea corectă pentru împărtășire (la care s-ar putea cita de douăzeci de ori mai mult, adică restul cărții, pentru a se vedea ce susținea de fapt Sf. Nicodim), v-a scăpat această propoziție:

„Este limpede că cu cât cineva face această pregătire MAI DES, cu atâta capătă și mai mare folos.”

Așadar, cu cât se împărtășește cineva mai des și face mai des această pregătire, cu atât are mai mult folos. Dacă ar simți o răcire, o înmuiere a râvnii și pocăinței, oare i-ar fi de folos să citească mai des aceste rugăciuni sau mai rar? Dar aceste lucruri le explică Sf. Nicodim mult mai bine decât mine în această carte tradusă de Părintele Petroniu Tănase spre folosul cititorilor români.

Iată avem obsesia modernă a desismului. Deși lângă cuvintele MAI DES aveți exact cuvântul PREGĂTIREA, ați pus majusculă doar lor. Nicăieri nu am susținut că Sfântul cuvios Nicodim Aghioritul susținea numai pregătirea corectă pentru împărtășire, iar după aceea cei astfel pregătiți să nu se împărtășească. Să se pregătească des și să se împărtășească rar. Ar fi absurd: pregătiți-vă fraților să vă împărtășiți, mergeți la Sfântul Altar, deschideți gura și când preotul vrea să vă dea Sfintele Taine refuzați, zicând că sunteți nevrednici. Nu am discutat de loc despre frecvență ci despre nepregătirea ce se strecoară în practică din cauza obsesiei desimii împărtășirii. „Dacă nu putem să ne pregătim conștiincios de fiecare dată, măcar să nu ratăm ocazia împărtășirii dese – și așa ne pocăim noi în vreun fel” (cam așa sună capcana mentală diavolească ce stă ascunsă în spatele împărtășaniei dese de dragul frecvenței și nu de dragul pocăinței. Diavolul dorește desfacerea împărtășaniei de pregătire pentru ea. Omul de azi în realitate ne având capacitatea unei pregătiri conștiincioase atât de dese, dar fiind manipulat și forțat de ideea mincinoasă a obligativității de a se împărtăși la fiecare Sfântă Liturghie ajunge să-și încalce până la urmă datoria pocăinței și pregătirii. Cu timpul nici nu va mai simți nevoia vreunei pregătiri și se va șterge cu totul din minte ideea că ar putea fi nevrednic și nevoiaș. Aceasta este tocmai nesimțirea păcătoșeniei proprii sau pogorârea de viu în iad, moartea de aici a sufletului mai înainte de moartea lui veșnică. Să ne ferească Dumnezeu de o asemenea stare!).

Astfel că propoziția „*Este limpede că...*” nu este de loc o scăpare, ci este tocmai aleasă intenționat, tocmai pentru a echilibra patristic vederea realității. Nu suntem frecvențiști de tipul rar, ci susținem ca Sfinții Părinți să fie neciunțiți ci înțeleși exact în ceea ce au vrut ca să exprime. Dacă omul se împărtășește nu la întâmplare, ci pregătindu-se de fiecare dată din toată inima (ori de câte ori poate să o facă cu totul fără vreun compromis la această pregătire), această râvnă a lui îl preface ușor (în timp ca să nu se mândrească) în capabil de a primi harul, care îl întărește mai tare ca să se poată pregăti mai des, până când harul se permanentizează în el și îl ajută astfel să se și împărtășească des. Dar dacă se împărtășește des din ritual și dintr-o obligație prost înțeleasă, fără a se pregăti (sau pregătindu-se rece și minimal), harul nu îi este de nici un folos, iar el se osândește des, devenind un batjocoritor permanent al Sfântului Duh. Această idee este mesajul întregii cărți a Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul pomenite mai sus, nu numai a propoziției citate trunchiat de dumneavoastră și întreaga viziune patristică ne îndeamnă la aceasta, după cum vom vedea.

Noi nu suntem așadar nici desişti, nici rărişti, nici pregătirişti ca să manipulăm pe cititori că Sfinții ar vrea doar frecvența sau doar pregătirea după cum sugerați dumneavoastră că am manipula pe cititori și, din neatenție, mai scăpăm câteodată și vreo propoziție adevărată printre degete, care ne vădește drept mincinoși.

Da, Sfinții Părinți vor (și noi vrem) ca nu numai dumneavoastră, ci și toți oamenii care au fost, sunt și vor fi să se facă Ortodocși și așa de râvnitori și lucrători ai smereniei încât să fie cu adevărat în stare să se împărtășească nu doar așa de rar cum ați dori dumneavoastră (o dată pe săptămână), ci mai mult. Mai mult chiar și decât să se împărtășească zilnic după dorința obsesivă a desiştilor radicali.

Dumnezeu, Sfinții Părinți, Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul, Părintele Cleopa Ilie și noi am vrea ca *ITi 2:4 toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină*. adică să se împărtășească continuu cu Hristos.

Dar să se împărtășească cu Sfintele și Înfricoșătoarele lui Hristos Taine, nu cu slava deșartă că sunt niște împărtășiți și nici cu osânda prin împărtășania cu nevrednicie. Dumnezeu vrea ca nimeni să nu se împărtășească nepregătit (adică fără folos) sau nevrednic (adică spre osândă) nici zilnic, nici săptămânal și niciodată în viața lui, nici măcar pe patul de moarte. Dar pentru aceasta trebuie să ne pregătim... conform Sfinților Părinți: post, rugăciune, spovedanie, cu o frecvență ținând cont de contextul, capacitatea și dorința fiecăruia, de dezlegarea duhovnicului, și fiind în pace cu toți.

Vedeți, în fraza de mai sus cuvântul derivat din a se pregăti este trecut o singură dată, nepregătit apare o dată, iar restul tratează aspectele de frecvență, stare, vrednicie, nevrednicie, folos, context cel mai folosit cuvânt fiind acela de împărtășanie. Așadar, ceea ce susținem noi de la Sfinții Părinți nu este o pregătire pentru ea însăși (un pregătirism), ci expunerea întregii problematice, cum dumneavoastră nu o faceți, fiindcă accentuați numai pe cuvântul des... atât de des folosit.

Din acest punct de vedere răriștii greșesc mai puțin. Dacă ei greșesc vorbind de frecvență, totuși vorbesc mai complet, arătând și importanța pregătirii. Și, chiar dacă nu pun accentul cum ar trebui pe persoană și unicitatea felului ei de a se împărtăși, totuși, chiar și dacă pregătirea sugerată de ei ar fi deficitară, măcar îndeamnă la a se face mai rar un astfel de păcat (împărtășanie rară + pregătire deficitară este mai puțin grav decât împărtășanie deasă + pregătire minimalistă sau de loc)

„La aceasta aș mai adăuga ceea ce am primit pe mail aseară de la pr. Matei Vulcănescu:
„De la minutul 24:40 puteti urmari despre cum se cuvine crestinul ortodox sa se impartaseasca cu Trupul si Sangele lui Hristos

http://apotixisi.blogspot.gr/2016/02/blog-post_28.html

cu drag,
pr. Matei”

Cuvântul aparține părintelui profesor Theodoros Zisis. Sau poate și acesta suferă de influențe occidentale, laxism și toate pe care le atribuie celor care susțin împărtășirea deasă (sau continuă, dacă preferați?)

Dacă nu merge înregistrarea, mai există una:

http://www.realitatea.md/live-miscarea-juristilor-ortodocsi-din-moldova-in-colaborare-cu-mitropolia-moldovei-conferinta-de-presa-provocarile-crestinului-in-perioada-contemporana_33267.html”

Amândouă înregistrările funcționează, toți cei trei conferențieri (de fapt 2+1) sunt prezentabili, emoționați și serioși. Impresionați apărători ai Ortodoxiei în fața ecumenismului.

Protoprezbiterul Matei Vulcănescu s-a străduit să îmbogățească cele zise prin multe cuvinte suplimentare care nu aparțineau Părintelui Profesor Theodoros Zisis (ceea ce nu-i face cinste ca tâlcuitor, trecându-l în rândul traducătorilor). De pildă:

- De multe ori adaugă romano-catolici (un cuvânt incorect pentru latini sau papiști cum îi numeau Sfinții Părinți pe cei din catolicism);
- Adaugă de la sine eroarea (care nu este de la Sfinții Părinți) că vechiul calendar ar fi calendarul patristic (ca și cum ar spune că astronomul păgân alexandrin Sosigene care a inventat vechiul calendar și Iulius Cezar autoproclamat zeu care l-a aprobat ar face parte dintre Sfinții Părinți. Aceasta ne atrage nouă luarea aminte că Părintele Matei Vulcănescu este un pic – desigur foarte mic – atins de calendarism);
- Face un mic artificiu retoric umflând cifrele la numărul de 10-14-15 zile de post înainte de Sfânta Împărtășanie – tot de la sine, căci Părintele Profesor Theodor Zisis nu a zis așa – doar ca să ne convingă că cei care cer pregătirea firească cu post pentru Sfânta Împărtășanie exagerează printr-o covârșitoare asceză;
- La pregătirea (și așa minimalistă și nepatristică recomandată de celebrul patrolog Părintele Profesor Zisis) mai adaugă de la sine și faptul că cele două zile de post dinainte de Sfânta Împărtășanie ar fi tocmai... Miercuri și Vineri (dar atunci acea postire nu mai este pregătire pentru Sfânta Împărtășanie, ci doar postul obișnuit de care suntem datori. Ne recomandă, așadar, ca să ne împărtășim nu numai fără spovedanie înainte de Sfânta Împărtășanie, dar și fără post. Cum se poate socoti postirea de două zile din săptămână a fi pentru Sfânta Împărtășanie, dacă mai înainte de ea este sâmbăta cu mâncare de dulce?).

Cuvântul pe care ni l-ați dat ar fi de o mare valoare pe un blog numit de pildă

„Ortodoxie Modernistă și Teologie a Părinților de azi”

Având în vedere, însă, că discutăm de Teologie Patristică, pentru a nu fi în afara Adevărului dorim să vedem tomosul de canonizare al Protoprezbiterului Matei Vulcănescu și al Protoprezbiterului Profesor Theodoros Zisis, ca apoi să studiem cu frică și cutremur ce le-a descoperit lor personal Sfântul Duh care revoluționează și contrazice tot ceea ce a insuflat Sfântul Duh tuturor Sfinților Părinți (de la începutul Bisericii și până la ei).

Însă Sfântul Duh nu se contrazice. Aceasta ne arată nouă că sfințiile lor și-au expus și ei o părere personală desprinsă dintr-o de amărâtă practică greșită importată din occident din dorințe misionare în Ortodoxie în secolul trecut și apoi susținută printr-o răstălmăcire a Sfinților Părinți, tot datorită presiunii putredului duh misionar cu orice preț (care sună cam așa: să-i ținem pe credincioși cu orice preț în Biserică,

să-i convertim pe eretici cu orice preț la Ortodoxie, chiar dacă aceasta înseamnă a le da Sfânta Împărtășanie necanonice expunându-i primejdiei de a își pierde viața în deșert sau a se și osândi).

Cea mai mare dramă a Greciei contemporane este tocmai occidentalizarea ei, lucru de altfel mărturisit chiar de Părintele Profesor (prin recunoașterea sa că s-a aprobat căsătoria homosexuală și că vor chiar să scape de acolo migrând în Tradiționala Moldovă).

Ceea ce nu înțelege Părintele Profesor este că această occidentalizare s-a produs chiar prin criza euharistiei provocată tocmai de importul (de la iezuiți) a împărtășaniei dese fără pregătire. Sfinția sa recunoaște că înainte (când Grecia era tradiționalistă), se împărtășeau mai rar (potrivit cu contextul stării căzute a creștinilor de azi), însă cu pregătire după Sfânta Tradiție. Să lase Moldova să fie pe mai departe cu împărtășania după Sfinții Părinți ca să-și păstreze și duhul ei tradițional. Dacă o va intoxica cu ideea împărtășaniei de ritual, cu desimea potrivită creștinilor primari înjugată nepotrivit la nepregătirea specifică creștinilor contemporani, vor începe moldovenii să disprețuiască (interior) și Sfânta Împărtășanie (părând că îi aduc cinste exterioară), și asceza, și de la această minimalizare ascetică și euharistică vor trece și la minimalizarea dogmatică, minimalizarea familiei și vor pierde tot, inclusiv dragostea de Sfânta Tradiție. Vor ajunge să fie ca o altă Grecia de care vrea să fugă chiar și Părintele Profesor. Dacă și Moldova se va altera cu occidentalizarea prin influențe grecești (masterul care li s-a pus la cale și împărtășanie fără pregătire), unde va mai fugi distinsul patrolog? Pe atunci va fi probabil adormit întru Domnul și responsabil că și-a pus și sfinția sa partea alături de cei care îndepărtează poporul lui Dumnezeu de Sfânta Tradiție.

Trebuie să înțelegem că împărtășania fără pregătire este secularizarea împărtășaniei. Râzgâierea în privința Sfințelor Taine este capul tuturor râzgâielilor. Cine se râzgâie față de Hristos va fi afectat de această ciură în toate sectoarele vieții sale. Dacă nici apropierea cu frică, cu credință și dragoste de Hristos nu-l mai oprește de la râzgâiere, cine și ce îl va mai opri.

Este ca și cum am spune „cu relaxare/râzgâiere, cu semi-credință și cu dragoste căldicică să vă apropiați”!

De altfel chiar sfinția sa, într-un alt cuvânt recunoaște:

– La nivel european și mondial există astăzi numeroase amenințări la adresa creștinilor și a moralei creștine...

– De distrugerea familiei, de homosexualitate, de pedofilie, suntem vinovați noi, creștinii. Suntem vinovați pentru că nu suntem creștini adevărați. Dacă eram creștini adevărați, am fi fost lumina lumii și sarea pământului, exemplu pentru întreaga umanitate. Dar astăzi, pentru că și noi, creștinii, ne-am secularizat și ne-am dat după duhul lumii, lumea nu mai are exemplul sfințeniei. Nu mai există această viață a creștinului. În vremea de început, creștinismul era ascetic, era sfânt. Ceea ce a pățit apusul catolic și protestant, această „căldiceală” și în dogmă, și în etos, aceasta este consecința descreștinării și asta se încearcă și în țările ortodoxe. Cu intrarea noastră în Europa, acest pericol crește, pentru că nu trăim creștinește nici noi și, mai ales, nici clericii noștri.

[...] – Învață atât Sfânta Scriptură, cât și Sfinții Părinți că atunci când există greșeală sau minimalism în credință, atunci există greșeală și minimalism și în viața morală și în viața duhovnicească. Atunci când adevărul de credință este stricat, se strică și credința, și morala, și duhovnicia.⁶

Ceea ce nu a observat sfinția sa este că și când se strică duhovnicia prin minimalismul ascetic se strică adevărul de credință. Pierderea duhului ascetic și de sfințenie, căderea în „căldiceală” se răspândește azi cel mai primejdios tocmai prin împărtășania la fel de deasă ca în Biserica Primară, dar fără pregătirea pe care o făceau ei atunci și fără starea în care erau ei. Este cumplita Împărtășanie căldicică pe care ne-o recomandă și sfinția sa, contrar învățăturilor Sfinților Părinți și mai ales a fierbinților colivazi.

Dă un citat din Sfântul Ierarh Vasile cel Mare în privința desimii împărtășaniei din Biserica din Capadociei (4 ori pe săptămână), dar nu explică că rostul aceluia cuvânt era tocmai de a muștra pe cineva care dorea să se împărtășească prea des, într-un mod nepotrivit cu el, adică zilnic (deci pentru a-l îndemna la cumpătare și echilibru potrivit cu contextul lui), și nici nu arată mult mai multe citate în legătură cu necesitatea unei pregătiri serioase pentru Sfânta Împărtășanie și obligativitatea opririi de la împărtășanie (a celor care sunt ca majoritatea celor de azi, care nu fac parte din poporul cel Sfânt, pentru care se dau

⁶ <<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2015/01/20/interviu-cu-pr-prof-theodoros-zisis-in-lumea-credintei-despre-iubirea-falsa-a-ecumenismului-si-consecintele-minimalismului-dogmatic-fara-adevar-iubirea-este-minci%C2%ADnoasa-aceasta-perioada/>>, marți, 26 aprilie 2016

„Sfintele Sfinților”), pe care le-a scris tot Sfântul Ierarh Vasile cel Mare. Este tocmai ceea ce discutăm mai sus: scoaterea citatelor din contextul lor și ascunderea rostului pentru care au fost scrise, concomitent cu arătarea doar a unor citate doar ale unor Sfinții Părinți însoțită de ascunderea a mult mai multor altora, pentru a susține o idee proprie, bazată pe o înțelegere și practică proprie greșită. Fraților! Aceasta se numește manipulare în numele patristicii, nu urmarea cu frică și cutremur a Sfinților Părinți. Părintele Profesor ca și mulți alții de azi au luat suprafața adică frecvența de la Sfinții Părinți și nu profunzimea adică starea și pregătirea pentru Sfânta Împărtășanie. Sfinții Părinți nu sunt rețetari ci abordează problema în întregul complex al ei ținând cont și de fire și de persoană, cu nesfârșitul lor univers, care au nevoie ca de însăși viața lor să fie în duh de jertfă.

M-am bucurat din toată inima de cuvintele înțelepte ale sfinției sale despre ecumenism, despre cuvintele folositoare despre Sfântul Botez, care sunt conforme cu Sfinții Părinți, dar am fost dezamăgit de slaba cunoaștere a sfinției sale a Sfinților Părinți și a duhului colivazilor în privința pregătirii pentru Sfânta Împărtășanie. Să ne ferească Dumnezeu de astfel de „căldicire” după model apusean via Grecia, ca să nu fim și noi obligați să emigrăm în Moldova.

Un arhiereu misionar, mărturisitor împotriva ecumenismului, întrebat despre problema deseii împărtășanii și modul pe care îl recomandă Părintele Profesor Theodoros Zisis, a tăcut puțin și mi-a zis:

- *Frate drag, eu sunt pentru deasa împărtășanie, dar după Sfinții Părinți, cu pregătire potrivită cu cel ce dorește aceasta. Totdeauna cu post special pentru Sfânta Împărtășanie (nu este suficient postul de miercuri și vineri de peste săptămână), cu toate rugăciunile de pregătire pentru aceasta, cu Sfânta Spovedanie (cu o zi înainte de fiecare Împărtășanie). O singură excepție fac. Dacă se spovedește cineva în Vinerea Mare și dorește să se împărtășească și Sâmbăta Mare dimineața și în noaptea de Înviere, dar numai dacă ajunează desăvârșit. Foarte rar sunt oamenii pregătiți launtric să se împărtășească la fiecare Sfântă Liturghie sau săptămânal. În funcție de starea lor launtrică le dau blagoslovenie să se pregătească și împărtășească la 2, 3 săptămâni sau (de în cele mai multe cazuri) la o lună. O singură excepție fac: femeile însărcinate care țin postul și se spovedesc înainte de fiecare Sfântă Liturghie, se pot și împărtăși la fiecare Sfântă Liturghie. Dacă oamenii au păcate grave, îi și opresc de la Sfânta Împărtășanie după Sfintele Canoane. Uneori le fac și dezlegări, dar tot numai în limita îngăduită de Sfintele Canoane.*
- *Preasfințite părinte, dar Părintele Profesor Theodoros Zisis a zis că a luptat mult în Grecia să readucă obiceiul „patristic” al împărtășaniei la fiecare Sfântă Liturghie, cu o spovedanie la trei împărtășanii, fără post special și că e fericit că acum în sfârșit se face așa, dorind chiar să-i convingă pe moldoveni să facă aceasta.*
- *Frate drag, nu e după Sfinții Părinți. O să îți spun o întâmplare. Eram preot misionar și slujeam cu un preot grec. L-am rugat să nu-mi dea povara de a împărtăși toți oamenii din biserică fără să-i spovedesc ca să știu care dintre femei avortează și care dintre bărbați desfrânează. Știți ce mi-a răspuns? „Ei, părinte drag, la noi nu mai e așa, din păcate. I-am scăpat de sub control. Toți se împărtășesc și dacă vrem să îi oprim ne dau afară din Biserică. De aceea grecii noștri au și pierdut sensul vieții Bisericești, devenind indiferenți și gândindu-se numai la plăcerile lor! De pocăință nimeni nu mai vorbește, decât cel mult teoretic...”*

Noi, văzând bisericile grecești așa de frumos împodobite canonic, cu cântări psaltice atât de frumoase, ne gândim (ca robi ai simțirii) că Grecia este un model de Ortodoxie. Ceea ce nu băgăm de seamă este că sunt bănuț pe mijloc, că vin la Sfânta Liturghie împopoțonați și machiați ca la operă, că mănâncă anafora ca pe o pâine obișnuită, nepăsându-le de firimiturile ce cad pe jos. Mi-aduc aminte când eram în Sfântul Munte soția mea a stat în noaptea de Înviere în biserică din Uranopolis. Atât de mahnită a fost când ieșind afară împreună cu preotul după ce a primit Lumina nu a putut auzi nimic din cauza artificilor. Dar aceasta nu a fost nimic. Când a intrat pentru restul slujbei (mult prescurtate) oamenii vorbeau pe bănuțe cele ale lor, iar preotul slujea mahnit și singur în altar. Când a venit momentul împărtășaniei toți oamenii s-au așezat la coadă, au vorbit mai departe, când le-a venit rândul s-au cuminecat, apoi și-au continuat subiectele care li se păreau atât de interesante. Biserica a devenit în Grecia un loc de... socializare. Ce dureros și vrednic de mii de lacrimi.

Acestea sunt roadele împărtășaniei grecești, importate din occident (tocmai de la iezuiți) odată cu bănuțele și răzgâierea credincioșilor doar pentru a se face misiune și biserici frumoase.

Dar cu suflitele lor ce va fi?

Nu dorim generalizarea, dar nici importarea unor astfel de obiceiuri.

E adevărat că parcurgerea, înțelegerea și sinteza Sfinților Părinți este mai dificilă decât a da un click pe un simplu link la o conferință filmată, totuși, dacă doriți discuții din comentariile Părintelui Profesor Theodoros Zisis propun să faceți un alt blog numit Teologie Zisă sau... Theodorologie Zisă.

Prefer, însă, a nu posta acolo, chiar dacă Părintele Profesor Theodoros Zisis mi-a devenit foarte drag pentru simplitatea și frumusețea tratării problemei ecumenismului și a Sfântului Botez (deși nu sunt de acord nici cu critica Sfințelor Sinoade și nici a Patriarhiei, de care pomenesc cei ce au postat mai sus), dar nu aș vrea să renunț la frumusețea integrală a Sfinții Părinți pentru o frumusețe parțială. Aș deveni... zisist, lucru de care să ne ferească Dumnezeu pe toți.

Atâta bogăție de cunoaștere și de trăire avem de la Sfinții Părinți, încât nu ne ajunge viața întreagă ca să-i citim. De ce să risipim din timpul nostru 40 de minute și 53 de secunde cu un studiu filmat despre ei („parțial color”), care îi mai și răstălmăcește, în loc să alergăm chiar la ei? E mai simplu? Poate... dar folosul este proporțional. Una este a vedea un film, alta este a înțelege o carte. Una este a auzi un erudit teolog (care spune două verzi și una uscată), alta este a ne curăți și lumina mintea cu focul Sfântului Duh care arde în rugul aprins (ce nu se mistuie) al minții patristice (curățită de patimi și păreri personale, ce a străbătut întreaga contemplație naturală fiind născătoare de fulger și născătoare de lumină, și desăvârșită prin sălășluirea Sfintei Treimi).

Nu am primit vreo cunoștință înnoitoare în comunicatul la care ne-ați trimis. Cine studiază numai Pidalion află rapid că ecumenismul este erezie și Sfântul Botez se face prin afundare, (lucrurile bune spuse de Părintele Profesor). În schimb studiind același Pidalion avem dezlegarea problemei Sfintei Împărtășanii în întreaga Ei complexitate (și ca frecvență, și ca rigoarea pregătirii, și ca vrednicie/nevrednicie, și ca potrivirea ei cu fiecare persoană în parte). Pidalionul este scris chiar de unul din colivazi, de care Părintele Profesor Zisis vorbește cu atâta drag, considerându-i ca fiind cheia dezlegării problemei Sfintei Împărtășanii, deși le contrazice tocmai învățăturile ascetice referitoare la pregătirea pentru ea. Dacă mai adăugăm la citirea Pidalionului și scrierile Sfinților Apostoli, și ale Sfântului Ierarh Dionisie Areopagitul, și ale Sfinților Trei Ierarhi, și ale Sfântului Cuvios Simeon Noul Teolog, și ale Sfântului Ierarh Simeon al Tesalonicului, și integrala scrierilor Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul, și viețile sfinților ne uimim ce diferit priveau cei luminați de Sfântul Duh Sfânta Împărtășanie (frecvența și pregătirea ei), față de rețeta palidă răzgâietoare, superficială, secularizată, magică, automatizată și răstălmăcită dată de Părintele Profesor renumit Patrolog, împotriva duhului Sfinții Părinți. Aceasta nu înseamnă vreun dispreț față de Părintele Profesor Zis mai sus, nici pentru cei care îl vizionează, ci doar un semnal de alarmă să nu înghițim idei preconcepute, chiar provenite de la cineva cu autoritate și renume patristic, crezând că ne hrănim chiar cu adevărul dăruit nouă de Sfântul Duh prin Sfinții Părinți. Mai ales dacă sfinția sa se ocupă cu studiul autentic al Sfinților Părinți este de apreciat și o bună pildă pentru noi, dar totuși să nu uităm că ne prezintă o teologie secundară [trecută prin filtrul părerilor proprii și practicilor nepatristice la care a fost expus și la care s-a supus din secularizată, netrădătoare și neascetica Grecie (așa cum o numea chiar sfinția sa deși noi nu suntem întru totul de acord nici cu aceasta) de care vrea să fugă în Moldova care încă se mai împărtășește cum ne învață Sfânta Tradiție] și nu teologia primară din vedere pe care o găsim doar la Sfinții Părinți. Îi dorim din toată inima să nu se abată nici la dreapta, nici la stânga de la Sfinții Părinți, și să înțeleagă duhul lor și în privința Sfintei Împărtășanii. Da, ne cheamă Hristos „Cu frica de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să” ne apropiem, dar aceasta înseamnă cu vrednicie și cu pregătire. Ori de câte ori suntem așa să ne apropiem, iar dacă nu suntem așa niciodată să nu îndrăznim să ne apropiem ca să nu luăm cumva în deșert Sfânta Împărtășanie și nici să nu ne osândim. Vom vedea mai jos ce înseamnă vrednic, nevrednic, pregătit, nepregătit după Sfinții Părinți.

Dacă vrem să ne lămurim cu adevărat despre o problemă fără alterări moderniste o putem face fără șovăire doar la Sfinții Părinți. Haideți să nu fim nici zisiști, nici mateiști, după cum nu vrem să fim nici arseniști, ci doar următori cu smerenie ai Sfinților Părinți. De aceea pentru cei care chiar vor să fie patristici (nu doar cu numele/renumele ci și cu mintea) am adunat mai jos o serie de cuvinte lămuritoare tocmai de la Sfinții și Dumnezeuieștii noștri Părinți, referitoare la acest subiect dezbătut acum atât de mult.

Împărtășirea continuă este o realitate profundă, nu o preferință de terminologie. Ar fi de preferat să o înțelegeți și să o doriți chiar și dumneavoastră. Și nu numai dumneavoastră, nici nu numai toți desiriștii, ci toți oamenii cum ar vrea însuși Dumnezeu *1Ti 2:4 Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină.*

Ce ne scrieți mai departe:

„Studiul Părintelui Stăniloae, dacă este cel pe care l-am citit și pe site-ul „Cuvântul ortodox”, este scris pentru a combate rătăcirile de la Vladimirești. Asta, în caz că vă interesează contextul, așa cum spuneți.”

După cum se vede, însă, (chiar și în postările și trimiterile dumneavoastră) Vladimireștiul sau VlaDESeștiul s-a extins și pe blog... și de-ar rămâne pe internet! Dar câte ființe chinuite de duhul acela răzvrătit și amăgit n-am cunoscut la noi în țară și în străinătate, murind în condiții cumplite de înșelare (fiindcă pierduseră tocmai pocăința, părându-li-se că au ajuns la sfințenie... pentru că se împărtășesc des sau propovăduiesc la ucenicii lor aceasta).

Spuneți că împărtășania magică este doar un subiect teoretic, dar am cunoscut personal oameni mutilați duhovnicește de acest obicei (ajunși în stare de înșelare asemenea cu a vrăjitorilor, de pierdere a pocăinței, de cruzime, de obrăznicie față de duhovnic, de pierdere a sensului și de părăsire a harului Sfântului Duh). Unii dintre ei au ajuns și la sinucidere. Ca orice păcat și împărtășania de dragul frecvenței [deci neînțeleasă în realitatea ei de întâlnire liberă cu frică și cu dragoste între Mire și mireasă, ci crezută doar ca un leac impersonal și magic de mântuire (ca un panaceu universal)] acționează exact ca un drog (poate cel mai periculos drog care lucrează prin plăcerea sublimată de sine dusă la paroxism). Mai întâi place, apoi încântă, apoi entuziasmează, dar nerezolvând adevăratele probleme lăuntrice duce, în final, pe treptele 11-12 ale păcatului: deznădejde și sinucidere.

Consecințele ei în Grecia le mărturisește chiar Părintele Profesor Zisis, fără să-și dea seama că și sfinția sa este părtaș la aceste roade prin îndemnul la o împărtășanie deasă, nepatristică, fără pregătire corespunzătoare. Sfinția sa a fost comparat cu Părintele Profesor Ioannis Romanidis. Însă, în privința Sfintei Împărtășanii comparația este cu totul nepotrivită. Iată ce spunea sfinția sa (reprodus fiind de ÎPS Hierotheos Vlachos), ce se referă și la criza euharistică grecească:

Sunt mai multe întrebări legate de Sfânta Impartasanie. Pe de o parte sunteți rugat să vorbiți despre cum să ne pregătim, ce înseamnă pregătirea pentru Sfânta Impartasanie, despre impartasia cu nevrednicie. Și sesizez două tipuri de întrebări. Pe de o parte: ce părere aveți despre deasa impartasire, fara post, fara spovedanie, cantitativa si automata, fara o lucrare interioara? Pe de alta parte, cineva intreaba daca omul poate lucra curatirea inimii fara Sfanta Impartasanie. Cat de deasa ar trebuie sa fie aceasta? Si in aceasta privinta este solicitata si parerea Parintelui Mitropolit.

– Va voi mentiona cateva puncte. Mai intai de toate Parintele Ioannis Romanidis, si acest lucru il vedem si in Tradita noastra, zice ca atunci cand ne impartasim, ne impartasim cu Trupul si Sangele Domnului. Daca suntem pregatiti corespunzator, Sfanta Impartasanie devine lumina, daca nu suntem pregatiti devine foc. Are legatura cu ceea ce v-am spus mai inainte, [in legatura] cu Taina Crucii, si anume: cele trei etape: de curatire, de iluminare si de vedere a lui Dumnezeu.

Fara Hristos nimeni nu poate sa lupte in viata duhovniceaca. Deci Hristos este curatirea celor care se curata. Prin Hristos se purifica inima in aceasta lupta duhovniceasca. Hristos lumineaza sufletul nostru si Acesta ne indumnezeieste. Vedeti ca Sfantul Maxim Marturisorul interpreteaza cuvintele spuse de preot: “Cu frica de Dumnezeu, cu credinta si cu dragoste sa va apropiati!”. Zice:

Cei care sunt in starea de rob, dar totusi lucreaza, sunt in lucrare, sa se apropie cu frica de Dumnezeu – aceasta prima data. Apoi, cu credinta – sunt cei care sunt in starea de naimiti – cum se spunea mai inainte, de platiti, adica cei care lucreaza pentru a primi [plata n.n.]. Apoi cu dragoste, si anume aceasta este starea fiului, care este starea fireasca.

Parintele Ioannis Romanidis spunea: “bineinteles ca in centrul tuturor este Sfanta Impartasanie, dar nu este singurul centru al vietii duhovniesti; si rugaciunea este, si citirea Sfintelor Scripturi”. De exemplu la Sfanta Liturghie ne rugam, ascultam Apostolul, Evanghelia, predica, si ne impartasim. Deci trebuie sa fie o impreuna lucrare intre cele trei elemente.

In ceea ce priveste deasa impartasanie. Consider ca intotdeauna trebuie sa pastram calea de mijloc. Nici o indepartare foarte mare de Sfanta Impartasanie, foarte rar, dar nici foarte des, atunci cand nu suntem in stare, si in nevrednicia de a ne impartasi. Duhovnicul este cel care randuieste aspectele acestea. Parintii filocalici vorbesc despre deasa impartasanie, dar

pentru fiecare in parte. Si anume, pentru cineva des inseamna o data pe an, pentru ca nu este in starea duhovniceasca de a se impartasi. Foarte des ar putea fi pentru cineva o data la... cinci ani, daca a facut ceva care-l impiedica sa se impartaseasca sau pentru altcineva ar putea fi o data pe saptamana sau pe luna sau poate zilnic. Acest lucru depinde de progresul sau duhovnicesc.

Acest lucru nu are neaparat legatura cu cat postim, pentru ca cineva poate sa fie bolnav si sa nu posteasca. Postul este un mijloc al Bisericii pentru curatire, deci, pentru a se impartasi cineva trebuie sa observam lupta pe care o face sa se impartaseasca, [si] depinde foarte mult de cat traieste Taina Crucii lui Hristos.

Cand eram mic domnea aceasta conceptie: de doua ori pe an ne impartasim. Si auzeam pe duhovnici: "Nu, trebuie sa ne impartasim des", fara insa sa puna problema pregatirii si a pocaintei. Deci parintii filocalici din sec. XVIII vorbeau despre deasa impartasanie, dar si despre isihasm! Acuma este conceptia in Grecia: toti sa ne impartasim. Si preotul zice: "Doamne, multi crestini s-au impartasit astazi. Slava Domnului!". Dar faptul ca Sfanta Impartasanie e luata cu nevrednicie nu prea este mentionat. Spune Sfantul Apostol Pavel:

Pentru ca nu va pocaiti si va impartasiti cu nevrednicie, foarte multi dintre voi au si murit.

In America, odata, am auzit pe preot zicand: "Acuma, ca ati venit, cu totii, sa va impartasiti". Si s-au impartasit unii americani si au zis: "foarte frumos! foarte dragut!".

Consider ca ar trebui sa fim foarte atenti sa nu cadem in extreme. Sfantul Maxim Marturisorul spunea ca indiferent in ce extrema ai cazut este acelasi lucru. In anii '60, cand am fost ca student in Muntele Athos exista aceasta problema. Exista o manastire unde se spunea: "nu va veti impartasiti prea des, o data la o luna, o data la doua luni". Si se duceau tinerii sa devina calugari si li se spunea: "nu va veti impartasi". Si intrebau: "De ce? M-am facut calugar. Am devenit calugar pentru a ma uni cu Hristos si sa ma impartasesc cu pocainta. De ce ma lipsiti de Hristos, din moment ce exista ascultare, pocainta, spovedanie?" Si s-a dat o lupta puternica intre anii '60-'70 pentru a se impartasi calugarii acolo, o data pe saptamna. Deci este posibil ca cineva sa fie monah, sa se roage, si sa nu i se permita sa se impartaseasca?

Sfantul Grigorie de Nyssa spune foarte frumos:

"Cand un duhovnic lasa pe cineva care nu este vrednic sa se impartaseasca este un pacat. La fel, pacat este si atunci cand opresti pe cineva pregatit sa se impartaseasca".

A te impartasi, de fapt, este o problema de dragoste: il iubesc pe Dumnezeu si vreau sa ma impartasesc. Trebuie ca dragostea sa fie la un asa nivel, incat sa ne unim cu aceasta dragoste, si trupul nostru sa reziste la acest mare har care ni se daruieste.

Spune un duhovnic ca exista oameni care traiesc pana la un moment dat in afara bisericii intra in biserica, si deodata vor sa se impartaseasca foarte des. Adica inima lor, sufletul, au o dorinta, o sete de a se impartasi foarte des. Trupul insa a fost invatat in diferiti ani sa traiasca oarecum altfel. Deci este valabil ceea ce a spus Mantuitorul: "ca sufletul este sarguitor dar trupul nepuntincios". De aceea, uneori se creeaza o problema, deoarece sufletul doreste lucruri mai mari decat poate sa duca trupul, si de aceea nu se creeaza acel echilibru intre cele doua. Deci trebuie intr-un anumit fel cele doua parti, trupul si sufletul sa fie puse pe aceeasi [lungime de] unda. Nu se poate impartasi si a doua zi sa inceapa aceleasi pacate. Insa aceasta este un lucru de discernamant.

Deci nu trebuie sa spui: bine, haideti, este un obicei bun, se poate face, dar nici o impartasanie foarte rara nu este buna.

Eu sfatuiesc sa aibe foarte multa atentie atunci cand se impartasesc cineva, si sa aibe constiinta a ceea ce face, decat se impartasesca fara sa-si dea seama de ceea ce face.⁷

De împărtașania magică, ne-ascetică, superficială pomenește și Părintele Profesor Dumitru Stăniloae în studiul citat și Sfintele Canoane, când vorbesc de folosirea Sfintelor Taine de către vrăjitori.

XVI. CONCLUZII

Pe baza mărturiilor din tradiția de totdeauna a Bisericii, care s-ar putea înmulți considerabil, putem formula următoarele concluzii:

1. În întreg trecutul său, Biserica i-a îndemnat pe credincioși la o luptă serioasă cu păcatul.

⁷ <<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2011/10/24/mitropolitul-ierotei-vlachos-partea-a-doua-intrebari-si-raspunsuri-a-conferintei-de-la-iasi-despre-impartasania-deasa-rugaciunea-inimii-psihoterapia-ortodoxa-si-pr-ioannis-romanidis/>>, miercuri, 27 aprilie 2016.

În spiritul acestei lupte le-a cerut totdeauna, pentru izbăvirea de el, o mărturisire personală și o pocăință extinsă în timp pentru păcatele grave. Prin mărturisirea personală a ridicat pe credincios la conștiința accentuată a răspunderii sale și a unui raport personal între Dumnezeu și el. Iar prin pocăință, a exercitat o lucrare stăruitoare și sistematică de educație a credincioșilor, de conducere treptată a lor spre starea bărbatului desăvârșit în Hristos.

Ieromonahii de la mănăstirile Sihuștru și Vladimirești nu țin seama de realitatea gravă a păcatului, nu iau în seamă grija de el și temerea de el. Aceasta e proprie concepției protestante, după care omul nu trebuie să se preocupe nicidecum de păcat, căci păcatul nu poate fi scos din fire, în lumea aceasta, prin nici un efort, pe de alta concepției catolice, după care păcatul nu are nici un efect păgubitor asupra firii omului.

În spiritul acestor concepții, practica numiților ieromonahi suprimă mărturisirea personală și pocăința, ca mijloace de luptă a omului cu păcatul și de desăvârșire. Suprimarea mărturisirii personale slăbește răspunderea omului pentru păcat și conștiința întâlnirii cu Dumnezeu, Care-i cere socoteală de el. Suprimarea penitenței privează Biserica de orice prilej de educație sistematică a credincioșilor, iar pe aceștia de orice îndemn la luptă împotriva păcatului și a patimilor din fire.

2. Cei ce și-au însușit această practică se depărtează de la tradiția Bisericii prin ridicarea lor peste toți duhovnicii, peste toate canoanele și peste toată Biserica, atunci când dezleagă în masă pe toți credincioșii de orice epitimie.

3. Foștii ieromonahi de la amintitele mănăstiri trădează o mentalitate protestantă când, trimițând Euharistia prin mireni altor mireni, micșorează deosebirea dintre preoți și mireni și consideră Euharistia trimisă de ei superioară celei săvârșite de preoții din parohii, iar prin îndemnul la împărtășirea mirenilor în izolare, fără trebuință, slăbesc unitatea Bisericii și legătura mirenilor cu preoții.

4. În același timp se resimt de o influență catolică atunci când se împărtășesc de Domnul, lipsiți de orice duh de jertfă, fără spovedanie personală, fără pocăință, fără post și fără voința de a se întări în acest duh de jertfă din Domnul cel jertfit. Prin aceasta ei nesocotesc starea de jertfă a Domnului sau nu-i găsesc nici un rost practic pentru viața credincioșilor care se împărtășesc de ea.

5. Ei se depărtează de la tradiția Bisericii când dau Trupul Domnului celor cu păcate grele înainte de a fi făcut vreo pocăință, pricinuindu-le o primejdie de moarte veșnică. Ei concep Euharistia ca lucrând magic, când nu cer nici o pregătire de la om, nici un efort de a se apropia cu vrednicie de ea. Ei nu o concep ca o putere ce lucrează spiritual, prin întâlnirea cu un efort spiritual din partea omului.

[...]

Credincioșii nu trebuie să se lase amăgiți de acești foști ieromonahi care le promit mult, dar nu le pot da nimic, ci dimpotrivă, îi rostogolesc în primejdia morții veșnice. Ei nu le pot da iertarea păcatelor, pentru că o iertare dată în afară de legătura cu ierarhia canonic constituită a Bisericii și fără o pocăință pentru păcatele grele nu e iertare adevărată. Și e o mare primejdie pentru credincioși să se lase adormiți de falsa liniștire de pe urma unei iertări ireale în loc să-și caute iertarea reală de la preoții care stau în legătură cu ierarhii lor și țin seama de canoanele Bisericii.

(Părintele Dumitru Stăniloae, in Revista "Biserica Ortodoxa Romana", nr. 3-4/1955, pp. 218-250)

Toate cele de mai sus le regăsim și în desirism.

Iată și folosirea chiar de către vrăjitori a Sfintelor Taine, pentru a vedea până la ce extremă se poate folosi în chip magic Sfânta Împărtășanie și să înțelegem că nu putem să ne împărtășim oricum ci în modul în care îl vrea Hristos. Pentru a ne împărtăși cu Hristos să urmăm voia și porunca lui Hristos. Orice păcat este folosirea unei creaturi în afara scopului pentru care a făcut-o Dumnezeu. Să te folosești chiar și de Dumnezeu întrupat (ascuns smerit în Sfintele Taine) în afara scopului pentru care ni le-a dăruit, este cel mai cumplit păcat. Acest păcat îl fac și desiristii și vrăjitorii. Primii sunt mai greu de depistat, fiindcă par a avea un scop bun. Nici ei nu-și dau seama ce grav lucru săvârșesc. De aceea înșelarea este cu mult mai primejdioasă decât răutatea declarată.

2048. -*în vechime oamenii învățați se numeau magi (Fac. 4, 8; Matei 21,1), însă cu timpul au fost umbriți de magii falși, vrăjitori, șarlatani și înșelători, încât astăzi prin magie se înțelege totalitatea mijloacelor oculte de a lucra misterios în sânul naturii, și de a supune spiritele nevăzute, ba chiar folosindu-se de numele lui Dumnezeu la comanda, vrăjitorului ca să facă lucruri supranaturale, neobișnuite. Magia prin care se face binele viclesugului, se numește magie albă, iar cea prin care se face răul se numește magie neagră. în realitate este o aceeași lucrare drăcească, prin care diavolul se pune în slujba omului vândut lui, pentru ca apoi acest om să-i aparție totul în muncile veșnice (Ex. 7,11-12 și 22, 8-18; II Tim. 3, 8; Luca 10,18; Apoc. 12, 8-10). [...]*

2062. -*Preotul vrăjitor sub orice formă este caterisit. -Trebnic, p. 515, Laod. 36.*

2063. -*Cei ce alcătuiesc descîntecele lor, folosindu-se de psalmi, de chemarea sfinților mucenici, de ai Maicii Domnului, de cărți bisericești, de sfintele icoane, de cheia bisericii, iscodind semne prevestitoare ale viitorului, în caz de proces, de căsătorii, de furturi, de pagube sau cîștiguri sînt stăpîniți de duhul cel rău pitonicesc (Fapte X, 16-34; XIX, 13-20), osîndit de Dumnezeu alături de toți femecătorii și exploataatorii de cele sfinte -Trebnic p. 516.*

[...]

2065. -*Dacă cineva va păstra în gură sf. împărtășanie pentru animale sau albine sau cu alte scopuri, 4 ani să nu se împărtășească ca un vrăjitor. -Trebnic p. 526.⁸*

Fenomenul Vladimirdesești are asemănări foarte mari cu fenomenul Prislop, fiindcă pun ca momeală aceeași veche înșelare: mântuirea fără pocăință, prin metode simple renumit ca sfinte (la Vladimirești nădejdea în Sfânta Împărtășanie deasă fără pocăință, la Prislop în pomenirea Părintelui Arsenie Boca fără pocăință).

Desigur că nu se pot compara Sfintele Taine cu Părintele Arsenie Boca, dar aceasta sporește gravitatea fenomenului Vladimirești nu o diminuează.

La Prislop (fiindcă centrul mișcării este chiar un atât de evident înșelat), este mai ușor de depistat amăgirea, deci este mai puțin periculoasă.

Și fenomenul de la Vladimirești este mai puțin grav decât desirismul de azi. Măcar cei de acolo erau caterisiți fiind ignorați ai Sfinților Părinți, desiristii de azi foșnesc prin facultăți și conferințe laudându-se că sunt cunoscători ai Sfinților Părinți și sunt puși ca îndrumători ai opiniei (având renume de râvnitori apărători ai Ortodoxiei).

Nu ne miră că în anumite locuri propovăduiesc Dreapta Credință, devenind renumiți patrologi, iar în altele o schimbă pe nesimțitea, punând pe cei necunoscători sau fără discernământ în mare primejdie. Iată ce ne învață Sfântul Grigorie Palama:

"Orice părere greșită poarta masca adevărului pentru cei ce nu au puterea de a remarca mica lipsa sau adăugire. Si aici este vorba despre o uneltire periculoasă a diavolului cel rău, atât de dibaci în arta înșelătoriei: caci neașezând departe minciuna de adevăr, a pregătit o dubla înșelătorie: din cauza diferenței mici, care scapă multora, ar putea cineva considera minciuna drept adevăr, iar adevărul minciuna, fiind foarte asemănător cu aceasta; în ambele cazuri vom fi ruși de adevăr".⁹

La adevărul dăruit nouă de Sfinții Părinți al necesității pocăinței continue pentru o neîncetată Sfântă Împărtășanie diavolul a adăugat:

- Prin gura desiştilor, minciuna pregătirii minimaliste (furând pocăința prin lejeritatea inefficientă în vindecarea firii) și a numit-o „deasă împărtășanie”. Astfel că adevărul necesității unei mai dese pregătiri a început să fie combătut ca o minciună.
- Prin gura răriștilor, minciuna rigidei rețete numerice de frecvență redusă (furând pocăința nu prin lipsa pregătirii, ci prin raritatea ei ce nu ține cont de starea lăuntrică și contextul fiecăruia) și a numit minciuna „rara împărtășanie”. Astfel că adevărul necesității unei mai conștiincioase și mai profunde pregătiri totale (post, spovedanie, străpungerea inimii) a început să fie combătut ca o minciună cu argumente din ce în ce mai elucubrante.

Este frumos și adevărat să îndemni la o deasă Împărtășanie, fiindcă pregătirea pentru Ea crește dorul de Hristos și Ea îl împlinește, dar ce urât și mincinos este să asociezi la această învățătură renunțarea la

⁸ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

⁹ <<http://www.crestinortodox.ro/editoriale/exista-contradictie-biserica-140759.html>>, marți, 26 aprilie 2016.

pocăință și pregătire pentru a o înlesni cu orice preț, prefăcând-o astfel într-un ritual comod care nu mai vindecă firea.

Este frumos și adevărat să îndemni la o serioasă pocăință, dar ce urât și mincinos este să asociezi la această învățatură o rigiditate numerică fără a ține cont de reala pocăință, adică starea lăuntrică unică a fiecărei persoane, diferită de a altora și diferită de a ei înșiși în momente diferite ale vieții ei, prefăcând dorul de serioasă pocăință prin raritate în trândăvie și pretext.

Cât de cumplit este să te folosești chiar de Sfânta Împărtășanie (ca ritual automat) împotriva Sfintei Împărtășanii (ca lucrare lăuntrică cu luare-aminte ținând cont de persoană și context) ducând pe oameni la o practică automată în care să nu se mai poată împărtăși cu adevărat, deplin (adică și prin participarea minții schimbate prin pocăință)! Să te împărtășești doar cu trupul, iar mintea să o dai diavolului prin slava deșartă că ești Sfânt ce se împărtășește des/rar, ce poate fi mai cumplit ca aceasta?! Cum să îți mai dai seama de rătăcire?

Numai așa: înțelegând că nu în Sfânta Împărtășanie este problema, ci în cel ce se împărtășește nepregătit sau nevrednic. Mintea sa fiind preocupată de frecvență, nepregătită sau nevrednică (fie prin superficialitate, fie prin raritate) de Sfânta Împărtășanie substituie unirea cu Hristos în unirea cu idolul fără-folosului – sau cu idolul osândeii – cu mască de Sfântă Împărtășanie.

Iată ce ne zice despre aceasta chiar Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul:

29 Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie judecată lui-și mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului

Zice: Creștinul care se împărtășește de Trupul și Sângele Domnului cu nevrednicie o face spre a sa osândă, nu din pricina firii Tainelor (pentru că acestea de sine sînt pricinuitoare de viață și de mântuire), ci pentru nevrednicia lui. Căci și soarele este luminos și dulce celor ce au ochii sănătoși, iar celor ce îi au stricați și bolnavi li se face vătămător și păgubitor.¹⁰

Evr 12:28 De aceea, fiindcă primim o împărăție neclintită, să fim mulțumitori, și așa să-I aducem lui Dumnezeu închinare plăcută, cu evlavie și cu sfială. :29 Căci „Dumnezeul nostru este și foc mistuitor”.

Că fenomenul desismului de azi este mai grav ca fenomenul Vladimirești, care la rândul său este mai grav ca fenomenul Prislop, ne învață tot Pravila Bisericească:

2046. - *“Ocultismul sau esoterismul este falsa știință cultivată de mințile înfierbântate, prin care ocultiștii spun că posedă un simț superior celor obișnuite, și prin care ei ajung să cunoască rădăcinile adevărurilor. în realitate, nu este decît o înșelăciune a diavolului, care a înșelat pe oameni sub diferite forme ale idolatriei, spiritismului și altor practici, pornind de la anumite realități fizice și psihice, pentru ca pe temeiul unui adevăr parțial, să ducă la o rătăcire și mai mare a minciunii înșelătoare. Ocultismul se manifestă parțial sub alte nume, osândite de biserică. Orice nume ar purta el, trebuiește demascat și osândit, fiindcă orice fel de rătăcire cu cît conține mai mult adevăr în ea, cu atît este mai periculoasă” (V. Dogmele).¹¹*

Haideți să vedem cum își încheie acum scurta postare domnișoara Ana-Elisabeta:

Timpul meu este și limitat, și oarecum greu de gestionat. Uneori am momente libere pe care le fructific așa cum consider pe moment, ca acum când m-am apucat să transcriu citate din cărți. Dar partea care îmi creează cea mai mare neliniște este că percep o anumită echivalare între un alt -ism (i se mai zice uneori cleopism, ceea ce până acum am considerat că e o exagerare, dar înțeleg că nu este) și Predania Bisericii, care este aceeași în toate locurile și timpurile. Ceea ce variază sunt tradiții locale sau corespunzătoare unor anumite epoci și nu trebuie absolutizate, și cu atît mai puțin nu trebuie prezentate ca rătăciri aspectele care le contrazic. Rătăciri sunt doar acele aspecte care contrazic Predania cea neschimbătoare, aceeași în toate locurile și timpurile. Sfântul Pavel ne avertizează să nu ne considerăm ai unuia sau ai altuia din învățătorii noștri, ci ai lui Hristos. De asemenea, sinaxarul sărbătorii celor Trei Sfinți Ierarhi ne arată că, și dacă ar fi cineva sfânt, tot nu trebuie să-i absolutizăm învățătura. Mă refer, bineînțeles, la învățătura cu privire la împărtășirea nu mai des de 40 de zile. Oare nu este o mare sminteală să se insinueze de exemplu că părintele Rafail Noica, fiu duhovnicesc al unui sfânt contemporan, Părintele Sofronie de la Essex, și „nepot” duhovnicesc

¹⁰ Sfântul Nicodim AGHIORITUL, Tâlcuirea epistolelor către Corinteni..., pp. 156-169

¹¹ Ierom. Nicodim SACHELARIU, Pravila bisericească, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

al Sfântului Siluan Athonitul, rătăcește dacă nu este acord cu regula celor 40 de zile? Iată ce spune:

<http://acvila30.ro/pr-rafail-noica-nu-deasa-impartasanie-ci-impartasania-des/>

(Nu spun despre părintele Ioan Iovan, care e controversat.)

La fel, este o mare sminteală să se insinueze că toți preoții care îi încurajează pe credincioși să se împărtășească în fiecare duminică promovează cu toții laxismul, împărtășirea fără pregătire și pocăință, și tot ce li se mai atribuie. Și, după cum știm, „cine va sminti pe vreunul din aceștia mici, care cred în Mine....” Să ne ferească Domnul și Maica Domnului de la a sminti pe cineva în credință! Eu, la această sminteală, nu doresc să particip, chiar dacă există scopul nobil de a împiedica o altă mare sminteală, bocăismul. „Dragostea nu se bucură de nedreptate, se bucură de adevăr.”

Însă, într-adevăr, mă rog ca acest efort să fie finalizat, și anume mai concis și mai riguros decât până acum, și fără derapaje de orice natură.

Pentru aprecieri și pentru urări vă mulțumesc; asemenea și dumneavoastră și colegilor! M-am întrebat când ar fi pocăința frumoasă, dar mi-am și răspuns repede că ceea ce este adevărat și viu nu poate fi decât frumos, iar ceea ce este mincinos, prefăcut, fără viață și fără vlagă nu poate fi decât urât.

Așadar, să ne păzească Domnul și Maica Domnului de rătăcirii și să ne reaprindă râvna spre pocăință! Mai ales că suntem practic în pragul Postului celui mare...

Mulțumim domnișoarei Ana-Elisabeta pentru urări. Tocmai pentru a reaprinde râvna spre pocăință sunt scrise aceste rânduri. Referitor la Părintele Cleopa și la -ism am răspuns în cuvintele de mai sus, referitor la Pravila Bisericii din toate timpurile și locurile, cât și la rolul contextului istoric și personal în legătură cu Sfânta Împărtășanie, vom răspunde mai jos.

Mai avem o mică remarcă în legătură cu dragostea domnișoarei Ana-Elisabeta și Părintele Rafail Noica. Remarcăm o asemănare între cei doi:

Părintele se ruga în tinerețe (pe vremea când era eretic) fierbinte lui Hristos ca să îl scape cu orice chip de ceea ce numea el „eresul Ortodox”. Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și a ajuns... Ortodox, ba chiar și ieromonah, și pustnic (chiar dacă a mai păstrat câteva scame din occident, ca de exemplu și accentul pe frecvența împărtășaniei). Hristos a înțeles sensul profund al rugăciunii sfinției sale (care era însetat de adevăr, dar credea că Ortodoxia este o minciună și dorea să se ferească de minciună, indiferent de ce nume ar purta ea) astfel că la adus la Adevăr, lămurindu-l că Ortodoxia nu este eres, ci chiar Hristos – Adevărul, deși preacuvioșia sa L-a rugat să nu-l ducă la Ortodoxie. Mântuitorul nu se formalizează de cuvintele rugăciunii ci este atent la sensul lor mai adânc.

Tot așa, ca oarecând Părintele Rafail, și domnișoara Ana-Elisabeta se amărăște și îndurerează pentru faptul că Românii încă mai păstrează Sfânta Tradiție a împărtășaniei cu pregătire (cu o frecvență dictată nu de un ritual prestabilit, ci de realitatea fiecăruia).

Consideră sminteală a apăra Sfânta Predanie adevărată și a arăta că greșesc și unde greșesc părinții celebri (când rup citatele din Sfinții Părinți din context și practică o împărtășanie nepatristică, doar de dragul desului), fiindcă astfel li se alterează imaginea de infailibili. Ca și cum ar trebui să ținem mai mult la reputația unui om decât la Adevărul – Hristos. În realitate Sfinții Părinți numesc sminteală când propovăduiești o minciună sau un păcat, nu când spui adevărul sau îndemni la virtute. Cei ce se smintesc pentru aceasta sunt ei înșiși vinovați că nu primesc pe Hristos. Sminteală ar fi să propovăduim și noi smintelile lor, făcându-ne părtași la ele. Dacă arătăm ceea ce ne învață Sfinții Părinți este posibil ca Dumnezeu să lucreze prin mila și smerenia Lui ca și sfințiile lor să se corecteze (sau măcar să nu mai târască în rătăcire pe tot atât de mulți, care îi ascultă fără discernământ).

Iată ce ne învață Sfinții Părinți:

Același lucru ni-l spune și Sf. Ap. Pavel: „Dar chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!” (Gal. 1:8-9), cuvinte tâlcuite în acest fel de Sf. Teofilact al Bulgariei: „Anatematizând pe îngeri și pe sine însuși, el leapădă orice autoritate și prieteșug omenesc în chestiunile credinței... Și o spune nu pentru umilirea apostolilor, ci pentru a îngrădi gurile ispitorilor și a arăta că nu recunoaște nici o autoritate atunci când este vorba de dogme”[23]. [...]

Sf. Vasile cel Mare: „Se cuvine ascultătorilor cuvântului celor ce sunt învățați cu Scripturile să cerce cu socoteală dreaptă acele care le zic dascălii și arhieriei; și câte sunt unite cu

Scripturile să le primească, iară câte sunt neunite să le lepede; și despre aceia care rămân întru învățăturile străine să se întorcă dinspre ei”[24]. [...]

[23] Sf. Teofilact al Bulgariei – *Tâlcuire la Epistola către Galateni*, ISBN: 973-7623-13-4.

[24] Sf. Vasile cel Mare, „*Sfântul Vasile cel Mare. Scrieri morale si ascetice.*” PSB vol. 5, editura Basilica, Regula 72:1.¹²

Astfel că domnișoara Ana-Elisabeta este pusă la un mare examen de către Hristos. Îl cunoaște pe Protoprezbiterul Matei Vulcănescu (comunică cu sfinția sa prin e-mail și-i face vizite în Grecia) a avut cinstea să se întâlnească cu Protoprezbiterul Profesor Theodoros Zisis și este mult marcată de aceste relații personale. Va renunța de dragul lor la Domnul Hristos – Adevărul descoperit nouă prin Sfinții Părinți sau va folosi aceste legături pentru o dragoste duhovnicească reală ca să le atragă atenția protoprezbiterilor acolo unde nu urmează Sfânta Tradiție?

Dar oare, dacă se vor lămuri, sfințiile lor vor avea curajul și mărimea de inimă în Hristos (văzând că sunt în eroare) să refuze Sfânta Împărtășanie (celor nevrednici sau celor nepregătiți) și să-i pună la post, spovedanie și străpungerea inimii pe cei care vor să se împărtășească? Ori de frica să nu fie dați afară din cler (sau să fie siliți să emigreze în Moldova, mai înainte de a o strica și pe aceea cu ideile lor apusene împământenite azi în Grecia ca cea mai curată Tradiție Patristică) vor face mai departe compromisuri după viciosul obicei al locului?

Va continua Protoprezbiterul Profesor Theodoros Zisis să se răzbune pe amintirea neplăcută prin care s-a tulburat chiar la hirotonirea sfinției sale (când cel care i-a dat darul i-a și atras atenția – nedându-i lingurița și ștergarul – că greșește în mentalitatea sfinției sale de a împărtăși fără discernământ și că cei de azi nu au de fapt o râvnă reală în marea lor majoritate pentru o deasă împărtășanie cu pregătire, astfel că dacă îi va împărtăși din obicei vor lua Sfânta Împărtășanie în deșert sau se vor osândi, răzgându-se că sunt Sfinții care primesc Sfintele)? Sau se va căi pentru eroarea de o viață a sfinției sale (de a împărtăși în deșert sau spre osândă) și se va întoarce cu recunoștință către hirotonisitorul său (că i-a dat pe lângă harul preoției și mare înțelepciune patristică), făcând pocăință publică atât în Grecia, cât și în Moldova sau poate și prin alte părți pentru toată lumea pe care au smintit-o sub pretextul că o îndrumă patristic?

Dacă sfințiile lor nu iubesc mai mult Sfinții Părinți și Sfintele Canoane decât șantajul contextului contemporan ar fi în mare primejdie veșnică atât ei, cât și ucenicii lor.

Iată ce ne învață despre aceasta Sfântul Cuvios Nil, izvorătorul de mir, deja când era în slavă, după adormirea sa, deci când nu mai putea greși:

CAP 24

Pentru baie și pentru ușa cea cu încuietoare

Nu se cade noua să ne judecăm unii pe alții, fiindcă atunci când ne-am botezat ne-a curățit Dumnezeu de păcatul cel strămoșesc și ne-a dat și o baie cu ușă și încuietoare, să se închidă și să se deschidă, A făcut și un moștenitor al lui și i-a dat cheile, și i-a dat și stăpânire, ca atunci când va deschide să fie deschis, și când va închide să fie închis.

Iar cei de astăzi moștenitori au pierdut cheile și nu au cu ce să deschidă ușa băii, și oamenii se întină cu murdăriile lumii și rămân nespălați, și nu știu că sunt întinați și necurați, ...

Și viind Mirele sufletelor și văzându-i întinați, îi întreabă: «Cum ați venit aici nespălați și necurați?» Și ei, neștiind ce să răspundă, tăceau. Atunci întreabă și pe moștenitori (duhovnicii): «Cum au venit aceștia aici necurați fiind? Nu cumva nu au venit la baie să se spele?» Iar moștenitorii răspund că n-au venit. Atunci Mirele cere cheile, și ei răspund că nu le au. Și îi întreabă Mirele: «Ce s-au făcut cheile curățeniei Darului, a lega și a dezlega?» Răspund că le-au pierdut întru multele griji cele deșarte. Auzind Mirele acestea, S-a mâniat asupra lor și a poruncit slujitorilor să le lege mâinile și picioarele și să-i arunce întru întunericul cel mai din afară și în focul cel veșnic. Că bine era unora ca aceștia să nu se fi mai născut. O, vai de voi, ticăloși duhovnici! Că vin la voi săracii păcătoși de se mărturisesc și, în loc sa-i îndreptați, voi mai rău îi răzvrățiți și le cereți răsplătire de bani, de trei ori ticăloșilor! Ați lărgit gura iadului și l-ați umplut de suflete omenești, și ați pricinuit mare lipsă Raiului, și v-ați întovărășit cu dracii, și aduceți spre jertfă satanei sufletele săracilor creștini, că ați amăgit și ați înșelat la mărturisire pe fiii voștri cei duhovnicești cu prea lăsarea, precum voiți

¹²

<https://graiulortodox.wordpress.com/2016/03/28/interviu-privind-argumentarea-intreruperii-pomenirii-la-sfanta-liturgie-si-la-toate-celelalte-slujbe-ale-bisericii-a-episcopului-locului-inaltpreasfintitului-vladimir-mitropolit-al-chisinaului-si-i/>, miercuri, 27 aprilie 2016.

voi, dar nu precum scrie în canoane, din pricină că voi, duhovnicii, nu aveți unire între voi, ca să păziți rânduiala canoanelor, ci aveți și țineți a voastră deosebită lege.

[...]

Pentru alți doi duhovnici

Ascultă alta asemenea:

În părțile Critului¹³ erau multe mănăstiri, între care era și un schit cu părinți schiței, și avea doi duhovnici/care împotriva se purtau unul cu altul. Că unul învăța pe fiii lui cei duhovnicești că postul nu folosește atât pe om, ci patimile dacă îl luptă îl vatamă. Iar celălalt duhovnic învăța pe fiii săi cei duhovnicești să postească, și împotriva celui alt grăia și zicea că multa mâncare este ceea ce aduce patimile și le întărește. Celălalt iarăși zicea că din mîntea omului se pornesc patimile, iar nu din mâncare. Iar cel de-al doilea zicea că rodul din pom se face, și când pomul se adapă, se împuținește mai mult. Așa este și la om, că mîncînd și bînd, se întăresc patimile și se pornesc asupra omului.

Și așa pricinându-se amîndoi, nu se pleca unul altuia. Iarăși cel dintîi și celălalt se numeau unul pe altul plăcător¹⁴ de oameni. Și zicea cel dintîi și acestea, că Dumnezeu a lăsat postul numai în zilele cele rînduite ale posturilor, și miercurea, vinerea și luna, iar în celelalte zile să dezlegăm, că cine postește sîmbăta și duminica este neiertat și blestemat,

Și auzind acestea fiii lui cei duhovnicești, au crezut așa, și mîncău bucate orice găseau neopriți, și beau vin pînă la sațiu. Și așa crescînd patimile, au odrăslit necurăția întru izvodirea lor, și s-a întunecat înțelegerea lor, și nu mai înțelegeau ce este petrecerea monahicească. Și avînd gânduri spurcate între dînșii, se împărțeau cu Sfintele Taine fără muștrare de conștiință. Și murind duhovnicul lor acela care dezlega posturile, l-au îngropat în biserică, ca pe un sfînt, de-a curmeziș lîngă strana împărătească de-a stînga.

Într-o noapte a intrat eclesiarhul să gătească candelile și vede că stăpînescul jeț ardea, și degrabă s-a dus la egumen și i-a spus. Și auzind egumenul, s-a pogorât și, venind în biserică, vede că cu adevărat ardea cu nematerialnic foc, fără să se mistuiască, și căutînd în Sfîntul Altar, a văzut un bărbat îmbrăcat cu podoabă arhierescă și doi îngeri îmbrăcați cu haine albe lîngă dînsul și atunci a cunoscut egumenul că este dumnezeiască vedenie, și a încuiat ușa bisericii. Și vede că au ieșit din Sfîntul Altar doi îngeri îmbrăcați în haine albe, și au venit la mormîntul duhovnicului, și au scos trupul afară, și l-au ridicat cu multă cinste și evlavie, și l-au pus înaintea Sfîntului Altar, și a ieșit și arhierul din Altar, ținînd în mâini Sfîntul Disc, și l-a pus la gura celui mort, și-l lovea pe spate, și de câte ori îl lovea, atâtea părțicele de Stăpînescul Trup cu care se împărțisese ieșeau în Sfîntul Disc. Și întorcîndu-se arhierul cu Sfîntul Disc, l-a pus pe Sfînta Masă.

Pe urma a luat și Sfîntul Potir și l-a pus la gura mortului, și iarăși îl lovea la spate, și așa a ieșit și Sfîntul Sânge, cu care cu nevrednicie s-a împărțit (că precum preotul curvar se oprește de Liturghie, asemenea și cel ce mărturisește și face pogorîmînt, și nu canonisește după canoane, și nu păzește Taina Mărturisirii, și tot asemenea și tot cel ce-și ia bani de la cei ce se mărturisesc, ca plată pentru mărturisire, se oprește de Liturghie). Și după ce a luat arhierul Trupul și Sângele cel Stăpînesc de la cel mort, a zis către dînsul: «Du-te de la Mine în focul cel veșnic al osîndirii, unde ți-ai gătit ție loc și ucenicilor tăi!»

Și numaidecât îngerii cei îmbrăcați în haine albe au răpit fără de cinste trupul mortului și l-au aruncat în mormînt și, bătîndu-l cu pietre, l-au îngropat, acoperindu-l cu pietre, și l-au lăsat, și îndată l-a împresurat flacăra focului.

După aceea s-au dus degrabă și au ieșit pe a doua ușă a bisericii acei doi îngeri, de au adus și pe alți morți, pe fiii lui cei duhovnicești, care muriseră de curînd, și i-au pus cu evlavie înaintea Altarului, unul câte unul pentru Sfintele Taine cu care se împărțiseră cu nevrednicie. Și tot asemenea a venit arhierul și a luat de la toți Sfîntul Trup și Sfîntul Sânge, în Sfîntul Disc și în Sfîntul Potir, precum și de la duhovnicul lor. Și pe urmă le-a zis: «Duceți-vă de la Mine, cu duhovnicescul vostru părinte, la veșnicele munci ale iadului!» Și atunci cei îmbrăcați cu haine albe îi târau cu necinste și i-au aruncat în mormintele lor, aruncînd cu pietre într-înșii pînă i-au îngropat, tot bătîndu-i cu pietrele.

¹³ 1

¹⁴ Dornic de a face pe placul lumii, pe potrivă duhului lumesc.

Și văzând egumenul acestea, împreună cu aprinzătorul de candelă, s-a înfricoșat și s-a cutremurat, și zice: «Ce este aceasta ce s-a făcut?» Și îndată a tocat și s-au adunat toți frații schitului, și le-a spus egumenul toate câte a văzut cu de-amănuntul, și a poruncit să se deschidă mormintele și de acolo a ieșit putoare nesuferită, dar trupurile nu le-au găsit, și a ținut putoarea aceea șapte zile, după numărul celor șapte păcate de moarte. Vai de unii ca acești duhovnici! Că le vine pieirea, ca la o țarină coaptă când vine ardere de foc, și câtă materie află într-înșea, o arde toată.¹⁵

Domnișoara Ana-Elisabeta se frământă și se tulbură că unii urmează pilda și învățăturile Părintelui Cleopa (care nu s-a abătut nici la stânga, nici la dreapta de la Sfinții Părinți, fiind un adevărat model patristic prin învățături și viețuire, mai bun cunoscător al Sfintei Predanii decât mulți din cei mai renumiți patrologi, fiindcă o și trăia desăvârșit), considerând acest curent sănătos a fi un -ism.

Se luptă domnișoara Ana-Elisabeta, așadar, împotriva Sfintei Tradiții Universale... în numele „Sfintei Tradiții Universale” (devierea pe care o crede ea că este Sfânta Tradiție Universală), cum oarecând Părintele Rafail se lupta împotriva Ortodoxiei... în numele „Ortodoxiei” (erezia pe care o credea el că este Ortodoxie).

Nădăjduim și ne rugăm, ba chiar vă invităm pe toți cititorii să vă rugați bunului Dumnezeu ca să vadă râvna ei (ca și pe a Părintelui Rafail) și să-i dea răspuns folositor (pentru învățatura și practica ei de zi cu zi) la întrebarea pe care nu și-o pune:

Care este adevărata Sfânta Tradiție Universală?

Variante:

- cea pe care o cred eu așa (formată din studiile contemporanilor – patrologi renumiți)?
sau
- cea propovăduită de veacuri de Sfânta Biserică pe care o pot găsi doar la izvoare, la Sfinții Părinți?

Și nu numai pentru domnia sa, ci și pe toți cei afectați azi de desism sau rărism (care totuși au această afectare nu din duh de împotrivire sau interes personal, fiindcă aceia sunt greu de corectat, ci dintr-o superficială înțelegere, uitându-se la litera Sfintelor Canoane/ Sfintelor Învățături Patristice luate separat care dezbină și nu la duhul lor întreg care unește 2Co 3:6 *Cel ce ne-a învrednicit să fim slujitori ai Noului Testament, nu ai literei, ci ai duhului; pentru că litera ucide, iar duhul face viu.*).

Fie că ei se cheamă Protoprezbiterul Profesor Theodoros, Părinții Matei, Rafail, ²JR, P³, domnișoara Ana-Elisabeta etc. să ne rugăm cu toții ca să ajungă la adâncă trăire și înțelegere a Sfinților Părinți (și în această problemă) de care au dat dovadă ÎPS Hierotheos Vlachos, Protoprezbiterul Profesor Ioannis Romanidis, Părintele Profesor Dumitru Stăniloae, Arhimandriții Cleopa Ilie, Ioanichie Bălan, Arsenie Papacioc, Părintele Gheorghe-Calciu Dumitreasa, și toți care nu sunt afectați de frecventism sau de vreun alt -ism.

Efe 3:18 Ca să puteți înțelege împreună cu toți sfinții care este lărgimea și lungimea și înălțimea și adâncimea, 19 Și să cunoașteți iubirea lui Hristos, cea mai presus de cunoștință, ca să vă umpleți de toată plinătatea lui Dumnezeu.

manifestată la modul culminant în Sfânta Împărtășanie.

Vedeți pentru aceasta o colecție de la Sfinți și de la Părinți și teologi contemporani despre acest subiect tocmai la războinicii pe care domnișoara Ana-Elisabeta este cam supărată (datorită polemicii pe care a avut-o în trecut cu ei, prin care nu a reușit să-i smulgă de la Sfânta Predanie, în privința împărtășaniei fără pregătire cu masca „desimii râvnitoare”):

<<http://www.cuvantul-ortodox.ro/category/deasa-impartasire/>>, miercuri, 27 aprilie 2016.

Am pomenit mai sus și de doi profesori cu adevărat duh patristic care țin de Grecia fiindcă am remarcat pe această pagină a dumneavoastră un ușor duh românofob și un puternic curent elenofil (uitându-se că până și Sfânta Împărăteasă Elena a fost din neamul nostru, născută la Niș (Navissos), ca să facem un joc de cuvinte – probabil că vor începe discuții încinse și pe acest subiect). Există anumite persoane care nu apreciază decât Românii trecuți pe la Essex.

Nu este o surpriză. Este vechiul război între occidentofili și Ortodocși. Grecia a fost mereu un teren de luptă între păgânismul elinilor (luând diverse forme de la vrăjitorie și umanism la filozofie și uniatism) și acuratețea dogmelor. Acum Grecia fiind alunecată spre secularizare este un cal troian cu mască Ortodoxă

¹⁵ Sfântul Cuvios Nil CAVSOCALIVITUL Izvorătorul de Mir, Minunile, vedeniile, cuvintele preacuviosului părintelui nostru Nil, Izvorătorul de Mir, Cavsocalivitul, Ed. Σοφία, București, ²2011, pp. 85-90.

prin care să credem că anumite practici apusene ar fi cea mai curată tradiție Ortodoxă. Noi, Românii, fiind un popor cu vocația sintezei (cum spunea Părintele Profesor Dumitru Stăniloae) avem darul de a culege calitățile celorlalți și a le converti în frumusețe Românească. Dacă nu luăm aminte însă, putem culege și cele rele și să le convertim într-o falsă smerenie Românească. Propun să luăm de la Greci lupta împotriva ecumenismului și iubirea de neam, dar să nu luăm zelotismul și panelenismul. Să luăm de la Greci dragostea de Sfinții Părinți, dar să nu luăm de la ei mascarea inovațiilor apusene ca și cum ar fi neopatristică. Să luăm de la Greci dragostea de deasă împărtășanie, dar să nu luăm de la ei superficialitatea/minimalismul/lipsa de pregătire pentru Sfânta Împărtășanie.

Și de ce nu... ce-ar fi să luăm de la Sfinții și Părinții Români întreaga moștenire Românească atât de cuminte și așezată în Sfânta Tradiție, care ne-a ferit atâtea veacuri de excese? N-ar fi mai de folos să ne folosim de vocația de sinteză culegând calitățile Românilor pentru a ne fructifica firea?

Să lăsăm acum neplăcuta și nefolositoarea polemică și să alergăm acum cu sete și dor la Sfinții Părinți să ne învețe chiar ei cum erau și cum se împărtășeau cei din vechime și cum trebuie să ne împărtășim noi, potrivit cu felul nostru împrăștiat de a fi.

C. POATE DĂUNA SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE?

Da, din pricina primitivului nu a Ei, după cum ne învață:

1. SFÂNTA SCRIPTURĂ

1Co 11:23 Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat și vouă: Că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vândut, a luat pâine, 24 Și, mulțumind, a frânt și a zis: Luați, mâncați; aceasta este trupul Meu care se frânge pentru voi. Aceasta să faceți spre pomenirea Mea. 25 Asemenea și paharul după Cină, zicând: Acest pahar este Legea cea nouă întru sângele Meu. Aceasta să faceți ori de câte ori veți bea, spre pomenirea Mea. 26 Căci de câte ori veți mânca această pâine și veți bea acest pahar, moartea Domnului vestiți până când va veni. 27 Astfel, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului. 28 Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. 29 Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului. 30 De aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit. 31 Căci de ne-am fi judecat noi înșine, nu am mai fi judecați. 32 Dar, fiind judecați de Domnul, suntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea.

2. SFÂNTUL IERARH NIFON AL CONSTANȚIANEI

Puțin înainte de Vohodul mare, când trebuia să iasă preotul cu Sfintele Daruri, vedea că, odată se deschide cerul și se revarsă o negrăită mireasmă. Îngerii coborau cântând imne și slavoslovii Mielului lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Fiul Tatălui. Imediat s-a arătat un prunc preacurat și preadulce la vedere. L-au adus heruvimii pe palmele lor și L-au așezat pe Sfântul Disc, unde se aflau Sfintele Daruri. În jurul Lui s-au adunat mulțime de îngeri îmbrăcați în haine albe, care luminau cu frumusețea lor strălucitoare.

Preotul, când s-a apropiat să ia sfintele pentru a face Vohodul mare, le-a ridicat și le-a așezat pe capul său. Înainte mergeau doi heruvimi și doi serafimi, urmați de nenumărați îngeri, care cântau cu bucurie negrăită cântări de lauda. Îndată ce preotul a pus Sfintele Daruri pe Sfânta Masă, îngerii le-au acoperit cu aripile lor. Cei doi heruvimi stăteau de-a dreapta iar cei doi serafimi de-a stânga.

După Crez, când a binecuvântat Sfintele și a zis: Prefacându-le cu Duhul Tău cel Sfânt, Cuviosul vedea un înger că ia cuțitul și junghie Pruncul. Sângele îl varsă în Sfântul Potir, iar Preacuratul Trup îl tăia tainic și-l așază pe Sfântul Disc. Apoi preotul a înălțat preacuratele Taine, zicând: "Unul Sfânt, Unul Domn, Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin!"

În acel moment, un creștin a întrebat pe sfânt:

- De ce zice Sfintele Sfinților?

- Ni se adresează noua, fiule și ne spune: "Cine este sfânt, să se apropie!"

Atunci, acela care era neînvățat, a întrebat iar:

- Și ce este sfințenia, părinte?

- Uite, fiule, **dacă ești imoral să nu îndrăznești să te apropii de aceasta Mare Taină. Dacă batjocorești și osândești pe aproapele tău să nu te apropii de Trupul lui Hristos. Dacă ai dușmănie cu cineva, să nu te atingi, ci, mai întâi cercetează-te pe sine-ți cum ești și apoi apropie-te. Dacă ești virtuos, mergi; dacă nu ești, stai departe!**

Acum Nifon observa fețele celor ce se împărtășeau. **Ale unora se înnegreau și se făceau ca ale arapilor; ale altora, însă, străluceau ca soarele de îndată ce primeau Sfântul Trup și Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos. Văzând aceasta deosebire, a suspinat și a dat din cap.**

Îngerii urmăreau în chip nevăzut. **Când cineva credincios se apropia, îi puneau cunună pe cap. Când însă, venea vreun păcătos, se întorceau de la el. Astfel, se împărtășea cu nevrednicie și pleca cu totul înnegrit.**

După ce s-au împărtășit toți, s-a făcut sfârșitul în prezența sfinților îngeri și s-a terminat Sfânta Liturghie, atunci, din nou, Dumnezeiescul Prunc era întreg pe palmele Heruvimilor, care L-au ridicat la cer, așa cum îl coborâseră, cântând cântări și laude.

Aceste preaminunate lucruri, fraților, le-a văzut Cuviosul în biserică și mi le-a povestit pe drum, până am ajuns la casa noastră.¹⁶

3. SFÂNTUL CUVIOS NICODIM AGHIORITUL

1Co 11:16 Iar de se pare cuiva a fi prigonitor în cuvinte, noi obicei ca acesta nu avem, nici Bisericile lui Dumnezeu.

Din acestea, învățăm că a se împotrivi cineva prin cuvinte ca să biruiască este însușire a prigonirii, iar nu a înțelepciunii și dreptei cugetări. Poate că cei din Corint se împotriveau sfaturilor de mai sus ale Apostolului, dovedind cu silogisme că a purta ori a nu purta bărbații plete e un lucru nici folositor, nici vătămător, adică neutru. De aceea zice Apostolul: Noi, Apostolii; nu avem acest obicei, adică a vrea să biruim dacă se cuvine a-și cruța plețele bărbatului sau a se acoperi femeia, și nici Bisericile lui Dumnezeu nu au acest obicei a se prigoni în cuvinte.²¹⁹ Astfel încât, voi, cei ce vreți a birui în această privință, nu vă împotriviți numai nouă, Apostolilor, ci și tuturor Bisericilor lui Hristos, care primesc cele zise vouă. Aceste cuvinte pricinuiesc rușine și astfel îi îndeamnă pe cei ce le aud a nu face nimic afară de apostoleasca predanie.

17 Iar aceasta poruncindu-vă, nu vă laud,

Precum Creștinii care au crezut la începutul propovăduirii aveau toate lucrurile de obște și mâncau toți împreună, tot așa - chiar dacă nu cu amănunțime, dar după oarecare urmare a Creștinilor acelorora - și Creștinii din Corint, în oarecare zile rânduite, poate în cele de praznic, aveau obicei ca, după ce se împărtășeau cu Dumnezeieștile Taine, să întindă masă obștească în pridvorul bisericilor, și mâncau toți împreună. Și bogații aduceau bucatele, iar săracii cei fără avuții erau chemați de cei bogați și se ospătau. Apoi, din pricina prigonirilor și dezbinărilor dintre Corinteni, s-a stricat acest obicei minunat, iubitor de frați și filosofic, și nu se mai păzea de toți.²²⁰ Deci Pavel scrie către dâșii ca să îndrepteze lucrul acesta. Și, mai sus, fiindcă avea mulți care se supuneau poruncilor lui, Apostolul a început cu laudă, zicând: „Vă laud, fraților, că vă aduceți aminte de toate poruncile mele”; iar acum, fiindcă lucrul urma altfel, începe așa: „Iar aceasta poruncindu-vă, nu vă laud”, ci cu totul vă poruncesc pentru ceea ce vreau să vă zic! Căci se cuvine - zice - ca și fără porunca mea, de la sine-vă, să socotiți sfânt obiceiul acesta al cinei de obște și să nu-l călcați.

căci nu spre mai bine, ci spre mai rău vă adunați împreună.

Se cuvenea - zice - a spori voi și a merge înainte, făcând mesele obștești (agapele) de mai înainte încă mai îmbelșugate. Voi însă ați Împușinat obiceiul ce apucase a se ține, și vă adunați

¹⁶ Viața și învățăturile Sfântului Ierarh Nifon, Ed. Episcopiei Romanului Și Hușilor, s.l., 1993.

la biserică, dar nu mai mâncați împreună; căci aceasta este „mai rău”, adică faptul că acum v-ați micșorat.

18 Căci mai întâi aud ca, atunci când vă adunați în biserică, între voi sînt dezbinări

Apostolul nu vorbește îndată despre mesele pe care le făceau Creștinii, ci mai întâi îi ceartă pentru dezbinările dintre ei. Și, într-adevăr, tocmai pentru că erau dezbinați și despărțiți unul de altul mînca fiecare deosebit. Căci, dacă ar fi fost uniți în cugetare prin dragoste, nu ar fi suferit a face aceasta

și, în parte, cred.

Ca să nu zică Creștinii din Corint: Și ce ne pasă nouă - o, fericite Pavele! - dacă cei ce clevetesc că avem dezbinări mint și ne osîndesc fără dreptate? Apostolul zice aici așa: Eu nici nu cred toate cîte se spun împotriva voastră (ca să nu-i facă să se obrăznicească mai mult cu cuvîntul acesta), nici nu zic că nu le cred (ca să nu se creadă că îi ceartă în zadar și fără pricină binecuvîntată). Așadar, le zice: Cred unele din cele pe care le aud. Totodată, se poate să nu fi călcat toți obiceiul acela bun al meselor obștești, ci numai unii.

19 Căci trebuie să fie între voi și eresuri,

Pavel nu vorbește aici de eresurile dogmelor credinței, ci de eresurile dezbinărilor și de prigonirile în cuvinte ce se făceau pentru mesele obștești. Dar ce însemnează zicerea „trebuie”? Aceasta e în loc de: Se întîmplă a fi dezbinări și prigoniri între voi²²¹ - sau: Fiind de așteptat a nu umbla toți drept și a nu fi toți de o cugetare în pricina aceasta, căci sunteți oameni cu fire neputincioasă, de aceea și cred că cele ce vă osîndesc sînt adevărate. Tot așa a zis și Domnul: „trebuie a intra sminteli” (Matei 18:7), adică: „trebuie să vină smintelile între oameni”, ca și cum ar zice: Fiindcă în lume se află și oameni răi, nu se poate să nu vină sminteli de la dânșii.

ca să se învedereze între voi cei aleși.

Aici, acest „ca” nu este cuvîntare de pricină (cauzal), ci arătător de ispravă a lucrului (de scop), precum se vede și în alte părți ale zicerii Apostolului. Căci așa se ia zicerea „ca”: Fiindcă cei mândri dintre Corinteni nu primeau să mănânce împreună cu săracii, din aceasta a urmat a se arătă cei ce erau aleși întru dragoste, adică aceia care sufereau de defăimarea bogaților, pentru că mai înainte nu se vedea răbdarea și bărbăția lor. Sau, „aleși” îi numește pe aceia care nu stricaseră acel bun obicei al meselor obștești, ci încă îl păzeau, căci nu toți îl lepădaseră. Deci, fiindcă aceia care îl lepădaseră s-au arătat nealeși, din această s-au arătat aleși cei ce Îl păzeau.

20 Cînd vă adunați deci laolaltă, nu este spre a mînca cina Domnului,

Zice: Fraților, adunarea voastră de la biserică arată dragoste și împreună-adunare frățească, dar scopul pentru care vă adunați nu se împlinește, fiindcă nu mâncați împreună. Căci „cină a Domnului” numește a mînca toți Creștinii împreună, pentru că se aseamănă cinei aceleia înfricoșate pe care Domnul a dat-o ucenicilor Săi în noaptea întru care trebuia să fie vîndut. De aceea a numit Apostolul „cină” gustarea de dimineață și prînzul pe care-l făceau Corinteni la biserică pe la amiază, ca să le aducă aminte de cina aceea a Stăpînului din seara Jorii celei Mari.²²² Și zice: Vedeți așadar, Creștinilor, de ce mare dar v-ați lipsit neurmînd mesei obștești a Domnului?

21 căci fiecare își pune cina sa mai înainte spre mîncare,

Zice: Voi ați făcut ca cina cea de obște și stăpînească să fie a fiecăruia în parte. Căci, cîtă vreme era obștească, cu dreptate se numea „stăpînească”, fiindcă toate cele ale stăpînului, mîncările ori celelalte, sînt obștești pentru toți robii lui, ori săraci, ori bogați. Dar voi ați necinstit cina aceasta, fiindcă fiecare apucă mai înainte, și mănîncă bucatele sale deosebi în singurătate și nu așteaptă să vină săracii ca să mănânce și ei din bucatele lui.

și unul este flămînd, iar altul se îmbată.

La cina - zice - pe care o faceți în biserică, săracul este flămînd, iar bogatul se îmbată. Astfel, sunteți vinovați de două păcate: că săracii sînt trecuți cu vederea, fiind lăsați flămânzi și însetați, și că voi vă îmbătați, mîncînd singuri bucatele pe care le aduceți, din care se cuvine a mînca și frații săraci. Și a zis că „se îmbată” în chip prea-arătător și certător, ca să arate că bogații mîncău și beau singuri atît de mult, încît se săturau de mîncări și se îmbătau de băuturi, iar frații săraci rămîneau flămânzi, însetați și lipsiți de cele de nevoie.

22 N-aveți, oare, case ca să mâncați și să beți?

Zice: De vreme ce voi, bogații, nu mâncați de obște împreună cu săracii, de ce vă mai adunați la biserică să mâncați, și nu ședeți în casele voastre să mâncați și să beți singuri?

Oare disprețuiți Biserica lui Dumnezeu ?

Zice: Căci, atunci când tu, Creștine, mănânci singur în biserică, adică faci osebită stăpâneasca masă și cina cea de obște, cu aceasta ocărăști și necinstești Biserica și sfințitul loc.

Căci rușinați pe cei ce nu au.

Săracii - zice - nu se mâhnesc atâta pentru că nu-i hrăniți la masa voastră din biserică, cât se scârbesc pentru rușinea pe care le-o faceți: căci voi ședeți la masă, și mâncați cu îndestulare și cu desfătare, și beți și vă îmbătați, iar nenorociții aceștia sînt batjocoriți înaintea tuturor, pentru că nu au ce să mănânce, ca niște săraci ce sînt.

Ce vă voi zice? Vă voi lăuda? întru aceasta nu vă laud!

După ce le-a dovedit Corintenilor necuviința lucrului, Sfîntul Apostol le grăiește mai cu blîndețe. Căci, putînd a zice că cele ce făceau ei erau vrednice de nenumărate morți, el le spune doar atît: „Să vă laud? La aceasta nu vă laud!” însă aceasta o face cu economie, ca să-i împlânzească față de săraci. Căci, dacă i-ar fi certat pînă la sfârșit, negreșit i-ar fi sălbăticit mai mult asupra săracilor, pârînd că din pricina acestora au fost necinstiți de către Apostol.

23 Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat și vouă.

Pentru care pricină pomenește Apostolul aici de Tainele Domnului și vorbește de seara aceea a Jii celei Mari întru care a fost vîndut Domnul? Pavel a făcut aceasta din multă nevoie, ca să-l învețe pe fiecare Creștin să știe că, dacă Stăpînul Hristos i-a făcut pe toți Creștinii părtași ai mesei duhovnicești a Tainelor Șale, cum tu, cel bogat, îl gonești de la masa ta pe fratele tău Creștin?

Dar de ce zice Pavel că a luat Tainele de la Domnul, de vreme ce el nu era ucenic al Domnului atunci, ci prigonitor al Lui? Ca să înveți tu, cel ce citești, că și astăzi este Același Hristos care dă Tainele asupra mesei dumnezeiești celor ce se împărtășesc cu ele, precum le-a dat și atunci.223

24 Căci Domnul Iisus, în noaptea întru care era vîndut, a luat pîine, și, mulțumind 224, a frînt-o și a zis:

„Luați, mâncați, acesta este trupul Meu, care se frînge pentru voi!

Zice: Frații mei Creștini, aduceți-vă aminte că Domnul v-a dat această dumnezeiască învățătură tainică a Tainelor cea mai de pe urmă și cu totul la sfârșit, întru însăși noaptea în care urma a fi junghiat, cînd avea și pe vînzătorul Iuda împreună-mesean.225 Iar tu, Creștine, cum nu judeci vrednic de masa ta pe fratele tău sărac? Prin Taina aceasta a Euharistiei, tu ai învățat cu adevărat să mulțumești lui Dumnezeu, precum și Hristos a mulțumit lui Dumnezeu cînd a predanisit-o, ca să ne dea nouă pildă să mulțumim. Deci cum poți să faci acum lucruri nevrednice de mulțumirea această și ocărăști Biserica lui Dumnezeu, bînd și îmbătîndu-te în vremea cînd altul este flămînd? Și Domnul a zis de obște tuturor: „Luați, mâncați!” - și nu altceva, ci însuși trupul Său, pe care l-a frînt în pâinea pusă înainte deopotrivă pentru toți, dînd aceasta la moartea Sa 226 - iar tu apuci mai înainte, și mănânci singur și nici pâinea aceasta obștească nu o pui la mijloc ca să mănânce și fratele tău; și nu o frîngi pentru a se da la mulți săraci, ci o păzești pentru tine singur.

Aceasta faceți întru pomenirea Mea!”

Ce mai zici, omule? Căci - zice - dacă ai face pomenirea vreunui fiu al tău sau a părinților tăi, negreșit te-ar mustra conștiința dacă nu ai împlini acele milostenii legiuite și mese obștești, precum e obiceiul a se face la pomenirile celor adormiți în Hristos, și dacă nu i-ai chema pe săraci să-i ospătezi, ca să-L roage pe Dumnezeu să-i ierte; iar acum, făcînd pomenirea Patimilor Domnului, nu împărtășești pe vreun sărac să mănânce nici din masa ta cea simplă? Nu te cutremuri pentru nelegiuirea aceasta?

25 Asemenea și paharul, după Cină, zicînd:

„Acest pahar este Legea cea Nouă întru sângele Meu.227

Au fost și în Testamentul cel Vechi pahare și vase, întru care preoții turnau sângele dobitoacelor necuvîntătoare după ce le jertfeau, și așa stropeau cu el. Deci - în locul sîngelui necuvîntătoarelor dobitoace, cu care Dumnezeu a pecetluit Testamentul cel Vechi 228 . Pavel îl aduce acum pe Domnul, Care zice: Eu vărs acum sângele Meu ca să pecetluiesc Testamentul

cel Nou. Să nu te tulburi însă - o, Evreule! - auzind de sânge. Căci, dacă ai primit sângele dobitoacelor necuvântătoare în Vechiul Testament, cu cât mai ales se cuvine să primești acum sângele lui Dumnezeu întru acest Nou Testament?

Aceasta să faceți ori de câte ori veți bea, spre pomenirea Mea!

Zice: Și prin pahar faci aducere aminte și pomenire de moartea Domnului, Creștine! Deci cum bei singur și te îmbeți, de vreme ce înfricoșatul pahar al sângelui Domnului, din care bei și tu, se da la toți ca să bea?

26 Căci, de câte ori veți mânca această pâine și veți bea acest pahar, moartea Domnului o vestiți pînă cînd va veni ”

Zice: Cînd vă împărtășiți cu Trupul și Sângele Domnului, voi, Creștinii, sunteți datori să aveți o astfel de așezare ca și cum v-ați afla chiar în seara aceea a Jorii celei Mari și ca și cum ați ședeă chiar la masa unde ședeă Domnul și să socotiți că luați jertfa aceasta nesângeroasă a Tainelor din înseși mâinile Mîntuitorului Hristos. Pentru că însăși cina aceea pe care a predanisit-o Domnul atunci o săvârșim și noi întru flecare Liturghie, și însăși moartea aceea a Lui o vestim, adică o arătăm, prin Taine, pînă la a doua venire a Sa.229

27 Așadar, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului

Cu aceste cuvinte, Apostolul arată Corintenilor ghicitoarește că se împărtășeau cu Dumnezeieștile Taine cu nevrednicie, căci îi treceau cu vederea pe cei săraci și nu-i împărtășeau din mesele obștești pe care le făceau. Dar cum este „vinovat Trupului și Sângelui Domnului” acela ce se împărtășește cu nevrednicie? Acesta se face vinovat și sub judecată la fel cu acela care nu ar voi să mănânce Trupul Domnului sau să bea Sângele Lui, ci ar voi doar să-L omoare și să-I verse sângele. Căci - precum ostașii care au împuns trupul Domnului (adică mâinile, picioarele și coasta) nu l-au împuns ca să bea sângele Lui, ci pentru ca să-l verse spre necinste și spre defăimare - tot așa și acum, cine bea cu nevrednicie tainicul Sânge al Domnului și nu ia nici un folos dintru aceasta, l-a vărsat în zadar. Căci Evreii, răstignind trupul Domnului, s-au arătat ca și cum ar fi spintecat hlamida împăratului; iar Creștinul care se împărtășește cu nevrednicie cu Trupul Domnului este asemenea cu acela care ar arunca hlamida împăratului în mijlocul noroiului, căci noroiul este sufletul lui necurat cu care o împărtășește. De aceea - și Iudeii, care au rupt hlamida împăratului, și Creștinii care au aruncat-o în noroi - sînt vinovați și osândiți ca unii ce l-au necinstit pe împărat la fel.230

28 Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar!

Dumnezeiescul Pavel, cînd alătură în mijlocul oarecărei pricini o altă pricină, obișnuiește să o povestească pe aceea, precum a făcut și acum. Căci, avînd înaintea sa pricina despre mese și căzând în cuvîntul despre Dumnezeieștile Taine, îl vorbește pe acesta cu amănunțime, fiind mai de nevoie, și arată că este capul bunătăților a se apropia cineva de Dumnezeieștile Taine și a se împărtăși cu conștiință curată. Căci zice: Eu nu-ți pun alt judecător ție, Creștine, ca să te judece pentru aceasta, ci chiar pe tine te pun judecător al tău însuși. Deci - zice - judecă-te și te cercetează pe sine-ți cu conștiința ta, și așa apropie-te de Dumnezeieștile Taine și împărtășește-te, nu cînd este praznic, ci cînd te vei afla pe sine-ți curat și vrednic!

29 Căci cel ce mănîncă și bea cu nevrednicie judecată lui-și mănîncă și bea,

Zice: Creștinul care se împărtășește de Trupul și Sângele Domnului cu nevrednicie o face spre a sa osîndă, nu din pricina firii Tainelor (pentru că acestea de sine sînt pricinuitoare de viață și de mîntuire), ci pentru nevrednicia lui. Căci și soarele este luminos și dulce celor ce au ochii sănătoși, iar celor ce îi au stricați și bolnavi li se face vătămător și păgubitor.

nesocotind Trupul Domnului

Adică: Creștinul ce se împărtășește cu nevrednicie o face spre osînda sa, fiindcă nu cercetează și nu înțelege mărimea tainei. Căci - dacă am cerceta și am socoti bine Cine este Acela Care Se află înaintea noastră pe Sfînta Masă, Cine este Acela cu Care ne împărtășim, că adică este de față însuși Iisus Fiul lui Dumnezeu, tăinuit cu dumnezeirea și omenirea Sa sub chipul sfințitei pâini - negreșit nu am avea trebuință de altă învățătură; căci însăși socotința aceasta ne-ar face să ne temem, să ne trezvim și să fim cu luare-aminte cînd ne împărtășim.

30 De aceea, mulți dintre voi sînt neputincioși și bolnavi, și mulți au murit.

Zice: Din relele și primejdiile care urmează vouă, Creștinilor, luați dovezile a ceea ce vă zic. Căci de aceea urmează la voi morți neștiute, năprasnice și mai înainte de fireasca vreme și boli de ani îndelungați, fiindcă mulți dintre voi se împărtășesc cu nevrednicie. Dar poate ar zice cineva: Apoi ce? Cei ce nu se împărtășesc și nu mor înainte de vreme, ci ajung la adânci bătrânețe, aceștia nu păcătuiesc? La aceasta răspundem că păcătuiesc și aceștia. Dar aceștia - care nu se îmbolnăvesc, nici nu mor mai înainte de vreme, căci nu sînt pedepsiți aici - vor fi pedepsiți mai rău în cealaltă viață. Noi însă, dacă nu vom păcătui, nu vom fi pedepsiți nici aici, nici acolo.231 Despre aceasta zice și mai departe:

31 Căci, dacă ne-am judeca pe noi înșine 232, nu am mai fi osândiți.

Nu a zis: „dacă ne-am pedepsi noi pe noi înșine”, ci numai: „dacă ne-am judeca”, adică: Dacă ne-am cunoaște păcatele și ne-am osândi pe noi înșine cu ocară de sine și cu pocăința, nici aici nu ne-am osândi de Dumnezeu, nici acolo, ci am scăpa și de vremelnicele munci de aici și de cele veșnice de acolo. Căci - precum zice dumnezeiescul Hrisostom -- „cel ce se osândește pe sine Îl îmblânzește pe Dumnezeu de două ori: pentru că și-a cunoscut păcatul și pentru că se face mai lenevos a urma păcatului” (cuvântul 28 la această pricină).

32 Dar, fiind judecați de Domnul, sîntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea.

Zice: Deși noi, Creștinii, nu facem acest lucru ușor și lesnicios - adică a ne cerceta conștiința și a ne părî pe noi înșine înaintea lui Dumnezeu și a ne osândi ca niște păcătoși și călcători ai poruncilor dumnezeiești - cu toate acestea Dumnezeu nu ne ceartă cu nemilostivire și cu urgie, ci ne pedepsește aici, ca să ne miluiască acolo. Căci - zice - aici sîntem pedepsiți de Dumnezeu, adică ne înțelepțim ca de către un tată, și nu ne muncim233, „ca să nu fim osândiți împreună cu lumea”, adică pentru a nu ne munci acolo veșnic, împreună cu necredincioșii și păgînîi234 Căci Creștinii, fiind iubiți lui Dumnezeu, cei mai mulți primesc pedeapsa pentru păcatele lor aici, dacă nu vor face păcate mari și de nevindecat.235

33 De aceea, frații mei, adunîndu-vă împreună ca să mâncați, așteptați-vă unii pe alții!

După ce a vorbit despre masa duhovnicească a Dumnezeieștilor Taine, Sfîntul Apostol a venit iarăși la cuvîntul despre mesele obștești, și zice: Frații mei - dacă voiți a nu vă împărtăși cu nevrednicie, făcându-vă vinovați Trupului și Sîngelui Domnului, și deci dacă voiți să nu cădeți în felurite neputințe și boli din pricina aceasta - să nu vă apucați a mînca mai înainte singuri cînd ședeți și mâncați la biserică, ci așteptați să vină și frații săraci să mănânce la masa voastră! Vezi așadar că nu le-a zis să împartă unul altuia bucatele care se aduceau la mesele acelea, ci să aștepte obșteasca adunare a tuturor fraților și săracilor.

34 Iar dacă flămânzește cineva, să mănânce acasă,

Cuvîntul acesta al fericitului Pavel este îndemnător și pricinuitoare de rușine, căci Apostolul vorbește cu Corintenii ca și cu niște copii care se mîhnesc și plîng de foame, și prin urmare îi muștră ca pe niște lacomi de pîntece. De aceea și zice: Iar dacă este flămînd cineva - adică cine este lacom de pîntece și nu așteaptă să vină și ceilalți frați și săracii, ca să mănânce împreună toți - acela să se ducă să mănânce acasă, iar nu în biserică și în locurile sfînjite ale bisericii! - zisa aceasta fiind nu puțină dosadă și ocară a aceluia.

ca să nu vă adunați împreună spre judecată.

Adică: Fraților, vă zic vouă, celor lacomi, să vă duceți să mâncați la casa voastră, ca să nu vă adunați împreună în biserică spre osîndirea și vătămarea voastră. Fiindcă adunările, mesele obștești și dragostele [„agapele”, n. m.] din biserică ale Creștinilor s-au rînduit a se face ca să vă folosiți din această împreună-adunare cu iubirea de oameni a unora către alții, Iar dacă nu vă folosiți - zice - din mesele acestea obștești, mai bine e a ședeți și a mînca în casele voastre, nu în biserică. Însă Apostolul le zice aceasta nu pentru ca să-i îndemne să rămână să mănânce în casele lor, ci pentru ca mai mult să-i tragă la împreună-adunarea din biserică, precum se cuvine, și să mănânce toți împreună.

iar celelalte le voi rîndui cînd voi veni.

Apostolul zice cuvintele acestea ori pentru oarecari alte greșeli pe care le făceau Corintenii, greșeli care aveau trebuință de rînduire și învățătură osebită, ori pentru aceeași pricină a meselor obștești. Căci poate unii dintre Corinteni s-au dezvinovățit la cuvintele zise de Apostol mai sus, și de aceea zice el aici: Deocamdată păziți ceea ce v-am spus, iar de are cineva ceva

de zis despre acestea, să ie păstreze pînă voi veni eu. Și îi sperie că are să vină în Corint, ca să se sfiască și să se îndrepte, dacă vor face vreun lucru necuviincios și nu bun.

219 Ia aminte că Pavel a zis că bisericile lui Dumnezeu nu au obicei a se prigoni în cuvinte spre deosebire de Evreii cel tari în cerbice, care totdeauna au fost iubitori a birui în vorbe, tulburători și mînioși. De aceea a zis Dumnezeu către lezechiil: „Toată casa lui Israil, prigonitori în cuvinte sînt” (capitolul 3:7). pentru că prigonia în cuvinte (adică cearta pentru cuvinte) pricinuieste ură, precum a zis Parimistul: „Cearta atîțată ura” (Pilde 10:11); iar ne iubirea de ceartă pricinuieste prieteșug, după același; și pentru că iubirea de a birui în cuvânt este însușirea oamenilor iuți Ia mînie; „Bărbatul lesne mînios atîțată cearta” (Pilde 29:22). Zice și marele Vasilie: „Zicerea împotriva arată că stăpînirea de sine [„voia proprie”, n. m.] și nesupunerea este dovadă de mândrie și de cugetare înaltă, iar nu de smerită-cugetare și de ascultare întru toate.” Iar Sfântul Isaac zice: „îndreptățirea în cuvinte nu este a viețuirii Creștinilor și nu e însemnată întru învățătura lui Hristos.” Zice și Ioan Scărarul: „Cel ce voiește a-și întări prin voroavă [„discuție”, n. m.] cuvântul său, măcar și adevărul dacă zice, să știe că bolește de boala diavolului. Și, dacă face aceasta în voroava cu cei deopotrivă, poate că se va îndrepta din certarea celor mai mari decît el; iar dacă se află tot așa și către cei mai mari și mai înțelepți, această boală este nevindecată de oameni” (Despre Ascultare, cuvântul IV). (n. aut.)

220 Ia aminte că mesele acestea de obște care se făceau la biserici se numeau „dragoste” (agape), fiindcă se făceau din dragoste și-i trăgeau la dragoste și la unire pe frații ce se adunau împreună, însă, fiindcă mai în urmă aceste „dragoste” au căzut în rea întrebuintare - încît unul rămânea flămînd de la acele mese, iar altul se îmbăta - bisericile lui Dumnezeu erau defăimate și săracii erau rușinați. De aceea, al VI-lea Sinod a toată lumea a oprit aceste mese obștești, prin Canonul LXXIV, iar Sinodul din Laodichia prin Canonul XXVIII. Dar și Canonul XLIX al Sinodului din Cartaghen îi oprește pe episcopi, pe clerici și pe credincioși a face bancheturi prin biserici, afară numai dacă s-ar întâmpla a trece vreun străin și nu ar avea unde să mănânce în altă parte. De aceea, și marele Vasilie, tâlcuind cuvintele acestea ale Apostolului, încheie zicînd că nu se cuvina a mînca în biserică cina cea obștească (Hotărârea LXXI în scurt). Ia aminte însă că, deși canoanele opresc să se facă în biserică acest fel de ospețe, nu opresc a se face acestea în casele obișnuite. Pentru aceasta, Canonul XXVII al Sinodului din Laodichia poruncește să nu mănânce din lăcomie clericii și credincioșii, cînd sînt chemați la acest fel de „dragoste” [agape]. Iar Canonul XI al Sinodului din Gangra îi anatematizește pe cei ce defaimă pe aceia ce fac acest fel de „dragoste” din afara bisericii (care pentru cinstea Domnului îi adună împreună pe frați) și nu vor să meargă la dînsele. Și ia aminte însă că unele din ospețele acestea se numeau de „naștere” (cele ce se făceau la pomenirile Mucenicilor, care se numeau „naștere”), altele se numeau „nuntești” (care se făceau la nunțile mirilor), altele „pomeni” (care se făceau la îngroparea morților) și altele altfel. Bagă de seamă însă că și la Iudeii cei vechi, cînd prăznuiau vreun praznic, cei bogăți trimiteau bucate săracilor ce nu aveau, ca și aceia să se bucure și să se veselească. Așa citim în Cartea Esterei, unde zice: „De aceea, Iudeii din provincie, care locuiesc în sate neîntărite, petrec ziua de paisprezece ale lunii Adar în veselie și ospețe, ca zi de sărbătoare, trimițîndu-și daruri unii altora; iar cei ce trăiesc în orașe petrec și ziua de cincisprezece ale lunii Adar în mare veselie, trimițînd daruri vecinilor” (capitolul 9:19). Și, mai jos : „Să facă dar din ele zile de petrecere și de veselie, trimițîndu-și unii altora daruri și dînd milostenie la săraci” (9:22), Așadar, dacă Iudeii trimiteau părți din bucate săracilor în zilele sărbătorilor lor, oare nu cu mult mai vîrtos sînt datori Creștinii să trimită bucate fraților săraci în zilele praznicelor împărătești și ale altor sărbători, ca să mănânce și aceia și să se veselească, slăvindu-L pe Hristos-Dumnezeu care se prăznuiește și binecuvîntînd pe frații ce i-au împărțit din mîncările lor? Cu adevărat, Creștinii ce fac aceasta fac un lucru prea-potrivit creștinismului și prea-bine plăcut Stăpînului nostru Hristos! (n. aut.)

221 Așa tâlcuieste zicerea aceasta Teodorit, de la care a luat-o și Teofilact. (n. aut.)

222 Iar Teodorit zice că „cină Domnească” numește Taina stăpânească, fiindcă dintru, aceea toți se împărtășesc asemenea: și săracii, și bogății, și slugile, și stăpînii, și începătorii [„conducătorii”, n. m.] și cei de sub stăpînire. Deci - zice - trebuie ca mesele să fie obștești, urmînd mesei stăpânești, care este pusă înainte deopotrivă tuturor. Acum - zice - însă nu faceți

așa, căci fiecare se apucă a-și mânca cina sa. Iar „cină”, după obiceiul de atunci, numește prânzul. Și marele Vasilie „Cină Domnească” a înțeles în Ioc de dumnezeiasca Cină a Tainelor (Hotărârea LXXI pe scurt). La fel și Sinodul din Cartagina, în Canonul XLVIII, și dumnezeiescul Hrisostom și Teofilact au înțeles prin cină obștească pe aceea care se face după urmarea celei domnești.

Despre Domneasca cină, vezi și Ia Eustratie Arghentul (foaia 308), care zice: „în Biserica cea din început era obiceiul ca, vrând a săvârși domneasca cină, Creștinii, să aducă fiecare de acasă pîine și vin și să le dea diaconului, care le pune înaintea preotului și acesta le sfințește. Apoi, el rupea pâinea și o împărțea credincioșilor, de asemenea și paharul. Acest obicei este prea-din început - zice Arghent - și se păzește cât de cât pînă azi în multe biserici ale Eladei, și ale ostroavelor și ale Răsăritului.” Deci Corinteni, aducând la biserică pîine și vin după obiceiul acesta nu le dădeau diaconului, nici la obște, ci, după blagoslovirea sfințeniilor darurilor, luau iarăși fiecare lucrul său și-l mânca și-l bea singur. Și câți săraci și lipsiți erau, care nu aveau de unde să mănânce și să bea, rămâneau flămânzi, și se mâhneau și se rușinau; iar ceilalți, care aveau, mâncau, se săturau și se îmbătau, și se făcea necuviință în biserică. Aceasta așadar cu dreptate nu a plăcut lui Pavel. (n. aut.)

223 Iar Icumenie spune că zicerea „am primit” însemnează și „am învățat”. Așadar, poate că Pavel a învățat rânduiala Dumnezeieștilor Taine prin oarecare învățătură mai dumnezeiască a Domnului, (n. aut.)

224 Ia aminte că - după Evstratie Arghentie - „blagoslovenia” și „euharistia” [mulțumirea, n. m.], ca unele ce însemnează același lucru, se iau la tainele pe care le-a săvârșit Domnul.

Căci - după Evanghelistul Marcu - se scrie că „Domnul, luând pâinea, a blagoslovit”. La fel și după Matei. Iar Pavel zice aici că „a luat pâinea și a mulțumit”. De asemenea, Marcu zice că Domnul a mulțumit la pahar, iar Pavel a zis mai înainte, „paharul blagosloveniei pe care îl blagoslovim.” Deci și dumnezeieștii Evangheliști, și Pavel folosesc blagoslovenia și mulțumirea ca pe unele ce însemnează aceleași lucruri, prin care se săvârșesc Tainele. Iar dacă acestea se săvârșesc prin blagoslovenie și prin euharistie, adică prin „mulțumire”, înseamnă că nu se săvârșesc prin cuvintele dumnezeiești. Vezi și subînsemnarea zicerii: „paharul blagosloveniei pe care îl blagoslovim” (I Corinteni 10:16). (n. aut.)

225 Iar că Domnul avea împreună-mesean pe Iuda la obșteasca masă cînd mânca cu ucenicii în seara Joi Mari e arătat descoperit de Sfinții Evangheliști Matei și Ioan și de ceilalți doi. Iar dacă l-a avut și împreună-părtaş la duhovniceasca masă a Dumnezeieștilor Taine și dacă i-a dat și lui din cinstitul Său Trup și Sânge, aceasta e îndoielnic. Hrisostom, Isidor Pelusiotul, Teofilact, Teodorit și cei mai mulți dintre Părinți vor să fi fost de față și Iuda cînd a predanisit Domnul Tainele și să se fi împărțit dintr-însele și el. Iar Așezămintele Sfinților Apostoli (Cartea V, capitolul 4) zic așa: „Dându-ne nouă închipuitoarele Taine ale cinstitului Său Trup și Sânge, Iuda nefiind de față cu noi, a ieșit în Muntele Măslinilor.” [...] La fel arată și Dionisie Areopagitul, cel întocmai cu Apostolii (în Despre ierarhia bisericească), într-un cuvânt pe care înțeleptul Maxim Mărturisitorul îl tâlcuiește așa: „Iar din cele de aici, cu drept cuvânt ar zice cineva că Hristos a predanisit ucenicilor Taina după ce a ieșit de la cină Iuda.” Deși, mai jos, acest dumnezeiesc Părinte zice: „însemnează că și lui Iuda i-a împărțit din tainica (poate din cea de obște) pîine și din pahar. Iar după ce a ieșit Iuda de la cină, a dat Tainele ucenicilor, nu lui, ca unul nevrednic de acestea.” Se unește într-un glas cu aceștia și Sfântul Kiril al Alexandriei, zicînd: „După ce a ieșit Iuda, Mântuitorul a predanisit mântuitoarea Taină celor unsprezece” (în șirul tâlcuirii la Matei, capitolul 26, stih 26), (n. aut.)

226 Cînd însă a predanisit Domnul tainica cină? După ce a dat lui Iuda pâinea, precum zice Evanghelistul Ioan: „Și, întingînd pâinea, a dat lui Iuda al lui Simon Iscarioteanul. Acela dar, luând pâinea, îndată a ieșit” (8:26). Căci pâinea aceea nu a fost trupul Domnului, nu, ci obștească din cea de pe masă, precum zic înțeleptul Fotie și Kiril al Alexandriei. Căci acesta, tâlcuind zicerea „acela ce va întinde mîna în blid împreună cu Mine”, spune așa: „adică cel ce împreună cinează și este împreună-mesean și părtaş de masă și de sare”. Căci așa e însemnat el și prin glasul fericitului David cînd zice: „iar tu, omule cel întocmai la suflet...” și celelalte (Psalmul J4:13). Iar Ioan a făcut aceasta mai descoperită, zicînd: „A zis Domnul: Acela este căruia Eu, muind pâinea, i-o voi da,” (n. aut.)

226 Ia aminte, că - după Coresi, în cuvântul despre Taine - cinci lucrări s-au făcut în vremea Cinei: „Luarea pâinii, blagoslovenia,; frângerea, împărțirea și mâncarea. Iar cele trei lucrări din urmă, care preînchipuie dumnezeiescul Trup, sînt întru Euharistie (adică «mulțumire»).”

Vezi și frumoasa subînsemnare despre jertfa Trupului Domnului de la Evrei 10:1. (n. aut.)

227 Cuvintele acestea se află aproape la fel și în Evanghelia lui Luca (22:20). (n. aut.)

228 Căci zice Dumnezeiasca Scriptură: „După aceea, luând Moisi sângele, a stropit norodul, zicînd: „Acesta este sângele legământului pe care l-a încheiat Domnul cu voi după toate cuvintele acestea" (ieșirea 24:8), De aici zice și Proorocul Zaharia către Sionul cel nou, întinzîndu-se către Biserică: „Iar pentru tine, pentru sângele legământului tău, voi da drumul robilor tăi din fântâna fără apă" (capitolul 9:11). Vezi despre aceasta și în epistola către Evrei (9:20). (n. aut)

229 Căci - după Fotie - pînă atunci vestim moartea Domnului, iar de atunci încolo nu ne vom mai împărțăși din aceste Sfinte Taine, ridicîndu-ne spre o mai desăvârșită și mai tainică viețuire și îndulcire. Și poate de aceea zice chiar Pavel în epistola către Romani că Domnul, șezînd de-a dreapta lui Dumnezeu-Tatăl, Se roagă pentru noi prin pomenirea morții Sale care se face în sfințitele Taine. De aceea, și noi, cei vii și cei ce au adormit întru Hristos, prin această pomenire a morții Domnului, ne folosim și ne împărțășim de plățile cele vrednice ale Domnului, pe care le-a dobândit prin Cruce și prin moartea Sa. De aceea zice și Sfințitul Augustin: „Luați din pîine trupul care era spînzurat pe Cruce! Luați din potir sângele care a curs din coasta lui Hristos!" Iar în alt loc, zice întru alăturare: „Cînd se frînge jertfa, cînd se toarnă din pahar Sângele în gurile credincioșilor, ce alta însemnează decît jertfa trupului Domnului pe Cruce și vărsarea sîngelui din coasta Lui?"

Bagă de seamă că - deși în Dumnezeiasca Euharistie mai cu osebite se vestește moartea Domnului și junghierea Lui, precum zice aici Pavel să ne împărțășim de vrednicele plăți ale morții Domnului - totodată se face pomenire și de învierea, și înălțarea, și a doua venire a Lui și de toată iconomia întrupării, precum dogmatizează despre Taina aceasta sfințiii teologi, că toate ale iconomiei întrupării se săvârșesc duhovnicește și tănuit asupra pâinii ce se pune înainte. De aceea, nici trupul cu care ne împărțășim nu este acela pătimitor și stricăcios de pe Cruce, cel de mai înainte de înviere, ci acela fără de patimă și nesticăcios, de după înviere. Căci - dacă, în Taina Euharistiei, moartea și junghierea Domnului s-ar face în chip simțit - unii ar putea zice că și acela cu care ne împărțășim este stricăcios și pătimitor. Dar - fiindcă, în Taina Euharistiei, moartea și junghierea Domnului se face duhovnicește și tănuit, adică cu chip duhovnicesc, prin lucrarea Preasfîntului Duh (măcar că într-adevăr ne împărțășim de pîine întru însuși trupul acela care a murit și s-a junghiat), iar cele duhovnicești sînt nemuritoare și nepătimitoare, fiind săvârșite prin Duhul Sfânt - pentru aceasta și duhovnicescul Trup cu care ne împărțășim este nesticăcios. Iar Evstratie Arghentul adaugă că Pavel arată prin aceste cuvinte că Cina Domnului înfățișează moartea lui Hristos nu numai ca pe o jertfă, ci și ca pe o împărțășire, împărțășindu-se de către credincioși (foaia 324). Și adeverează aceasta cuvintele de mai sus ale Sfințitului Augustin, (n. aut.)

230 iar Teodorit zice că, prin cuvintele acestea, Apostolul îi împunge pe Corinteni cei iubitori de argint, pe cei ce curvea cu mama sa vitregă și pe cei ce mâncau jertfele idolești cu nebăgare de seamă. (n. aut)

231 însemnăm aici ceea ce zice marele Vasilie, că mare primejdie este a folosi cineva doctorii pentru toate neputințele și bolile ce pătimeste. Fiindcă nu toate neputințele și bolile se fac din fire sau din dieta cea rea și fără rânduială a omului, neputință la care trebuie și ajută meșteșugul doctorului; ci sînt neputințe și boli care urmează din pedeapsa și bătaia Domnului, ca să ne întoarcem de la păcatul pe careul facem și să ne pocăim. Așa sînt pedepsiți de certarea Domnului și se îmbolnăvesc cei ce se împărțășesc cu nevrednicie de Dumnezeieștile Taine, pentru păcatele lor, și destui credincioși chiar mor, precum zice aici Apostolul. „De aceea - zice dumnezeiescul Vasilie - cei ce pătinesc de astfel de boli, nu din fire sau din rea dietă, ci din pedeapsa și certarea Domnului pentru păcatele lor, aceștia nu se cuvîna a chema doctori ca să-i ajute, ci trebuie să se liniștească, și să sufere cu mulțumire boala, mărturisind că bolesc din pricina păcatelor lor, și să se îndrepteze și să facă roade vrednice de pocăință Deci unii ca. aceștia, liniștindu-se și lăsându-se de iscusințele doctorilor, trebuie a răbda cele ce au venit asupra-le, după cel ce a zis: «Urgia Domnului o voi suferi»

(.Miheia 7:9). *Și arată îndreptarea prin a face roduri vrednice de pocăință și a-și aduce aminte de Domnul, Care a zis: «Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești, ca să nu-ți fie ceva mai rău!»*” (hotărârea 55 pe larg), (n. aut.)

232 întru alte izvoade se scrie: „de am desluși”. Iar Teodorit zice: „de ne-am judeca”, și cît de bine este a, zice: „de ne-am judeca”, iar nu: „de am desluși”, și cît de bine este a ne judeca pe noi înșine și a ne osândi, arată Apostolul și, împreună cu Apostolul, Teologul Grigorie, zicînd: „Să nu așteptăm a fi vădiți de alții, ci mai ales singuri să ne facem cercetători ai noștri. Mare doctorie a răutății este mărturisirea și fuga de greșeală” (Cuvântul al XVI-a). Zice și cuviosul Nil: „începutul mântuirii este osândirea de sine.” Și marele Antonie zice: „Aceasta este lucrarea cea mare a omului, să-și spună greșeala înaintea fiți Dumnezeu și să aștepte ispită pînă la răsufierea cea mai de pe urma.” Și un alt Păruite - fiind întrebat: „Ce ai aflat, Părinte, în calea aceasta?” - a răspuns: „Să mă osâdesc pe sine-mi în toate.” Și cel ce a întrebat a lăudat lucrul și a zis: „Cu adevărat, altă cale afară de aceasta nu este!” Și Avva Pimen a zis: „Toate bunătățile au intrat în lumea aceasta cu suspin. Ia o faptă bună și, afară de aceasta, cu osteneală stă omul”. Și I-au întrebat care este aceasta, și a zis: „Ca omul să se osândească pe sine.” A zis iar: „Cel ce se osândește pe sine - orice i s-ar întâmpla, ori pagubă, ori necinste, ori necaz - mai înainte apucînd, se crede vrednic de aceasta și mi se tulbură niciodată.” Bagă de seamă 'că ceea ce zice Pavel aici: „Căci, de ne-am judeca pe noi înșine, nu am mai fi osândiți”, măi înainte apucînd, a zis-o înțeleptul Sirah: „Mai înainte de judecată, cercetează-te pe tine însuși, și în ceasul cercetării te vei afla curățit!” (18:20). Cercetarea aceasta a noastră înșine e mai tot același lucru cu ceea ce Filon Iudeul a numit, județ al conștiinței”. Și Sfințitul Augustin a zis: „Fă-te judecător al păcatelor tale, iar nu avocat! (adică apărător).” Iar Teologul Grigorie a zis așa: „Cercetează-te mai mult pe sine-ți decît pe cele ale aproapelui, căci cu aceea câștigi tu însuși, iar cu cealaltă cel de aproape. Mai bună este socoteala faptelor decît a banilor, căci banii sînt ai pieirii, iar faptele bune rămân.” Vezi și subînsemnarea zicerii „și prin cugetările lor întru sine-și pârându-se” (Romani 2:15). (n. aut.)

233 Despre aceasta a zis însuși Apostolul: „Răbdați spre înțeleptire, Dumnezeu Se poartă cu voi ca față de fii. Căci care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepsește?” (Evrei 12:7). (n. aut.)

234 Și Teodorit zice: „Dacă am cerceta cele făcute de noi în viață; și dacă am da hotărîre dreaptă asupra noastră înșine, nu am primi de la Dumnezeu hotărârea muncii, căci Stăpânul pedepsește măsurat chiar și greșelile cele prea-mari, ca să nu fim dați pieirii împreună cu păgânii,” (n. aut.)

235 Bine a zis Sfințitul Teofilact: „dacă nu vor face păcate mari și de nevindecat”. Căci cei ce fac astfel de păcate mari se muncesc și acolo; și, cu cît nu sînt pedepsiți aici, cu atît mai mult vor fi acolo. De aceea a zis Teologul Grigorie: „Cruțarea de aici îi dă pe cei răi dreptelor judecăți de acolo.” Și înțeleptul Nil zice: „Plînge-l pe păcătos cînd îl vezi bine-norocit, că sabia judecății se întinde asupra lui.” (n. aut.)¹⁷

4. SFÂNTUL CUVIOS IOAN IACOB DE LA NEAMȚ (HOZEVITUL)

Cînd a venit vremea să înalțe Sfintele, rostind Preotul cuvintele: “Sfintele Sfinților” (iar cei de la strană zicînd: “Unul Sfânt, unul Domnul Iisus Hristos, întru Slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin” - atunci unul din cei care stăteau de față a zis către cuviosul NiŃon: “Mă rog, Părinte, pentru ce a rostit Preotul “Sfintele Sfinților?” Cuviosul a răspuns: Aceasta o rostește Preotul spre a vesti pe cei care sunt sfinți (adică curați) ca să se apropie de Sfintele Mădulare ale lui Hristos. Atunci acela a întrebat iarăși (căci era om simplu): “Dar ce însemnează sfințenie, Părinte?” Iar fericitul NiŃon i-a zis: “Dacă cumva, fiule, ești curvar, teme-te a te împărtăși asemenea Taine, și iarăși dacă ai cu cineva dușmănie, să nu te apropii. Dacă ești răzător (adică defăimător) ori clevețitor al aproapelui tău, atunci să nu te atingi de Mădularele lui Hristos. Dacă ești vrednic, vino, iar dacă nu, să nu te apropii”. Și zicînd acestea, a tăcut.

¹⁷ Sfântul Nicodim AGHIORITUL, Tâlcuirea epistolelor către Corinteni..., pp. 156-169

Deci, ședea cuviosul Nifon având semn la cei care se împărtășeau cu Sfintele Taine. La unii dintre ei se înegreau fețele, făcându-se ca ale arapilor, iar la alții se luminau fețele ca soarele, odată cu primirea Sfintelor Taine.

Văzând aceasta, cuviosul se spăimânta, clătînând capul cu mirare. La fel stăteau și îngerii nevăzuți, privind la ei. Când se apropia careva dintre cei drepți, (adică vrednici) spre Sf. împărtășire, atunci îngerii îl acopereau la față cu năframă albă, iar pe cap îi puneau cunună și așa se ducea. Iar când se apropia cel păcătos, atunci se întorceau de la el Sfinții îngeri ai lui Dumnezeu, iar Preacuratul Trup și sânge îl luau înapoi în chip nevăzut. Cu asta îi făcea rușine și pleca întunecat.

Deci, săvârșindu-se acestea astfel, după ce s-au împărtășit toți și Preotul a potrivit cele Sfinte, la sfârșitul Liturghiei, întreg Pruncul, se afla din nou pe mâinile Sfinților îngeri. Și îndată s-a desfăcut acoperișul Bisericii și s-a înălțat Mielul lui Dumnezeu precum a fost și la pogorâre, în cântările de laudă ale îngerilor și cu o negrăită mireasmă.

Aceste taine pe care le-a văzut în Biserică, mi le-a povestit preafericitul Părintele nostru Nifon. [...]

ALTĂ POVESTIRE MAI ÎNFRICOȘATĂ

De la Sfântul Nil din Sfântul Munte Athos

În Insula Creta erau mai multe feluri de Mănăstiri, între care se afla și un Schit în care trăiau părinți monahi care se îngrijeau de mântuirea lor. Aceștia aveau doi duhovnici, care nu se potriveau unul cu altul. Unul învăța pe ucenicii lui că postul nu folosește la nimic, decât numai patimile ne luptă și ne vatămă. Iar celălalt zicea că din mâncare multă se nasc patimile. Cel dintâi iarăși zicea că după cum fructele odrăslesc din copac și cu cât se udă copacul și fructul se mărește și se întărește, tot așa și omul cu cât mănâncă și bea mai mult, se întărește și se mișcă patimile.

Și așa se certau între ei, zicând cel dintâi celui de al doilea, că face aceasta ca să-l laude lumea. Și că Dumnezeu a poruncit să păzim postul în zilele cele rânduite: Lunea, Miercurea și Vinerea, iar în celelalte zile să dezlegăm. A mai zis că cine postește Sâmbăta și Duminica este eretic și se afurisește.

Acestea auzind fiii cei duhovnicești ai duhovnicului celui mai sus-numit care făcea pogorământ, mâncau și beau pe săturate. Și din această pricină s-a întunecat mintea lor și au căzut în nesimțire despre datoriile lor și nicicum nu se mai gândeau la cele sufletești, fiind robiți de patimi trupești, care sunt împotriva vieții monahicești. Și umplându-se de gânduri spurcate între dâșii, îndrăzneau și se împărtășeau cu Sfintele Taine.

Mai târziu a murit duhovnicul care dezlega postul. Și l-au îngropat în Biserică ca pe un sfânt, lângă Tronul împărațesc, în stânga. Într-o noapte, când paraclisierul a intrat în Biserică să aprindă candelile, vede că arde strana Arhiereului. îndată s-a dus să spună egumenului ce s-a întâmplat. Ducându-se repede în Biserică, vede că adevărat ardea cu foc care nu mistuie. Uitându-se și spre Sfântul Altar, vede un Arhiereu îmbrăcat în haine Arhierești și lângă dânsul doi îngeri în veșminte albe. înțelegând că este vedere Dumnezeiască, a închis ușa Bisericii și lua aminte la cele ce se petreceau. Și vede că cei doi care erau îmbrăcați în veșminte albe, mergeau din Sf. Altar spre mormântul duhovnicului și scoțând trupul afară, l-au ridicat cu multă cinste și evlavie și l-au adus în fața ușilor Sfântului Altar. După aceea a ieșit Arhiereul de la Jertfelnic ținând în mâinile lui Sf. Disc și l-a pus la gura trupului celui mort.

După aceea îl lovea în spate, și de câte ori îl lovea, ieșea câte un Mărgăritar al Sfântului Trup al Stăpânului cu care s-a împărtășit și cădea pe Sf. Disc. Pe urmă l-a așezat pe Sf. Masă. După aceea a luat și Sf. Potir și l-a pus la gura lui, și tot așa îl lovea în spate și ieșea Sf. Sânge al Dumnezeieștii împărtășiri, care cu nevrednicie s-a împărtășit.

Căci, după cum Preotul curvar este oprit să slujească Dumnezeiasca Liturghie, tot așa și duhovnicul care face pogorământ și nu canonisește după Lege și după Canoanele Bisericii, și nu face mărturisirea cum trebuie și iau bani de la cei ce se mărturisesc, sunt opriți de a sluji Sf. Liturghie.

După ce Arhiereul a luat Stăpânescul Trup și Sânge de la mort, a zis către el: "Du-te de la Mine în osânda focului veșnic care l-am pregătit pentru tine și pentru fiii tăi". îndată l-au răpit Sf. îngeri cei îmbrăcați în haine albe pe trupul cel mort și cu necinste l-au aruncat în groapă, lovindu-l cu pietre, l-au acoperit și l-au lăsat. După aceea flăcările focului l-au înconjurat

ajungând la ușa Bisericii. Au adus și alte trupuri moarte care erau fiii lui cei duhovnicești și i-au pus înaintea Ușilor împărătești unul după altul, cu evlavie pentru Preacuratele Taine care erau în trupurile lor. Și la fel a venit Arhiereul și a luat de la toți cu Discul și Sf. Potir, Preacuratul Trup și Cinstitul Sânge, după cum și la duhovnic, zicând și către ei: "Duceți-vă de la Mine și voi cu părintele vostru, în muncile cele veșnice ale iadului". Pe urmă Sf. îngeri, trăgându-i cu neciste și lovindu-i cu pietre, i-au aruncat în mormânt, acoperindu-i cu pietre.

Egumenul cu paraclisierul s-au înfricoșat foarte tare și stăteau nemișcați, mirându-se de cele petrecute. Și sunând clopotele, s-au adunat toți frații și egumenul le-a spus toate cu demănantul. Pe urmă a poruncit să deschidă mormânturile, ieșind din ele o putoare nesuferită care a ținut șapte zile în chipul celor șapte păcate de moarte și trupurile nu s-au mai aflat în mormânturi. (Scrisă din gazeta "Aghia Marina", Feb. 1970, din grecește.) [...]

CE ÎNSEAMNĂ DEPĂRTAREA DE SFINTELE TAINЕ,
PENTRU CEL CARE SE POCĂIEȘTE

Mulți dintre noi ne împrăștiăm la suflet și ne descurajăm atunci când duhovnicul ne oprește pentru o vreme de la Sfânta împărtășire.

326

Am avut prilejul să cunosc unele persoane, care fiind oprite de la Sfintele taine de către un preot, au alergat la altul mai milostiv, să le facă pogorământ. Această cerere nu ar fi spre vătămare, dacă persoana care s-a mărturisit, s-ar cunoaște că este nevinovată și nu are ceva vrednic de oprire.

Dar în cazul când cineva este vinovat de păcate grele și caută să precupețească mărturisirea, atunci își adună prin asta osândă peste osândă. Căci nesocotind sfatul unui preot, care îți dorește mântuirea și alergând la altul, care este mai nepăsător, aceasta înseamnă că faci precupeție cu Taina cea mare a Pocăinței. Mai sunt și unii, care nici pe cel care îl sfătuiește nu-l ascultă și nici pe altul nu întreabă, ci își dezleagă singuri canonul și se împărtășesc fără să aibă blagoslovenia cuvenită. Pe unii ca aceștia n-are cine să-i plângă și îi ajunge fără zăbavă mânia lui Dumnezeu, căci ei cu bună știință se fac defăimători de cele sfinte, cum spune Cuviosul Nicodim Aghioritul.

După toate acestea îți grăim ție, frate, că se cuvine să păzești cu dinadinsul depărtarea de împărtășire, câți ani va rânduie duhovnicul tău. Pentru că depărtarea aceasta, la cei căzuți în păcate grele, este o împlinire de canon a tuturor canoanelor. Și această depărtare de împărtășire este nevoie la cei vinovați de păcate, și trebuie socotită această depărtare ca o temelie a Pocăinței celei adevărate.

Pentru că de vei îndrăzni să te împărtășești în acești ani, prin aceasta te faci ca un al doilea Iudă. Și de vei sili pe duhovnic să te ierte, atunci te arăți prin aceasta că nu ai pocăință, ci te afli că ești un silnic, adică ești un tiran, care silești Legile cele dumnezeiești și Canoanele Sfințelor Soboare și ale Sfinților Părinți. Atunci dumnezeiasca împărtășire nu-ți este spre iertare, ci spre osândă și mai multă muncă. Și pentru ca să înțelegi aceasta mai bine, primește această pildă: precum un om care are răni la trup, merge de se arată la doctor și primește de la dânsul poruncă să pună cutare plasture la răni și pe lângă aceasta să nu bea vin, să nu mănânce anumite bucate, căci altfel nu i se vindecă rănilor; în acest chip și tu frate, ai avut răni gândite, adică duhovnicești la sufletul tău (adică păcatele).

Arătându-te la duhovnic, acesta ți-a rânduie să pui plasture la răni, care este canonul postirii, al mâncării celei uscate, al metaniilor, al milostivirii și al Rugăciunii. Deci, dacă nu vei asculta sfatul lui, ci vei lua cele oprite, adică Sfintele Taine, atunci rănilor tale nu se vindecă și păcatele nu se curățesc, ci dimpotrivă, mai cumplite și mai mari se fac. Dar nu numai atât, ci și moarte sufletească și trupească îți pricinuieste această neascultare, precum zice dumnezeiescul Pavel: "Pentru aceasta mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți răposează, adică mor sufletește. Și aceasta zice Sf. Apostol, pentru că unii fiind nevrednici, se împărtășesc și din cauza aceasta ajung bolnavi, neputincioși și mulți dintre ei mor. Noi știm că toți oamenii se îmbolnăvesc trupește și nimeni nu este scutit de neputință și de moarte. Însă boala și neputința precum și moartea celor care se fac vinovați de Trupul și Sângele Domnului, nu sunt obișnuite, ca la toți oamenii. De obicei la aceștia bolile și neputințele sunt mai mult sufletești, dar se răsfrâng și asupra trupului. La ei vine boala pe neașteptate și fără să aibă

vreo pricină firească. Îi ajunge de multe ori paralizarea sau boală grea la creier. Mai toți au mereu fiori de frică, neastâmpăr și sunt cu ideea că îi urmărește cineva și îi persecută. Întocmai cum spune la Sfânta Scriptură despre Cain. Acela s-a făcut vinovat de sângele fratelui său, iar cel care îndrăznește la Sfintele Taine, fără să aibă blagoslovenie, se face vinovat Trupului și Sângelui celui scump al Domnului. Iată pentru ce Sf. Părinți îi aseamănă pe aceștia cu vânzătorul Iuda Iscarioteanul,

DESPRE FOLOSUL CANONULUI

Cel care păzește canonul său este fiu adevărat al Bisericii. Așa scrie Sfântul Nicodim Aghioritul și anume iată ce spune despre aceasta: de vei păzi canonul duhovnicului tău, arăți prin aceasta că în adevăr te pocăiești și ești adevărat "fiu al lui Dumnezeu" după dar și al Sfintei Biserici, care a rânduit această certare a canonului.

Iar dacă dimpotrivă, vei lepăda canonul duhovnicului tău, aceasta este semn că pocăința ta nu este adevărată, ci mincinoasă. Este semn că ești adevărat fiu al lui Dumnezeu și al Bisericii. Aceasta se adeverește și din cuvântul Sf. Apostol Pavel, care zice: "De suferiți certarea, Dumnezeu se poartă cu voi ca și cu niște fii, căci oare este vreun fiu pe care tatăl său să nu-l certe? Iar de rămâneți fără certare, care este obștească pentru toți, atunci nu sunteți fii, ci copii născuți fără de lege (bastarzi). Fiecare certare nu ni se pare la început bucurie, ci întristare, dar mai târziu aduce prin ea roadele dătătoare de pace ale dreptății!" (Evr. 12, 7, 8 și 11).

Sf. Ioan Gură de Aur, tâlcuind aceste cuvinte apostolești, spune că omul păcătos este asemenea unui cal nărăvaș. Când îl vede stăpânul pe cal că nu merge bine pe drum și caută să-l dea în prăpastie, atunci îi pune zăbale în gură, îl smucește cu putere și de multe ori îl lovește cu biciul. Dar aceasta nu o face spre răzbunare sau spre pedeapsă, ci ca să-l învețe a păzi drumul. La fel să se înțeleagă și canonul pe care îl rânduieste duhovnicul celui care alunecă în diferite păcate. Căci știut este că dacă leagă duhovnicul Dumnezeu nu mai leagă a doua oară, și când ne judecă duhovnicul, atunci scăpăm de judecata cea viitoare a lui Dumnezeu. Deci să nu pară ca o asprime sau ca o tiranie canonul duhovnicului, ci dimpotrivă ca o mare blândețe și ca o iscusită vindecare.

Se întâmplă uneori ca duhovnicul să fie prea milostiv și să-ți rânduiască puțin canon. Atunci se cuvine ca tu singur să-l rogi să-ți dea mai mult, precum obișnuiesc să facă mulți din cei care se pocăiesc cu fierbințeală, pentru a îmblânzi prin canonul acesta vremelnic Dumnezeiasca dreptate și ca să te încredințezi mai mult că Dumnezeu ți-a iertat pedeapsa cea veșnică, care se cădea ție pentru păcate.

PENTRU CEI CARE DEFAIMĂ CANONUL DE LA MĂRTURISIRE

Înțeleptul ierarh Gavriil al Filadelfiei scrie în cartea sa "Pentru Taine" următoarele: "cel care nu s-a supus canoanelor, este nevoie să se trimită la judecățile cele de acolo, adică la Județul cel înfricoșat și va da cuvânt pentru răutățile ce a făcut, ca cel ce a călcat legile Bisericii". La aceste cuvinte, adaugă și Sfântul Nicodim Aghioritul sfătuirea sa, zicând: "în scurt îți zicem că una din două cuvinte se cuvine să alegi, o, frate: sau aici să iei vremelnic canonul păcatelor tale, sau acolo veșnic, în lumea cealaltă. Dacă îl vei primi aici, în viața aceasta, atunci scapi de cel de acolo. Iar de nu îl vei lua aici, negreșit îl vei lua acolo veșnic.

Dacă nu asculți de cuvântul duhovnicului și nu primești canonul legiuit, atunci să știi că duhovnicul nu are putere să te ierte, căci zice Sf. Vasile cel Mare că puterea de a ierta păcatele nu este absolută, adică nu se dă așa cum se întâmplă, ci după ascultarea celui care se pocăiește, către cel care îi îngrijește sufletul (Cuv. 15 al Sf. Vasile cel Mare despre Certări).

Deci se cuvine să primească păcătosul cu bucurie canonul său. Dacă sora lui Moise nu ar fi fost izgonită afară din tabără, timp de 7 zile, canon pentru greșeală, nu s-ar fi curățit de lepră. Dacă omul cel prea desfrânat din Corint nu s-ar fi dat satanei, după canonul Sf. Apostol, atunci nu s-ar fi mântuit sufletul lui (I Cor. cap. V).

La fel și tu, frate, de nu vei lua această puțină certare a canonului, atunci nici de lepra păcatelor nu te curățești desăvârșit, nici sufletul tău nu se mântuiește. Împăratul David, ca să-și împlinescă canonul, a fost izgonit de la împărăție de către însuși fiul său, Avesalom. Umbla prin munți și prin văi cu picioarele goale și era urât și improșcat cu pietre de către semenii săi, căci, deși prin mărturisire l-a iertat Dumnezeu, nu i s-a iertat canonul, adică certarea vremelnică pentru păcat.

Împăratul Teodosie cel Mare, care este în rândul sfinților, a fost canonisit de Sf. Ambrozie să nu intre în Biserică 8 luni de zile, iar alt împărat pentru omorul ce făcuse, a fost canonisit ca dezbrăcându-se de hainele împărătești, să meargă desculț pe un munte înalt și acolo să petreacă 40 de zile în rugăciuni, gustând numai pâine și apă și odihnindu-se pe pământ gol. Și alți împărați au făcut canon greu pentru păcatele lor. Iar tu, omule, oare ești mai mare decât aceia sau mai gingaș la trup decât ei? De ce nu primești puținul canon pentru păcatele tale? Să nu te înșele gândul că prin bani vei răscumpăra canonul tău. Împărații aceștia aveau mai mulți bani decât tine și ar fi putut să plătească milioane de galbeni, numai să nu ia acest fel de canon. Dar aceasta nu este cu puțință să se facă. Trupul care a păcătuit, acela trebuie să se certe. [...]

Să vedem acum care sunt motivele care ne duc la împuținarea sufletului și deznădăjduirii: Aceste două fiice, adică împuținarea sufletului și deznădejdea, au ca mamă dreaptă pe urâta trândăvie a duhului. Și zămislirea lor se face din sămânța cea mai aleasă a vrășmașului mântuirii. Ele odrăslesc mai ales în inima celor trândavi la lucrul duhovnicesc. Dar să nu creadă cineva că trândăvia aceasta a duhului este numai o simplă lenevire trupească. Căci lenevirea trupească ne luptă pe toți, însă nu vine deznădejdea, nici împuținarea sufletului din această simplă bântuială, ci din părăsirea faptelor duhovnicești, care sunt: rugăciunea, înfrânarea poftelor, citirea cărților sfinte, cugetarea minții la cele dumnezeiești, apoi dragostea frățescă, iertarea și pacea cu toți cei de o credință cu noi.

Deci trândăvia duhului este o stare de lenevire, care robește sufletul, întunecă mintea, alungă curajul și stinge făclia nădejzii din inima omului. Aceasta este cea dintâi pricină care aduce împuținarea și deznădejdea.

A doua pricină este lipsa de mărturisire curată. Toți cei binecredincioși fac mărturisire, dar nu toți o fac cum se cuvine, unii din nepricepere, iar alții din vicleșug.

A treia pricină, care duce la împuținarea de suflet și deznădejde este împărtășirea cu Sfintele Taine cu nevrednicie, adică atunci când știi bine că nu ai pregătirea cuvenită și te apropii cu obrăznicie de Sfintele Taine, pentru ochii oamenilor. Mai sunt unii împresurați, strâmtorați, de patima deznădăjduirii din cauza unor legături duhovnicești.

Așa, de pildă, dacă cineva a făcut vreo nedreptate sau vreo necinstire unui slujitor al Bisericii, preot sau arhiepiscop sau au defăimat cele ale Sfintei Credințe și prin aceasta au căzut sub blestemul preoțesc.

Deci, dacă unul ca acesta a căzut sub legătură de afurisenie sau blestem și nu s-a sârguit să dobândească dezlegare, atunci mântuirea lui este în primejdie și este chinuit de gândul deznădejzii.

În patima deznădejzii mai cad și unii monahi nevoitori care au slăbit cu trupul și nu mai pot împlini nevoințele, adică postul, metaniile și privegherile, așa cum au fost obișnuiți. Aceasta se întâmplă la cei care și-au pus nădejdea mai mult în faptele lor, iar nu în darul lui Dumnezeu.

În sfârșit, deznădejdea vine și din cauza mândriei și a semeției. Căci cel mândru, când ajunge la o cădere mare, nu mai socotește nici un leac vrednic de a repara paguba suferită.

Să rezumăm acum care sunt motivele care duc la împuținarea sufletului și la deznădăjduire:

- 1. înainte de toate este lipsa de povățuitori duhovnicești.*
- 2. Necunoașterea Sf. Scripturi, de unde vine și necunoașterea de cele sufletești.*
- 3. Trândăvirea duhului, adică părăsirea celor duhovnicești și nesimțirea.*
- 4. Vătămarea dreptei credințe (când se face prietenie cu cei rău voritori).*
- 5. Nemărturisirea curată.*
- 6. împărtășirea cu nevrednicie când știi că nu se cade și te apropii, dar o faci de ochii oamenilor.*
- 7. Sataniceasca mândrie.*
- 8. Legătura cu afurisenie de la arhiepiscop sau de la preot, când cineva dă pricină, și nu caută să ia dezlegare de la sfințitul slujitor pe care l-a scârbit.*
- 9. Nedreptatea, când cineva nedreptățește pe vecinul său prin furtișag sau prin clevetire și nu repară greșeala, adică nu întoarce paguba.*
- 10. întristarea cea peste măsură, când se întâmplă vreo pagubă sau vreun necaz mare.*
- 11. Hulirea credinței sau a persoanelor sfințite.*

5. CE EFECTE POATE AVEA SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE ASUPRA PRIMITORULUI?

Poate fi fără folos sau să îl mai și osândească:

- Fără folos dacă nu înțelege cuvântul lui Hristos (adică nu își schimbă mintea în mod înțelegător la fiecare Sfântă Împărtășanie, cu alte cuvinte dacă nu se pocăiește).
- Îl osândește dacă se împărtășește cu nevrednicie.

Nu numai atât, dar chiar Sfintele și Înfricoșătoarele Taine, care sunt chiar Trupul și Sângele Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, pe Care Îl adorăm, nu folosesc la nimic sau chiar și osândesc, dacă nu lucrăm pocăința (schimbarea minții cea) înțelegătoare într-o adevăr.

Regula 21 a Sfântului Ierarh Vasile cel Mare

Împărtășirea cu trupul și sângele lui Hristos este necesară și pentru viața veacului acesta.

Ioan : «Adevărat, adevărat zic vouă : dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi» 167 ș.c.l.

Nimic nu folosește cel fără înțelegerea cuvântului după care s-a dat împărtășirea cu trupul și sângele lui Hristos, venind la împărtășire, iar cel care se împărtășește cu nevrednicie se condamnă.

Ioan : «Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi»),i8. Și după puțin : «Iar Iisus, știind în Sine că ucenicii Lui cârtesc împotriva Lui, le-a zis : Aceasta vă smintește ? Dar dacă veți vedea pe Fiul Omului, suindu-Se acolo unde era mai înainte ? 169. Duhul este cel care dă viață, trupul nu folosește la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus Eu slut duh și sînt viață» 170. Către Corinteni I: «Astfel, oricine va mânca plinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului. Să se cerceteze mai întâi omul ne sine și așa să mănânce din pîine și să bea din pahar. Caci cel care mănîncă și bea cu nevrednicie, osîndă își mănîncă și bea, nesocotind trupul Domnului» 171.¹⁹

Ca ce motivare (rațiune) se cuvine să mîncăm trupul și să bem sângele Domnului în amintirea ascultării lui Hristos pînă la moarte, pentru ca acei ce viază să nu mai vieze loruși, ci Aceluia Care pentru noi a murit și a înviat172 173.

Luca : < Și luînd pîinea, mulțumind, a frînt și le-a dat, zicînd : Acesta este trupul Meu, care se dă pentru voi; aceasta să faceți spre pomenirea Mea. Asemenea și paharul, după ce au cinat, zicînd : Acest pahar este Legea cea nouă, întru sângele Meu, care se varsă pentru voi» 173. Către Corinteni I: «Asemenea și paharul după cină, zicînd : Acest pahar este Legea cea nouă întru sângele Meu. Aceasta să faceți ori de cîte ori Veți bea spre pomenirea Mea. Căci de cîte ori veți mânca această pîine și veți bea acest pahar, moartea Domnului vestiți pînă cînd va veni» 174. Către Corinteni II: «Căci dragostea lui Hristos ne stăpînește pe noi care socotim aceasta, ca dacă unul a murit pentru toți, an murit deci toți. Și a murit pentru toți, ca aceia care viază să nu mai vieze loruși, ci Aceluia Care, pentru ei, a murit și a înviat» 175. Către Corinteni I ; «Pîinea pe care o frîngem nu este oare împărtășirea cu trupul lui Hristos ? Ca o pîine, un trup sîntem cei mulți; căci toți ne împărtășim dintr-o pîine» 176.

Se cuvine ca, împărtășindu-ne cu cele sfinte, să lăudăm pe Domnul.

¹⁸ Sfântul Cuvios Ioan DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL, *Hrană duhovnicească*, Ed. Lumină din lumină, București, ²2006, pp. 304, 308, 327-329, 381-382.

¹⁹ 167. Ioan 0, 33—34.

168. Ioan G, 53

169. Ioan 6, bl—C2.

170. Ioan 6, 63.

171. I Cor 11, 27 -29.

Matei: «Iar pe cînd mâncau ei, Iisus, luînd pîine și binecuvîntînd a frînt și a dat ucenicilor» 177 ș.c.l., la care a adăugat : «Și după ce au cîntat laude au ieșit la Muntele Măslinilor» 178.²⁰²¹

Așadar, cel care se împărtășește pentru a via lui însuși, adică a via doar parțial lui Hristos (mintea rezervîndu-și-o sieși prin păstrarea propriilor păreri în legătură cu sine, cu realitatea și cu Hristos), nu numai că nu se folosește cu nimic, ci se și condamnă.

Una din cele mai cumplite pedepse este aceasta:

Psa 80:10 Dar n-a ascultat poporul Meu glasul Meu și Israel n-a căutat la Mine. 11 Și i-am lăsat să umble după dorințele inimilor lor și au mers după cugetele lor. 12 De M-ar fi ascultat poporul Meu, de ar fi umblat Israel în căile Mele, 13 I-aș fi supus de tot pe vrăjmașii lor și aș fi pus mâna Mea pe asupritorii lor. 14 Vrăjmașii Domnului L-au mințit pe El, dar le va veni timpul lor, în veac.

6. CE FACE SFÎNTA ÎMPĂRTĂȘANIE ERETICILOR?

După aceea, Sfîntul Alexandru a omorît cu rugăciunea și pe răucredinciosul Arie, pentru că, trecînd cîțiva ani de la Sinodul cel dintîi a toată lumea și fiind chemat la Constantinopol acel eretic, a amăgit cu viclesug pe dreptcredinciosul împărat Constantin, cînd l-a întreat de crede astfel, precum Sfînții Părinți au întărit în Sinodul din Niceea. Iar el, avînd în sîn hîrtia ereticeștii sale credințe, lovea cu dreapta pieptul, zicînd: "Așa cred". Ca și cum învoindu-se cu credința cea întărită în Niceea, iar cu gîndul zicea: "Așa cred, precum am scris cu mîna mea, și cum am în sînul meu". Jurîndu-se înaintea împăratului că așa crede, și împăratul neștiind un viclesug ca acela, a crezut cuvintele lui cele meșteșugite; deci, l-a trimis la Preasfînțitul Alexandru, poruncindu-i să primească pe Arie întru împărtășirea bisericească, ca pe un dreptcredincios.

Ziua de Duminică a fost rînduită ca să intre Arie în biserică spre împărtășire. Sfîntul Alexandru se lepăda a-l primi pe el, ca pe un începător de eresuri. Fiind sîmbătă spre Duminică, în acea noapte arhiereul lui Dumnezeu, Alexandru s-a aruncat la rugăciune înaintea sfîntului prestol și cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu ca îndată să-i ia sufletul din trup, ca să nu vadă ziua aceea, în care Arie avea să se apropie și să ia împărtășirea cu Sfintele Taine. Dar Dumnezeu, milostivindu-se spre Biserica Sa, a hotărît să piardă pe Arie de pe pămîntul celor vii.

Sfîntul rugîndu-se astfel lui Dumnezeu, după ce s-a făcut ziuă, s-a apropiat ceasul sfintei slujbe. El a văzut pe Arie că venea din palatul împărătesc la biserică cu multă mîndrie, înconjurat de boierii împărătești, care erau de eresul lui și de o mulțime de oameni înarmați. Apropiindu-se de locul ce se numea "Tîrgul lui Constantin", unde era un stîlp de marmură, care avea pe sine coroana împărătească, a căzut frică asupra lui de conștiința ce-l muștra pe el și de frică i-a venit nevoia cea trupească; deci, își căuta loc ascuns. Din întîmplare a aflat o privată a poporului, în care, intrînd el, a fost lovit cu o durere cumplită la cele dinăuntru și a crăpat în două ca și Iuda, iar mațele lui au ieșit prin șezut. Astfel a pierit cu ticăloșie, lepădîndu-și sufletul cu amar!

Văzînd cei ce-l așteptau afară că nu mai iese, au intrat la el și l-au găsit mort în privată, zăcînd în sînge. Atunci îndată s-a înștiințat toată cetatea de cumplita moarte neașteptată a ereticului Arie. Deci, ereticii s-au rușinat, iar dreptcredincioșii s-au bucurat, că Hristos, adevăratul Dumnezeu, este biruitorul vrăjmașului și hulitorului. Preasfînțitul Patriarh Alexandru, auzînd de aceasta, a dat mulțumire lui Dumnezeu, Cel ce S-a milostivit spre

²⁰ 172. II Cor. .3, 15.

173. Luca 22, 19—20.

174. I Cor. 11, 25—26.

175. II Cor. 5, 14—15.

176. I Cor. 10, 16—17.

177. Matei 26. 26.

178. Matei 26 30.

²¹ Sfîntul Ierarh Vasile cel Mare ARHIEPISCOPUL CEZAREEI CAPADOCIEI, *Asceticele, PSB 18, Sfîntul Vasile cel Mare, scrieri, partea a doua*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Al Bisericii Ortodoxe Romane, București, 1989, pp. 123-124.

Biserica Sa și a scăpat-o de acel lup cumplit. Dreptcredinciosul împărat Constantin cel Mare, auzind de moartea lui Arie, s-a întărit mai mult în dreapta credință, și dogmele Sinodului din Niceea le-a ținut pînă la sfîrșitul său.

Astfel a fost primită înaintea lui Dumnezeu rugăciunea cea dreaptă a lui Alexandru, marele arhiereu al lui Hristos, care, ca și cu o armă ascuțită, a omorît pe vrăjmașul Domnului. Deci, a făcut prăznuirea bisericii celei dreptcredincioase. După aceea și Sfîntul Grigorie Cuvîntătorul lui Dumnezeu, în cuvîntul său către constantinopolitani, îl pomenește, grăind cu laude: "Adevăr vă zic vouă, deoarece sînteți ucenici ai preaalesului Alexandru, ai marelui ierarh și propovăduitor al Preasfîntei Treimi, care, cu cuvîntul și cu lucrul a gonit rătăcirea ereticească. Aduceți-vă aminte de rugăciunile lui cele la fel cu ale Apostolilor, prin care a pierdut pe începătorul și povățuitorul necurăteniei, în locul la care vrednică era limba necurată, ca prin necinste să se izbîndească și prin moartea cea necinstită, care cu dreptate l-a ajuns, ca să se mustre veșnic vătămarea cea purtătoare de moarte ereticească, care a pierdut multe suflete".

Acestea le-a grăit Sfîntul Grigorie spre lauda Sfîntului Alexandru și spre defăimarea răucredinciosului Arie, aducînd aminte de moartea cea necinstită a lui Arie, care s-a întîmplat la acel loc necurat, prin rugăciunea Sfîntului Alexandru. Căci, precum el a ocărît pe Fiul lui Dumnezeu, hulind dumnezeirea Lui cea întocmai puternică cu a Tatălui și de-a pururea fiitoare, tot așa ocară a luat prin moartea cea necinstită, izbîndindu-se ocară prin ocară.²²

7. CAZURI DE OAMENI AFECTAȚI FIINDCĂ S-AU ÎMPĂRTĂȘIT PREA RAR

Un egiptean iubitor de păcate, fiind rănit de pofta păcatului spre o femeie străină, frumoasă la chip, dar neputînd s-o plece spre desfrînare, pentru curăția ei și pentru cinstea și dragostea pe care o avea pentru bărbatul său, s-a dus la un fermecător, rugîndu-l ca să facă pe femeia aceea să-l iubească; ori cu farmecele sale să facă pe bărbatul ei ca s-o urască și s-o gonească; fermecătorul acela a luat multe daruri de la egiptean și a făcut obișnuitele sale meșteșugiri, sîrguindu-se cu multe farmece ca să înșele pe acea femeie curată, spre desfrînare.

Apoi neputînd să înduplece mintea ei cea nemișcată spre acea faptă rea, a fermecat ochii celor ce căutau la dînsa; și a făcut așa ca tuturor celor ce o vedeau să li se pară că nu este femeie cu față de om, ci animal parte femeiască; deci, intrînd bărbatul în casă, cînd a văzut-o întru asemănare de animal, s-a spăimîntat, și nu pricepea ce este, pentru că vedea că pe patul lui se odihnește un animal. Vorbea cu dînsa și nu putea să audă nici un răspuns, decît numai o vedea mîniindu-se. Însă știa că este femeia lui și a cunoscut răutatea pizmașului, cum că era prefăcută de oameni răi întru asemănare de dobitoc, de care lucru era în mare mîhnire și plîngea.

Chemând preoți în casa sa, le-a arătat pe femeia lui, dar nici aceia nu puteau cunoaște ce avea: cum și pentru ce s-a prefăcut în animal. Căci și ochii aceluia ca niște fermecați vedeau animal; și trecuseră trei zile de cînd i se făcuse ei aceasta și nici un fel de hrană nu primea, pentru că nici ca animalul nu primea fîn, nici ca omul nu putea să mănînce pîine. Apoi, bărbatului ei i-a venit în minte s-o aducă în pustie, la Cuviosul părinte Macarie.

Deci, punînd pe dînsa frîul ca pe un animal, s-a dus, luînd după sine pe femeia sa întru asemănare de animal. Pe cînd se apropia de chilia cuviosului, frații ce stăteau afară, au început a cîrti asupra lui, întrebîndu-l pentru ce vrea să intre în minăstire cu acel animal? Iar el a zis către dînșii: "Am venit aici, ca animalul acesta să cîștige mila de la Domnul cu rugăciunile Sfîntului Macarie".

Și întrebîndu-l monahii: "De ce pătimește?" Omul a zis: "Acest animal pe care îl vedeți este femeia mea și cum s-a prefăcut nu știu; iată acum sînt trei zile de cînd nici un fel de hrană nu gustă nicidecum". Iar frații auzind acestea, au mers să spună sfîntului, căruia acum i se descoperise și se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa.

Frații spunîndu-i despre acest lucru și arătîndu-i dobitocul cel adus, sfîntul a zis către dînșii: "Voi singuri sînteți dobitoace, de vreme ce aveți ochi răi, iar ea precum este făcută, așa

²² Pomenirea Sfinților Părinți Alexandru, Ioan și Pavel, Patriarhii Constantinopolului (30 august)

rămîne femeie și nu este schimbată întru altă fire; ci așa se pare ochilor voștri cei înșelați de farmece". Deci, sfințind apă, a turnat pe capul ei, rugîndu-se, și îndată a făcut-o să fie în chipul său cel dintîi; încît toți cei ce căutau la dînsa au văzut-o că este femeie, cu față de om.

Apoi, poruncind să-i dea ei să mănînce, a făcut-o femeie sănătoasă. Și au mulțumit lui Dumnezeu, bărbatul și femeia, cum și toți cei ce vedeau această minune. Apoi, sfîntul a învățat pe femeie, ca adeseori să meargă la sfînta biserică și să se împărtășească cu preacuratele lui Hristos Taine; căci pentru aceea, zicea el, a venit asupra ta acea ispită, fiindcă cinci săptămîni au trecut, de cînd ai fost părtașă dumnezeieștilor Taine. Astfel învățîndu-i și sfătuiindu-i pe amîndoi, i-a liberat în pace²³.

Nu putem să nu remarcăm faptul că femeia era evlavioasă, nu numai prin faptul că a respins adulterul, dar avea și „curăție” cum este scris în fragmentul de mai sus. Aceasta înseamnă că avea și mintea curată de patimi, deci era în faza de iluminare sau cum vom vedea mai jos (în descrierea Ierarhiei Bisericești) făcea parte din poporul cel Sfînt ce se poate desfăta cu atotluminoasele taine. De aceea Sfîntul Cuvios Macarie Egipteanul (ce vedea duhovnicește sufletele oamenilor) a sesizat că nu este vreo altă pricină (ori vreun păcat cu gândul, ori vreunul cu simțirea) a nălucirii diavolești ce a stăpînit-o, ci doar o ușoară trîndăvie a străpungerii inimii care (în cazul particular al ei) se putea vindeca prin a se împărtăși mai des și, deci, și a se pregăti (cu ostenele duhovnicești corespunzătoare pentru aceasta) mai des. Avem așadar, indirect, un cuvînt din pustia Egiptului similar cu gândirea Sfîntului Cuvios Nicodim Aghioritul:

„Carte de mult folos sufletesc despre neconținuta Împărtășire cu Prea Curatele Taine ale lui Hristos”

”Înainte de împărtășire, omul trebuie să facă cuvenita pregătire, adică se spovedește, își înfrînge inima, se îndreptează, se umilește, este atent la sine, se păzește pe cât este cu putință de gândurile pătimase și toată răutatea. De asemenea, se înfrînează, se roagă, priveghează se face mai evlavios și se străduiește la toată fapta bună gândindu-se ce împărat înfricoșat are să primească întru sine. Si mai ales cînd se gîndește că potrivit cu pregătirea pe care a făcut-o va primi și Harul din Sfînta împărtășire. Este limpede că cu cât cineva face această pregătire mai des, cu atîta capătă și mai mare folos.”

Nu trebuie, însă, a uita că (după alte surse) această întâmplare nu are cauză neîmpărtășirea cu Sfintele Taine timp de 5 săptămîni, ci nevenirea la Sfînta Biserică timp de 5 săptămîni. Venirea la Sfînta Biserică înseamnă apropiere de Sfintele Taine, chiar dacă nu te împărtășești în chip simțit cu Ele:

Un oarecare bărbat egiptean, îndrăgostindu-se de o femeie, căsătorită cu altul, și neputînd-o atrage, a recurs la un vrăjitor, spunîndu-i: "Fă-o să mă iubească, sau fă ceva ca să se despartă de bărbatul ei". Și primind vrăjitorul un preț îndestulător, s-a folosit de mijloacele lui vrăjitorești și a făcut-o să ia chipul unui cal. Venind bărbatul ei de afară, s-a mirat că a aflat în patul lui un cal. Și plînge și se jelește și vorbește animalului, dar nu primește răspuns. Cheamă pe preoții din sat. îi aduce înlăuntru, o arată. Mu află ieșire din această stare. Trei zile ea n-a primit nici iarbă, ca un cal, nici pîne, ca un om, lipsindu-se de amîndouă felurile de hrană. La sfârșit, ca să se slăvească Dumnezeu și să se arate virtutea Sfîntului Macarie, i-a venit bărbatului ei gândul să se ducă în pustie. Și punînd pe ea o șa ca pe un cal, o duse în pustie. Apropiindu-se ei, frații din preajma chiliei lui Macarie s-au împotrivit bărbatului, zicînd: "De ce aduci aici acest cal?". Acela le răspunse: "Ca să se milostivească de ea". îi spun lui: "Dar ce are?". A răspuns bărbatul: Era femeia mea și s-a preschimbă în cal, și acum e a treia zi de cînd n-a gustat nimic". Au spus aceasta Sfîntului, ce se ruga înlăuntru. Căci îi descoperise Dumnezeu și se ruga pentru ea. Deci a răspuns Sfîntul Macarie fraților, spunîndu-le: "Sunteți cai voi, care aveți ochi de cai. Căci aceea este femeie, care n-a fost preschimbă decît pentru ochii celor amăgiți". Și a binecuvîntat apa și a vărsat-o peste trupul ei, începînd de la cap, însoțind fapta aceasta cu rugăciunea. Și îndată a făcut-o să se arate tuturor ca femeie. Și dîndu-i de mîncare, a făcut-o să mănînce și a slobozit-o împreună cu bărbatul ei. Și a plecat (acela) mulțumind Domnului. Și i-a poruncit zicînd: "Să nu părăsești niciodată Biserica (adică să nu rămâi departe de Sfînta împărtășanie). Căci acestea ti s-au întîmplat pentru că nu te-ai apropiat de Taine cinci săptămîni".²⁴

²³ <http://paginiortodoxe.tripod.com/vsian/01-19-cv_macarie_egipteanul.html>, miercuri, 27 aprilie 2016.

²⁴ Paladie, *Istoria Lausiacă (Lavsaicon)*, Editura Institutului Biblic Și De Misiune Al Bisericii Ortodoxe Române, 2007, pp. 40-41.

8. CAZURI DE OAMENI AFECTAȚI FIINDCĂ S-AU ÎMPĂRTĂȘIT PREA DES, FĂRĂ PREGĂTIREA POTRIVITĂ

Pricina cea mai însemnată a tuturor necazurilor și ispitelor pe care le îngăduie Dumnezeu pe seama noastră este astăzi împărțășirea (deasă, de multe ori) cu nevrednicie. Iată de ce am adăugat un cuvânt al Sfântului Simeon Noul Teolog despre aceasta și tâlcuirea Sfântului Teofilact și a Sfântului Nicodim Aghioritul la zicerea Apostolului: Așadar, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de Trupul și Sângele Domnului (1 Corinteni 11, 27).²⁵

A) SFÂNTUL CUVIOS PAISIE AGHIORITUL

Ajutor pentru cei îndrăciți

[...] - Părinte, deasa Împărțășanie îi ajută pe cei îndrăciți?

- Pentru cei care s-au născut îndrăciți, nefiind ei vinovați de aceasta, deasa Împărțășanie este medicamentul cel mai eficient. Unii ca aceștia au o plată foarte mare, dacă nu murmură, pînă cînd se vor elibera, cu ajutorul harului lui Dumnezeu. Sînt mucenici, dacă rabdă; de aceea se și impune ca ei să se împărțășească adesea; însă unul care s-a îndrăcit din propria lui neatenție, trebuie să se pocăiască, să se spovedească și să se nevoiască pentru ca să se vindece, și să se împărțășească atunci cînd trebuie, cu binecuvîntarea duhovnicului lui. Dacă se împărțășește fără să se pocăiască și fără să se spovedească, se va îndrăci și mai rău. Odată l-au dus pe un îndrăcit să se împărțășească și a scuipat Sfînta Împărțășanie. Hristos S-a jertfit, a primit să-i dea Trupul și Sângele Lui și acesta să le scuipe! Înfricoșător! Vedeți că diavolul nu primește ajutor?

- Părinte, putem da numele lor să fie citite la Proscomidie?

- Da, desigur. Cei îndrăciți se folosesc mult atunci cînd preoții citesc cu durere numele lor la Proscomidie.

- Părinte, atunci cînd cineva care s-a îndrăcit se pocăiește, se spovedește, se împărțășește, dar influența diavolească nu scade, ce se întîmplă?

- Nu scade, pentru că în acela încă nu s-a întărit starea cea duhovnicească. Dacă Dumnezeu l-ar ajuta imediat să se slobozească de această influență diavolească va aluneca iarăși îndată. De aceea Dumnezeu, din multă dragoste îngăduie ca răul să cedeze încet-încet. Astfel omul și plătește - ispășindu-și prin pătimire păcatele - și își și întărește starea sa duhovnicească. Cu cît acela își întărește starea sa duhovnicească, cu atît cedează și răul. De el însuși depinde cît de repede se va slobozi de înrîurirea diavolească. Odată m-a întrebat tatăl unui copil ce avea diavol: „Cînd se va face bine copilul meu?” „Atunci cînd tu te vei întări într-o stare duhovnicească, îi spun, va fi ajutat și el.” Sărmanul copil, deși trăia duhovnicește, tatăl lui se împotriva și-i spunea că va înnebuni dacă nu-și va schimba viața. Și a început el însuși să-l ducă pe copil la case de toleranță, și atunci copilul a alunecat și s-a îndrăcit. Atunci cînd l-a stăpînit diavolul, se năpustea asupra mamei lui cu intenții urite. Sărmana mamă a fost nevoită să plece într-o insulă, ca să scape. Tatăl se pocăise și încerca să trăiască duhovnicește, dar copilul nu se făcea bine. Abia atunci după ce a mers pe la toate locurile de închinare, a învățat toate viețile Sfinților și s-a întărit duhovnicește, numai după aceasta copilul lui s-a făcut bine.²⁶

B) SILUIREA CU SFINTELE TAINÉ

Cât de frumos ar fi un mire, cât de bogat, cât de tânăr, cât de puternic, cât de delicat și vrednic de dorit de o fată, dacă nu îi cere acordul pentru a se împreuna cu ea o siluiește. Și dacă fata chiar nu îl vrea devine tare nefericită în urma violului. Aceasta chiar dacă îl iubea și chiar dacă altă dată l-a acceptat. Forțarea ei

²⁵ <http://sfantulioancelnou.trei.ro/carti/Cum_sa_ne_mantuim/Cum_sa_ne_mantuim-dreapta.htm>, miercuri, 27 aprilie 2016

²⁶ <http://sfantulioancelnou.trei.ro/carti/Cum_sa_ne_mantuim/Cum_sa_ne_mantuim-dreapta.htm>, miercuri, 27 aprilie 2016

o marchează atât de tare încât este posibil să-și piardă pentru totdeauna dragostea față de el. Aceasta fie că o forțează el, fie că o forțează alții ca să se împreune cu el.

Domnul nostru Iisus Hristos este mai presus de toată bogăția, tinerețea, puterea, delicatețea, vrednicia și frumusețea Lui ca Mire cea mare este că Atotputernicia Lui este Atotsmerenia Sa, fiindcă niciodată nu a forțat pe cineva spre a se uni cu El.

Acesta este și secretul existenței iadului care este locul celor care Îl refuză pe Hristos, chinul din el fiind tocmai starea însingurată a refuzului pe care omul/diavolul și-o construiește până la moarte/cădere. Peste acest refuz Hristos nu trece din pricina iubirii Sale ce nu vrea să oblige, ci respectând persoanele ca pe niște egali ai Săi le dăruiește posibilitatea neclintirii în libertatea lor de a alege.

Nefericiți sunt oamenii din iad că nu-și pot împlini poftele lor păcătoase, dar mai nefericiți ar fi dacă ar fi siliți să stea cu Hristos fără să-L iubească, fiindcă nu li s-ar face voia lor de a fi ei înșiși propriul lor Dumnezeu, ci ar trebui să aibă pe Un Altul mai mare decât ei, la Care să se închine.

Dar ca să te mântuiești trebuie să te smerești, pentru că omul mândru, chiar dacă ar fi băgat cu de-a sila în rai, nu și-ar găsi acolo odihna, ar fi nemulțumit și ar spune: „De ce nu sunt pe primul loc?” Dar sufletul smerit e plin de iubire și nu caută întâietăți, ci dorește binele pentru toți și se mulțumește cu orice.²⁷

Cel egoist vrea să-și fie propriul mire, ca să nu împartă cu nimeni nimic.

Cea mai tainică nuntă și cea mai de dorit este Sfânta Împărtășanie. Cine poate spune în cuvinte omenești fericirea celui ce nuntește, cu mintea răpită până la identitatea prin har în mintea Lui Hristos? Cine poate tâlcui trăirea vieții celei fără de început în Cel care nu are margini? Cine poate descrie măcar un fulger înțelegător ce primește atunci când în trezvia pocăinței se luminează prin Sfintele și Înfricoșătoarele lui Hristos Taine? Aceasta dacă omul își deschide inima și intră Hristos:

Apoc.3:20. Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine.

Domnul nostru Iisus Hristos nu sparge ușa inimii, pe nimeni nu silește fiindcă iubește.

Iată, însă, că alții vor a fi tirani și silesc miresele suflete să nuntească fără a fi pregătite, fie că sunt la perioada necurăției lor și se rușinează, fie că se află în case de desfrâu înșelându-le că-și pot menține și clienții, dar să aibă și Mire. Primii sunt cei care nu au răgaz/stare a se pregăti, cei de-ai doilea sunt cei ce nu vor să lase păcatul, dar sunt convinși că bine fac dacă se împărtășesc, fiindcă vor scăpa poate cu timpul de păcat, din grija lui Hristos, ei să fie fără de nici o grijă.

Acești tirani ai potirului siluiesc pe oameni cu Sfintele Taine.

Și la noi în țară, din păcate, s-a importat forțat (datorită elenofilismului nehibzuit care confundă obiceiurile occidentale parazite din Grecia cu Sfânta Tradiție) această practică străină de Ortodoxie a împărtășaniei dese, indiferent de pregătire.

Un monah de la o Sfânta Mănăstire din Moldova (de dincoace de Prut) a fost format în duhul Sfinților Părinți. După o vreme starețul i-a murit și a venit unul nou format nu din experiența bătrânilor, ci... de pe băncile facultății, având și un doctorat în Grecia. Un mare admirator al Ortodoxiei grecești...

Din păcate al „noii ortodoxii”... accent pe teriremuri, slujbe strălucitoare și prelungite (cu accentul pe rezistență și performanță în detrimentul minții limpezi, trezviei și pocăinței) care încântă simțurile și păgubesc lucrarea de umilință, preoți cu posibilitatea fumatului („că doar nu este un păcat așa mare, să nu fim exagerați și fanatici ca alții de pe la noi” – ceea ce tocmai am reprodus păcatul numit „**înțelept socotindu-mă deșertăciuni am grăit**”), băncuțe misionare pentru a atrage cât mai mult auditoriu la frumoasele cântări și, mai ales, topul duhului actual... deasa împărtășanie fără pregătire.

Atât de pătruns era noul stareț de noua ordine ortodoxă, fiind convins că mântuirea vine prin ritual, încât pentru a răpune încăpățânatul duh al „retrograzilor primitivi” (ce țineau la Sfânta Tradiție atât de frumos păstrată în România cea cuminte și atașată valorilor primite de la Sfântul Apostol Andrei, păstrate cu preț de sânge prin Sfintele Canoane timp de 2000 de ani), a dat ordinul stărețesc: **OBLIGATORIU ÎMPĂRTĂȘANIE ZILNICĂ!**

Bieții monahi (vrând-nevrând) s-au supus ordinului, fiindcă noul stareț era atent mai ales la acest aspect. Nu după multă vreme dintr-o obște de aproximativ 100 de călugări, au mai rămas în acea Mănăstire... 17.

Monahul (de care vă vorbeam la început), a reușit să evadeze la o altă Sfântă Mănăstire, unde povestea la duhovnic cu lacrimi cum încerca să se ascundă de stareț (ca să nu-l vadă că nu se împărtășește):

²⁷ Sfântul Siluan ATHONITUL, *Între iadul deznădejdi și iadul smereniei*, <<https://ro.scribd.com/doc/124818895/Sfantul-Siluan-Athonitul-Intre-iadul-deznadejdii-si-iadul-smereniei>>, luni, 4 aprilie 2016, p. 31.

- *Cum să mă apropii de Domnul Hristos când aveam ascultări ce îmi împrăștiu mintea și misiune cu oamenii ce mă lăsau fără vlagă, fără să mi se dea mâncare de post, răgaz pentru rugăciunile de pregătire și fără să mi se dea voie să mă spovedesc ca să îmi pot reveni? Poruncile Sfințelor Canoane mă muștrău și simțeam că îmi bat joc de Crucea și Patimile Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos tratând ca pe un nimic Sfintele Lui Taine. Conștiința mă muștra fără oprire fiindcă aveam de ales între a plăcea oamenilor și a plăcea lui Hristos. Cu vechiul stareț nu era așa. Chiar dacă aveam aceleași ascultări îmi plângeam nevrednicia și când doream să mă împărtășesc mă lăsa să mă pregătesc și cu frică mă apropiam de Dumnezeu meu care mă ierta și mă miluia, dându-mi nădejde. Părintele ne porunca „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, să vă apropiați!”, și noi ne apropiam... dar din frică de stareț, cu îndoială și siliți...*

Ce dramă a ascultării călugărești: să alegi între ascultarea de stareț și ascultarea de Sfinții Părinți.

Acest monah râvnitor era treaz cu mintea și înțelegea realitățile nevăzute având experiența unei autentice Ortodoxii trăite prin pocăință. Ce grav este, însă, cu acei oameni care sunt convinși că împărtășania deasă fără pregătire este normalul și o prefaț într-un ritual în care nici nu-și mai dau seama de ce se petrece cu ei, confundând falsa liniște și bucurie din părere (pe care le-o sădește duhul acediei pentru a crește în ei plăcerea de sine și de acolo să-i arunce în prăpastia plictiselii, urâtului și deznădejdiei) cu... harul. Vom vedea mai jos în ce drame de necredință și deznădejde ajung într-un final (cei care nu o sfârșesc mai rău... în nesimțire, devenind misionari ai minciunii propovăduite ca adevăr.

1. *Avva Pamvo l-a trimis pe ucenicul său ca să vândă rucodelia sa. Și făcând șaisprezece zile (după cum ne spunea nouă), noaptea dormea în tinda bisericii sfântului apostol Marcu; și vedea slujba bisericii, ba încă a învățat și câteva tropare. Deci, la întoarcere i-a zis lui bătrânul: „Te văd, fiule, tulburat. Nu cumva vreo ispită ți s-a întâmplat în cetate?” Răspuns-a fratele: „Cu adevărat, avvo, întru lenevire ne cheltuim zilele noastre în pustia aceasta și nici canoane, nici tropare nu cântăm. Mergând la Alexandria, am văzut cetele bisericii cum cântă și m-am întristat că nu cântăm și noi canoanele și troparele”. I-a zis lui bătrânul: „Amar nouă, fiule, că au ajuns zilele în care vor lăsa călugării hrana cea tare, cea zisă prin Sfântul Duh, și vor urma cântărilor și glasurilor, căci, ce umilință și ce lacrimi se nasc din tropare? Când stă cineva în biserică sau în chilie și își înalță glasul său ca neputincioșii. Că dacă înaintea lui Dumnezeu stăm, suntem datori să stăm cu multă umilință și nu cu răspândire, că n-au ieșit călugării în pustia aceasta ca să stea înaintea lui Dumnezeu, să se răspândească și să cânte cântări cu viers, să pună glasurile la rânduială cu meșteșug, să-și clatine mâinile, și să-și târască picioarele, ci suntem datori cu frica lui Dumnezeu și cu cutremur, cu lacrimi și suspin, cu glas evlavios, umilit, măsurat și smerit să aducem lui Dumnezeu rugăciune. Că iată îți zic ție, fiule, vor veni zile când vor uita creștinii cărțile Sfințelor Evanghelii și ale sfinților apostoli și ale dumnezeieștilor prooroci, disprețuind Sfintele Scripturi și scriind tropare și cuvinte elinești. Și se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta părinții noștri au zis: «Cei ce sunt în pustia aceasta, să nu scrie viețile și cuvintele părinților pe pergament, ci pe hârtii, că va să șteargă neamul cel de pe urmă viețile părinților și să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină»”. Și i-a zis lui fratele: „Așadar, se vor schimba obiceiurile și așezămintele creștinilor și nu vor fi preoți în biserică să facă acestea?” Și a zis bătrânul: „În astfel de vremuri se va răci dragostea multora și va fi necaz mult. Năpădirile păgânilor și pornirile noroadelor, neastâmpărul împăraților, desfătarea preoților, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgând seamă de mântuirea lor și de a turmei, osârdnici toți și silitori la mese și gălcevitori, leneși la rugăciuni dar grabnici la clevetiri, gata spre a osândi viețile bătrânilor și cuvintele lor, nici urmându-le nici auzindu-le, ci mai vârtos ocărându-le și zicând: «De am fi fost și noi în zilele lor, ne-am fi nevoit și noi». Iar episcopii în zilele acelea se vor sfii de fețele celor puternici, judecând judecăți cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve și pe sârmani chinându-i. Va intra încă și în norod necredință, curvie, urâciune, vrajbă, zavistie, întărâtări, furțișaguri și beție”. Și a zis fratele: „Ce va face cineva în vremile și anii aceia?” Și a zis bătrânul: „Fiule, în acele zile, cel ce își va mântui sufletul său mare se va chema în Împărăția Cerului”.³⁰*

[...]

Un frate l-a întrebat pe avva Siluan: „Ce să fac avvo pentru a câștiga umilința?” Că sunt foarte ispitit de trândăvie, somn și de dormitare. Apoi când mă scol din somn, mă lupt foarte la cântarea psalmilor și nu pot birui dormitarea, nici psalmi nu zic fără de glas”. Și i-a răspuns lui bătrânul: „Fiule, a zice tu psalmii cu glas, întâi este mândrie, căci îți se pare că tu cânti, iar fratele tău nu cântă. Al doilea, îți împietrește inima și nu te lasă să te umilești. Deci, de voiești umilința, lasă cântarea. Și când stai făcându-ți rugăciunile tale, să caute mintea ta puterea stihului și să socotești că stai înaintea lui Dumnezeu, a Celui ce încearcă inimile și rărunchii. Iar când te scoli din somn, mai înainte de toate, slăvească gura ta pe Dumnezeu; apoi citește Crezul și Tatăl nostru. După aceea, începe-ți canonul tău, încet, suspinând și aducându-ți aminte de păcatele tale și de chinul în care va să te muncești”. Zis-a fratele: „Eu, avvo, de când m-am călugărit, slujba canonului și ceasurile, după rânduiala celor opt glasuri o cânt”. A răspuns bătrânul: „Pentru aceasta umilința și plânsul fuge de la tine. Pune în minte pe părinții cei mari, cum ei nefiind slujitori bisericești și nici glasuri și nici tropare știind, fără numai puțini psalmi, ca niște luminători în lume au strălucit; precum au fost avva Pavel cel simplu, avva Pamvo, avva Apollo și ceilalți purtători de Dumnezeu părinți, care și morți au înviat, mari puteri având și stăpânirea cea asupra dracilor au primit-o. Nu cu cântări, tropare și glasuri, ci cu rugăciunea cea cu inima zdrobită și cu post, prin care și frica lui Dumnezeu în inimă crește neconținut, plânsul se întărește, și de tot păcatul curățește pe om iar mintea mai albă decât zăpada o face. Apoi cântarea, pe mulți la cele mai de jos ale pământului i-a pogorât, nu numai mireni, ci și pe preoți, în curvie și în alte patimi de rușine i-a prăpăstuit. Deci cântarea este a mirenilor! căci pentru aceasta și norodul se adaugă prin biserici. Pune înainte, fiule, câte cete sunt în Cer și nu este scris despre vreuna dintre ele, că cu cele opt glasuri cântă; ci o ceată cântă neîncetat; «Aliluia!» Alta: «Sfânt, Sfânt, Sfânt Domnul Savaot», alta: «Bine este cuvântată slava Domnului din locul și din casa Sa». Tu dar, fiule, urmează părinților, de voiești să câștigi umilință în vremea rugăciunii, păzind mintea, pe cât poți, nerăspândită. Iubește smerenia lui Hristos și oriunde mergi, nu te arăta isteț și dascăl, ci ca un prost și ucenic, iar Dumnezeu îți va da umilință!”²⁸

C) DESIMEA FĂRĂ PREGĂTIRE DUCE DE LA PLECTISEALĂ ȘI FORȚARE LA SCÂRBA DE SFINTELE TAINE

(1) Dilema linguriței = dilema guriței

În toată polemica dramatică și dureroasă de mai jos vom observa trei mici nuanțe înțelegătoare lipsă de pe tabla de șah (care ar fi rezolvat problema deplin și încă ar fi adus și multă dragoste):

1. Cum împărtășește Sfânta Biserică pe bolnavi după Sfintele Canoane?
2. Domnul nostru Iisus Hristos, prin Sfânta Împărtășanie, ne supune unui test de biruire asupra scârbei, ca să vadă dacă suntem credincioși?
3. În cazurile descrise de Părintele Lucian Grigore este problema linguriței Donatorului sau problema guriței primitorului?

Nu degeaba spun Sfinții Părinți:

Deci cauza ei și, scurt vorbind, rădăcina tuturor relelor este neștiința. [...]

Căci s'a spus în „Cuvântul despre simțire și închipuirea minții”, că lucrarea minții s'a tocit prin unirea și amestecarea cu trupul și de aceea nu poate ajunge în atingere cu formele inteligibile, ci are trebuință, pentru a le cugeta, de închipuire, care are o fire idolească, de despărțire materială și de grosime. Prin urmare e trebuință de forme pe măsura minții din trup, ca să le poată sesiza pe acestea. Deci mintea fiind astfel, orice cunoștință ar primi prin metoda ei naturală, o numim naturală.

Iar cunoștință mai presus de fire este aceea care se ivește în minte într'un chip mai presus de metoda și de puterea ei, adică atunci când cele cugetate întrec [depășesc, transcend] măsura [analogia] minții împreună cu trupul, fiind cunoștința care se potrivește minții fără

²⁸ Patericul, PENTRU AVVA PAMVO, 15, p. 115.

<<http://www.pateric.ro/pentru-avva-siluan/>>sâmbătă, 30 aprilie 2016.

trup. Aceasta vine numai de la Dumnezeu, când află o astfel de minte bine curățită de toată împătımirea materială și stăpânită de dragostea dumnezească.

«Dar nu numai cunoștința se împarte așa, ci și virtutea. Căci alta este virtutea care nu întrece firea și care se numește, pe drept cuvânt, și naturală și alta cea lucrată numai de Primul Bine, care e mai presus de puterea și starea naturală și care trebuie numită, cu dreptate, supranaturală. Deci astfel împărțindu-se acestea, cunoștința și virtutea naturală le are poate și cel neiluminat. Dar pe cele supranaturale, nicidecum. Căci cum le-ar avea, nefiind părtaș de cauza care le produce? Iar cel iluminat le poate avea pe amândouă. Mai bine zis virtutea supranaturală n-o dobândește nicidecum, dacă n'a dobândit mai întâi pe cea naturală. Dar nimic nu-l împiedecă că câștige cunoștința supranaturală, fără cea naturală. Numai trebuie știut că precum simțire și închipuire au și necuvântătoarele, dar are și omul aceste puteri, însă cu mult mai bune și mai înalte, la fel despre virtuțile și cunoștințele naturale se poate spune, că le au amândoi, dar cu mult mai bune le are pe acestea cel iluminat, decât cel neiluminat.

Cunoștința numită naturală, care se ocupă cu virtuțile și cu cele contrare, e și îndoită. Una e simplă, când cel ce filosofează despre aceste dispoziții nu are experiența lor; aceasta se întâmplă când e îndoielnică. Iar alta e cu lucrul și așa zicând însuflețită, când cunoștința acestor feluri de dispoziții e întărită prin experiență; aceasta e limpede și sigură, necunoscând nicidecum îndoiala și nesiguranța.

Acestea așa fiind, patru sunt lucrurile cari împiedecă mintea să dobândească virtutea. Unul e obișnuința deprinderilor contrare, care s'a zis că încearcă să o convingă prin obiceiul îndelungat să tindă spre cele pământești. Altul e lucrarea simțurilor, care trage mintea cu sine spre frumusețile sensibile. Al treilea e tocirea lucrării mintale, pe care o suferă din pricina împleririi cu trupul. Căci nu stă lucrul mintal în fața minții ca lucrul văzut în fața vederii sau, scurt vorbind, ca lucrul sensibil în fața simțirii; vorbesc de mintea sufletului care e în trup, fiindcă mințile nemateriale, ating mai efectiv cele mintale, ca vederea cele văzute. Ci precum vederea slăbită a celor ce pot să vadă nu vede chipurile limpezi, nici clare, ci mai degrabă tulburi și neclare la fel și mintea din noi privește cele inteligibile neputând vedea clar frumusețile inteligibile. Ba nu le poate nici dori. Căci după măsura cunoștinței e și măsura dorinței. În același timp e trasă spre frumusețile sensibile, cari i se par mai clare. Căci e necesar să se umple de o frumusețe ce i se arată, fie ea adevărată sau nu. Pe lângă acestea e ispita dracilor necurați și de oameni urători. Nu se poate spune câte curse întind și aceștia pe tot drumul sufletelor, în multe chipuri și moduri, prin simțuri, prin cuvânt, ba așa zicând prin toate lucrurile, încât dacă n'ar fi Cel ce a luat oaia rătăcită pe umerii Săi, ca să-i facă pe cei ce privesc spre El mai înalți printr'o nesfârșită purtare de grijă, n'ar putea scăpa nicidecum nici un suflet.

Pentru a scăpa de toate acestea, e trebuință de trei lucruri. Cel dintâi și cel mai mare e să privească cu tot sufletul spre Dumnezeu și să ceară de la El mână de ajutor, punându-și în El toată nădejdea, ca unii ce sunt convinși că dacă n'ar ajuta acela, ar fi răpiți în chip necesar de cei ce-i trag spre cele dimpotrivă.

Al doilea, care socotesc că pricinuieste și pe cel dintâi, e hrănirea neconținută a sufletului prin știință. Iar prin știință înțeleg atât pe cea a lucrurilor sensibile, cât și pe a celor inteligibile, fie privite în ele înșile, fie în raport cu primul principiu, ca fiind din el și spre el, cât și contemplarea cauzei lucrurilor din cele din jurul ei, atât cât e cu putință. Căci cercetarea firii lucrurilor ajută foarte mult la curățire. Ea izbăvește de afecțiunea pătimasă față de ele și înalță la principiul tuturor, îngăduind să se vadă din cele frumoase și minunate și mari, Cel mai frumos, cel mai minunat și cel mai mare, mai bine zis Cel mai presus de frumusețe, de minunăție și de mărimă. Cugetarea învărtindu-se în jurul lor, e cu putință să nu dorească pe Cel cu adevărat bun? Căci dacă e dusă spre ceea ce-i străin, cu atât mai mult spre ceea ce e familiar ei. Iar îndrăgindu-se sufletul de acestea, în care din cele de jos ar răbda să zăbovească? Și în care din cele ce obișnuiesc să o tragă de la Cel iubit? Oare nu se va sătura și de viața în trup, ca de una ce-l împiedecă de la cele frumoase? Căci deși s'a zis că mintea din materie vede neclar frumusețea inteligibilă, dar bunurile inteligibile sunt de așa fel și așa de mari, încât și numai o licărire scurtă a lor și o arătare neclară a aceluia noian de frumusețe, poate convinge mintea să se ridice peste toate cele neinteligibile și să se întindă numai spre

acelea și să nu mai sufere să se despartă de desfătarea aceea, chiar dacă ar ajunge în lucruri de întristare.

Al treilea lucru care trebuie urmărit e omorîrea trupului însoțitor. Altfel e cu neputință să fie primite acele arătări clare și limpezi. Iar trupul e omorît prin post, priveghere, culcare pe pământ, prin haină aspră și strict necesară, prin osteneli și dureri. Așa se omoară trupul, mai bine zis se răstignește împreună cu Hristos. Iar subțindu-se, curățindu-se și făcându-se ușor și ager, urmează fără greutate mișcărilor minții, neîmpotrivindu-se, și se înalță împreună cu Cel înalt. Deci fără acest lucru toată străduința se dovedește deșartă.

Această treime preacinstită, când conglăsuiește cu ea însăși, naște în suflet ceata fericitelor virtuți. Căci e cu neputință ca în cei împodobiți cu această treime, să se afle urmă de răutate sau să lipsească vre-o virtute.²⁹

Să vedem acum cazul Părintelui Lucian Grigore exponentul foarte expresiv al unui curent general contemporan datorat nelămuririi adânci în legătură cu Sfânta Împărtășanie.

Ratacirea preotului LUCIAN GRIGORE, din Pitesti, cel ce da SFANTA IMPARTASANIE CU MAI MULTE LINGURITE ... Sau „Sa mai zica cineva ca nu e vremea cernerii cumplite...”

Posted in [LAURENTIU DUMITRU](#), [preotul LUCIAN GRIGORE](#), [Sfanta Impartasanie](#) by saccsiv on martie 10, 2010

Citez din articolul [Dilema linguritei](#):

Interviu realizat pentru Evenimentul Zilei

Andreea Dogar – reporter EVZ

Am văzut că pe mai multe forumuri de discuție de pe internet se discuta despre modul cum Împărtășania este oferită credincioșilor ortodocși cu aceeași linguriță și despre posibila transmitere în acest mod a unor boli. Am citit acolo despre unele mame care nu voiau să își ducă copiii la Împărtășanie tocmai din acest motiv, temându-se că ar putea contacta o eventuala boală, mai ales în cazul copiilor cu o vârstă fragedă.

Din ceea ce am văzut – la Biserica Domnească **Sfântul Gheorghe** din Pitești folosiți mai multe lingurițe – cate una pentru fiecare credincios. În această privință aș dori să ne dați anumite lămuriri:

1. Din ce considerente ați luat decizia de a oferi Împărtășania cu lingurițe diferite credincioșilor ? Este vorba de rigoarea pentru igienă sau ați recurs la aceasta în urma solicitării enoriașilor ?

pr. Lucian Grigore:

Sfânta Împărtășanie cu Trupul și Sângele Domnului este Taina Bisericii care încununează toate celelalte Sfinte Taine. Momentul împărtășirii pentru un credincios constituie chiar împlinirea unui dor nesfârșit, este dorul supremei lui așteptări. Am avut, din mila lui Dumnezeu, șansa să văd în lucrarea mea preoțească câteva cazuri de credincioși care împărtășindu-se își schimbau chipul, străluminau, erau de-a dreptul incandescenti, dar nu în lumina osândeii, ci într-o lumină care nu venea din lumea aceasta. Dumnezeu mi-e martor că am văzut așa ceva și această vedere m-a smerit în acest fel pe mine cel care prea des mă împărtășesc în nebăgare de seamă.

Apostolul ne îndeamnă să ne cercetăm pe noi înșine și așa să ne atingem de cele sfinte (**I Corinteni 11,28**). Un om care așteaptă de ani buni acea picătură a mângâierii și binecuvântării lui Dumnezeu, când nu numai că te atingi – ci chiar cuprinzi cu făptura ta întreagă viața lui Hristos în tine, se poate considera un om fericit. Nu aveți la îndemână nici o comparație să vă puteți imagina ce bucurie am văzut odată pe chipul unui creștin bolnav căruia i-am dat îngăduința de a se împărtăși, deși se afla sub canonul opririi. Pentru că trebuia să meargă la operație, și pentru că îi era frică să nu moară neîmpărtășit, am socotit că se cuvine a birui canonul opririi cu socotința unei iconomii și a unui pogorământ ce se cerea făcut. Am văzut în ochii lui ceva ce n-am să pot descrie: era ceva ca și cum l-aș fi scăpat de la moarte, era o bucurie în lacrimi, și o adâncă suferință, o conștiință sfântă a nevredniciei și în același timp un tremur de mulțumire a întregii lui făpturi. Unor astfel de oameni nu le pasă cu ce fel de linguriță le ajunge împărtășania pe buze. Socotesc însă că trebuie mai mult să ne pese nouă, preoților, în ce fel îi împărtășim.

²⁹ Pr. Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, Volumul IV, Ed. cit., pp. 246, 238-241

A fost o vreme când nici mie nu mi-a păsat cum și dacă arată Sfintele în vreun fel, pentru că știam că nimeni și nimic nu ne poate despărți de dragostea lui Hristos – aceasta până în prima zi de Sfintele Paști îndată după hirotonie, când, după ce am împărtășit peste o mie de oameni cu aceeași linguriță, Sfintele care au rămas în Potir au trebuit să le consum eu însumi (aceasta se numește în limbajul nostru liturgic – potrivire). Ei bine, atunci am simțit că în Sfântul Potir nimic din ceea ce se adunase acolo (și observați cum spun că „se adunase” și nu anume că „rămăsese”), nu mai avea firea Sfintelor Taine. Gustul lunecos și bălos îmi dădea semnul că în Sfântul Potir se adunase o peliculă groasă de ruj și un soi de secreții care făceau consumarea Potirului absolut de nesuportat. Mi-am învins această mâhnire cu chipul celor primite și rostuite în suflet de îndrumarea pârintească a învățăturilor Bisericii, dar de atunci mi-am pus serios problemele următoare:

– Se cuvine sau nu se cuvine, a ne îngriji de Sfântul Potir?! Este sau nu este indiferent ce anume ajunge în Sfânta Împărtășanie și mai apoi, ce ajunge cu Sfânta Împărtășanie cu tot pe buzele credinciosului?!

Eu consider că este o nesocotință să băgăm în Sfântul Potir orișice murdărie! Nu se cuvine a lăsa Cele Sfinte în batjocură; de aceea cei care pun problema împărtășirii cu o singură linguriță – care să treacă prin secrețiile salivare și mucozitățile tuturor – ca apoi să o introducă iarăși în Sfântul Potir peste Sfintele, socotesc că greșesc de moarte.

Am gândit în acest sens să înaintez un document către forurile noastre ierarhic superioare, prin care să-mi declar argumentele și să cer a se lămurii această situație la vârf, la nivelul întregii Biserici. Mai apoi am văzut o serie de împotriviți cu privire la această problemă, preoți care văd în această lucrare a împărtășirii cu o singură linguriță o „dogmă” de neatins – care ar fi în măsură să probeze măsura credinței noastre în puterea lui Dumnezeu de a curăța necurățiile – și m-am retras ca să nu aduc în inima cuiva vreo pricină. Acum însă, mă somați oarecum să dau un răspuns și fac aceasta pentru că văd că și alții se frământă pe această temă.

Cel mai adesea creștinul căruia i se administrează Împărtășania în acest chip silnic i se pune dinaintea dilema: „ori crezi că Dumnezeu este în măsură să te ferească de bolile (contagioase) ale celui de dinaintea ta și te mântuiești, ori nu crezi în puterea Sfintei Împărtășanii și nu te mântuiești!” Eu zic că e mare păcat să aruncăm bunacuviniță și sfintele așteptări ale credincioșilor în derizoriu spunând acestea și ispitindu-i astfel.

*Să ne trezim! Preotul care pune credinciosul să meargă pe tăișul acestei dileme nu dovedește nici credință și nici cuviință dreaptă față de oameni. El necinstește împărtășirea cu chipul unei false evlavii și al unei false credințe. Este asemenea demonului care l-a ispitit pe Domnul Hristos atunci când l-a îndemnat să se arunce de pe aripa templului zicându-I: **Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: “Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău”.** Iisus însă i-a răspuns: **Iarăși este scris: “Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău”**(Matei 4, 6-7). Așadar, noi nu trebuie nici să ispitim pe Dumnezeu ca să vedem ce se întâmplă cu Sfintele batjocorite și nici să aruncăm inima credinciosului în tulburare, pentru că de multe ori bunii credincioși ai Bisericii Domnului se apropie de Cele Sfinte cu un fior mai înalt și cu mult mai adânc decât noi preoții. **Împărtășania nu are destinația de a se transforma în dezinfectant.** Pentru aceasta sunt mijloace potrivite cu rolul și lucrarea dezinfectării. Sfânta Împărtășanie este o mare bucurie, un mare dor, o dragoste nesfârșită – care mistuie, înalță, înaripează... Să nu-i stricăm nici bucuria și nici lumina și nici revărsarea plinirii harului cu întunecări și întrebări și practici nebunești.*

Am împărtășit odată un bătrân căruia îi atârnavu mucozitățile dinaintea nasului. Era răcit, tușea și îi curgea abundent nasul. L-am invitat să se ștergă mai întâi și apoi să se apropie. Omul era atât de bolnav și necăjit încât nu-i stătea mintea nici la ce îi zicem eu și nici la grija la care îl chemam. Sumar a făcut gestul de a se șterge. Bărbia de jos îi era foarte mult deplasată spre nas. Lingurița a trecut cu mare greutate printre cele două obstacole ca să ajungă la gură. După ce am tras lingurița am constatat că mucozitățile, care arătau ca o secreție purulentă, ajunseseră în linguriță în locul Sfintelor. Credeți-mă, așa ceva nu am cum să bag în Sfântul Potir! Mi s-a adus argumentul că există un procovăț (o bucată de pânză de culoare roșie) pe care astfel de lucruri se șterg înainte de a refolosi lingurița! Mă întreb însă dacă ștergând

aceste necurății nu luăm pe linguriță de pe procovăț necurățiile pe care tocmai le-am șters mai înaintea celor din urmă. Nu aceasta este soluția... Iar pe cei mai catolici decât Papa, care ne pun pe noi în astfel de dileme, i-aș întreba: sfinția ta ți-ai putea împărtăși vreodată copilul cu o linguriță ca cea despre care zic eu când povestesc aici despre bătrân ?! Să nu fim ipocriți, ci să fim cinstiți cu noi înșine !

Am sute de exemple ca cel despre care vă spun. Ultimul este legat de un pacient împărtășit la spital. Avea gura plină de un fel de spumă, buzele crăpate, ușor sângerânde, era conștient – dar trăgea să moară. L-am spovedit și l-am împărtășit ! După ce l-am împărtășit a rămas de pe limba lui pe linguriță un soi de griș lăptos.

Întrebare pentru cei care se bat cu cărămida dreptei slujiri în piepturile umflate ale părutei evlavii: – V-ați putea împărtăși copiii voștri cu o astfel de linguriță ?!

Cineva mi-a spus că da! Și atunci m-am simțit dator să-l întreb dacă el ar putea folosi o astfel de linguriță pentru el însuși; mi-a răspuns că da (eu însă, nu știu de ce am simțit că trebuie să mă îndoiesc de sinceritatea lui); și atunci i-am zis: Bine, dar tu nu știi cu ce anume vrei să te împărtășești ! Tu vrei să te împărtășești cu lingurița sau vrei să te împărtășești cu Sfânta Împărtășanie ?!

Ca să mă întorc la întrebarea dumneavoastră: am luat decizia de a împărtăși credincioșii cu lingurițe dedicate fiecăruia din dorința de a-i împărtăși pe aceștia numai cu ceea ce se cuvine a-i împărtăși, adică cu Sfintele Taine și nu cu altceva – cu mucozități sau cu materie salivară ori bacteriană de pe limba și din cavitatea bucală a altora; Pe de altă parte decizia aceasta vizează un aspect cu mult mai important, anume grija de a nu introduce în Sfântul Potir alte materii decât cele îngăduite ca Trup și Sânge ale Domnului. Consider că lucrurile acestea nu mai trebuie discutate într-atât de aprofundat întrucât sunt precizate în Liturghier. Nu ai voie să introduci în Sfintele Taine, din Sfântul Potir, nimic străin de ele. Punct !

reporter EVZ

2. Am văzut că mulți credincioși ortodocși spun că în bisericile în care se folosește o singură linguriță, acest obicei ar trebui schimbat din motive de igienă. Are o semnificație lingurița ?! Se poate schimba ceva în rânduiala asta ?! Trupul și Sângele lui Hristos ar putea să îmbolnăvească pe cineva ?! Dumneavoastră cum vedeți această problemă?

L.G. Că Dumnezeu face minuni, este lucru știut ! Ceea ce nu știm noi îndeajuns e că minunea nu se cere și nu se forțează. Minunile se săvârșesc cu noi după planul lui Dumnezeu și nu după planul nostru. Noi nu trebuie să ne aruncăm în pericol doar ca să testăm capacitățile și virtuțile minunii așa orișicând, printr-o atitudine nebunească, ca și cum Dumnezeu ar fi angajat prestidigitator la cheremul satisfacerii curiozităților noastre meschine. Parafrazând oarecum cele ce spuneam mai devreme – e păcat să-i zici lui Dumnezeu: „Doamne, eu mă arunc acum de pe aripa templului să vedem dacă trimiți tu îngerii să mă prindă!” O astfel de ispitire a lui Dumnezeu numai diavolul a putut să zămislească!

Să lămurim lucrurile: unii argumentează că împărtășirea cu o singură linguriță trimite la împărtășirea în comuniune, adică trimite la unitatea credinței, a lucrării, a Împărtășirii. Însă nu lingurița are semnificații în această privință, ci Sfântul Potir. Împărtășirea comunității din același Sfânt Potir poartă cu sine sensul comuniunii: Un Domn, o credință, un botez (**Efeseni 4, 5**), aș zice mai departe o Împărtășire în același gând al aceleiași mărturisiri. Sfântul Potir ne unește în jurul aceleiași motivații care este Hristos. Deci ce este mai important, chipul acestei uniri sau unirea însăși în Hristos ?!

Lingurița nu este nici chip și nici unire, este doar vehiculul care face posibilă trecerea Sfintelor Taine spre buzele credincioșilor în siguranță, fără riscul de a le risipi pe mâinile credincioșilor (care pot fi nebăgători de seamă cu cele ce au atins); să fie în siguranță, așadar, fără riscul de a le risipi pe jos – acesta socotindu-se a fi un păcat de moarte !

Eu nu găsesc un impediment în a sfinți în loc de una singură mai multe lingurițe și a le folosi în cult la momentul convenit. Rugăciunea necesară sfințirii linguriței poate fi citită mai multora la fel de bine cum se citește uneia. Atâta timp cât acestea sunt dedicate cultului și nu sunt folosite și la borcanul cu miere sau la cel cu magiun, mi se pare că se respectă regula. Și totuși mai există o cale potrivită a folosi lingurița la împărtășire, dar aici se cere educație mai multă din partea credincioșilor.

reporter EVZ

3. In general, care credeți ca este cea mai bună soluție pentru această problemă – mai multe lingurițe, fiecare credincios să vină cu lingurița sa ?!

L.G. Tocmai aceasta încercam să vă spun! Cea mai potrivită soluție pentru a împărtăși credincioșii mi se pare cea folosită în Biserica Ortodoxă Rusă: credinciosul vine fără lumânare la împărtășire, pentru ca să-și concentreze atenția asupra împărtășirii și nu asupra modului cum să țină lumânarea – astfel încât să nu dea foc mâinii preotului sau acoperămintelor. Pentru împărtășire este așezat undeva într-un loc potrivit, pe solee (treapta lărgită dinaintea Sfântului Altar), un sfeșnic uni-suport cu o lumânare aprinsă pentru toți credincioșii.

După ce credinciosul vine înaintea ușilor împărătești ale Sfântului Altar, i se așează sub bărbie procovățul (acea bucată de pânză de culoare roșie). Cu această operație se ocupă paracliserul (la nevoie), dar de cele mai multe ori diaconul sau un alt slujitor. Având dinainte un credincios cu fruntea orientată spre vârful catapetesmei și gura deschisă, preotului îi vine ușor, adică la îndemână să transporte pe deasupra procovățului lingurița – purtând cele sfinte – și să le lase să se prelingă în cavitatea bucală a primitorului, fără să o atingă. Astfel, lingurița **cea unică** a preotului rămâne la fel de curată la sfârșitul împărtășirii a o mie de credincioși precum a fost și la început. Totul însă ține de educația pe care s-ar cuveni să o facem credincioșilor în acest sens. Dacă forurile noastre ocârmuitoare s-ar îngriji să poruncească și la noi, în Biserica Ortodoxă Românească, o astfel de practică am scăpa de „dilema linguriței”.

Mulțumim pentru întrebări și iertare pentru lungimea cuvântului !

[...]

Voi adauga in continuare si eu cateva cuvinte la cele spuse deja de cei mai pregatiti teologic decat mine si care au demonstrat limpede ca nu-i nici o problema folosirea unei singure lingurite.

Observati va rog descrierea amanuntita pe care **preotul Lucian Grigore** o face cand descrie boli, bale, puroaie si tot ce mai gaseste el necesar sa produca scarba ... Desigur, cei care privesc problema astfel si traiesc cu spaima imbolnaviri, sigur se vor si imbolnavii. Pentru ei acolo nu mai este trupul si sangele Mantuitorului, ci painica si vinisor. E clar ca acest preot are o problema, inasa nu constientizeaza ca este strict a lui si doreste cu tot dinadinsul s-o exporte. Lui ii este greata sa se impartaseasca dupa ceilalti si atunci considera ca tuturor trebuie sa le fie. Dar nu a fost de ajuns sa inoveze in propria biserica, asa ca doreste o generalizare, pentru a nu para el prea sclifosit.

Spune preotul ca a intrebat pe cei ce considera ca e in regula folosirea unei singure lingurite, ce parere au daca asa si pe dincolo ... Ei bine, imi voi exprima si eu, un pacatos, opinia.

Inainte de a intra in puscarie eram exagerat de atent cu igiena si ma umpleam de dezgust doar la vederea unui bolnav caruia ii ieseau din gura sau din bube tot soiul de lichide. Sa stau langa unul ca acesta? Niciodata. Sa mananc la aceeasi masa? Nici batut. Ziceam eu cu mintea mea de habauc ce o aveam pe atunci. Daca tusea cineva in apropiere, mergeam 3 metri mai incolo. Daca puneam mana pe vreo clanta sau obiecte „suspecte”, cu prima ocazie ma spalam cu sarg si ma dadeam din abundenta cu spirit.

Apoi am intrat in puscarie. Ehe ... Daca preotul acesta ar sta si numai o zi pe unde am fost eu cu anii, si-ar pierde mintile daca nu ar renunta la ifosele astea igienice.

Evident ca si pentru mine a fost un soc sa vad unde trebuia sa imi petrec o parte din viata, inasa repede m-am lasat cu totul in mana bunului Dumnezeu si i-am dat slava si i-am multumit si am inteles ca platesc pacatele mele si l-am rugat sa ma ierte si sa scap cat mai repede.

Si Mantuitorul nostru m-a ocrotit si nu m-am imbolnavit. Dar sa va descriu si eu un pic mediul, ca sa nu creada cineva ca era vreo bagatela:

– In camere de 27 de paturi stateau si 50 – 60 de persoane, care tusea, care cu bube, care bolnav, paduchi, plosnite, raie, soareci, sobolani, mirosuri. Desigur, ajungeau si la spital unii bolnavi, dar doar cei cu forme grave. Pana atunci inasa, la gramada.

– Care se ducea la WC, ca facea treaba mare, ca facea treaba mica, nu se mai obosea sa se mai si spele dupa aia pe maini. Si puneam mana apoi pe unde nimerea. Si puneai vrand

nevrând mana după el pe aceleași obiecte, căci totul se petrecea într-un spațiu cât o sufragerie mare.

– De mâncat, o făceai în grupuri și de multe ori din același mare castron. Nimeni nu stătea să-l urmărească pe celălalt ce are în gură. Și ce mutre ... Ca dacă le-ar vedea părintele, i s-au pune un sloi de gheață pe sira spinării.

– Dar problema igienei era cea mai mică pe care cineva trebuie să și-o pună acolo. Cea mai mare trebuie să fie însă mutilarea sau moartea. Căci acolo nimeni nu este sigur să se mai trezească întreg dimineața sau dacă se mai trezește. Asta desigur, dacă nu te lași cu totul în mâna bunului Dumnezeu. Dar despre acest aspect, am scris mai pe larg în carte:

SACCSIV: „EVADAREA DIN ÎNCHISOAREA ÎNGERILOR CĂZUTI – Spovedania unui interlop”, Interviu realizat de Danion Vasile

Prin urmare, dacă Mantuitorul m-a scapat pe mine un păcatos de un asemenea mediu, cum oare aș putea îndrăzni să cred că aș putea să mă îmbolnăvesc la Sfânta Impartășanie?

UPDATE 1

Iată și comentariul fratelui **Laurențiu Dumitru** postat la articolul **Dilema linguritei** de pe blogul său:

@ Florin M.

Articolul l-am primit de la părintele. Nu avea nicio specificatie, dar am socotit potrivit a-l posta pt că sigur și-ar dori un feedback la cele ce le-a scris. **Este, dacă vrei, o invitație la dezbatere.** Pr. Lucian Grigore este unul dintre cei mai vrednici preoți din câți am întâlnit, un suflet înzestrat cu nenumărate daruri. Acest preot al lui Hristos își spune pasul și expune obiectiv niște situații. Acum aveți și Dvs. cuvântul. Mi-aș dori însă ca fiecare să o facă după ce citește și cele de mai sus.

Am ajutat ani buni în altar, chiar la biserică la care slujește părintele Grigore, autorul materialului, și știu exact la ce se referă. Personal nu împărtășesc această practică, cred că ar fi mai simplu dacă s-ar folosi un al doilea procovăț și nu cel cu care se acopera indeobște Sfintele, în situațiile în care în lingurita rămâne acel gris lăptos de care vorbește părintele.

În legătura cu sfintele Icoane, află că la o biserică ca cea unde slujește părintele (o biserică de centru, aflată în zona pietonală, departe de carosabil, un fel de km 0 al Piteștiului) foarte cercetată de închinătorii aflați în grabă cu treburi prin oras se șterg ff des icoanele. Doamnele de la pangar din vreme în vreme sunt nevoite să steargă geamul icoanelor de pe iconostas și a icoanei praznicare, iar carpa se înroșește pur și simplu de la pelicula mare roșie, de la rujuri. Efectiv geamul icoanei din transparent, devine mat. Dar asta e o altă poveste (nu o dilemă!) și, din fericire, are o soluție practică universal acceptată – carpa!

UPDATE 2

Iată ce scriu frații de la **RAZBOI ÎNTRU CUVANT** în articolul lor **IN ATENȚIA CELOR CARE SE SCARBESC DE FRATELE LOR MURDAR ȘI BOLNAV: “Dacă îl iubesti pe celălalt ca pe un frate, îi ștergi nasul cu propria batistă și o pui iarăși în buzunar!”**(Cuv. **Paisie Aghioritul**):

“- Câte greutăți întâmpinați la Coliba, Gheronda! Vin acolo bolnavi psihic, consumatori de droguri...

– Aici se vede dacă avem dragoste adevărată. În persoana fratelui nostru **Il** vedem pe **Hristos**. Căci tot ce facem ca să-l odihnim pe fratele nostru este ca și cum o facem pentru **Insuși Hristos**. “**Intrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut**”^[1].

Într-o zi a venit la Coliba un copil îndrăcit împreună cu tatăl său. În acel moment a venit și un cunoscut de-al meu, iar eu l-am luat pe tatăl copilului deoparte ca să-i spun câteva lucruri, căci din cauza lui se îndrăcise copilul. **Bietul de el era într-o stare jalnică. Ditamai flacăul și-i curgeau muci...** Când cunoscutul meu l-a văzut, s-a apropiat de el, și-a scos batistă, i-a șters nasul și a bagat-o iarăși în buzunar. Și-a scos apoi crucea de aur de la gât și a pus-o la gâtul copilului. **Dar nu lucrul acesta era atât de important, cât să fi văzut cu câtă dragoste, cu câtă afecțiune a șters nasul copilului – de-ai fi văzut în ce hal era!** Am rămas impresionat. **L-a durut pentru el ca pentru un frate. Dacă nu-l simtea ca pe un frate, ar fi făcut aceasta? Dacă îl iubesti pe celălalt ca pe un frate, îi ștergi nasul cu propria batistă și o**

pui iarasi in buzunar! Dar daca nu-l simti ca pe un frate, este ca un corp strain: putin sa te atingi, imediat sari in sus; putin scuipat sa cada pe tine, te duci repede sa te speli.

De vreme ce Bunul Dumnezeu ne-a dat daruri din belsug si n-a ingaduit sa vina vreo nenorocire peste noi, trebuie sa ne doara pentru aproapele nostru care se chinuiește. Vedem, de pilda, un infirm. Daca ne gandim: “Cum m-ai simti eu daca ai fi infirm si nu ai putea sa merg?”, ne va dura pentru el. Sau, daca cineva are probleme ne cere ajutorul, imediat trebuie sa ne gandim: “Daca aveam eu problemele lui, nu voiam, oare, sa fiu ajutat?”, si asa ne va dura pentru el. Si prin incercari de trece cineva, daca are dragoste adevarata, cu durere, isi uita propria durere si sufera pentru celalalt. Eu, cand celalalt imi vorbeste despre durerea lui, chiar si pe cioburi de sticla sa stau sau pe spini sa pasesc, nu simt nimic”.

*Continuarea la: [Cuviosul Paisie: Omul duhovnicesc este plin de durere pentru ceilalti](#)³⁰
[...]*

*Preotul motiveaza faptul ca a zugravit intreaga scena vomitiva de mai sus pentru a promova ideea folosirii mai multor lingurite. Din CV-ul sau si din modul cum croseteaza cuvintele ne dam seama ca nu este lipsit de inteligenta si ca stie foarte bine cum sta treaba cu cauza si efectul. Altfel spus, nu cred ca nu-si da seama de ceea ce a facut si care este consecinta. In caz ca face pe nedumeritul, ii explic ce reactii au avut pasajele de mai sus asupra unui frate ce e cu ficatul un pic in pioneze: de abia s-a abtinut sa nu vomizeze si multe ore l-a bantuit imaginea potirului plin de tot soiul de scarnavii ... Ajunsese sa il intepe ficatul de atata sila si cu greu a putut gusta intreaga zi cate ceva. Este un frate cu o sensibilitate mai mare, datorata starii sale de sanatate, care insa se straduie dupa puterile sale sa urce pe scara si care evident de fiecare data asteapta minunatul moment al impartasirii. In plus, mai stie cate ceva despre Ortodoxie, nefiind chiar proaspat trezit. Ei bine, daca pe acesta l-a ravarsit in asemenea hal textul de mai sus, ce sa zicem de un incepator? Sau de unul care inca este ratacit? Pana la dilema linguritei, imaginea de mai sus li se infige acestora ca un cui in cap si este foarte grav, deoarece este o lovitura teribila elementului central al crestinismului: impartasirea cu **TRUPUL SI SANGELE MANTUITORULUI**. Unora dintre acesti incepatori sau inca rataciti, le tot poti spune cum e cu Jertfa de pe Golgota, cu Judecata, cu faptele, etc., dar oare sigur le va iesi acel cui din cap? Adica ii smintim pe cei micuti, dupa care le cerem sa treaca un foarte greu examen. Il vor trece oare toti sau unii vor cauta locurile cu mai multe lingurite? Si daca intre timp vor fi indoctrinati cu „biserica sora catolica”, oare nu li se va parea mai in regula acolo?*

Nu stiu daca se intelege suficient de clar ceea ce am dorit sa scot in evidenta, insa, ca o concluzie, este extrem de grav sa folosesti asemenea imagini cand vorbești de potir. Chiar de ar fi sa urmarești, teoretic, cele mai bune si corecte efecte, ceea ce evident, nu este cazul ...

In incheiere, mai scot in evidenta un aspect, sa-i zicem secundar. Sa ne reamintim din spusele preotului:

„se adunase o peliculă groasă de ruj ...”

*Problema este insa simpla: **DE CE RUJ?** Toti care se spovedesc la el in biserică, trec mai inainte la spovedanie, ca nu vine nimeni din Galati, de care habar sa nu are si de capul sau nu se aseaza la rand la impartasanie. Asadar, la spovedanie, ce pazeste de nu-i spune mandrei femeii ca in biserică nu se vine sulemenita? Iar daca este o indaratnica razvratita si indrazneste sa vina chiar la potir cu untura de caine si avortoni pe bot, de ce n-o alunga? Ca daca i-ar da cu o lingurita separata, CE A REZOLVAT? Asta apropo si de cele ce scriam la:*

Cum trebuie sa se comporte si sa se imbrace femeile in biserică?

Adica face caz de ruj si gaseste „solutia”: mai multe lingurite ... Incredibil. Si probabil ca nu este singurul. Si atunci ne mai miram de numarul mare de habaue razvratire ce dau vina pe barbati spunandu-le „curvarilor, cine va pune sa va uitati?”, atunci cand ele intra in

³⁰ <<https://sacsv.wordpress.com/2010/03/10/ratacirea-preotului-lucian-grigore-din-pitesti-cel-ce-da-sfanta-impartasanie-cu-mai-multe-lingurite-sau-%E2%80%99Esa-mai-zica-cineva-ca-nu-e-vremea-cernerii-cumplit-%E2%80%9D/>>, sâmbătă, 30 aprilie 2016.

biserica ademenitor sulemenite si imbracate. Bine au zis fratii de la [RAZBOI INTRU CUVANT](#): e vremea cernerii cumplite ...³¹

[...]

Răspunde

Petru said, on martie 10, 2010 at 12:30 pm

Repet aici ce am postat pe blogul Ortodox al lui Laurentiu Dumitru:

Impartasania era pentru Sfintul Ioan Maximovici atit de pretioasa, incit, atunci cind un credincios a vomat la citeva secunde de la impartasit, Sfintul a adunat totul si a mincat! Nu stiu citi dintre noi am fi in stare de asa ceva, dar acest exemplu spune tot!

Apreciază

Răspunde

Silvia said, on martie 11, 2010 at 9:26 pm

Dar tu, Petru, ai face?

Apreciază

Răspunde

Anda said, on martie 10, 2010 at 1:14 pm

Rugaciune din randuiala Sfintei Impartasaniei, a Sf. Ioan Gura de aur.

„Cred, Doamne si marturisesc, ca Tu esti cu adevarat Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care ai venit in lume sa-i mantuiesti pe cei pacatosi, dintre care cel dintai sunt eu.

Inca cred ca acesta este INSUSI PREACURAT TRUPUL TAU si acesta este INSUSI SCUMP SANGELE TAU. Deci, ma rog Tie: miluieste-ma si-mi iarta greselile mele cele de voie si cele fara de voie, cu cuvantul sau cu lucrul, cele cu stiinta si cu nestiinta si ma invredniceste fara de osanda sa ma impartasesc cu preacuratele Tale Taine , spre iertarea pacatelor si spre viata de veci. Amin. ”

Acum, cei care pun astfel problema fac parte: fie din categoria celor care nu s-au impartasit niciodata si, deci, in ortodoxie practica un crestinism turistic cu mofturi importate din spatiul eterodox-fie sunt cei pe care ii stim ca au tot interesul sa loveasca in Sfantul Potir (lucru despre care am fost avertizati !) si sa „ne alinieze” la eresul catolic.

(Fac parte din acelasi program diabolic: exterminarea „ciorilor din Carpati” adica a monahismul romanesc, la scoaterea crestinismului din scolile si vietile noastre, etc,etc..)

Si intr-un caz si in celalat : LIPSESTE PALMA SFANTA!

Cuvant lamuritor:

<http://ortodoxiesiviata.blogspot.com/2009/08/este-posibil-ca-singele-si-trupul.html>

Apreciază

Răspunde

luchiana said, on martie 10, 2010 at 1:36 pm

Doamne ajuta sa nu ne facem pacate in plus, vorbind despre aceasta mare taina!

Parerea mea umila este ca acest parinte dintr-un inceput nu credea ca acolo este trupul si sangele Domnului. „Credinta ta te-a mantuit, mergi in pace!” ...de aici ratacirea.

Am citit la sfintii parinti care se indoiu de realitatea sfintelor taine si atunci Domnul le-a „aratat” ca fiind carne si sange...si le-a „trecut” indoiiala pana la urma.

Si mai cred ca parintele din Pitesti chiar nu are dragoste de oameni...daca este adevarat ce se intampla sau e doar o inventie cu invitatie la dezbatere...

Apreciază

Răspunde

parereamea said, on martie 10, 2010 at 3:20 pm

Am citit si eu aseara articolul pe siteul respectiv si m-am ingrozit!

Nu pot sa imi inchipui cum un om capabil sa se exprime cu atatea imbarligaturi si inflorituri in mod voit exagerat de delicate (...o bucurie în lacrimi, și o adâncă suferință, o conștiență sfântă a nevredniciei și în același timp un tremur de mulțumire a întregii lui făpturi...) are in acelasi timp putinta sa exprime senzatii atat de scarboase. Cred ca e cel mai scarbos text pe care l-am citit vreodata. Ma intriga ca tocmai un preot e capabil de o asemenea exprimare.

³¹

<https://sacsv.wordpress.com/2010/03/11/%E2%80%9Ecoincidente%E2%80%9D-preotul-lucian-grigore-cel-ce-promoveaza-prin-producerea-scarbei-folosirea-mai-multor-lingurite-la-sfanta-impartasanie-doreste-si-un-caledar-unic/>>, sâmbătă, 30 aprilie 2016.

Dincolo de asa-zisa 'dilema' pe care o are el, aceasta contradictie m-a frapat. Dilema in sine e doar in mintea lui, iar textul e doar un pretext de a starni oroarea si de a indeparta pe eventualii interesati de Tainele bisericii.

Fereasca Sfantu de asemenea personaje!

Apreciază

Răspunde

Iubesc Patriarhul said, on martie 10, 2010 at 4:01 pm

Eu cred ca diavolul a vazut slabiciunea aceasta si aici isi trimite ispita. Parerea mea de necunosctor in ritualistica bisericeasca este ca daca 2000 de ani lumea s-a impartasit de la aceeasi lingurita si de acum inainte putem s-o facem. Bolnavi au existat tot timpul, oameni raciti ...

Apreciază

Răspunde

pr. Lucian Grigore said, on martie 10, 2010 at 7:59 pm

Răspunsuri date unora dintre cei ce s-au cucerit de o nedreaptă dezamăgire

(apărute pe blogul fratelui Laurențiu Dumitru)

În esență interviul nu se referă la problema îmbolnăvirii, ci la grija pentru Cele Sfinte. Am admis (cum aș fi putut să mă îndoiesc oare) că Dumnezeu face minuni. Admit că împărtășirea chiar și în condiții neprielnice te scoate din acea inadecvare, prin lucrarea lui Dumnezeu și nu prin măsura ta proprie.

Pentru cei pe care fratele Laurențiu îi invită la o citire în cheia adevărată a textului: dacă ai datoria să păzești Sfântul Potir ca în el să nu se amestece nimic din ceea ce nu poate fi asemenea Celor Sfinte, de ce nu o faci?! Aceasta este de fapt întrebarea. Este o chemare la împlinirea unei datorii indiscutabile!

Eroarea stă abia în ideea, acreditată în subsidiar de reacțiile unora dintre confracții de aici, că nu ar avea importanță dacă Sfintele se murdăresc sau nu, pentru că oricum Dumnezeu lucrează. Observați că în interviu insist mai mult asupra murdăririi lor și în plan secundar aduc referința îmbolnăvii pe care o supun irelevanței, pentru că știu și cred că Dumnezeu lucrează, după a Sa voie, orice minune! Dar de ce să ispitesc eu pe Dumnezeu cerându-i minuni, când îmi stă la îndemână să păstrez Sfintele absolut curate – fapt cerut chiar de mandatul slujirii mele?!

Nu înțelegeți că preotul care amestecă în Cele Sfinte necurății de tot felul greșește de moarte?! Ba mai aruncă și în conștiința – de multe ori nesigură a vreunui frate – șarpele necurat al ispitirii. Că te poți bizui pe Dumnezeu nu încapă îndoială, e discutabil însă dacă măsura credinței tale și vrednicia ta pot fi la înălțimea lucrării lui Dumnezeu. Aici rămâne voia Lui să lucreze sau să nu lucreze cu tine, pentru că minunea este Taina voii Lui și nu vrednicia ta. De aceea consider că a-l ispiti pe Dumnezeu – ca formulă de a-ți descoperi propria vrednicie în raport cu El – este o înșelare.

Este cu totul nepotrivit, este inutil, este dezamăgitor, este cutremurător și cu adevărat aberant să lași Sfintele murdărite pentru a face în relația cu Dumnezeu proba tăriei tale, a încrederii tale și a dreptei credințe care crezi că te animă. În fond nu te afli sub așezarea buneicredințe, ci sub nimbul truției.

Dacă vei vrea să faci astfel de probe de credință, aproapele tău te așteaptă în azil să-i duci mângâierea cuvântului, în canalele orașului să-i întinzi o cană de ceai fierbinte și o bucată de pâine, te așteaptă în spital să-l ții de mână, în scara blocului să-i plătești întreținerea măcar pe o lună, și nu să te înalți pe tine în fața ta însuși zicând că ești vrednic de minunile Domnului.

Ce e greu de înțeles?! Pune înainte de toate grija pentru a nu întina Sfântul Potir și pentru a nu aduce atingere Celor Sfinte! Aceasta este măsura dreaptă a oricărei întrebări! Restul sunt speculații și ceartă pe cuvinte...

Părintelui Timotei!

Cinstite frate părinte, binecuvântați!

Vă cer să nu vă clătinați cugetul. Spălarea se face după cuviința celor arătate în rânduială. Cele ce rămân atinse de Sfintele se mistuie în foc și se pun la locul arătat în Liturghier. Grija mare asupra măsurilor! Vă așteaptă în cer aceleași măsuri! Nu vă încordați sufletul spre judecăți străine. Conștiința grijii de cele sfinte nu m-a părăsit! Tocmai aceasta mă animă.

Bucurie !

Pr Timotei a zis: "Vai! Vai ! Vai de cel prin care vine smintelala, mai bine ar fi lui sa isi lege o piatra de moara de gat si sa se arunce in mare!"

Iar mie mi se cuvine a întreba "Care poate fi chipul mai întunecat al smintelii ?! A te îngriji ca Sfânta Împărtășanie să se dea credincioșilor întru curăție sau a o amesteca întru întinăciune, forțând rolul și lucrarea ei sfântă ?! Cine poate îndrăzni în cuget neatins de păcat să-și spele ale sale în Sfintele, ca mai apoi să dea chip duhovnicesc batjocurii zicând: "Hristos nu se lasă atins de întinăciune!" ? Cu adevărat, așa este ! Hristos nu se lasă atins și nici nu se întinează ! Dar eu întreb: de ce vrei cu încăpățănare să-L întinezi ?! La ce îți folosește ?! Nu ți se pare că e păcat ?! Nu te doare ! Nu te cutremuri ?!

V-am împărtășit câteva pricini ale împărtășirii cu care m-am întâlnit în slujirea mea. Dacă aveți a mă osândi pentru cele ce spun și pentru cele ce am făcut – și nu pentru cele ce vă imaginați că spun – vă rog să-mi răspundeți punctual: am greșit sau nu am greșit atunci când am ferit de Sfântul Potir lingurița cu care îi împărtășisem pe cei despre care vă povesteam în zicerea mea ?

Dacă poate fi cineva să-mi spună că se cuvenea a întoarce acea linguriță în Potir, atunci credeți-mă – e cu adevărat o problemă! Ceea ce nu înțeleg este anume faptul că puneți accentul pe linguriță și nu pe Sfânta Împărtășanie ! Iar mulțimea lingurițelor nu o înțeleg decât pentru a da timp cuiva să le pregătească pe cele folosite, și nu pentru a avea un număr anume. Curățindu-se după rânduială în clipa în care ele se vor atinge de Sfântul Sânge și de Sfântul Trup acelea vor fi cu adevărat curate. Pe cine poate sminti o lucrare ca aceasta?! Iar de s-ar folosi ce-a de-a două propunere, cea a Bisericii Ruse, curățirea nu ar mai fi o cerere necesară pentru că Acela de Care se cutremură îngerii ar rămâne cu adevărat neatins de neputințele noastre !

Mă acuzați că cer o astfel de curățire și îngrijire nu pentru că vă doare situația Sfintelor Taine, ci pentru că e cu adevărat dureros orgoliul de a supune credinței – cu prețul batjocurii oricărei întinări – o Taină care se cere a rămâne cu adevărat neatinsă de întinăciune, nu pentru cugetul credinciosului, cât pentru Ea Însăși.

Iar dacă cineva se va fi smintit despre chipul acelor necurății despre care vă vorbeam, vă rog să înțelegeți, în numele Domnului Hristos, că sminteala nu o face cel ce poartă grija Potirului, ci acela ce NU o poartă ! Ce orbire poate fi mai adânc neînțeleasă decât aceasta? Voi murdări Sfintele pentru a da dovezi credincioșilor că ele nu se vor lăsa întinate ?! Nicidecum !

preotul Lucian

Apreciază

Răspunde

razbointrucuvant said, on martie 10, 2010 at 8:47 pm

In acest caz (cel mai bun) este „doar” inselare, adica parintele este sincer in ratacirea gandirii sale puriste. Nu face decat sa repete ce a zis si in interviu. Nu pare sa fi auzit nimic din tot ce i s-a scris, se aude doar pe sine si obsesiile sale.

Nu ma mai astept ca cineva sa recunoasca ca a gresit si sa primeasca mustrarea. Chiar daca i se spune de catre 1000 de oameni ca e beat, el tot crede despre sine ca e mai treaz decat toti, ca e singurul treaz! Cred ca nu am vazut NICI MACAR UN SINGUR comentariu aprobator nicaieri la adresa pr. Lucian, iar el se tine tantos in continuare... Ma doare la propriu inima cand vad asa ceva, cu atat mai mult cu cat i-am aplaudat marturisirea data anul trecut!

Nu si-a pus vreodata intrebarea cum de niciunui dintre marii sfinti contemprani, din Batranii nostri luminati de Dumnezeu nu a primit o asemenea „revelatie” pana acum sau crede ca este intaiul care tine la sfintenia si puritatea Sfintelor Taine, la o masura la care niciunul dintre duhovnicii nostri nu a ajuns?! L-a intrebat pe parintele Justin, pe parintele Arsenie, a stat sa sfatuiasca cu cineva si sa se intrebe daca nu cumva este ispita sa de-a dreapta sau daca nu cumva are o grava problema personala (mania igienei, scarba de oamenii bolnavi), pe care o mascheaza prin astfel de pretexte teologice? Are un duhovnic cu care s-a sfatuit, pe care l-a intrebat cand a lansat inovatia asta purista?

Totusi eu ma tem ca grija asta sa nu fie doar un pretext pios, pentru ca pica prea la fix cu toate actualizările care merg exact in directia asta... Oricum, si daca nu e asa si e doar inselare, diavolul oricum a potrivit bine de tot ispita. Chiar ma mir ca nu a venit cu ideile astea acum 2-3 luni, in plina „criza porcina”, i-ar fi dat o mana de ajutor nesperata lui Streinu-Cercel...

Cum zicea cineva, „de ce neaparat tre’ sa fie acum aceasta dilema a linguritei un issue? de mii de ani n-a fost un issue, au fost aceleasi potiruri din mosi stramosi, au trecut si ciumele, si holera, si febra tifoida peste noi...” dar nu numai subiectul este socant, cat mai ales maniera pornografica de tratare (toate detaliile, pe care preotul le da, nu reporterul!) incat nici daca stateau dusmanii Bisericii de acolo sa ticluiasca asa ceva nu le ieseasa de bine...

Necredinta, indoiala, panica si isteria ipohondra pe care o vor semana un astfel de interviu cred ca vor fi de mari proportii si cred ca asa ceva vine ca o minge ridicata la fileu „reformistilor” din Biserica, care abia asteapta sa se aseze pe valul unei indignari de masa si sa renunte la acest obicei „medieval” si „neigienic”. Nu mai spun de ce se starneste in imaginatia si in sentimentele oamenilor cand citesc asa ceva si daca nu cumva asta ii va determina sa devina foarte reticenti in a se mai impartasi...

Cel mai aberant mi se pare ca nu se gandeste cum spurcam noi Sfintele Taine prin patimile noastre... oare Hristos cum nu se scarbeste sa se coboare in trupurile noastre ticaloase cu care am slujit poftelor, fie ele firesti sau nefiresti?! Aici mi se pare ipocrizia. Sfintele Taine se intineaza de secretii, dar nu si de mizeria fariseica din noi?! Acolo nu mai avem aceleasi scrupule extraordinare de inalte?!

Dar... „acesta este ceasul vostru si stapanirea intunericului”. Fie, Doamne, mila Ta spre noi!

PS: <http://www.razbointrucuvant.ro/2010/03/10/in-atentia-celor-care-se-scarbesc-de-fratele-lor-murdar-si-bolnav-daca-il-iubesti-pe-celalalt-ca-pe-un-frate-ii-stergi-nasul-cu-propria-batista-si-o-pui-iarasi-in-buzunarcuv-paisie-aghioritul/>

Apreciază

Răspunde

Aurora said, on martie 10, 2010 at 11:27 pm

Parinte Luciane, lasa-te de contabilizarea linguritelor si mai bine opreste-le de la impartasanie pe femeile care vin sulemenite si rujate ! Cearta-le ! Nici nu stii cat sunt de vanitoase si manadre. Dar mustrarea preotului le mai aduce putin la realitate. Parinte, ai o misiune grea. Femeile sunt cel mai greu de dat pe brazda. Ele umbla si pe gerul cel mai cumplit cu capul descoperit – se cred mai frumoase asa – desi au gluga la cojoc sau un sal mare pus pe umeri. Cred ca preotii ar trebui sa faca saptamanal cateheze in care sa le explice credinciosilor nu numai cele ale credintei, ci si buna-cuviinta in biserica. Doamne ajuta !

Apreciază

Răspunde

Iubesc Patriarhul said, on martie 11, 2010 at 6:43 am

... si daca nu poti, renunta...

Apreciază

Răspunde

fane said, on martie 11, 2010 at 6:44 am

Fratilor ,

Va invit pe toti , dar mai ales pe administratorii de bloguri , opriti difuzarea acestei informatii , a articolului , a comentariului postarticol al parintelui , opriti orice pomenire legata de acestea . Nu facem altceva decat sa dezvoltam un subiect care pentru noi este cat se poate de clar (Sfintele sunt Sfinte si cu atat mai mult ma voi smeri , eu ca mirean , daca ma voi impartasi dupa un asemenea om) dar pentru cei care inca nu s-au impartasit sau pentru parintii copiilor care se impartasesc va fi sminteala . Ce a zis preotul , a zis , articolul s-a publicat , diavolul si-a facut lucrarea , dar haideti sa punem punct , haideti sa gandim cu responsabilitate . Mi-e teama ca daca informatia se propaga mai mult decat trebuie ne vom trezi ca se va da chiar vreo lege care sa „reglementeze” , chipurile , o Taina lasat mostenire de Iisus , Blandul Mantuitor .

Amintiti-va ca s-a spus ca dezvoltarea celor doua focare de gripa porcina de la Iasi si Bucuresti s-a datorat in mare masura , crestinilor care au mers sa se inchine la icoane si moaste . Amintiti-va ca multi deschisesera deja gura legat de lingurita de impartasanie . Stirea nici macar nu mai trebuia preluata din ziarul respectiv . Lasati-o cum a picat altfel ne vom crea probleme singuri .

Domnul Dumenezul nostru sa trimita Duhul Sau cel Sfant si sa ne lumineze pe toti , pentru a ne feri de pacat . Faca-se voia Ta , Doamne , precum in cer , asa si pe pamant !

Apreciază

Răspunde

saccsiv said, on martie 11, 2010 at 10:33 am

fane

GRESESTI

Apreciază

Răspunde

fane said, on martie 11, 2010 at 1:57 pm

da , mi-am dat seama intre timp . Am citit si am vazut ca mai sunt si alte cazuri si practici ciudate , mai sunt preoti care sunt ” inventivi ” , ” au imaginatie ” si poate ca situatia aceasta le va da de gandit .

Doamne , ajuta-ne !

Apreciază

maică said, on martie 11, 2010 at 7:31 am

Este revoltator! Popa asta eretic promovat cu frenezie de un alt ratacit modernist si umanist Laurentiu Dumitru, habar n-are ce-i aia a te impartasi din acelasi potir, va sa zica ce inseamna comuniunea credinciosilor. Vine cu exemple extreme, ca orice ratacit, dar daca ii e scarba de proprii lui credinciosi arata ca are mare dispret pentru oameni si ingamfare luciferica! Cu ereticii, care sunt trambita diavolului, nu se sta de vorba, PUNCT.

Apreciază

Răspunde

maică said, on martie 11, 2010 at 7:36 am

Mai e unul în București care face la fel, poreclit „popa linguriță”, numai ca ăsta n-a făcut atâta zarvă in media. Îl cheamă Vasile Răducă și e paroh la biserica Krețulescu. http://ro.wikipedia.org/wiki/Vasile_R%C4%83duc%C4%83

Apreciază

Răspunde

maică said, on martie 11, 2010 at 7:39 am

Cărțile îi sunt editate de masonii de la Humanitas <http://www.humanitas.ro/vasile-raduca>

Apreciază

Răspunde

razbointrucuvant said, on martie 11, 2010 at 10:43 am

<http://www.razbointrucuvant.ro/2010/03/11/cum-sa-admitem-ca-preotii-sa-semene-asemenea-intoieli-raspunsurile-traditiei-la-sminteala-parintelui-lucian-in-chestiunea-linguritei-de-impartasanie/>

Apreciază

Răspunde

Rodica said, on martie 11, 2010 at 11:48 am

In 2005 am participat la o sf. liturghie la Catedrala din Timisoara unde am fost foarte surprinsa pentru ca la sf. impartasanie au folosit lingurite de unica folosinta.

Apreciază

Răspunde

Pr. Lucian Grigore said, on martie 11, 2010 at 2:28 pm

Părinte Timotei,

am trimis e-mail la Evenimentul Zilei să retragă interviul. Nu-mi puteam imagina că unii se vor sminti astfel, pentru că nu vedeam pentru ce s-ar putea sminti într-atât. Poate acesta să fie păcatul pentru care sunt osândit ! Și apoi văd că toți înțeleg același lucru: anume că eu nu cred în puterea Sfințelor. Dacă asta i-a smintit nu este lucru de neglijat. Dar eu cred în puterea

Sfintelor! Și nu sunt nici silos cu privire la nimic. Va rog să observați că am băut Potirul acela și am mai băut și potirul pe care mi l-ați dat toți împresurându-mă cu îngrijorare. Dovadă că nu m-am ascuns este și faptul că am lăsat pe toată lumea să spună în blogul meu fiecare ce dorește, i-ar eu am băut acest pahar întreg, până la capăt.

Mă bucură mult îngrijorarea aceasta a voastră, că văd cum se unesc oamenii pentru evlavie celor de folos. Și mai mult decât ar trebui să mă copleșească mâhnirea pentru osândirile ce nu-mi sunt proprii, mă mângâie nădejdea că Dumnezeu știe cele despre mine. Am greșit doar într-un singur sens: anume arătând lumii chipul unei întinări pe care aș fi voit să o vindec. Am arătat exact așa cum s-au petrecut lucrurile bine-știind că o astfel de pricină poate fi doar excepția și nu regula însăși. Toate cazurile arătate pe blogul <http://www.razbointrucuvant.ro> arată doar felul în care sfinții au vindecat ei înșiși, în felul lor sfânt, astfel de excepții. Deci excepțiile există ! Cine se poate sminti de asta ?! A fost puterea lor, a sfinților aceștia, de a face asta și cu întreagă cuviință îi fericesc. Că un om ar fi scuipat Cele Sfinte sau le-ar fi vomat, este iarăși arătarea unui chip neplăcut al unei întâmplări nesocotite. O astfel de întâmplare am petrecut și eu, dar nu sunt sfânt, sunt un păcătos – a fost felul meu de a gândi în păcătoșenia mea o soluție preventivă la cele ce s-ar mai putea întâmpla pe viitor. Iar despre cele ce mi s-au întâmplat v-am încredințat că le-am vindecat după rânduială prin mistuirea cu foc a celor atinse de necurății după cum se arată în Liturghier. Și Sfinții aceia aveau la îndemână acest pogorământ – adică puteau să ardă în foc cele scuipate și vărsate, pentru că ar fi fost după rânduială. Dar au ales să ne dea nouă un chip mai pătrunzător al evlaviei lor pentru Cele Sfinte.

Sunt oameni tari, ca aceia, și oameni slabi, ca mine și ca cei ce se smintesc de poveștile mele despre necurății. Dar despre aceleași necurății povestiți și voi cei ce aduceți înaintea noastră pilda sfinților.

Am greșit acreditând ideea că mai toți oamenii pot lăsa pe linguriță problemele lor, și asta nu este adevărat – în general cei care se împărtășesc regulat vin într-un mod îngrijit și cuviincios la împărtășire;

Am greșit prin aceea că nu am calculat bine în ce fel vor primi aceasta povestire a mea cei necredincioși sau cei slabi; Am greșit că am dat eu soluții și nu le-am așteptat pe cele ale soborului; Am greșit în tot și în toate cele ce vă nedumerește, dacă nu am ajuns la măsura unei mai bune exprimări a celor ce am voit să spun.

Adevărul este că practica folosirii mai multor lingurițe nu am înființat-o eu, ci am găsit-o la biserică unde slujesc, practică acolo de mai multă vreme; Mi s-a „părut” în regulă, pentru că nicăieri nu se pot găsi prevederi nici pentru și nici împotriva – și am păstrat-o!

Pe de altă parte, știți bine, a fost o vreme când nimeni nu cunoștea ce anume poate fi cu folosirea linguriței în cult. Atunci când s-a introdus lingurița, cei ce au introdus-o puteau foarte bine a fi catalogați drept rătăciți, așa cum am fost eu catalogat acum. Nu lingurița e problema noastră, aceasta este partea din afară a blidului. Să nu cumva să cădem în osânda fariseilor care dădeau zeciuală din izmă și din mărar, dar nesocoteau mila și dreptatea.

Nu vi se pare că prea mult ne înverșunăm pentru probleme pe care ni le imaginăm, dar care nu sunt într-adevăr ?! Adevărata problemă, precum spuneți, e viața în Hristos !

Am avut acces la un congres de liturgică la informația că folosirea linguriței în cult nu a avut o generalizare decât foarte târzie (chiar până în sec al XIII-lea). Până atunci în foarte multe locuri împărtășirea se făcea astfel: părțile din Sfântul Agneț cu care urmau a fi împărtășii credincioșii se înmuiau în Sfântul Sânge și se puneau în mâinile primitorului, în același fel în care îl ținem noi preoții pe Hristos la Liturghia Darurilor mai înainte Sfințite. Apăruseră multe neorânduiri între creștini. Unii veneau cu vase de aur argint sau ceramică ferecată în pietre scumpe și aruncau prin aceasta îngâmfare în derizoriu pe cei săraci. Lingurița apare ea însăși ca o inovație interpusă între potir și buzele credincioșilor pentru a rezolva o stare din biserică la un anumit timp. Viața Bisericii curge în timp și odată cu timpul se redescoperă esențele ei. Aici este problema mea: de ce unii consideră problema linguriței o dogmă?! Dacă e vorba că dedicăm o singură linguriță sau, prin rugăciunea sfințirii, mai multe, asta pare a fi (pentru mine și se pare că doar pentru mine) neesențial. Aici e sminteala ?! Sau în acele ce am spus despre bătrân ?! Sau în cele ce zic cu privire la dorirea de a păstra curate Sfintele?!

Toți însă „s-au smintit întru mine” crezând că eu pun această problemă pentru că nu am credința să mă împărtășesc cu aceeași dragoste și negrijă după vreun frate care își lasă acolo neputințele; ceea ce este absolut fals ! Nu am probleme cu sila. Îi spuneam și fratelui Laurențiu: în tinereșea mea dintâi am băut apă din urma copitei calului, pe când eram la munca câmpului; în armată, pe când se terminaseră tacâmurile, la o tregere, am mâncat din căușul de aluminiu folosit înaintea mea de un necunoscut, fără să-mi pese că poate avea hepatită sau sifilis; am fost otrăvit – cineva, la țară, în timpul când miruiam mi-a pus în Sfântul Potir zeamă de bozii, iar eu l-am băut împreună cu tatăl meu – preot la o parohie vecină... De ce mă siliți să mă spovedesc public ?! De ce nu ne vom lăsa unii pe alții să ne lăudăm cu neputințele și nu cu harul cel dat nouă ?!

Au fost mulți luptători ai dreptății pe aici și mulți martori ai osândelor.

Se cuvine să credeți că astfel de ispitiri ca cea întâmplată nouă acum în zilele Postului celui Mare sunt necesare pentru a ne vedea pe noi înșine în oglinda aceeași osândiri, cu mâinile pline de sângele fratelui și cu grămezile de pietre pregătite să-i spargem capul.

Vă cer, înainte de orice alte vorbe ce îmi veți mai aduce pe aici, să vă întrebați duhovnicul despre cum și în ce fel se poate face o astfel de osândire, despre legitimitatea și despre puterea cuvântului pe care o aveți sau nu o aveți. Au scris aici mulți teologi, dar și mulți care și-au imaginat despre ei înșiși că sunt. Nu vă nesocotesc pe niciunul, ci vă iubesc și vă pomenesc și mă rog să vă izbăviți de înverșunare. Cel mai mult mi-a folosit inimii cuvântul unei credincioase, Oana parcă... Se vedea în scrisul ei și durere și dragoste, și îngăduință, dar și pricepere în cuvânt.

Vă încredințez și eu de aceeași durere și dragoste și de aceeași râvnă pentru Cuvântul Vieții!

S-a spus că sunt sclifosit. Nu sunt ! Că sunt necredincios. Nu sunt ! Că nesocotesc credința în Sfântul Trup și Sânge. Nicidecum !

De ce mergeți pe drumul chinuit al bănuielilor ?! Nu știu nimic din toate astea.

Vă iubesc și vă doresc spor bun ! Iar celor „mici” pe care i-aș fi dezamăgit le spun: întăriți-vă și nu vă clătinați ! Stați în rânduiala duhovnicilor voștri și precum vă vor primi și vă vor povățui aceia așa să fie !

Lăsați „dilemele” cele ieftine în seama dezlegărilor sau a opririlor pe care le vor da aceia.

Vă iubesc cu dor mult întru Hristos!

Amin

preotul nevrednic de dragostea voastră,

Lucian [...]

Pr. Lucian Grigore said, on martie 13, 2010 at 5:27 pm

@Timotei – în blogul războiintrucuvânt :

“Cineva care sustine calendarul ‘îndreptat’ o face fie din necunoastere, fie din rea credința. Ce sa mai zicem de schimbarea pascaliei?!”

Acum înțeleg din ultima referință dată de pr. Timotei aici: tot acest dialog purtat cu reprezentanții ascunși (anonimi) ai Bisericii Stiliste este doar un prilej de ponegrire îndreptat mascat către ortodocși. Să nu ne înșelăm ! Îi invit pe adevărații ortodocși să iasă din aceste bloguri talibane stiliste precum acesta și altele și să se osebească.

Din motivul arătat am decis să opresc pe blogul meu orice fel de dezbatere înainte de a fi supus subiectul atenției de specialitate.

Acest dialog cu stiliștii, pitit în spatele tastelor, nu se va sfârși niciodată. Iată ce îi scriam eu “preotului” anonim Timotei- pe adresa personală. Dansul, însă, se face că nu pricepe și revine în aceste pagini invocând corectitudinea Pascaliei stiliste.

I-am scris “preotului” stilist acestea:

Există și o reformă ortodoxă adusă calendarului, propusă de Biserica Iugoslavă. Eu sunt pasionat de a pune în lumină o soluție (precum cea iugoslavă), dar care să respecte dinamica cerească în continuă schimbare (nu zic evoluție ci ascensiune).

Nu puteți să-mi scoateți din inimă pasiunea asta, pentru că lucrez la un comput calendaristic de pe vremea când eram copil. Cred că am pătruns toate nuanțele problemei. Chestiunea e pur ȘTIINȚIFICĂ și atât.

Am descoperit deci argumentele pe care să le folosim în dialogul cu celelalte biserici ortodoxe care au rămas cu problema aceasta în studiu, pentru a ajunge la o concluzie în privința serbării Sfințelor Paști după rânduiala cea dreaptă. Recomandarea Sfinților Părinți de la Niceea sună altfel de cum facem noi acum. Ne folosim de o soluție hibridă, anume serbăm uneori Paștile după a doua Duminică după luna plină venală. Dar părinții n-au zis așa...

Eu doresc reglementarea problemei între noi ortodocșii și nu între noi și catolicii, ori cu protestanții. Dacă ei vor avea să accepte soluția corectă și să ni se alătore, e treaba lor. Dacă ei vor să fie în aceeași casă cu noi și să ni se alătore – prin botez – și probarea credinței, este treaba lor, iar a noastră grijă începe de-abia de-acolo de unde primindu-i vom dori să-i aducem la cele de folos.

Poziția mea este ușor diferită de a unora din aceste bloguri, pentru că vizează interioritatea manifestă a credinței, realitățile nesimbolizate și nu exterioritatea declarațiilor credinței sau a simbolisticii credinței.

Când ne vom vindeca mai mult de acest hățiș de simbolistici într-ale credinței și vom înțelege că a fi creștin este tot una cu a fi precum Hristos în atitudine și în lucrare, deja de-abia de aici încolo lucrurile se așează pe făgașul normalității sfințeniei despre care îmi spuneți.

Mi-a folosit acest dialog ! Mulțumesc ! Progresăm poate fiecare. Mă rog Domnului să nu fie cele despre care ziceți, că așa fi smintit. Orice temă dacă nu este definită corect, smintește. Mă rog ca Dumnezeu să vindece ceea ce eu am îmbolnăvit, dar să știți că mulți s-au îmbolnăvit datorită unor concluzii care le aparțin și nu datorită arătatelor mele: a vorbi despre vomă și scuipat (ca războinicii cuvântului) produce o imagine mai respingătoare decât a vorbi despre ruj, lichid lunecos, mucozități etc...). Dar nu asta este esențial aici.

Dacă un singur om pricepe ceva de aici, e mare minune, dacă nu... cum va rândui Domnul.

Nu cred întru nimic că sunt bun a da vreo măsură lucrurilor, nici nu vreau să pun persoana mea în mijlocul vreunei dezbateri, ci vreau doar aceste dezbateri despre rosturile Bisericii să ne facă mai vii, mai activi, mai lucrători.

Știu, probabil vedeți că această activitate mă expune! Ar trebui oare să tac ?! Nu cred ! Vă întreb, ce altceva putem face în lucrarea noastră decât a lămuri niște lucruri ?! Și unde le putem lămuri altundeva decât în arena de luptă?! Nu am să mă ascund tocmai pentru că înțeleg că nu persoana mea contează, ci contează să ne definim precis credința.

Am fost obligat să dau răspunsurile despre lingurițe pentru că prea de multă vreme lumea ne vede că împărtășim cu acestea. Pe vremea părintelui Grigorescu, cel de dinaintea mea, lucrurile nu erau chiar atât de vizibile, adică atât de "bine organizate". Dânsul folosea doar câteva astfel de lingurițe (până în zece, cincisprezece – pentru diferite categorii de primitori). Pe copii nu-i împărtășea cu lingurițele cu care îi împărtășise pe bătrâni, la tinerii căsătoriți – de asemeni – le schimba pe cele folosite la copii, etc

Noi am accentuat puțin lucrurile ! Era un gest în văzul lumii. Apăruseră întrebări, iar acele întrebări comportau un singur răspuns – cel dat de mine – în care îmi expuneam motivația despre abominabila murdărire a potirului.

Combatanții răspunsului meu au rămas doar cu ceea ce era abominabil, nu și cu esența problemei.

Mie îmi este clar un lucru: Nimeni, fără excepție, nu are voie să introducă întinăciuni în potir. Acesta era subiectul interviului. De aici „războinicii” Potirului au DEDUS că eu zic asta pentru că am credința că Sfintele contamenează.

FALS ! FALS! FALS! FALS!

Nu o astfel de rea credință mă împiedică pe mine să aduc în potir feluri și feluri străine de el, ci chiar mărturia pe care am dat-o, anume chiar dorința de a nu-l profana ! Cei care m-au osândit, au făcut-o pentru cele ce AU DEDUS că m-ar motiva și nu pentru cele ce mă motivează cu adevărat (anume grija pentru Sfântul Potir).

Observ că oricât m-aș strădui să repet asta, e absolut toată (nu toată, dar în mare măsură) lumea de aici mai "evlavioasă" scandalizată de ceea ce AU DEDUS fiecare, și nu de ceea ce am spus, așa că mă las răstignit în continuare, pentru că numai așa Adevărul se va arăta până în sfârșit.

Eu pe tema aceasta n-am să mai scriu ! Și am să cumpănesc serios asupra temelor, astfel încât să fiu de ajutor și nu de încurcătură.

Vă rog să rețineți esențialul:

nu este important cu ce fel de linguriță te împărtășești, ci cu ce fel de pregătire o faci; nu lingurița este sensul real al împărtășirii (pentru că ea însăși e o inovație al cărui cult s-a generalizat abia în sec. al XIII-lea), ci Sfintele Însăși au sensul cel real.

Oamenii trebuie să înțeleagă asta, și dacă eu n-o spun pentru că mi-e milă de mine să nu mă rupă în bucăți „parabolani credinței”, voi fi judecat că am tăcut și nu am descoperit lumii sensurile cele adevărate ale credinței.

Nu ar fi prima oară când pentru cuvinte răstălmăcite sau pentru vanități diverse sau pentru teama de a nu-ți păta numele bun, adevărul zace ferecat în uitare.

Așa am simțit, și așa simte conștiința mea preoțească să se activeze la lumea de azi. Vă mulțumesc pentru durerea cu care îmi spuneți totul.

Dumnezeu să vă binecuvânteze desăvârșit cu o înțelegere dreaptă a lucrurilor.

Nu vreau să vă pun în dificultate.

Lucrurile sunt atât de simple. Mântuitorul nu ne cere să ne mărturisim credința simbolic, acceptând sau refuzând simboluri, ci ancorându-ne în realitatea vie a vieții împreună cu El, purtându-ne ca El.

Cât mă privește, nu cred că sunt în nici o primejdie, în nici o privință: Sfintele sunt la locul cuvenit lor, atât în Sfântul Potir, cât și în inima mea !

Și mai mult decât a ne îngriji să ne păzim numele bun, de a ascunde cele ce simțim și trăim de teama de a nu fi linșați, este efortul de a rămâne cu toți cei râvnitori credinței prieten întru Adevăr.

Bucurie !

preot Lucian [...]

Cu siguranța este o ratacire creștinească a gândi ca te poți îmbolnăvi dacă se folosește aceeași linguriță....sunt categoric împotriva. Vorba unui preot în vârsta care spunea ca la cate fire de par de barba a inghitit nu le mai stie numărul. Si asta este ultima lui grija!

Dacă s-ar transmite boli prin lingurița de la Impartășanie ar însemna ca preotii ca fie cei mai bolnavi oameni de pe pamant!!! Ei consuma Taina Sfânta din potir după ce împartășesc o biserică întreaga.

Dar referitor la manifestarea virulentă la adresa parintelui Grigore nu pot să mă alătur!

Ca om, cu studii de teologie și fost elev al dumnealui consider că este o exprimare nefericită, defectuoasă și prinsă în „cutume locale” la care parintele a încercat să îi mulțumească pe toți și nu a procedat corect.

Uitam însă un lucru de bază în ortodoxia noastră: Parintele se caiește de greșala făcută și se îndreptează pe sine...dar noi, cei care am aruncat cu pietre, ne vom mai îndrepta oare? Judecam cu rautate, ar trebui să iertăm cu inimă! Oare noi facem numai cele bineplăcute lui Dumnezeu?

N-ar fi rău să mai tragem aer în piept o secundă înainte să punem la zid pe aproapele nostru!

Iar dacă nu se oprește din ratacire și continuă, abia atunci să ne fie cu iertare și să îi muștrăm public!

O seara cu pace și gânduri frumoase tuturor!

Mihai³²

(2) Răspunsul războinicilor

razbointrucuvant said, on martie 13, 2010 at 9:45 pm

<http://www.evz.ro/articole/detalii-articol/889268/Impartasania-cu-aceeasi-lingurita-intretaina-si-igiiena/>

Articolul a aparut. Culegeti roadele acum, parinte Lucian!

Va cerem expres retragerea din preotie, dacă mai aveți o faramă de conștiință pentru toată sminteala făcută Bisericii!

³² <<https://saccsiv.wordpress.com/2010/03/10/ratacirea-preotului-lucian-grigore-din-pitesti-cel-ce-da-sfanta-impartasanie-cu-mai-multe-lingurite-sau-%E2%80%9Eesa-mai-zica-cineva-ca-nu-e-vremea-cernerii-cumplete-%E2%80%9D/>>, sâmbătă, 30 aprilie 2016.

Iar acum ati lansat diversiunea cu stilistii! Noi, stilisti, care am scris CELE MAI MULTE ARTICOLE IMPOTRIVA STILISTILOR SI SUNTEM URATI DE MOARTE DE ACESTIA?

NU VA ESTE RUSINE DELOC SA MINTITI CU ATATA NERUSINARE SI SA AMESTECATI STILISMUL CU DORINTA DVS. DE A SERBA PASTELE CU FRATII DUMNEAVOSTRA PAPISTASI?! IN LOC SA VA BAGATI CAPUL IN PAMANT CU RUSINE, O TINETI MAI DEPARTE IN DIVERSIUNI ORIBILE?! NU MAI AVETI DELOC FRICA DE DUMNEZEU?!?!³³

“Cum sa admitem ca preotii sa semene asemenea indoieli? Este un atac la inima credintei noastre!”

Raspuns la ratacirea foarte mare difuzata prin postarea: Dilema linguritei de catre pr. Lucian Grigore (Pitesti), care ne indurereaza printr-o neinteleasa rasturnare la 180 de grade a atitudinilor sale: de la marturisirea curajoasa in linia Traditiei ortodoxe anul trecut, la asumarea acum a unei bizare pozitii de avangarda secularizanta, “reformista” in ceea ce priveste administrarea Tainei Tainelor, Sfanta Euharistie. Pentru Parinte nu ne ramane decat rugaciunea cu durere ca pentru orice frate cazut in mreajele vrajmasului, fara a uita cele bune ale sale si rugandu-L pe Hristos sa-L intoarca pentru a nu-si pierde plata marturisirii.

Inaintea sa, opinii similare au fost exprimate si de alti preoti din Grecia sau Franta in contextul psihozei “porcine” care i-a speriat pe cei mai ipohondri, combatuti de indata (se va vedea mai jos) de catre ierarhi si teologi. La noi in tara apologia eretica a “linguritei personale” a mai fost facuta inca de multi ani de pr. prof. Vasile Raduca, in al sau “Ghid al crestinului ortodox de azi”, dar si prin viu grai, studentilor. Sunt marturii ca nu sunt straini de conceptii sau practici apropiate nici unii [...] ai BOR, mai ales unii dintre cei din diaspora (adepti fanatici ai modei “desei impartasanii”, de import romano-catolic – in duhul si forma in care se practica – pe care au ajuns sa o impuna in mod aberant ca regula obligatorie prin unele locuri, cu consecinte devastatoare pentru viata duhovniceasca, in ciuda “reclamei” mincinoase facute) ajungandu-se, asa cum spun unele voci, pana la conceptii complet eretice referitoare la “valabilitatea” Sfintelor Taine. Cat despre ceea ce se intampla la Timisoara [...] nu mai e de mult o surpriza. (Un comentariu mai larg din partea noastra veti gasi la sectiunea de comentarii din subsolul postarii).

Pasajele de mai jos sunt culese pentru a intari credinta celor mai slabi, zdruncinata de cuvintele lipsite de temei ortodox din interviul pr. Lucian si lansate fara responsabilitate pe calea internetului deocamdata, ele fiind destinate insa presei scrise, pentru ca sminteala sa fie mult mai mare (deocamdata interviul nu a aparut in Evenimentul Zilei, probabil din ratiuni de programare editoriale, asa ca parintele mai are inca timp sa ceara retragerea lui, facand macar in ultimul ceas un act de responsabilitate pastorală). In primele comentarii vom selecta si cele mai pertinente reactii aparute pe bloguri.

Sfantul Ioan Maximovici ia impartasania scuijata de o bolnava de turbare

“O cunoștință apropiată de-a vlădicăi, O. Skopicenko povestește că o femeie, Menșikova, a fost mușcată de un câine turbat și, neglijând regulile elementare legate de tratamentul mușcăturilor, s-a îmbolnăvit de turbare.

Când vlădica a împărțit-o pe muribundă, ea fu cuprinsă de una din crizele specifice bolii și, dând afară spumă pe gură, ea scuiță și Sfânta împărțășanie. Dar Sfintele Taine trebuie consumate, așa că vlădica le-a ridicat de pe jos și le-a înghițit, însoțitorii care erau cu el n-au apucat decât să strige:

„Ce faceți ? Turbarea este foarte molipsitoare !”.

Dar vlădica le-a răspuns liniștit:

„N-o să se întâmple nimic, doar sunt Sfintele Taine”.

Si, întradevăr, nu i se întâmplă nimic”.

(Sfantul Ioan Maximovici, “Predici si indrumari duhovnicesti”, Editura Sophia, Bucuresti, 2006)

³³ <<https://sacsv.wordpress.com/2010/03/10/ratacirea-preotului-lucian-grigore-din-pitesti-cel-ce-da-sfanta-impartasanie-cu-mai-multe-lingurite-sau-%E2%80%99Esa-mai-zica-cineva-ca-nu-e-vremea-cernerii-cumplit-%E2%80%9D/>>, sâmbătă, 30 aprilie 2016.

Sfantul Nicolae Planas: Impartasirea leprosului

“Alta intamplare dovedeste credinta neindoielnica si evlavie ce-o avea in savarsirea sfintitelor sale datorii. Acolo, in parohia sa, pe o strada ingusta, se ascundea un lepros intr-o stare grava. I se mancasera buzele, din cauza infricosatoarei boli. Odata, Parintele a mers sa-l impartaseasca, dar gura lui distrusa n-a putut primi Sfantul Trup al Domnului, care a cazut alaturi. Fara nici o sovaiala, Parintele s-a aplecat si cu gura sa a luat margaritarul dumnezeiesc care cazuse si l-a “consumat”. Asta s-o auda si cei care sovaiesc sa se impartaseasca, pentru ca se tem de microbi! Intr-adevar, mare blasfemie! Dumnezeu viilor si al mortilor, Care a facut cerul si pamantul sa fie biruit de microbi! Aiureli ale necredintei celei intunecate.

Cat despre bolnavul acesta, l-a descoperit Politia si l-a trimis la azilul de leprosi impreuna cu fiica lui, care si ea se molipsise mancandu-i-se degetele. Cu toate acestea, Parintele n-a patit nimic”.

(Monahia Marta, Sfantul Nicolae Planas, Editura Evanghelismos, Bucuresti, 2002)

Minuni si descoperiri din timpul Sfintei Liturghii

“Un fapt asemanator s-a intamplat si in 1942, la Ioanina. Predicatorul preot Benedict Petrachis (+1961), dupa Sfanta Liturghie la biserica din Cadro, s-a dus la spitalul din acea localitate unde se gasea si sectia TBC, ca sa impartaseasca pe bolnavi.

Un bolnav care se gasea intr-o stare grava, imediat ce s-a impartasit a vomat pe cearceaf. Imediat parintele Benedict a luat cu lingurita, a mancat, si a dat porunca ca cearceaful sa fie ars.

Doctorii l-au vazut si s-au ingrozit:

Ce face, nebunul?, au strigat. Peste putin timp il veti vedea cu TBC.

Dar nici peste putin timp si nici peste mult timp nu l-au vazut cu tuberculoza. Harul Tainei nu a lasat sa se intample nimic”.

*

“Raposatul Dimitrie Panagopulos (1916-1982), predicator luminat, predica chiar si la spitalul Sotiria, unde altii nu se apropiu de frica tuberculozei. Acolo il insotea parintele Dimitrie Papantonis, care spovedea pe tuberculosi si savarsea Sfanta Liturghie.

Intr-o zi, un doctor, care urma predica, s-a apropiat de predicator si i-a spus:

Domnule Panagopulos, este imposibil ca preotul sa consume continutul Sfantului Potir. Se impartasesc atatia bolnavi din acesta si dupa cum este cunoscut, microbul se transmite prin saliva. Ce face deci preotul cu Trupul si Sangele Domnului, care ramane? Il varsa in chiuveta? Acesta nu este insa un pacat mare?

Un astfel de lucru nu se intampla niciodata, a raspuns predicatorul. Hristos nu se infecteaza cu microbi. Si din nemuritoarele Taine nu exista niciun pericol de infectare.

Doctorul insa nu putea sa creada. Atunci acela l-a sfatuit sa urmareasca Liturghia si la sfarsit sa se aseze undeva, incat sa vada miscarile preotului in timpul consumarii continutului Sfantului Potir. Asa s-a si intamplat. Doctorul a vazut cu ochii lui cum preotul slujitor a consumat Sfintele Taine. L-a vazut chiar cum pune vin ca sa nu ramana nici urma din Trupul si Sangele Mantuitorului. De atunci doctorul nu numai ca a crezut, ci se impartasea si el cu bolnavii”.

*

“Exista crestini carora le este frica sa se impartaseasca ca nu cumva sa ia microbi! Daca ar fi fost asa, nu ar mai fi trait niciun preot, deoarece ei la sfarsit consuma continutul Sfantului Potir din care se impartasesc mereu sute de credinciosi cu boli diferite. Cu toate acestea, niciun preot nu a patit niciodata nimic. Trupul si Sangele Domnului sunt foc.

Una din multele intamplari care dovedesc incontestabil acest adevar este si urmatoarea: cand mitropolitul din Hio, Pantelimon Fostinis (+ 1962) era predicator in Attica, a mers candva la spitalul Sotiria. Acolo i-au adus asistentii o tava mare cu multe lingurite.

De ce ati adus toate acestea?

Ne-au spus doctorii sa impartasiti cu acestea pe bolnavi, incepand de la cei mai usor bolnavi si apoi pe cei grav bolnavi.

Nu este nevoie de aceasta, a raspuns cu credinta preotul.

Intr-adevar, la Sfanta Liturghie a impartasit normal pe bolnavi si apoi s-a apropiat de usile impartesti ca sa consume Sfanta Euharistie. A facut aceasta ca sa il vada toti, ca sa inteleaga doctorii ca Sfanta Euharistie este foc care arde totul”.

(Minuni si descoperiri din timpul Sfintei Liturghii, Ed. Egumenita, Bucuresti, 2009)

Mitropolitul Nicolae din Messogia și Lavreotiki: Este posibil ca Sângele și Trupul Domnului să ne infecteze?

“De secole se împărtășesc creștinii, bolnavi sau sănătoși, din același pahar, cu aceeași linguriță, niciodată nu se spală, niciodată nu se curăță și niciodată nu s-a observat nimic, nici o îmbolnăvire. Preoții spitalelor împărtășesc credincioșii și bolnavii, iar acestora nu li se întâmplă nimic. Sfânta Împărtășanie este ceea ce este mai sfânt în Biserica noastră, cel mai bun medicament pentru trup și suflet. Asta este cea mai mare învățătură și experiență a Bisericii noastre. Câți nu cred în miracolul Învierii Domnului, câți ironizează nașterea Lui din Fecioară, câți neagă frumosul miros ale sfintelor moaște, câți desconsideră sfintele moaște, câți uneltesc împotriva Bisericii noastre, câți cer să dispară și cea mai mică urmă de credință din sufletele noastre, este normal ca să încerce să se folosească și de această nouă gripă ca să se ia de Sfânta noastră Împărtășanie. [...]”

Nota bene: Mitropolitul Nicolae a fost medic și cercetător în biomedicină la Universitatea Harvard, precum și fost președinte al comisiei de Bioetică a Bisericii din Grecia.

(Un mitropolit grec despre gripa porcina, Sfanta Impartasanie si... confesiunile fara Taine si Duh)

Teologul Jean-Claude Larchet: Cum sa admitem ca preotii sa semene asemenea indoieli?

“[...] Într-adevăr, mulți credincioși se pot tulbura de comentariile [protoiereului mitropoliei Sfinției Voastre], apropiindu-se de Sfânta Împărtășanie cu indoieli apărute în urma acestora, fapt care poate avea consecințe grave pentru viața spirituală a credincioșilor dar și pentru sănătatea lor. Într-adevăr, așa cum citim în rugăciunile de înainte de împărtășirea cu Sfintele Taine și conform învățaturii părinților noștri, dacă nu ne apropiem cu multă credință și cu curățenie sufletească, Împărtășania ne va fi nu spre mântuire și vindecare, ci „spre judecată sau spre osândă” și putem ,ajunge neputincioși cu sufletul și cu trupul, împărtășindu-ne cu nevrednicie” (Rugăciunea întâi înainte de Împărtășanie, a Sfântului Vasile cel Mare). Măsurile preconizate de [protoiereul mitropoliei] sunt departe de a proteja credincioșii de boli, ba chiar îi îmbolnăvesc din pricina lipsei de credință pe care o exprimă și o inspiră!

Oare cum mai pot fi crezuți preoții care șterg Sfânta Lingurița după fiecare împărtășanie [asa cum fac, de pilda si unii arhieriei romani chiar din Franta!, n.n.], atunci când spun rugăciunea de înainte: „Cred că acesta este însuși preacurat Trupul Tău și acesta este însuși scump Sângele Tău” sau: „dă să-mi fie și mie acestea spre tămăduirea sufletului și a trupului”?

Iar cei cu credința slabă și care se îndoiesc pot să se lipsească de Sfânta Împărtășanie. Dar cum să admitem că preoții, al căror rol este de a întări credința credincioșilor și de a ne fi exemplu, pot să semene asemenea indoieli acolo unde altfel nu ar exista sau să întarească indoielile acolo unde există deja?

Astfel de cuvinte și atitudini atacă inima credinței noastre, căci El, Cel care a învins moartea, Hristos Cel Atotputernic, Doctorul suprem al sufletelor și trupurilor, care are puterea de a vindeca bolile sufletului, minții și trupului și care face în fiecare zi o mulțime de minuni dăruind credincioșilor prea Sfântul Său Trup și Sânge, este prezentat ca o posibilă sursă de boală și este supus unor măsuri profilactice?

Din păcate, asemenea denigrări s-au răspândit deja în unele țări. Știm că preoții din Patriarhia Antiohiei sunt învățați să toarne de la distanță Trupul lui Hristos în gura credincioșilor, astfel încât să nu riște ca Sfânta Linguriță să le atingă gura; mai știm că în unele parohii din SUA, Sfânta Împărtășanie se dă cu lingurițe de plastic de unică folosință

(puteți vedea chiar și fotografiile ale acestei practici pe internet). Oare o să ajungem într-o zi să punem vreun antiseptic sau antibiotic în Sfântul Potir?

Este important ca episcopii din Europa de Vest să ia măsurile necesare ca astfel de practici nelegiuite să nu pătrundă și în continentul nostru. [...]

(Psihoza gripei noi și atacul la inima credinței noastre)

Sfintele Taine – izvorul cel fără de moarte

pr. asist. Silviu TUDOSE

“Din motive practice, pentru a nu se prelungi excesiv timpul împărtășirii, dar și pentru a fi evitate eventualele profanări, a fost introdusă lingurița. Ea se confecționează dintr-un metal prețios, se sfințește și se folosește numai pentru împărtășire. Tâlcuitorii cultului au văzut în ea un simbol al cleștelui cu care îngerul din vedenia proorocului Isaia a luat un cărbune aprins și i-a atins buzele (Isaia VI). Desigur că, în cazul lui Isaia, cărbunele aprins era chip al însuflării sale de a propovădui cuvântul lui Dumnezeu. Pentru noi, însă, cărbunele este chip al Sfintei Împărtășanii, numită în rugăciuni „cărbune și foc arzător”. Sub chipul unui clește apare lingurița și în iconografia Bisericii (de exemplu, în mâna starețului Zosima, care o împărtășește pe Cuvioasa Maria Egipteanca, după mulți ani de pocăință). Rămâne de neînțeles teama unora, atât preoți, cât și credincioși, de a se împărtăși cu aceeași linguriță. Unii fac chiar tot posibilul ca ea să nu se atingă de buzele celui care se împărtășește. Până una alta, cei care se tem ar trebui să se gândească la „izvorul cel fără de moarte” și să nu se mai îndreptățească folosind argumente anterioare secolului al IX-lea când, așa cum am văzut, practica Bisericii era alta. Dacă Biserica și-a însușit împărtășirea cu lingurița, înseamnă că nesocotirea ei este un semn al lipsei de ascultare și, în fond, al necredinței”.

Crestinortodox.ro: De la lingurita ca obiect liturgic, la lingurita de unica folosinta

Adrian Cocosila

“(…) Au existat cazuri în unele biserici ortodoxe când s-a întrebuitat la împartășirea credincioșilor lingurite de unica folosinta sau lingurite sterilizate. Cauza? Refuzul unora de a se împartăși cu lingurita comuna. A rămane la credinta ca aceasta lingurita e mai degraba purtatoare de microbi decat de cele dumnezeiesti, înseamna a nesocoti cele sfinte. Oare în indemnul de la Heruvic “toata grija cea lumeasca sa o lepadam” nu e cuprinsa si lepadarea unei astfel de griji? A ajuns microbul mai puternic decat Dumnezeu? Sigur nu. Insa, alt lucru e cert: în astfel de situatii credem mai mult în puterea microbului decat în puterea lui Dumnezeu. Ma întreb cum mai percepe o astfel de persoana chemarea la împartășire: “cu frica, cu credinta, cu dragoste sa va apropiati”?

Probabil se înarmeaza cu o lingurita de unica folosinta si asa scapa de frica, are credinta ca ramane sanatoasa si da dovada ca are dragoste fata de trup. O mai mare ratacire nu vad. Ignoranta în aceasta directie constituie o reala problema, care ar trebui sa ne preocupe serios. Nu aceasta este Ortodoxia. Ea nu ofera paine si vin, ci Trupul si Sangele Domnului”.

(3) Opinia domnului Vasile Chira în legătură cu împărtășania bolnavilor contagioși

Observăm că domnia sa îndeamnă la Sfânta Spovedanie, deci la pregătire, ceea ce este un lucru bun.

Spovedania este un act terapeutic prin excelență deoarece păcatul este „boala ce otrăvește sănătatea sufletului” și în cele din urmă mușcă din trup. Spovedania nu poate fi pusă pe picior de egalitate cu o consultație psihiatrică sau cu o introspecție psihanalitică. E adevărat, din punct de vedere psihologic are și acest caracter confesiv, liniștitor, însă îl depășește. Pocăința este o Taină, nu o simplă ședință, ea aduce iertare, nu numai ascultare și sfat din partea terapeutului. Penitentul a fost găsit și adus aici în spate de către Hristos pentru a-l însănătoși ca pe un mădular al Trupului Său mistic. Păcatele să fie mărturisite fără sfială, căci Dumnezeu S-a făcut om și ne înțelege slăbiciunile. Dacă nu le mărturisești preotului ajungi să le spui psihiatrului, care nu are putere de dezlegare. Sunt răni sufletești care nu se pot tămădui cu chimioterapie.

Bolnavii de SIDA vor participa la Sfânta Liturghie unde Mielul lui Dumnezeu se jertfește neîncetat pentru lume. Aici suferința lor va primi un sens. Pentru a întreține comuniunea permanentă cu Dumnezeu, cei infectați cu HIV/SIDA se vor împărtăși sistematic cu Trupul și Sângele lui Hristos.

[aici observăm un dereglaj prin exagerare și o lipsă de discernământ. Nu toți bolnavii de SIDA se pot împărtăși des, nu toți se pot împărtăși sistematic, iar unii nu se pot împărtăși până la moarte, în funcție de păcatele care i-au dus la această boală. Aceasta ca să nu se îmbolnăvească mai tare sau să moară mai repede sau să se și osândească – n.n.]

În acest fel, se unesc deplin cu „Doctorul trupurilor și al sufletelor”, cu Cel ce a învins definitiv moartea. Dacă nu se poate sustrage din ghearele necruțătoare ale virusului HIV, care biologic îl va devora, bolnavul va mânca din Dumnezeu, Izvorul și Arhitectul a tot ce este viu.

CAPITOLUL 16

ADMINISTRAREA TAINEI SFINTEI EUHARISTII ÎN INFECȚIA CU HIV/SIDA

Sfânta Euharistie (împărtășanie) este hrana vieții spirituale, Taina prin care ne împărtășim cu Hristos sub chipul pâinii și al vinului. Cuvântul Euharistie înseamnă în limba greacă mulțumire pentru că în momentul instituirii ei la Cina cea de Taină, Mântuitorul a frânt pâinea numai după ce a mulțumit Părintelui Ceresc. (136)

*Prin minunea prefacerii elementelor euharistice în Trupul și Sângele lui Hristos eternul se temporalizează. De dragul fânței, **veșnicia coboară** în timp, mărșăluind prin tenebrele istoriei ca un **prezent** continuu. Creatul se împărtășește cu Necreatul, îndumnezeindu-se. (136)*

[domnul Vasile Chira fiind profesor de filozofie pune accent pe fire și metodă, pe îndumnezeire impersonală, în loc să înțeleagă taina persoanei și a pregătirii unice a ei. Vom vedea că atunci când vorbește ca un creștin, iar nu ca un filozof, se corectează apropiindu-se de unicitate a persoanei și de întâlnirea cu Persoanele Sfintei Treimi – n.n.]

Primindu-L prin Euharistie pe Hristos Care a murit și a înviat, bolnavul de SIDA se pregătește și pentru sfârșitul lui, pentru o moarte pe care o va depăși în El, și asemeni lui Hristos, o va oferi Tatălui ca un dar. (136) Uniți cu Hristos euharistie nu ne mai pasă de moarte, căci avem în noi “leacul nemuririi”, după cum ne asigură chiar El în Evanghelie : “Cel ce mănâncă Trupul Meu rămâne întru mine și Eu întru el ” (Ioan 6, 56).

Alături de teama de sala de operație, de serviciul stomatologic, practica împărtășirii cu lingurița din potir constituie, cel puțin teoretic, obiectul unei fobii față de infecția cu HIV/SIDA. (135) În California, autoritățile religioase au sfătuit preoții să nu bea din același vas cu credincioșii. (30) Problema este foarte delicată, pentru că în potir este Hristos Mântuitorul lumii, iar alături de viață este moartea (virusul HIV), acceptând că prin contactul linguriței cu secrețiile bucale ale credincioșilor virusul ar ajunge în potir. Ar fi un paradox de logică umană și divină să mori înghițind Viața!

[numai că Dumnezeu este mai presus de logică. Este Dumnezeu – Logos-ul – n.n.]

Cei infectați cu HIV/SIDA, mai ales în stadiile avansate ale bolii, prezintă la nivel bucal ulceratii aftoase și herpetice, carii profunde care sângerează, abcese dentare, leucoplakia linguală, excoriații provocate de Candida, leziuni provocate de Sarcomul Kaposi, sângerări la nivelul gingiilor, stomatite etc. In această situație, secreția bucală a unui bolnav de SIDA ar fi un cocktail sanguinolent de agenți infecțioși printre care și virusul HIV.

Există două poziții:

- *Trupul și Sângele lui Hristos anihilează acțiunea oricărui agent infecțios;*
- *Modalitatea de împărtășire cu Sfânta Euharistie (lingurița comună) este un mijloc de vehiculare a unor agenți patogeni, inclusiv a virusului HIV. De aici, rezervele față de apropierea de potir.*

Ca de obicei, e posibil ca adevărul să nu aparțină extremelor.

[dimpotrivă, Adevărul este realitatea care include ceea ce este adevărat în extreme, în mod antinomic, completându-se pentru a înțelege atât marginile, cât și ceea ce este dincolo de margini. De aceea Sfinții Părinți ne învață că Hristos Cel nebirit de nici o boală și nici chiar de moarte se află în Sfintele Taine și ne dă în mod nevăzut să biruim și noi acestea, însă numai dacă și noi avem grijă de latura văzută a realității (bolii și Euharistiei):

1264. -“Dacă preotul va face păcatul de moarte și va înnegri sfintele puse la uscat deasupra cărbunilor sau nu le va usca bine și după aceea vor mucezi în cutie, să nu mai

împărtășească cu ele, ci la viitoarea liturghie să scoată alt agneț și pe acela să-l usuce bine, iar pe cel stricat să-l potrivească la proscomidie. In decursul anului, dacă se vor sfârși sfintele cele uscate, poate să scoată și să usuce alt Sfânt agneț. Orice fel de greșală față de Sfânta împărtășanie, preotul o va spovedi la duhovnicul său, iar dacă păcatul va fi mare, el va fi trimis la episcopul eparhiot pentru dezlegare”, -IPD, XI, 2. [...]

1273. - **“Și pentru aceasta se pune acea apă caldă ca să adeverească cum că sîngele și apa ce au curs din sfînta coastă a Domnului nostru Iisus Hristos au fost vii și de viață făcătoare, iar nu moarte... Și iarăși căldura credinței închipuiește ca cel ce se apropie să se cuminece, dator este să o aibă și să o păzească caldă, iar nu rece, că credința rece nu este credință, ci necredință. Nici nu trebuie să fie omul nici rece nici cald, ci desăvîrșit cald cînd se cuminecă, adică desăvîrșit credincios...”** (Apost. 3, 15). - Ep. Damaschin As. p. 39.

1274 -**Liturghisitorii după ce s-au spălat pe mâini nu trebuie să mai facă metanii atingîndu-se cu mîna de pămînt, ci să facă numai închinăciuni atunci cu mîna pînă la pămînt dar fără a-l atinge și nici să ia cu mîna potnojiile sau covoarele, căci ei umblă cu mîinile pe sfintele vase, procovețe și cu sfintele taine. Ei pot îngenunchea, dar fără a se atinge cu mîna de pămînt sau de alte lucruri mai puțin curate, fiindcă cele sfinte trebuiesc cinstite cu toată grija și evlavia în duh și în adevăr** (Agheu 2, 11-15).

1275. -**Centrul liturghiei îl formează rugăciunile de sfințire -epiclesa-prin care se cere de la Dumnezeu-Tatăl, ca să trimită pe Duhul Sfânt, spre a sfinți și a preface plinea și vinul în însuși trupul și sîngele lui Iisus. El cît a stat pe pămînt, ca om trupesc și sufletesc n-a fost pretutindeni (Matei 2, 14; Ioan f>, 24; Luca 24, 52; F. Ap. 20, 11), tot așa și în sfîntă euharistie este prezent cu același trup cu care a trăit, s-a dăruit, a pătimit, a fost împuns cu sulița în coastă și cu fiecare pomenire a Sa, acum este prezent pe sfîntă masă, dăruindu-se nouă cu trupul Său cel nou, mereu în devenire pentru noi și pentru ca să-L putem mânca, El rămîne supus transformării, păstrării, vărsării, îngrijirii și deci mucezirii, oțetirii (Ioan 12, 24). Forma văzută rămîne aceeași pîne și vin dar substanța este asimilată de stomacul nevăzut al trupului Său, într-un chip pe care numai Dumnezeu îl știe și care constituie partea mistică a tainei. Prin forma văzută El este mereu întrupat alături de noi, prin substanța transformată și devenită în chip tainic însuși trupul și sîngele Său , el aparține veșnicului ipostas cel unul în Treime și prin El, noi devenim vițele viei altoite în tulpina Fiului lui Dumnezeu, întru credință, care mută munții, întru nădejdea reală și întru posesiunea dragostei adevărate și veșnice care se va desăvîrși numai cînd vom deveni ca El, împreună cu El (Ioan 13, 20; 14, 9; Luca 5, 1-10; I Cor. 13, 1-13).**³⁴

Așadar în latura văzută (lăsată pentru ca să-L putem mânca) Hristos rămîne supus transformării, păstrării, vărsării, îngrijirii și mucezirii, oțetirii. De aceea preotul trebuie să aibă grijă de latura văzută, atât de ceea ce provoacă prin ea credincioșilor (de exemplu simțirea căldurii) și materiile pe care le pune în Sfintele Taine, dar și de igiena evlavioasă.

Este evident, așadar, că preotul evlavios crede că în Sfintele Taine se află în chip nevăzut Viața Hristos nebiruită, dar în același timp are grijă de latura văzută ca să nu se strice, să nu se murdărească, să nu capete gust prost sau aspect neplăcut sau temperatură nepotrivită.

Este evident, așadar, că mucozitățile, rujul, strugurelul și microbii nu-și au locul în Sfintele Taine, prin grija preotului.

Nu este, așadar, nici o contradicție între cele două extreme, ci o completare, ele fiind de fapt margini ale aceleiași probleme. Marginea fără de margine nevăzută este prezența lui Hristos ce copleșește mintea și marginea văzută este grija pentru ca simțurile să participe și ele cu dragoste la unirea cu Dumnezeu, fără a fi forțate. Firea în Ortodoxie se vindecă nu se violează.

Numai cei care nu țin cont de amîndouă aspectele sunt într-o extremă.

Cei ce nu țin cont de latura nevăzută, de dragul celei văzute, împărtășesc fără discernămînt (și de cele mai multe ori fără pregătire) ca pe niște bolnavi eventuali și pe cei sănătoși sau ca și cum am fi cu totul lipsiți de purtarea de grijă a lui Dumnezeu supuși terorii microbiene. Această manifestare este rodul cugetării trupești (reflectare a materialismului de tip religios iudaic) ce privește viața noastră într-un mod impersonal ca pe un lanț de reacții biochimice asociate unei furtuni mecanice. Ei sunt la extrema necanonică a scârbei și exagerării prin

³⁴ **Jerom. Nicodim SACHELARIU**, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

lingurițele de unică folosință, cleștișori și catapultarea Euharistie din linguriță fără atingere în gât, ca și cum primitorul Sfintelor Taine este un pericol public. Ce jignitor pentru el și pentru Hristos! Și toate acestea în numele credinței! Dar aceasta nu este credință, ci doar un ritual religios făcut doar ca o nevoie socială.

Cei ce nu țin cont de latura văzută, de dragul celei nevăzute (de fapt de dragul părerii de sine că ar fi credincioși), împărtășesc fără discernământ (neținând cont de fireasca pregătire și separare) ca pe niște sănătoși pe cei cu adevărat bolnavi (sau posibili contagioși) sau ca și cum nu ar trebui să avem purtare de grijă pentru cunoașterea și supunerea firii (deci, implicit și a microbilor). Această manifestare este rodul cugetării ce disprețuiește trupul și legile lui (reflectare a spiritualismului de tip origenist-păgân) ce privește viața noastră ca fiind purtată magic de Dumnezeu care nu ar ține cont nici de materie, nici de formă, creații binecuvântate, chiar dacă secundare. Ei sunt la extrema necanonică a neglijenței și ignoranței în cunoașterea firii prin profanarea Euharistiei datorită amestecului Ei cu tot felul de lucruri străine și stricate, ca și cum primitorul Sfintelor Taine este un gunoi lipsit de importanță în care poți arunca orice și supus hazardului îndrăzneț de a supraviețui în condiții limită. Ce lipsă de atenție, delicatețe și dragoste față de el și față de Făcătorul firii și dăruitorul chibzuinței! Ce dispreț pentru Ziditor și capodopera creației Lui: Omul! Și toate acestea în numele credinței! Dar aceasta nu este credință ci fanatism.

– n.n.]

Mântuitorul Hristos este prezent în chip absolut real în elementele euharistice. Cu toate acestea, Biserica avertizează preoții asupra unor situații excepționale, în care partea văzută ar fi supusă unei posibile degradări. (145) în spiritul acestei griji pe care o are Biserica față de situațiile imprevizibile și delicate care pot apărea, se cuvine să avem o corectă înțelegere a lucrării Sfintelor Taine și să recunoaștem faptul că și omului îi revin anumite răspunderi față de păstrarea cu grijă a părții văzute a Sfintei Euharistii.

Sfânta împărtășanie pentru bolnavi, făcută în Joia Patimilor, dacă nu este uscată bine sau este păstrată în condiții de umiditate se poate mucegai (a se vedea capitolul de la sfârșitul Liturghierului: Povățuiri necesare sfinților slujitori). (80)

Unele tratate de pastorală mai vechi, când băntuiau epidemii de tifos exantematic, holeră, dizenterie, scarlatină etc., îndemnau pe preotul care mergea la bolnavul "de morb infecțios" să aibă cruce, carte și epitrahil destinate numai acestui scop, iar atunci când îi împărtășește să aprindă pe masă o lumânare și după folosirea linguriței să o treacă prin flacăra. (21)

În istorie se relatează cazul unui împărat care a murit după împărtășanie pentru că împărțeaua l-a îndemnat pe preot să pună în potir, peste Sfântul Trup și Sânge, otravă.

[este evident că prin slujirea preotului cu un astfel de gând nu s-a prefăcut pâinea și vinul în Trupul și Sângele lui Hristos, decât numai dacă împăratul ar fi avut o viață autentică de pocăință încât să fie învrednicit de Dumnezeu cu o astfel de moarte minunată: spovedit curat și împărțit chiar în timpul morții. Cine și-ar putea dori mai mult decât atât?

Vedeți și mărturia Părintelui Lucian Grigore de cum i s-a pus lui și tatălui sfinției sale otravă în Sfintele Taine și nu a murit, fiindcă mintea le era la slujire nu la otrăvire – n.n.]

În perioada interbelică la spitalul "Sfântul Pantelimon" din București, preotul care slujea pe secția unde erau internați luetici, împărtășindu-se din același potir din care cumineca bolnavii (cu lingurița) s-a infectat de sifilis (comunicare personală, P. C. Arhimandrit Dr. IRINEU CHIORBEJA).

[un semnal de alarmă din partea lui Dumnezeu ca să oprească de la Sfânta Împărtășanie pe cei care sunt desfrânați și pentru a respecta Sfintele Canoane referitoare la împărtășania celor bolnavi.

P. C. Arhimandrit Dr. IRINEU CHIORBEJA este și medic, deci cunoaște epidemiologie (a fost doctorul patriarhilor Justinian și Iustin³⁵):

Sifilisul primar se transmite de obicei prin contact sexual direct cu leziunile unei persoane infectate.[7] În termen de circa 3-90 de zile după expunerea inițială (în medie 21 de zile) în punctul de contact apare o leziune a pielii numită șancru.[4] [...]

³⁵ <<http://ziarullumina.ro/povestea-unui-ieromonah-transilvanean-6894.html>>, vineri, 13 mai 2016.

Sifilisul secundar apare la circa 4-10 săptămâni după infecția primară.[4] În timp ce stadiul secundar este renumit pentru manifestările sale diferite, cele mai comune simptome implică manifestări cutanate, ale membranelor mucoase, și ale ganglionilor limfatici.[9] [...]

Sifilisul terțiar apare la circa 3-15 ani după infecția inițială și poate avea trei forme diferite: sifilis gomatos (15%), neurosifilis tardiv (6,5%) și sifilis cardiovascular (10%).[4][11] Fără tratament, o treime din persoanele infectate ajung la stadiul terțiar.[11] În acest stadiu boala nu este infecțioasă.[4]³⁶

Așadar: sifilisul primar și secundar este contagios (1-2 ani), sifilisul terțiar nu este contagios (apare după 3 ani).

CANONUL 12

Pe cel ce a făcut desfrânare, călugăr sau mirean, îl sfătuim să nu se împărtășească doi ani, dacă va voi după ceasul al nouălea să mănânce mâncare uscată (adică pâine și apă) și să facă și câte două sute cincizeci de metanii. Iar de se va lenevi și nu va voi, să plinească vremea cea hotărâtă de Părinți.

Însemnare

Canonul 4 al Sfântului Grigorie de Nyssa, pe cel care desfrânează îl oprește 9 ani de la Dumnezeiasca împărtășanie, iar Canonul 59 al Marelui Vasilie îl oprește șapte ani. Canonul 22 pe cei ce strică fecioria femeii sale mai înainte de a primi binecuvântarea căsătoriei îi oprește patru ani (așa cum Părinții cei mai înainte de Vasilie au canonisit desfrânarea; vezi Canonul 20 al Sinodului celui din Ancira), că stricarea fecioriei femeii sale se numește desfrânare, după Canoanele 25 și 26 ale Marelui Vasilie.

Sfinții Părinți recomandă, în urma desfrâului, fie oprirea cel mai puțin 2 ani de la Sfânta Împărtășanie (dacă va voi penitentul ca doar după ceasul al nouălea să mănânce mâncare uscată – adică doar pâine și apă – și să facă și câte două sute cincizeci de metanii) sau 7 ani. Nu credem că toți din salonul de luetici erau bolnavi nevinovați de desfrâu îmbolnăviți de soții lor infideli.

Așadar, dacă ar fi respectat Sfintele Canoane care opresc de la împărtășanie în urma desfrânării (cel mai puțin 2 ani), Părintele nu s-ar fi infectat, fiindcă după 2 ani sifiliticii nu mai sunt contagioși (cu atât mai mult dacă au venit la o pocăință atât de aspră – mâncare uscată după ora 15,00 și 250 de metanii/zi – desigur că erau și preocupați de sănătatea lor, urmând desigur și tratamentul corespunzător atât cel trupesc cât și cel sufletesc).

În realitate, însă, dacă a admis preacuviosul să se împărtășească cei din salonul de sifilitici, este exclus să fi dat 250 de metanii, mâncare uscată (pâine și apă) după ceasul al nouălea la niște oameni bolnavi, dependenți de mâncarea din spital. Deci ar fi trebuit să se împărtășească aceștia cel mai devreme după 7 ani.

Dacă respecta măcar canonul împărtășaniei bolnavilor contagioși (separată de cei sănătoși și chiar de preot), iar nu s-ar fi îmbolnăvit.

Așadar cauza acestei probleme (a îmbolnăvirii în urma Cuminecării) este tocmai nepregătirea (sau pregătirea necorespunzătoare a celor care se împărtășesc), nicidecum lingurița.

A combate transmiterea bolilor infecțioase prin lingurița de plastic în loc de pregătirea canonică și duhovnicească a preotului și a celui ce se împărtășește, este echivalentul combaterii transmiterii bolilor venerice prin prezervativ în loc de oprirea desfrâului și sădirea curăției. Dumnezeu a lăsat astfel de boli ca de frica lor omul să nu mai păcătuiască. Dar omul vrea să se îndulcească de păcat și concomitent să scape de durerile care vin în urma lui aici (uitând sărmanul că suferința de după moarte este mai cumplită pentru cei care nu s-au curățit prin suferința de aici).

O astfel de inovație a linguriței de plastic la Sfânta Împărtășanie ce vrea să înlocuiască pregătirea serioasă a duhovnicului și celui ce se cuminecă este (după înțeleșurile ei profunde) o nouă construcție a Turnului Babel (făcut pentru ca oamenii să poată păcătui în voie, dar să scape de un nou potop, în loc să facă voia lui Dumnezeu ca scape de păcat și prin aceasta și de canonul dat lui).

Iar la acel lucru neplăcut lui Dumnezeu era povățuitor Nimrod cel înainte pomenit, arapul (negrul uriaș, fiul lui Cuș, nepotul lui Ham) acela pe toți spre facerea turnului i-a rînduit și

³⁶ <<https://ro.wikipedia.org/wiki/Sifilis>>, vineri, 6 mai 2016.

ridicat, vorbind cele potrivnice lui Dumnezeu către popoare și spunindu-le ca El este aspru și nemilostiv spre neamul omenesc, pentru ca în zilele părinților lor a adus potop pe fața pământului și i-a pierdut pe toți cei ce locuiau pe el, de la om pînă la dobitoc și fiarele și pasările, „Și sa facem - zicea - de va voi Dumnezeu ca iarăși ca și mai înfi sa aducă potopul, ca sa ne piardă pe noi, precum pe cei dintîi oameni i-a pierdut. Deci sa ascultați sfatul meu, o, oamenilor: Veniți sa zidim un turn mare și înalt ajungînd pînă la cer și, cînd va voi Dumnezeu ca iarăși cu potopul sa acopere pământul, intru acea vreme pe turn ne vom sui și vom scăpa de potop, încă sa zidim și o cetate lîngă turn, ca sa nu fim departe de la dînsul. Fiindcă atunci cînd fără de veste vor începe a năpădi apele potopului, cu lesnire în turn vom scăpa, aproape fiind și așa nu va putea Dumnezeu sa ne piardă pe noi cu apele. Apoi vom fi și slăviți pentru turn și pentru cetate și pomenirea noastră va fi în veci”.

Așa grăind prea mândrul acela arap Nimrod, popoarele ca niște fără de minte și spre rău mai grabnici decît spre bine, au ascultat sfatul celui fără de minte și lui Dumnezeu potrivit, și s-au supus lui Nimrod, ca povățuitorul lor, și au început zidirea. Așa și lui Dumnezeu potrivit s-au făcut și seminția lui Sem și a lui Iafet și-au pierdut slobozenia lor, robindu-se seminței celei de slugă a lui Ham lui Nimrod, fiindcă-l ascultau pe el toți ca pe domnul și stăpînul lor și făceau lucrurile ce li se porunca de el. Iar Ever unul fiind din strămoși lui Hristos, fiul lui Sala (Selah), nepotul lui Cainan, strănepotul lui Arfaxad, prea strănepotul lui Sem acela drept bărbat fiind, și adevărat de Dumnezeu cinstitor fiind, cu seminția sa nu se învoia la acel lucru împotriva lui Dumnezeu și s-a deosebit de la dînșii. (Conf. Chedrin, fila 11; Ioan Navclir, fila 10).

Aceia intru nefolositorul acela lucru al zidirii turnului s-au ostenit 40 de ani, și ridicase înălțimea lui mai sus de nori, dar nu putură ca după al lor gînd sa-l săvîrșească pe el, pentru că S-a pogorît Domnul și le-a amestecat limbile lor, în 71 (șaptezeci și una) de limbi. Iar pe cea a 72-a limbă a lăsat-o lui Ever care de la Adam s-a început, fiindcă Ever nu era părtaş celor ce zideau turnul, deci și limba strămoșească întrînsul și în seminția lui întregă s-a păzit. Și de atunci seminția lui s-a numit evrei, iar limba aceuia s-a numit limba evreiasca. Deci era numărul limbilor împărțite, după numărul semințiilor și a capetelor celor ce povățuiau fiecare în seminția sa, cînd zideau turnul, pentru ca erau ei 71 iar peste dînșii Nimrod, ca un împărat și stăpîn, poruncitor era. Apoi amestecîndu-li-se limbile, nu-și mai înțelegeau unul altuia vorbele. Pentru ca unii zidind porunceau sa aducă pietre, iar aceia aduceau apă, alții cărămizi poruncind sa se aducă, iar aceia le aduceau tină, sau altă oarecare materie. **Și se făcuseră ei ca niște ieșiți din minte și uimiți, pentru că și frica căzuse peste dînșii din nevăzuta venire a lui Dumnezeu, și tremurînd alergau din înălțimea turnului jos. Apoi un vint mare prin Dumnezeiasca porunca și un duh de vișor a năpădit și, a risipit cea mai mare parte a acestui turn și i-a ucis pe mulți din ei, care mai cu osîrdie se îndeletniceau la zidire. Și așa au încetat de la lucru, pentru ca au cunoscut Dumnezeiasca mînie și se căutau unul pe altul care să poată înțelege vorba unul altuia. Și de atunci s-a chemat locul și cetatea Babilon, care se zice "tulburare" sau "amestecare" ca acolo a tulburat Domnul pe poporul cel păcătos. Și le-a amestecat limbile lor iar tara aceea s-a chemat Babilonia. Apoi după tulburarea și amestecarea aceea, s-au despărțit popoarele prin lume, fiecare în partea sa cea de strămoșul Noe hotărâtă.³⁷**

Ce mai înțelegem din faptele de mai sus este că precum cei care aveau cugetarea trupestă (a evitării morții cu păstrarea păcatului) nu au reușit nici măcar să construiască acel turn fără de lege și caraghios în ideologia lui (fiindcă Dumnezeu ar fi putut da un potop mai înalt decît orice turn), tot așa nici prezervativul, nici lingurița de plastic nu se pot lupta cu Dumnezeu cînd prin judecățile Lui vrea să pedepsească cu boală și moarte pe păcătoșii care desfrînează sau se împărtășesc nepregătiți și/sau cu nevrednicie, tocmai din dragoste pentru ei (spre a deveni fericiți întorcîndu-se de la păcat și/sau spre înțelepțirea altora). 1000 de rînduri de prezervative de ar folosi sau chiar împărtășanie sterilizată cu raze gamma de ar lua, tot se vor îmbolnăvi și vor muri dacă nu lasă păcatul. Sau **cu atît mai mult se vor îmbolnăvi:**

Pil 10:24 De ceea ce se teme cel nelegiuit nu scapă, iar cererea celor drepiți (Dumnezeu) o împlinește.

³⁷ Sfântul †Dimitrie al ROSTOVULUI, *Hronograf adică numărare de ani*, Ed. Pelerinul Român, Oradea, ²2005, pp. 159-161.

După cum nici bolile contagioase nu pot îmbolnăvi pe cel cu frica lui Dumnezeu, cu credință și dragoste (deci urmând în toate poruncile lui Hristos, deci respectând Sfintele Canoane) se apropie de Sfânta Împărtășanie (dacă Dumnezeu nu îngăduie aceasta pentru a ne învăța să fim nu numai râvnitori, dar și chibzuiți).

Ioan_14:15 De Mă iubiți, păziți poruncile Mele. Ioan_14:21 Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu și Mă voi arăta lui. Ioan_15:10 Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea după cum și Eu am păzit poruncile Tatălui Meu și rămân întru iubirea Lui.

Parcă și epidemiologia sifilisului (legile prin care se transmite această boală) respectă Sfintele Canoane, ca să ne îndemne și pe noi ale respecta. Parcă în epidemiologie este scris negru pe alb într-un mod foarte simplu unde a greșit precăvioșia sa și ce ar fi trebuit să facă pentru a nu se îmbolnăvi și a nu primejdi (în viața de aici și în cea veșnică) pe ucenicii săi.

De ce nu a fost această întâmplare la un salon de tuberculoși? Tocmai pentru a avea o evidență asupra faptului că încălcarea Sfintelor Canoane este pricina îmbolnăvirii, iar nu folosirea unei singure lingurițe.

Dacă ar fi greșit din simplitate sau neștiință sau ar fi vrut să învețe prin acea împărtășanie necanonică (dar cu smerenie pentru mărturisirea Ortodoxiei că în Sfintele Taine se află Trupul și Sângele lui Hristos) pe colegii lui medici de la Spitalul Sfântul Mare Mucenic Pantelimon despre puterea Euharistiei poate l-ar fi păzit Dumnezeu fără să se îmbolnăvească (tot așa cum îi păzește pe toți preoții care se împărtășesc după cei bolnavi și nu se îmbolnăvesc).

Dar precăvioșia sa fiind și Arhimandrit (mai mare al călugărilor), și doctor era chemat la o cunoaștere a firii (atât prin medicină cât și prin preoție, dar cu atât mai mult prin călugărie). Ar fi putut să o învețe prin osteneala studiului Sfintelor Canoane și străduința de a le urma, indiferent de ce zice lumea. Dacă nu a vrut așa, a fost învățat într-un mod mult mai dureros (prin însăși realitatea lucrurilor) de Însuși Cel din Sfintele Taine. Hristos poartă (într-un chip neînțeles și fără a primi vreo mângâiere) durerile noastre ale tuturor, și răstignindu-Se și pentru aceasta dorește ca preoții să iubească și Sfintele Canoane și chibzuința medicală, și să ne transmită și nouă această învățătură.

Este nevoie ca preoții să înțeleagă dacă nu din frica de iad, atunci măcar din frica de boală să respecte Sfintele Canoane. Dacă nu cred în primejdia veșnică (la care se expun pe ei și pe fiii lor duhovnicești), să învețe măcar din primejdia de aici să urmeze Sfinților Părinți – n.n.]

Sunt posibile și cunoscute efectele fizice ale Sfintei Euharistii, de pildă preotul se poate îmbăta dacă toarnă mai mult vin în potir sau se poate îneca cu Sfânta Euharistie. Nu poate fi negată puterea Sfintei Euharistii, însă administrarea ei, din cutremur pentru prezența Trupului și Sângelui lui Hristos se cere făcută în condiții igienice minimale [dar mai ales canonice maximale – n.n.] . Altfel ar fi o ispitire a lui Dumnezeu care a îngăduit omului să găsească tehnici ultrasofisticate pentru izolarea germeilor patogeni și ca atare nu trebuie să se expună voit la astfel de primejdii.

E adevărat că dacă Dumnezeu voiește poate face minuni, nu numai să nu ne îmbolnăvim prin intermediul linguriței cu care este administrată Sfânta Euharistie, ci chiar să ne vindecăm de orice boală. Sfântul Francisc de Assisi a sărutat rănile leproșilor și a rămas nevătămat.

[de aici se vede că autorul nu este lămurit deplin nici în medicină, nici în Ortodoxie și nici în problema înșelării. Lepra nu este prea contagioasă și are timp de incubație lung³⁸. Cel care nu are dreapta credință nu este Sfânt, iar dracii pot face și ei minuni, copiindu-L pe Dumnezeu tocmai ca să susțină prin min(c)uni fie minciuna credinței, fie minciuna lucrării. Minuni + Adevăr + Pocăință = lucrare dumnezeiască, Minuni ± Minciuni ± Plăcere de sine = lucrare drăcească.

– n.n.]

Pe de altă parte, ulcerațiile la nivel bucal ale celor infectați cu HIV trebuie să fie importante ca să atingă doza minimă infectantă. Cel care se împărtășește după un seropozitiv HIV ar trebui să aibă și el la rândul lui leziuni bucale de continuitate pentru ca virusul să intre în fluxul sanguin căci dacă este înghițit, acidul gastric distruge virusul HIV.

³⁸ <<https://ro.wikipedia.org/wiki/Lepr%C4%83>>, joi, 5 mai 2016.

[**HIV nu se transmite prin:** aer (respirație, tuse, strănut), atingere, pupături (sărut "uscat"), îmbrățișare, alimente, apă, băi sau WC-uri publice, ștranduri, înțepături de țăntari sau alte insecte, **folosirea în comun a rechizitelor, jucăriilor, tacâmurilor și veselei.**³⁹

– n.n.]

După ce termină de cuminecat credincioșii, la sfârșitul Liturghiei, preotul este obligat să potrivească (să consume) Sfintele Taine rămase. Prin urmare, el ar fi persoana cea mai expusă. Dacă împărtășirea credincioșilor cu lingurița ar fi o cale de transmitere a infecției ar însemna ca toți preoții să se îmbolnăvească de SIDA, ceea ce nu se confirmă în realitate.

Cei scrupuloși care se împărtășesc trebuie să elimine orice suspiciune, deoarece chiar dacă, prin absurd, s-ar transmite, preotul ia măsuri de precauție. Împărtășirea este precedată de Taina Pocăinței (Spovedanie) unde penitentul își varsă toate necazurile. În eventualitatea că este bolnav de SIDA, se înțelege că va mărturisi și acest lucru. În această situație preotul are mai multe posibilități: fie să-l oprească pentru o perioadă de la Sfânta Euharistie dacă contagiunea a avut loc pe cale sexuală delictuală, fie să-l împărtășească ultimul, fie să-l împărtășească din Euharistia pentru bolnavi care se face din Sfântul Agneț sfințit la Liturghia din Joia Săptămânii Patimilor, uscat și sfârâmat păstrat în chivot pe sfânta masă pentru tot anul.

[deci cu pregătire specifică bolii lui contagioase – n.n.]

În cazurile terminale de SIDA (mai ales la spital) când gura bolnavului este afectată de ulceratii majore, în eventualitatea că preotul mai are de împărtășit și alți bolnavi de SIDA aflați într-un stadiu mai puțin grav sau cu alte boli, pentru a evita transmiterea unor infecții oportuniste de la unii la alții, sau vehicularea altor tulpini de HIV decât cea cu care bolnavul este infectat, după fiecare împărtășire, poate ține lingurița timp de treizeci de secunde la flacăra unei lumânări pusă să ardă pe masă, iar după aceea să o șteargă cu un procovăț.

[canonic ar fi să țină în oțet sau, mai nou, în glutaraldehidă, singurul sterilizant chimic de la ora actuală „sau cu oricare chip ar putea, mai neprimejditor și canonicesc⁴⁰” aceasta ar sugera că poate fi folosit și focul, dacă nu s-ar degrada lingurița – n.n.]

După caz, preotul care slujește în Spitalele de Boli Infecțioase poate cere dezlegare episcopului locului pentru a face împărtășirea cu lingurițe de plastic de unică folosință, care la urmă se vor arde.

[deja începe derapajul... lingurița de plastic încalcă Sfintele Canoane din două puncte de vedere:

- Fiind de unică folosință aparține deja primitivului, deci ar fi un vas de primire în locul mădurelor cinstite ale omului;

Chiar de ar fi o linguriță unică (nu de unică folosință) pentru acel altar nu este dintr-un material prețios, cum cere liturghierul („să fie din aur sau de argint, sau cel puțin de cositor, aurite sau argintate. Să nu fie de aramă, de fier sau de lemn” evident, cu atât mai puțin de plastic) și evlavia.

– n.n.]

În situații obișnuite (biserici de sat, oraș, mănăstiri, catedrale) ștergerea insistentă a linguriței de către diacon, după fiecare utilizare [ne mirăm că autorul nu descrie forța și durata insistenței ștergerii linguriței. Astfel de caraghioslăcuri apar prin necunoașterea/neaplicarea Sfintelor Canoane – n.n.], cu o bucată de pânză (procovăț) sau, și mai eficient, cu șervețele de hârtie (unice) care la Sfârșitul Sfintei Liturghii se pot arde [și iată introducerea inovației liturgice, urmată probabil de inaugurarea „Sfântului Coș de colecționare a șervețelilor unice de după împărtășanie”, un fel de „The Holy Recycle Bin” din altar. Ce idei năstrușnice mai pot apărea dacă nu se respectă Sfânta Predanie. Este într-un fel de răs, dar mai degrabă de plâns), ar fi o metodă practică și eficientă din punct de vedere aseptice. Dacă procovățul sau șervețelele ar fi înmuiate într-un antiseptic, prin deasa ștergere a linguriței s-ar degrada firea Sfântului Sânge. Când sunt mulți credincioși, pentru operativitate, se pot folosi alternativ două sau chiar mai multe lingurițe. Lingurița care se folosește la împărtășire simbolizează cleștele cu care îngerul a luat cărbunele și l-a pus pe gura proorocului (vezi vedenia proorocului Isaia capitoul VI), de aceea în limba greacă se folosește termenul de labis care înseamnă ‘clește’ (instrument

³⁹ <https://ro.wikipedia.org/wiki/SIDA#Semne_.C8.99i_simptome>, sâmbătă, 7 mai 2016.

⁴⁰ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 195-196.

de apucat). Cineva a propus un astfel de instrument (pensetă) [„The Holy Forceps” – n.n.] pentru împărtășirea credincioșilor cu Sfântul Trup îmbibat cu Sfântul Sânge, evitându-se astfel contactul cu secrețiile bucale. Adesea, elementele euharistice sunt numite ”cărbune” și ”foc arzător”. Un astfel de instrument nu ar fi străin simbolismului liturgic, împărtășirea cu lingurița s-a introdus abia în secolul VIII-IX. (19)

[deja intrăm în tărâmul necredinței al schimbării mai întâi mici, apoi mari ai Sfintei Predanii, aruncând pe cei de se împărtășesc în necredința prezenței lui Hristos în Sfintele Taine sau cel puțin în necredința în purtarea de grijă a lui Dumnezeu printr-o exagerată purtare de grijă omenească și o bănuială tulbure că toți cei sănătoși ar fi presupuși bolnavi.

Este apucătura iudaizantă a spălării paharelor și vaselor: *Mar 7:4 Și când vin din piață, dacă nu se spală, nu mănâncă; și alte multe sunt pe care au primit să le țină: spălarea paharelor și a urcioarelor și a vaselor de aramă și a paturilor.*

Este mascarea lumeștii obsesii igienice și panicii față de boli (atât de răspândită azi) sub o falsă purtare de grijă (în realitate lipsă de evlavie față de Sfintele Taine). Este așa de ușor de a derapa de la chibzuință la necredință și de la evlavie la fanatism, dacă nu se cunosc Sfintele Canoane atât de echilibrate, tocmai fiindcă sunt insuflate de Sfântul Duh. Mare comoară este cunoașterea poruncilor lui Dumnezeu pentru vindecarea minții și apărarea față de căderea atât de rapidă și primejdioasă – fără a ne da măcar seama – în subtilele curse gândite diavolești:

Psa_118:24 Că mărturiile Tale sunt cugetarea mea, iar îndreptările Tale, sfatul meu.

Psa_118:77 Să vină peste mine îndurările Tale și voi trăi, că legea Ta cugetarea mea este.

Psa_118:97 Că am iubit legea Ta, Doamne, ea toată ziua cugetarea mea este.

Psa_118:174 Dorit-am mântuirea Ta, Doamne, și legea Ta cugetarea mea este.

– n.n.]

În cazul unor bolnavi de SIDA terminali, cu sistemul nervos total compromis, când orice act rațional este suspendat, nu li se poate administra Sfânta Euharistie, decât Taina Sfântului Maslu.

[„ **Că dacă cineva încă de puțin răsuflă, și desăvârșit nu a murit, însă este într-o nesimțire, și nici a lua, nici a mânca poate sau și într-alt chip, scuipe ceea ce-i pun în gură, de este zic cineva aceste fel, se cuvine prezbiterul cu luare aminte, să pecetluiască buzele lui și limba lui cu atingerea și turnarea dumnezeieștilor Taine**”.⁴¹ – n.n.]

Unele măsuri de precauție în ce privește administrarea Sfintei Euharistii, nu atât pentru SIDA, cât pentru alte boli cu grad de infecțiozitate mai ridicat, având în vedere scrupulozitățile unor credincioși, n-ar fi cu totul lipsite de utilitate.

[scrupulozitatea obsesivă necredincioasă trebuie vindecată prin Sfintele Canoane și nu ridicată la rang de canon și obicei liturgic. Ține tot de pregătirea prin Sfânta Spovedanie a candidatului la Sfânta Împărtășanie printr-o lămurire (după înțelegerea lui) pentru a scăpa de cugetarea trupească și a crede în prezența lui Hristos în Sfintele Taine. Decât să se împărtășească cu Sfintele Taine necrezând în Ele și fiind obsedat de microbi, mai bine mai se mai amână până i se curăță mintea de neștiință (sau cunoștința mincinoasă), explicându-i-se lămurit problema tocmai pentru a se vindeca și a se elibera atât de obsesii, cât și de necredința în Euharistie și chiar în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Altfel poate să se îmbolnăvească, să moară sau să se osândească pentru Cuminecarea cu nevrednicie, responsabil fiind preotul inovator.

Conform Sfintelor Canoane dacă se împărtășește un bolnav contagios se împărtășește separat, dar dacă nu se știe că un om este bolnav contagios și acesta să împărtășește cu cei sănătoși se lasă în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, însă se pregătește duhovnicește, fără compromis.

Mat 6:31 Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? 32 Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. 33 Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

– n.n.]

CAPITOLUL 17

⁴¹ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., p. 120.

ASPECTE PASTORALE ALE INFECȚIEI CU HIV / SIDA

Dinamica pandemiei HIV/SIDA pune Biserica creștină în fața unor exigențe de ordin misionar-pastoral. Omul modern vrea o Biserică deschisă, receptivă la preocupările și suferințele lui. Altfel, riscă să devină o instituție „desuetă”.

Se impune întreprinderea unei activități pastorale de tip individual, nu global. Oamenii trebuie angajați în credință personal. Atâta vreme cât avem numai credincioși formali (nominali), care figurează doar în registrele parohiale sau, cel mult credincioși “de duminică”, nu putem vorbi de o Biserică vie ca instituție, pentru că Biserica o formează și credincioșii nu numai preoții și episcopii.

Preotul trebuie să cunoască fiecare credincios în parte, el nu poate lucra impersonal cu masele, ca un funcționar public. Fiecare om este o unicitate. Precum Dumnezeu poartă de grijă individual creaturilor sale și preotul, ca mijlocitor al Cerului, trebuie să procedeze la fel. Asemeni medicului în cadrul circumscripției sale, preotul este dator să cunoască toate bolile trupești și sufletești care-i amenință parohia. Ca orice păstor nenăimit va ști câte oi are în staul, care sunt șchioape sau care sunt pe moarte. Din păcate, preoții moderni vin la casele enoriașilor o singură dată și atunci ca să-i înmormânteze, când ar fi trebuit să vie de atâtea ori să-i învie.

Parohia trebuie să fie o familie, o comunitate iubitoare și vindecătoare, sensibilă la nevoie și necazurile ce se abat asupra unui membru al ei căci “daca un mădular este bolnav tot trupul suferă”.

Ar fi de dorit ca preotul să aibă un registru de activitate pastorală și eventual un altul cu fișa duhovnicească și psiho-comportamentală a fiecărui credincios.

[nu știm dacă este nevoie de o fișă psiho-comportamentală. Mai degrabă niște însemnări duhovnicești despre pacient și nevoile lui (inclusiv bolile). Totuși se desprinde o concluzie minunată (pentru care am și citat acest studiu) deoarece cuprinde esența pregătirii duhovnicești a creștinilor și pentru Sfânta Împărtășanie: purtarea de grijă personală, după felul unic de a fi al fiecăruia. Dar, să nu uităm! Urmându-se întru totul Sfintele Canoane, inclusiv în măsura cumpătată și cu hotar a dezlegărilor, iar nu inovațiile după propriile păreri – n.n.]

În ultimul timp, Biserica se confruntă cu numeroase cazuri de SIDA, credincioși care fac și ei parte din Trupul mistic al lui Hristos. Biserica nu face discriminare, îi primește pe toți cei care cer ajutorul lui Dumnezeu. Ea îi primește pe credincioșii atinși de SIDA ca o mamă milostivă, sensibilă la tragedia lor. Preotul trebuie să vadă în orice bolnav de SIDA pe Hristos Mântuitorul Care-l v-a întreba la obșteasca judecată dacă l-a cercetat în timpul suferinței.

Pastorația bolnavilor de SIDA nu este simplă. Persoanele infectate cu HIV fac parte din toate categoriile sociale, de la șoferi la artiști. Psihologia lor e cât se poate de nuanțată: unii sunt sceptici, anxioși, irascibili, reticenți la serviciile religioase în timp ce alții sunt resemnați, își recunosc vina și se deschid spre Dumnezeu. E greu pentru un bolnav de SIDA să moară fără să se împace cu Dumnezeu. Suferința trebuie sublimată, centrată în absolut, altfel totul se reduce la o jenă fiziologică. Ar fi absurd ca omul să moară ca un câine.

Preotul va îmbărbăta bolnavii de SIDA, conștientizându-i de faptul că șederea noastră pe acest pământ nu este decât un fragment din viața eternă pe care Creatorul ne-a dăruit-o. Speranța în viața veșnică este supapa psihologică, dar și ținta bolnavului de SIDA.⁴²

(4) Împărtășania bolnavilor după Sfintele Canoane

Sfânta Biserică a ținut întotdeauna cont și de știința medicală, și de neputințele trupului, nefiind de acord cu nădejdea mincinoasă în Dumnezeu.

Iată ce ne învață Sfânta Scriptură despre știința medicală, foarte potrivit și pentru contextul problemei de acum:

Sir 38:1

Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul. 2 Că de la Cel Preaînalt este leacul și de la rege va lua dar. 3 Știința doctorului va înălța capul lui și

⁴² Vasile CHIRA, *Scrisoarea Unui Bolnav De Sida Către Cer, Perspective Medicale Și Teologice Ale Infecției Cu HIV/SIDA*, Tipărită Cu Binecuvântarea Î.P.S. Bartolomeu Anania Arhiepiscopul Clujului, Prefață De P.S. Dr. Irineu Pop Bistrițeanul Și Conf. Dr. George Petrescu, Ed. Dacia, Cluj, 1999, pp. 178-183.

înaintea celor mari va fi minunat. 4 Domnul a zidit din pământ leacurile, și omul înțelept nu se va scârbi de ele. 5 Au nu din lemn s-a îndulcit apa, ca să se cunoască puterea Lui? 6 Și El a dat oamenilor știință, ca să Se mărească întru leacurile Sale cele minunate. 7 Cu acestea tămăduiește și ridică durerea; 8 Spițerul cu acestea va face alifiile. Nu este sfârșit lucrurilor Domnului și pace de la El este peste fața pământului. 9 Fiule! În boala ta nu fi nebăgător de seamă; ci te roagă Domnului și El te va tămădui. 10 Depărtează păcatul și întinde mâinile spre faptele drepte și de tot păcatul curățește inima ta. 11 Dă miros cu bună mireasmă și pomenire de făină de grâu și junghie jertfe grase, pe cât te ajută puterile. 12 Și doctorului dă-i loc că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la tine, că și de el ai trebuință. 13 Că este vreme când și în mâinile lui este miros de bună mireasmă. 14 Că și el se va ruga Domnului, ca să dea odihnă și sănătate spre viață.

Iată ce ne învață Sfântul Cuvios Isaac Sirul despre nădejdea mincinoasă în Dumnezeu, o boală puțin cunoscută dar pe care o avem mulți. Ea apare mai ales când suntem la începutul credinței și Dumnezeu ne încurajează prin multe minuni (ca să înțelegem că există lumea nevăzută mai prezentă ca cea văzută și astfel să ne întărim, ca nu cumva să ne descurajăm din obișnuința cea veche a păcatului și din lene și inconsistența sau neîntărirea credinței noastre să ne întoarcem la viața lumească fără de Hristos). Văzând atâta purtare de grijă a lui Dumnezeu, începem să credem că totul ni se cuvine (ca unor „buni practicanți”) și că totul se face corect numai prin credință, astfel că orice dorim și orice pretindem de la Dumnezeu El ne și împlinește, purtându-ne în toate de grijă să ne meargă bine pe pământ (fără a fi nevoie indispensabilă să lucrăm și noi pocăința însoțită cu discernământul chibzuinței – care ni se pare în acea stare de cunoștință mincinoasă a fi o dovadă de necredință din partea noastră).

CUVÎNT XXII

Despre felurile nădejdi în Dumnezeu.

Și ce lucruri trebuie să nădăjduim de la Dumnezeu.

Și cine nădăjduiește nebunește și fără înțelepciune

Există o nădejde în Dumnezeu, care se naște prin credință, din inimă. Aceasta este nădejdea cea bună și cu dreaptă socoteală și întru cunoștință. Și există o alta, mincinoasă, ce se naște din nelegiuire.

Nădăjduiește bine și înțelept în Domnul, acela care nu e deloc prins de grija lucrurilor pieritoare, ci e dăruit ziua și noaptea în întregime lui Dumnezeu, neîngrijindu-se de nici un lucru lumesc pentru multa îndeletnicire cu virtuțile, și toată preocuparea lui e îndreptată spre cele dumnezeiești și de aceea nu se îngrijește să-și pregătească mîncarea și hainele și să-și înfrumusețeze locul sălășluirii trupului și de toate celelalte. Căci Domnul îi va pregăti lui cele de trebuință. Aceasta este cu adevărat nădejdea cea adevărată și atotînțeleaptă.

Drept este ca unul ca acesta să nădăjduiască în Dumnezeu, deoarece s-a făcut robul Lui și stăruie cu sîrguință în lucrul Lui, fără nici o lenevire care-i vine din vreo pricină oarecare. Și drept este ca unuia ca acesta să-i arate Dumnezeu în chip deosebit grija Lui. Pentru că a păzit porunca Lui, care zice : «Căutați mai întii împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și acestea toate se vor adăuga vouă» (Mt., 7, 33); și «Nu purtați grijă de trup» (Rom., 13,14).

Căci cînd ne purtăm astfel, lumea ne pregătește toate ca o roabă și se supune în chip neșovăitor, ca unui stăpîn, cuvintelor noastre și nu se împotrivesc voii noastre. Iar unul ca acesta nu încetează a sta neîncetat înaintea lui Dumnezeu, și nu se predă pe sine grijilor celor de trebuință ale trupului. Și de nimic altceva nu se îngrijește, decît numai să se oprească, pentru frica lui Dumnezeu, de la toată grija mărunță și mare de felul acesta, prin care tinde la plăcere și se îndeamnă la împrăștiere. Lui i se dau și cele de trebuință în chip minunat, fără să se îngrijească de ele și fără să se ostenească pentru ele.

Dar cel ce are inima scufundată cu totul în cele pămîntești și mănîncă pururea țărîină împreună cu șarpele și nu se îngrijește deloc de cele ce plac lui Dumnezeu, ci se ostenește cu toate cele trupești și e desprins și gol de toată virtutea, din pricina înfîlnirilor neîncetate și a împrăstierii din mîndrie, căutînd alte și alte pricini pentru acestea, e cu adevărat căzut de la bine din pricina acestei nepăsări și nelucrări. Zici că uneori, cînd e strîmtorat de vreo lipsă sau necăjit de vreun rod al nelegiuirilor lui, spune și el: «Nădăjduiesc în Dumnezeu și El mă va scăpa de grijă și-mi va da ușurare» ? Acestuia îi spun: Nebune, pînă în ceasul acesta nu-ți aminteai de Dumnezeu, ci-L înjurai prin ticăloșia faptelor tale și «numele Lui era hulit din pricina ta între neamuri, precum s-a scris» (Rom., 2, 24), și acum îndrăznești

să spui cu toată gura: «Nădăjduiesc în El și El mă va ajuta și va avea grijă de mine»? Către unii ca aceștia a spus Dumnezeu prin proorocul, rușinându-i: «Din zi în zi Mă caută și voiesc să învețe căile Mele; ca unii care au făcut dreptatea și dreptățile Dumnezeului lor nu le-au părăsit, cer de la Mine judecată și dreptate» (Is., 58, 2).

Ca unul din aceștia este nebunul care, neapropiindu-se nici cu gândul de Dumnezeu, când e învăluit de necazuri ridică mîinile sale cu nădejde spre El. Unul ca acesta trebuie adeseori să fie ars cu fierul înroșit în foc, ca să învețe din una și din alta. Căci n-a făcut vreun lucru vrednic de nădejdea în Dumnezeu. Ci pentru faptele lui rele și pentru negrija lui de cele datorate, s-a făcut vrednic de pedeapsă. Dar Dumnezeu cel îndelung răbdător, pentru mila Lui îl rabdă pe el. Drept aceea, să nu se amăgească unul ca acesta și să uite de felul purtării lui și să spună că nădăjduiește în Dumnezeu, căci se va pedepsi. Pentru că nu s-a îmbogățit nicidecum cu faptele credinței. Să nu-și întindă picioarele cu lene și să spună: «Cred că Dumnezeu îmi va dărui mie cele de trebuință, ca unuia ce am petrecut în lucrurile lui Dumnezeu»; sau să se arunce nebunește în fînfină, negîndind nicidecum la Dumnezeu. Să nu spună după ce a căzut: «Nădăjduiesc în Dumnezeu și El mă va scăpa». Nu te amăgi, nebune ! Nădejdi în Dumnezeu trebuie să-i premeargă osteneala pentru Dumnezeu și sudoarea în lucrul Lui. De crezi în Dumnezeu, bine faci, dar credința are nevoie și de fapte și nădejdea în Dumnezeu se arată în grelele pătămiri pentru virtute. Crezi că Dumnezeu poartă grijă de făpturile Lui și e puternic în toate ? Credinței tale să-i urmeze lucrarea cuvenită și atunci te va auzi Dumnezeu. Nu căuta să strîngi vîntul în pumnul tău, adică să ai o credință fără fapte.

Adeseori cineva străbate, fără să știe, o cale primejdută de vreo fiară sălbatică sau de niscăi țîlhari sau de ceva asemănător. Purtarea de grijă cea de obște a lui Dumnezeu se arată în aceea că-l scapă de o astfel de piere sau îl împiedică de la plecare pentru niscăi pricini oarecare, pînă ce trece fiara sălbatică sau scoate pe cineva în cale, care-l întoarce din drum. Iarăși, uneori se află vreun șarpe veninos așezat în drum, fără să fie văzut. Și nevrînd Dumnezeu să-l predea pe om acestei încercări, face pe șarpe dintr-odată să șuiere și să plece din drum sau să pornească înaintea lui și acesta văzîndu-l se păzește și scapă de el, măcar că nu era vrednic din pricina păcatelor lui nearătate, pe care numai El le știa. Dar îl scapă Dumnezeu din mila Lui. Și iarăși se întîmplă adeseori să se surpe o casă sau un zid sau să cadă o piatră și să se rostogolească din locul lor cu zgomot și să se afle șezînd acolo niscăi oameni. Dar Dumnezeu poruncește cu iubire de oameni îngerului să le țină pe acelea să nu cadă, pînă ce se ridică aceia de acolo sau îi mișcă de acolo pentru niscăi pricini, ca să nu se mai afle nimeni dedesubt. Dar îndată ce pleacă ei, le lasă să cadă. Iar de se întîmplă să fie prins vreunul acolo, face ca să nu se vatăme nicidecum prin aceasta. Prin aceasta voiesște să se arate nesfîrșită mărime a puterii Lui.

Acestea și unele ca acestea le săvîrșește purtarea de grijă cea de obște a lui Dumnezeu. Iar dreptul o are nedespărțită de el. Căci celorlalți oameni Dumnezeu le-a poruncit cu dreaptă socoteală să-și chivernisească ei înșiși ale lor și să amestece cunoștința lor cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Dar dreptul nu are nevoie să-și chivernisească el însuși ale sale cu această cunoștință 110 bis⁴³. Pentru că a dobîndit în locul acestei cunoștințe credința, prin care «doboară toată înălțimea ce se ridică împotriva cunoștinței de Dumnezeu» (II Cor., 10, 5). Și el nu se teme de ceva din cele înșirate, căci s-a scris că «dreptul ca un leu se încrede» (Prov., 28, 1), îndrăznind față de orice prin credință, nu ca unul ce ispitește pe Domnul, ci ca unul ce-L vede, ca unul ce s-a înarmat și s-a îmbrăcat cu puterea Sfîntului Duh. Și întrucît grija lui e neîncetată la Dumnezeu, Dumnezeu zice despre el: «Cu el sînt în necaz, izbăvi-l-voi pe el și-l voi slăvi, cu lungime de zile îl voi umple și-i voi arăta lui mîntuirea Mea» (Ps. 90, 15, 16). Deci, cel moleșit și nepăsător în lucrul lui nu poate

⁴³ 110 bis. E demnă de remarcat această deosebire ce o face sfîntul Isaac între chivernisirea de sine pe care o face cel ce nu e predat total lui Dumnezeu și chivernisirea pe care o dăruiește exclusiv Dumnezeu, celui predat total Lui. Cel ce se chivernisește pe sine uzează de o cunoștință pe care și-o agonisește în baza aspirației sale firești după cunoștința sădită de Dumnezeu în firea lui. Dar e ajutat de purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Dreptul e apărat și călăuzit exclusiv de purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Dar nici el nu stă pasiv în fața lui Dumnezeu, ci lucrează altfel ca să primească în sine puterea ocrotitoare a lui Dumnezeu. Analiza acestei teme și cea a smereniei sînt unele din cele deosebit de remarcabile în «Cuvintele» sfîntului Isaac.

avea această nădejde. Dar o are cel ce stăruie pururea întru Dumnezeu în toate și se apropie de El prin bunătatea faptelor sale și-și întinde neîncetat privirea inimii sale spre harul Lui, cum a spus dumnezeiescul David : «Slăbit-au ochii mei, nădăjduind eu spre Dumnezeul meu» (Ps. 68, 4). Că Lui I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea în veci. Amin.⁴⁴

De aceea Sfânta Biserică atât în privința bolnavilor (pentru a ne învăța a fi chibzuiți și a ne feri de nădejdea mincinoasă în Dumnezeu) cât și în privința celor sănătoși a purtat de grijă cu multă pricepere duhovnicească atât de neputințele trupului, cât și de neputințele gândului, potrivit cu starea fiecăruia administrându-i și Sfintele Taine.

Ea mărturisește cu multă tărie și echilibru despre:

- purtarea de grijă de obște a lui Dumnezeu;
- purtarea de grijă specială a lui Dumnezeu față de cei care au ca viață a lor împlinirea Sfintelor Canoane cu smerenie și
- nepurtarea de grijă prea rea ale celor ce încalcă Sfintele Canoane, dar se obrăznicesc să aibă nădejde mincinoasă.

Toți suntem datori să împreună lucrăm cu purtarea de grijă de obște a lui Dumnezeu prin purtarea noastră de grijă prin evlavia față de Sfintele Canoane și prin chibzuința față de realitățile firii.

Celor bolnavi din Sfânta Mănăstire le asigura bolnița cu biserica ei.

Iată și alte câteva canoane în legătură cu împărtășania atât de diferită a celor bolnavi față de cei sănătoși, cât și variabilă în funcție de gravitatea bolii lor (atât ca stare de epuizare, cât și din punct de vedere al contagiozității).

Scrie însă și Dionisie al Alexandriei lui Favie trimițând „Că un credincios bătrân ce se numea Serapion, a fost jertfit idolilor, bolnăvindu-se greu și trei zile fără glas fiind, întru a patra zi puțin înputernicindu-se, a chemat pe nepotul său, și a zis să vină un iereu. A mers copilul la prezbiterul; și era vreme de noapte. Sau întâmplat însă de a fost prezbiterul bolnav, încât nu a putut să meargă. Și fiindcă eu (zice Dionisie) am fost dat poruncă prezbiterilor, ca să ierte a se împărtăși cei ce se primejduiesc la moarte, mai ales dacă aceasta rugându-se o cer, pentru ca să moară și să se ducă din viața aceasta cu bună nădejde, prezbiterul dar a dat copilului o părticică din preasfânta pâine, și i-a zis că să o ude, și să o toarne în gura bătrânului, și așa făcând copilul, și acela puțin înghițind, îndată și-a dat duhul.” (Eusebiu în Bisericeasca Istorie cartea a 6-a cap 44). Încă și Ilie mitropolitul Critului, scriind către oarecare Dionisie monah zice: „Că dacă cineva încă de puțin răsuflă, și desăvârșit nu a murit, însă este întru nesimțire, și nici a lua, nici a mânca poate sau și într-alt chip, scuipe ceea ce-i pun în gură, de este zic cineva aceste fel, se cuvine prezbiterul cu luare aminte, să pecetluiască buzele lui și limba lui cu atingerea și turnarea dumnezeieștilor Taine”⁴⁵

965. - *“Pentru cei ce sînt sub canonul pocăinței, gata de moarte, să se respecte vechea lege canonică (Ancira 6,22; Neocez. 2) de a nu fi lipsit de hrana cea mai de pe urmă absolut necesară (a împărtășaniei). Iar dacă cel amenințat de moarte a fost împărtășit și acum s-a însănătoșit, să fie socotit cu cei ce se roagă împreună (în Biserică). Dar în genere, episcopul numai după o cercetare serioasă să împărtășească pe cel amenințat cu moartea, oferindu-i euharistie”*. -I ec. 13. [...]

968. - *“Nimeni să nu dea euharistia trupurilor moarte, căci scris este: “Luați mîncați” (Matei 26, 25), însă trupurile morților nu pot nici să ia, nici să mănînce”*. -VI ec. 83. [...]

971. -I. *“Dacă cineva fiind om credincios dar se îndrăcește, se cuvine a se împărtăși cu Sfintele Taine sau nu ? R. Dacă nu defăima taina și nici nu hulește cele sfinte (semn că nu este îndrăcit, ci bolnav) să se împărtășească, dar nu în fiecare zi, căci îi este deajuns numai duminica”*. -Timotei 3. [...]

974. - *“Dacă cineva suflă puțin și nu a murit cu totul, dar este nesimțitor și nu poate să mănînce nimic sau alt chip scuipe ceia ce i s-a dat în gură, preotul cu luare aminte trebuie să însemneze semnul Crucii numai pe buzele lui, prin atingerea Prea Curatelor Taine”*. - CFS, 1,9. [...]

976. - *“Se cuvine ca preotul să împărtășească pe cel ce este în pericol de moarte și după ce a mîncat”*. Nichifor 9. [...]

⁴⁴ Pr. Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, Volumul X, Ed. cit., pp. 117-121.

⁴⁵ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., p. 120.

979. -I. **“Se cuvine a se împărtăși cel îndrăcit? Fiindcă Sf. Timotei (3) într-alt chip a spus, și Sf. Apostoli altfel și urmașii lor într-alt fel R. Dacă cineva suferă de veninul negru (boală de nervi, etc), încît se pare că este îndrăcit, nu se oprește. Dacă cineva se îndrăcește cu adevărat nu se poate împărtăși, fiindcă lumina n-are nici-o împărtășire cu întunericul”** (II Cor. 6,14) -Nicolae 4.

980. -**“Dacă cineva va muri neîmpărtășit din neglijența lui să se facă pentru dînsul Liturghii și milostenii, iar cei vîrstnici ai casei care nu l-au ajutat, să fie canonisiți și opriți de la împărtășanie doi ani și cîte o sută de metanii pe zi. Iar dacă va chema pe preot și nu va veni din lenevire, iar bolnavul va muri neîmpărtășit, acel preot să fie oprit de la preoție un an, iar pentru cel mort să se facă 24 de Liturghii”**: -ILT, 167. [...]

983. -**“Iar de vor fi unii canonisiți ca să nu se cuminice și le va sosi ceasul morții, atunci să se pricestuiască neapărat, ca să nu se lipsească de o sfințenie ca aceasta. Iar de se vor tămădui și se vor scula, atunci iarăși să fie întru porunciții ani să nu se cuminice”**. -ILT, 320.

984. -**“Femeia lăuză în 40 de zile, după ce i se va citi rugăciunea de curățire, se poate împărtăși. Însă dacă va fi amenințată de moarte și mai înainte de 40 de zile, ba chiar și fără de moliftă se va împărtăși”**. -ILT, 377. [...]

994. -**“Nu este îngăduit a se ține Sfintele Taine în casă, mai ales în familie sau a le purta la sine și din îndelungare de vreme să se neglijeze păstrarea lor, ci numai la Biserică pe sfînta masă, căci și credincioșii cînd trec pe lîngă Biserică se închină în semn de salutare a lui Hristos care stă pe scaunul Său în Biserică. Numai în caz de mare nevoie, de persecuții, cînd se duce împărtășania la bolnav poate preotul să ia Sfintele Taine cu sine, dar și atunci cu mare cinste și îngrijire pe cît posibil mergînd cu ele ca la vohodul cel mare, fără a căuta vreun cîștig lumesc”**. -Sim. Tes. IX, 82,t. p. [...]

997. -**“Pentru împărtășirea bolnavilor din cursul anului, în Joia Mare, se scoate un alt sfînt agneț, îl îmbibă cu sfîntul sînge și luni după Paști îl usucă bine pentru a se păstra bine, ca să nu se altereze, căci Trupul și Sîngele care ni se dă nouă în condițiile de viață pămîntească, nu este trupul cel proslăvit și nesupus schimbării, ci: Trupul care a fost răstignit și jertfit, care a dat mărturia cea bună înaintea lui Ponțiu Pilat (I Tim. 6, 13). Trupul care a fost biciuit și batjocorit, care a îndurat scuipări și a gustat fierea. Așijderea și vinul este acum însăși sîngele care a țâșnit din trupul cel împuns cu sulița. Este trupul și sîngele care s-a zămislit de la Duhul Sfînt, s-a născut din Sfîntă Fecioară Măria, a înviat a treia zi, s-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui”, N. Cabasila, TDL, xxvii [...]**

999. -**“Preotul n-are voie să primească plată pentru Sfînta împărtășanie și nici să o trimită celor bolnavi, prin cîntăreț sau altcineva, ca să nu fie pedepsit cu afurisirea”**. Trebnic p. 526.

1000. -**“Cel amenințat de moarte, dacă este spovedit, și el dorește să primească sfînta împărtășanie, poate s-o primească și după ce a mîncat”**. -Trebnic p. 527.⁴⁶

În caz de epidemii Sfintele Canoane ne învață să avem grijă cum să se administreze Sfintele Taine pentru a evita atât mândria (celor ce se văd credincioși fiindcă își biruie scârba și frica de boală prin nădejdea în Trupul și Sângele lui Hristos) și deznădejdea (celor înfricoșați de scârba și de pericolul îmbolnăvirii), cât și atingerea celor sănătoși de cei bolnavi contagios și de cioclii lor (posibil a fi și ei contaminați).

CANONUL 28

Fiindcă ne-am înștiințat că în osebite Biserici, struguri proaducându-se în Altar, după oarecare păzit obicei, liturghisitorii Altarului împreună-i pe aceștia cu jertfa cea fără de sânge a proaducerii, așa pe amîndouă împreună le împart poporului. Împreună am socotit, ca să nu mai facă vreunul din cei sfințiți aceasta, ci spre viața veșnică, și spre iertarea păcatelor singură proaducerea să se dea poporului. Iar aducerea strugurilor ca o pîrgă socotindu-o ei, osebît binecuvîntându-o iereii să dea dintr-însa celor ce cer spre mulțumirea dăătorului rodurilor, prin care trupurile noastre, după dumnezeiasca hotărâre, cresc și se hrănesc. Deci dacă vreun cleric ar face afară din cele rînduite, să se caterisească.

⁴⁶ Jerom. Nicodim SACHELARIË, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

TĂLCUIRE

De vreme ce în unele locuri, după oarecare obicei produceau unii struguri și îi puneau pe Sfânta Masă, pe care unindu-i prezbiterii cu preacuratele Taine, le împărțeau pe amândouă împreună la norod, pentru aceasta poruncește canonul acesta, ca de acum să nu mai cuteze vreun prezbiter a face aceasta¹⁹³. Ci dumnezeiasca Cuminicătură singură să o dea celor vrednici, pentru viața veșnică, și pentru iertarea păcatelor lor¹⁹⁴. Iar struguri ca pe o pârgă să-i blagoslovească cu osebită rugăciune, și să-i împartă norodului, spre mulțumirea lui Dumnezeu. Iar care va face afară de canonul acesta, să se caterisească. Citește și pe cel al 3-lea apostolesc.

193 Drept aceea și preoții și arhieriei trebuie în vreme de ciumă, să întrebuițeze chip spre a împărțăși pe cei bolnavi, care să nu calce canonul acesta, punând în stafidă sfântul trup, ci în vreun vas sfințit, și de acolo să-l ia sau ciocli sau bolnavii, cu lingurița. Apoi vasul cu lingurița să se puie în oțet, și oțetul să se verse acolo unde se spală preoții după sfânta Liturghie sau cu oricare chip ar putea, mai neprimejditor și canonicesc.

194 Și nu numai osebit de struguri (sau de poamă) se cuvine a se da dumnezeiasca Împărțășire, ci de osebită și de însuși părțile celelalte puse în Sfântul Potir. Pentru aceasta și Simeon al Tesalonicului (cap 94) zice, că preoții se cuvine bine să ia aminte, a nu împărțăși pe creștini din părțilele (adică din cea scoasă pentru Născătoarea de Dumnezeu, din cetele cele 9, nici din părțilele cele scoase pentru fiecare nume ce pomenesc) ci din însuși trupul Domnului. Iar de vor fi mulți cei ce au să se împărțășească (precum urmează mai ales în joia cea mare, la sărbătoarea nașterii Domnului, la al Sfinților Apostoli, și al Născătoarei de Dumnezeu) atunci să nu puie părțilele în sfântul Potir, pentru ca să nu greșească, să împărțășească pe vreunul dintr-însele, ci să le lase pe sfântul Disc, și după ce va împărțăși pe norod, atunci punându-le, va săvârși, precum așa obișnuiesc a face și la lavrele cele mari ale Sfântului Munte. Îngrijindu-se prezbiterii la niște zile ca acestea, a scoate Agneț mai mare după analogia norodului ce are a se împărțăși.⁴⁷

După cum observăm mai sus nu numai mireni sănătoși nu se împărțășesc după bolnavi (și după cei posibil contaminați), dar nici preoții și nici arhieriei nu trebuie să o facă. Dar nici nu se folosește vreo astfel de practică pentru cei sănătoși. În privința lingurițelor de unică folosință la bolnavi necanonicitatea ar consta nu în prudența obligatorie în cazul celor contagioși, ci în faptul că ar fi un recipient de primire personal, mai necinstit și nepotrivit decât gura oricărui om. Vedem că nu se folosește nici flacăra ci dezinfectantul uzual atunci (oțetul Ioan 19:29 *Și era acolo un vas plin cu oțet; iar cei care Îl loviseră, punând în vârful unei trestii de isop un burete înmuiat în oțet, l-au dus la gura Lui. 30 Deci după ce a luat oțetul, Iisus a zis: Săvârșitu-s-a. Și plecându-Și capul, Și-a dat duhul.*).

Totuși acest canon lasă [doar în condiții excepționale și anume numai atunci când se cunoaște sau se presupune că cel ce se împărțășește este bolnav contagios (iar nu ca o regulă generală ce ar sădi scârba, necredința în Sfintele Taine și bănuiala că dintre cei ce se împărțășesc măcar unul este bolnav)] loc și pentru alte mijloace ce ar putea înlătura primejdia (contaminării nu de la Sfintele Taine, ci de la obiectele atinse de cel bolnav)/mândria, dar cu condiția să rămână și canonice (pentru a nu se arunca Sfintele Taine în locuri necuvioase și pentru a nu se acuza de necredință cei ce se împărțășesc sau cei care împărțășesc. Să nu se sugereze că S-ar putea îmbolnăvi Hristos sau credincioșii prin Sfânta Împărțășanie sau că în Ea nu ar fi Trupul și Sângele lui Hristos, ci doar pâine și vin ce Le simbolizează).

În felul acesta se urmează smereniei lui Hristos care ne-a învățat:

Mat 4:6 Și I-a zis: Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: „Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău”. 7 Iisus i-a răspuns: Iarăși este scris: „Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău”.

Noi credem că nu numai Sfintele Taine au puterea să vindece toată boală și să omoare tot microbul (sau să alunge toată otrava), ci (la fel ca și Ele) și aghiazma, și facerea Sfintei Cruci, lucrând prin toate Însuși Atotputernicul Dumnezeu. Dar mai credem că El face acestea ca regulă doar prin cei smeriți (sau prin excepția de la regulă ca prin minune să vindece vreo necredință) și nu în mod magic (automat, indiferent de ce face primitorul). Altfel nu ar aduce osândă ± boală ± moarte în cazul celor nevrednici:

⁴⁷ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 195-196.

1Co 11:27 Astfel, oricine va mânca pâinea aceasta sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, va fi vinovat față de trupul și sângele Domnului. 28 Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar. 29 Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind trupul Domnului. 30 De aceea, mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit. 31 Căci de ne-am fi judecat noi înșine, nu am mai fi judecați. 32 Dar, fiind judecați de Domnul, suntem pedepsiți, ca să nu fim osândiți împreună cu lumea.

Nu trebuie să uităm, însă, că cei smeriți lucrează prin credința lor lămurită atât cele suprafirești, dar și cele firești, în mod canonic. Adică împreună-lucrează cele ale contemplației, cu cele ale chibzuinței.

Lucrează împreună cu tainele credinței (cunoștința că în Împărăție este Însuși Domnul nostru Iisus Hristos) și cele pe care le învață (tot prin darul de la Dumnezeu) în mod firesc adică tocmai cunoașterea practicilor canonice și medicale. Ei lucrează cu smerenie ostentivă tot ceea ce este omenește posibil pentru a evita îmbolnăvirea (punându-și nădejdea în Dumnezeu iar nu în propria iscusință, de care însă nu se leapădă, fiind tot un dar al Lui pentru care Îi mulțumesc folosindu-l cu frică să nu păcătuiescă neglijându-l. Ba mai au și recunoștință pentru că l-au primit și nu îl țin în nelucrare).

Ortodoxia crede în sinergie. Și Dumnezeu face totul, dar și dacă omul face totul. Dacă vrea să se mântuiască este dator să împreună-lucereze totul (și încă la capacitate maximă) cu Dumnezeu. Nu trebuie să lase pe Dumnezeu să facă totul, făcând pe viteazul, credinciosul, Sfântul, nelucrând paza firii.

Cu alte cuvinte Dumnezeu păzește, după ce omul a făcut tot ceea ce putea ca să păzească. Dumnezeu oprește transmiterea bolii prin Sfintele Taine, dacă preotul atunci când știe că împărtășește un om bolnav, îl împărtășește potrivit cu boala lui și îi ferește pe cei sănătoși să se îmbolnăvească de la el. Preotul sădește credința în puterea însănătoșitoare și păzitoare a Sfintelor Taine împărtășindu-i pe cei sănătoși cu o singură linguriță, dar sădește și practica chibzuinței smerite prin aplicarea tuturor mijloacelor omenești canonice de a opri transmiterea bolii prin linguriță, atunci când are de a face cu un om contagios.

Nu înseamnă însă a face o regulă profilactică exagerată privindu-i pe toți cei sănătoși ca eventuali bolnavi, fiindcă aceasta ar încălca Sfintele Canoane care rânduiesc împărtășania diferită a celor sănătoși față de a celor bolnavi. Dacă ar exagera necanonic și-ar mărturisi necredința în Sfintele Taine sau ar induce în cei păstoriți de el această necredință, înjugată cu o bănuială obsesivă față de cei ce se împărtășesc că ar fi bolnavi. Aceasta ar fi duhul minciunii ridicat la rang de regulă.

În caz că preotul nu știe că printre sănătoși există vreun bolnav, Dumnezeu îi ferește pe cei sănătoși, dacă și preotul a făcut o spovedanie cu trezvie a tuturor celor ce se împărtășesc, cuminecând separat cu pregătire specială și variată (conform Sfintelor Canoane) pe cei bolnavi și refuzând Sfânta Împărăție celor ce nu sunt vrednici. Hristos lucrează dumnezeiește prin Sfintele Taine, dacă și preotul a făcut tot ceea ce putea omenește ca să-i ferească pe fiii săi atât de bolile sufletești, cât și de bolile trupești. Cei ce se împărtășesc cu nevrednicie se pot îmbolnăvi cu mult mai mult prin aceasta – ba chiar pot să și moară în osândă – decât de la atingerea cu microbii proveniți din neglijența sau din nădejdea mincinoasă a celui trufaș).

În acest caz de grijă duhovnicească chibzuită și Dumnezeu face totul, astfel că nimeni nu se îmbolnăvește. Dacă preotul, însă, nu se îngrijește Dumnezeu poate lăsa bolile să îl afecteze pe el sau pe păstoriții lui pentru a-l sau a-i corecta de mândria și/sau neglijența lor.

Haideți să vedem acum că nu numai Sfintele Taine ci și aghiazma, și Sfânta Cruce, ba chiar și simpla credință Ortodoxă (lucrată prin pocăință smerită) ne ferește de îmbolnăvirea care nu este de la Dumnezeu:

În acea vreme Domițian, Cezarul Romanilor (81-96), a ridicat prigonire mare asupra creștinilor. Ioan a fost pîrît la dînsul și, prinzîndu-l eparhul Asiei, l-a trimis legat în Roma la Cezar unde, pentru mărturisirea lui Hristos, mai întîi l-au bătut, apoi l-au adăpat cu un pahar de otravă, plin cu venin aducător de moarte. Dar el nu s-a vătămă de otravă, după cuvîntul lui Hristos: "Și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătămă" (Marcu 16,18). [...]

În aceeași vreme era un creștin, care ajunsese în mare sărăcie, și neavînd cu ce să plătească datoria datornicilor săi, s-a hotărît din prea mare neliniște să se sinucidă, rugînd pe un fermecător evreu să-i dea să bea ceva de moarte. Acela, ca un vrăjmaș al creștinilor și prieten al diavolilor, i-a dat acea băutură aducătoare de moarte. Iar creștinul, luînd de la dînsul otrava purtătoare de moarte, a mers la casa lui, dar sta la îndoială și se temea, neștiind ce să facă. Mai pe urmă, însemnînd cu crucea paharul, l-a băut, dar nimic nu s-a vătămă din dînsul, pentru că semnul Crucii a luat din pahar toată otrava. Atunci se mira mult în sine

că e sănătos și nu simte nici o durere. Însă, neputînd suferi supărările de la datornici, iar a mers la evreul acela ca să-i dea o otravă mai puternică, pe care luînd-o, a mers la casa lui. Gîndindu-se mult, iar a făcut semnul sfintei Cruci asupra paharului acela și l-a băut, dar nimic n-a pătimit. Și iar a alergat la evreu, arătîndu-i-se lui sănătos și ocărîndu-l că este neiscusit în meșteșugul său.

Iar evreul, cutremurîndu-se, l-a întrebat ce făcea cînd o bea El îi zise: "Nimic altceva decît numai cu sfînta Cruce am însemnat paharul". Atunci evreul a cunoscut că puterea sfintei Cruci alungă moartea, însă vrînd să afle adevărul, a dat din aceeași otravă unui cîine, care bînd din ea îndată a murit înaintea lui.

Văzînd aceasta evreul a alergat la Apostolul cu acel creștin, spunîndu-i cele ce li s-au întîmplat lor. Sfîntul l-a învățat pe evreu să creadă în Hristos și l-a botezat. Iar creștinului celui sărac i-a poruncit să aducă o sarcină de fîn, pe care Apostolul cu semnul Crucii și cu rugăciunea prefăcu în aur fînul, poruncindu-i ca din acel aur să-și plătească datoriile sale la cămătar, iar cu restul să-și hrănească pe cei ai casei lui.⁴⁸

Așadar nu numai Sfintele Taine ne feresc de moarte și boli, omoară microbii și iau otrava din pahar, ci și Sfînta Cruce, la cei smeriți sau dacă există șansa pocăinței prin minune (ca o excepție de la regulă, fiindcă cel ce dorea să se sinucidă nu era în smerenie și nici evreul, dar Dumnezeu știa că amândoi o să se smerească prin minune. Aveau smerenie virtuală). Dumnezeu de multe ori face excepție de la reguli prin minuni, dar noi suntem datori să ne conducem după reguli (Sfintele Canoane) și să nu-i cerem lui Dumnezeu să facă excepție pentru noi.

Dar nu numai atât, dacă orice Ortodox este smerit și lămurit în credință, și face totul spre a nu se arunca în primejdie (fără a fi obsedat de frica bolii sau a nădăjdui în sine), purtând grijă (nu îngrijorare) de toate cele omenești, dar lăsându-se și în toate în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, atunci nu se va îmbolnăvi decât cu acele boli care îi sunt de folos pentru mântuirea sufletului.

Ier 17:5 Așa zice Domnul: „Blestemat fie omul care se încrede în om și își face sprijin din trup omenesc și a cărui inimă se depărtează de Domnul. 6 Acela va fi ca ierburile pustiului și nu va vedea cînd va veni binele, ci va locui în locurile arse ale pustiului, în pămînt neroditor și nelocuit. 7 Bindecuvîntat fie omul care nădăjduiește în Domnul și a cărui nădejde este Domnul, 8 Deoarece acesta va fi ca pomul sădit lângă ape, care-și întinde rădăcinile pe lângă râu și nu știe cînd vine arșița; frunzele lui sunt verzi, la timp de secetă nu se teme și nu încetează a rodi.

[...]

Mar 16:17 Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, 18 Șerpi vor lua în mână și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși.

Nu suntem de acord cu lucrarea demonică a penticostalilor ce iau șerpi în mână ca să arate că nu se vatămă pentru că sunt credincioși (lucrînd în realitate ca și hindușii prin dresaj și puteri diavolești). Însă cu totul alta a fost lucrarea Sfîntului Apostol Pavel cînd a fost mușcat de viperă fără să vrea, arătîndu-se puterea lui Dumnezeu și curăția Sfîntului:

Fap 28:3 Și strîngînd Pavel grămadă de găteje și punîndu-le în foc, o viperă a ieșit de căldură și s-a prins de mîna lui. 4 Și cînd locuitorii au văzut vipera atârînd de mîna lui, ziceau unii către alții: Desigur că ucigaș este omul acesta, pe care dreptatea nu l-a lăsat să trăiască, deși a scăpat din mare. 5 Deci el, scuturînd vipera în foc, n-a pătimit nici un rău. 6 Iar ei așteptau ca el să se umfle, sau să cadă deodată mort. Dar așteptînd ei mult și văzînd că nu i se întîmplă nimic rău, și-au schimbat gîndul și ziceau că el este un zeu.

Tot așa, nu este pe placul lui Dumnezeu să facem bravadă cu minunile (nici măcar cu cele ale Sfintelor Taine) forțînd pe Dumnezeu să ne apere ca să ne dovedim „marea noastră credință” (în realitate lenevind-ne în purtarea noastră de grijă și chibzuință), dar nici să ne facem obsedați de infecții și necredincioși în purtarea de grijă a lui Dumnezeu.

Ce frumoase sunt Sfintele Canoane și ce echilibru au ele. Ele ne ajută să ne eliberăm rațiunea de alegere în diferite situații (punîndu-ne la îndemîna gîndirea Sfîntii Părinți), pentru a o putea lucra degajată în observarea firii și particularului persoanelor cărora le slujim, dar mai ales în cunoașterea de sine care duce la pocăință și Îl descoperă minții pe Dumnezeu. În felul acesta putem feri mîntea de împrăștierea și mîndria

⁴⁸ <http://www.vietile-sfintilor.ro/vieti/septembrie/09-26-sf_apostol_si_evangelist_ioan.html>, miercuri, 4 mai 2016.

inovațiilor pentru a sta simplă, cu frică și recunoștință în contemplația Sfintei Treimi. Nu degeaba Sfinții Părinți ne învață că Ortodoxia este adevărata fire a lucrurilor. Ea ne învață ce să facem prin Sfintele Porunci, cum este realitatea prin Dogme și pe Cine să adorăm prin Teologie, dezvăluindu-ne bunătatea Lui prin Iconomie.

Psa 13:5 Acolo s-au temut de frică, unde nu era frică, că Dumnezeu este cu neamul drepților. [deci a celor care respectă cu evlavie Sfintele Canoane – n.n.]

Mar 7:1 Și s-au adunat la El fariseii și unii dintre cărturari, care veniseră din Ierusalim. 2 Și văzând pe unii din ucenicii Lui că mănâncă cu mâinile necurate, adică nespălate, cărteau; 3 Căci fariseii și toți iudeii, dacă nu-și spală mâinile până la cot, nu mănâncă, ținând datina bătrânilor. 4 Și când vin din piață, dacă nu se spală, nu mănâncă; și alte multe sunt pe care au primit să le țină: spălarea paharelor și a urcioarelor și a vaselor de aramă și a paturilor. 5 Și L-au întrebat pe El fariseii și cărturarii: Pentru ce nu umblă ucenicii Tăi după datina bătrânilor, ci mănâncă cu mâinile nespălate? 6 Iar El le-a zis: Bine a proorocit Isaia despre voi, fățarnicilor, precum este scris: „Acest popor Mă cinstește cu buzele, dar inima lui este departe de Mine”. 7 Dar în zadar Mă cinstesc, învățând învățături care sunt porunci omenești. 8 Căci lăsând porunca lui Dumnezeu, țineți datina oamenilor: spălarea urcioarelor și a paharelor și altele ca acestea multe, pe care le faceți. 9 Și le zicea lor: Bine, ați lepădat porunca lui Dumnezeu, ca să țineți datina voastră!

Mat 6:24 Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui mamona. 25 De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea? 26 Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele? 27 Și cine dintre voi, îngrijindu-se poate să adauge staturii sale un cot? 28 Iar de îmbrăcămintea de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostnesc, nici nu torc. 29 Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. 30 Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin credincioșilor? 31 Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? 32 Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. 33 Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.

Deci nu mor și nu se îmbolnăvesc nu numai cei ce se împărtășesc cu vrednicie, ci și cei ce-și fac cruce. Și nu numai ei, dar și cei ce cred în Sfânta Cruce, în Sfintele Taine, în Sfintele Porunci și în toate cele șapte daruri ale Sfântului Duh:

Mar 16:16 Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi.

*Isa 11:2 Și Se va odihni peste El Duhul lui Dumnezeu, **duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei, duhul cunoștinței și al buneii-credințe.** 3 Și-L va umple pe El duhul temerii de Dumnezeu. Și va judeca nu după înfățișarea cea din afară și nici nu va da hotărârea Sa după cele ce se zvonesc, 4 Ci va judeca pe cei săraci întru dreptate și după lege va mostra pe sărmanii din țară. Pe cel aprig îl va bate cu toiagul gurii Lui și cu suflarea buzelor Lui va omorî pe cel fără de lege.*

Dar oare toți care se împărtășesc și toți care împărtășesc au astfel de credință?

Și oare credința nu se manifestă tocmai prin respectarea sfintelor canoane, deci și a celor referitoare la grija specială față de cel bolnav (și față de cei sănătoși care se împărtășesc după cei bolnavi)?

Un bătrân cu un ucenic mergeau pe un drum și au întâlnit un șarpe. Amândoi au fugit de el. Ucenicul întreabă:

- *Și tu te temi Avvo?*
- *Da, și eu mă tem... de mândria ce ar fi urmat dacă nu fugeam de șarpe...*

Iată și cum se folosește puterea sfințitoare și curățitoare a aghiazmei (însoțită întotdeauna și de regulile de igienă, dar fără exagerări):

RÂNDUIALA ce se face când se va întâmpla să cadă ceva spurcat în fântâna cu apă Se vor scoate mai întâi 40 vedre de apă vărsându-se afară; apoi aprinzând Preotul luminări și luând cădelnița, cădește fântâna împrejur, și toarnă agheasmă de la Botezul Domnului în chipul crucii, de trei ori. Și întorcându-se cu fața spre răsărit se roagă așa; [...]

RÂNDUIALA ce se face când se va întâmpla să cadă de curând ceva spurcat sau necurat în vasul cu vin, cu untdelemn, cu miere sau altceva. Se cuvine ca necurăția ce a căzut să se scoată și să se lepede afară, iar vinul, untdelemnul sau orice alta să se toarne în alt vas, și vasul deșertat să se spele bine pre dinăuntru și pre dinafară. Apoi Preotul luând cădelnița cădește acest vas pre dinăuntru și pre dinafară vărsând într-însul agheasmă de la Botezul Domnului, făcând chipul Crucii de trei ori. Apoi iarăși toarnă într-însul vinul, untdelemnul sau orice alt lichid. Și cădind se roagă așa; [...]

RUGĂCIUNE la vasul spurcat. Se cuvine a-l spăla, și turnând în el agheasmă în chipul Crucii, Preotul zice rugăciunea aceasta:⁴⁹

Sfinții pomeniți de războinici (între timp și-au schimbat numele site-ului, arătând și o schimbare duhovnicească spre blândețe, cum îi șade bine războiului duhovnicesc al adevărului) aveau de înfruntat necredința celor ce îi priveau și de aceea recurgeau la acest gest necanonic (ca o excepție minunată de la canoane) tocmai pentru a-i învăța despre puterea Sfințelor Taine pe cei necredincioși ce-i priveau. De aceea îi și ajuta Hristos pentru a nu se îmbolnăvi, datorită gândului lor sănătos.

Nu numai atât doreau să-i învețe, ci să-i și dezvețe de o boală (azi aproape generalizată) numită ipohondrie (*dezechilibru nervos manifestat prin teama exagerată de a contracta o boală sau prin ideea fixă că suferi de o boală pe care în realitate n-o ai și care te face să te crezi bolnav fără să fii și, din cauza asta, să fii posomorît și supărăcios*⁵⁰) provenită de la farisei și iudei, favorizată de cugetarea trupească (care are ca simptome, printre altele: mania igienei, scârba de murdăria trupească, scârba și/sau disprețul față de cel ce nu are același standard de igienă și frica de moarte provenită din gânduri), de care azi sunt foarte mulți cuprinși, uitând că:

Mat 15:1 Atunci au venit din Ierusalim, la Iisus, fariseii și cărturarii, zicând: 2 Pentru ce ucenicii Tăi calcă datina bătrânilor? Căci nu-și spală mâinile când mănâncă pâine. 3 Iar El, răspunzând, le-a zis: De ce și voi călcați porunca lui Dumnezeu pentru datina voastră? [...] 7 Fățarnicilor, bine a proorocit despre voi Isaia, când a zis: 8 „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lor este departe de Mine. 9 Și zadarnic Mă cinstesc ei, învățând învățături ce sunt porunci ale oamenilor”. 10 Și chemând la Sine mulțimile, le-a zis: Ascultați și înțelegeți: 11 Nu ceea ce intră pe gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea spurcă pe om. 12 Atunci, apropiindu-se, ucenicii I-au zis: Știi că fariseii, auzind cuvântul, s-au scandalizat? 13 Iar El, răspunzând, a zis: Orice răsad pe care nu l-a sădit Tatăl Meu cel ceresc, va fi smuls din rădăcină. 14 Lăsații pe ei; sunt călăuze oarbe, orbilor; și dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă. 15 Și Petru, răspunzând, I-a zis: Lămurește-ne nouă pilda aceasta. 16 El a zis: Acum și voi sunteți nepricepuți? 17 Nu înțelegeți că tot ce intră în gură se duce în pântec și se aruncă afară? 18 Iar cele ce ies din gură pornesc din inimă și acelea spurcă pe om. 19 Căci din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtișaguri, mărturii mincinoase, hule.

Sfântul Cuvios Paisie Aghioritul când vedea vreun om atins de scârba și frica exagerate de microbi lua o bucată de rahat sau o bomboană, îi atingea pantofii și așa le mânca, pentru a-l curăți de boala duhovnicească pe musafir. El îi sădea acestuia înțelegerea că și bolile contagioase, deși sunt produse cu siguranță de microbi, nu au putere asupra noastră decât dacă îngăduie Dumnezeu.

Pentru gândul lui sănătos Dumnezeu nu l-a lăsat să se îmbolnăvească (decât de cancerul pe care așa de mult și l-a dorit de dragul suferinței pentru Hristos).

Așadar nu doar Sfintele Taine, aghiazma și Sfânta Cruce biruie bolile și ne apără de microbi, ci chiar și gândul cel bun în Hristos face același lucru, fiindcă el este o împărtășanie cu Dumnezeu – Cuvântul prin minte.

⁴⁹ *Molitfelnic* (după edițiile de la 1834 și 1896), <<http://www.scribd.com/doc/56447225/Molitfelnic>>, joi, 5 mai 2016, 330-333.

⁵⁰ <<https://dexonline.ro/definitie/ipohondrie>>, sâmbătă, 7 mai 2016.

Însă, dacă noi vom repeta gestul Sfântului Cuvios Paisie Aghioritul (neavând smerenia și credința sa) avem mari șanse de a ne îmbolnăvi. Gândul mândru și nelămurit în credință este poarta tuturor bolilor și chiar și a morții.

Iar uneori și diavolii își feresc boală fiii lor pentru a-i băga într-o mai mare mândrie (și a-i deruta pe adepți că păgânismul, erezia și exagerările propovăduite de ei ar fi dumnezeiești) întărindu-le înșelarea că ar avea sfințenie:

Sfântul Francisc de Assisi a sărutat rănilor leproșilor și a rămas nevătămat.⁵¹

E adevărat că îl și ajuta firea bolii leprei care nu este prea contagioasă și are timp de incubație lung⁵².

Dacă cineva va imita (fără să aibă adevărata lor lucrare lăuntrică) pe Sfinți fără discernământ și va face din gestul lor o regulă, din covârșitoarea lui mândrie se va asemăna cu sârmanul înșelat Francisc de Assisi. Iar dacă nu va fi chiar în halul acela, ci va face aceasta din nelămurirea în credință și necunoașterea Sfintelor Canoane, este posibil ca Stăpânul să îl lase să se îmbolnăvească pentru a-l aduce la smerenie, chibzuință și ascultarea de Sfintele Canoane.

Dacă preotul/omul nu știe că se împărtășește vreun bolnav este cu siguranță apărat de Dumnezeu fiindcă nu poate nici un microb să biruie pe Împăratul Slavei.

Iar dacă se împărtășește/slujește nevrednic și/sau nepregătit este posibil să se îmbolnăvească nu din cauza vreunui microb sau boli contagioase, ci tocmai datorită împărtășaniei cu nevrednicie care duce la osândă, boală și moarte, tocmai datorită gândului rău (virusul cel mai primejdios, rădăcina tuturor bolilor și strămoșul tuturor microbilor) și firii stricate a primitivului. Iar uneori se îmbolnăvește și preotul ca să ia altă dată aminte să nu mai împărtășească pe cei nevrednici.

Mai observăm în Sfintele Canoane de mai sus că un alt mijloc pentru a nu se schimba firea Trupului și Sângelui Stăpânului (cu produse ale trupului și sângelui celor ce se împărtășesc) este pregătirea unei cantități suficiente de Sfinte Taine.

Nu este vorba de scârba de a nu se împărtăși cu trupul și sângele credincioșilor dinainte, fiindcă se pun deoparte și miridele sfinților (deci nu este o frică de contaminare de la sfinți sau scârbă față de ei), ci de grija de a rămâne pentru împărtășanie Trupul și Sângele lui Hristos în potir și cu Ele să se facă Cuminecarea. Dacă nu trebuie să ne împărtășim cu miridele scoase întru pomenirea sfinților pentru a nu rămâne cumva fără de împărtășania cu Trupul lui Hristos, este logic să nu ne împărtășim nici cu trupul și/sau sângele celorlalți credincioși. Observăm, însă, indirect, că și pe vremea Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul nu toți se împărtășeau (nici chiar cei din Sfântul Munte) decât la praznicele mai mari, iar acest obicei este încuviințat cu mult discernământ de autorul cărții despre „deasa împărtășanie” fiindcă el îndemna la o continuă împărtășanie doar pe acei care se și pregăteau cu seriozitate pentru aceasta (și tocmai pentru o mai fierbinte pocăință). În nici o clipă a existenței sale și în nici vreo propoziție nu a îndemnat la o deasă împărtășanie (și nici măcar rară) de-a valma pregătiți-nepregătiți/vrednici-nevrednici (cum o fac azi exagerații care păstrează desul și anulează pregătirea, răstălmăcindu-l pe Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul. Ei sunt de fapt nelămurii în ce înseamnă și cum se poate obține adevărata Cuminecare cu Sfintele și Înfricoșătoarele lui Hristos Taine, înlocuind-O cu împărtășania cu osândă, boală și moarte sub pretextul unui ritual religios ridicat la rangul de mântuire automată).

Drept aceea și preoții și arhieriei trebuie în vreme de ciură, să întrebuițeze chip spre a împărtăși pe cei bolnavi, care să nu calce canonul acesta, punând în stafidă sfântul trup, ci în vreun vas sfințit, și de acolo să-l ia sau ciocli sau bolnavii, cu lingurița. Apoi vasul cu lingurița să se puie în oțet, și oțetul să se verse acolo unde se spală preoții după sfânta Liturghie sau cu oricare chip ar putea, mai neprimejditor și canonicesc.

194 Și nu numai osebit de struguri (sau de poamă) se cuvine a se da dumnezeiasca Împărtășire, ci de osebită și de însuși părțile celelalte puse în Sfântul Potir. Pentru aceasta și Simeon al Tesalonicului (cap 94) zice, că preoții se cuvine bine să ia aminte, a nu împărtăși pe creștini din părțile cele (adică din cea scoasă pentru Născătoarea de Dumnezeu, din cetele cele 9, nici din părțile cele scoase pentru fiecare nume ce pomenesc) ci din însuși trupul Domnului. Iar de vor fi mulți cei ce au să se împărtășească (precum urmează mai ales în joia cea mare, la sărbătoarea nașterii Domnului, la al Sfinților Apostoli, și al Născătoarei de

⁵¹ Vasile CHIRA, *Scrisoarea Unui Bolnav De Sida Către Cer, Perspective Medicale Și Teologice Ale Infecției Cu HIV/SIDA*, Tipărită Cu Binecuvântarea Î.P.S. Bartolomeu Anania Arhiepiscopul Clujului, Prefață De P.S. Dr. Irineu Pop Bistrițeanul Și Conf. Dr. George Petrescu, Ed. Dacia, Cluj, 1999, p. 180.

⁵² <<https://ro.wikipedia.org/wiki/Lepr%C4%83>>, joi, 5 mai 2016.

Dumnezeu) atunci să nu puie părticelele în sfântul Potir, pentru ca să nu greșească, să împărtășească pe vreunul dintr-însele, ci să le lase pe sfântul Disc, și după ce va împărtăși pe norod, atunci punându-le, va săvârși, precum așa obișnuiesc a face și la lavrele cele mari ale Sfântului Munte. Îngrijindu-se prezbiterii la niște zile ca acestea, a scoate Agneț mai mare după analogia norodului ce are a se împărtăși.⁵³

Stafida oprită de a nu fi purtătoare a împărtășaniei împărtășanie era echivalentul de atunci al lingurițelor de unică folosință.

Dezavantaj canonic față de lingurița de unică folosință: se amesteca cu Sfintele Taine.

Avantaje față de lingurița de unică folosință:

- primitor al Sfintelor Taine era chiar omul prin intermediul linguriței obștești și nu un obiect de plastic de folosință personală întrebuițat de om în locul gurii;
- se folosea numai pentru cei bolnavi contagioși, iar nu generalizat pentru toți oamenii.

Scorul este 2:1 în favoarea stafidei. Dar și aceasta era oprită de Sfinții Părinți, din râvna lor de a urma cu scumpătate Sfintelor Canoane.

(5) Sfânta Împărtășanie = test de biruire a scârbei prin credință?

Nicidecum, iată ce ne învață Sfânta Biserică:

A povestit avva Daniil Faranitul, că a zis părintele nostru avva Arsenie pentru un skitiot, că era mare cu faptele, dar prost la credință și greșea pentru prostimea lui zicând că nu este cu adevărat Trupul lui Hristos, pâinea care o luăm, ci închipuire. Și au auzit doi bătrâni, că zisese acest cuvânt dar știindu-l că este mare la viață, au socotit că din nerăutate și prostime zice. Au venit deci la el și i-au zis: „Avvo, cuvânt de necrezut am auzit, cum că pâinea cu care ne împărtășim, nu este cu adevărat Trupul lui Hristos, ci este închipuire”. Zis-a bătrânul: „Eu sunt cel ce am zis aceasta”. Iar ei îl rugau zicând: „Nu ține așa, avvo, ci precum a învățat Biserica cea sobornicească. Căci noi credem că pâinea aceasta este Trupul lui Hristos cu adevărat, iar paharul este însuși Sângele lui Hristos cu adevărat și nu-i închipuire. Ci precum întru început țărână luând din pământ, a zidit pe om după chipul Său și nimeni nu poate zice că nu este chip al lui Dumnezeu, deși este neînțeles chipul, așa și pâinea, pentru care a zis, că «Trupul Meu este», așa credem că este cu adevărat Trupul lui Hristos”. Iar bătrânul a zis: „De nu mă voi încredința din lucru, nu am vestire în chip desăvârșit”. Iar ei au răspuns: „Să ne rugăm lui Dumnezeu toată săptămâna pentru taina aceasta și credem că Dumnezeu ne va descoperi nouă”. Iar bătrânul cu bucurie a primit cuvântul și se ruga lui Dumnezeu și el zicând: „Doamne, Tu știi că nu din răutate sunt necredincios, ci ca să nu mă înșel din neștiință. Descoperă-mi, Doamne Iisuse Hristoase!” Mergând încă și bătrânii la chiliile lor, se rugau lui Dumnezeu și ei zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, descoperă bătrânului taina aceasta, ca să creadă și să nu-și piardă osteneala sa!” Și Dumnezeu a ascultat amândouă părțile. Împlinindu-se dar săptămâna, au venit ei duminică la biserică și au stat împreună numai ei câteștrei pe o rogojină, iar în mijloc era bătrânul. Și li s-au deschis lor ochii cei înțelegători. Iar când s-a pus pâinea pe Sfânta Masă, se arăta numai lor ca un prunc și când întindea mâna preotul să frângă pâinea, iată, ingerul Domnului s-a pogorât din cer, având cuțit și jertfind Pruncul, a turnat sângele Lui în pahar. Iar când a frânt preotul pâinea în bucăți mici, ingerul tăia din Prunc bucățile mici și când s-a apropiat să ia din cele sfinte, i s-a dat bătrânului carne cu sânge. Acesta s-a înfricoșat și a strigat: „Cred Doamne, că pâinea este Trupul Tău și paharul este Sângele Tău!” Și îndată s-a făcut carnea cea din mâna lui pâine după taină. S-a împărtășit deci, mulțumind lui Dumnezeu. Și i-au zis lui bătrânii: „Dumnezeu știe firea omenească, că nu poate să mănânce carne crudă și pentru aceasta a prefăcut Trupul Său în pâine și Sângele Său în vin, la cei ce primesc cu credință”. Și au mulțumit ei lui Dumnezeu pentru bătrânul, că nu a lăsat să se piardă ostenele lui, ducându-se apoi câteștrei cu bucurie la chiliile lor.¹

Încă și alt frate cu aceleași gânduri luptându-se așa pentru Sfintele Taine, ca și cel mai de sus bătrân îndoindu-se și necrezând, de ceilalți frați fiind luat la slujbă, povestea ce i s-a arătat, fiindcă frații cei ce-l luaseră pe el, se rugau cu deadinsul ca să i se arate lui de la Dumnezeu adevărul lucrurilor și să lepede astfel gândurile necredinței. Deci după ce s-a sfârșit slujba, le-a povestit fratele: „După ce s-a citit Apostolul, îndată ce s-a suit diaconul să

⁵³ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 195-196.

citească Sfânta Evanghelie, am văzut acoperământul bisericii deschis și cerul văzându-se, iar pe diacon înconjurat de foc din toate părțile. Apoi după ce s-au adus Darurile și s-au pus înaintea, am văzut cerurile deschizându-se, și peste dumnezeieștile Daruri foc pogorându-se și după foc mulțime de îngeri, în mijlocul lor fiind un Prunc și alte două fețe a căror frumusețe nu este cu puțință a o spune, căci era strălucirea lor ca fulgerul. Și îngerii aceia stau împrejurul mesei, iar Pruncul ședea pe masă. Și după ce s-au apropiat preoții să frângă pâinile punerii înaintea, am văzut cele două minunate fețe că s-au apropiat și au ținut mâinile și picioarele Pruncului și cu cuțitul pe care îl țineau, au junghiat Pruncul iar Sângele Lui l-au turnat în pahar. Apoi au tăiat bucățele Trupul Lui și L-au pus pe pâini. Îndată atunci s-au făcut pâinile Trup și când s-au apropiat frații să se împărtășească, mi s-a dat mie trup curat dar neputînd să mă împărtășesc cu el, plîngeam. Și am auzit glas grăindu-mi în urechile mele: «Omule, pentru ce nu te împărtășești? Nu este aceasta aceea ce ai cerut?» Și eu am zis: «Milostiv fii mie, Doamne, că nu pot să mănânc trup». Și iarăși glasul a zis: «Cunoaște, dar, că de putea omul să se împărtășească cu trup, trup s-ar fi dat, precum și tu ai aflat, dar nu poate să mănânce trup și pentru aceasta Domnul Dumnezeul nostru a rânduit pâini ale punerii înaintea. Deci, de ai crezut, împărtășește-te și tu!» Iar eu am zis: «Cred, Doamne!» Și aceasta zicînd eu, s-a făcut îndată Trupul pe care îl aveam în mîna mea, pâine. Și mulțămînd lui Dumnezeu, m-am împărtășit. Iar după ce s-a sfârșit sfînta slujbă cea de taină, am văzut de asemenea, acoperământul bisericii deschis și pe dumnezeieștile și cereștile puteri iarăși la ceruri înălțându-se”. Acestea auzindu-le frații de la fratele cel ce le povestea și umilindu-se pentru atîta dar al lui Hristos, s-au dus mulțumindu-I și slăvindu-L pe El.⁵⁴

Dacă Dumnezeu știe că nu putem mânca nici carne crudă, nici sânge, chiar dacă sunt ale Lui (și nici nu ne cere aceasta pentru a ne dovedi credința), știe că noi cu atît mai mult ne-am scârbi să mîncăm microbii, mucii, saliva, rujul și strugurelul altora (deci nu ne cere nici aceasta să o facem). Dimpotrivă ne învață cum să ne împărtășim canonic pentru a nu preface Sfintele Taine în teste de a ne dovedi credința (prin faptul că ne biruim scârba de modul în care ne sunt administrate, mutîndu-ne mintea de la Dumnezeu la cele văzute din afară) ci a le avea ca hrană în liniștea minții ce gustă pe Dumnezeul cel nevăzut, văzându-și propria păcătoșenie și neputință dinlăuntru.

După cum vom vedea, însă, Sfintele Canoane nu învață despre lingurița de unică folosință, nici de „catapultarea” de pe linguriță în gurița a Sfintelor Taine, ci de mult mai fireasca pregătire personală și personalizată (potrivită cu cel care se împărtășește), făcută de către un preot pregătit la rîndul lui pentru aceasta (prin pocăință serioasă personală și prin cunoașterea Sfintelor Canoane).

Într-un fel se împărtășesc copiii, într-un fel adulții, într-un fel bătrînii. Într-un fel bolnavii, într-un fel bolnavii contagioși sau cei presupuși a fi contagioși, într-un fel se împărtășesc cei aflați pe moarte, în alt fel cei sănătoși. Într-un fel clericii, într-un fel mirenii. Într-un fel cei împrăstiați, într-un fel cei ce se liniștesc, într-un fel cei care se pocăiesc fierbinte, în alt fel cei mai reci. Într-un fel călugării, într-un fel schimnicii, într-un fel pustnicii.

Într-un fel variabil se pregătesc, dar într-un fel variabil se și împărtășesc.

Cei nevrednici și cei nepregătiți, însă, nu ar trebui să se împărtășească niciodată, pentru a nu-și agonisi osîndă, moarte sau boală.

Nu numai că Dumnezeu nu ne supune la teste de scîrbă pentru credință, dar ne și îndatorează să nu mîncăm nimic necurat (deci să păstrăm și regulile de igienă alimentară), și dacă încalcăm această datorie ne oprește de la Sfînta Împărtășanie:

NECURĂȚIA

1446. - “Căzînd ceva necurat în fîntînă sau în ulei sau în apă sau în vin, cel ce va bea din acelea, trei zile să postească de carne și brînză și șapte zile să nu se împărtășească”. -Sf. I. Post. 47.⁵⁵

N-ai mâncat mortăciune sau sugrumat sau sfîșiat de lup sau bătut și ucis de păsări, ori nu te-ai spurcat cu altele ca acestea, ce sunt oprite de Sfintele canoane de a fi mîncate?⁵⁶

⁵⁴ Patericul, PENTRU AVVA DANIIL, 6-7.

⁵⁵ Ierom. Nicodim SACHELARIÉ, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

⁵⁶ Molitfelnic, <<http://www.scribd.com/doc/56447225/Molitfelnic>>, miercuri, 4 mai 2016, p. 46.

Dacă se întâmplă din negrija preotului (sau din accident) profanarea sau vomitarea Sfintelor Taine, acesta este pedepsit pentru neglijă, dar nu este obligat să mănânce necurății și nici măcar voma proprie, cu atât mai puțin voma altuia. Însă nicăieri nu se spune să se facă o regulă din luarea (sau punerea) Sfintelor Taine cu o linguriță (sau într-un recipient) care să se ardă cu dispreț, pentru a se feri Sfântul Potir de profanările secrețiilor omenești.

Ferirea de introducere a corpurilor străini în Sfântul Potir trebuie să se facă prin grija preotului, iar nu prin introducerea unor alți corpi străini, necanonici. Nu se canonizează ci se canonisește neglijența preotului de la spovedanie (care lasă pe cei nepregătiți, neglijenți și/sau neevlavioși să se împărtășească), pentru a deveni „igienice” Sfintele Taine. Nu se face din neglijență sau exagerare canon (regulă, metodă prin introducerea linguriței de plastic) ca preotul să se lenească fără frică dinspre pregătirea „cu frică și cutremur” (nu numai a Sfintelor Vase ci și a mai sfintelor vase ale persoanelor primitivelor). Nu se folosește lingurița ce se arde ca să se poată împărtăși tot jegosul. Ci se folosește o singură linguriță tocmai ca să se împărtășească numai oamenii curați. Cei bolnavi se împărtășesc separat, cei murdari se catehizează să vină cu evlavie la Cuminecare, care se manifestă și prin curăția trupului, dar cu atât mai mult a buzelor, dinților și gurii...

Neglijența preotului nu se canonizează (nu se face din ea canon, îndreptar), ci se canonisește (se pedepsește):

1203. - “Iar de se va întâmpla să mănânce dumnezeiescul agneț șoarece sau altă jiganie și preotul nu va vedea, atunci trebuie să facă altă proscomidie, de va fi mai înainte de Vohodul cel mare, iar preotul să se spovedească de păcatul său la arhiereul său și arhiereul să-l canonisească, iar să nu-i ia darul și canonul lui este să-l oprești cită vreme de se va fi întâmplat a se face acel lucru din lenea lui. Iar de va fi nevoie de preot și se va întâmpla în postul mare sau la Crăciun sau la Bobotează sau la alte zile mari, ca să nu se oprească lucrul lui Dumnezeu, atunci să n-aibă preotul canon de opreală ci numai post, milostenie, molitvă și rugăciune” -ILT, 164.

[cu cât mai rău dacă se mănâncă dumnezeiescul agneț de cineva nevrednic. Șoarecii nu se osândesc, iar cei nevrednici sunt considerați răstignitorii și batjocoritorii Domnului nostru Iisus Hristos „Dar cum este „vinovat Trupului și Sângelui Domnului” acela ce se împărtășește cu nevrednicie? Acesta se face vinovat și sub judecată la fel cu acela care nu ar voi să mănânce Trupul Domnului sau să bea Sângele Lui, ci ar voi doar să-L omoare și să-I verse sângele.”⁵⁷ – n.n.]

1204. - “Iar sfintele care se vor vărsa, cade-se preotului să le adune într-un vas curat și să le bage unde se spală când se vor pricestui dumnezeieștile taine sau într-alt loc sfânt să le acopere, să nu se calce sau să se necinstească în alt chip; de se va întâmpla a prinde acea spurcăciune, carele a mâncat dumnezeiescul agneț, atunci să-l îngroape în pământ”. -ILT, 164.

1205. - “Iar de va cădea steluța de pe disc, să fie oprit de a nu se pricestui 40 de zile, mai ales când vor cădea și miridele”.

“De se va întâmpla să se strice cinstitele daruri, atît cît să nu poată preotul să le potrivească, acele sfinte să nu le arză nici să le arunce în apă, ci să bage vin dulce într-însele și să le potrivească”, -ILT, 165.

1206. - “La jertfelnic, înlăuntru, trebuie să ai loc necălcat într-o parte, să fie săpat și înfrumusețat ca să te speli, dacă vei face liturghie și după spălare, ferește să nu cadă sau să pice afară din spălătoare și să se calce cele sfinte, că apoi va fi mare muncă sufletului tău” - ILT. 165. [dacă și preotul se spală înainte de Sfânta Liturghie pentru a nu fi murdar cu mâna cu care atinge Sfintele, mirenii de ce să nu se spele pe buzele cu care le atinge? – n.n.] [...]

1253. - “In caz că preotul va vărsa după împărtășire, să se strîngă toată vomitarea într-un vas de pământ curat, răzuindu-se pământul bine sau tăind pînzeturile atinse și apoi toate să se ardă și să se îngroape la un loc curat lângă zidul Bisericii, după ce vasul a fost spart. [deci, nu este obligat să-și înghită voma. Nu este supus la un canon împotriva firii, ci la unul firesc. Preotul să se spovedească la episcopul său”, -IPD, X, IO.

⁵⁷ Sfântul Nicodim AGHIORITUL, Tâlcuirea epistolelor către Corinteni..., pp. 156-169

1254. - "Cînd liturghisitorul se împărtășește va lua o părticică de pe sfîntul disc, o va pune în palma dreaptă ținînd-o deschisă și după rugăciune o va mîncă iar palma o va șterge bine cu buretele peste sfîntul disc. Cînd va sorbi din sfîntul potir să fie cu mare grijă să nu cadă vreo picătură de pe buze sau mustăți, ci să le sugă bine și să le șteargă cu procovețul, apoi să se spele la spălător și să guste anafora și o lingură de vin, spălîndu-și gura ca să nu sară nici pîrticele cînd vorbește". -IPD, 11.

1255. - "în caz că ar veni asupra liturghisitorului niște ucigași, îndată el va consuma sfintele "în orice vreme a Liturghiei se va afla și apoi va fugi. Însă mai bine ar fi dacă ar rămîne în altar, căci dacă va fi omorât pentru credința sa, cu mucenicii se va număra". -IPD, X, 12.⁵⁸

CANONUL 3

Dacă vreun episcop ori prezbiter afară de rînduiala Domnului cea pentru jertfă, va aduce alte oarecare la Jertfelnic: ori miere, ori lapte, ori în loc de vin, băuturi meșteșugite, ori păsări, ori oarecare vite, ori legume afară de rînduire, să se caterisească. Afară de mînunchi de grâu nou, ori struguri la vremea cuviincioasă.

Dar să nu fie iertat a se aduce altceva în Altar, decât untdelemn la candelă, și tămâie la vremea aducerii înainte.

[Apostolic, can. 4; Sinod 6, can. 28, 32, 57, 95; Cartagina, can, 44; Theofil, can. 8]

TĂLCUIRE

Cînd Domnul nostru Iisus Hristos a predanisit Apostolilor taina dumnezeieștii Sfintei lucrări, a rînduit lor să nu săvârșească cu nici un alt fel fără numai cu pîne și cu vin amestecat cu apă, însuși El întîi făcînd aceasta la cina cea de taină, precum în liturghia Sfîntului Iacob, fratele Domnului, s-a scris: „din vin dregînd (paharul adică) și din apă”. Pentru aceasta și dumnezeieștii Apostoli în canonul acesta rînduiesc, cum că **oricare episcop ori preot călcînd rînduirea ce Domnul a rînduit pentru jertfa aceasta nesângeroasă, ar aduce pe Sfînta Masă alte oarecare feluri, ori miere (de pildă), ori lapte, ori în loc de vin, băuturi meșteșugite, adică toată băutura cea bețivă, precum rachiul ce se face din feluri de roduri, ori bere ori altceva asemenea; ori va aduce păsări ori niscaiva vite, ori legume, unul ca acesta să se caterisească** 32. **Ci aduce-se la Altar, mînunchiuri de spice noi de grâu, (precum evreii le aduceau lui Dumnezeu: „Că spice noi zice, prăjite (coapte) nu veți mânca, pînă ce nu veți aduce voi darurile Dumnezeului vostru. Și iarăși, veți aduce mînunchiuri pîrga secerișului vostru la preot și struguri” (Leviticon: 23; 10,14). Însă nu ca o nesângeroasă jertfă a trupului și sîngelui Domnului, nu fie! Ci ca o pîrgă, și întîi arătate roduri în vremea cuviincioasă, cînd se vor coace** 33. **Drept aceea nu este iertat a aduce cineva alt ceva în Sfîntul Altar, afară de untdelemn pentru luminare, și tămâie la vremea ce se săvârșește dumnezeiasca Liturghie.**

SIMFONIE

Întru un glas cu canonul acesta, și cel de aici al 4-lea rînduiește că, **celelalte poame să nu se aducă la Jertfelnic, ci la casa episcopului, ca niște întîi arătate.** Iar cel al 44-lea al soborului din Cartagina rînduiește altceva, a nu se aduce la Sfintele Taine, decât numai pîne și vin amestecat cu apă 34. Iar cel 28 al soborului 6 poruncește, ca **strugurii ce se aduc în Sfîntul Altar, trebuie a se blagoslovi de preot cu osebită rugăciune și blagoslovenie de cea a tainelor, ca noi luînd cu blagoslovenie din mîinile preoților, să mulțumim lui Dumnezeu, că prin buna întocmirea vremilor iconomisește cele spre îndestularea vieții noastre. Iar pe preoții cei ce nu fac așa, ci unesc strugurii aceștia cu trupul și sîngele Domnului, caterisirii îi supune. Iară cel 32 al aceluiași muștră pe armeni, ca pe unii ce aduc vin numai, și nu amestecat cu apă. Iar cel 99 al aceluiași, oprește și a se aduce la Jertfelnic cărnuri fripte. Iar cel 57 al aceluiași, anume oprește a se aduce la Jertfelnic lapte, și miere. Măcar că acestea se aduceau mai înainte după zisul canon 44 al soborului din Cartagina, pentru prunci. Iar cel al 8 al lui Theofil rînduiește ce să se facă, câte vor rămîne din aducerile înainte și din ape.**⁵⁹

⁵⁸ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

⁵⁹ Sfîntul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 27-28.

Este evident că dacă nu se unesc cu Trupul și Sângele Domnului nici strugurii, cu atât mai mult ne se unesc strugurelul, rujul și mucozitățile. Iar dacă nu au grijă de aceasta mirenii, trebuie să aibă grijă preoții nu schimbând lingurițele, ci schimbând mirenii.

Dacă, însă, celelalte poame se aduc la casa episcopului și nu în altar, evident că mucozitățile, strugurelul și rujul nu se aduc nici acolo, ci trebuie a se instrui ucenicii pentru buna cuviință în Sfânta Biserică, iar cei bolnavi trebuie îngrijiți separat pentru a le arăta și lor mai multă dragoste, dar și celorlalți (ferindu-i de războaiele fricii și scârbei) după cum vom vedea mai jos.

Nu înseamnă aceasta, însă, a sădi scârba, bănuiala, groaza epidemiologică și necredința în Sfintele Taine tratându-i pe toți ca pe niște potențiali bolnavi de care trebuie să ne ferim prin obiceiul necanonic al linguriței de unică folosință. Dacă ar fi fost așa Sfinții Părinți (care au introdus lingurița) ar fi recomandat fiecăruia să vină cu o linguriță personală pe care să o sfințească, iar apoi să o spele în spălătorul Bisericii (pentru a nu se profana Sfintele Taine). Iar aici ar fi intervenit celelalte Sfinte Canoane ce opresc a primi Sfintele Taine în alte vase în afară de mădulele omului, chipul lui Dumnezeu și cea mai prețioasă făptură.

969. - *“Apostolul cu glas mare numește pe omul cel zidit după chipul lui Dumnezeu, că este trup al lui Hristos și Biserica sa (I Cor. 6, 19; 12, 27). Cel ce s-a învrednicit de euharistie, prin patimile Mântuitorului, mîncînd și bînd pe Hristos, își sfințește sufletul și trupul cu împărtășirea dumnezeiescului har, unindu-se de-a pururea cu viața cea veșnică. Astfel dacă cineva voiește să se împărtășească cu cinstitul trup, în vremea liturghiei și să se unească cu Hristos, să-și pună mîinile în chipul crucii (cînd se primea în mînă) și așa să se apropie și să primească împărtășirea harului. Deci, pe cei ce, în locul mîinilor, pregătesc oarecare vase de aur sau din alte materii pentru primirea dumnezeiescului dar, ca să se împărtășească din ele, cu nici-un chip nu-i aprobăm, deoarece cinstesc mai mult materia cea neînsuflețită și supusă omului, decît chipul lui Dumnezeu (însuși euharistia). Iar dacă s-ar afla vreun preot care ar da preacurata împărtășanie celor ce aduc astfel de vase, să se afurisească atît el cît și cel care aduce aceste vase”, -VI ec. toi.⁶⁰*

Dacă nici aurul nu este folosit pentru a primi Sfintele Taine, cu atât mai puțin plasticul. Alta este lingurița obștească a liturghisitorului, care este simbolul cleștelui îngeresc, alta este năzdrăvana invenție ca fiecare să aibă lingurița lui personală (chiar dacă este furnizată de preot), în care să primească pe Dumnezeu.

Isa 6:6 Atunci unul dintre serafimi a zburat spre mine, având în mîna sa un cărbune, pe care îl luase cu cleștele de pe jertfelnic. 7 Și l-a apropiat de gura mea și a zis: „Iată s-a atins de buzele tale și va șterge toate păcatele tale, și fărădelegile tale le va curăți”.

Selecția nu trebuie făcută după linguriță, ci după om. Nu se spune „va șterge rujul”, ci păcatele. Dar ca să le șteargă și să nu se încarce cu boli, moarte și osândă omul care se poate împărtăși trebuie să fie cel cuvios, care niciodată nu va îmbolnăvi pe alții prin desfrânarea care îl face să devină contagios. Omul contagios din alte pricini (dar vrednic de Sfânta Împărtășanie) să fie tratat conform Sfințelor Canoane (adică separat și cu multă dragoste pentru binele lui și al aproapelui). Și dacă preotul nu poate cunoaște inima și bolile celui alt (și mai poate fi și mințit la spovedanie), Dumnezeu le știe și ferește El Însuși prin Sfintele și Preacuratele Lui Taine de boală pe ceilalți (dacă și ei, și preotul și-au făcut datoria de a se îngriji de cunoașterea și regimul special acordat bolnavilor, fără scârbă, dar cu prudență. În toate este nevoie de înțelepciunea dragostei și a smeritei ascultări de Sfintele Canoane).

Nebunia creștinilor este una sobră iradiind de cunoașterea firii și de experiență duhovnicească, iar dragostea lor este echilibrată cu o deosebită și profundă raționalitate.

(6) Părintele Lucian Grigore: schimbarea linguriței Donatorului sau a guriței primitivului? Împărtășanie deasă sau pregătită după Sfinții Părinți?

Credincioșii întotdeauna s-au împărțit în rigoriști sau lacși. Rari sunt cei care au ajuns cu ajutorul harului prin multe suferințe la echilibru. Așa sunt și clericii, cât de învățați ar fi ei și ce funcții ar avea ei în administrația bisericească.

Unii sunt mai pregătiți, alții nu. Unii sunt formați școlastic, alții patristic.

⁶⁰ [Ierom. Nicodim SACHELARIU], *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

Diavolul se iscusește ca să-i facă să se certe pe cei lacși cu cei rigoriști. Profită din plin de neștiință, care este pricina tuturor relelor, iar uneori profită mai mult chiar de părerea că ar ști, ridicând informațiile academice la rang de adevăr duhovnicesc.

Oamenii ar putea să profite de varietatea gândirii semenilor. Chiar dacă puțini sunt echilibrați (în năzuința lor către Hristos – Adevărul) surprind totuși nuanțe de înțelesuri potrivite cu felul lor de a fi. De aceea cei lacși ar putea profita de pe urma celor riguroși ca să se deprindă cu râvna, cei riguroși ar putea profita de cei lacși ca să deprindă îngăduința.

Păcatul intervine când omul ține prea mult la voia lui și la înțelegerea lui. Atunci în loc de îmbogățirea din variație apare dezbinarea din nepotrivire.

Soluția întotdeauna se găsește la Sfinții Părinți, dar numai când omul nu stăruie în prejudecățile lui, ca să nu-i răstălmăcească după propriul interes.

Dar pentru aceasta este nevoie de smerenie ca să putem aprecia ceea ce zice fratele chiar și când greșește, privindu-l ca pe un dar unic de la Hristos pentru noi.

91. *Atâta adevăr se cuprinde în cunoștința fiecăruia, câtă siguranță îi dau blândețea, smerenia și dragostea.*⁶¹

183; *Cel ce sfătuieste sau mustră întru frica lui Dumnezeu pe acela care păcătuiește, își câștigă sie-si virtutea opusă greșelii. Iar cel ce tine minte răul si osândește cu răutate cade în aceeași patimă, după legea duhovnicească.*⁶²

Ce frumos exprimau anumite nuanțe Părintele și frații de mai sus. Ce tristețe lasă în urmă faptul că au apărut în final acuzații de o mare gravitate. Unii ziceau că Părintele este ecumenist, eretic și necredincios, iar alții ziceau că războinicii că sunt stiliști. Saltă de bucurie diavolul, căci și-a atins scopul, cel mai mare păcat: dezbinarea Sfintei Biserici.

Trebuie să ne dezbinăm pentru Adevăr, dar nu de persoane, ci de minciunile lor. Ce bine ar fi ca să nu se facă nici un compromis, în legătură cu nici o nuanță, dar a se afirma adevărul cu siguranța blândeții, smereniei și dragostei. Nu ar mai fi certuri, ci o îmbrățișare gândită plină de recunoștința față de nuanța înțelegătoare și îmbogățitoare primită de la celălalt.

Părintele a trecut prin multe. A fost otrăvit și l-au scăpat de la moarte tocmai Sfintele Taine în care se pusese otrava. A mâncat secrețiile a 1000 de vizitatori pascali nepregătiți ce au dorit să se împărtășească, chiar la prima lui slujire ca preot. Așadar este râvnitor și trecând prin astfel de experiențe extreme dorește să rezolve aceste probleme și pentru alții, crezând poate că toți gândesc ca și sfinția sa și se chinuie cu aceleași întrebări nelămurite. Din păcate, fiind format (ca și mulți alții) într-un învățământ scolastic și istorico-critic (care pune accentul pe cunoașterea diferitelor opinii contradictorii ale unor profesori universitari din țară și de peste hotare și nu a aflat – decât poate teoretic – de siguranța în Sfântul Duh a descoperirii Sfinților Părinți), iar mai apoi intrând într-o parohie cu program încărcat, nu a avut timpul necesar să studieze Sfintele Canoane. Când somat de războinici a început să le studieze a făcut o broșurică numită „*Rânduiala primirii Sfintei Împărtășanii*”⁶³, vizibil afectată de furtuna pe care a declanșat-o chiar sfinția sa în mediul Ortodox și în care aduce argumente de la Sfinții Părinți, dar cam trase de păr prin proprii interpretări pentru a-și justifica practica, la care nu a renunțat nicidecum (ceea ce ne arată încă odată că violența în argumentație nu convinge ci îndărătnicește). Îl mai frământă totuși (nădăjduim) problema în conștiință, dar nu poate să o depășească tocmai datorită stilului de acum de a face comentarii artistice despre Sfinții Părinți (preluând citate din ei pentru a-ți argumenta punctul de vedere, dar amestecându-le cu interpretări din părere proprie), în loc să se urmeze cu frică și cutremur Rânduiala Bisericii pe care deja o avem verificată în atâtea secole.

Teologul de azi se îndoiește de toate. Chiar dacă Sfânta Biserică are o evidentă practică de secole, se tot întreabă dacă așa e bine sau de fapt e rău și dacă ajunge el la o concluzie personală (desprinsă din anumite lecturi, îmbogățite cu propriile idei), începe să creadă că de fapt Sfânta Biserică este ca el și alții au schimbat-O de la ideologia lui. Crede că dacă el procedează așa și alții au făcut la fel înaintea lui și după

⁶¹ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILAOE, *Filocalia...*, Volumul I, Ed. cit., p. 257.

⁶²

<[⁶³ <\[, duminică, 8 mai 2016.\]\(http://www.luciangrigore.ro/uploads/2/1/1/5/21156960/randuiala_primirii_sfintei_impertasaniei_bt.pdf\)](http://www.filocalia.ro/sfintii-despre/7/Despre_legea_duhovniceasc%C4%83,_%C3%AEn_200_de_capete_„MARCUS_ASCETUL”>, luni, 13 iulie 2015.</p></div><div data-bbox=)

ce mustește o vreme și practică așa cum i se pare, începe să propovăduiască părerea lui ca cea mai curată Predanie. Iar dacă ceilalți, apărând Sfânta Predanie, îl contrazic, ia foc și își amplifică rătăcirea.

Aceasta este meteahna metodei istorico-critice. Dacă nu găsești negru pe alb o problemă dovedită documentar, interpretezi că ar fi cum îți convine ție, ignorând pierderea atâtor izvoare datorită timpului, paștilor și iconoclaștilor, și multe alte indicii care te contrazic (dar pe care nu le observi datorită întunecării minții prin presiunea voinței proprii tensionate de a dovedi propria dreptate sau, în alte cazuri, datorită viclesugului interesului personal) uitându-se că cele mai importante lucruri le-a transmis Hristos în taină:

CANONUL 91 al Sfântului Ierarh Vasile cel Mare

Între dogmele cele ce se păzesc în Biserică, și dintre propovăduiri, pe unele adică le avem din învățătura cea în scris, iar pe altele din predanisia Apostolilor date nouă în taină le-am primit, care amândouă acestea pe aceeași tărie o au către buna cinstire de Dumnezeu.⁶⁴

Sfinția sa a avut mai multe ispite, a luat o decizie în legătură cu ele, încrezându-se în sine, fără a cerceta în Sfintele Canoane sau a întreba ierarhul său și văzând că merge așa, iar unii poate chiar fiind și încântați de inovație, a început să găsească justificări raționale și canonice pentru a-și lămuri credința și a-și liniști conștiința. Văzând acuzațiile ce i se aduc (că ar sluji oculta, că n-ar iubi Sfinții Părinți, că are greață față de oameni, că nu ar crede în puterea Sfintelor Taine – și alte obsesii moderne zelote asociate cu multe răstălmăciri ale propriilor cuvinte – care nu corespund cu ceea ce îi spune propria conștiință, iar apoi mai și fiind somat să se lase de preoție), a crezut că este atacat de dușmanii stiliști ai Ortodoxiei și a reacționat în apărare și grabă. A respins astfel din inimă începutul de pocăință și primirea evidenței că ceea ce propovăduiește sfinția sa nu corespunde cu conștiința Bisericii.

Am luat decizia de a împărtăși credincioșii cu lingurițe dedicate fiecăruia din dorința de a-i împărtăși pe aceștia numai cu ceea ce se cuvine a-i împărtăși, adică cu Sfintele Taine și nu cu altceva – cu mucozități sau cu materie salivară ori bacteriană de pe limba și din cavitatea bucală a altora; Pe de altă parte decizia aceasta vizează un aspect cu mult mai important, anume grija de a nu introduce în Sfântul Potir alte materii decât cele îngăduite ca Trup și Sânge ale Domnului. Consider că lucrurile acestea nu mai trebuie discutate într-atât de aprofundat întrucât sunt precizate în Liturghier. Nu ai voie să introduci în Sfintele Taine, din Sfântul Potir, nimic străin de ele. Punct !

Războinicii au sărit ca arși crezând că astfel de povestiri (descrise cu lux artistic de amănunte pentru a fi mai convingătoare) ar fi hule împotriva Sfintelor Taine (nu doar decizia prea brutală a unui om șovăielnic, care a greșit fiind încolțit de context) și bazându-se pe întâmplările foarte frumoase din Viețile Sfinților, fiind și suprasolicitați de Războiul întru Cuvânt, nu au avut încă timpul să citească Sfintele Canoane în amănunțimea și profunzimea lor, plutind în navigația lor electronică prea mult prin oceanul teoriei conspirației. Au vrut să apere practica Bisericii, necunoscând-o în întregimea nuanțată a ei, neștiind că ei înșiși greșesc aducând inovații. Neînțelegând despre extraordinarul echilibru al Ortodoxiei care îmbină chibzuința cu credința și firescul cu suprafirescul (fiindcă este credința în Dumnezeu – Omul), au crezut că descrierea exagerată a celor ale firii este un atac împotriva credinței și au bănuțit că Părintele ar fi vreun dușman ascuns al Bisericii care generează astfel de curente de opinie din interese oculte.

În realitate însă și unii și alții sunt râvnitori, însă... după cum înțeleg ei.

Și unii și alții au dreptate lor, dar Adevărul este găsit acolo unde se unesc cele două dreptăți în Hristos:

Efe 2:13 Acum însă, fiind în Hristos Iisus, voi care altădată erați departe, v-ați apropiat prin sângele lui Hristos, 14 Căci El este pacea noastră, El care a făcut din cele două - una, surpând peretele din mijloc al despărțiturii, 15 Desființând vrăjmășia în trupul Său, legea poruncilor și învățăturile ei, ca, întru Sine, pe cei doi să-i zidească într-un singur om nou și să întemeieze pacea, 16 Și să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniți într-un trup, prin cruce, omorând prin ea vrăjmășia. 17 Și, venind, a binevestit pace, vouă celor de departe și pace celor de aproape;

Și Părintele avea dreptate că nu poate lăsa să se profaneze Sfintele Taine și să se îmbolnăvească cei sănătoși de la cei bolnavi (fie de microbi, fie de scârbă) și războinicii aveau dreptate că Sfintele Taine omoară tot microbul și alungă toată boala, iar lingurița de unică folosință nu poate fi primită, fiind necanonică.

⁶⁴ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 475-480.

Și Părintele greșea că încerca să găsească soluții practice personale ne conforme cu Sfintele Canoane din neștiința aceluiași canoane ca și războinicii (care l-ar fi scutit de aventura extrem de primejdioasă a inovației bisericești) și din ignorarea înțeleșurilor celor pe care le cunoștea, pentru a-și dovedi propria decizie. Și războinicii greșeau din neștiința aceluiași Sfinte Canoane pe care le ignora Părintele (referitoare la separarea în momentul Cuminecării a bolnavilor contagioși de oamenii sănătoși) dar și a celor care îndeamnă la paza Sfintelor Taine de adaosuri de substanțe străine, pe care Părintele le cunoștea dar le aplica greșit, nerespectând practica generalizată a Bisericii.

Da, nu este firesc să se înlocuiască Sfintele Taine cu mucozități, ruj și strugurel. Nici să se adauge în Sfintele Taine ceva necurat, chiar dacă pornește din nasul unui bătrân ucenic sau din gura încărcată a unui bolnav aflat pe moarte. Dar soluția canonică nu este lingurița de unică folosință.

Da, este adevărat că Mântuitorul care prezent și viu în Sfintele Taine nu poate fi biruit de microbi, mucozități, ruj și strugurel. Este adevărat că nici noi nu ar trebui să fim biruiți în dragostea noastră față de frați de scârba ce apare în urma neputințelor, bolilor și murdăriei pe care le au. Dar soluția canonică nu este neglijența în administrarea și amestecarea spurcăciunilor cu Sfintele Taine, iar apoi silirea firii ca să le primească.

Sfintele Canoane spun clar: se împărtășesc separat bolnavii contagioși de cei sănătoși și trebuie să avem grijă ca Sfintele Taine să nu fie cumva profanate prin adaosuri de materii necurate/ nepotrivite, dar (mai ales) prin împărtășirea celor nevrednici/nepregătiți corespunzător.

Atenția trebuie mutată de la lingurița preotului, la gurița primitorului. Lingurița este un vehicul Sfânt de unire a Sfintelor cu cei Sfinți, dar primitorul este un univers chemat la o așa de mare sfințenie încât pe toate trebuie să le sfințească unindu-le cu Hristos. Dacă nu este așa, se pierde și pe sine, și pe alții, și toate pe care le atinge le îndepărtează de la țelul lor final, murdărindu-le prin slujirea unui interes personal egoist.

De la obiectul și tehnica împărtășirii (ce vrea să rezolve efectele problemei) trebuie mutată atenția la adevărata cauză a acestei probleme:

IDEEA CĂ TREBUIE ÎMPĂRTĂȘIȚI NEAPĂRAT TOȚI CEI CARE CER ACEASTA, ÎN ACELEAȘI CONDIȚII, DOAR CU RARE ȘI MINIMALISTE EXCEPȚII.

Aceasta este mentalitatea căzută de la Sfinții Părinți care aduce osândă, boală și moarte, atât primitorului, cât și preotului care este lucrător al ei și cauza aproape a tuturor problemelor legate de Sfânta Împărtășanie și, am putea spune fără exagerare, a crizei mondiale de acum. Lumea o ține Dumnezeu pentru unirea cu el. Unirea cu El ne vine doar prin Ortodoxie, prin Sfintele Taine și pocăință. Dacă Ortodocșii nu mai lucrează pocăința, ci se mulțumesc doar cu răsfațul unui ritual al Sfintelor Taine (păstorii lor promițându-le prin aceasta îndumnezeirea fără să le-o poată da, deoarece Sfântul Duh nu intră într-un vas ce nu colaborează el însuși pentru curățirea lui. Sfântul Duh nu silește, nici nu transformă persoanele în obiecte purtate – fără propria participare – de har, ci îndeamnă și ajută ca omul să nuntească cu toată inima lui), se plafonează, își tocesc gustul de Dumnezeu și astfel duc ei la suferință întreaga lume, pierzându-și sensul, mintea și viața. Dar și lumea își pierde menirea ei de locaș sfințit al Celui Preaînalt. Și atunci apar necazurile din lume ca să-i trezească pe Ortodocși. Adică noua criză mondială.

Mat 5:13 Voi sunteți sarea pământului; dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai e bună decât să fie aruncată afară și călcată în picioare de oameni.

De ce trebuie împărtășii neapărat toți cei 1000 de oameni în noaptea de înviere? De ce trebuie neapărat împărtășit un om în pragul agoniei, plin în gură de spumă, sânge și griș lăptos înaintea celorlalți și de ce să nu aibă voie preotul să șteargă lingurița și să o dezinfecteze în astfel de situație înainte de a o pune în Sfintele Taine sau a împărtăși pe ceilalți? De ce să ardem un obiect sfințit pentru o unică folosință, încălcând Sfintele Canoane prin distrugerea obiectelor bisericești doar de dragul împărtășirii laolaltă a celor bolnavi cu cei sănătoși? De ce trebuie să li se dea euharistia neapărat și celor nepregătiți încât nu știu să vină la împărtășanie curați de ruj și de alte murdării? De ce să dăm Sfintele și celor nevrednici, lenevind-ne în cercetarea celor ce se spovedesc și, din această cauză, tratându-i pe toți ca niște nevrednici ce se ascund și eventuali contagioși, de care suntem forțați să-i împărtășim?

Ce amestec ciudat și necurat între o falsă dragoste de împărtășanie și un real dispreț față de oameni și Sfintele Canoane...

Răspuns:

Această trebuință falsă (care duce la păcat și inovație) a apărut datorită modei de azi a ÎMPĂRTĂȘANIEI DESE SAU RARE, DAR FĂRĂ PREGĂTIREA MINIMĂ NECESARĂ.

De aceea nici nu s-a pus până azi în vreun sinod problema linguritei de unică folosință, fiindcă nu a băntuit până azi această modă bolnăvicioasă. Atenția sfinților părinți a fost întotdeauna îndreptată nu spre tehnologie ci spre teologie, NU SPRE GĂSIREA DE RETETE CARE SĂ ÎNDEPĂRTEZE CONSECINTELE PĂCATULUI, CI SPRE PREGĂTIREA PERSONALĂ A FIECĂRUIA CA SĂ SCAPE DE PĂCAT.

Sfinții Părinți ne învață că trebuie să venim la Sfânta Împărtășanie cu o pregătire corespunzătoare și o curățenie atât trupească, cât și sufletească:

Pâinea și vinul nu sunt tipul trupului și sângelui lui Hristos — să nu fie! — ci însuși trupul îndumnezeit al Domnului, însuși Domnul când a spus: „Acesta este trupul Meu”⁵³³, n-a spus: „acesta este tipul trupului Meu“, ci a spus: „Acesta este trupul Meu“; și n-a spus: „Acesta este tipul sângelui Meu“, ci: „acesta este sângele Meu”⁵³⁴. Și înainte de aceasta, a spus iudeilor: „Dacă nu mâncați trupul Fiului omului și nu beți sângele Lui, nu aveți viață întru voi”⁵³⁵. „Căci trupul Meu este mâncare adevărată și sângele Meu băătură adevărată”⁵³⁶. Și iarăși: „Cel care mă mănâncă va trăi”⁵³⁷⁶⁵.

*Pentru aceea să ne apropiem cu toată frica, cu conștiința curată și cu o credință neîndoielnică și negreșit ne va fi nouă după cum credem, dacă nu ne îndoim. Să o cinștim pe aceasta cu toată curățenia, atât sufletească cât și trupească, căci este dublă. Să ne apropiem de ea cu o dorință înfocată, și încrucișând palmele să primim trupul celui răstignit.*⁶⁶

Și atunci cum a îngăduit părintele să ia Sfânta Împărtășanie atâtea femei murdare de ruj, încât la sfârșit era o „peliculă groasă de ruj”?

Fericit este preotul râvnitor care văzând o femeie cu ruj îi refuză cu dragoste (iar nu cu violență) dorința de a se împărtăși arătându-i că starea în care se află este căzută și nu-L poate îmbrățișa pe Cel mai presus de toată Curăția, nu fiindcă El nu ar vrea, ci pentru că brațele ei duhovnicești sunt paralizate. O desparte de El zidul propriilor sale necurății, iar dacă se apropie forțat nu face decât să se rănească lovindu-se cu capul. Bune sunt prăjiturile, dar nu fac bine celor cu diabet.

Să își vindece mâinile, să dărâme zidul, să ia regimul de vindecare și așa se va putea apropia de Hristos fără a se lovi, fără a se îmbolnăvi, ci îmbrățișându-L cu toată ființa. Hristos nu se scârbește de păcătoasă, dar îi amână îmbrățișarea pentru a-i spori dorirea și prin aceasta a o îndemna la vindecare și curățire. Dacă și ea se învoiește, Domnul (prin lucrarea cea tainică și uimitoare a Sa din Sfânta Pocăință), o face din nou mireasa lui iubită. Dar pentru aceasta este nevoie să se înroșească de rușine și să renunțe la înroșirea cu ruj și tot ce știe că îl mârșește pe Hristos:

Iez 16:2 „Fiul omului, spune Ierusalimului urâciunile lui, 3 Și-i spune: Așa grăiește Domnul Dumnezeu către fiica Ierusalimului: Obârșia ta și patria ta e țara Canaan; tatăl tău e amoreu și mama ta e hetită. 4 La nașterea ta, în ziua în care te-ai născut, nu ți s-a tăiat buricul și cu apă n-ai fost spălată pentru curățire și cu sare n-ai fost sărată, nici cu scutece înfășată. 5 Ochiul nimănui nu s-a înduioșat spre tine, ca din milă de tine să-ți fi făcut vreuna din acestea; ci ai fost aruncată în câmp din dispreț către viața ta, în ziua nașterii tale. 6 Și am trecut Eu pe lângă tine și te-am văzut zbatându-te în sângele tău și ți-am zis: „Trăiește în sângele tău!” Așa ți-am zis: „Trăiește în sângele tău!” 7 Și te-am înmulțit ca pe iarba câmpului; ai crescut, te-ai făcut mare și ai ajuns la o frumusețe desăvârșită; și s-a ridicat pieptul și ți-a crescut părul; dar erai goală, de tot goală. 8 Atunci am trecut Eu pe lângă tine și te-am văzut, și iată aceea era vremea ta, vremea iubirii. Atunci mi-am întins Eu poala mantiei Mele peste tine și am acoperit goliciunea ta, și-am făcut un jurământ, am făcut un legământ cu tine, zice Domnul Dumnezeu și tu ai fost a Mea. 9 Apoi te-am spălat cu apă, am curățit de pe tine sângele tău și te-am uns cu untdelemn. 10 Ți-am dat veșminte brodate, încălțăminte de piele fină, o legătură de vison pentru cap și o mantie de mătase. 11 Te-am gătit cu podoabe și ți-am pus brățări la mâini și salbe la gât. 12 Ți-am dat inel în nas și cercei în urechi și pe cap ți-am pus o coroană

⁶⁵ 532 Tit III, 5.

533 Matei XXVI, 26; Marcu XIV, 22; Luca XXII, 19; I Corinteni XI, 24.

534 Matei, XXVI 28; Marcu XIV, 24; Luca XXII, 22.

535 Ioan VI, 53.

536 Ioan VI, 55.

537 Ioan VI, 57.

⁶⁶ Sfântul Cuvios Ioan DAMASCHIN, *Dogmatica*, Ed. cit., pp. 143-145.

minunată. 13 Așa ai fost împodobită cu aur și cu argint și îmbrăcămintea ta era de vison, de mătase și de țesături brodate; te-ai hrănit cu pâine din cea mai bună făină de grâu, cu miere și untdelemn, și erai foarte frumoasă și ai ajuns la vrednicia de regină. 14 Ai fost renumită printre neamuri pentru frumusețea ta, pentru că ea era desăvârșită datorită strălucirii Mele cu care te-am îmbrăcat”, zice Domnul Dumnezeu. 15 Dar tu te-ai încrezut în frumusețea ta și, folosindu-te de renumele tău, ai început să te desfrânezi; și-ai cheltuit desfrânarea ta cu tot trecătorul, dându-te pe tine lui. 16 Ai luat din hainele tale, ca să-ți faci locuri înalte în culori felurite, și te-ai desfrânat acolo, cum niciodată nu s-a întâmplat și nici nu va mai fi. 17 Ai luat lucrurile tale de găteală, făcute din aurul Meu și din argintul Meu, pe care ți le-am dat Eu, și ți-ai făcut chipuri de bărbat și te-ai desfrânat cu ele. 18 Ai luat hainele tale cele brodate și i-ai îmbrăcat pe ei cu ele; ai pus înaintea lor uleiul și tămâia Mea. 19 Și pâinea Mea, pe care Eu ți-o dădeam ție; făina de grâu, uleiul și mierea, pe care Eu ți le dădeam ție, tu le puneai înaintea lor spre miros de bună mireasmă; iată ce s-a întâmplat, zice Domnul Dumnezeu. 20 Ai luat pe fiii tăi și pe fiicele tale pe care Mi i-ai născut Mie și i-ai adus lor jertfă spre mâncare. Dar puțin te-ai desfrânat tu oare? 21 Ba tu și pe fiii Mei i-ai junghiat și i-ai dat lor, trecându-i prin foc. 22 Pe lângă toate urâciunile și desfrânările tale tu nu ți-ai adus aminte de zilele tinereții tale, când erai goală, cu totul goală, zbatându-te și aruncată în sângele tău. 23 După toate nelegiuirile tale, vai, vai de tine, zice Domnul Dumnezeu. 24 Că ți-ai făcut case de desfrânare, ai așezat locuri înalte în fiecare piață; 25 La răspântia fiecărui drum ți-ai făcut locuri înalte, ți-ai batjocorit frumusețea ta și ți-ai arătat picioarele înaintea fiecărui trecător și ți-ai înmulțit desfrânările. 26 Te-ai desfrânat cu fiii Egiptului, vecinii tăi, oameni înalți la statură, și ți-ai înmulțit desfrânările, mâniindu-Mă pe Mine. 27 Iată, Mi-am întins asupra ta mâna Mea, am împușinat cele menite pentru tine și te-am lăsat pradă fetelor Filistenilor, dușmancele tale, care s-au rușinat de purtarea ta cea nelegiuită. 28 Tu te-ai desfrânat cu Asirienii și nu te-ai săturat; te-ai desfrânat cu ei, dar nu te-ai mulțumit cu atât, 29 Ci ai înmulțit desfrânările tale din pământul Canaan până în pământul Caldeii, dar nici cu atât nu te-ai mulțumit. 30 Cât de obosită trebuie să fie inima ta, zice Domnul Dumnezeu, după ce ai făcut toate acestea, ca o desfrânată nestăpânită! 31 Când ți-ai făcut case de desfrânare la fiecare răspântie de drum și ți-ai făcut locuri înalte în fiecare piață, nu erai ca o desfrânată, pentru că respingeai darurile, 32 Ci ca o femeie adulteră, care, în locul bărbatului său, primește pe alții. 33 Tuturor desfrânatelor se dau daruri; tu însă dădeai însăși daruri amanților tăi și îi cumpărai, ca să vină aceștia din toate părțile la tine și să se desfrâneze cu tine. 34 La tine desfrânările tale se petreceau în alt fel decât se întâmplă cu femeile; nu umblau bărbații după tine, ci tu dădeai daruri, iar ție nu ți se dădeau daruri, și deci tu te-ai purtat cu totul altfel decât altele. 35 De aceea ascultă, desfrânato, cuvântul Domnului: 36 Așa zice Domnul Dumnezeu: Pentru că tu ți-ai vărsat astfel banii tăi și pentru că în desfrânările tale și s-a descoperit goliciunea ta înaintea amanților tăi și înaintea tuturor oamenilor tăi nerușinați și pentru sângele fiilor tăi, pe care tu i-ai dat lor, 37 Pentru toate acestea iată Eu voi aduna pe toți amanții tăi cu care te-ai desfrânat tu și pe care i-ai iubit și pe toți aceia pe care i-ai urât, și-i voi aduna pretutindeni împotriva ta și voi descoperi înaintea lor goliciunea ta și vor vedea toată rușinea ta. 38 Te voi judeca cum se judecă femeile adultere și cele ce varsă sânge și te voi preda urgiei și pismei; 39 Te voi da în mâinile acelora și ei vor dărâma casele tale de desfrânare, vor risipi locurile tale înalte, vor rupe de pe tine hainele tale, vor lua podoabele tale și te vor lăsa goală, de tot goală. 40 Voi strânge împotriva ta adunare și te vor ucide cu pietre și cu sabie te vor tăia. 41 Vor arde casele tale cu foc și te vor judeca înaintea ochilor multor femei; așa voi pune capăt desfrânării tale și nu vei mai face daruri. 42 Îmi voi potoli cu tineurgia Mea și Mă voi liniști și nu Mă voi mai mânia. 43 Pentru că tu nu ți-ai adus aminte de zilele tinereții tale și de toate cu câte M-ai mâniat, iată și Eu voi întoarce purtarea ta asupra capului tău, zice Domnul Dumnezeu, ca tu să nu te mai dedal desfrâului cu toți idolii tăi. 44 Iată, tot cel ce grăiește în pilde poate să zică de tine: „Cum e mama, așa e și fiica!” 45 Tu ești cu adevărat fiica mamei tale, care și-a lepădat bărbatul și copiii; tu ești cu adevărat sora surorilor tale, care și-au lepădat bărbații și copiii lor. Mama voastră este hetită și tatăl vostru amoreu. 46 Iar sora ta cea mai mare este Samaria, care trăiește cu fiicele sale în stânga ta. Iar sora ta cea mai mică, aceea care trăiește la dreapta ta, este Sodoma cu fiicele ei. 47 Tu însă n-ai mers nici măcar pe căile lor și nici măcar la urâciunile lor nu te-ai mărginit; aceasta

și s-a părut puțin; tu te-ai arătat mai stricată decât ele în toate căile tale. 48 Viu sunt Eu, zice Domnul Dumnezeu; Sodoma, sora ta, n-a făcut nici ea, nici fiicele ei ce-ai făcut tu și fiicele tale. 49 Iată care au fost fărâdelegile Sodomei, sora ta, și ale fiicelor ei: mândria, îmbuibarea și trândăvia; iar mâinile săracului și ale celui nevoiaș nu le-au sprijinit. 50 Ele s-au mândrit și au făcut urâciune înaintea Mea; de aceea le-am și nimicit, cum ai văzut. 51 Iar Samaria n-a păcătuit nici pe jumătate din ce ai păcătuit tu. Tu le-ai întrecut în urâciuni și prin urâciunile tale, pe care le-ai făcut tu, surorile tale s-au dovedit mai drepte decât tine. 52 Poartă-ți dar rușinea ta și tu, ceea ce osândeai pe surorile tale; față de păcatele tale, cu care tu te-ai batjocorit, acelea sunt mai drepte decât tine. Roșește dar de rușine și tu și du-ți batjocura ta, pentru că ai îndreptățit astfel pe surorile tale. 53 Dar Eu voi aduce înapoi pe prinșii lor de război, pe prinșii de război ai Sodomei și ai fiicelor ei, pe prinșii de război ai Samariei și ai fiilor ei și pe prinșii tăi de război în mijlocul lor, 54 Ca să-ți porți rușinea ta și să te rușinezi de tot ceea ce ai făcut, servind ca mângâiere pentru ele. 55 Surorile tale, Sodoma, și fiicele ei, se vor întoarce la starea lor de mai înainte; Samaria și fiicele ei se vor întoarce la starea lor de mai înainte; și tu și fiicele tale vă veți întoarce la starea voastră de altădată. 56 De sora ta, Sodoma, nici pomenire nu a fost pe buzele tale în zilele trufiei tale, 57 Până nu se descoperise goliciunea ta, ca în zilele batjocurii ce ți-a venit din partea fiicelor Siriei și a tuturor celor ce o înconjoară, din partea fiicelor Filistenilor, care din toate părțile se uitau la tine cu dispreț. 58 Tu suferi din pricina desfrâului tău și din pricina ticăloșiei tale, zice Domnul Dumnezeu; 59 Că așa grăiește Domnul Dumnezeu: Mă voi purta cu tine, cum te-ai purtat tu, disprețuind jurământul prin ruperea legământului. 60 Dar Eu Îmi voi aduce aminte de legământul Meu încheiat cu tine în zilele tinereții tale și voi înnoi cu tine un așezământ veșnic. 61 Și tu îți vei aduce aminte de căile tale și-ți va fi rușine când vei începe să primești la tine pe surorile tale, cele mai mari decât tine și pe cele mai mici decât tine și când Eu le voi da ție ca fiice, însă nu după așezământul tău. 62 Voi înnoi așezământul Meu cu tine și vei cunoaște că Eu sunt Domnul, 63 Ca să-ți aduci aminte și să te rușinezi, ca pe viitor să nu poți nici gura să-ți deschizi de rușine, când îți voi ierta ceea ce ai făcut”, zice Domnul Dumnezeu.

Să se împărtășească biata femeie rujată atunci când Îl va iubi cu adevărat pe Hristos, adică atunci când nu va mai fi rujată.

Când va renunța la propriul gust estetic, ca să Îl guste pe Dumnezeu, când va renunța la chipul pe care ea și l-a făcut pentru chipul cu care El a făcut-o.

Când va renunța la vopsitul buzelor cu roșul cel mincinos, pentru a-și vopsi buzele cu roșul Sângelui celui Adevărat, când va renunța la propriile idei despre frumos, de dragul minții Celui mai presus de tot ce este frumos.

Când va renunța la voia sa pentru a și-o regăsi luminoasă fiind unită cu voia lui Hristos lumina lumii.

Un astfel de preot va sluji la mântuirea acelei femei și fericit este fiindcă urmează astfel Sfințelilor Canoane:

CANONUL 96 al Sfântului Sinod al 6-lea Ecumenic

*Cei ce întru Hristos prin Botez s-au îmbrăcat, au mărturisit a urma petrecerea lui cea în trup. Deci pe cei ce părul capului spre vătămarea celor ce îi văd cu aflări de împletire îl împodobesc și îl gătesc, și amăgitoră din aceasta propun sufletelor celor neîntărite, cu certare potrivită părintește îi vindecăm, povățuindu-i pe ei și înțelepțește a vieții învățându-i, către a ceasta, lăsând amăgirea, și deșertăciunea cea din materie, către fericita și nepierzătoarea viață, mintea neîncetat să-și mute, și cu frică să aibă curată petrecere, și să se apropie de Dumnezeu cu curăția cea în viață după dorință. **Și pe omul cel din lăuntru, mai mult decât pe cel dinafară, să-l împodobească cu fapte bune, și cu neprihănite năravuri, încât o rămășiță de amăgirea celui potrivit să poarte în sineși. Iar dacă cineva afară de canonul acesta ar face, să se aforisească.***

[AFURISIREA

11. -Afurisirea sau excomunicarea este excluderea credinciosului din comunitatea Bisericii, când se face vinovat de păcate contra credinței sau a moralei (Matei, 18,17; Cor. 5, 2-5; I Tim. 2, 20; Tit,3, 10). Ea este de două feluri:

a) duhovnicească-internă, când credinciosul este oprit de la împărtășire sau de la alte slujbe pentru o vreme;

b) când un credincios devine un necredincios public și se iau măsuri administrative publice contra lui, înlăturându-l din obștea creștină. Numai cel ce se îndreaptă, este reprimat. (îi Cor. 2, 6-10). Clericul, mai întâi se caterisește și, dacă este cazul, apoi se afurisește temporar sau definitiv, iar când stăruie în erezie și în răutăți, se dă anatemei. Afurisirea publică o face numai arhiepiscopul - și mai ales sinodul - care are dreptul s-o și ridice, când cel vinovat s-a îndreptat.

2(Const. Ap. VII. 34).⁶⁷

– n.n.]

TĂLCUIRE

Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat, zice marele Pavel (Galateni: 3,27). Drept aceea adaugă canonul acesta, că cei ce s-au îmbrăcat întru Hristos, se cuvine și a petrece după dânsul, și a întrebuița toată curăția, și neîntinarea, și nu a-și împodobi trupul cu prisosință și cu dinadinsul. Și aforisește pe creștinii, cei ce-și împletesc părul capului lor, pieptănându-l și netezindu-l, și propunându-l ca pe o amăgire sufletelor celor neîntărite, și lesne întoarse spre păcat, atât pe ale bărbaților, cât și pe ale femeilor, **239 cu certarea aceasta de aforisirii povățuind pe unii ca aceștia, îi învață să lase toată amăgirea, și deșertăciunea, și împodobirea trupului acestui materialnic și stricăcios, și să-și înalțe mintea lor către viața cea fericită și nesticăcioasă, apropiindu-se după putere de Dumnezeu, cu curățirea vieții, și împodobind mai mult pe omul cel din lăuntru cu moraluri bune, și cu bunătăți, adică pe suflet, mai ales decât pe omul cel din afară, adică pe trup, cu aceste amăgitoare și zadarnice împodobiri. Încât să nu aibă asuprași nici un semn al răutății diavolului, de care prin Sfântul Botez s-au lepădat.**

239 Sub această aforisire a canonului acestuia cad, după Zonara, și cei ce nicicum nu pun brici pe capul lor, nici își taie perii capului, ci înadins îi lasă ca să se facă lungi până la brâu, ca ai muierilor. Asemenea și cei ce își vopsesc pletele ca să se facă roșii, sau ca aurul, sau îi leagă cu trestii ca să se facă creți. Sau pun peruci, și străin păr pe capul lor. Acestei aforisiri se supun și cei ce-și rad bărbile, ca să se facă drepte, și frumoasă în urmă, și nu crețe, sau pentru ca să se arate totdeauna ca niște tineri fără de bărbi. Și cei ce cu cărămidă înfocată își ard perii bărbii câți sunt mai lungi decât ceilalți, sau mai strămbi, sau cu ținbistre își smulg perii feței ca să se arate frumoși. Sau își vopsesc bărbile, ca să nu se arate bătrâni. Așijderea și muierile cele ce se sulimenesc [se machiază – n.n.] , și pun dresuri pe fața lor ca să se arate frumoase, și să tragă pe bărbați spre sataniceasca iubirea lor. O și cum ticăloasele îndrăznesc a necinsti chipul ce le-a dat Dumnezeu, cu aceste mici împodobiri? Ah! Și cum le va cunoaște Dumnezeu de sunt făpturi, și chipuri ale sale, când ele poartă altă față diavolească! Și alt chip satanicesc.⁶⁸

Pentru slujirea Dumnezeieștii Liturghii, preotul și diaconul sunt datorii a fi curați, atât cu sufletul cât și cu trupul, și, precum trebuie să aibă trupul curat, tot așa și veșmintele cele de pe dânsii se cuvine să le aibă curate și întregi; iar dacă vor fi foarte pătate și rupte și va îndrăzni preotul a sluji cu ele, va greși de moarte, deoarece înaintea lui Hristos Dumnezeu, Cel ce este cu adevărat în Sfintele Taine, se va arăta cu nebăgare de seamă. De aceea, slujitorii celor sfinte sunt datorii să stăruiască în tot chipul, ca veșmintele cele sfinte, chiar de vor fi din material simplu, să fie cuviincioase și curate. Pe lângă aceasta, capul să fie pieptănat, fața și gura spălate, unghiile tăiate și curate. Toate acestea pentru respectul și cinstea dumnezeieștilor Taine și pentru ca poporul, ce-l privește și-i sărută mâna, să nu se amărăscă cu ceva. Deci tot cel care va vrea să se împărtășească bine va face dacă își va curăți dinții și-și va spăla gura sa de cu seară, ca, nu cumva, făcând acestea a doua zi, să înghită apă, și astfel să fie împiedicat de a sluji sau a se împărtăși. Iar dacă-și va spăla gura și dimineața, negreșit că nu va fi rău, numai să o facă aceasta cu luare-aminte, ca să nu înghită apă și așa, fără îndoială, să slujească sau să se împărtășească.⁶⁹

Nu vedem de ce preotul are obligația să fie curat și din evlavie și pentru a nu amări poporul, iar femeile pot să fie murdare de ruj pe buze apropiindu-se fără evlavie de Sfintele Taine și să amărăscă și pe preot, și pe ceilalți din popor. Ar trebui corectate pentru binele lor, ca să nu ia în loc de Euharistie osândă, boală și moarte.

⁶⁷ Ierom. Nicodim SACHELARIE, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

⁶⁸ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 232-233.

⁶⁹ *Liturghierul*, Ed. Institutului Biblic Și De Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, ²2000, p.451.

Dar e greu aceasta azi, când oamenii nu mai vor să se mântuiască prin schimbare, ci vor doar pe cineva care să îi asigure că se mântuiesc, rămânând la fel de înecații în propriile plăceri. Trebuie un preot mucenic care să nu-l intereseze câștigul, să nu-i fie frică de părerea oamenilor, ci să-L iubească pe Hristos mai presus chiar de viața sa. Siguranța în parohie pare să depindă de împlinirea voii celor ce pe care îi păstorește. Trebuie să se exerseze preotul în cunoașterea voii și purtării de grijă a lui Dumnezeu, ca să poată să aibă curaj. Dar aceasta este cu adevărat foarte greu. De aceea preoția este cea mai grea cruce. Nu o poate înțelege decât cel care s-a răstignit pe ea.

Cauza acestei profanări cu ruj a Sfintelor Taine nu este, așadar, absența linguriței necanonice de unică folosință, ci absența pregătirii celor ce s-au împărtășit și neaplicarea Sfintelor Canoane.

Cele rujate trebuie oprite de la Sfânta Împărtășanie (până nu se leapădă de acest obicei, nu numai în contextul Cuminecării, ci și în restul activităților pe care le au. Sunt unele femei duplicitare care se poartă la biserică după cum sunt admirate acolo ca evlavioase și în lume după cum sunt admirate acolo ca femei moderne. În realitate ele doresc admirația din ochii cei trădători ai oamenilor, neavând credință în realitatea nevăzută pentru a fi admirate de Hristos Care este Același peste tot).

Oare la ce număr ar fi ajuns ceata celor 1000 dacă Părintele aplica acest canon din dragoste ca să nu se osândească, îmbolnăvească și moară cele cuprinse de patima rujatului și nici sfinția sa?

Le-ar fi ferit pe bietele femei amăgite de această patimă măcar de osânda împărtășaniei cu nevrednicie și ar fi ferit și Sfintele Taine de profanarea cu ruj. Vedeți că nu este nevoie de linguriță de unică folosință nici măcar în cazul extrem descris de Părintele Lucian?

De ce s-au împărtășit 1000 de oameni în noaptea de Înviere?

Dacă erau din cei ce se împărtășesc odată sau de patru ori pe an, când a avut timp părintele să-i spovedească pe toți?

Sfinția sa a fost hirotonit pe 31.03.1991. Întâmplarea povestită de sfinția sa avut loc în 07.04.1991 când se sărbătorea atunci Sfânta Înviere⁷⁰

Când a spovedit cu atenție pe toți cei 1000 de oameni ca să-i găsească vrednici de împărtășanie, având și deniile atât de bogate ca să le slujească în săptămâna mare? Având în vedere că a fost hirotonit cu 7 zile în urmă, nu-i cunoștea. Trebuia, așadar, o spovedanie aproape generală ca să-i cunoască.

Cum să faci o spovedanie aproape generală la 1000 de oameni (corect canonic în ziua dinainte de Sfânta Împărtășanie sau printr-o dezlegare maximă cu 2 zile înainte)? Cum să spovedești aproape general 333 de persoane pe zi? Și nu numai spovedanie generală. Chiar și o spovedanie superficială când să o faci? Aceasta ar însemna (pentru 20 ore de spovedit incontinuu) un timp acordat unui ucenic de 3,6 minute ($\frac{20 \text{ de ore} \times 60 \text{ de minute}}{333 \text{ de ucenici}} = 3,6 \text{ minute/ucenic}$). Cum să-ți dai seama dacă este vrednic sau nu de Sfânta Împărtășanie, în așa scurt timp? Dar făcând, totuși aceasta, după o așa epuizare adăugată la lipsa de experiență a duhovniciei (fiind duhovnic începător) mai putea sluji în noaptea de înviere, fără să se prăbușească înainte de a da Sfânta Împărtășanie cuiva?

Dar poate că slujea cu mai mulți preoți, care își cunoșteau oamenii și sfinția sa doar i-a împărtășit, crezându-i pe cuvânt pe coliturghisitorii sau pe preoții din alte parohii care i-au spovedit. Sau poate că slujea la episcopia unde a fost hirotonit.

Oare toți au ajuns în Sâmbăta Mare? Oare toți cei ce s-au împărtășit erau oameni ai Bisericii cu o adevărată râvnă întru cunoștința de Sfânta Împărtășanie și bine pregătiți pentru aceasta?

De ce s-au adunat cu toții să se împărtășească chiar în noaptea de Paști, chiar la aceeași Biserică? Nu cumva aveau superstiția că împărtășania de Înviere este mai cu har decât împărtășania din alte zile? Sau că împărtășania de la o biserică faimoasă le dă mai mult har? De ce nu s-au împărtășit o parte în Joia Mare? De ce nu s-au dus pe la parohiile unde își aveau duhovnicii lor?

Sau poate se împărtășeau des, de mai multe ori cu o singură spovedanie, ceea ce ar explica lipsa lor de spovedanie din ajunul Învierii?

Poate, însă, se împărtășeau rar. Și atunci cum le-ar fi ajuns atât de puțin timp să se spovedească, după un interval de 1 an/ 3 luni de la fosta spovedanie?

Acestea toate desigur că sunt întrebări, nu știm realitatea de pe front. Poate fi și roz, însă nu trebuie să uităm că pe vremea Sfântului Prooroc Ilie erau doar 7000 care nu și-au plecat genunchiul la Baal:

⁷⁰ <<http://www.luciangrigore.ro/biographical-profile.html>>, luni, 9 mai 2016.

<<https://www.calendarortodox.online/calendar-ortodox/?year=1991>>, luni, 9 mai 2016.

3Re 19:18 Eu însă mi-am oprit dintre Israelii șapte mii de bărbați; genunchii tuturor acestora nu s-au plecat înaintea lui Baal și buzele tuturor acestora nu l-au sărutat!”

Pe vremea Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul, autorul cărți despre Sfânta Împărtășanie Continuă, ne descrie situația mântuirii creștinilor așa:

Deci, știind Domnul bogata și nemăsurata ispășire pe care o făcea pentru toți oamenii, căci zice: **“Dacă a murit unul pentru toți, iată toți au murit”** (II Cor. 5,14), precum și faptul că puțini oameni aveau să se împărtășească de plata și de folosul acestei ispășiri și că aveau să creadă și să se mântuiască abia un om dintr-un milion, iar toți ceilalți aveau să rămână în necredință nefolosindu-se de patima lui niciodată, ci mai degrabă aveau să-I hulească numele și să ocărăască Crucea Lui, de aceea, zic, Iisus s-a întristat fără măsură și a suferit până la moarte (146).⁷¹

Azi se află în lume cca 7 miliarde de oameni.

Să facem o mică regulă de trei simple:

$$\frac{1}{1.000.000} = \frac{x}{7.000.000.000} \rightarrow x = \frac{7.000.000.000}{1.000.000} = 7000$$
, deci tot 7000 de oameni care nu și-au plecat genunchiul înaintea celui rău și nu l-au sărutat sau care au făcut-o dar s-au întors la Hristos prin pocăință. Doar 7000 din oamenii de azi se vor mântui, deci sunt vrednici după voința de Sfânta Împărtășanie. Pare incredibil de grav? Este poate o cifră simbolică ca și cei 144000 pecetluiți din seminția lui Israel, care se găsește în Apocalipsă? Desigur. Însă realitatea contemporană este mult mai gravă decât pe vremea Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul. Ne îndoim că în condițiile de azi, toți cei 1000 de oameni s-au împărtășit respectând adevărata pregătire cu post, spovedanie înflăcărată și lucrare lăuntrică de care sunt datori creștinii pentru a se apropia cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste de Euharistie ca să nu se îmbolnăvească sau să moară sau mai grav să se osândească (adică a șaptea parte din creștinii vrednici de împărtășanie de la ora actuală din lume să se fi adunat tocmai la biserica unde a slujit pentru prima oară Părintele Lucian).

Mai degrabă, o mare parte din ei, s-au spovedit dintr-un impuls ritualic (ca să împlinescă un obicei „e bine să te împărtășești mamaie de Paști, ca să-ți meargă bine tot anul”), decât din dorința fierbinte de a se întâlni cu Hristos Mirele lor.

Hai deți, totuși, să admitem după cum ne recomandă Sfânta Scriptură:

1Co 13:5 Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. 6 Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. 7 Toate le suferă, toate le crede, toate le nădărduește, toate le rabdă.

Catedrala sau biserica măreață unde a împărtășit Părintele Lucian 1000 de oameni în noaptea de Înviere, este una din cele 8 minuni ale lumii duhovnicești. Acolo slujesc cel puțin 25 de duhovnici de o mare rigoare canonică pentru a acorda cel puțin 30 de minute de spovedanie reală și profundă (după Sfinții Părinți care răscolește până la lacrimi) fiecăruia din cei 1000 de candidați la Sfânta Împărtășanie și-i înflăcărează cu un dor din nebulie sobră de Hristos schimbându-le mintea:

Ajunsă aici, mintea contemplativă slobozește mânia și pofta, pe cea din urma prefăcând-o în plăcere curată și în atracția neprihănită pentru dragostea dumnezeiească, iar pe cea dintâi în ardoare duhovnicească, în statornicie înfocată și în nebulie sobră (38). În această stare ajunsese după merit marea rază a luminii netulburate, marele apostol Pavel, când l-a auzit pe regele Agripa spunându-i: Ești nebun Pavele“.431 Dar și el însuși scrie despre sine Corintenilor: “Că ori de ieșim din noi, este pentru Dumnezeu, ori de suntem cu mintea așezată, este pentru voi“.432 El numește nebunia sobră, cea după Dumnezeu, “ieșire din sine“ (extaz), ca una ce scoate mintea afară din lucrurile create, măcar că în sine e sobră și chibzuită.⁷²

Astfel, să primim fără răutate (din dragoste față de Părintele Lucian și mai ales din respect pentru Sfânta Preoție) că toți cei o mie de cuminecați au fost și vrednici, și pregătiți după Sfintele Canoane cu o zi înainte de noaptea de Înviere. Să presupunem că rujul a căzut în potir fără a fi observat, din epuizarea unui duhovnic foarte obosit de atâta spovedanie, căruia îi tremurau mâinile din râvnă bărbătească după ce l-a

⁷¹ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Deprinderi duhovnicești*, Ed. Episcopiei Ortodoxe Alba Iulia, 1995, p. 255.

⁷² Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAEI, Sfântul Maxim MĂRTURISITORUL, *Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși*, Ed. APOLOGETICUM, <<http://zona4.arhiva-ortodoxa.info/0.upload/carti/Carti%20de%20la%20Biblioteca%20Teologica%20Digitala%20-%20Apologeticum/filocalia%2003.pdf>>, sâmbătă, 14 mai 2016, 42005, Vol. III, pp. 295-297.

confiscat de la o penitentă convinsă de a nu se mai machia în vecii vecilor, Amin! Deci până acum nimic necanonic, fiindcă nici măcar vreo rujată nu s-a împărtășit.

Chiar și așa, mai avem, totuși, un Sfânt Canon încălcat.

Cum s-a prefăcut firea Sfintelor Taine în ruj bălos?

Preotul liturghisitor are datoria de a pregăti atâta cantitate de Sfinte Taine, încât să ajungă la toți, fără a-și preface firea în altceva.

Dacă știa că vor fi 1000 de oameni de ce n-a pregătit suficient Sânge și Trup ca să le ajungă și să nu fie schimbate în ruj bălos?

Dacă a fost luat prin surprindere este clar că a împărtășit pe oameni nepregătiți din timp pentru aceasta prin Sfânta Spovedanie, iar dacă știa că vor fi atâția și totuși s-a schimbat conținutul potirului din Sfintele Taine în necurății, este clar că a încălcat un canon, fiind însuși sfinția sa nepregătit:

Iar de vor fi mulți cei ce au să se împărtășească (precum urmează mai ales în joia cea mare, la sărbătoarea nașterii Domnului, la al Sfinților Apostoli, și al Născătoarei de Dumnezeu) atunci să nu puie particilele în sfântul Potir, pentru ca să nu greșească, să împărtășească pe vreunul dintr-însele, ci să le lase pe sfântul Disc, și după ce va împărtăși pe norod, atunci punându-le, va săvârși, precum așa obișnuiesc a face și la lavrele cele mari ale Sfântului Munte. Îngrijindu-se prezbiterii la niște zile ca acestea, a scoate Agneț mai mare după analogia norodului ce are a se împărtăși.⁷³

Cât de mică a fost cantitatea de Sfinte Taine pe care le-a pregătit, dacă în locul lor a rămas doar salivă și ruj?!

Cât se poate lua cu lingurița de la un om care se împărtășește (deoarece nimeni nu scuipă în potir), ca să schimbe Sfintele Taine?! Așadar, mai degrabă era ruj cleios de la cucoane ceea ce a dat senzația grețoasă Părintelui, ca o mică atenționare din partea lui Dumnezeu, chiar la începutul preoției, ca să devină râvnitor al sfintelor Canoane, arătându-i că vina nu provine de la linguriță ci de la împărtășania necanonică. Părintele a răstălmăcit însă această atenționare, ca și pe Sfintele Canoane, ca și Sfintele învățături ale Bisericii, după propria interpretare.

Cu ce ar fi rezolvat lingurița de plastic această problemă? Sfintele Taine s-ar fi epuizat, nu ar fi fost înlocuite cu ruj, iar oamenii vrednici de împărtășanie ar fi rămas neîmpărtășiți. În plus, conform Sfintei Tradiții buzele trebuie șterse cu pocrovățul și potirul sărutat de credincioși. Chiar dacă s-ar fi folosit lingurițe de plastic pocrovățul și potirul s-ar fi umplut de ruj și tot așa ar fi pățit și credincioșii cuminecați după cucoane și, în final, chiar și preotul liturghisitor când ar fi potrivit potirul.

Descrierile Părintelui Lucian Grigorie sunt exagerate din nelămurirea sfinției sale în această problemă, vrând să fie convingător. Nu ne poate însă convinge decât că nu cunoaște sau nu aplică Sfintele Canoane. De ce văzând astfel de situații aleargă la propria părere și nu la învățăturile Sfinților Părinți (decât numai pentru a le răstălmăci și folosi pentru dovedirea ideilor sfinției sale greșite)?

Problemele, după cum se vede, nu se rezolvă prin lingurița de unică folosință, ci prin respectarea Sfintelor Canoane referitoare la Sfânta Împărtășanie și a învățaturii despre pregătirea cu evlavie a preoților și mirenilor pentru Sfintele Taine din Liturghier, iar nu din broșura Părintelui Lucian Grigore.

Iată ce ne învață ele:

Preotul care va să slujească fără biserică sfințită sau fără antimis sfințit de arhiereu, fără veșminte sfințite și alte lucruri ca acestea, fără pregătirea cuvenită sau având la această pregătire îndoială, sau fără prescuri de grâu și făină curată și fără vin din rodul viței, fără cunoașterea și rostirea exactă a cuvintelor cu care se săvârșesc Tainele - sau se va fi întunecat și amețit de băutură, neștiind ce face - unul ca acesta se socotește nu numai ca un fur de cele sfinte, ci și păcat de moarte face și osândă și pedeapsă își agonisește. [...]

Vasele sfințite, trebuincioase la săvârșirea Sfintei Liturghii, 4 sunt: potirul sau paharul, discul, steluța și lingurița. Pe lângă 4 acestea mai este nevoie de o copie și trei acoperămintे: unul pentru acoperirea potirului, altul al discului, iar al treilea, mai mare, pentru amândouă. Toate acestea trei să fie făcute din material frumos, curate și întregi. Cele patru vase pomenite să fie din aur sau de argint, sau cel puțin de cositor, aurite sau argintate. Să nu fie de aramă, de fier sau de lemn, căci cel ce va sluji într-unele ca acelea, greșește și sub pedeapsa episcopului va cădea. [vedeți cât de mult greșesc cei ce împărtășesc cu lingurițe de plastic? Plasticul este un material atât de nepotrivit pentru ieftinătatea și slaba lui alcătuire încât nici

⁷³ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, Ed. cit., pp. 195-196.

măcar nu este pomenite în Liturghier, bunul simț învățându-te că nu se poate folosi pentru o așa de mare și înfricoșată Taină

Toate acestea au pornit spre mare durere pe acest păstor plin de rîvnă către Dumnezeu. Când a văzut el că unii preoți au uitat frica lui Dumnezeu și nu dau cinste vrednică Preacuratelor și de viață făcătoarelor lui Hristos Taine, care se păzesc tot anul pentru cei bolnavi, ci mai ales le defăimează și le țin în locuri necuviincioase și în vase murdare; iar ce este mai mult că nici numirea lor cea cinstită nu o știu, pentru că nu le numesc Taine preacurate, ci le numesc cu un nume prost, zicîndu-le zapas, între care se mai povestește și aceasta: Ni s-a întîmplat nou în anul trecut 1702, că mergînd în cetatea Iaroslav, am intrat într-o biserică din sat, unde după obișnuita rugăciune eu smeritul vrînd ca obișnuita cinste și închinăciune să dau curatelor lui Hristos Taine; dar acel preot n-a înțeles cuvîntul meu, și uimindu-se la mine sta. Iarăși am zis către el: "Unde sînt puse sfintele Taine ale lui Hristos?" Iar el nici acest cuvînt nu-l prea cunoaște. Deci, unul dintre preoții cei iscusii, ce erau cu mine, a zis către dînsul: "Unde este zapasul?" Atunci el scofînd dintr-un unghi un vas foarte urît, a arătat într-însul ceea ce se păzea în nebăgare de seamă, atît de mare sfințenie, spre care privesc cu frică sfinții îngeri. Pe mine m-a durut inima de aceea, pe de-o parte pentru că într-o necinstire ca aceea se păzește Trupul lui Hristos, iar pe de alta, că preoții nu știu nici numirea, care se cuvine a se da prea curatelor Taine".⁷⁴

Iar în Sfînta și marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iei din Făcătorul de viață Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeuul nostru, într-un vas sfînt, vrednic de o Taină ca aceasta, să-mi aduci și să mă aștepti pe mine în partea cealaltă a Iordanului, care este aproape de locuința lumească, ca să mă împărtășesc de Darurile cele de viață făcătoare; pentru că de cînd m-am împărtășit cu ele în biserica Mergătorului Înainte, mai înainte de a trece Iordanul, pînă acum sfințenia aceea nu am dobîndit-o. Iar acum cu osîrdie o doresc pe ea și mă rog ție să nu treci cu vederea rugăciunea mea, ci cu adevărat să-mi aduci acele făcătoare de viață dumnezeiești Taine, în ceasul în care Domnul pe ucenicii săi i-a făcut părtași Cinei celei dumnezeiești. Iar lui Ioan, egumenul mănăstirii unde locuiești, să-i spui să ia aminte de sine și de turma sa, pentru că se fac acolo oarecare lucruri cărora le trebuie îndreptare. Însă voiesc ca nu acum să-i spui lui acestea, ci cînd Domnul îți va porunci ție".⁷⁵

– n.n.] [...]

Știut să mai fie că de vor fi mulți cei care vor încerca să se împărtășească, preotul nicidecum să nu îndrăznească, neajungănd în sfîntul potir Dumnezeiescul Sânge sau Trup, să mai toarne vin sau pâine din nou, că de moarte va greși și lipsii de dar va fi. La o întîmplare ca aceasta, cei rămași neîmpărtășii să fie îndemnați să aștepte pînă a doua zi și, slujindu-se Liturghia, să fie împărtășii atunci și aceștia sau să se ia din chivot Dumnezeieștile Taine, care se păstrează pentru cei bolnavi, și să fie puse în sfîntul potir și să fie împărtășii și aceia, după obicei. [deci nicidecum nu trebuie așteptat ca să se prefacă în salivă și ruj firea Sfintelor Taine... – n.n.] [...]

PREGĂTIREA PENTRU SLUJBA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII ȘI ÎMPĂRTĂȘIREA CU SFINTELE TAINÉ

Sfînta împărtășanie nu se sfințește niciodată de mirean, citeț, cântăreț, ipodiacon sau diacon, ci numai de preotul hirotonit potrivit sfintelor canoane, căci aceia nu săvârșesc nimic din cele ale preoției. Și cine ar îndrăzni să facă ceva din cele ce se cuvin numai preotului canonic, acela cade în grea osîndire și în păcatul furului de cele sfînte.

Preotul hirotonit și diaconul sunt datori a se pregăti de slujbă în chipul următor: Mai înainte, să se ferească cu grijă de faptele care împiedică vrednicia Liturghiei și împărtășirea cu Preacuratele Taine. Iar piedicile cele mai mari sunt acestea: aflarea lor sub blestem, sau de se vor găsi oprîți de Biserică, sau afurisiți de arhiereu, sau de vor fi săvârșit vreun păcat de moarte. Păcatele de moarte sunt acestea: 1. trufia; 2. iubirea de argint; 3. desfrînarea; 4. mânia; 5. lăcomia; 6. zavistia; 7. lenevia spre faptele cele bune.

⁷⁴ Sfîntul Dimitrie, Mitropolitul Rostovului, făcătorul de minuni (21 septembrie)

⁷⁵ http://paginiortodoxe.tripod.com/vsapr/04-01-cv_maria_egipteanca.html

Deci, de va fi sub blestem sau oprit de Biserică sau afurisit de arhiereu, nicidecum să nu îndrăznească a săvârși Sfânta Liturghie, până când nu va avea voie de la cel ce l-a legat, ca să fie pe deplin dezlegat; căci, dacă va îndrăzni cineva să lucreze cele preoțești, nefiind dezlegat, va cădea în păcatul furtului de cele sfinte și, cu îndoit și foarte greu păcat, se va întoarce de la slujba dumnezeiască și vinovat va fi față de Trupul și Sângele Domnului și se va socoti împreună cu ucigașii de Dumnezeu și cu necredincioșii farisei, care au ucis pe Hristos; iar împărtășirea cu Preacuratele Taine îi va fi spre judecată și osândă.

Chiar și mireanul, fiind pus sub afurisanie de arhiereu sau de preotul duhovnic, sau dacă va fi cuprins și de oarecare alte patimi și nu va ține seamă de ele, la alt duhovnic mergând, fără a lua iertare și dezlegare de la duhovnicul pe care l-a avut mai înainte și ar îndrăzni a se împărtăși cu Preacuratele Taine ale Trupului și Sângei lui Iisus Hristos, același lucru pătimește și ca un ucigaș se va osândi.

Iar preotul, dacă-l va vădi pe el cugetul pentru păcate de moarte, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, până când nu se va curăți pe sine de păcatul în care se află, cu căință și prin mărturisire cu gura înaintea părintelui său duhovnicesc, făgăduind că nu se va mai întoarce la păcat. Că, dacă va îndrăzni a sluji, în păcat de moarte fiind, și nu se va mărturisi și, prin pocăință mai înainte nu se va curăți de el, alt păcat de moarte mai greu își agonisește și împărtășirea de Dumnezeieștile Taine, din pricina nevredniciei lui, îi va fi spre judecată și spre osândă.

Chiar în timpul săvârșirii Dumnezeieștii Liturghii, dacă-și va aduce aminte preotul și va înțelege că se găsește în păcat de moarte, pe cât va putea, cu mare durere și căință să se smerească pe sine și să arate părere de rău, având gând necurmat de a se mărturisi în grabă, să facă mai departe binele și să se lepede de păcat.

Spre a fi vrednic de o slujire atât de înaltă și de împărtășirea cu Sfintele Taine, împiedică și multa mâncare și băutură de cu seara.

Pentru aceea, preotul se cuvine a se înfrâna de la mâncare și băutură și, chiar dacă va gusta ceva, să guste puțin și numai înainte de miezul nopții. Iar dacă va gusta preotul cât de puțină mâncare sau băutură după miezul nopții, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, deoarece de la miezul nopții începe cursul zilei în care va avea să slujească Sfânta Liturghie.

Preoții și diaconii, care au soții, sunt datori a trăi în curăție trupească câteva zile mai înainte de a sluji Sfânta Liturghie, precum și în ziua în care o săvârșesc, căci cel ce nu se va înfrâna și va sluji, greșește foarte.

Dar nu numai preotul și diaconul, ci și tot creștinul, care va vrea să se împărtășească cu vrednicie din Dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, este dator cu totul să se înfrâneze de la mâncare, afară de mare nevoie, la vreme de moarte.

Sunt încă și alte piedici, care fac pe preot și pe diacon nevrednici de slujbă și de a se împărtăși cu Sfintele Taine și acestea, cu toate că sunt mai mici decât cele ce s-au arătat mai sus, trebuie totuși dezrădăcinate. Și, precum preotul, tot așa și fiecare creștin este dator a le înlătura, pe cât va putea.

Cea dintâi este supărarea pe care o aduc gândurile cele de multe feluri, pe care trebuie să le îndepărtăm prin rugăciunea cea fierbinte și prin gândul la Patimile Domnului.

A doua este tulburarea cea dinlăuntru sau întristarea. Preotul și credinciosul să aibă nădejde că, prin stăruința de a primi harul lui Dumnezeu, adică de a se împărtăși cu Sfintele Taine, o va îndepărta de la sine.

A treia este mâhnirea și trândăvia, care, cu deșteptarea, cu privegherea și cu împuținarea somnului, de asemenea se înlătură.

A patra este tulburarea sau zburdarea trupească, care se face în vis și care, dacă se va întâmpla, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, decât numai la mare nevoie. Iar dacă el singur a dat pricină acestei piedici, cu vorbele sau cu gândurile cele necurate de cu seară, sau cu mâncare și cu băutură, sau cu lungimea somnului, nicidecum să nu îndrăznească a liturghisi, până ce nu se va mărturisi la părintele său duhovnicesc și va lua de la dânsul canon și dezlegare. Mai presus de toate, însă, prin rugăciunea cea fierbinte, prin lacrimile cele de durere și cu inimă înfrântă, atât mai înainte de slujire cât și în timpul slujirii, să căutăm să dezrădăcinăm de la noi aceste păcate.

A cincea piedică la vrednica slujire și împărtășire cu Sfintele Taine este și aceasta: de a ocărât preotul sau diaconul pe cineva și l-a amărât sau l-a nedreptățit și știe că acela este mânios și supărat pe el; sau dacă însuși preotul sau diaconul, fiind nedreptățit sau scârbit de cineva, ține mânie și se supără, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, ci, mergând mai înainte, după porunca Domnului, să se împace cu fratele său și așa să slujească. Iar dacă va fi cel jignit undeva, departe, și va fi nevoie să slujească, măcar gând bun să aibă că, dacă se va întâlni cu dânsul, negreșit se va împăca și în inima sa să-i pară rău de acestea și așa, de nevoie, să slujească.

Așadar, preotul și diaconul, mai înainte de pregătirea spre Dumnezeiasca Liturghie, sunt datori, mai întâi, să se păzească de piedicile cele ce s-au arătat mai sus.

Al doilea, se cuvine lor să aibă frângere de inimă pentru păcate, chiar dacă ar fi ele și mai mici.

Pe lângă aceasta, oricât de puțin l-ar vădi cugetul lui, să se mărturisească părintelui său duhovnicesc și să ia de la dânsul dezlegare. În scurt, tot ceea ce știe că duce la curățirea de păcate, se cuvine cu nevoie să facă: inima să și-o curățească de toate gândurile, de poftele și dezmierdările cele trupești, ce stau împotriva dragostei lui Dumnezeu, iar firea cu oarecare socotire să și-o deștepte, chiar dacă nu este alunecată în patimi care l-ar împiedica de la împărtășire.

Al treilea, să aibă dragoste de a sluji Domnului în cuvioșie și dreptate, în toate zilele vieții sale. Și această dragoste să o adeverească la vreme, prin fapte bune.

Al patrulea, să deștepte în sufletul și în inima lui foamea de mâncarea cea dumnezeiască și setea de băutura cea duhovnicească cu îndoită purtare de grijă:

1. *Pentru că Taina aceasta dumnezeiască este mare, deoarece într-însa împăratul și Făcătorul a toată făptura cea văzută și nevăzută, Hristos Dumnezeu și Omul, nevăzut, sub chipul văzut al pâinii și al vinului, este pus înaintea credincioșilor spre mâncare și se dă, cu adevărat și cu folos, și câștig se revărsă dintr-însa, căci cel ce slujește cu vrednicie și se împărtășește cu Dumnezeieștile Taine, nu numai că dobândește iertarea păcatelor, ci se învrednicește și de sfințenie și de harul cel ales, căci se împărtășește cu Hristos, Care este Izvorul cel neîmpuținat al sfințeniei și al harului.*

2. *Pentru că sărac și neajutorat fiind și alergând la comoara aceasta, cu adevărat primește îndestularea bogăției darurilor celor dumnezeiești și lipsa sau sărăcia sa sufletească îndestul o împlinește.*

Pe lângă aceasta, cu credință neîndoielnică să se apropie de împărtășirea cu Preacuratele și de viață făcătoarele Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos, ca prin ele să-și hrănească sufletul. Și această dragoste și credință nu numai preotul și diaconul, ci și tot credinciosul, care voiește cu vrednicie să se împărtășească, este dator să o aibă.

Iar preotul și diaconul, vrând să slujească Sfânta Liturghie, sunt datori să mai aibă în vedere și aceasta, adică să săvârșească Dumnezeiasca Liturghie întru slava lui Dumnezeu, în Treime închinat, și în cinstea tuturor sfinților, care se veselesc în raiul cel ceresc, și spre folosul și iertarea păcatelor tuturor credincioșilor lui Dumnezeu ce sunt pe pământ, precum și ale celor ce au adormit creștinește în dreapta credință, și pentru toți cei vii și cei morți, care sunt încredințați rugăciunilor lui; de asemenea și pentru bunăstarea și pacea sfintei sobornicești și apostolești Biserici a Răsăritului. Și să săvârșească Dumnezeiasca Liturghie, după rânduiala Domnului și după Tradiția Sfintei Biserici a Răsăritului, ca pe o Taină care sfințește și ca pe o Jertfa care împlânzește pe Dumnezeu și păcatele noastre curățește; prin care Duhul Sfânt, prin gura preotului, va prefăce cu adevărat cele ce sunt puse pe Sfânta Masă, după rostirea dumnezeieștilor cuvinte: Și fă, adică, pâinea aceasta cinstit Trupul Hristosului Tău; iar ce este în potirul acesta (vinul amestecat cu puțină apă) cinstit Sângele Hristosului Tău; prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt.

Al cincilea, în tot chipul să se nevoiască, cu mare cinste și cu adâncă smerenie să se apropie de această Dumnezeiască Taină, cugetând pe de o parte la slava și milostivirea lui Dumnezeu și la nemăsurata Lui sfințenie, iar pe de alta la puținătatea, necurăția și neputința sa, căci, din această cugetare, mare mângâiere, dar și bucurie va afla slujitorul.

Al șaselea, cu dinadinsul să se nevoiască a-și dobândi evlavie, gândind la Patimile Domnului, căci va câștiga nădejde și mângâiere sufletească și dragoste către această Taină a lui Hristos, spre care, fierbinte rugăciune și luarea aminte de sine foarte mult ajută.

Așadar, spre vrednica slujire, mai înainte pregătindu-se slujitorul altarului sau cel ce vrea să se împărtășească cu Dumnezeiescul Trup și Sânge, dator este, după rânduiala Bisericii, să săvârșească seara Vecernia (sau s-o asculte); la care, cu cucernicie, să gândească în sine și cu umilință să cugete cum Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după mântuitoarele Sale Patimi, vineri seara a fost răstignit pe cruce, pentru păcatele noastre și a murit, pentru mântuirea noastră; cum unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns, din care îndată a ieșit sânge și apă; cum, după aceea, Iosif cu Nicodim, luând Trupul lui Hristos de pe Cruce, cu giulgiu curat înfășurându-l, în mormânt nou l-au pus, și cum Maria Magdalena, cu Preacurata Maica Domnului, cu plângere și cu mare tânguire, în amărăciunea inimii priveau acestea.

Sfârșind După-cinarea (Pavecernița), rugăciunile spre somn și canoanele cele obișnuite lui, ca: Acatistul Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu sau al Domnului Iisus, sau ale altor sfinți ai săptămânii și al îngerului său păzitor, cu toată cucernicia să socotească cum preasfântul suflet al firii omenești a Mântuitorului, fiind împreunat cu Dumnezeirea, în iad pogorându-Se, cu putere a legat pe domnul întunericului, a robit împărăția lui și sufletele cele din veac ale tuturor dreptilor ce erau acolo, din tirania lui le-a eliberat, cu Sine le-a ridicat și în rai, până la preaslăvita Sa înălțare, le-a sălășluit. Pentru aceea, mulțumind Lui pentru toate binefacerile pe care, cu Patima cea mântuitoare și cu Moartea Sa cea de viață făcătoare, le-a făcut pentru neamul omenesc, cu dinadinsul să-l roage, ca, și toate greșelile lui curățindu-le, de veșnicul chin să-l ferească și împărăției Sale să-l învrednicească. Iar pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu, ca una care a fost părtașa Patimilor și Morții Fiului său și, acestea văzând, împreună suferea, să o roage cu căldură ca să-i fie în această viață apărătoare și către toate faptele bune ajutătoare și, în ziua ieșirii din trup, sufletul, de toate asupririle diavolești, cu ocrotirea ei cea tare izbăvindu-l, în împărăția Fiului său să-l sălășluiască, de vreme ce, ca o Maică, toate le poate dobândi de la Fiul său, pentru cei ce aleargă la dânsa cu credință.

Dimineața, la vremea rugăciunii, mai înainte de luminarea de ziuă, săvârșind Miezoptica, cu cucernicie să cugete cum Domnul nostru, la miezul nopții, mergând către Patima cea de bunăvoie, era în grădină, în nevoie, rugându-se cu dinadinsul, încât sudorile Lui s-au făcut ca picăturile de sânge ce pică pe pământ; cum acolo, fiind prins de ostași, a fost legat ca un făcător de rele și, mai întâi, la Ana a fost dus, și ce fel de rușinoase defăimări, scuișări, bătăi și nenumărate rele, de bunăvoie acolo a răbdat, ca pe noi, din legăturile păcatelor și din tirania și chinul diavolului, să ne izbăvească.

Săvârșind Utrenia, cu umilință să gândească, cum Domnul cu defăimări a fost dus de la Ana la Caiafa și cum acolo, pentru păcatele noastre, a suferit de bunăvoie palme peste obraz, scuișări, batjocuri și lovituri fără de milă, de la miezul nopții și până la ziuă.

Iar după Utrenie, la citirea Ceasului întâi, cu cucernicie să gândească, cum Mântuitorul și Făcătorul nostru de bine, fiind legat, în ceasul întâi al zilei, a fost dus de la Caiafa la Ponțiu Pilat, în Pretoriu, la locul de judecată, ca un făcător de rele, și cum acolo Judecătorul a toată lumea, de arhieriei cei fără de lege și de bătrânii iudeilor, a fost clevetit și, de judecătorul cel nedrept, osândit.

La vremea sa, citindu-se Ceasul al treilea, cu cucernicie și în umilința inimii, cu dinadinsul să gândească, cum Mântuitorul nostru, la al treilea ceas din zi, a fost judecat de Pilat și ce fel de batjocuri și loviri peste obraz a răbdat acolo; iar după aceasta la stâlpul rușinii, cel de marmură, fără de milă fiind legat, a răbdat cumplete răni, cunună de spini ghimpoși și alte nesuferite chinuri. Să mai cugete, de asemenea, și aceasta: cum Duhul Sfânt, în ceasul al treilea din zi, în chip de limbi de foc, peste Apostolii ce se aflau la rugăciune s-a pogorât și pe aceia i-a luminat; și, aceasta gândind, cu dinadinsul să se roage lui Dumnezeu ca să-i dăruiască și lui darul Sfântului Duh, spre luminarea cunoștinței sufletești și ca să săvârșească cu vrednicie Dumnezeiasca Liturghie, care urmează.

Iar când se citește Ceasul al șaselea, să cugete cum Mântuitorul nostru, în acel ceas, Crucea Sa purtând, la răstignire a fost dus și cum, fără de milă, cu patru piroane pe Cruce a fost

pironit, pe Golgota, între doi tâlhari; de asemenea, cum ostașii au împărțit între ei veșmintele Lui și cum cei ce treceau îl batjocoreau pe Dânsul, și tâlharul cel spânzurat de-a stânga Lui îl hulea și cum întunerice s-a făcut peste tot pământul.

Iar la vremea când se citește Ceasul al nouălea, de asemenea, cu toată cucernicia și luarea-aminte, să gândească, cum Mântuitorul nostru, dorind mântuirea neamului omenesc, pe Cruce fiind spânzurat, a strigat grăind: «Mi-e sete»; cum cu oțet amestecat cu fiere a fost adăpat, cum sufletul Său cel preasfânt în mâinile lui Dumnezeu-Tatăl l-a dat, cum toate temeliiile pământului s-au clătinat, pietrele s-au despicat, morții din morminte s-au sculat și cum unul din ostași cu sulita coasta Lui a împuns și îndată a ieșit sânge și apă.

La acestea, pe scurt amintite, și la alte mântuitoare Patimi ale Domnului, cu cucernicie gândind, în zdrobirea inimii, cu osârdie, iar dacă va fi cu puțință, chiar cu lacrimi, rugăciunile Ceasurilor să le săvârșească.

Când se citesc Psalmii, numiți mesianici sau Obednița (când nu va fi și Liturghie), cu osârdie să mulțumească Mântuitorului pentru aceste patimi cumplite, pe care de bunăvoie le-a răbdat pentru noi, ca din tirania diavolului să ne izbăvească, și pentru vărsarea Preacuratului Său Sânge, cu care ne-a răscumpărat din blestemul Legii și pentru moartea Lui cea dătătoare de viață, cu care neamul omenesc, cel mort prin păcat, a fost înviat, și cu dinadinsul, cu inimă smerită să se roage, ca pentru toate aceste faceri de bine ale Lui, să-i dea și lui harul iertării păcatelor, ca să-I aducă cu vrednicie Jertfa cea fără de sânge, și fără osândă să se împărtășească cu Sfintele Lui Taine.

Dacă însă preotul și diaconul sau altcineva, care se pregătește pentru împărtășire, vor lăsa cu totul sau numai în parte, de bună voie, din lene sau din nepurtarea de grijă, Pravila Bisericii ce s-a arătat mai sus și cuviincioasa pregătire pentru dumnezeiasca împărtășire, de moarte va greși.

Iar dacă va fi zăbovit preotul în lucrări sufletești trebuincioase mântuirii oamenilor, adică: ascultând mărturisirea celor bolnavi sau a celor sănătoși, sau împărtășind, sau botezând pe cei bolnavi [vedeți cum spovedania este comună bolnavi și sănătoși, dar împărtășirea este numai a celor bolnavi, înainte de Sfânta Liturghie, iar a celor sănătoși în timpul Sfintei Liturghii, deci o împărtășanie deosebită, fiind separați cei bolnavi de cei sănătoși? – n.n.] și, apropiindu-se vremea Dumnezeieștii Liturghii, silit va fi să-și lase pravila, nu va greși. După Dumnezeiasca Liturghie însă toate cele lăsate să le plinească; dar rugăciunile împărtășirii, negreșit să le citească mai înainte de Liturghie.

Pentru aceea, și cei care vor să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine, datori sunt cântarea bisericească și pravila sfintei împărtășiri cu tot sufletul să o plinească și să se nevoiască a gândi la Patimile Domnului. Dacă nu știu carte, atunci preoții, diaconii sau clericii să le citească, ca să fie îndemnat poporul la mai multă dragoste către Domnul. Iar care pot citi și de pravila Bisericii nu poartă grijă și, fără de inimă înfrântă, biruiți fiind de socotelile lor, îndrăznesc a se apropia către această Taină înfricoșătoare, chiar de vor fi persoane mari, parte bărbătească sau femeiască, preotul, ca un părinte sufletesc, să-i certe și să-i oprească de la împărtășire, până ce se vor îndrepta și, cu luare-aminte, cele ce se cuvin vor împlini; căci înfricoșător lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu, dacă va mânca cineva spre judecată sau spre osândă Trupul și va bea Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

Pentru slujirea Dumnezeieștii Liturghii, preotul și diaconul sunt datori a fi curați, atât cu sufletul cât și cu trupul, și, precum trebuie să aibă trupul curat, tot așa și veșmintele cele de pe dânsii se cuvine să le aibă curate și întregi; iar dacă vor fi foarte pătate și rupte și va îndrăzni preotul a sluji cu ele, va greși de moarte, deoarece înaintea lui Hristos Dumnezeu, Cel ce este cu adevărat în Sfintele Taine, se va arăta cu nebăgare de seamă. De aceea, slujitorii celor sfinte sunt datori să stăruiască în tot chipul, ca veșmintele cele sfinte, chiar de vor fi din material simplu, să fie cuviincioase și curate. Pe lângă aceasta, capul să fie pieptănat, fața și gura spălate, unghiile tăiate și curate. Toate acestea pentru respectul și cinstea dumnezeieștilor Taine și pentru ca poporul, ce-l privește și-i sărută mâna, să nu se amărască cu ceva. Deci tot cel care va vrea să se împărtășească bine va face dacă își va curăți dinții și-și va spăla gura sa de cu seară, ca, nu cumva, făcând acestea a doua zi, să înghită apă, și astfel să fie împiedicat de a sluji sau a se împărtăși. Iar dacă-și va spăla gura și dimineața,

negreșit că nu va fi rău [este evident, așadar, că nu trebuie să se dea apoi cu ruj – n.n.], numai să o faci aceasta cu luare-aminte, ca să nu înghită apă și așa, fără îndoială, să slujească sau să se împărtășească. [...]

PENTRU DAREA, PRIMIREA, PAZA ȘI CINSTIREA DUMNEZEIEȘTILOR TAINE

Toți preoții sunt datori, cu cinstea care se cuvine, să săvârșească în biserica Domnului slujba Sa și a Tainelor lui Dumnezeu, să facă închinăciune cu sfântă cuviință și să se nevoiască a primi adeseori un dar ca acesta. Iar preoții de enorie să învețe pe enoriașii lor ca, într-un cuget curat, atât parte bărbătească, cât și parte femeiască, dacă va fi cu puțință la praznice, iar dacă nu, negreșit în cele patru posturi de peste an, să se pregătească pentru sfânta împărtășire. Deci datori sunt să se apropie către Dumnezeieștile Taine cu smerenie și cu curăție, gătindu-și mai dinainte trupurile și sufletele lor.

Iar dacă vor vrea să se apropie de sfânta împărtășire, și afară de cele patru posturi obișnuite, să postească mai înainte șapte zile, petrecând în rugăciune, la biserică și acasă (și aceasta nu la vreme de nevoie, căci la vreme de nevoie numai trei zile sau chiar și numai o zi se îngăduie să postească) și mai înainte să se pregătească, după rânduială, prin mărturisirea păcatelor.

În aceste zile cei căsătoriți să se înfrâneze cu totul de la împreunarea trupească.

Iar mai înainte de a opta zi, să-și mărturisească înaintea duhovnicului toate păcatele lor și, de cu seară, nimic să nu mănânce. Cei care, din pricină că sunt mici, prea bătrâni sau prea slăbiți, pot să mănânce la masa de cu seară, adică să guste puțin, dar, de la miezul nopții, toți cei care se pregătesc de sfânta împărtășire, negreșit să se înfrâneze și în rugăciuni și, în închinăciuni și în gânduri curate, să petreacă, pe cât va li cu puțință. Iar celor care nu știu carte și vor fi departe de biserică, preotul să le dea canonul la casele lor, arătându-i fiecăruia cum să procedeze.

După obișnuita Utrenie în biserică, toți cei care vor să se împărtășească și nu știu să citească, să rămână în biserică și să asculte rânduiala sfintei împărtășiri, ce se citește de către preot, și obișnuitele ceasuri. Iar cei care știu să citească pot să-și citească acestea și singuri la casele lor.

La începutul Sfintei Liturghii, să se adune toți în biserică și toată Sfânta Liturghie, cu frică și cu bună cucernicie, să o asculte și să se roage. Iar în vremea împărtășirii, să se apropie cu evlavie, cu adâncă smerenie și lui Hristos, Celui ce este cu adevărat în Taine, sub chipul pâinii și al vinului, până la pământ flecare să se închine câte o dată, ținând mâinile pe piept cruciș și, pe Hristos răstignit mărturisind, să aibă dragoste către Dânsul. Și, primind Sfintele Taine, cu luare-aminte să le înghită și, după ștergerea gurii cu procovățul de către preot, să sărute marginea sfântului potir, ca pe însăși coasta lui Hristos, din care a curs sânge și apă și, depărtându-se puțin, să se închine, însă nu până la pământ, pentru sfințenia Tainelor ce le-a primit, și să stea la locurile lor, negrăind unul cu altul, nici să scuipe până când li se va da anafura și vin cu apă caldă; și până la sfârșitul Liturghiei să aștepte, neieșind afară și rugăciunile de mulțumire, după sfânta împărtășire, să le citească.

Știut să mai fie că de vor fi mulți cei care vor încerca să se împărtășească, preotul nicidecum să nu îndrăznească, neajungând în sfântul potir Dumnezeiescul Sânge sau Trup, să mai toarne vin sau pâine din nou, că de moarte va greși și lipsit de dar va fi. La o întâmplare ca aceasta, cei rămași neîmpărtășiți să fie îndemnați să aștepte până a doua zi și, slujindu-se Liturghia, să fie împărtășiți atunci și aceștia sau să se ia din chivot Dumnezeieștile Taine, care se păstrează pentru cei bolnavi [vedeți cum cei bolnavi se împărtășesc deosebit de cei sănătoși, lucru arătat chiar existența Sfântului Chivot? – n.n.], și să fie puse în sfântul potir și să fie împărtășiți și aceia, după obicei.

Pe lângă acestea, intrând în sfânta și dumnezeiasca biserică și căutând spre sfântul altar, cu frică să-și facă datorita închinăciune și slujitorii celor sfinte și toți credincioșii; căci cei ce stau în biserică trebuie să se socotească că stau în cer, înaintea lui Dumnezeu însuși, și să aducă rugăciune lui Dumnezeu, ca Unuia ce este acolo, după făgăduință.

Vrând să intri în altar, totdeauna mai întâi să-ți descoperi capul și să-ți faci închinăciune apoi să intri și, apropiindu-te către dumnezeiasca masă, până jos să faci închinăciune, și orice vei lucra în altar, cu toată smerenia și cu bună cucernicie să lucrezi, ca înaintea feței lui

Dumnezeu, Celui ce este acolo. Și, vrând să ieși, de asemenea, să te închini mai întâi, până la pământ, înaintea Dumnezeieștilor Taine.

Când zici ectenia înaintea ușilor împărătești, totdeauna, mai întâi, cu cucernicie descoperindu-ți capul, te închină și numai după aceea începe; asemenea, sfârșind, te închină și apoi te du. Și în același chip, când ți se întâmplă a trece pe lângă sfintele uși împărătești, nicidecum să nu treci fără închinăciune.

Pe lângă acestea, fiecare slujitor al celor sfinte și clericii, săvârșind, după rânduiala lor, slujbele bisericești de noapte, de dimineață, de zi, sau de seară, să facă Domnului Dumnezeu închinăciuni, cu bună cucernicie, că acestea sunt plăcute lui Dumnezeu de la tine și de la toți credincioșii. Iar pentru o închinare ca aceasta a Sfințelor și Dumnezeieștilor Taine și pentru umblarea în liniște și cu grijă, fiecare va lua, deosebit, mare dar de la Hristos Dumnezeu.

Pe cei care slujesc altarului, adică pe ecleziarhi, preotul este dator să-i învețe ca să intre în sfântul și dumnezeiescul altar cu mare frică, cu cutremur și cu cucernicie, și lucrul să și-l facă știind că acolo, pe Sfânta Masă, cu adevărat este Hristos, Dumnezeul nostru și, intrând și ieșind, să se închine până la pământ.

Iar de dumnezeiasca masă și mai vârtos de înseși Dumnezeieștile Taine, ce sunt pe ea, asemenea și de vasele pentru slujbă și de orice lucru sfințit, nicidecum să nu îndrăznească a se atinge, ca să nu cadă în păcat, afară numai de sfeșnice, dc făclii, dc cădelniță și alte lucruri mai mici, decât cele sfințite.

Pentru cinstea Dumnezeieștilor Taine, nimeni din cei nesfințiți sa nu intre în sfântul altar, iar femeile niciodată, afară numai dacă acestea sunt călugărite și sunt rânduite de cel mai mare din sfintele mănăstiri pentru slujba de ecleziarh. Ecleziarhii, adeseori mărturisindu-se și cu Dumnezeieștile Taine împărtășindu-se, cu trezie și cu dreaptă credință și în fapte bune să petreacă.

Ecleziarhii sunt datori să aducă în altar prescuri, vin, apă, lămâie și foc, să aprindă lumânările și să le stingă, să pregătească cădelnița și căldura și să dea preotului tot altarul, cu rânduială; adeseori să-l măture și să-l curățească, atât pe jos de toate gunoaiile, cât și pereții și podul bisericii, de praf și de păianjeni.

Iar Sfânta Masă și proscomidiarul numai preotul și diaconul sau ipodiatonul să le curățească și să le șteargă, ca niciodată să nu se afle pe ele praf sau oarecare gunoaie și ca să nu se atingă mâna cea nesfințită, cu păcat, de cele sfințite.

Ecleziarhii sunt datori a curăți adeseori de praf și de păianjeni toată biserica și icoanele, pereții, podul, acoperămintele, precum și pridvorul.

Iar gunoiul din altar și din biserică nu se cuvine să fie aruncat în locuri netrebnice, ci, sau pe apă curgătoare sau în alt loc neumblat și necălcăt, să se pună sau să ardă.

*Pe lângă acestea, nu numai preoții și slujitorii celor sfinte, în altar, ci și toți binecredincioșii creștini de vor vedea Dumnezeieștile Taine sau în biserică, **sau când le duce preotul la cei bolnavi** [peste tot este evident că bolnavii se împărtășesc deosebit de cei sănătoși – n.n.], să le cinstească cu cuviincioasa închinare către Dumnezeu.*

Asemenea și în sfânta biserică venind, la toate cântările și rugăciunile, după rânduiala și tipicul bisericesc, cu cuviință la vreme însemnată să se închine Domnului Dumnezeu și, la începutul ostanelilor sale, rugăciuni, cereri și mulțumiri să aducă. Iar cântarea și citirea bisericească cu înțelegere să o asculte, înțelepțindu-se, după cum zice Apostolul, în psalmi și în cântări și în laude duhovnicești, și în citirea Sfințelor Scripturi și a Sfinților învățători bisericești și laudând pe Domnul Dumnezeu în inimile lor, neîncetat.

Și aceasta se cuvine preotului totdeauna să învețe pe parohieni și pe fiii săi cei duhovnicești, ca în aceasta să cunoască voia lui Dumnezeu și porunca Bisericii.

Se cuvine preoților a ști și aceasta, că toți creștinii care sunt de o credință, de o Biserică, și care n-au asupra lor îndepărtare sau blestem și își dobândesc prin mărturisire pocăință curată, care trăiesc dreapta credință și de duhovnicul lor nu sunt opriți pe o vreme, aceia să se împărtășească cu Trupul lui Hristos și cu Sângele Lui, cu cuvenita cinste. Asemenea și copilașii care sunt mai în vârstă, care nu pot fi primiți la mărturisire și pruncii cei mici, după obiceiul Bisericii, se cuvine, pentru credința celor ce-i aduc pe dânșii, să se învrednicească de Sfintele Taine, pentru sfințirea sufletelor lor și pentru primirea harului Domnului.

Iar cei nevrednici de Taina aceasta, care au asupra lor blestem de la episcop sau sunt opriți de părintele lor duhovnicesc sau de părinți, pentru vreo pricină, să fie neapărat îndepărtați. Și păcătoșii învederați, desfrânații și desfrânatele, cei care au țiitoare și înseși țiitoarele lor, preadesfrânații, sodomiții, cămătarnicii, fermecătorii și toți vrăjitorii de orice fel, furii de cele sfinte, jucătorii de cărți și de bobi, hulitorii, vorbitorii de rușine, făcătorii de orice necinste și neorânduială și cei care sunt vrednici de hulă și ocară și alții asemenea acestora, până când nu se vor pocăi cu adevărat și nu vor face roade vrednice de pocăință, și prin pocăință nu vor curma scandalurile, pe care învederat le-au făcut și le fac, să nu fie învredniciți nicidecum împărtășirii Dumnezeieștilor Taine.

Pe păcătoșii cei nevădiți, care se mărturisesc a nu avea păcate, îndepărtează-i, învățându-i, cu bună socotință, să-și cerceteze cu multă luare-aminte cugetele și să nu se apropie nepocăiți de Sfintele Taine, pentru ca din aceasta să nu răsară vreun scandal pentru alți oameni, iar ei să fie bănuți și să se arate plini de necuviință, atunci când se vor apropia de Sfânta împărtășanie .

Celor ieșiți din minte sau celor leșinați, nu se cuvine nicidecum a le da Dumnezeieștile Taine, decât numai când își vor veni în fire, în minte și în simțire din leșin, și când își vor face, în zdrobirea inimii, mărturisire de păcatele lor , când vor veni la biserică și se vor ruga lui Dumnezeu, ascultând rugăciunile bisericești, și mai ales dacă nu se va afla întru dânșii nici o pricină de nevrednicie, care să-i îndepărteze de la Sfânta Împărtășanie.

Pentru privegherea cea adevărată, cea dreaptă și cu bună rânduială, de a face cu toată sârguința cele plăcute Domnului Dumnezeu și de a păzi pravilele bisericești cu curăția cea trupească și sufletească, pretutindenea va da Domnul poporului Său pace și mila, și zile bune tuturor celor care, cu bună credință, viețuiesc pe pământ . După aceasta și moștenirea frumuseților celor veșnice în cer le va dărui, pe care să le primească sufletele dreptmăritorilor creștini, cu harul lui Iisus Hristos și cu mijlocirea întru tot lăudatei Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, și cu rugăciunile tuturor sfinților. Amin.⁷⁶

Vedeți cum cunoașterea Liturghierului l-ar fi ferit pe Părintele Lucian de ispita scârbei față de bătrânul cu mucii și de bolnavul cu secreție ca grișul? Rezolvarea nu este lingurița de plastic ci împărtășania bolnavilor după rânduiala specifică lor. și bătrânul cu secreții nazale era tot un bolnav ce ar fi trebuit împărtășit separat. Părintele Lucian face din excepții regulă nouă (a linguriței de plastic) pentru a justifica obiceiurile vicioase din parohia sa, în loc să respecte regulile Sfintei Biserici pentru a respecta firea și Sfânta Tradiție, adevărata Justețe și eliberare de vicii.

Părintele susține în broșurică ideea că lingurița ar fi monofizită, nefiind formată din două brațe ca un clește. Dar aceasta arată că ne împărtășim cu un ipostas al Fiului lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos și avem un Dumnezeu, Sfânta Treime slăvită în Unime. Hulește prin aceasta Sfânta Biserică Ortodoxă a fi monofizită fiindcă folosește Sfânta Linguriță de cel puțin de 1000 de ani, inclusiv de către Sfinți (vezi mai jos).

†† Arată că pricinile pentru care este respinsă lingurița ar fi minunea silită a lui Dumnezeu. Nicidecum, ci păstrarea Tradiției Bisericii. Propune lingurița de plastic pentru a înlocui obiceiul linguriței văzut ca necanonic. Apără luarea cu mâna și băutura din potir, dar nu ar rezolva problema, fiindcă credincioasele cu ruj și bolnavii cu secreții s-ar atinge cu toții de potir, direct. Nu se spune nicăieri în Sfintele Canoane ca fiecare să aibă lingurița sa.

Vasul Sfintei Maria Egipteanca ca un purtător de la Potir ceva obișnuit, ca o trusă de împărtășanie de urgență, vasele personale respinse prin canon. Tot așa lingurița unică, din material prețios primită, lingurițele din plastic prost respinse ca neevlavioase.

Propune o tehnologie centrată pe frica de microbi în loc de lucrarea credinței centrată pe cugetarea la Hristos, și frica din dragoste cu credință față de El.

Cea mai potrivită soluție pentru a împărtăși credincioșii mi se pare cea folosită în Biserica Ortodoxă Rusă: credinciosul vine fără lumânare la împărtășire, pentru ca să-și concentreze atenția asupra împărtășirii și nu asupra modului cum să țină lumânarea – astfel încât să nu dea foc mâinii preotului sau acoperămintelor. Pentru împărtășire este așezat undeva într-un

⁷⁶ Liturghierul, Ed. Institutului Biblic Și De Misiune Ortodoxă, București, 2000, pp. 442-478.

loc potrivit, pe solee (treapta lărgită dinaintea Sfântului Altar), un sfeșnic uni-suport cu o lumânare aprinsă pentru toți credincioșii.

După ce credinciosul vine înaintea ușilor împărătești ale Sfântului Altar, i se așează sub bărbie procovățul (acea bucată de pânză de culoare roșie). Cu această operație se ocupă paracliserul (la nevoie), dar de cele mai multe ori diaconul sau un alt slujitor. Având dinaintea un credincios cu fruntea orientată spre vârful catapetesmei și gura deschisă, preotului îi vine ușor, adică la îndemână să transporte pe deasupra procovățului lingurița – purtând cele sfinte – și să le lase să se prelingă în cavitatea bucală a primitorului, fără să o atingă. Astfel, lingurița cea unică a preotului rămâne la fel de curată la sfârșitul împărțirii a o mie de credincioși precum a fost și la început. Totul însă ține de educația pe care s-ar cuveni să o facem credincioșilor în acest sens. Dacă forurile noastre ocârmuitoare s-ar îngriji să poruncească și la noi, în Biserica Ortodoxă Românească, o astfel de practică am scăpa de „dilema linguriței”.

Dă sfat ierarhiei, în loc să ia sfat de la ea, prin cărțile de cult care le editează și Sfintele Canoane.

Eu nu găsesc un impediment în a sfinți în loc de una singură mai multe lingurițe și a le folosi în cult la momentul convenit. Rugăciunea necesară sfințirii linguriței poate fi citită mai multora la fel de bine cum se citește uneia.

Niciodată nu s-au făcut rugăciuni de sfințire pentru obiecte din start destinate nimicirii. Este ca și cum ai citi slujba de înmormântare la crematoriu. Se folosesc rugăciuni din cărțile de slujbă, dar indicațiile lor se înfruntă public, contrazicându-le.

Tu vrei să te împărțești cu lingurița sau vrei să te împărțești cu Sfânta Împărțășanie ?!

Noi am vrea să ne împărțim cu Sfânta Împărțășanie, după voia lui Dumnezeu în Sfânta Biserică Ortodoxă azi, adică prin lingurița de obște, pentru a fi smeriți ascultători ai Sfintei Evanghelii:

Cine nu ascultă de Biserică să-ți fie ca un păgân și ca un vameș.

Harul se dă celor smeriți.

Ultimul este legat de un pacient împărțășit la spital. Avea gura plină de un fel de spumă, buzele crăpate, ușor sângerânde, era conștient – dar trăgea să moară. L-am spovedit și l-am împărțășit ! După ce l-am împărțășit a rămas de pe limba lui pe linguriță un soi de griș lăptos.

Întrebare pentru cei care se bat cu cărămida drepte slujiri în piepturile umflate ale părutei evlavii: – V-ați putea împărțăși copiii voștri cu o astfel de linguriță ?!

Da, după ștergerea și dezinfectarea ei după Sfintele Canoane.

Unor astfel de oameni nu le pasă cu ce fel de linguriță le ajunge împărțășania pe buze.

Socotesc însă că trebuie mai mult să ne pese nouă, preoților, în ce fel îi împărțășim.

Corect. Deci nu trebuie să se preocupe nici preoții ca să folosească lingurițe de unică folosință de plastic, ci de pregătirea corespunzătoare a celor ce se împărțășesc, conform stării lor, cu smerenie conform Sfintelor Canoane, inclusiv cele referitoare la pregătirea linguriței.

prima zi de Sfintele Paști îndată după hirotonie, când, după ce am împărțășit peste o mie de oameni cu aceeași linguriță, Sfintele care au rămas în Potir au trebuit să le consum eu însumi (aceasta se numește în limbajul nostru liturgic – potrivire). Ei bine, atunci am simțit că în Sfântul Potir nimic din ceea ce se adunase acolo (și observați cum spun că „se adunase” și nu anume că „rămăsese”), nu mai avea firea Sfintelor Taine. Gustul lunecos și bălos îmi dădea semnul că în Sfântul Potir se adunase o peliculă groasă de ruj și un soi de secreții care făceau consumarea Potirului absolut de nesuportat. Mi-am învins această mâhnire cu chipul celor primite și rostuite în suflet de îndrumarea pârintească a învățăturilor Bisericii, dar de atunci mi-am pus serios problemele următoare:

– Se cuvine sau nu se cuvine, a ne îngriji de Sfântul Potir ?! Este sau nu este indiferent ce anume ajunge în Sfânta Împărțășanie și mai apoi, ce ajunge cu Sfânta Împărțășanie cu tot pe buzele credinciosului ?!

Bună ar fi fost învingerea mâhnirii prin pocăință pentru propria neglijență în privința pregătirii Sfintelor Taine. Nu s-ar mai fi alunecat la inovații.

cei care pun problema împărțășirii cu o singură linguriță – care să treacă prin secrețiile salivare și mucozitățile tuturor – ca apoi să o introducă iarăși în Sfântul Potir peste Sfintele, socotesc că greșesc de moarte.

Deci toți Ortodocșii până la sfinția sa, au greșit de moarte, la fel și Sfânta Biserică Ortodoxă care a dat aceste rânduieli... dar chiar firea vinului este în așa făcută să curețe impuritățile.

înaintez un document către forurile noastre ierarhic superioare, prin care să-mi declar argumentele și să cer a se lămurii această situație la vârf, la nivelul întregii Biserici. Mai apoi am văzut o serie de împotriviitori cu privire la această problemă, preoți care văd în această lucrare a împărtășirii cu o singură linguriță o „dogmă” de neatins – care ar fi în măsură să probeze măsura credinței noastre în puterea lui Dumnezeu de a curăța necurățiile – și m-am retras ca să nu aduc în inima cuiva vreo pricină

bine ar fi să studieze documentele elaborate de forurile ierarhic superioare și să nu inventeze dogme noi cu privire la lingurițele de plastic care ar fi în stare să fie măsura credinței noastre în propria istețime de a înlocui Sfintele Canoane cu o igienă bine pusă la punct.

„ori crezi că Dumnezeu este în măsură să te ferească de bolile (contagioase) ale celui de dinaintea ta și te mântuiești, ori nu crezi în puterea Sfintei Împărtășanii și nu te mântuiești !” Eu zic că e mare păcat să aruncăm bunacuviință și sfintele așteptări ale credincioșilor în derizoriu spunând acestea și ispitindu-i astfel.

Să ne trezim ! Preotul care pune credinciosul să meargă pe tăișul acestei dileme nu dovedește nici credință și nici cuviință dreaptă față de oameni. El necinstește împărtășirea cu chipul unei false evlavii și al unei false credințe

Din păcate această dilemă este generată tocmai de preoții care introduc lingurița de plastic.

întunecări și întrebări și practici nebunești.

Am împărtășit odată un bătrân căruia îi atârnav mucozitățile dinaintea nasului. Era răcit, tușea și îi curgea abundent nasul. L-am invitat să se ștergă mai întâi și apoi să se apropie. Omul era atât de bolnav și necăjit încât nu-i stătea mintea nici la ce îi zicem eu și nici la grija la care îl chemam. Sumar a făcut gestul de a se șterge. Bărbia de jos îi era foarte mult deplasată spre nas. Lingurița a trecut cu mare greutate printre cele două obstacole ca să ajungă la gură. După ce am tras lingurița am constatat că mucozitățile, care arătau ca o secreție purulentă, ajunseseră în linguriță în locul Sfintelor. Credeți-mă, așa ceva nu am cum să bag în Sfântul Potir! Mi s-a adus argumentul că există un procovăț (o bucată de pânză de culoare roșie) pe care astfel de lucruri se șterg înainte de a refolosi lingurița! Mă întreb însă dacă ștergând aceste necurății nu luăm pe linguriță de pe procovăț necurățiile pe care tocmai le-am șters mai înaintea celor din urmă. Nu aceasta este soluția... Iar pe cei mai catolici decât Papa, care ne pun pe noi în astfel de dileme, i-aș întreba: sfinția ta ți-ai putea împărtăși vreodată copilul cu o linguriță ca cea despre care zic eu când povestesc aici despre bătrân ?! Să nu fim ipocriți, ci să fim cinstiți cu noi înșine !

Desigur, conform Sfintelor Canoane, după dezinfectarea și curățarea ei, iar pe bătrân împărtășit separat, ca un bolnav contagios.

††Dacă ar fi spovedit cu atenție pe toți cei 1000 de oameni și i-ar fi găsit vrednici de împărtășanie după Sfintele Canoane pe toți (lucru care nu pare real în zilele noastre), avându-i ca ucenici apropiați și cunoscuți ai sfinției sale (cum trebuie să fie toți fiii duhovnicești pentru a se învrednici de Sfintele Taine cu luare aminte), ar fi pregătit Sfintele Taine suficiente cantitativ ca să nu se schimbe firea lor prin dizolvare în mucozitățile enoriașilor. Dacă s-ar fi pregătit toți cei 1000 de oameni cu seriozitate, nu pentru o împărtășanie de ritual, repetitivă la fiecare Sfântă Liturghie și neapărat în noaptea de Înviere, unii s-ar fi cuminecat de Florii, alții în Joia cea Mare, alții în alte zile. Numărul mare al lor arată că de fapt se împărtășeau des și fără pregătire. Cum să spovedești 1000 de oameni cu o zi înainte de noaptea de Înviere, când urmează și slujba atât de frumoasă dar ostenitoare? Dacă ar fi avut o pregătire serioasă ar fi trebuit să fie mai mulți duhovnici ca să-i asculte cu luare aminte pe toți și n-ar fi pus accentul pe zi. Orice zi este o zi de înviere dacă are în ea cuminecarea cu Cel Înviat și dacă cel ce se împărtășește se pregătește pentru înviere prin răstignire și omorârea patimilor. Fericit este preotul râvnitor care nu pune accent pe ritual, ci pe lucrarea lăuntrică. Care nu pune accent pe zile, ci pe Taine. Care nu pune accent pe înghițirea Sfintelor Taine, ci pe unirea întru curăție cu Hristos. Și de trei ori fericit, dacă îți pregătește ucenicii să gândească și să dorească așa. Dacă i-ar fi întrebat pe cei 1000 de oameni: dacă și când v-ați spovedit, cât ați postit, nu s-ar mai fi împărtășit 1000 și firea Tainelor nu s-ar fi schimbat. Iar dacă ar fi fost toți ucenicii sfinției sale 1000 de sfinți pregătiți pentru Sfânta Împărtășanie, ca un părinte de sfinți și unul din cei mai mari duhovnici ai României ar fi știut cu ce sfințenie să pregătească Sfintele Taine îndestulătoare pentru toți cei 1000.

Capul 27 Pentru Sfântul Duh

A ACESTUIAȘI DIN CAPUL 27 DINTRE CELE CĂTRE AMFILOHIE PENTRU SFÂNTUL DUH

CANONUL 91

Între dogmele cele ce se păzesc în Biserică, și dintre propovăduiri, pe unele adică le avem din învățătura cea în scris, iar pe altele din predanisia Apostolilor date nouă în taină le-am primit, care amândouă acestea pe aceeași tairie o au către buna cinstire de Dumnezeu. Și nimeni va zice împotriva acestora, oricare, măcar cât de puțin de s-ar fi iscusit la legiurile cel bisericești. Că de ne-am apuca a lăsa cele nescrise, din obiceiuri, ca pe unele ce nu ar avea mare putere, am greși la însăși cele mai de frunte (principale) păgubind Evanghelia, iar mai bine a zice întru un nume gol îngrădind propovăduirea. Adică (ca de cea mai întâi, și mai de obște se fac întâi aducere aminte) cu chipul Crucii a ne însemna cei ce nădăjduim în numele Domnului nostru Iisus Hristos, cine este cel ce ne-a învățat prin scrisoare? Către răsărituri a ne întoarce în vreme de rugăciune, care scrisoare ne-a învățat? Graiurile chemării (invocații) (în timpul) arătării pâinii Euharistiei și a paharului binecuvântării, cine din sfinți le-au lăsat nouă în scris? Că nu ne îndestulăm cu acestea, de care au făcut Apostolul, sau Evanghelia a făcut aducere aminte, ci și înainte zicem, și în urmă altele zicem, ca unele ce au mare tairie către taină, luându-le din nescrisa învățatură. Și binecuvântăm apa Botezului, și untul de lemn al hrismei (ungerii), încă și pe însuși cel ce se botează, din care înscrisuri? Au nu din predanisia cea ce se face, și tainică? Dar ce? Însăși ungera untului de lemn, care cuvânt în scris o au învățat? Dar de trei ori a se afunda omul (botezându-se) de unde-i? Ci și câte-s la Botez, a se lepăda de satana, și de îngerii lui, din care Scripturi este? Au nu din aceasta nepublicată, și negrăită învățatură, pe care Părinții noștri o au păzit întru o nemult iscodită, și necercetată tăcere, fiind bine învățați aceea că cele de cinste ale Tainelor cu tăcere se păzesc? Că cele ce nici a le prepune este slobod celor nepătimași Tainelor, pe învățătura acestora cum ar fi fost de cuviință în scrisori a o triumfa (publica)? Și după altele cuvântul acesta al predanisirii celor nescrise, nefiind precugetată cunoștința dogmelor, se face lesne defăimat la cei mai mulți pentru obișnuire. Că alt lucru este dogma, și altul propovăduirea. Că dogmele se fac, iar propovăduirile se publică. Însă fel al tăcerii este, și nelămurirea, pe care o întrebuințează Scriptura, care face pe minte să privească cu anevoie dogmele spre folosul celor ce le citesc. Pentru aceasta toți cu adevărat privim către răsărituri în vremea rugăciunilor, dar pușini știm, că pe patria noastră cea din început o căutam, raiul zic, pe care l-a sădit Dumnezeu în Eden către răsărituri. Și drepti stând facem rugăciunile întru una a sâmbetei (duminica). Iar cuvântul nu toți îl știm, că nu numai, ca unii ce am împreună înviat cu Hristos, și suntem datori a căuta cele de sus, în ziua cea de înviere de darul cel dat nouă, prin starea cea de la rugăciune ne aducem aminte, ci că și se vede că este icoană a veacului celui ce se așteaptă. Pentru aceea și început fiind al zilelor, nu întâia de Moise, ci una s-a numit. „Că, s-a făcut zice seară, și s-a făcut dimineată, zi una” (Facere: 1,5). Ca una ce aceastași se mai întoarce de multe ori. Deci aceastași este și una și a opta, pe cea cu adevărat una, și adevărată a opta, de care și psalmo-cântătorul, în oarecare suprascrieri de psalmi (Psalm: 6,11) a făcut aducere aminte, prin sineși o arată, pe starea cea după timpul acesta, pe ziua cea neîncetată, și neînserată, pe cea nemoștenită, pe veacul cel nesfârșit, și neîmbătrânit. De nevoie dar este ca rugăciunile, întru această zi stând a le plini, învață Biserica pe fiii

478 PIDALION

săi, ca cu deasa aducere aminte de nesfârșita viață, să nu ne lenevim despre merindele cele către mutarea aceea. Încă și toată cincizecimea este semn de aducere aminte a învierii, ce se așteaptă în veacul (viitor). Că cea una, și întâia, de șapte ori înșeptindu-se, împlinește săptămânile cele șapte ale Sfintei Cincizecimi. Că începând din cea întâia, întru aceastași sfârșește, prin cele asemenea ce-s în mijloc dezvelindu-se de cincizeci de ori. Pentru aceea și se potrivește veacului cu asemănarea, precum în circulara mișcare de la aceleași semne începând ea, și la aceleași încheind. Întru care chipul (forma) cel de dimineată al rugăciunii ne-au învățat legiurile Bisericii al cinsti mai mult, din curata aducere aminte ca cum mutând mintea noastră de la acest de acum la cele fiitoare. Și în fiecare încă plecare de genunchi, și sculare cu lucrul arătăm, că prin păcat în pământ ne-am aruncat, și prin iubirea de oameni a Celui ce ne-a zidit, în sus la cer ne-am chemat. Mă va lăsa ziua, povestind Tainele Bisericii celei nescrise. Las pe celelalte. Dar pe însăși mărturisirea credinței, a crede în Tatăl, Fiul, și

Sfântul Duh, din care Scripturi o avem? De este din predania Botezului, după urmarea bunei cinstiri precum ne botezăm, așa și a crede fiind datori asemenea punem pe mărturisire cu Botezul. Să ne ierte pe noi că din aceastași urmare, asemenea slavă dă și credința. Iar dacă ei se leapădă de chipul doxologiei ca de un nescris, să ne dea în scris dovezile atât ale mărturisirii credinței, cât și a celorlalte pe care le-am numărat. Apoi, atâtea fiind nescrise, și atâta tărie având ele în taina bunei cinstiri, o zicere ce a venit la noi de la Părinți nu ne vor ierta-o? Pe care noi din nemeșteșugită obișnuire o am găsit că a rămas în cele nerăzvrățite ale Bisericilor, care nu puțin cuvânt are, și nici mic ajutor aduce la puterea tainei.

TĂLCUIRE

Fiindcă luptătorii Duhului Sfânt se împotriveau doxologiei, celei ce aducea marele Vasilie oarecând Duhului celui Sfânt cu dreptslăvitorii prin acest scurt tropărel: Slavă Tatălui, și Fiului, împreună cu Duhul Sfânt, prin care împreună se slăvește, și prin urmare cu dovadă se arată a fi de o ființă cu Tatăl, și cu Fiul, Duhul cel Sfânt. Fiind, zic, că ei se împotriveau tropărașului acestuia, și ziceau, că prepoziția aceasta, cu, nu este scrisă în dumnezeiasca Scriptură. Precum mai înainte am zis; pentru pricina aceasta, marele Vasilie dovedește în canonul acesta că, nu numai prepoziția aceasta, cu, ci încă și multe altele se află în Biserică, care scrise cu adevărat în Sfânta Scriptură nu sunt, se păzesc însă neschimbat, precum și cele scrise. Căci cele ce se păzesc în Biserică deobște, și peste tot în două se împart, în dogme, și în propovăduiri. Și propovăduirile sunt scrise în Scriptura cea veche, și mai ales în cea nouă. Pentru aceea și se publică acestea la toți. Iar dogmele, sunt predanisite din nescrisa predanisire cea tainică prin cuvântul Apostolilor. Pentru aceea și rămân acestea la mulți tăcute și tainice. Amândouă însă acestea, pe aceeași putere o au la credință fiindcă, de ne vom apuca a părăsi obișnuirile cele nescrise ale Bisericii, ca pe niște fără tărie, foarte vom vătăma credința cea propovăduită nouă prin Evanghelie, și o vom face numai un nume gol.³⁸⁷

387 Că lăsând celelalte nevoi, și trebuințe, ce are credința de bisericăștile predanii, singură aceasta o zic, că bisericășca predanie este piatră lidicească (piatră pe care cearcă aurul și argintul), cercarea adevăratelor, și a canonicăștilor cărți ale Scripturii vechi și ale celei noi, care cuprind pe credință, și cercarea acelor minciuno-numite și necanonisite. Pentru aceasta și Evsevie (în Bisericășca Istorie cartea 3 cap 25) pe predanie ca pe un canon negreșit întrebuițându-o, deosebește adevăratele cărți, și cele neadevărate, acestea anume zicând: „De nevoie însă și de acestea, am făcut asemenea catalog (adică izvod), deosebind Scripturile cele după predanisirea bisericășcă, și adevărate, și neplăzmuite, și pe cele după predanisirea bisericășcă, și adevărate, și neplăzmuite, și pe cele nemărturisite, și pe cele altminteri afară de acestea, adică afară din Testamenturi, încă și împotriva grăitoare, dar însă de cei mai mulți din cei bisericăști cunoscute. Drept aceea, precum predaniile cele bisericăști au trebuință de credință, așa întocmai, și credința are trebuință de bisericăștile predanisiri, și a se despărți unele de altele nu se poate.

CANOANELE SFÂNTULUI VASILIE CEL MARE 479

Iar de aici înainte înșiră sfântul cele ce se păzesc din nescrisă predanisire: Adică a face noi închipuirea Crucii,³⁸⁸ a privi către răsărit în timpul rugăciunilor. Nescrise sunt cuvintele chemării ce zice preotul întru prefacerea dumnezeieștilor Taine³⁸⁹ că nu zice preotul numai stăpâneștile cuvinte,³⁹⁰ nici pe singure ale Apostolului, ci adaugă și alte oarecare, și mai întâi, și după cele stăpânești, nefiind scrise în dumnezeiasca Scriptură, ci din Tainica predanisire fiind, însă mare putere având la săvârșirea Tainelor. Nescrise sunt blagoslovenia apei Botezului, și a untului de lemn ale ungerii, și a însuși celui ce se botează, a se boteza fiecare în trei afundări, și în trei ieșiri din apă. Lepădările de satana, și împreunările cu Hristos, care le face cel ce se botează. Pricina însă, pentru care nu au scris Apostolii, sau Părinții, sau moștenitorii lor dogmele, ci prin tăcere nu prin cuvânt în scris, ci prin nescriere le-au predanisit, este, pentru a nu se cugeta multe, și prin obișnuire să se facă lesne defăimate de mulți. Că bine cunoșteau aceia, că cele Tainice, cu tăcere cinstite, se păzesc slăvite, și că, dacă nici semnele Tainelor este iertat a le vedea cei nebotezați, cum ar fi fost iertat a li se publica lor învățătura Tainelor prin scrisori? Dar încă și nedescoperirea care o întrebuițează dumnezeiasca Scriptură (mai ales cea veche), făcând greu de înțeles noimele dogmelor pentru folosul celor ce citesc, și aceasta este un fel de tăcere. Acestea zicându-se tâlcuieste de aici

socotelile, și pricinile oarecărora tainice obiceiuri nescrise. Adică, cum că pentru aceasta către răsărit ne rugăm, și celelalte.

388 Închipuirea cinstitei Cruci creștinii cei vechi după altă închipuire a mâinii o făceau. Adică cu singure degetele cele două ale mâinii, cu cel din mijloc, și cu cel arătător, precum zice Cuviosul Petru Damaschin (la Filocalie foaia 642) unde zice că mâna dreaptă însemnează pe ipostasul cel unul al lui Hristos, iar degetele amândouă, pe firile cele două ale lui. Iar obiceiul cel ce acum stăpânește al creștinilor este, a uni acele două degete cu cel mare împreună, și cu aceste trei ce însemnează pe Sfânta Treime, să închipuiască Crucea, punând mâna, întâi în frunte, al doilea la buric, prin care se arată dreapta parte în lung a Crucii; al treilea punând mâna la umărul drept, și al patrulea la umărul stâng, prin care se arată lăturașile părți ale Crucii. Ne prihănesc însă pe noi latinii, pentru că nu punem întâi mâna la umărul stâng, și apoi la cel drept, precum fac ei. Dar oare înțeleg ce zic? Noi aceasta o facem, pentru că cu închipuirea Crucii, căutăm să închipuim pe Hristos cel răstignit pe trupul nostru. Care s-a răstignit către răsărit, cu fața către apus, și noi căutăm la răsărit închinându-ne, se înțelege dar că umărul stâng al lui Hristos, vine către cel drept al nostru. Și cel drept al lui Hristos, către cel stâng al nostru. Deci când punem mâna la umărul drept al nostru, o punem la cel stâng al lui Hristos. Și iarăși când o punem la cel stâng al nostru, o punem la cel drept al lui Hristos. Se cuvine dar creștinii precum îi sfătuiește Sfântul Kiril al Ierusalimului (în catehizația 13), nici un lucru a nu începe mai înainte fără a-și face Crucea lor, atât în casă, cum și în cale, și în tot locul, și noaptea și ziua. Acestea le zice și dumnezeiescul Hrisostom în cuvântul 5 împotriva evreilor.

389 Rugăciunile cele de taină, și binecuvântările, și chemările cele sfințitoare, și săvârșitoare ale Tainelor, și dumnezeiescul Dionisie Areopagitul zică că sunt din nescrise predanisiri, la capul 7 al bisericeștii ierarhii, zicând așa: „Iar săvârșitoarele chemări, nu este iertat a se tâlcui în scrisori, nici tănuirea lor, ori puterile cele de la Dumnezeu ce se lucrează pentru dânsul, din ascuns a se scoate către public, ci precum predanisirea noastră are învățăturile cele nepublicarisite așa învățându-le. De unde și lucrarea Bisericii dea pururea în taină, și nu în glas, ca stăpâneștile cuvinte, citind rugăciunile acestea, înseamnă pe tăcuta, și nescrisa, și tainica predanisirea aceasta.

390 Rușinează-se papiștii, văzând aici pe marele Vasilie, pe al treisprezecelea Apostol, că zice că nu sunt destule stăpâneștile cuvinte, adică: „Luați mâncăți ,, și „Beți ,, și celelalte, la săvârșirea dumnezeieștilor Taine, precum ei rău și cu greșeală zic; ci pe lângă acestea, sunt de nevoie, și rugăciunile și chemările, cele ce de preot în taină se zic, iar cum că aceasta este prea adevărată, și decât soarele mai arătată, prin dovezi ne zise împotriva, și preabărbătește, dovedește preainvățatul bărbatul Evstratie Arghentie în cartea sa cea pentru taine de la foaia 92 și până la 250.

CANONUL 101

„Trup al lui Hristos, și Biserică, pe omul cel zidit după Chipul lui Dumnezeu” (I Corinteni: 12,27; II Corinteni: 6,16), dumnezeiescul Apostol cu mare glas îl numește, fiind dar mai presus de toată simțita zidire cel ce s-a norocit de cereasca vrednicie cu mântuitoarea patimă, mâncând și bând pe Hristos, deapururea se unește cu viața cea pururea vecuitoare, și sufletul, și trupul își sfințește cu împărtășirea dumnezeiescului dar. Drept aceea, de voiește cineva a se împărtăși cu preacuratul trup în vremea adunării, și una cu acela a se face cu împărtășirea, mâinile închipuindu-și în chipul Crucii, așa apropie-se, și primească împărtășirea darului. Că pe cei ce cinstesc mai mult pe oarecare vase de aur, sau de altă materie, făcându-le spre primirea dumnezeiescului dar, mai mult decât pe mână, și printr-însele se învrednicesc preacuratei împărtășiri, nici într-un chip îi apropiem, ca pe unii ce mai mult cinstesc decât pe icoana lui Dumnezeu pe materia cea neînsuflețită, și omului supusă. Iar de s-ar vădi cineva că dă preacurata împărtășire celor ce aduc niște vase ca acestea, să se aforisească, și însuși, și cel ce le aduce.

TÂLCUIRE

În timpul acela era obicei a se împărtăși și mirenii, ca și cei sfințiți, luând în mâini sfântul trup; precum în ziua de astăzi o iau Anafora. Și fiindcă unii, poate că pentru evlavie, și cinste mai multă către dumnezeieștile daruri, făceau vase de aur, sau de altă materie de mult preț, și

întru acelea primind preacuratul trupul Domnului, așa se împărtășeau cu el. Pentru aceasta canonul acesta nu primește această urmare, de se și făceau pentru evlavie; căci omul, și pentru că s-a făcut după chipul lui Dumnezeu, și pentru că mănâncă trupul, și bea sângele lui Hristos, prin acestea sfințindu-se, și pentru că fiind trup, și Biserica a lui Hristos, după Apostolul, covârșește pe toate zidirile cele simțite, și neînsuflețite, și prin urmare, mâinile lui sunt mai cinstite, decât tot vasul. Drept aceea cine voia a se împărtăși cu trupul Domnului, trebuia să-și închipuiască mâinile în chipul Crucii, și să-l primească. Iar care din mireni l-ar fi primit în vas, și oricare preot l-ar fi dat întru acest chip, amândoi hotărăște canonul să se aforisească, adică să se oprească de dumnezeiasca împărtășire.

CANONUL 10

Cei ce s-au arătat pe sineși dați patimilor, nu numai de certarea cea de la sfintele canoane nu se înfricoșează, ci și de însăși acelea îndrăznesc a-și bate joc. Că le strâmbă pe ele, și către împătımirea lor le minciunoșează din ceea ce voiesc ele, ca cu filotimia împătimirii după Teologul Grigorie, nu numai fără învinovățire să le fie lor răul, ci și dumnezeiesc să se socotească. Că apostolescul canon cel ce zice: „vasul de aur sau de argint sfințindu-se, sau pânză, nimeni de aici să le ia spre a sa întrebuințare, că fără de lege lucru este”. Iar de se va vădi cineva (că o a făcut aceasta)

266 PIDALION

să se certe cu aforisire. Pe acesta dar (canon) spre ajutorul nelegiuirilor lor înțelegându-l, zic că nu trebuie a se judeca vrednici de caterisire, cei ce cinstita îmbrăcăminte a Sfintei Mese, sau vreun alt veșmânt le întrebuințează spre îmbrăcăminte lor, încă nici pe Sfântul Potir. O ce păgânătate! Sau cinstitul Disc sau cele asemenea acestora cheltuindu-le în trebuința lor, le mânăjesc. Căci canonul zice, cei ce cad întru acesta aforisirii să se supuie, dar nu caterisirii au îndreptuit. Și cine ar putea suferi mărimea stricăciunii [notevsirii] celei de acest fel și a păgânătății? Căci canonul trimițând aforisiri asupra celor ce numai cât spre întrebuințarea lorși ar lua lucrul cel sfințit, iar nu și întru desăvârșită răpire, pe cei ce răpesc și ierosilesc (fură cel sfinte) cele sfinte al sfintelor îi slobod de caterisire, și pe cei ce spre slujba mâncărilor, cât după judecata lor cinstitele Discuri și Sfințitele Potire le molipsesc (întină), îi fac necaterisiți. Cu toate că arătată se face spurcăciunea, și vederat fiind că cei ce fac unele ca acestea nu numai în caterisire ci cad și în învinovățirea păgânătății celei mai de pe urmă. Pentru aceasta a poruncit sfântul sinod ca cei ce (pe Sfântul Potir, sau Discul, sau Lingura, sau cinstita îmbrăcăminte, și cel ce se zice Aer, și de obște) ori și ce din cele sfințite ce sunt în Altar, și din Sfintele Vase, sau din veștminte, spre câștigul lor le răpesc sau spre nesfințită întrebuințare le uneltesc, caterisirii cei desăvârșit să se supună. Că una este a spurca, iar alta a fura pe cele sfinte. Și dar pe cei ce iau vasele cele din afară de Altar afierosite, sau veștminte, spre nesfințită întrebuințarea lor sau altuia le dau, pe aceștia canonul îi aforisește, și noi împreună îi aforisim. Iar pe cei ce desăvârșit le răpesc, osândirii ierosiliei le supunem. [Apostolic, can. 72, 73; Grigorie, can. 8]

TĂLCUIRE

Și pe canonul 73 al Apostolilor ce aforisește pe cei ce vor întrebuința în obștească și nesfințită slujire vas sfințit sau veșmânt, unii rău tâlcuindu-l ziceau: că nu sunt vrednici de caterisire cei ce îmbrăcăminte Sfintei Mese cămașă sau alt veșmânt o fac lor, sau Sfântul Potir și cinstitul Disc și celelalte dumnezeiești Vase ce sunt în Altar, spre trebuința lor le cheltuiesc, sau le spurcă cu nesfințita întrebuințare. Fiindcă Apostolii aforisesc numai pe cei ce fac unele ca acestea, și nu-i caterisesc. Deci rânduiește canonul acesta că, cei ce zic acestea strâmbă pe apostolescul canon, și după patimile lor rău îl tălmăcesc. Căci dacă canonul aforisește pe acei ce nu le răpesc, ci numai le întrebuințează la slujba de obște pe vasele cele afară de Altar sfințite numai cu afierosirea la Biserica, cum nu sunt vinovați, nu numai de caterisire ci și de păgânătatea cea mai de pe urmă, cei ce și le răpesc și spurcă pe însăși sfintele sfinților cu întrebuințările cele obștești și necurate, pe sfintele și dumnezeieștile Potire zic, și Discuri, și pe cele asemenea, prin care se săvârșesc sfintele și înfricoșatele Taine? Deci oricare ierosit (sfințit) va răpi cele ce se află în Sfântul Altar, Sfintele Vase sau veștminte, sau le va întrebuința la slujbă nesfințită, acesta desăvârșit să se caterisească. Fiindcă răpirea aceasta (ca să zicem așa) este furare de cele sfinte (și este mai mare decât simpla ierosilie). Iar nesfințita slujbă cea de acest fel, este spurcare și întinare celor sfinte. Iar pe cei ce

întrebuințează vasele sau veștmintele cele ce se află afară de Sfântul Altar la trebuințe obștești ale lor sau le dau la alții, și apostolescul canon îi aforisește, și noi asemeni; iar pe cei ce desăvârșit le răpesc îi supunem osândirii furătorilor de cele sfinte.

CANONUL 58

Nimeni din cei rânduiți între mireni să-și dea luiși din dumnezeieștile Taine, fiind de față episcop, sau prezbiter, sau diacon. Iar cel ce ar îndrăzni ceva de acest fel, ca unul ce face afară din cele rânduite, o săptămână să se aforisească; de aici învățându-se, a nu cugeta afară de ceea ce se cuvine a cugeta (Romani: 12,3).

TĂLCUIRE

A se împărtăși vreun mirean însuși pe sineși cu dumnezeieștile Taine, fără de nevoie (când este adică de față episcop, sau prezbiter, sau diacon, după Zonara) este lucru de mândrie, și cel ce face aceasta își însușește luiși cu nelegiuire dregătoria preoției. Că acest lucru este însuși al preoților, nu al mirenilor. Pentru aceasta dar canonul acesta, pe cel ce ar îndrăzni a face aceasta, fiind de față preot, îl desparte de Biserică o săptămână, ca să se învețe a nu cugeta mai presus de ceea ce se cade a cugeta, după Apostolul.206

206 Iar monahii cei de prin pustii, pentru că nu se află prezbiteri de față, să ia voie de la arhiereu, precum zice Simeon al Tesalonicului (Întrebarea 41) să păzească într-un Chivot curat prosfințitele Taine, și să se împărtășească din ele cu multă evlavie, întru acest chip; pe un loc curat întinzând o sfințită poală, și peste ea punând un acoperământ (pocrovăț), **peste care punând lingurița** întru care să ia păticea preasfântului trup, și punându-o pe acoperământ, după ce mai înainte va rosti Psalmi, și rugăciuni, sau Trisaghion, și tămâind, și închinându-se de trei ori, așa să se împărtășească de acolo, nu cu mâna, ci cu gura; apoi având într-un pahar pus vin și apă, să-și clătească gura. Întocmai este scris în viața Cuviosului Luca ce s-a nevoit în muntele Stiriul. Că întrebând el pe mitropolitul Corintului (cel de atunci), de se cuvine cel ce se află în pustii a se împărtăși însuși, în lipsă de preot, a luat voie de la el a se împărtăși, numai cu însuși aceștiași chip.

Principala lucrare despre viața Sfântului Luca este lucrarea anonimă *Viața*, scrisă de un călugăr de la Hosios Loukas care a fost unul din ucenicii lui Luca. După spusele unora, Luca a adormit în Domnul în anul 946; după spusele altora în anul 953 d.Hr..[2]⁷⁷

Iar cuvioasa i-a zis lui: "Să rămii în mănăstire, precum îți grăiesc ție, căci și de vei vrea să ieși, nu-ți va fi cu puțință! Iar în Sfînta și marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iei din Făcătorul de viață Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, într-un vas sfînt, vrednic de o Taină ca aceasta, să-mi aduci și să mă aștepți pe mine în partea cealaltă a Iordanului, care este aproape de locuința lumească, ca să mă împărtășesc de Darurile cele de viață făcătoare; pentru că de cînd m-am împărtășit cu ele în biserica Mergătorului Înainte, mai înainte de a trece Iordanul, pînă acum sfințenia aceea nu am dobîndit-o. Iar acum cu osîrdie o doresc pe ea și mă rog ție să nu treci cu vederea rugăciunea mea, ci cu adevărat să-mi aduci acele făcătoare de viață dumnezeiești Taine, în ceasul în care Domnul pe ucenicii săi i-a făcut părtași Cinei celei dumnezeiești. Iar lui Ioan, egumenul mănăstirii unde locuiești, să-i spui să ia aminte de sine și de turma sa, pentru că se fac acolo oarecare lucruri cărora le trebuie îndreptare. Însă voiesc ca nu acum să-i spui lui acestea, ci cînd Domnul îți va porunci ție". [...]

Iar după ce s-au întors frații și s-a apropiat seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, a făcut Zosima ceea ce i se poruncise lui. A pus într-un pahar mic din Preacuratul Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeul nostru, apoi a pus într-o coșniță puține măsline și smochine uscate, puțină linte muiată în apă și s-a dus într-o seară foarte tîrziu și a șezut pe malul Iordanului, așteptînd pe cuvioasa. [...]

Zicînd aceasta, cuvioasa l-a rugat pe fericitul Zosima să-i citească Simbolul sfintei credințe, "Crezul", și rugăciunea Domnului, "Tatăl nostru". Sfirșind rugăciunea, sfînta s-a împărtășit cu Preacuratele și de viață făcătoarele lui Hristos Taine și a sărutat pe bătrîn, după obicei. După aceea și-a ridicat mîinile la cer, a suspinat, a lăcrimat și a strigat: Acum slobozește pe roaba Ta, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta.⁷⁸

⁷⁷ <http://ro.orthodoxwiki.org/Luca_din_Elada>, duminică, 8 mai 2016.

⁷⁸ <http://paginiortodoxe.tripod.com/vsapr/04-01-cv_maria_egipteanca.html>, duminică, 8 mai 2016.

(7) Dezlegare Ortodoxă: persoane unice, nu lingurițe unice

Împărtășania persoanelor pregătind lingurițe de unică folosință sau pregătind persoanele după unicitatea lor, ca să se și folosească? Aceasta este întrebarea.

Răspunsul:

1904. Biserica, lucrurile ei și veșmintele nu le-am ținut curate ci, le-am folosit rău, gunoiul Bisericii l-am aruncat în locuri necurate.

Luminările, untdelemnul și darurile Bisericii nu le-am folosit conform destinației după canoane.

Am fost neglijent cu sfintele vase, n-am ținut curat sfântul antimis lăsându-l să fie atins de obiecte care au și altă întrebuințare de rînd, căzînd în păcatul ierosiliei.

Mă răsîndesc cu mintea cînd citesc rugăciunile sfintei liturghii uitînd că am datorია să mijlocesc harul și darul iertării și al milostivirii de la Domnul pentru mine și pentru popor.

N-am fost destul de atent cînd m-am împărtășit sau am împărtășit pe alții, ca să nu cadă ceva sau procovețele să fie bine apărute și păstrate.

Am fost neglijent la spovedanie și n-am aplicat canonisirea în spiritul dreptății evanghelice și nici nu m-am îngrijit de viața duhovnicească a enoriașilor.⁷⁹

Se ia pâine și vin. Dumnezeu cunoaște slăbiciunea omenească; El știe că de multe ori se întoarce cu dezgust de la acelea pe care nu le săvârșește în mod obișnuit. Așadar, făcînd uz de îngăduința obișnuită face, prin cele obișnuite

520 Matei XXVI, 28; Marcu XIV, 24; Luca XXII, 22; I Corinteni XI, 25.

521 I Corinteni XI, 24.

522 I Corinteni XI, 26.

523 Evrei IV, 12.

524 Psalmi CXXXIV, 6.

525 Facerea I, 3.

526 Facerea I, 6.

527 Psalmi XXXII, 6.

528 Facerea I, 11.

529 I Corinteni XI, 26.

530 Luca I, 34.

531 Luca I, 35.

144

Dogmatica

ale firii, pe cele mai presus de fire. Și după cum la botez, pentru că este obiceiul oamenilor să se spele cu apă și să se ungă cu untdelemn, a unit harul Duhului cu untdelemnul și cu apa și a făcut-o baie a renașterii⁵³², tot astfel, pentru că este obiceiul oamenilor să mănânce pâine și să bea apă și vin, a unit cu acestea Dumnezeirea Lui și le-a făcut trupul și sângele Lui, ca să ajungem la cele mai presus de fire prin cele obișnuite și potrivite firii.

Pâinea și vinul sunt în chip real trupul unit cu Dumnezeirea; ele sunt trupul luat din Sfânta Fecioară. Asta nu înseamnă că se pogoară din cer trupul care a fost înălțat, ci că însăși pâinea și vinul se prefac în trupul și sângele Domnului. Dar dacă cauți să afli chipul în care se face aceasta, îți este de ajuns să auzi că se fac prin Duhul Sfânt, după cum Domnul și-a făcut prin Duhul Sfânt, lui și în El însuși, trup din Sfânta Născătoare de Dumnezeu. Mai mult nu cunoaștem decât că Cuvântul lui Dumnezeu este real, activ, atotputernic, dar modul în care se prefac nu se poate cerceta. Nu este rău să spunem și aceasta, că după cum în chip natural, prin mâncare, pâinea, iar prin băutură, vinul și apa se prefac în trupul și sângele celui care mănâncă și bea, și nu devine alt corp decât corpul lui cel mai dinainte, tot astfel și pâinea punerii înainte, vinul și apa, prin invocarea și pogorîrea Sfântului Duh se prefac în chip supranatural în trupul și sângele lui Hristos și nu sunt doi, ci unul și același.

Pentru cei care cu credință, în chip vrednic, se împărtășesc, împărtășania este spre iertarea păcatelor, spre viața veșnică, spre păzirea sufletului și a trupului; dar pentru cei care se împărtășesc cu necredință în chip nevrednic, este spre muncă și pedeapsă, după cum și

⁷⁹ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

moartea Domnului pentru cei care cred a devenit viață și nestrăicire spre desfătarea fericirii veșnice, iar celor necredincioși și ucigătorilor Domnului, muncă și pedeapsă veșnică.

Pâinea și vinul nu sunt tipul trupului și sângelui lui Hristos — să nu fie! — ci însuși trupul îndumnezeit al Domnului, însuși Domnul când a spus: „Acesta este trupul Meu”⁵³³, n-a spus: „acesta este tipul trupului Meu“, ci a spus: „Acesta este trupul Meu“; și n-a spus: „Acesta este tipul sângelui Meu“, ci: „acesta este sângele Meu”⁵³⁴. Și înainte de aceasta, a spus iudeilor: „Dacă nu mâncați trupul Fiului omului și nu beți sângele Lui, nu aveți viață întru voi”⁵³⁵. „Căci trupul Meu este mâncare adevărată și sângele Meu băutură adevărată”⁵³⁶. Și iarăși: „Cel care mă mănâncă va trăi”⁵³⁷⁸⁰.

Pentru aceea să ne apropiem cu toată frica, cu conștiința curată și cu o credință neîndoielnică și negreșită ne va fi nouă după cum credem, dacă nu ne îndoim. Să o cinstim pe aceasta cu toată curățenia, atât sufletească cât și trupească, căci este dublă. Să ne apropiem de ea cu o dorință înfocată, și încrucișând palmele să primim trupul celui răstignit. Punând peste dânsul ochii, buzele și fruntea să ne împărtășim cu dumnezeiescul cărbune, pentru ca focul dorinței din noi, luând arderea din cărbune, să ardă complet păcatele noastre, să lumineze inimile noastre, să ne aprindem și să ne îndumnezeim prin împărtășirea focului dumnezeiesc. Cărbune a văzut Isaia⁵³⁸. Cărbunele nu este un lemn simplu, ci este unit cu focul. Tot astfel și pâinea împărtășaniei, nu este pâine simplă, ci unită cu Dumnezeirea; iar trupul unit cu Dumnezeirea nu este o singură fire, ci una a trupului și alta a Dumnezeirii unite cu el; pentru aceea amândouă împreună nu sunt o fire, ci două.⁸¹

D) DESIMEA FĂRĂ PREGĂTIRE DUCE LA STILISM

Un preot ucenic al unui mărturisitor Român în temnițele comuniste, deși acesta îi spusese să nu ia obiceiul latinilor de împărtășanie zilnică, nu a ascultat. Era trimis de episcop în misiune la o Mănăstire, astfel că slujea zilnic Sfânta Liturghie, împărtășindu-și de fiecare dată și soția, și copiii.

Nu au trecut decât puțini ani cu un astfel de obicei nepotrivit pentru sfinția sa și soția a început să se îmbolnăvească, iar el a început să se manifeste ciudat.

Boala duhovnicească a debutat în exterior printr-o mohoreală specifică celor mândri și mânia pe nepusă masă. Apoi a început să clevească pe toți și pe toate, iar după aceea a început să meargă în pelerinaj pe la Sfintele Mănăstiri din România și să strige în gura mare în mijlocul curților că episcopul locului este eretic fiindcă este ecumenist, făcând un scandal impresionant. Copiii lor nu mai aveau deja nici un interes pentru Biserica.

Situația familiei lui în momentul acesta este una dramatică. A acuzat de erezie pe episcopul care l-a hirotonit, s-a lepădat de preoție și Ortodoxie, bântuind ca un civil prin țară în căutarea apostatului Nichita pe care îl consideră stâlp universal al Ortodoxiei. Soția sa este foarte grav bolnavă suferind o întunecare cronică a minții și urmându-l pe el (peste tot și în tot ceea ce face și zice) ca un robot. Copiii se poartă ca devoratorii de shopping, nefiind preocupați decât de noutăți costisitoare pentru mofturile lor.

Era un băiat fin când l-am cunoscut și preocupat cu seriozitate de Ortodoxie. Duhul amăgirii, prin sădirea gândului că este vrednic de împărtășanie zilnică [fără a se pregăti corespunzător (el protește și familia sa creștinește)] a lucrat cu putere și i-a întunecat rațiunea schimbându-i mentalitatea și stricându-i mintea, ducându-l în final la o apostazie publică.

Vai nouă! Ai milă de el și întoarce-l la Ortodoxie, dăruiește-i umilință și pocăință și scapă-ne Doamne și pe noi de amăgirea îngâmfării că am fi vrednici de Sfânta Împărtășanie! Nu ne lăsa să ne trândăvim, ci ajută-ne Tu să ne pregătim după cum suntem datori, atunci când ne dezleagă duhovnicul să ne unim cu Trupul și Sângele Tău!

E) DESIMEA FĂRĂ PREGĂTIRE DUCE LA SINUCIDERE

⁸⁰ 532 Tit III, 5.

⁵³³ Matei XXVI, 26; Marcu XIV, 22; Luca XXII, 19; I Corinteni XI, 24.

⁵³⁴ Matei, XXVI 28; Marcu XIV, 24; Luca XXII, 22.

⁵³⁵ Ioan VI, 53.

⁵³⁶ Ioan VI, 55.

⁵³⁷ Ioan VI, 57.

⁸¹ Sfântul Cuvios Ioan DAMASCHIN, *Dogmatica*, Ed. cit., pp. 143-145.

O tânără fecioară a intrat într-o Sfântă Mănăstire din România (dar din cele moderne, elenofile) dorind să-și mântuiască sufletul prin pocăință. Până la rasoforire se spovedea și se împărtășea firesc, de câte ori era pregătită. Însă după ce au rasoforit-o au obligat-o să se împărtășească de patru ori pe săptămână „ca să se supună și ea canoanelor Sfântului Ierarh Vasile cel Mare”, fără însă a o mai spovedi și pregăti corespunzător, de dragul frecvenței (prin credința strâmbă luată din apus via Grecia a mântuirii automate prin împărtășanie).

După o astfel de săptămână a lăsat pe măsuța chiliei un bilet în care spunea că îi roagă frumos să nu o caute că se duce și se spânzură.

Nici până acum nu au găsit-o nici maicile, nici rudele, nici poliția... ce s-o fi întâmplat cu biata fată?

F) ISPITA CELOR DIN OCCIDENT

(1) Împărtășania deasă, fără pregătire duce la terorizarea preoților și dezbinarea familiilor

Mulți preoți care au ajuns să slujească în occident se confruntă cu următoarea ispită: dacă nu acceptă să împărtășească fără spovedanie și post pe toți, sunt dați afară din biata lor parohie, fiindcă sârmanii lor enoriași au fost convinși că acest obicei este apostolesc și se simt jigniți când cineva îi îndeamnă la pocăință, considerându-se nu păcătoși ce au nevoie de duhovnici pentru a se mântui, ci întreținătorii bunplatnici ai preoților, care trebuie să le fie recunoscători pentru aceasta. Am spune „mântuire – cash”.

Cunoaștem mulți preoți ce au pățimit aceasta, dar și multe cazuri de familii de Români emigrate care sunt tratate de preoții (atînși de acest curent din occident) ca fanatici pentru că nu vor să se împărtășească fără spovedanie și post. Bieții creștini primesc muștrări de o mare presiune pentru evlavia lor echilibrată de frica lui Dumnezeu, ba chiar sunt chemați și preoți din alte parohii alarmați că li se strică obiceiul „misionar apostolic” pentru a le face o catehizare strâmbă, contrară Sfinților Părinți și Sfinților Apostoli. Când bieteile familiei cedează „ca să facă ascultare” ajung la o lăncezire duhovnicească și pierdere a pocăinței care de multe ori îi aduce în pragul divorțului, până când se trezesc și reușesc să mai găsească câte un preot evlavios care să îi primească la o pregătire evlavioasă. Atunci parcă se regăsesc pe ei înșiși și ajung din nou în raiul de unde fuseseră izgoniți.

(2) Împărtășania deasă, fără pregătire este obicei iezuit

Parintele Calciu despre DEASA IMPARTASANIE FARA SPOVEDANIE si “CERBERII POTIRULUI”

Publicat pe 11 Aug 2012 | Categori: Despre inselare, Hrana duhului / PREDICI SI CUVINTE DE FOLOS, Parintele Gheorghe Calciu, Razboiul nevazut, Spovedanie si Impartasanie (Sfintele Taine) | |Print

Cerberii Potirului sau paznicii impartasaniei?

Deoarece am constatat ca problema deseii impartasanii agita unele spirite nu numai in Vest, inclusiv USA, ci si chiar in tara, ca o forma a comoditatii crestinilor si ca un fel de asalt al laicilor asupra Sf. Potir pentru a primi impartasania neconditionat de nimic canonic, ci numai de decizia personala, publicam raspunsul nostru de mai jos.

Preacuviosul Parinte Roman Braga, duhovnicul Sfintei Manastiri Adormirea Maicii Domnului, din Rives Junction, MI, publica in revista SOLIA din Iulie 2002, pag. 19-21, a Episcopiei Ortodoxe Romane din America, avandu-si sediul in Jackson, MI, un articol cu titlul citat si in subtitlul articolului nostru: Cerberii Sfantului Potir, in care se declara, fara reserve, pentru deasa impartasanie, disociind taina spovedaniei de taina impartasaniei, ca nefiind conditionate una de alta. Ambele sunt taine ale Ortodoxiei, cu valoare absoluta pentru mantuire, dar impartasania nu este conditionata de spovedanie, afirma el. Poti sa te impartasesti fara a te spovedi si poti sa te spovedesti fara a te impartasi. Ultimul fapt este practicat de noi toti preotii (vorbesc de penitentii nostri), primul este acceptat cu greu desi, probabil, unii preoti ortodocsi il practica [in raport cu fiii lor duhovnicesci, n.n.] (personal, nu am nici o cunostinta de preoti care fac acest lucru).

Parintele Roman Braga este un teolog de temut, are un stil convingator si-si argumenteaza cu o logica greu de rezistat afirmatiile sale; are o viata spirituala adanca, este un propovaduitor neintrecut si si-a pecetluit teologia cu suferinta si lacrimi sub regimul comunist in inchisori si lagare de munca fortata. Ne cunoastem de multa vreme, din inchisoare, am trecut impreuna prin iadul de la Pitesti, chiar in aceeasi celula si am toata pietatea la el.

Citindu-i articolul, iti dai seama ca problema frecventei impartasaniei este una foarte veche, datand din vremea bisericii timpurii, asa cum arata citatul sau din Sf. Vasile cel Mare, care deplange faptul ca, in vremea lui (372), credinciosii se impartaseau numai de patru ori pe saptamana, pe care-l reproducem:

“Caci este bine si folositor este a se impartasi in fiecare zi, caci Insusi Iisus zice: “Cel ce mananca trupul Meu si bea sangele Meu are viata vesnica” (In. 6:54). Dar noi ne impartasim numai de patru ori pe saptamana: Duminica, Miercurea, Vinerea si Sambata si in alte zile cand se face pomenirea vreunui sfant”. (Epistola catre Chesarie)

Este deci evident ca, in perioada respectiva, crestinii se impartaseau des, aproape zilnic. Desi Preacuviosul Parinte Roman nu mentioneaza acest lucru, amintesc despre Liturghia Darurilor mai Inainte Sfintite care este, de fapt, o Vecernie solemna, special compusa de Sf. Grigore Dialogul, pentru ca cei care simt lipsa impartasaniei sa se poata cumineca si in zilele aliturgice ale Postului Mare; pentru aceasta Vecernie, Sf. Impartasanie a fost pregatita la liturghia anterioara asa ca cei credinciosi se pot impartasi cu niste daruri pre-sfintite.

Cuviosia sa da mai multe citate, printre care si Canonul 9, atribuit Sfintilor Apostoli, care spune: “Cei care vin la biserica...dar refuza sa se impartaseasca, toti aceia trebuie exclusi din biserica...”

Nu este frumos ca intr-o problema atat de adanca a credintei sa joci pe cuvinte. Dar mi se pare ca a refuza nu este acelasi lucru cu a nu se impartasi. Dar poate ca atunci, sau in contextul canonului, sensurile sunt identice. Parintele este suparat ca, de multe ori, la Sf. Liturghie, preotul iese in usa altarului cu Sf. Potir in mana si cheama credinciosii: “Cu frica de Dumnezeu, cu credinta si cu dragoste, apropiati-va!” si nimeni nu vine sa se impartaseasca, poate, cel mult, cativa copii si are dreptate sa se supere si noi ne suparam, dar aceasta este realitatea, putini oameni, chiar dintre cei credinciosi, se impartasesc. Se intreaba Parintele: Cum de s-a ajuns la aceasta restrictie a impartasirii credinciosilor si cum de s-a legat taina spovedaniei de taina impartasaniei, cand nici un canon bisericesc, nici Scriptura nu le mentioneaza? Retorica Parintelui Roman urca pana la a numi pe preotii care nu impartasesc pe credinciosi, oricare ar fi ei, la dorinta lor, Cerberii Sf. Potir.

Daca Mantuitorul ne invata sa nu aruncam margaritarele noastre inaintea porcilor, oare putem noi preotii sa dam oricui Sf. Impartasanie? Intr-un citat dat de parintele Roman, apartinand Cuviosului Iov, intareste cele spuse mai inainte:

“Preotii care refuza pe crestinii care se apropie de Sf. Impartasanie cu evlavie si cu credinta sunt socotiti de Dumnezeu ca ucigasi, asa cum scrie la proorocul Osie: “Au ascuns preotii calea si voia si porunca lui Dumnezeu, au omorit Sihemul si au facut nelegiuire in poporul meu”.

Si de unde stie preotul ca oamenii vin cu evlavie si credinta adevarata daca nu le cunoaste sufletul? Si cum le poate cunoaste sufletul daca nu-i spovedeste? Si daca Sf. Impartasanie se acorda oricui care este botezat si miruns, inseamna ca spovedania este o taina minora si neglijabila, chiar daca parintele nu lasa nici macar sa se intrevada acest lucru. Dar noua ni se pare implicit. Citim la Ioan 21: 25: “Ci sunt si alte multe lucruri pe care le-a facut Iisus si care, daca s-ar fi scris cu de-amanuntul, cred ca lumea aceasta n-ar cuprinde cartile ce s-ar fi scris. Amin”. Dau acest citat pentru a-l folosi in ajutorul meu. Citatul acesta este cel mai puternic argument pentru Sf. Traditie. Multe din spusele Mantuitorului s-au pierdut, multe din minunile Lui, de asemenea. Dar daca nu ar fi fost Sf. Traditie, si mai multe lucruri ar fi fost pierdute. Impresia mea este ca Parintele Braga si cei care sunt pe pozitia precuviosiei sale, cred ca traditia este numai un tezaur de invatatura si de lucruri petrecute, pe care le scoatem ori de cate ori avem nevoie sa atacam pe cineva care nu face ceea ce ni se pare noua drept.

Traditia este, intr-adevar, asa ceva, dar ea este si o forta dinamica spirituala care alege si pastreaza lucrurile bune care pot sa se introduca in traditie si le elimina pe cele neconvenabile. Ea lucreaza continuu si innoieste sufletul si imbogateste mintea crestina. Inainte de fixarea canonului Bibliei, circulau zeci de texte “scripturistice” evanghelii, Apocalipse, Epistole. A venit Sf. Traditie si a spus: Stati! Aceste carti sunt canonice, acestea sunt apocrife, acestea sunt eretice. Traditia a fost mai tare decat lucrul scris si a eliminat ceea ce nu era adevarat.

Pornind de la Iacov 5: 16: “Marturisiti-va pacatele unii altora si va rugati unii pentru altii...”, biserica primara a instituit spovedania publica, practicata vreme de mai multe secole.

Cu timpul s-a observat ca spovedania publica nu numai ca nu curata sufletele credinciosilor care se spovedeau, dar intinau inima celor ce-i ascultau si erau adesea ispititi sa savarseasca aceleasi pacate ca penitentul respectiv si astfel, spovedania devenea, cel putin pentru unii, o scoala a pacatelor neobisnuite sau, in cel mai bun caz, un instrument de deceptie, pentru ca auzeau uneori pacate savarsite de oameni pe care ii stimau si acum ii vedeau pacatosi si ei insisi se descurajau. Spusa Scripturii a fost astfel schimbata si experienta spirituala colectiva a dus la un comportament nou care a devenit traditional, tocmai pe baza fortei dinamice a traditiei stabilite care nu este moarta, ci vie si productiva. Spovedania a devenit un act foarte intim, care are loc numai intre preot si penitent sub binecuvantarea Mantuitorului.

Stiu ca sunt unii calugari romani (cel putin unul despre care am auzit) care practica si astazi aceasta spovedanie comuna, nu chiar asa cum se facea in vechime, ci fiecare penitent, dupa molitva citita de calugar, isi marturiseste pacatele in taina inimii, sau, eventual, chiar cu voce mai tare, apoi li se da iertarea de pacate (dezlegarea) si se pot impartasi la momentul prescris in Sf. Liturghie. Astfel pot fi impartasiti sute de oameni cu acest simulacru de spovedanie si am vazut ca multi dintre penitenti spun ca se simt foarte bine cu ambele taine implinite pe aceasta cale.

Mie mi se pare ca se practica un fel de populism pentru castigarea clientilor, un fel de comert mascat cu Sfintele Daruri, desi s-ar putea sa fie si, cu siguranta sunt, si oamenii piiosi care se spovedesc si impartasesc astfel. Oricum, cantitatea este in detrimentul adevaratei spiritualitati.

Dupa ce am iesit din inchisoare si am ajuns in America, am fost invitat in multe parti de pe continentul american si in Europa pentru a vorbi despre persecutia religioasa din Romania: de ortodocsi, de catolici si chiar de protestanti. Am vazut la catolici cum aproape toti cei din biserica se impartaseau. Am fost mirat si am intrebat pe preoti daca toti cei care se impartasisera se si spovedisera. Ei au fost surprinsi, la randul lor si mi-au spus ca nu exista nici un fel de legatura intre spovedanie si impartasanie. Credinciosii se impartasesc la fiecare liturghie si se spovedesc numai cand vor ei (poate chiar niciodata?).

“Si atunci, am intrebat eu, care este pregatirea lor pentru a primi trupul si sangele Domnului?” “Simpla lor dorinta este suficienta”.

Din istoria bisericii stim ca, la inceput, foarte adeseori, se dadea Sf. Impartasanie credinciosului ca sa aiba acasa pe mai multe zile, daca acesta dorea. Cu timpul s-a observat ca unii credinciosi erau neglijenti cu Sf. Impartasanie, iar cei rau intentionati o foloseau pentru liturghia neagra sau pentru diferite vraji (pentru ca si ei credeau ca era Trupul si Sangele Domnului). Atunci biserica a interzis practicarea acestui lucru. La catolici a continuat multe secole, pana de curand, cand constatandu-se ceea ce biserica primara constatase inca de la inceputurile ei, s-a interzis practica. (La catolici, fraudarea era mult mai usor de faptuit fiindca, folosind numai azima pentru impartasire, care se dadea in mana credinciosului, era lesne ca acesta sa n-o manance si s-o foloseasca la lucruri blestemate). De aceea, in ultimul timp, s-a introdus, metoda de a pune partea din ostie cuvenita credinciosului direct in gura si nu in mana. Ceea ce nu inseamna ca el n-ar putea-o scoate din gura spre blestemata folosinta.

Daca distribuirea Sf. Impartasaniei ar fi atat de simpla, de ce atunci, catehumenilor, in vremea veche, nu li se dadea voie nici macar s-o vada, nici macar sa fie de fata la impartasirea credinciosilor? De ce spune preotul, la sfarsitul partii prime din Liturghie (numita a catehumenilor):

“...Cei chemati (catehumenii) iesiti, ca nimenea din cei chemati sa nu ramana. Cati suntem credinciosi, iara si iara cu pace, Domnului sa ne rugam!”

Aceasta este exact puterea pe care Dumnezeu o da preotului de a fi paznicul Sfantului Potir de a avea grija de Trupul si Sangele Domnului. Astazi, nici un catehumen nu mai iese din biserica la rostirea acestei invitatii, dar noi o repetam – si Parintele Roman o repeta la fiecare Sf. Liturghie, spre aducere aminte, ca pe o formula traditionala, pentru a intari autoritatea noastra pentru paza Sfintei Impartasanii.

Parintele Braga spune ca, in biserica primara, la frangerea painii (chaburah), forma de origine a Liturghiei, oamenii se impartaseau la sfarsitul unei mese solemne unde mancau si beau “...iar unii deveneau chiar scandalosi, asa cum reiese din context”, dar nu merge la

concluzia finala ca traditia, cu forta ei dinamica, a schimbat aceste obiceiuri, tocmai pentru a-i feri pe oameni de asemenea greseli si a instituit postul si rugaciunea, spovedania si canonul pentru curatirea lui sufleteasca si pentru invrednicirea lui, atat cat sta in puterile omenesti si - fara indoiala ii sta ceva, altfel am cadea in protestantism – pentru a primi Trupul si Sangele lui Iisus.

Biserica a fixat anumite reguli de pocainta, anumite canoane care dau spovedaniei un drept de apreciere a acestei “vrednicii” si nu o lasa la bunavoia penitentului, care, daca este cinstit, cu greu si-ar putea aprecia aceasta vrednicie. Unii, prea laci, ar veni la impartasanie ca si cum ar merge la restaurant, altii, prea drastici, nu s-ar impartasi niciodata.

Dupa traditia bisericeasca de multe secole si dupa regulile bisericii, impartasirea credinciosului este conditionata de post si de spovedanie, dar spovedania nu-i da dreptul penitentului la impartasire in mod obligatoriu. Preotul are dreptul de a-l opri de la primirea trupului si sangelui Domnului pentru pacate prevazute de canoane, sau poate sa-i dea permisiunea daca socoteste ca, impartasindu-l, ii intareste inima in lupta impotriva unor pacate.

Iertarea pacatelor, fie ele si comune, nu se obtine nici prin citirea rugaciunilor pregatitoare (Canonul Sf. Impartasaniei), nici prin rugaciunile Sf. Liturghii si nici prin simplul act al impartasirii, (cum afirma parintele Braga) care este o conceptie laxa, catolica, oricat de confortabila s-ar parea, ci dupa invatatura bisericii, numai Sf. Maslu si spovedania te curata de pacate. Dintre acestea, numai spovedania are rugaciune speciala de iertare a pacatelor, la sfarsit (Sf. Impartasanie te intareste spre a nu mai pacatui, iti aduce un plus de har, te vindeca sufleteste si trupeste):

“Domnul si Dumnezeu nostru Iisus Hristos, cu harul si cu indurarile iubirii sale de oameni, sa te ierte pe tine fiul meu (fiica mea) N si sa-ti lase tie toate pacatele. Iar eu netrebnicul preot si duhovnic, cu puterea ce-mi este data de sus, te iert si te desleg de toate pacatele tale, in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh, Amin.”

Altfel, daca numai rugaciunile citate de parintele Braga sunt suficiente sa-ti obtina iertarea pacatelor (care constituie o gresala grava), nimeni nu ar mai trebui sa se spovedeasca decat pentru pacatele foarte mari, mortale. In acest caz, preotul nu ar fi duhovnic decat numai pentru criminali si alti foarte mari pacatosi – ceilalti se iarta pe ei singuri – si pentru distribuirea sfintei Impartasaniei la dispozitia credinciosului. Sunt multe propozitii in articolul parintelui Braga care ar putea fi condamnate de autoritatea bisericeasca. Aceasta afirmatie imi aminteste de jansenism si de scoala de la Port Royal, a carei soarta s-a invartit tot in jurul deseii impartasaniei, similara cu cea ridicata de Preacuviosul Roman.

Una din lucrarile mele in timp ce urmam cursurile de doctorat (pe care nu l-am mai terminat din cauza arestarii) la Institutul Teologic din Bucuresti a fost Scoala de la Port Royal asa ca pot afirma ca vorbesc, oarecum, in cunostinta de cauza. Acest curent teologic, de o mare austeritate in tinuta, cult si traire, initiat de Jansenius (de aceea s-a numit Jansenism), s-a ridicat impotriva Iezuitilor care patrusesera in saloanele clasei nobile ca abati, preoti, profesori si, mai ales, un fel de teologi de curte. Ei [iezuittii - n.n.] initiau discutii teologice, dar nu luptau suficient impotriva luxului saloanelor, a flirturilor si a iubirilor ilicite. Pe atunci, saloanele si teologii discutau foarte mult problema deseii impartasaniei si aproape toata lumea catolica era pe pozitia Parintelui Braga. Scoala de la Port Royal si-a afirmat doctrina mai ales printr-o manastire de maici condusa de Mere Angélique Arnould, care facea parte dintr-o foarte puternica familie veche, bogata si nobila, cu mai multi episcopi si teologi pe parcursul istoriei Frantei si, mai ales, in timpul disputei, cand episcop era un membru al familiei, teolog temut, numit Arnould cel Mare.

Doctrina jansenista, care isi tragea seva din Fericitul Augustin, care era foarte aproape de teoria protestanta a predestinarii, a creat o lupta teologica intinsa pe doua secole: al 17-lea si al 18-lea. Jansenius scrisese o carte, Augustinus, pe care Vaticanul a condamnat-o pentru 5 propozitii, condamnare pe care Jansenistii nu au acceptat-o (din acest curent a facut parte si Blaise Pascal, care a accentuat preocupare mistica a curentului). Ei aveau slujbele extrem de simple, bisericile severe, fara podoabe, cu o muzica la fel simpla si severa si supravegheau impartasirea cu strasnicie, ca nu cumva sa se primeasca Trupul si Sangele Domnului cu nevrednicie, opus iezuitilor care impartaseau cucoanele saloanelor cu usurinta, pentru ca Iisus

pentru aceasta venise in lume ca sa se daruiasca tuturor. Desi in disputele de atunci deasa impartasanie a ocupat un loc secundar, ea a constituit o problema foarte fierbinte si a durat cat timp a durat si Jansenismul care, in cele din urma, a fost condamnat si s-a stins.

Presupun ca si in Ortodoxie a existat o confruntare in acest sens, nu numai citatele date de Parintele Braga, dar nu am avut posibilitatea sa urmaresc eventualele dispute din istoria bisericii. De aceea revin la prezent.

Nu vreau sa afirm ca astazi este mai multa blestematie in lume decat in trecut, sau ca vrajitoria si liturghiile negre sunt mai raspandite, dar este sigur ca multi vrajitori si vrajitoare folosesc discursul crestin pentru a insela pe naivii care ii cerceteaza si pentru a le adormi teama de inselatorie. Acesti slujitori ai diavolului minciunii si inselatoriei, in goana dupa castig, fac pe piosii, chiar pe oamenii bisericii, venind din cand in cand la slujbe. Dupa parerea parintelui Braga, preotul, vazadu-i piosi, ar trebui sa le acorde Sf. Impartasanie chiar daca ei nu se spovedesc. Si, de obicei, acesti oameni nu se spovedesc, ca si multi alti pacatosi gravi, pentru ca stiu ca preotul are un har de la Dumnezeu care, in unele imprejurari, ii descopera cele ascunse ale oamenilor si ei nu doresc sa fie descoperiti.

Parintele citeaza (incomplet) din 1 Cor. 11:

“Sa se cerceteze insa omul pe sine si asa sa manance din paine si sa bea din pahar. Caci cel ce mananca si bea cu nevrednicie, osanda isi mananca si bea, nesocotind trupul Domnului”.

Trupul Domnului este incredintat pazei preotului. De aceea preotul pastreaza in altar, in chivot, Trupul Domnului pentru impartasirile grabnice si de aceea Liturghiile prevad sfaturi cum se pastreaza si cum se administreaza Sfanta Impartasanie, pentru ca nu numai trupul Domnului ne este incredintat, ci si sufletele credinciosilor, care se pot mantui sau pot pieri prin mana noastra preoteasca si, cu ei pierim si noi ca sluga necredincioasa care nu a administrat cum trebuie avutul lasat de stapan, sau ca strajerul lui Iezechiel care, neanuntand pericolul, provoaca moartea pacatosului:

“Cand Eu voi zice pacatosului: “Pacatosule, vei muri” si tu nu-i vei grai nimic pentru a-l prevesti pe pacatos sa se abata de la calea lui, atunci el va muri pentru pacatele lui, dar sangele lui il voi cere din mana ta. Iar daca tu ai prevestit pe pacatos sa se abata de la calea lui si sa se intoarca de la ea si el nu s-a abatut de la calea sa, atunci el va muri pentru pacatele lui, iar tu ti-ai scapat viata”. (Iez. 33: 8-9)

In mana mea, a preotului, sta nu numai sufletul “pacatosului” al carui sange se va cere de la mine, ci si “Scumpul Sau (al lui Hristos) sange” care, si unul, si altul, se vor cere de la mine. Aceasta nu este o fraza frumoasa, buna de pus intr-o predica, ci este viata sau moartea mea si a penitentului. Si ce as castiga de as aduce toata lumea la impartasanie, dar sufletele toate, si al meu, le voi pierde?

Exista pustnici care traiesc in singuratate si care, odata pe luna, sau mai rar, vin la manastire pentru a se spovedi si a se impartasi. Fara indoiala ca acest pustnic are o viata mai curata decat a oricaruia dintre noi, poate mai curata decat a ieromonahului “cerber” care il spovedeste si impartaseste si, cu toate acestea, nici pustnicul, nici ieromonahul nu se gandesc macar o clipa ca Sfanta Impartasanie ar putea fi administrata fara spovedania prealabila.

Parintele Ioanichie ne spunea odata, cand am vizitat sfanta manastire Sihastria, ca, in jurul ei traiau atunci, circa noua pustnici, pe care nimeni nu-i cunoaste (probabil numai duhovnicul lor dupa numele de monah) si care tin, spunea el, manastirea aceasta si tot muntele si tot ce este in jurul nostru prin rugaciunile lor. Acesti oameni vin din cand in cand la manastire, se spovedesc si se impartasesc, primesc o traista cu mancare care le ajunge doar pentru cateva zile si dispar in pustia padurii, nimeni nu stie unde, nimeni nu stie daca vor mai reveni la manastire. Unii mor acolo, in crapaturile stancilor si nici macar numele nu le este cunoscut spre a fi pomeniti. Doar Dumnezeu ii stie. Sunt ei oare atat de ignoranti incat sa se spovedeasca inainte de impartasanie, crezand ca nu au dreptul la Trupul si Sangele fara a se spovedi in prealabil? Fara indoiala ca nu. Ei stiu insa ca exista o regula a rugaciunii iertarii dupa spovedanie, pe care numai duhovnicul i-o poate da si care este, in acelasi timp, poarta prin care se ajunge la Sf. Impartasanie.

In predica despre Taina Spovedaniei si a Impartasaniei, tot a Parintelui Ioanichie Balan, publicata si in Buletinul Bisericii noastre Sf. Cruce din Alexandria, Virginia (SUA), pe luna August, 2002, autorul afirma:

“Candva, in manastiri, se facea spovedania zilnic, seara, a tot ce facea calugarul in timpul zilei. Mai tarziu, ca si astazi, in unele manastiri se face spovedania saptamanal – Vinerea – iar impartasirea la 30-40 de zile, dupa ravna si vrednicie, cum stabileste duhovnicul.”

Dupa cum se vede, Preacuviosul Ieromonah Ioanichie, contribuie la transformarea preotilor in “Cerberi ai Sfantului Potir”, cum ii numeste Preacuviosul Roman. Si asta se intampla in toate manastirile, cu exceptia a doua sau trei, care, si ele, conditioneaza impartasirea de spovada, numai ca aceasta din urma e practicata public asa cum am mai aratat. Practica spovedaniei si iertarea pacatelor de catre preoti, este o putere, un dar dat de Insusi Iisus dupa Invierea Sa din morti, cand a intrat la Apostoli prin usile incuiate, a suflat peste ei si le-a spus:

“Luati Duh Sfant: carora veti ierta pacatele vor fi iertate si carora le veti tinea vor fi tinute.” (Ioan 20: 22-23)

Aceasta este cea mai mare putere data Sfintilor Apostoli si transmisa de acestia ucenicilor lor, apoi Episcopilor si acestia preotilor. Acelasi Dar genuin a lucrat in Apostoli, ucenici, episcopi, preoti, neschimbat, nediminuat, neintrerupt, de la Iisus si pana la cel din urma dintre preoti, care sunt eu: puterea de a ierta. Aceasta iertare conditioneaza accesul la impartasanie. In Biserica Ortodoxa, singura data cand un credincios se apropie de Sf. Potir fara a se spovedi este la botez, pentru ca, prin Taina Sfantului Botez se iarta celui ce l-a primit, nu numai pacatul stamosesc, ci si toate pacatele personale savarsite pana atunci. Dupa aceea, noi ramanem sa pazim Sfantul Trup si Sange al Mantuitorului cata vreme suntem apti sa ne implinim misiunea sfanta de preoti.

Parintele Roman Braga spune si alte lucruri, pe deplin valabile: spovedania preotilor, alunecarea spre forme de pietate prin recomandarea diverselor carti de pietate populara neconfirmate de biserica, etc. Dar acestea toate nu au intrat in preocuparile articolului de fata, ci numai pozitia sa gresita fata de relatia dintre Taina Spovedaniei si a Impartasaniei.

Folosirea cuvantului “Cerber” de catre preacuviosia sa are o intentie sfichiuitoare, ba chiar de insulta la adresa acelor preoti care conditioneaza primirea impartasaniei de spovada si de iertarea pacatelor de catre preot, pe baza poruncii Matuitorului de la Ioan 20: 22-23 si eu ma socotesc printre acestia. De aceea iau foarte in serios termenul de “cerber”, desi mai propriu mi se pare termenul de paznic al Potirului.

In clipa in care Constantinopolul a cazut sub atacul Turcilor pe 29 Mai, 1453, spune o legenda pioasa, Patriarhul Constantinopolului, care tocmai facea Sf. Liturghia cerand cu lacrimi mantuirea cetatii, in vazul tuturor credinciosilor care, cu strigate mari cereau si ei ajutorul Domnului spre a fi scapati de pagani, a luat potirul cu sfanta Impartasanie si a intrat in zidul Bisericii Sfanta Sofia spre a feri Sf. Impartasanie de profanarea paganilor, care, tocmai atunci, spargeau usa bisericii. El va iesi din zid cu potirul in mana, atunci cand Constantinopolul va fi iarasi in stapanirea crestinilor. Aceasta legenda este un simbol al virtutii preotului de a fi paznicul Sfintei Impartasanii, spre a o feri de orice tip de profanare, caci si primirea cuminecarii fara prealabila iertare a pacatelor este tot o profanare.

Este mai bine sa fii “cerberul Sfantului Potir” decat un functionar care imparte “gratuit” sfanta Impartasanie, fara spovedanie si fara post prealabil gramadind jaratec aprins peste capul sau si al penitentilor.

Intr-un interviu [conferinta, n.n.] dat de parintele Rafael Noica, la o intrebare pusa in legatura cu deasa impartasire, el raspunde:

“Sfatuiesc pe toti sa se impartaseasca cat mai des, atat de des cat ii sfatuiesc duhovnicii lor (sublinierea noastra). Si asta nu numai pentru a nu intra in conflict cu duhovnicii, ci fiindca – si asta este foarte important de inteles – omul nu este un obiect si, ca atare, nu este supus unei legi. Omul este o exceptie. Fiecare suflet ce va fi existat in lumea asta este o calatorie dintru nefiinta in vesnica dumnezeire, o calatorie unica.

As prefera o impartasanie cat mai deasa. Nu este caracteristic impartasaniei sa fie deasa, ci as zice impartasire des, dar cat de des este bine tie sau tie, asta o las duhovnicului tau si cer Domnului sa insufle fiecarui duhovnic cat de des este bine pentru cutare si pentru cutare;

pentru tine poate vino peste doi ani, pentru tine în fiecare Duminică, pentru altcineva Duminică și de praznice, pentru alții la două săptămâni s.a.m.d.”

Parintele Rafael vine dintr-o mănăstire occidentală și totuși afirmă autoritatea duhovnicului în privința deseori împărțirii.

Iar eu spun cu fiecare penitent: “...Ca nu voi spune taina Ta vrajmasilor Tai, nici sărutare îți voi da ca Iuda....” (Rugăciunile împărțirii), pentru că războiul într-un cuvânt nu este numai între alb și negru, între binele și răul bine delimitat, ci și în zonele mai cenușii ale înțelegerii umane, unde culorile se amestecă și unde rațiunea noastră înșelătoare nu poate minti în această discernere, adormindu-ne trezvia.

“Iar ceea ce va zice voua, zice tuturor: Privegheați”. (Marcu 13:37)

Preot Gheorghe Calciu

Sursa: Război întru Cuvânt (<http://www.razbointrucuvant.ro/2012/08/11/deasa-impartasanie-spovedanie/>)

<http://www.razbointrucuvant.ro/2012/08/11/deasa-impartasanie-spovedanie/>

Interpretând cuvintele Sf. Ap. Pavel:

[«Cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie vinovat va fi Trupului și Sângelui Domnului»](#) (I Cor. 11, 27),

Sf. Ioan Gură de Aur zice:

«Cei ce iau Sângele și Trupul Domnului simplu și cum se nimerește vor suporta aceeași pedeapsă ca și cei ce L-au omorât»[\[117\]](#)

sau:

«Ceea ce zice (Sf. Apostol) aceasta este: precum cei ce L-au răstignit pe Iisus, așa și cei ce se împărtășesc de Taine cu nevrednicie vor da socoteală»[\[118\]](#).

Cel ce se împărtășește cu nevrednicie cade pe urmă în păcate și mai mari, asemenea lui Iuda, care, după ce s-a împărtășit la Cina cea de taină, ieșind a vândut pe Domnul. Când o spune aceasta, Sf. Ioan Gură de Aur enumeră totodată unele păcate care îl fac pe om nevrednic să se împărtășească. Insistența asupra acestui fapt ne face să înțelegem că în epoca aceea se împărtășeau mulți cu nevrednicie:

«Dar e vremea să ne apropiem de înfricoșata masă. Toți să ne apropiem cu conștiință curată... Nimenea să nu fie viclean, nimenea rău, nimenea răpitor, nimenea bârfitor, nimenea urător de frați, nimenea arghirofil, nimenea bețiv, nimenea zavistnic, nimenea să nu slujească desfrânării, nimenea hoț, nimenea uneltitor, ca să nu ia judecată sieși. Căci Iuda atunci s-a împărtășit cu nevrednicie și ieșind a vândut pe Domnul, ca să înveți că mai ales pe cei ce se împărtășesc cu nevrednicie de Taine îi ia diavolul mai des în stăpânire și aceia își atrag o mai mare pedeapsă... Căci, precum o hrană trupeză, când ajunge într-un stomac ce are sucurile rele, agravează și mai mult boala, așa și hrana duhovnicească, de o ia cineva cu nevrednicie, își îngrămădește sieși osândă»[\[119\]](#).

Chiar cei fără păcate ca cele înșirate trebuie să se pregătească cu post și rugăciune în vederea împărtășirii.

«Nu ai auzit că și cele trei mii care s-au bucurat de împărtășanie erau continuu stăruind în rugăciune și în învățătură (Fapte 2, 42), nu în beții și ospețe? Iar tu, înainte de a te împărtăși, postește ca să te arăți cât de cât vrednic de împărtășanie»[\[120\]](#).

Sau:

«Voind să vă apropiați de înfricoșata și dumnezeiască masă și de Sfânta Taină, cu frică și cu cutremur faceți aceasta, cu conștiință curată și cu rugăciune»[\[121\]](#).

Sf. Ioan Gură de Aur menționează că și Postul Paștilor de aceea l-au rânduit Părinții, pentru ca credincioșii să se pregătească în cursul lui pentru o împărtășire cu vrednicie.

«De aceea este postul și Patruzecimea și slujbele atâtor zile și auzirile și rugăciunile și învățăturile, ca în tot modul scuturându-ne de păcatele săvârșite în tot anul, prin această împlinire a poruncilor dumnezeiești, să ne împărtășim cu îndrăzneală și în chip evlavios de jertfa aceea nesângeroasă»[\[122\]](#).

Sau:

«Pentru ce deci postim... aceste patruzeci de zile? Mulți în vechime se apropiau de Taine simplu și cum se nimerea și mai ales în timpul acesta în care Hristos ni le-a predat pe acestea.

Deci, dându-și seama Părinții de paguba ce provine din apropierea fără grijă, adunându-se, au fixat 40 de zile de post, de rugăciuni, de auziri, de slujbe, ca în aceste zile curățindu-se toți cu osârdie prin rugăciuni, prin milostenie, prin post, prin privegheri, prin lacrimi, mărturisire și prin toate celelalte, așa să ne apropiem de acea zi după puțină cu conștiința curată»[\[123\]](#).

Importanța Postului Paștelui pentru pregătirea spre împărtășanie o subliniază însă mai înainte Sf. Atanasie cel Mare:

«În sfârșit curățirea noastră în timpul Patruzecimii prin rugăciuni, posturi și bune purtări și fapte ne va permite nouă să mâncăm pasca și înăuntrul Ierusalimului» (Ep. 3, c. 5, ed. Mai, Nova patr. bibi. VI, 47).

Putem spune că nicicând, în Biserica primară, practica unei împărtășiri mai dese nu s-a asociat cu nesocotirea mărturisirii păcatelor și a penitenței pentru păcatele ce trebuiau puse sub canon.

Aceasta nu s-a întâmplat nici în sec. XVIII, când la Athos s-a ivit o discuție dacă e bine să se împărtășească omul mai des sau mai rar. Aderenții împărtășaniei mai dese au fost de acord cu ceilalți ca împărtășirea deasă o pot primi numai cei nesupuși vreunui canon pentru vreun păcat grav, iar pentru aceasta trebuie să treacă fiecare înainte de a se împărtăși pe la scaunul mărturisirii.

Martor despre aceasta este Nicodim Aghioritul, care, deși în toiu acelor discuții a scris chiar o carte, în favorul împărtășirii dese[\[124\]](#), a menținut în cartea Despre Mărturisire (Exomologhitarion), toate canoanele vechi împreună cu ale lui Ioan Postitorul, declarând că cel mai principal ajutor pentru îndreptarea penitentului este oprirea de la împărtășanie pentru mai mulți ani. El spune duhovnicului:

«Peste toate acestea să știi, duhovnice, că trebuie să dai păcătoșilor ca un canon și depărtarea de Sf. precistanie câte atâția ani, precum rânduiește Sf. Ioan Postitorul, punându-i înaintea lui acestea:

Fiule, să știi:

1. Că de te vei împărtăși așa nevrednic fiind, te vei face vinovat Trupului și Sângelui Domnului, precum zice dumnezeiescul Pavel, și te vei împărtăși spre osânda și munca ta, făcându-te un al doilea Iuda și asemenea cu evreii. Că, precum evreii au împuns trupul Domnului nu ca să-i bea sângele, ci ca să-l verse, precum tâlcuiește Ioan cel cu gura de aur (Om. 17 I către Corinteni), așa și tu te vei socoti pentru nevrednicia ta că verși sângele Domnului cel fără de moarte, iar nu ca să-l bei...

4. Să știi că cu această depărtare de la pricestanie se va face pocăința ta mai întărită și te vei întări mai mult întru darul lui Dumnezeu și vei cunoaște mai bine răutatea ta, care ți-a pricinuit păcatul, mai vârtos când vei vedea pe alții că se împărtășesc și tu te lipsești»[\[125\]](#).

Practica unei împărtășiri dese a tuturor, cu nesocotirea oricărei penitențe pentru păcatele grave, se poate armoniza cu spiritul catolicismului, dar nu cu al Ortodoxiei, care a păstrat duhul creștinismului, din următoarele motive:

a) în catolicism, în scaunul mărturisirii se dă iertarea de pedepsele eterne pentru păcatele de moarte, iar epitimia ce se dă păcătosului e un echivalent al pedepselor temporale pentru păcate, ce trebuie să le suporte păcătosul pentru a satisface setea de răzbunare a lui Dumnezeu. Epitimia nu înseamnă, deci, un mijloc de tămăduire a firii îmbolnăvite prin păcat, tămăduire ce are lipsă de durată, în cursul căreia firea nu poate lua hrana împărtășaniei, destinată celor sănătoși.

În catolicism păcatul nu produce nici o boală în fire. Credinciosul cu păcate grave se poate deci împărtăși din momentul în care primește în scaunul mărturisirii iertarea pedepselor eterne, iar cel care nu se știe cu păcate grave se poate împărtăși și fără mărturisire, căci păcatele ușoare nu implică pedepse eterne, care să aibă lipsă de o iertare în scaunul mărturisirii. Firea, în concepția catolică, neîmbolnăvindu-se prin păcat, nu e primejdie de moarte pentru ea să primească hrana tare a Euharistiei. Prin aceasta, catolicismul a părăsit tradiția străveche a creștinismului.

b) Din concepția păcatului și ca boală, în Răsărit, rezultă duhul ascetic al ortodoxiei, în armonie iarăși cu tradiția veche, creștină. Păcătosul trebuie să se supună la o disciplină de înfrânări pentru a scoate din fire slăbiciunea înclinării spre păcatul ce l-a săvârșit. El trebuie să ducă o acțiune de mortificare a legii păcatului din sine, iar aceasta reprezintă o jertfă de

sine. Numai în acest duh de jertfă se poate apropia de Hristos care și El ni Se împărtășește în starea de jertfă, căci numai într-o stare adecvată cu cea a Domnului primit ne putem uni cu adevărat în duh cu El. Ne unim cu Hristos cel jertfit, în stare de jertfă, adică postind, omorând egoismul prin milostenie etc. pentru ca puterea stării lui de jertfă și mai mult să întărească în noi duhul de jertfă, de mortificare a pornirilor păcătoase și de întărire a omului nou, al învierii.

În catolicism s-a pierdut conștiința că credinciosul se împărtășește de Hristos în stare de jertfă, de aceea diversele teorii ale teologiei catolice au evaporat învățătura creștină că Hristos e în Euharistie în stare de jertfă. În catolicism se vorbește numai de o unire cu Hristos pur și simplu, ca de o unire cu cineva, care produce o simplă bucurie sentimentală, nu și o răspundere, nu și o angajare.

Dar Sf. Apostol Pavel spune:

«De câte ori mâncați această Pâine și beți acest Pahar, moartea Domnului vestiți până la venirea Lui».

Iar Sf. Vasile cel Mare, răspunzând la întrebarea:

«Cum vestește cineva moartea Domnului?, zice:

«Precum ne-a învățat Domnul, zicând:

«De vine cineva la Mine, să se lepede de sine și să ia crucea sa».

Și Apostolul a arătat-o, mărturisind:

«Mie lumea s-a răstignit și eu lumii»...

sau:

«Omul cel vechi al nostru s-a răstignit împreună cu El ca să se desființeze trupul păcatului, spre a nu mai sluji noi păcatului» [126].

Și desigur că mai ales monahii ar trebui să se împărtășească în această stare și cu acest scop, dat fiind că acesta este rostul chemării lor: să mortifice cu Hristos mai stăruitor pe omul cel vechi al păcatului ca să crească după omul cel nou, tot cu Hristos.⁸²

9. CE AU PĂȚIT CEI CARE S-AU ÎMPĂRTĂȘIT CU NEVREDNICIE/CU NEPREGĂTIRE/CU PREGĂTIRE NECORESPUNZĂTOARE

A) MÂNTUIREA PĂCĂTOȘILOR

CAPITOLUL XIV Despre cei ce s'au împărtășit eu nevrednicie, și au fost pedepsiți de Dumnezeu în această viață, spre a noastră învățătură și pildă.

SE VEDE în „Cartea Arhiereilor Romani“, că s'au împărtășit unii cu nevrednicie în ziua Sf. Paști și apoi s'au dat la desfătare și beție și alte desfrânări, fără vre-o evlavie către acele

⁸² <<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2013/11/17/parintele-dumitru-stanioloae-marturisirea-pacatelor-si-pocainta-in-trecutul-bisericii-spovedania-obligatorie-impartasirea-deasa-spre-osanda-nevrednicie/>>, sâmbătă, 25 iunie 2016.

dumnezeești și sfințite Taine pe care le-au primit. Pentru care pricină s'a mâniat Dumnezeu, pentru prea multa lor defăimare, și le-a dat cuvenita pedeapsă, că atâta sânge curgea din spurcatele și necuratele lor guri, în cât au murit sufocați, fiindcă sângele intra până în cele mai dinlăuntru ale lor, și strămtorându-le inima de mulțimea lui. Dar nu numai această pedeapsă le-a dat Dumnezeu, ci atâta de repede și nemăsurata ploaie a trimis, în cât le-au stricat toate semănăturile lor, grâul, orzul, și alte asemenea. Dar nu numai atât ci și șerpi și balauri au ieșit prin multe locuri și au mâncat ticăloasele lor trupuri, și au omorât pe alți mulți oameni ai orașului. Deci, adunându-se preoții au făcut Litanie (Rugăciune obștească.) către Domnul, ca să le arate pricina acestei urgii. Rugându-se pentru aceasta, un om îmbunătățit, i s'a arătat îngerul Domnului, și i-a zis: „Cine ar fi defăimat pe fiul împăratului pământesc și l-ar fi aruncat într'o temniță întunecoasă și în noroi împruțit, câtă pedeapsă i-ar fi trebuit?“ Iar el a răspuns: „Unul ca acela era vrednic să-l sfărâme în mii de bucăți.“ Și îngerul a întrebat: „Dar cel ce va defăima pe Fiul lui Dumnezeu, pe Cerescul Împărat, și-l va primi în spurcata sa gură, fără să fie pregătit prin pocăință și mărturisire, și pe urmă iarăși după ce-l va lua, să cază în necurăția trupului, ce pedeapsă i se cuvine?“ Iar el a răspuns: „Să se arză de viu și ca un eretic rău credincios să se anatematisească“. Îi zice lui îngerul „Această fără-de-lege au făcut acești necredincioși și nerușinați, cari s'au împărțășit cu nevrednicie la Sf. Paști, și pe urmă iarăși au jucat, s'au îmbătat și au curvit. Pentru aceasta Cel Atotputernic s'a mâniat și v'a trimis această pedeapsă“.

Acestea auzind acel îmbunătățit bărbat, a spus celorlalți vedenia, și toți preoții săvârșind dumnezeiasca slujbă, au lăudat pe Dumnezeu și așa a încetat furtuna și balaurii au pierit.

Altul, tot nevrednic fiind, adică a curvit și apoi nu s'a oprit, ci a mers. pentru plăcerea oamenilor, și s'a împărțășit cu ceilalți creștini. Și îndată ce a primit Mărgăritarul în spurcata sa gură, s'a spart gâtulejul lui, și ieșind prea sfântul Trup al Stăpânului, a zburat iarăși în Sf. Potir, iar acel rău credincios a căzut la pământ și a murit.

O muiere era la arătare evlavioasă, în postiri și rugăciuni îndeletnicindu-se, iar pe din lăuntru cu totul mândră, socotea că este bună și sfântă. încă ținea minte atât de mult răul, în cât dacă s'ar fi certat vreodată cu alta, n'o mai ierta, nici mai putea ca s-o vază, ci rămânea învrăjbită. La sfârșit s'a îmbolnăvit și chemând duhovnicul s'a mărturisit, însă nu desăvârșit cum trebuia, dar fără de folos și pricepere, cu conștiința întinată, după cum fac de multe ori muierele cele nebune și fără grijă, care lasă păcatele cele mari și spun pe cele mici, iar pe cele grele le trec cu vederea, din nepricepere sau vicleșug ca să nu se rușineze. Pentru care, ticăloasele se muncesc. După cum un îndrăcit a mărturisit, că un duhovnic blestemând duhul cel necurat să iasă din cel suferind, l-a întrebat să-i spue cari se muncesc mai mult la număr în Iad, bărbați sau muieri; iar dracul i-a răspuns că muierele. Atunci duhovnicul i-a zis: „Nu te crez, pentru că muierele nu fac nici o neguțătorie sau afaceri, nici vând sau cumpără sau alte asemenea pe cari bărbații le întrebuițează, înșelând unii pe alții și nedreptățindu-se. Îi zice dracul: Pentru patru păcate pe care le fac muierele, se muncesc mai mult. întâi, fiindcă se împodobesc și-și înfrumusețează trupul lor cu vopsele să se arate mai frumoase de cât fireasca lor bună cuviință pe care Ziditorul le-a dat-o. Al doilea, pentru descântecele, vrăjile și ghicirile și că fac farmece, varsă cărbuni, pun lacăte, dau cu bobii pentru soarta lor, nu împrumută în zilele cele dintâi ale lunii, nu fac foc în unele zile, cred în țipetele pasărilor, și alte asemenea descântece fac. Al treilea, pentru bârfirea și clevetirile pe care le fac nu numai acasă, ci și în biserică și nu iau aminte la cele ce se citesc. Al patrulea și cel mai rău de cât toate, că nu se mărturisesc bine, să le spună la duhovnic, ci spun puține oarecare de obicei, că adică s'au mărturisit și așa se împărțășesc cu nevrednicie și li se face întru osândă, muncindu-se ca niște muieri nepricepute.

Așa a fost și cea mai de sus, dar vedeți și sfârșitul, să vă îndreptați și să nu vă duceți precum aceia în pierzare. După ce a mărturisit-o preotul, a adus Sfintele ca să o împărțășească, și ea și-a întors fața către perete, neputând nici a privi la acel Mărgăritar, ci mai ales din dumnezeiasca îngăduință și ca să cunoască cei de față, dreapta judecată și veșnică muncă, a strigat acestea cu glas mare: „frecam eu pentru mândria mea nu ieri am pe cei ce-mi greșeau, nici nu mă împăcăm cu dânșii, ci le întoarcem spatele, așa și Domnul își întoarce acum fața Sa de la mine și nu voește să fie primit de nevrednicul meu suflet, nici îl voi vedea vreodată

în împărăția Sa, ci mă voi arde în focul cel veșnic Acestea zicând, cu ticăloșie și-a dat sufletul său.

Un Episcop îmbunătățit și cărturar, făcea cuvânt de învățătură în Biserică, în Miercurea cea dintâi a sfântului Post îndemnând norodul la aceasta faptă îngerească, să postească toți bogații și săracii, la fel după cum sfinții Părinți au legiuit. Creștinii cei evlavioși au păzit postul cu sârguință după cum se cuvenea, iar unii din nerușinații lacomi, al căror Dumnezeu le este pântecel, au bârfit pe Arhiereu cum că nu știe ce-a vorbit, zicând că Dumnezeu nu cercetează nici odată ce mănâncă omul, și altele asemenea pe care i le-au spus Episcopului. Iar îl aștepta să-i mustre cu socoteală și la vreme potrivită. Deci, în sfânta Săptămână Mare când tot norodul era la Biserică, a făcut iarăși cuvânt de învățătură împotriva lacomilor, dovedind că cei ce nu au păzit cu amănunțime Postul cel hotărât, sunt asemenea lui Adam și Evei. Că precum aceia s'au surghiunit din Raiu pentru neascultarea lor, așa și eu poruncesc, a zis sfântul Episcop, să fie lipsiți de dumnezeiasca și sfânta împărtășire a Stăpânescului Trup, câți nu au păzit postul cel rânduit, și să nu se împărtășească până în sfânta Cincizecime. Acestea zicând a poruncit preoților să nu îndrăznească cineva să împărtășească pe vreunul dintre aceștia, și așa au și făcut.

Dar unul dintre ei, obraznic și mândru, defăimând hotarul cel legiuit al Episcopului, s'a îmbrăcat în haine muieresti, și a mers împreună cu muierile, ca să nu-l cunoască, și așa să se împărtășească. Deci, îndată ce, prea îndrăznețul a primit Sf. Trup al Domnului în spurcata sa gură, această Pâine mântuitoare a vieții, ceea ce dă credincioșilor sănătate și toată mângâierea i s-a făcut pricină a toată durerea, cumplită chinuire și nepovestită muncă. A căzut dar, la pământ, ticălosul, și striga cu glas mare socotind că i se rup cu silnicie mădulările lui. Din gura lui atâta sânge ieșea că toți credeau cum că sabia dreptății a sfâșiat cele dinlăuntru ale lui. Cei de față l-au întrebat pricina acestei năprasnice pedepse, însă el nu putea să vorbească nici de cum, ci dezbrăcându-se de hainele cele muieresti, l-au cunoscut toți și s'au minunat. Tar el plângea cu jalnică tânguire cerând prin semne iertare pentru cele făcute de dânsul. Viind dar Episcopul și milostivindu-se spre dânsul, i-a citit rugă cir oile de iertare și atunci îndată a putut să vorbească, mărturisind păcatul său cu durere de inimă și vărsare de lacrimi. Canonisindu-l dar, Arhiereul, i-a tămăduit durerea, iar el mulțumind Făcătorului de bine Dumnezeu, și-a îndreptat petrecerea sa cu mare sârguință, și s'a săvârșit în viață plăcută lui Dumnezeu.⁸³

B) SFÂNTUL IERARH CIPRIAN AL CARTAGINEI

Sf. Ciprian istorisește mai multe cazuri de împărtășire fără mărturisire. Astfel relatează cazul unei fetițe pe care părinții, fugind în timpul persecuției, au lăsat-o cu doica. Aceasta a adus fetița la magistrați, în fața idolului. Întrucât fetița nu putea mânca carne de la jertfele idolești, aceia i-au dat să mănânce piine amestecată cu vin din cea rămasă de la jertfe. Mai târziu mama și-a reluat fetița, fără să știe de ceea ce s-a întâmplat, întrucât copila nu putea încă vorbi. Ducând-o să o împărtășească, copila plângea mereu și nu voia să primească, inima ei mărturisindu-se ca nevrednică, așa cum putea. Împărtășită cu forța, Sângele Domnului n-a putut rămâne în trupul ei întinat. Era în ea o necurăție ascunsă, nemărturisită. Și Sfântul Ciprian continuă: «Aceasta s-a întâmplat unei copile care nu avea încă etatea de a mărturisi păcatul străin, săvârșit cu ea. O alta însă, care, înaintată în vârstă și sporită în ani mai adulți, s-a furișat pe ascuns (latenter obrepis) lângă noi care aduceam jertfa, primind nu mâncare, ci sabie, și luând în gâtlee și în piept ca un fel de venin mortal, a început să se sufocă și, slăbindu-i inima, să se sfârșească. Și sub apăsarea nu a persecuției, ci a păcatului ei, a murit palpitând și tremurând. Păcatul unei conștiințe mincinoase n-a rămas mult timp nepedepsit și ascuns. Acea care înșelase pe om, l-a simțit pe Dumnezeu ca răzbunător». «Și iarăși altul, pentru că a îndrăznit să primească în mod ascuns (latenter), întinat fiind, parte din jertfa celebrată de preot, n-a putut să mănânce și să pipăie Sfântul Domnului, ci s-a făcut aproape cenușă cu mâinile deschise».

⁸³ Agapie CRETANUL, pustnic din Sfântul Munte, *Mântuirea păcătoșilor*, Ed. s.n., s.l., ³1939, pp. 403-407.

Dar câți sînt cei ce, apropiindu-se de împărtășanie fără mărturisire și fără penitență, sînt luați în stăpînire de duhuri necurate; câți sînt cei ce ajung chiar pînă la nebunie. Dacă vreunul nu a fost încă atins de pedeapsa dumnezeiască, să nu creadă că a scăpat de ea, ci să se teamă și mai mult de ceea ce-i rezervă mânia lui Dumnezeu.

Sf. Ciprian ține să repete că Dumnezeu nu poate fi înșelat. Cu cît crede cineva că poate înșela pe Dumnezeu, nemărturisindu-și păcatul, cu atît păcătuiește mai mult.

(Părintele Dumitru Stăniloae, in Revista "Biserica Ortodoxa Romana", nr. 3-4/1955, pp. 218-250)

C) VRĂJITORIA CU SFINTELE TAINÉ

(1) Cu știință

2062. *-Preotul vrăjitor sub orice formă este caterisit. -Trebnic, p. 515, Laod. 36.*

2063. *-Cei ce alcătuiesc descîntecele lor, folosindu-se de psalmi, de chemarea sfinților mucenici, de ai Maicii Domnului, de cărți bisericești, de sfintele icoane, de cheia bisericii, iscodind semne prevestitoare ale viitorului, în caz de proces, de căsătorii, de furturi, de pagube sau cîștiguri sînt stăpîniți de duhul cel rău pitonicesc (Fapte X, 16-34; XIX, 13-20), osîndit de*

2065. *-Dacă cineva va păstra în gură sf. împărtășanie pentru animale sau albine sau cu alte scopuri, 4 ani să nu se împărtășească ca un vrăjitor. -Trebnic p. 526.⁸⁴*

(2) Fără știință

Fără lucrarea omului din puterea primită în Taine, acestea încep să fie socotite ca un fel de mijloace magice, care dau omului dreptul să intre în împărăția cerurilor prin simplul fapt că s-au săvârșit asupra lui ca asupra unui obiect, fără ca el să fi folosit puterea lor prin efortul său de transformare și de desăvârșire. Ele sunt socotite ca mântuitoare fără ca omul să se transforme real, cu ajutorul lor, după chipul lui Hristos⁸⁵.

Am văzut oameni intrând ca într-o transă după Sfânta Împărtășanie. Ridicau mâinile spectaculos la rugăciune, având față și duh ca de vrăjitori ce invocă zeii sub forma unei forțe impersonale. Deși Îl pomeneau pe Hristos, în realitate Îl respingeau negreșit unindu-se cu antihrist deoarece erau fără nici o fărâamă din smerenie (starea de Jertfă prin care se intră la Tatăl, numită și atotputernicia Sfintei Treimi) care este singura adevărată îndumnezeire sau unire cu Domnul Cel smerit. Cine oare le dădea acele energii evidente, simțiri înșelătoare de reverie și entuziasm de care se bucurau atât, înrudite cu cele de la Prislop (dar care îi despărțeau, prin părerea de sine, de adevărata unire cu Hristos)?

Mai mult, astfel de oameni, după ce le-a murit duhovnicul care (fără discernământ și ascultare de Sfinții Părinți sau starețul său) le stimula o astfel de fantezie numind-o adevărata Ortodoxie (fiind el însuși rob al beției sufletești și trupești și murind în ceartă și supărare cu toți, dorind să fie îngropat la mireni, deși era ieromonah), i-au făcut și o carte despre el ca despre un mare Sfânt făcător de minuni și mărturisitor al lui Hristos. Nu dăm nume deoarece acest caz încă nu a căpătat o mare amploare ca să fie cunoscut și nu vrem să facem pomenirea răului ca să nu se răspândească.

12. *Zis-a un bătrîn: „De vrei să vorbești de greșeala și păcatul vreunui frate, socotește că de vei crede că îl vei îndrepta pe el, sau îl vei folosi pe altul, atunci să grăiești, iar în alt chip de vei vorbi, adică cu răutate și numai ca să-l mustri și să-i descoperi greșeala și păcatul înaintea altora, să știi că nu o să scapi de dumnezeiasca certare, ci și tu singur în aceeași greșeală și păcat, sau într-altul mai rău vei cădea, părăsindu-te ajutorul lui Dumnezeu și de alții fiind mustrat, te vei rușina!”²⁶⁸⁶*

Vedeți ce înrudire concretă între Fenomenul de la Prislop, cel de la Vladimirești și aceste cazuri cunoscute de noi?

De altfel și despre cei de la Vladimirești au unii înșelarea că ar fi mari Sfinți, în realitate fiind colaboratori ai puterii politice și amăgiți profund de vrăjmașul mânturii lor.

⁸⁴ Ierom. Nicodim SACHELARIÉ, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

⁸⁵ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatica Ortodoxa*, Vol. 3, Ed. Institutului Biblic și De Misiune Al Bisericii Ortodoxe Române, București, ²1997, p. 33.

⁸⁶ *Patericul, PENTRU POST ȘI ÎNFRÂNARE, NU NUMAI DE BUCATE, CI ȘI DE ALTE PATIMI VĂTĂMĂTOARE DE SUFLET*, 12.

Pentru păcatele care se mai săvârșesc după Botez și după Mirungere se obține în general iertarea prin Taina Pocăinței. Dacă se spune și de Euharistie că este spre iertarea păcatelor și nu numai spre viața de veci, aceste păcate sunt cele care au mai rămas ascunse conștiinței noastre și n-au putut fi iertate în Taina Pocăinței pe baza mărturisirii. În mod principal Euharistia se dă pentru viața de veci, deci pentru ridicarea deasupra vieții pământești.⁸⁷

D. TOȚI TREBUIE SĂ SE ÎMPĂRTĂȘEASCĂ LA FEL?

Nu, în nici un caz. Toți trebuie să ne împărtășim cu totul. Dar totul unuia este diferit de al celorlalți, chiar dacă Hristos este Același, mai presus de orice tot.

Dacă sunt nevrednici sau nu se schimbă înțelegător prin pocăință să nu se împărtășească niciodată.

Mat 12:36 Vă spun că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecării.

Cu cât mai grav este să iei în deșert Cuvântul lui Dumnezeu:

Regula 21 a Sfântului Ierarh Vasile cel Mare

[...]

Nimic nu folosește cel fără înțelegerea cuvântului după care s-a dat împărtășirea cu trupul și sângele lui Hristos, venind la împărtășire, iar cel care se împărtășește cu nevrednicie se condamnă.⁸⁸

Dar cum este „vinovat Trupului și Sângelui Domnului” acela ce se împărtășește cu nevrednicie? Acesta se face vinovat și sub judecată la fel cu acela care nu ar voi să mănânce Trupul Domnului sau să bea Sângele Lui, ci ar voi doar să-L omoare și să-I verse sângele. Căci - precum ostașii care au împuns trupul Domnului (adică mâinile, picioarele și coasta) nu l-au împuns ca să bea sângele Lui, ci pentru ca să-l verse spre necinste și spre defăimare - tot așa și acum, cine bea cu nevrednicie tainicul Sânge al Domnului și nu ia nici un folos dintru aceasta, l-a vărsat în zadar.⁸⁹

Dacă sunt vrednici, să se împărtășească diferențiat în funcție de:

- Starea lor;
- Contextul lor;
- Pregătirea lor;
- Dezlegarea duhovnicilor, fiindcă cea mai importantă în pregătire rămâne smerenia.

1. CARE ESTE ȚELUL SFINTEI ÎMPĂRTĂȘANII?

Este același cu țelul creației.

Omul a fost făcuți pentru a se uni cu Dumnezeu și a uni cu Dumnezeu întreaga zidire.

Căzând în păcat s-a stricat și a eșuat.

Domnul nostru Iisus Hristos S-a făcut Om prin nespusa Lui iubire de oameni, pentru a împlini unirea aceasta, făcând chiar El însuși cele 5 mari uniri la care omul era chemat (dar față de care a eșuat prin păcat – adică prin despărțirea de voia lui Dumnezeu).

Dacă nu era păcatul dezbinării de Dumnezeu (prin plăcerea de sine a omului) unirea aceasta s-ar fi făcut fără de suferință (care culminează în moarte).

Când vom vedea înfricoșătoarele lucruri descoperite nouă de Sfântul Duh prin Sfinții Părinți în legătură cu țelul Sfintei Împărtășanii și schimbările uimitoare ce se petrec nu numai în noi, ci și în întreaga creație

⁸⁷ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILAOE, *Teologia Dogmatica Ortodoxa*, Vol. 3, Ed. Institutului Biblic Și De Misiune Al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997, p. 55.

⁸⁸ Sfântul Ierarh Vasile cel Mare ARHIEPISCOPUL CEZAREEI CAPADOCIEI, *Asceticele, PSB 18, Sfântul Vasile cel Mare, scrieri, partea a doua*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Al Bisericii Ortodoxe Romane, București, 1989, pp. 123-124.

⁸⁹ Sfântul Nicodim AGHIORITUL, *Tâlcuirea epistolelor către Corinteni...*, pp. 156-169

prin noi, vom înțelege că a vorbi despre frecvența împărtășaniei este mult mai ridicol decât a vorbi pasional despre frecvența pe care se transmite radio Trinitas, în loc de a dezbate conținutul emisiunilor. Este cu adevărat o problemă tehnică (fără de care nu putem prinde postul de radio), dar nu acesta este scopul emisiunii ca noi să învățăm tehnologia radiotransmisiei. Ca să putem înțelege mesajul patriarhului trebuie să știm frecvența, dar nu este esențială această cunoștință. Pentru a afla frecvența dăm un „search” (caută) pe internet și aflăm rapid, dar ca să înțelegem în adâncime mesajul Preafericirii sale este nevoie să cunoaștem mai întâi limba Română și mai ales să avem trăire și cunoaștere a Sfinților Părinți.

Sfânta împărtășanie este o schimbare a firii noastre mai importantă decât crearea unui univers văzut cu toate oceanele, munții, cerul cu stelele, făpturile atât de frumoase în variația lor, fiindcă se unește Cel fără de margini cu Marele Univers care este mintea omului, care la rândul ei unește micul univers văzut cu Făcătorul lui.

Psa 138:5 Și iată, Doamne, Tu le-ai cunoscut pe toate și pe cele din urmă și pe cele de demult; Tu m-ai zidit și ai pus peste mine mâna Ta. 6 Minunată este știința Ta, mai presus de mine; este înaltă și n-o pot ajunge. 7 Unde mă voi duce de la Duhul Tău și de la fața Ta unde voi fugi? 8 De mă voi sui în cer, Tu acolo ești. De mă voi coborî în iad, de față ești. 9 De voi lua aripile mele de dimineață și de mă voi așeza la marginile mării 10 Și acolo mâna Ta mă va povățui și mă va ține dreapta Ta. 11 Și am zis: „Poate întunericul mă va acoperi și se va face noapte lumina dimprejurul meu”. 12 Dar întunericul nu este întuneric la Tine și noaptea ca ziua va lumina. Cum este întunericul ei, așa este și lumina ei. 13 Că Tu ai zidit rărunchii mei, Doamne, Tu m-ai alcătuit în pântecele maicii mele. 14 Te voi lăuda, că sunt o făptură așa de minunată. Minunate sunt lucrurile Tale și sufletul meu le cunoaște foarte. 15 Nu sunt ascunse de Tine oasele mele, pe care le-ai făcut întru ascuns, nici ființa mea pe care ai urzit-o ca în cele mai de jos ale pământului. 16 Cele nelucrate ale mele le-au cunoscut ochii Tăi și în cartea Ta toate se vor scrie; zi de zi se vor săvârși și nici una din ele nu va fi nescrisă. 17 Iar eu am cinstit foarte pe prietenii Tăi, Dumnezeule, și foarte s-a întărit stăpânirea lor. 18 Și-i voi număra pe ei, și mai mult decât nisipul se vor înmulți. M-am sculat și încă sunt cu Tine.

Când este vorba de AȘA CEVA mai are valoare a vorbi de zilnic, 4 ori pe săptămână, săptămânal, lunar, anual, o dată la 5 ani, odată în viață? Trebuie să aflăm cum să dobândim unirea și nu pieirea prin Sfânta Împărtășanie. Ne stă în față veșnicia față de care viața omului este mai mică decât o picătură de apă față de un ocean.

Sir 18:1 Milostivirea și îndelungă-răbdarea lui Dumnezeu; cumpătarea în vorbe și ferirea de poftele rele. Cel care trăiește în veac a zidit toate deobște. 2 Domnul singur este drept. 3 Nimănui n-a dat putere, ca să vestească lucrurile Lui, și cine va cerca slava Lui? 4 Puterea slavei Lui, cine o va măsura? Și cine va putea grăi milele Lui? 5 Nu pot împuțina, nici a adăuga, nici a cerca minunile Domnului. 6 Când va sfârși omul, atunci va începe, și când va înceta, atunci nu va fi. 7 Ce este omul și la ce poate să fie folositor? Care este partea lui bună și care este partea lui cea rea? 8 Numărul zilelor omului, cel mult o sută de ani. 9 Ca o picătură de apă din mare și ca un grăunte de nisip, așa sunt de puțini anii în ziua veacului. 10 Pentru aceea îndelung-răbdător este Domnul cu ei și a vărsat peste ei mila Sa. 11 Văzut-a și a cunoscut pieirea lor, că rea este; pentru aceea a înmulțit milostivirea Sa. 12 Mila omului către aproapele său, iar mila Domnului peste tot trupul; 13 Muștrând și certând și învățând, El întoarce ca un păstor turma Sa. 14 Pe cei care primesc învățătura și pe cei care se sârguiesc spre judecățile Lui îi miluiește.

De ce să facem doar formal o unire teoretică cu Dumnezeu printr-un ritual ce este obsedat de timp și să ratând ocazia adevăratei uniri care ține de punerea noastră (cu ajutorul harului) în stare de Jertfă prin care deschidem cu adevărat ușa ca să intre Ziditorul?

E adevărat că mintea este împărăteasa firii și ea trebuie să cunoască toate amănunțele firii pentru a o aduce la Mirele ei Împăratul Slavei. Deci este nevoie să cunoască și vremea potrivită ei, și de unde își poate cumpăra haina de nuntă, și starea pe care trebuie să o aibă. Dar dacă pune mai presus de starea lăuntrică vânarea timpului, devine mai ridicolă ca o mireasă ce merge la nunta ei în pielea goală și beată, având la mână un ceas mare încărcat cu bijuterii.

De aceea, Sfinții Părinți când au vorbit de plinirea vremii potrivită Sfintei Împărtășanii au vorbit și despre ceas (ca nu cumva să întârzie mireasa la Biserică să piardă nunta sau nu cumva să meargă mai devreme la nunta unui țigan), dar au vorbit mai ales de cum să se împodobească și mai ales cum să se facă ea atât de iubită de Mirele ei încât să-I păstreze dragostea veșnică.

Iată ce ne învață despre Marea Unire, țelul tuturor țelurilor:

„*taina cea mare și ascunsă, acesta e sfârșitul fericit pentru care s-au alcătuit toate, acesta e scopul dumnezeiesc gândit înainte de începutul ființelor, pe care definindu-l, spunem că este un sfârșit mai-dinainte cugetat, pentru care sunt toate, iar el pentru nici unul*”

A) SFÂNTUL CUVIOS MAXIM MĂRTURISITORUL

††5 e. Deci înțeleptul acesta afirmând, prin negarea despărțirii celor dumnezeiești de cele omenești, unirea lor, nu a ignorat deosebirea dintre ele. Căci unirea, înlăturând despărțirea, nu desființează deosebirea. Iar dacă modul unirii salvează rațiunea deosebirii, e o perifrază expresia Sfântului, care indică printr-o numire adecvată lucrarea îndoită a lui Hristos cel îndoit după fire, odată ce prin unire nu se știrbește după fire și calitate în nici un fel rațiunea ființială a celor unite. Deci prin negarea extremelor nu afirmă ceva mijlociu, cum cred unii¹⁸⁹⁰. Căci nu e ceva mijlociu în Hristos, afirmat prin negarea extremelor. Dacă a numit «nouă» lucrarea teandrică, aceasta e pentru că ea caracterizează taina cea nouă, a cărei rațiune este modul negrăit al unirii lor (τῆς συμφύας). Căci cine a cunoscut cum Se întrupează Dumnezeu, rămânând Dumnezeu ? Și cum rămânând Dumnezeu adevărat este totodată om adevărat, arătându-Se pe Sine, ca fiind cu adevărat amîndouă într-o subzistentă naturală și prin fiecare din ele arătînd pe cealaltă, neschimbîndu-Se prin nici una din ele ? Acestea numai credința le cuprinde, cinstind prin tăcere pe Cuvîntul, Căruia nu-I corespunde prin fire nici o rațiune a celor create.

Iar dacă a numit-o «teandrică», aceasta nu pentru că e simplă, nici pentru că e un lucru compus sau pentru că e numai a dumnezeirii goale prin fire sau numai a omenității simple sau pentru că e un atribut al unei firi compuse ce se află la mijlocul unor extreme, ci pentru că ea corespunde Dumnezeului întrupat, adică înomenit în mod deplin. Și iarăși nu e una, cum cred unii, pe motiv că nu s-ar putea înțelege altfel expresia «nouă» (lucrarea teandrică) decît ca «una». Căci «noutatea» înseamnă calitate, nu cîtime. Altfel ar atrage după sine în chip necesar și o singură fire de felul acesta. Dacă definiția oricărei firi o constituie rațiunea lucrării ei ființiale, cel ce n-ar spune că aceasta e îndoită ar admite mituri cu centauri. Și apoi dacă ar fi așa, cel ce ar fi astfel avînd o singură lucrare — și aceasta, naturală — cum ar putea săvîrși cu ea minunile și patimile, care se deosebesc întreolaltă prin rațiunea firii, fără să urmeze mici o privațiune absenței unei capacități a firii ? Căci nici una din existențe nu poate înfăptui prin una și aceeași lucrare cele contrare, fiind ținută în marginile definiției și ale rațiunii firii. De aceea nu e permis a spune că în Hristos e simplu o singură și naturală lucrare a dumnezeirii și a trupului, dacă dumnezeirea și trupul nu sînt, după calitatea naturală, unul și același lucru. Căci în acest caz ar fi și o singură fire, iar Treimea ar deveni pătrime. Fiindcă nici după fire, nici după putere, nici după lucrare, nu S-a făcut, zice, una cu trupul. Pentru că prin nimic din ce e Fiul una cu Tatăl și cu Duhul Sfînt pentru ființa cea una, nu S-a făcut una cu trupul din pricina unirii, chiar dacă l-a făcut pe acesta prin unirea cu Sine de viață făcător, deși prin fire

⁹⁰ 17. Nelucrînd separat prin nici una din cele două firi, căci nu se putea separa ca ipostas unificator de nici una, adevărea prin fiecare pe cealaltă. Prin firea omenească făcea vădită pe cea dumnezeiască, deși nu era nici un gol în firea omenească prin care să răzbească la vedere descoperită cea dumnezeiască. Omenescul acoperea dumnezeirea Lui în întregime cu întregimea lui, dar în întregimea omenescului se străvedea dumnezeiescul, căci era un omenesc biruitor al păcatului și liber de neputințele necesității în asumarea liberă a acestor slăbiciuni. Făcea și minuni, care arătau și mai mult dumnezeirea, dar le făcea omenește, căci dumnezeirea nu se arăta în nici o lucrare a ei în mod descoperit. Dumnezeirea lucra minunile prin Duhul, Care Se arăta biruitor în acceptarea coborîrii depline, a renunțării la o așa zisă umanitate, care de fapt era subumană. Înseși pătimirile erau minunate prin modul lipsit de orice grijă de Sine în care le suporta și minunile erau pătimite căci apăreau din ascultarea și pătimirea liberă în care nu se mai simțea deloc omenescul, ca un zid de piatră între el și Dumnezeu.

18. Unirea atît de strînsă între lucrarea dumnezeiască și lucrarea sau pătimirea omenească e numită de Dionisie Areopagitul «lucrarea teandrică». Nu e nicicînd vreo despărțire între o lucrare și alta, dar nedespărțirea nu e una cu contopirea. Lucrarea dumnezeiască e înomenită prin unirea ei intimă cu cea omenească. Expresia «lucrarea teandrică» ne păzește de ideea că unirea celor două lucrări ar produce o lucrare mijlocie. Firile nu se pot suprima prin contopire. Dumnezeu nu a creat firea omenească pentru ca să o contopească apoi în firea Sa. Ea e respectată de El pentru veci. Deci și lucrarea ei, pe care ea a primit-o prin creație, nu prin vreo cădere oarecare în sens origenist. În aceasta stă taina neînțeleasă a concrescenței (συμφύας) fără contopire a celor două firi și lucrări. Lucrarea dumnezeiască se înomențește și cea omenească se îndumnezeiește în unirea lor, dar nici una nu-și pierde caracterul ei. În acest caz n-ar avea loc nici înomenirea lui Dumnezeu, nici îndumnezeirea omului. Unirea între Dumnezeu și om nu produce o entitate intermediară. Iubirea unește pe cei ce se iubesc și-i face să se imprime unul de chipul celuilalt, dar nu-i contopește.

era muritor. Căci altfel S-ar fi arătat ca fiind de o fire schimbăcioasă și schimbînd ființa trupului în ceea ce nu era, iar unirea făcîndu-l una după fire. Deci lucrarea teandrică să o înțelegem cum s-a arătat. Viețuind potrivit cu ea, pentru noi nu pentru Sine, a înnoit firea prin cele mai presus de fire. Căci viețuirea (πολιτεία) este viața trăită după legea firii. Iar Domnul, fiind îndoit în fire, pe drept cuvînt S-a arătat avînd o viață corespunzătoare legii dumnezeiești și omenestei, îmbinată într-una (συγκεκροτημένον), fără contopire ; o viață nouă și ea, nu numai fiindcă era străină și uimitoare celor de pe pămînt și necunoscută încă firii celor create, ci și fiindcă era modul lucrării noi a Celui ce viețuia în formă nouă.

Pe aceasta a numit-o poate teandrică cel ce a inventat un nume potrivit acestei taine, ca să arate modul comunicării de pe urma unirii negrăite. Căci comunicarea aceasta trece, prin reciprocitate, atributele naturale ale fiecărei părți din Hristos celeilalte, fără prefacerea și contopirea unei părți în cealaltă, în ce privește rațiunea firii. Puterea tăietoare a sabiei înroșite în foc devine putere arzătoare, și puterea arzătoare, putere tăietoare. Căci precum s-a unit focul cu fierul, așa s-a unit și puterea arzătoare a focului cu puterea tăietoare a fierului, și fierul a devenit arzător prin unire cu focul, iar focul tăios, prin unirea cu fierul, dar în nici un fel nu pătîmește nici una vreo prefacere în cealaltă prin comunicare de pe urma unirii, ci fiecare rămîne, și după primirea însușirii de la partea cu care s-a unit, necăzută de la însușirea cea proprie după fire. Așa și în taina dumnezeieștii întrupări, dumnezeirea și omenitatea s-au unit după ipostas, fără să iasă nici una din lucrarea sa naturală din cauza unirii, dar în același timp fără să aibă după unire desfăcută lucrarea ei și distinctă de cea a firii cu care s-a unit și cu care subzistă împreună. Căci în toată puterea de activitate a dumnezeirii Sale, Cuvîntul întrupat a avut, în baza unirii nedesfăcute, întrepătrunse (συμφύσσαν), toată puterea pătimitoare a omenității Sale. Astfel Dumnezeu fiind, săvîrșea omeneste minunile, împlinindu-le prin trupul prin fire pătimitor, și om fiind suporta dumnezeiește patimile firii, făcînd aceasta cu putere dumnezeiască. Mai bine zis le împlinea și pe unele și pe altele în chip teandric, ca Cel ce era deodată Dumnezeu și om^{19 91}. Prin patimi ne-a redat pe noi nouă înșine, arătîndu-ne ce-am devenit, iar prin minuni ne-a dat pe noi Sie însuși, dacă devenim ceea ce ne-a arătat^{20 92}. Și prin amîndouă ne-a confirmat adevărul celor din care, în care și care era, ca singur adevărat și credincios, voind să-L mărturisim drept ceea ce este ! [...]

Referirea la Domnul a celor spuse despre Melchisedec.

Căci singur Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos este prin fire și în adevăr fără (tată și fără mamă și fără neam și n-are nici început al zilelor, nici sfîrșit al vieții. Fără mamă, pentru caracterul nematerial, netrupesc al nașterii Lui dinainte de veci de sus din Tatăl. Fără tată, după nașterea de jos, temporală, din mamă și în trup, care nu s-a produs datorită zămislirii prin sămînța. Fără neam, întrucît modul ambelor Lui nașteri e tuturor cu totul inaccesibil și necuprins. Și n-are ni-ci început al zilelor, nici sfîrșit al vieții, fiind fără început, fără sfîrșit și cu totul nemărginit, ca Cel ce e prin fire Dumnezeu^{168 93} Și rămîne preot în veac,

⁹¹19. Expresia «lucrare teandrică» nu exprimă o lucrare unică a unei firi compuse din cea dumnezeiască și cea omenescă, căci noutatea ei exprimă o calitate, nu o cîtime, deci nu o singură lucrare. Dacă sînt două firi, trebuie să admitem și două lucrări unite prin ipostasul unic care le săvîrșește. Dacă ar fi o singură lucrare, cum ar săvîrși Hristos !prin ea minuni, suportînd în !același timp prin ea patimile ? Deci suferirea pătimirilor este și ea teandrică, cum e și săvîrșirea minunilor. Dacă s-ar socoti că e o singură lucrare, s-ar socoti că e și o singură fire, căci nu există fire fără lucrare. Ar fi o fire rezultată din contopirea celor două firi. Și în acest caz în Sfînta Treime ar apărea o a patra persoană cu o fire deosebită sau persoana aceasta, identică cu Fiul cel întrupat, ar înceta să mai fie o persoană dumnezeiască nemaivînd o fire dumnezeiască.

⁹²20. Unul și același Hristos prin pătimirile pe care le-a biruit ne-a redat pe noi nouă înșine, scofîndu-ne din robia lor și făcîndu-ne stăpîni peste ele sau liberi; iar prin minuni ne-a dat pe noi Lui, ne-a făcut să ne unim cu El, ridicîndu-ne la o viață în Dumnezeu, ducînd pînă la capăt mîntuirea noastră. Prin patimi ne-a arătat ce am devenit, eliberîndu-ne de patimi; prin minuni ne-a arătat ce putem deveni și noi în viața viitoare, dacă mergem mai departe de la eliberarea de păcat la slăbirea afectelor prin unirea cu Cel care a înviat.

⁹³167. Calitățile acestea noi sînt calitățile binelui prin excelență, care sînt la rîndul lor calitățile lui Dumnezeu. De aceea, sfîntul a devenit o formă, o întipărire văzută (τύπος) a lui Dumnezeu cel nevăzut și o icoană a lui Hristos, Care, ca Dumnezeu și Om, a dat în umanitatea Sa prima și suprema formă văzută a calităților lui Dumnezeu, fiindcă este ca om arhetipul binelui devenit vizibil și ca Dumnezeu, cauza lui. De aceea, toți sfinții sînt icoanele lui Hristos, -Care e arhetipul și cauza binelui ce se manifestă în toți.

168. Hristos e arhetipul și cauza tuturor celor ce se fac icoane ale Lui, ridicîndu-Se peste timp și fire, pentru că este prin fire, nu prin voință și prin har, deasupra timpului. El e într-adevăr fără mamă și fără început prin nașterea cea nematerială din veci din Tatăl și fără tată, după nașterea -cea de jos, fără de sămînța. Unul si Același e fără tată și fără mamă. Una -din cele

ca unul ce nu încetează de a exista, prin o moarte care pune sfârșit păcatului sau firii, fiindcă e Dumnezeu și dătătorul a toată viața cea după fire și virtute^{169 94}

Dar nu socoti că e lipsit cineva de acest har, când auzi ca numai despre marele Melchisedec a spus Scriptura că îl are. Căci tuturor le-a sădit Dumnezeu în chip natural puterea spre mîntuire, ca fiecare să poată, dacă vrea, să se împărtășească de harul dumnezeiesc și dacă vrea, să nu fie împiedicat să devină Melchisedec și Avraam și Moise și, simplu, să transfere pe toți sfinții în sine, fără să le schimbe numele și locurile, ci imitîndu-le modurile și viețuirea^{170 95}.

Alt înțeles duhovnicesc al lui Melchisedec.

Deci tot cel ce și-a «mortificat mădularele de pe pămînt» (Col., 3, 5) și și-a «stins tot cugetul trupesc» (Rom., 8, 3) și s-a scuturat cu totul de afecțiunea față de trup, prin care iubirea datorată de noi numai lui Dumnezeu se împarte, și și-a tăgăduit toate semnele trupului și ale lumii, pentru harul dumnezeiesc, incit să poată spune cu fericitul Pavel «Cine ne va despărți pe noi de dragostea lui Hristos?» și celelalte (Rom., 8, 35), acela s-a făcut ca marele Melchisedec, fără tată și fără mamă și fără neam, nemaivînd cum să fie ținut sub trup și fire, pentru legătura ce-a cîștigat-o cu Duhul^{171 96}.

Tîlcuire duhovnicească a cuvintelor : «Neavînd nici început, nici sfârșit al vieții».

Iar dacă, pe lingă acestea, s-a tăgăduit și pe sine însuși, «pierzîndu-și sufletul său pentru Mine, îl va afla pe el» (Lc., 9, 24). Adică dacă a părăsit viața de aici cu voile ei, pentru cea mai bună, a dobîndit numai pe Cuvîntul cel viu și lucrător al lui Dumnezeu, Care «străbate prin virtute și cunoștință pînă la despărțitura sufletului și a duhului» (Evr., 4, 12), nemaivînd nimic nepărtaș de prezența Lui. În acest caz s-a făcut fără început și fără sfârșit (Evr., 7, 3), nemaivînd în sine viața mișcătoare vremelnică, ce are început și sfârșit și e tulburată de multe patimi, ci numai pe cea dumnezeiască și veșnică a Cuvîntului sălășluit în sine care nu-și are sfârșitul în nici o moarte¹⁷².

Tîlcuire duhovnicească a cuvintelor : «Rămîne preot în veac».

Iar dacă știe prin atenție multă să și vegheze asupra darului său, îngrijind prin făptuire și contemplație de bunurile mai presus de fire și timp, a devenit și preot perpetuu și veșnic,

două nașteri ale Aceluiași e fără mamă și alta fără tată. Nici una nu e pătată. Nașterea prin mamă nu aduce un subiect temporal pe lume, ci pe Cel născut dinainte de veci.

⁹⁴ 169. Hristos rămîne preot în veac, pentru că nu încetează de a exista prin moartea menită să pună capăt păcatului și firii sau firii din pricina păcatului, ci El folosește moartea spre înviere. Căci fiind Dumnezeu e însuși Dăruitorul vieții celei după fire și al celei după virtute. Oamenii recîștigă prin virtute o viață superioară firii, dar o recîștigă de la Dumnezeu, o recîștigă prin har și o recîștigă deplin după ce o pierd pe cea prin fire, în care prin păcat a intrat moartea.

Hristos are viața în Sine, deci etern, atît după fire cît și după virtute, și dăruiește tuturor viața după fire prin nașterea naturală și viața cea după har prin vir tutea lor, care pe de o parte e produsul efortului lor, pe de alta, al harului. Desigur Hristos a acceptat și El, odată cu firea omenească, moartea; dar a acceptat-o voluntar, căci voluntar a luat firea noastră cea muritoare. El însă nu putea rămîne în moarte, atît pentru că El era și cauza! vieții după fire, cît și a vieții conforme virtuții. Propriu-zis la El viața conformă virtuții e o viață după fire a omului, dar datorită unirii firii omenești cu cea dumnezeiască. El biruiește moartea intrată prin păcat în firea naturală, acceptată de El voluntar. La El moartea nu a devenit involuntară, cum a devenit la om, după ce a ales prin voie păcatul. Deci nu a devenit imposibil de biruit prin voință. În Hristos moartea a putut fi învinsă prin voia Sa care n-a ales păcatul, dar și prin voia divină conformă firii Lui divine. În El moartea a putut fi învinsă prin amîndouă voile, adică prin convergența voii umane cu cea divină sau prin virtutea firii umane și prin firea divină.

⁹⁵ 170. Dumnezeu a sădit în chip natural în fiecare om puterea spre mîntuire, nu în sensul că se poate mîntui prin sine, ci în sensul că o dorește și se poate împărtăși de ea prin har, devenind virtuos; în sensul că poate sta în relație cu Dumnezeu. Ba chiar e făcut fiecare pentru această relație. În el e posibil un cuget al trupului, ca moarte și descompunere pentru trup și pentru spirit. Dar și «cugetul duhului» sau cugetarea cai plăcere la cele ale duhului care produce o bucurie și în mădularele trupului, copleșind senzațiile lui inferioare, «o viață de pace». Deci «cugetarea la cele ale vieții duhovnicești» nu e o uscăciune și o monotonie, ci o bucurie spirituală plină de armonie, nu o plăcere care aduce desfrînare, regrete, tristețe sau plictiseală în ființa noastră. Această viață a duhului care copleșește plăcerile inferioare, producînd o bucurie multiplă și mereu nouă, este iubirea curată față de Hristos și de semenii noștri în Hristos. Cel ce trăiește în această iubire ia devenit fără tată și fără mamă, nemaifînd stăpînit de trup și de fire. În firea omului e sădită trebuința și capacitatea comunicării cu! Dumnezeu, cum e sădită în firea ochiului capacitatea să vadă lumina deosebită de el. Dacă înțelegem prin natura umană o natură închisă în ea însăși, ea nu se poate mîntui. Dar nu acesta e sensul naturii umane. O astfel de natură e bolnavă, atrofiată.

⁹⁶ 171. «Mădularele cele de pe pămînt» nu sînt propriu-zis mădularele trupului, ci senzațiile rele ce se pot manifesta prin ele. Acestea sînt, după sfîntul apostol Pavel : curvia, necurăția, pofia cea rea, lăcomia care este idolatrie (Col., 3, 5). Deci nu se cere o suprimare de mădulare, ci punerea în stare !de nemișcare a senzațiilor de plăcere manifestate prin ele, o copleșire a lor prin simțiri superioare, o transcalificare a lor. Iar «cugetul trupului» (Rom., 8, 6) este același lucru : o cugetare la cele ale trupului, care nu e lipsită de o voluptate inferioară.

bucurându-se mintal de convorbirea cu Dumnezeu ¹⁷³. Și deoarece imită prin neschimbarea voinței în bine pe Cel după fire neschimbat, nu e împiedicat în chip iudaic de moartea cea din păcat să rămână în veci preot și să aducă jertfă de laudă și de mărturisire, slăvind pe Dumnezeu ca Făcător al tuturor și mulțumindu-I cu recunoștință ca Proniatorului și Judecătorului drept al tuturor în altarul dumnezeiesc al cugetării ¹⁷⁴. Din acest altar nu au putere să mănince cei ce slujesc cortului (Evr., 13, 10). Căci nu se pot împărtăși de pînile tainice ale cunoștinței dumnezeiești și de paharul de viață făcător al înțelepciunii cei ce se conformează numai literei și se îndestulează, în vremea mîntuirii, de jertfele patimilor neraționale. Ele vestesc, ce e drept, moartea lui Iisus, prin oprirea de la păcat, dar învierea Lui 'pentru care a primit moartea, nu o mărturisesc prin contemplația minții, luminată întru dreptatea faptelor bune. Căci ei sînt gata să se mortifice trupește, dar nu încep deloc să se facă vii în Duh, sînd încă în picioare cortul lor, deoarece încă nu li s-a arătat calea sfinților prin rațiune și cunoștință, care este Cuvîntul (Rațiunea) lui Dumnezeu care a zis : «Eu sînt calea»· Și nu au dorit să treacă prin contemplație de la cunoașterea Domnului prin făptuire ca Cuvînt (Rațiune) devenit trup, la slava Lui ca a Unuia născut din Tatăl, slava plină de har și adevăr ^{175 97}.

[...]

Tîlcuire duhovnicească a cuvintelor : «Se înnoiesc firile și Dumnezeu Se face om» (Cuv. la Sfînta Lumină, cap. 13, P.G. 36, 348).

Sfinții — care au primit cele mai multe din tainele dumnezeiești de la cei ce au fost următori și slujitori ai Cuvîntului și deci au fost inițiați nemijlocit în cunoștința lucrurilor, întrucît le-a fost transmisă în chip succesiv prin cei dinaintea lor — spun că în !subzistența tuturor celor create se disting cinci împărțiri. Cea dinții din acestea spun că e cea care deosebește firea creată în general, care a primit existența prin facere, de firea necreată. Căci spun că Dumnezeu a făcut din bunătate strălucitoarea ordine a tuturor lucrurilor! de aceea nu-i este acesteia de la sine vădit ce și cum este. Această neștiință care distinge pe creatură de Dumnezeu o consideră semnul deosebirii. Dar ce este aceea ce distinge acestea întreolaltă, în chip natural, incit niciodată nu primesc unirea într-o ființă, neputînd primi una și aceeași rațiune, au lăsat-o nespuse. A doua deosebire e cea prin care toată firea care a luat existență de la Dumnezeu se deosebește în inteligibilă și în sensibilă. A treia e cea prin care firea sensibilă se împarte în cer și pămînt. A patra e cea prin care pămîntul se împarte în rai și lumea locuită. Și a cincea e cea prin care omul care e peste toate, ca un laborator ce ține și leagă toate la un loc „și mijlocește prin sine în chip natural între toate extremitățile tuturor împărțirilor, fiind introdus între făpturi prin facerea din bunătate, se împarte în bărbat și femeie. Căci el are, în chip natural, prin însușirea părților sale de a fi în relație cu toate extremitățile, puterea de unire, prin mijlocirile între toate extremitățile. Prin această putere completîndu-se modul creării prin cauză a celor împărțite, omul avea să facă arătată prin sine marea taină a țintei dumnezeiești: unirea armonioasă a extremităților din făpturi între ele, unire ce înaintează în sus și pe rînd de la cele imediate la cele mai îndepărtate și de la cele mai de jos la cele mai înalte, sfîrșindu-se în Dumnezeu ^{327 98}.

⁹⁷ 172. Cuvîntul sau Rațiunea lui Dumnezeu străbate în toată ființa omului prin virtute și cunoștință, rodindu-le pe acestea. E o străbateră ce se face în timp, nu într-un moment. Cuvîntul lui Dumnezeu stăruind în om, în conștiința lui, străbate rațiunea lui, care se conformează cu rațiunea lui Dumnezeu. Din conștiință ea organizează, raționalizează mișcările trupesti ale omului, apoi luminează înțelegerea lui, străbătînd pînă la urmă tot omul. Cele două rațiuni sînt intim legate, dar rămîn două, cea umană urmînd celei divine, cum cuvîntul lui Dumnezeu leagă de Sine, ca răspuns, cuvîntul nostru, fără să-l anuleze, într-o unire dialogică.

173. Preotul e definit aci ca cel ce se află în convorbire cu Dumnezeu, prin minte. Dacă prin făptuirea devenită virtute și prin contemplație omul a ajuns la convorbirea ou Dumnezeu, adică la starea de preot, această stare o poate păstra perpetuu, avînd grijă prin atenție să rămînă în virtute și contemplație. Tar prin acestea el poartă grijă de bunurile mai presus de fire și de timp. Convorbirea prin gîndire și fapte e modul unirii noastre răspunzătoare cu Dumnezeu. E slujirea noastră preoțească, jertfa noastră cuvîntătoare

⁹⁸ 327. Omul este inelul de legătură între toate părțile deosebite ale realității, căci prin părțile sale stă în relație cu toate părțile realității. Unirea aceasta se înfăptuiește prin om în mod treptat și ea progresa în sus, adică le duce pe toate spre unirea în Dumnezeu. Omul depășește mai întii despărțirea dintre bărbat și femeie și între el și semenii săi (Gal., 3, 28), apoi, între el și lumea sensibilă pe care o transfigurează în sine, începînd cu cea mai apropiată și sfîrșind cu aștrii, apoi între pămîntul locuit și rai, după aceea, deosebirea între el și îngeri și la urmă, între el — cu toată creațiunea adunată în el — și Dumnezeu. Ideea aceasta o afirmase mai întii Atanasie, care văzuse această unire realizată deplin în Hristos. Sfîntul Atanasie spunea : «Cuvîntul, prin Care și în Care la început au fost create toate lucrurile, conduce din nou creațiunea întreagă, care a părăsit

Pentru aceasta a introdus între făpturi ca cel din urmă pe om, ca o legătură naturală ce mijlocește prin părțile sale între extremitățile universului și aduce în sine la unitate cele despărțite după fire printr-o mare distanță. Aceasta, pentru ca omul prin unirea prin care toate le adună la Dumnezeu ca la cauzatorul lor, începînd de la despărțirea sa de mai înainte și înaintînd apoi prin cele de la mijloc, pe rînd și treptat, să ia în Dumnezeu, în Care nu e împărțire, prin unirea cu El, sfîrșitul urcușului înalt săvîrșit prin toate.

Aceasta o face întrucît scutură mai întîi cu totul de la fire, prin afecțiunea atotnepătimașă față de virtutea dumnezeiască, însușirea de bărbat și femeie, care, după rațiunea de mai înainte (κατὰ τὸν προηγουμένον λόγον), nu era legată de planul lui Dumnezeu cu privire la nașterea omului. Prin aceasta se arată și se face, potrivit cu intenția dumnezeiască, numai om, nedespărțit prin numele de bărbat și femeie, conform cu rațiunea după care a fost creat la început, neîmpărțit în secțiunile în care este acum, datorită cunoștinței desăvîrșite a rațiunii sale, după care, precum am zis, a fost creat.

Apoi unind, prin virtutea sa sfîntă, raiul și lumea locuită, face pămîntul unul, ca să nu mai fie pentru el împărțit după deosebirea părților omului, ci mai vîrtos adunat, întrucît omul nu mai suferă nici o ispitire spre vreuna din părțile lui.

După aceea unește cerul și pămîntul, pentru identitatea vieții sale cu îngerii prin virtute, pe cît e cu puțință oamenilor.

Pe urmă face zidirea !sensibilă una și neîmpărțită, nedespărțită pentru el spațial prin distanță, ca unul ce a devenit ușor cu duhul și nereținut la pămînt de nici o povară a trupului și neîmpiedicat în urcușul spre ceruri. Aceasta, datorită desăvîrșitei invizibilități a minții, care se silește sincer spre Dumnezeu și-și face cu înțelepciune drumul înălțării spre El în mod treptat, ca pe o cale de obște, înaintînd de la ceea ce a atins la ceea ce urmează.

Apoi unește, pe lingă acestea, cele inteligibile și cele sensibile prin desăvîrșita egalitate cu îngerii, în cunoștință. Astfel face întreaga creațiune o singură creațiune, nedespărțită pentru el din punct de vedere al cunoașterii și necunoașterii. Căci a dobîndit o știință cunoscătoare (gnostică) a rațiunilor din lucruri, liberă de orice lipsuri întocmai cu a îngerilor, prin care, venind revărsarea nesfîrșit de darnică a înțelepciunii adevărate, se dăruiește drept urmare celor vrednici nemijlocit și în chip curat cunoștința de neînțeles și de netălmăcit despre Dumnezeu.

În sfîrșit, după toate acestea unește prin iubire și firea creată cu cea necreată (o ! minune a iubirii de oameni a lui Dumnezeu față de noi), arătîndu-se una și aceeași prin posesiunea harului ca putere habituală. Ajuns aici, omul se află întreg și în chip integral într-o întrepătrundere cu Dumnezeu întreg, devenit tot ce este și Dumnezeu, afară de identitatea după ființă. El îl are pe Dumnezeu însuși întreg în locul său însuși și agonisește ca premiu atotunic al urcușului pe Dumnezeu însuși ca țintă finală a mișcării celor ce se mișcă și ca stabilitate neclintită și nemișcată a celor purtate spre El, și ca graniță și margine nehotărnicită și nesfîrșită a toată granița și regula și legea, rațiunea și mintea și firea^{328 99}.

mișcarea dată ei de Dumnezeu, și o recompune și o adună. Diviziunile apărute în creație, prin separarea elementelor care erau destinate să țină creația ca un tot și a nu se separa, au fost depășite în Hristos și puterea unificatoare realizată în El exercită o forță unificatoare în toată creația. Prin nașterea Sa din Fecioara, Hristos a depășit contradicția sexelor. În Hristos, spune Apostolul, «nu e bărbat și femeie» (Gal., 3, 28). Prin moartea și învierea Sa a înlăturat separarea între rai și lume apărută după cădere și a deschis neamului omenesc intrarea în raiul interzis, pentru că El însuși Se întoarce după înviere pe pămînt și arată că în El raiul și lumea sînt una. Prin înălțarea la cer unifică cerul și pămîntul și înalță corpul omenesc asumat de El și constituit din aceeași esență și materie. Întrucît S-a înălțat cu sufletul și cu trupul deasupra cetelor îngerești, El a restabilit unirea între lumea sensibilă și inteligibilă și garantează armonia întregii creațiuni» (După J. Meyendorff; *Le Christ dans la théologie byzantine*, Cerf, Paris, 1969, p. 194). Dar sfîntul Maxim insistă asupra însușirilor care-l fac pe om capabil de această forță unificatoare actualizată în Hristos. La fel descrie felul în care se pot realiza prin om depășirile diferitelor diviziuni.

⁹⁹ 328. Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om, pentru că omul e inelul de legătură între toate părțile creațiunii și Dumnezeu. În El se vor aduna toate. Omul are de la început o legătură antologică cu toate și o sete de a desăvîrși această legătură. În el există capacitatea de a fi unit cu toate, de a le aduce pe toate la Dumnezeu, unite cu sine. În aceasta stă demnitatea omului, de preot al creațiunii. În vederea acestei uniri a făpturilor cu Sine, prin om, a adus Dumnezeu creațiunea la existență.

Părțile creațiunii sînt părțile omului. Ele își găsesc unitatea deplină în om. Ele nu sînt un cosmos deplin decît prin om și în om. Nu omul e o parte a cosmosului, d toate părțile cosmosului sînt părți ale omului. Omul nu e un microcosmos, alături de macrocosm sau în cadrul lui, ci cosmosul propriu-zis, întrucît dă o unitate deplină și un sens deplin tuturor părților creației. Părțile creației sînt umane și sînt chemate să fie tot mai actual umanizate. Nu omul e încadrat în vreuna din părțile creației și adaptat ei, ci toate părțile creației sînt încadrate în om și adaptate lui. Creația devine un cosmos în om întrucît e unificată și umanizată deplin în el. Brațele omului sînt mai largi decît toate dimensiunile creației. El e mai cuprinzător decît toată creația

106 a. Omul, după ce a fost creat, nu s-a mișcat în chip natural în jurul Celui nemișcat, ca obîrșie proprie (adică în jurul lui Dumnezeu), ci s-a mișcat, de bunăvoie, contrar firii și fără de minte, în jurul celor de sub el, peste care a fost pus de Dumnezeu să stăpîneasă, abuzînd de puterea naturală dată lui prin creațiune spre unirea celor despărțite, ca mai vîrtos să despartă cele unite ^{328 b 100}. Primejduindu-se astfel, puțin a lipsit ca să se strămute iarăși, în chip jalnic, în neexistență. De aceea se înnoiesc firile și, în chip minunat, Cel cu totul nemișcat

neînsuflețită, ajungînd pînă la Dumnezeu și mijlocind între creație și Dumnezeu. Omul e chemat nu numai să umanizeze creația făcînd-o cosmos, actualizînd întreaga ei frumusețe virtuală, ci să mijlocească îndumnezeirea ei, întrucît o unește intim cu sine; sau ea se îndumnezeiește în om, prin om și pentru om. Omul e cel ce descoperă sensul creației, ca sens care îl completează. Sensul creației e pe măsură omului și el descoperă sensul ei uman și destinația ei mai întîi umană și apoi divină sau teandrică. Sensul deplin al creației îl descoperă omul, dar îl descoperă numai în Dumnezeu.

Acest rol unificator îl are omul pentru că are în el părți comune cu toată creația și pentru că toată contribuie la susținerea lui biologică și la îmbogățirea lui spirituală, deci și pentru că spiritul său e deschis prin ea infinitului dumnezeiesc și caută să adune toate în sine și în acest infinit sau să reverse prin sine infinitul dumnezeiesc peste ea. Spiritul uman are această forță unificatoare pentru că e înrudit cu ea; dar și pentru că se unește cu Duhul dumnezeiesc care le cuprinde pe toate și care dă omului înțelegerea tuturor. În baza puținței de unire a tuturor prin spiritul său, omul este «laboratorul» în care toate sînt adaptate și înarticate în spiritul său și, prin el, în Dumnezeu. Dumnezeu nu are ce face cu cosmosul fără om. El vrea să vadă cosmosul adunat în om, cizelat de om, umanizat și adus Lui prin om, cu pecetea și cu actualizarea pe care i-o dă omul sau vrea să vadă pe om venind în fața Lui, cu tot cosmosul adunat și umanizat în el. Unitatea între om și cosmos și unitatea tuturor lucrurilor din cosmos nu se realizează printr-o simplă legare exterioară, ci printr-o înțelegere, prelucrare și transfigurare a tuturor pe măsura omului în vederea acestei articulări a lor în sine și în Dumnezeu. O pildă ne dă felul cum sînt prelucrate lemnele sau pietrele din care își construiește omul casa, iar în pereții casei sînt așezate ferestrele care se deschid spațiului din afară, prin care îi vine aerul și lumina. Numai omul e deschis și deschide lumea, prin spiritul său, infinitului dumnezeiesc, vîzînd-o ca simbol, numai omul se cere prin relativitatea sa și a lumii să fie împlinit de absolutul divin care nu se mai cere după nimic altceva; și numai el cere această împlinire și pentru lume. Căci numai absolutul divin, care e totodată suprema conștiință și lumină, explică lumea și pe om în calitate de cauză și de scop desăvîrșitor. Numai în Dumnezeu omul participă la absolut și vede și lumea explicată în mod absolut. Desigur, omul cîștigă și el de la lume nu numai lumea de la el, se umple și el de lume, așa cum se luminează lumea prin el. Dar omul are nevoie de lume numai ca drum spre Dumnezeu, ca pregătire pentru înțelegerea lui Dumnezeu. Omul nu se poate opri la lume. Nu lumea îl duce pe om la Dumnezeu, ci omul duce lumea la Dumnezeu. Nu ea îi dă ultimele răspunsuri la întrebările ce i le pune existența și ultimele satisfaceri. Ea îi trezește doar apetituri și întrebări mai adînci prin satisfaceri și răspunsurile parțiale ce i le dă. El trebuie să depășească lumea și ea îl ajută la aceasta prin relativitatea ei. Dar numai el trăiește întrebările și simte nevoia depășirii ei. Lumea pune, dar nu-și pune întrebări. Ea e obiect finit, nu subiect însetat de infinit.

¹⁰⁰ 328 b. Se descriu condițiile pe care trebuie să le îndeplinească omul pentru depășirea diferitelor diviziuni. Prin toate aceste condiții, omul se realizează pe sine însuși și împlinește rolul său de unificare a creației și a acesteia, cu Dumnezeu. Trebuie să devină nepătimaș pentru depășirea contradicției între sexe; trebuie să depășească ispita exercitată de lumea aceasta, adică să depășească ispita divizării egoiste a lumii, pentru a depăși despărțirea ei de rai; trebuie să depășească despărțirile spațiale din lumea sensibilă prin pătrunderea cu duhul la orice distanță. Trebuie să depășească deosebirea între lumea sensibilă și inteligibilă, prin înălțarea continuă de la ceea ce a atins, la ceea ce i se deschide în față (conform epectazelor sfîntului Grigorie de Nyssa), dar și prin transparența ce o cîștigă lumea pentru el. Prin aceasta, devine una cu îngerii în unirea cunoașterii și a necunoașterii trăite a prezenței lui Dumnezeu, care vine după ce s-a depășit cunoașterea rațiunilor creației. Dacă depășirile de mai jos sînt condiționate de eliberarea de patimi, depășirea separării de îngeri vine prin cunoașterea contemplativă a rațiunilor creației și prin cunoașterea mai presus de cunoaștere a lui Dumnezeu, prin trăirea prezenței Lui în sine și în cosmos.

La urmă de tot omul depășește deosebirea creatului de necreat, ajungînd la posesiunea habituală sau definitivă a harului. Pe această treaptă culminantă e întrepătruns întreg cu Dumnezeu întreg, fiind tot ce este și Dumnezeu, afară de identitatea după ființă. Aceasta e starea de iubire deplină în care omul îl are, îl sesizează, îl cunoaște și îl iubește pe Dumnezeu în locul său, dar simte că și Dumnezeu e sălășluit în întregime în sine și îl iubește. Mișcarea lui a ajuns în Dumnezeu la ținta ei finală și la stabilitatea fundamentală și neclintită a unui dialog intim în iubire desăvîrșită, la granița nehotărnicită și la marginea fără margini a viețuirii fericite, a unui dialog și schimb de iubire și de viață, dincolo de care nu se pot ridica mintea și firea prin puterile lor. Căci în Dumnezeu nu mai sînt intervale ca să se treacă de la o graniță atinsă spre altă graniță, de la o margine ajunsă spre altă margine. El e ultima margine nemărginită, pentru că El e infinitatea neîmpărțită și simplă în care totul se are nelimitat, în infinitatea unui dialog de desăvîrșită comunicare și comuniune. Acolo cunoașterea cea mai înaltă e una cu necunoașterea cea mai adîncă.

329. Pînă aici sfîntul Maxim a arătat cum trebuie să se miște omul spre Dumnezeu, adunînd toată creația în sine. Acum arată că întrucît omul nu a activat mișcarea sădită în firea lui spre Dumnezeu, ci a îndreptat-o spre cele inferioare lui, devenind și el ca ele și periclitîndu-se să ajungă pînă la balansarea pe buza inexistenței, Dumnezeu însuși, Cel prin fire nemișcat, Se mișcă spre creatura oare se mișcă prin fire, într-un chip nemișcat mai presus de fire ca s-o ducă și pe ea la nemișcarea în El. În acest sens sfîntul Grigorie de Nazianz a putut vorbi nu numai de o reinnoire a firii create, ci și de un act nou (de o «înnoire») a firii necreate. Pentru concilierea mișcării și a nemișcării în Dumnezeu, gîndirea răsăriteană a recurs la doctrina energiilor necreate. Dumnezeu e nemișcat prin ființă, dar Se mișcă prin energiile Sale. Printr-un asemenea act Dumnezeu Se face om. Prin firea umană restabilită în Sine, Hristos va putea, folosindu-Se acum de mișcarea ei naturală, să readune în Dumnezeu toate, căci în Sine sînt reunificate rațiunile întregii creații. În Hristos omul se unește în Dumnezeu cu semenii săi și cu lumea pe care o penetrează cu spiritul său uman umplut de Dumnezeu.

după fire Se mișcă nemișcat, ca !să zic așa, mai presus de fire, în jurul a ceea ce se mișcă prin fire ; și Dumnezeu Se face om, ca să mîntuiască pe omul cel pierdut. Unind astfel prin Sine însuși părțile naturale sfâșiate ale firii universale în totalitatea ei și rațiunile generale manifestate în părți, prin care se înfăptuiește unirea celor despărțite, împlinește marele sfat al lui Dumnezeu și Tatăl, readunînd (recapitulînd) toate în Sine, cele din cer și cele de pe pămînt. Căci în Sine au fost și create ³²⁹.

Începînd astfel adunarea generală a tuturor în Sine de la dezbinarea din noi, Se face om, avînd pentru noi, ca noi, toate ale noastre fără nici o lipsă, afară de păcat, neavînd nevoie nicidecum spre aceasta de rînduiala naturală a firii. Prin aceasta socotesc că a arătat totodată că poate exista și alt mod preștiut de Dumnezeu pentru înmulțirea oamenilor, dacă primul om păzea porunca și nu se cobora la animalitate, abuzînd de puterile sale. Astfel, a depărtat din fire deosebirea și împărțirea în bărbat și femeie, de care, cum am spus, omul nu ar fi avut poate numaidecît nevoie, căci cele fără de care era poate cu puțință omului să fi existat nu e necesar să persiste pururea. (Căci «în Hristos, spune Apostolul, nu e nici bărbat, nici femeie»). După aceea sfințind lumea noastră locuită prin viețuirea Sa ca om, după moarte intră neîmpiedicat în rai, cum a făgăduit în chip nemincinos tâlharului : «Astăzi vei fi cu Mine în rai». Apoi, deoarece lumea noastră locuită nu mai era pentru El deosebită de rai, după învierea din morți, S-a arătat iarăși în ea pe- trecînd împreună cu ucenicii. Prin aceasta a arătat că pămîntul e unul și neîmpărțit în el însuși, eliberînd rațiunea potrivit căreia nu trebuie să existe diviziunea rezultată din deosebire ³³⁰. Pe urmă prin înălțarea la cer a unit cerul cu pămîntul, căci prin intrarea cu acest trup pămîntesc, de o fire și de o esență cu noi, în cer, a arătat că toată firea sensibilă e una în rațiunea ei mai generală, acoperind astfel în sine nota deosebirii care o diviza. Apoi, pe lingă aceasta, străbătînd prin toate treptele dumnezeiești și inteligibile din cer, cu sufletul și cu trupul, adică cu firea noastră desăvîrșită, a unit cele sensibile și cele inteligibile, arătînd în Sine cu totul neîmpărțită și nedezbinată convergența spre unitate a întregii creațiuni în rațiunea ei atotoriginară și atotgenerală.

Și în sfîrșit, după toate acestea, ajunge la Dumnezeu însuși, cu omenitatea Sa, înfățișîndu-Se adică pentru noi, precum s-a scris, în fața lui Dumnezeu și Tatăl ,ca om, El, Care nu poate să Se despartă niciodată în nici un mod de Dumnezeu. Astfel a împlinit ca om cu fapta și cu adevărul, prin ascultarea neclătită, toate cîte ca Dumnezeu le-a rînduit de mai înainte El însuși să se facă, realizînd tot sfatul lui Dumnezeu și Tatăl în favoarea noastră, care am zădărnicit prin reaua întrebuițare puterea ce ni s-a dat de la început, în chip natural, spre aceasta ³³¹ ¹⁰¹. Mai întîi ne-a unit pe noi cu noi înșine în Sine, prin înlăturarea deosebirii de bărbat și femeie, și în loc de bărbați și femei, în care se observă mai ales modul deosebirii, ne-a arătat numai oameni în sens propriu și adevărat, modelați cu totul după El și purtînd nevătămat și cu totul neîntinat chipul Lui, neatîns în nici un mod de vreo trăsătură a stricăciunii ; și împreună cu noi și pentru noi a îmbrățișat prin cele de la mijloc, ca părți ale Lui, toată creațiunea și a unit în jurul Lui între ele, în chip indisolubil, raiul și lumea locuită, cerul și pămîntul, cele sensibile și cele inteligibile, ca unul ce avea simțire, suflet și minte ca noi. Căci însușindu-Și prin fiecare din acestea, ca prin niște părți, extremitatea înrudită cu fiecare în modul amintit, a recapitulat (a adunat) toate în Sine ³³².

Prin aceasta a arătat că toată creațiunea este una, ca un alt om, împlinindu-se prin convergența părților ei între ele și ținîndu-se toată în ea însăși prin solidaritatea totalității ei

¹⁰¹ 330. Depășirea diferitelor diviziuni și contradicții e o chestiune de putere spirituală ; iar puterea spirituală se activează în sfințenie. În aceasta se depășește contradicția dintre bărbat și femeie prin viața înduhovnicită, nepătimașă; se depășește deosebirea între lumea noastră locuită, și rai, sfințind lumea de aici printr-o viețuire sfințită, lipsită de patimile egoismului și ale alipirii la cele materiale, prin puterea spiritului. Gîndirea patristică nu are nevoie de demitizarea bultmaniană, pentru a se elibera de înțelegerea nespirtuală a realităților spațiale.

331. Unificarea tuturor a realizat-o în numele nostru întîi Hristos ca om. El a restabilit în Sine puterea unificatoare a naturii umane pe care noi o alterasem. Pe treapta cea mai înaltă a unificat umanitatea Sa cu Dumnezeu sau a înfățișat-o pe aceasta plină de toată creațiunea transfigurată în fața lui Dumnezeu și Tatăl. El a realizat unirea tuturor în Sine ca om și unirea Sa ca om cu Dumnezeu, întrucît a ascultat porunca dumnezeiască de a folosi această putere în vederea unificării tuturor în Sine și a Sa cu Dumnezeu, prin rolul conducător recunoscut spiritului (minții). Căci dacă pornirile trupești pătimășe dezbină pe om în el însuși și pe om de toate, spiritul îl unifică în el și cu toate. Dar spiritul face aceasta nu impunînd o stăpînire silnică asupra părților inferioare ale omului și asupra lumii, ci cîștigîndu-le prin forța superioară a purității și a înțelegerii adevăratului rost al omului și al lumii. Contrar origenismului și urmînd lui Hristos omul duce în sine întreaga creațiune la unirea cu Dumnezeu, căci spre aceasta a fost făcută.

ca aceeași substanță sau ca rațiunea unică, simplă, indefinită și nediferențiată a creațiunii din nimic, în baza căreia toată creațiunea poate primi una și aceeași rațiune cu totul indistinctă, ca una ce are pe «nu era» mai bătrîn ca «este»³³³.

Iată ce concluzionează

B) SFÂNTUL CUVIOS NICODIM AGHIORITUL

Apologie pentru însemnarea pusă în cartea Războiul nevăzut despre Doamna noastră Născătoarea de Dumnezeu [...]

La punctul 2. răspund că nu numai toată lumea inteligibilă și sensibilă s-a făcut pentru acest scop, adică pentru Doamna de-Dumnezeu-Născătoarea, iar Doamna de-Dumnezeu-Născătoarea s-a făcut pentru Domnul nostru Iisus Hristos, cum arată aceasta clar și limpede înțeleptul și preateologicul Iosif Vrienios, care zice cuvânt de cuvânt așa: „Și ca să vorbesc concentrat, întreg scopul lumii acesteia, al tuturor elementelor și speciilor întregii creații, și al întregului gen uman, și al tuturor semințiilor lui, al tuturor veacurilor și al tuturor vremurilor este pe de o parte floarea: Stăpâna de-Dumnezeu-Născătoarea, iar pe de altă parte preafrumosul ei rod (zic aceasta după umanitate): Fiul Acesteia Cel Unul-Născut” (Cuv. 2 la Buna Vestire, vol. 2, p. 143). Nu răspund însă zicând numai aceasta, ci, pe lângă acestea, spun că toată lumea inteligibilă și sensibilă a fost precunoscută și prehotărâtă din veac pentru acest scop. De unde se vede aceasta? Din cele ce se vor spune în continuare. Fiindcă dumnezeieștile Scripturi dau mărturie că taina Iconomieii în trup a lui Dumnezeu Cuvântul e începutul tuturor căilor Domnului, că ea este mai întâi decât toate creaturile și că a fost prehotărâtă înaintea prehotărârii tuturor celor mântuiți; iar zicerile Scripturilor prin care se dă mărturie de acestea sunt: „Domnul m-a zidit început al căilor Lui, spre lucrurile Lui”, „înainte de veac m-a întemeiat pe mine” [Pr. 8, 22-23]; „Care este chip al Dumnezeului nevăzut, mai întâi născut decât toată zidirea” [Col. 1, 15], (Vezi că nu a spus aici simplu „decât „zidirea”, ci „decât toată zidirea”, adică și cea inteligibilă, și cea sensibilă); și aceasta: „pe cei pe care i-a precunoscut, pe aceștia i-a și prehotărât să fie conform chipului [icoanei] Fiului Său, ca să fie El întâi-născut între mulți frați” [Rm. 8, 29].

Cu dumnezeieștile Scripturi conglăsuiesc și mulți din dumnezeieștii Părinți, care tâlcuind zicerile de mai sus („Domnul m-a zidit...” și „mai întâi născut decât toată zidirea”), zic că acestea se înțeleg despre Iisus Hristos, nu după divinitate, fiindcă, întrucât este Dumnezeu, ca Unul ce este de-o-ființă și împreună-veșnic cu Tatăl, nici nu a fost zidit de Dumnezeu, nici nu e cea dintâi dintre zidiri, cum blasfemia Arie, ci se înțelege după umanitatea Lui, pe care, adică, Dumnezeu a precunoscut-o înaintea oricărui alt lucru, ca început al hotărârilor Lui dumnezeiești și veșnice, ca fiind cea dintâi dintre toate făpturile; Părinții aceștia sunt Marele Atanasie (Contra arienilor, cuv. III și IV), Chirii al Alexandriei (Tezaurule IV, 4, 6 și 8) și dumnezeiescul Augustin (Despre Treime, cartea I).

Iar că prehotărârea lui Hristos e începutul prehotărârii tuturor celor mântuiți dă mărturie Apostolul care zice mai sus: „pe aceștia i-a prehotărât să fie conform chipului [icoanei] Fiului Său” și mărturisește împreună cu el și Oikoumenos, care tâlcuiește această zicere: „ceea ce este Fiul lui Dumnezeu după fire în întrupare (adică sfânt și fără de păcat) aceasta s-au făcut și ei după har, iar chip [icoană] a lui Dumnezeu numește iconomia și trupul Lui de aici”. Că acest chip [icoană] este acesta – ca fiind viața în sfințire și petrecerea fără de prihană față de orice lucru – l-a tâlcuit și Chiril al Alexandriei, citat de Oikoumenos, și Koresios, care expune mai larg această dogmă în cartea despre prehotărâre [predestinare].

Zice însă și de-Dumnezeu-purtătorul Maxim despre dumnezeiasca întrupare în cel de-al 60-lea răspuns la nedumeririle biblice ale lui Talasie acestea: „Aceasta este taina cea mare și ascunsă, acesta e sfârșitul fericit pentru care s-au alcătuit toate, acesta e scopul dumnezeiesc gândit înainte de începutul ființelor, pe care definindu-l, spunem că este un sfârșit mai-dinainte cugetat, pentru care sunt toate, iar el pentru nici unul. Spre acest sfârșit privind, a adus Dumnezeu la existență ființa tuturor celor ce sunt. Acesta este capătul proniei și al celor proniate, după care la Dumnezeu este recapitularea tuturor celor făcute de El. Aceasta este taina care circumscrie toate veacurile și arată sfatul cel mare al lui Dumnezeu cel suprainfinit, și care preexistă de infinite ori infinit înaintea veacurilor, sfat al cărui Vestitor [înger] s-a

făcut Însuși Cuvântul lui Dumnezeu, făcându-se om după ființă și, dacă ne este îngăduit a zice, făcând descoperit însuși «adâncul cel mai lăuntric al Bunătății Tatălui și arătând în El sfârșitul pentru care și-au luat cu înțelepciune începutul existenței celei făcute». Auzi cum pentru această taină au fost precunoscute, prehotărâte și s-au făcut toate, iar ea n-a fost precunoscută, prehotărâtă și nici nu s-a făcut pentru nici un sfârșit [tel]?¹⁰²

Sfântul Cuvios Maxim Mărturisitorul păcatul firii, păcatul voirii.

“Și a zidit turnuri peste unghiuri“. Unghiuri poate a numit Scriptura diferitele uniri dintre făpturile despărțite, care s-au realizat prin Hristos (5). Căci El a unit pe om înlăturând tainic în duh, deosebirea dintre bărbat și femeie, întrucât a eliberat în amândoi rațiunea firii de caracteristicile crescute din patimi.²⁹⁸ A unit apoi pământul, înlăturând deosebirea dintre paradisul sensibil și pământul pe care-l locuim.²⁹⁹ A unit de asemenea pământul cu cerul, arătând astfel firea lucrurilor sensibile ca una singură ce gravitează spre ea însăși. A unit iarăși cele sensibile cu cele inteligibile, dovedind că și firea celor create este una singură, aflându-se într-o strânsă legătură printr-o oarecare rațiune tainică, în sfârșit a unit într-un mod și după o rațiune mai presus de fire toată firea creată cu Creatorul. Și peste fiecare din aceste uniuni sau unghiuri a zidit turnurile întărite ale dogmelor dumnezeiești, care să le susțină și să le lege strâns (6).

298 *Τὸν ἐν τοῖς πάθεσιν ἰδιωματόν*. Rațiunea firii umane e aceeași în bărbat și femeie. Dar patimile au greșit pe ea caracteristici deosebite în bărbat și femeie. De aceste caracteristici provenite din patimi curăță Hristos rațiunea firii omenești, arătând-o la fel în bărbat și femeie. Dar această uniformizare se realizează numai în duh, adică numai dacă se copleșește în ei viața trupească - a simțirii - prin duhul care s-a deschis în adâncul lor prin Duhul dumnezeiesc și-a inundat toată existența lor. În duh bărbatul și femeia sunt la fel, numai trupul cu simțirile corespunzătoare îi diferențiază.

299 Pământul acesta poate redeveni prin viață noastră curată și prin buna înțelegere dintre oameni paradisul sensibil, care a fost la început. Nu o graniță geografică desparte paradisul original de pământul ce-l locuim, ci granița păcatului. Prin Hristos pământul a redevenit un paradis în potență și deci în dezvoltare, așa cum în om s-a inaugurat ordinea învierii.¹⁰³

2. CINE ESTE VREDNIC, CINE ESTE NEVREDNIC

A) NU SE POT ÎMPĂRTĂȘI DECÂT CEI VREDNICI, CEI NEVREDNICI SE VATĂMĂ (PREOȚII SE OSÂNDESC DACĂ NU I-AU CERCETAT/REFUZAT)

††

963. -împărtășirea, cuminizarea sau euharistia este împreunarea cu Hristos prin gustare, a însuși trupul și sângele Domnului (Matei 26,19-30, Ioan 6,32-58). Omul trebuie să se ispitească pe sine pregătindu-se prin spovedanie curată și împlinirea canonisirii (I Cor. 11, 28; II Cor. 13, 5) și numai dacă duhovnicul îi va da voie poate să guste din Sfânta Euharistie. Cei nevrednici mănincă și bea întru osîndă (I Cor. 11-27-32) iar cei ce duc o viață imorală și disprețuiesc prin indiferență această taină, speculînd-o ca Iuda, prin înșelăciuni de tot felul, va intra satana în ei (Ioan 13, 27). De aceea duhovnicul trebuie să fie cu mare grijă în aprecierea celor vrednici. în caz că cineva nu mai poate vorbi și nici nu este nimeni care să mărturisească, prin garanția sufletului său (Ex. 32, 32; Rom. 9,1-5) cum că cel ce este gata de moarte, este om credincios și s-a spovedit în cursul anului și a dorit să se împărtășească nu poate să i se dea euharistia, aruncînd mărgăritarele înaintea porcilor (Matei 7,6). Cel mai mare păcătos, dacă pe patul de moarte se spovedește plîngînd cu amar (Matei 27,75) asemenea cu tîlharul de pe cruce (Luca 23, 40-43) poate fi împărtășit. în caz de însănătoșire își urmează canonisirea (I ec. 13; Grigore de Nissa 5).

¹⁰² <<http://www.parohiacopou.ro/apologia-sfantului-nicodim-aghioritul-privitoare-la-maica-domnului>>, miercuri, 27 aprilie 2016

¹⁰³ Pr. Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, Volumul IX, Ed. cit., p. 199.

964. - "Credem că în taina Sinteii Euharistii... este Domnul nostru Iisus Hristos, cu adevărat prezent și real, încât după sfințirea pînii și a vinului, adică, pînea se schimbă, se transfințează, se preface, se transformă cu adevărat în trupul Domnului care s-a născut în Betleem din Sfânta Fecioară Măria, s-a botezat în Jordan, a pățimit, s-a îngropat și a înviat a treia zi" ... iar vinul se preface și se transfințează cu adevărat în însuși sîngele Domnului care a curs din Cel răstignit pe cruce pentru viața lumii (Matei 26, 26-28; Ioan 6, 51)... încă credem că trupul și sîngele cel nestricăcios al Domnului se dă în același chip și preoților și mirenilor, adică sub amîndouă formele și intră în stomacul celor ce se împărtășesc, evlavioși și neevlavioși. Numai că pentru cei evlavioși și vrednici le aduce iertare de păcate și viață veșnică iar celor neevlavioși și nevrednici le aduce osîndă și muncă veșnică". Cine învață altfel, este anatematizat de Biserica". -Pavăza Ort. Dec. XVII.

966. - "Niciunul dintre episcopi, prezbiteri sau diaconi, împărtășind cu prea curata cuminecătură, să nu ceară bani sau alt oarecare lucru de la cel ce se împărtășește, căci harul nu se vinde și sfințenia Duhului nu se dă cu bani, iar celor vrednici de acest dar, se cuvine a li se da fără viclesugul cîștigului (Matei 10,8; F. Ap. 20,23-35). Iar dacă s-ar afla cineva dintre clerici că cere ceva de la cel pe care-l împărtășește cu Sfîntă Euharistie, să se caterisească, ca un rîvnitor al rătăcirii și al răutății lui Simon vrăjitorul" (F. Ap. 8,18-22). VI ec. 23.

967. - "Nimeni dintre mireni să nu se împărtășească cu de la sine putere cu Sfintele Taine (cum făceau unii voievozi) fiind de față episcopul, prezbiterul sau diaconul. Iar cel ce ar îndrăzni să facă așa ceva, să se afurisească pe o săptămînă ca cel ce lucrează împotriva celor rînduite, învățîndu-se ca să nu cugete mai presus de cele ce i se cuvine a cugeta" (Deut. 8,14; II Cor. 26,16-21; Rom. 12, 3; 13, 2). -VI ec. 58. [...]

986. - "Preotul care va pricea pe orice om fie mic, fie mare, tînăr sau bătrîn, pînă ce nu va lua știre despre dînsul de la duhovnicul său de este destoinic sau nu, unul ca acesta să se gonească de la preoție, adică să se pocăiască cinci ani, iar dacă din neglijență va greși și va pricea, chiar dacă va fi cucon mic, șapte ani să aibă pocanie". -PBG, 35 [...]

990. - "Mulți se împărtășesc cu această jertfă odată pe an, mulți de două, alții mai des și către toți aceștia se îndreaptă cuvîntul nostru. Dar nu numai către cei de față ci și către cei ce sînt în pustietăți, căci aceștia fac acest lucru odată pe an și de mai multe ori, la doi ani. Deci care trebuiesc lăudați, cei ce se împărtășesc odată sau mai de multe ori pe an ? Nu voi lăuda nici pe cei ce se împărtășesc odată, nici pe cei de mai multe ori, ci numai pe cei ce se împărtășesc cu conștiință curată și a căror viață este neprihănită. Pe unii ca aceștia totdeauna îi vom lăuda, iar cei ce nu sînt curați, să nu se apropie de Sfînta împărtășanie, fiindcă aceștia primesc asupra lor judecată și osîndă..." , -Sf. Ioan Hrisostom, Evrei, Omilia XVII.

991. - "Să nu se bizuie numai pe post acela ce a făcut păcate fără a se îndrepta. Cel ce n-a postit, poate fi iertat cînd a făcut-o din pricina vreunei slăbiciuni a trupului, însă acela care nu și-a îndreptat greșelile, cu neputință, este să-și găsească vreun motiv pentru iertarea sa... Cel ce curvește și hulește cele sfinte, nu se poate împărtăși; precum și cel ce are dușman și-ți ține neîncetată ură, nu se poate apropia de Sfînta împărtășanie" (Matei 6,12; 5, 23-24; Efes. 4, 26). Sf. I. Hrisostom-D. Statui XX, 1. [...]

998. - "La Liturghie nu numai cei vii, ci și cei morți se împărtășesc duhovnicește și nevăzut, după făgăduința Domnului (Luca 14,15; 22,30; Matei 7,11) căci și sufletele celor adormiți au pe Preotul cel veșnic, Carele le face toate acestea și care împarte și acelora dintre cei vii, care se împărtășesc cu adevărat. Căci nu toți cei cărora le dă preotul se împărtășesc cu adevărat, ci numai aceia care le dă însuși Hristos. Căci preotul împărtășește într-adevăr pe toți cei ce vin la împărtășire. Hristos însă, numai pe cei vrednici de împărtășire. De aici se vede că săvîrșitorul tainei și sfințitorul sufletelor, atît ale viilor cît și ale morților este numai Mîntuitorul însuși". N. Cabasila, TDL, XLII.¹⁰⁴

B) CEI NEVREDNICI PENTRU A LI SE SCOATE MIRIDE (PREOȚII SE OSÂNDESC DACĂ NU I-AU CERCETAT/REFUZAT)

1201. - "Miridele sau părțile sînt în locul și reprezintă fața celor ce aduc prescurile în Biserică pentru a li se face împreunare cu Hristos. **Drept aceea, câți fac păcate la arătare și**

¹⁰⁴ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

nu se pocăiesc, nu trebuie a le primi prescurile niciunuia. Nici ale femeilor care au bărbați eretici sau păgâni, măcar că ar fi și credincioase și pravoslavnice, iar lumânări de ceară și untdelemn, când aduc aceste femei, se primesc întru nădejdea mântuirii lor. Se fac paraclise și rugăciuni pentru ele și li se poruncește să dea și milostenii, iar liturghii pentru ele. Să nu se facă, nici miride să se scoată și nici să se împărtășească cu sfintele taine decât numai la sfârșitul vieții lor, când vor muri să se facă maslu și alte slujbe. In vremea vieții lor să le dea numai aghiasmă și anaforă, încă și acestea să le ia în anumite timpuri, ca să mărturisească că sînt credincioase și iau acelea pentru nădejdea mântuirii lor și mai ales să nu cadă întru deznădejde și să se întoarcă la sfințire și credință și să nu meargă de tot la pieirea sufletească și lepădare de lege” -ILT, 161 (S. Tes. IX, 47).

1202. - “De se va întâmpla să se verse sfintele mai înainte de Vohodul mare, atunci preotul să ia și să facă a doua proscomidie, obârșind deplin și să zică și molitva proscomidiei, de aceea, atunci să înceapă dumnezeiasca Liturghie, de acolo de unde s-a întâmplat de s-a vărsat sfintele și să o obârșească de tot și să se pricestuiască dumnezeieștilor taine și să facă otpust” ... -ILT, 164.

1203. - “Iar de se va întâmpla să mănânce dumnezeiescul agneț șoarece sau altă jiganie și preotul nu va vedea, atunci trebuie să facă altă proscomidie, de va fi mai înainte de Vohodul cel mare, iar preotul să se spovedească de păcatul său la arhiereul său și arhiereul să-l canonisească, iar să nu-i ia darul și canonul lui este să-l oprești cită vreme de se va fi întâmplat a se face acel lucru din lenea lui. Iar de va fi nevoie de preot și se va întâmpla în postul mare sau la Crăciun, sau la Bobotează sau la alte zile mari, ca să nu se oprească lucrul lui Dumnezeu, atunci să n-aibă preotul canon de opreală ci numai post, milostenie, molitvă și rugăciune” -ILT, 164.

1204. - “Iar sfintele care se vor vărsa, cade-se preotului să le adune într-un vas curat și să le bage unde se spală când se vor pricestui dumnezeieștile taine sau într-alt loc sfânt să le acopere, să nu se calce sau să se necinstească în uit chip; de se va întâmpla a prinde acea spurcăciune, carele a mâncat dumnezeiescul agneț, atunci să-l îngroape în pământ”. -ILT, 164.

1205. - “Iar de va cădea steluța de pe disc, să fie oprit de a nu se pricestui 40 de zile, mai ales când vor cădea și miridele”.

“De se va întâmpla să se strice cinstitele daruri, atît cît să nu poală preotul să le potrivească, acele sfinte să nu le arză nici să le arunce în apă, ci să bage vin dulce într-însele și să le potrivească”, -ILT, 165.

1206. - “La jertfelnic, înlăuntru, trebuie să ai loc necălcat într-o parte, să fie săpat și înfrumusețat ca să te speli, dacă vei face liturghie și după spălare, ferește să nu cadă sau să pice afară din spălătoare și să se calce cele sfinte, că apoi va fi mare muncă sufletului tău” -ILT, 165.

1207. - “La jertfelnic, oamenii mireni să nu intre, nici muieri mirene, iar călugărița intră să curețe” -ILT, 165.

1208. - “Preotul niciodată să nu înceapă liturghia fără grămătic (cântăreț) nici fără cel semnat de preoție, iar de va face aceasta întru nebunia lui să se pocăiască patru ani; iar de va sluji cu fată sau cu muiere să se pocăiască 12 ani” -PRG, 47.

1209. - “Orice preot dacă va cânta liturghie și nu se va pricestui cu sfânta taină, gândindu-se că este ne destoinic avînd ceva pe cuget, de un lucru oarecare cum va ști însuși acela, unii ca aceia să se scoată din preoție trei ani, că de se va ști pe sine ne destoinic de sfânta pricestanie, dar cum să-și bată joc de Sfîntul Trup și Cinstitul Sânge al Domnului nostru Iisus Hristos să intre să slujească în ziua cînd este ne destoinic” -PRG, 149 (131).

1210. - “Preotul cînd taie sfîntul agneț și va cădea dintr-însul o fărămiturică, să facă 200 de metanii... Cine nu va feri sfîntul agneț, ci-l va gusta șoarecii sau îl va sfărîma, post 40 de zile” ...

...” De va cânta preotul liturghie și va uita să potrivească sfintele daruri, să le socotească pînă dimineața și să le potrivească pe dânsule” -PRG, 149 (131).

1211. - “Însă miridele nu se schimbă nici în Trupul Stăpânului, nici în trupul sfinților, ci sînt numai (simboale) daruri, prinoase și jertfe prin sine după urmarea Stăpânului, pe numele acestora duse Lui și cu lucrarea de sfințire a tainelor, cu unirea și împreunarea sfințită, dau sfințenia și celor pentru care se aduc” (Ioan 15,14-15; 17,8-12). s. Tes. IV, 94.

1212. - "Trebuie a se ști că la cuminecarea sfințelor taine, preotul să nu ia din miride, ci din Trupul Stăpânului ca să cuminece pe cei care vin spre dânsul, căci măcar că toate s-au făcut una, prin unirea preacuratului sânge și de se va cumineca cineva cu miride, se împărtășește sângelui celui stăpânesc, dar de vreme ce trebuie a se cumineca tot credinciosul din trupul și sângele lui Hristos, preotul trebuie a lua cu lingurița trupul și sângele Stăpânului și a da celui ce vine la dânsul" -S.Tes. IV, 94.

1213. -**Prescurile care se aduc pentru jertfă de către credincioșii care păcătuiesc la arătare, nu li se cade, fie cum, a le primi de către preoți. Ci mai întâi să se ceară de la dânsii pocăință, că cu mirida ce se aduce se face împărtășire și pe cei ce sînt nevrednici, nu trebuie a-i împărtăși jertfei.** Știu că și într-aceasta vor murmura unii zicînd: "Cum zicem să iasă cei chemați, nefiind cei chemați în Biserică?" "Deci precum într-altele se înșală neștiind Scripturile și nici tainele Bisericii, ci și întru aceasta de asemenea rătăcesc. Plinirea sînt cei chemați în Biserică, - **întîi pruncii credincioșilor cei nebotezați, care născându-se și citindu-se sfințele rugăciuni, nefăcându-se încă credincioși, nici desăvârșiți cu botezul, cei chemați se numesc**". "Pentru dânsii pururea ne rugăm. Iar și la sfințele păresimi, pentru cei pregătiți pentru sfânta luminare, cerere și rugăciuni facem. **Iar a doua avem pe cei ținuți de păgâni care țin credința în mâinile lor, iar cuget au ca să se îndepărteze de la păgâni și să vină către Biserică. Cei chemați sînt și cei ce au venit și nu s-au pecetluit cu dumnezeiescul mir. Iar al treilea cei chemați avem pe cei ce au căzut în păcate sau într-alt oarecare păcat mare, pe care nu se cade a-i împărtăși cu dumnezeieștile taine, ci pot să asculte numai dumnezeieștile cuvinte. Aceasta s-a făcut mai pe urmă cu iubirea de oameni a părinților. Că mai înainte precum zic canoanele se scoteau afară și aceștia**" -S. Tes. p. 261.

1214. - "Apoi se aduc lui Dumnezeu și miride, una întru cinstea Maicii Domnului iar celelalte pentru sfinți și altele pentru credincioșii cei vii și cei adormiți. Deci este întrebarea: ce putere au miridele? Și care se schimbă în Trupul Stăpânului? **Și la ce folosesc acelora pentru care se aduc? Deși este cuvântul de la părinți care a ajuns și pînă la noi: cum că miridele care se aduc, fac multă folosință, căci reprezintă fața acelora pentru care se aduc și este jertfa adusă lui Dumnezeu pentru dânsii precum zice preotul cînd ele se aduc "Primește Doamne jertfa aceasta..."**" -S. Tes. VII, p. 268.

1215. - "Unele miride sînt aduse întru cinstea și slava sfinților înălțarea vredniciei și dumnezeieștii lumini, iar cele pentru credincioși, adică pentru cei adormiți, pentru iertarea păcatelor și întru unirea dumnezeiescului dar. Iar celor vii numai dacă își vor îndrepta viața cu pocăință le este spre izbăvirea de răutăți, spre iertarea păcatelor și întru nădejdea vieții de veci, pentru că și sfinților li se face înălțare prin sfânta liturghie și credincioșilor pentru că s-a zis că li se dă în dar dumnezeiasca milă" -S.Tes. VII, p. 268.

1216. - "Cu cît este de mare folosul miridelor cînd se aduc pentru cei vrednici, cu atît este mai păgubitor cînd se aduc pentru cei nevrednici încît e cu neputință oamenilor a avea deplină vrednicie. Căci mirida care se aduce pentru cineva punându-se aproape de dumnezeiescul agneț, cînd se slujește acela îndată se face trupul lui Hristos, dar și dânsa se împărtășește sfințirii... Iar punîndu-se în potir se unește cu sfințele. Drept aceea și sufletul aceluia pentru care s-a adus îi dă dar, deci se face împărtășire gînditoare și dacă este pentru cei ce petrec în cucernicie sau pentru cei ce au făcut păcate și s-au pocăit precum am zis, omul primește cu sufletul nevăzut împărtășirea Duhului Sfânt. De multe ori credinciosul află și folosul cel trupesc precum am înțeles. Iar dacă este cineva care lucrează păcatul și de la dânsul nu se depanează nicidecum, fiind nevrednic de cuminecătură, jertfa cea pentru dânsul i se va întoarce întru osîndă" -s. Tes. VII, p. 268.

1217. - "Drept aceea trebuie a se gîndi preotul, a nu lua prescura de la fiecare, nici să aducă miridă pentru unii ca aceștia, care lucrează păcatul fără rușine, ca nu cumva și el împreună cu dânsii să se osîndească. Dintr-aceasta urmează și ispitele și scârbele căci pentru aceasta zice: "Mulți sînt între voi neputincioși și bolnavi și mulți mor" (I Cor. 11, 30). "Facă-se rugăciunea lui întru păcat... Pomenească-se fărădelegea părinților lui înaintea Domnului și păcatul maicii lui să nu se șteargă" (Ps. 108,13-14). -s.Tcs.vn, p. 269.'

1218. - "în fața unor lucruri așa de mari preotul este dator să ia aminte de sine însuși, după cum este scris (în Scriptură și în canoane) și să fie cu multă băgare de seamă pe cît se va putea. Căci dacă aceasta este trebuincioasă pentru alții, cu atît mai mult i se cere pentru el însuși,

fiindcă ce mănâncă și bea cu nevrednicie, adică cuminecându-se, mănâncă și bea osândă pentru sine (I Cor. II, 29), cu mai vârtos pentru preotul care slujește Liturghie cu neglijență și nevrednicie” s. Tes. vil, P. 269.

1219. - “Pentru aceasta, din toate puterile să luăm seama cei ce sîntem preoți, ca să ne nevoim în tot chipul spre curăție, să nu ținem minte răul, dar să crească smerenia în sufletele noastre, căci acestea sînt lucrurile jertfite de noi pentru noi, pentru că și în veacul de acum cu vrednicie făcându-ne lui părtași, să ne învrednicim împărtășirii lui celei spuse și veșnice” -s. Tes. II, p. 269.

1220. - “Iar liturghii să se facă numai după ce se va părăsi păcătosul de păcate și se va pocăi cu osârdie, căci mirida va fi întru osândă, cînd se va duce pentru cel ce face păcatul; precum și cel ce se cuminecă cu nevrednicie întru osândă lui și mănâncă și bea, precum zice Pavel, astfel va avea osândă și acela pentru care se aduce mirida fără de vrednicie, cînd nu se părăsește de păcate sau de face praznic lui Dumnezeu și sfinților Lui” -s. Tes. IX, 72.

1221. - “Mireanul care va sluji ca preot, fără a fi hirotonisit se afurisește definitiv, împreună cu cei care l-au ajutat” -Trebnic p. 256.

1222. - “Preotul care va vărsa sfintele taine cu voia sa se caterisește, iar cel ce le va vărsa fără voie, se afurisește pe șase luni. Va rade bine pământul sau va lua scândura sau pânza unde au fost vărsate și le va arde cu foc, iar cenușa o va turna în spălătorul proscomidiei. Piatra se va arde jar și-n spin, cenușa se va strînge și se va da în spălător” -Trebnic p. 257.

1223. - “Preacurvind și care va face curvie pe față, de nu se va părăsi să nu se primească în Sfânta Biserică și nici să scoală preotul la sfânta proscomidie miridă pentru dânsul, că osândă este lui aceasta”. Molitfelnic.¹⁰⁵

C) PĂCATUL VOIRII, PĂCATUL FIRII

Iată ce ne învață despre aceasta Dumnezeiescul Maxim Mărturisitorul:

Corupându-se mai întâi libera alegere a rațiunii naturale a lui Adam, a corupt împreună cu ea și firea, care a pierdut harul nepătimirii și așa s-a ivit păcatul (1). Așadar căderea voinței de la bine la rău este cea dintâi și cea mai vrednică de osândă. A doua întâmplată din pricina celei dintâi, este mutarea firii de la nesticăciune la stricăciune, mutare ce nu poate fi osândită. Căci două păcate s-au ivit în protopărinte, prin călcarea poruncii dumnezeiești: unul vrednic de osândă și unul care nu poate fi osândit, având drept cauză pe cel vrednic de osândă. Cel dintâi este al hotărârii libere, care a lepădat binele cu voia, iar al doilea al firii, care a lepădat fără voie, din pricina hotărârii libere, nemurirea (2). Această stricăciune și alterare a firii, produsă una din alta, voind Domnul și Dumnezeu nostru s-o îndrepteze a luat toată firea și astfel a avut și El, în firea luată, trăsătura pătimitoare, împodobită cu nesticăciunea voii libere (3). Și așa a devenit prin fire, din pricina

268 II Cor. 5, 21.

174

Sfântul Maxim Mărturisitorul

trăsăturii pătimitoare, păcat, de dragul nostru, dar necunoscând păcatul din aplecarea voii, datorită statorniciei neschimbabile a voii Sale libere, El a îndreptat trăsătura pătimitoare a firii prin nesticăciunea voii Sale libere, făcând din sfârșitul trăsăturii pătimitoare a firii, adică din moarte, începutul prefacerii spre nesticăciunea cea după fire (4). Și precum printr-un om, care și-a mutat de bună voie libera alegere de la bine, s-a săvârșit în toți oamenii prefacerea firii din nesticăcioasă în stricăcioasă, la fel printr-un om, Iisus Hristos, care nu și-a mutat libera alegere de la bine, s-a săvârșit în toți oamenii restabilirea firii din starea de stricăciune în cea de nesticăciune.

¹⁰⁵ Ierom. Nicodim SACHELARIE, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Ploputului, Jud. Prahova, ³1999.

2. *Păcatul firii, zice că este moartea, prin care încetăm de a mai fi, chiar dacă nu vrem; iar păcatul voinței alegerea celor contrare firii, prin care refuzăm cu voia de a fi fericiți.*¹⁰⁶

D) NEVREDNICIA FIRII

O avem toți, din zămislire, mai puțin Hristos care S-a zămislit prin Feciorie, din Pururea Fecioara fără plăcerea trupeză a împreunării, deci și fără păcatul firii (strămoșesc). El și-a asumat această trăsătură pătimitoare doar de dragul nostru, pentru a ne-o vindeca prin neclintirea voinței Sale de la bine.

Noi toți ceilalți, zămislindu-ne prin împreunarea trupeză a părinților am moștenit o fire stricată de păcatul strămoșesc, astfel că firea a devenit nevrednică pentru a se mai uni cu Dumnezeu, până când nu a fost învrednicită de Hristos pentru aceasta prin Sfânta lui Jertfă, punând în moartea Sa începutul vieții noastre pe care ne-o transmite prin credință și harul Sfântului Duh ce ni se dă prin Sfintele Taine.

Hristos a dat firii omenești puterea vindecării prin patimile Sale. Prin înfrânare a biruit robia poftei, prin răbdare pe cea a mâniei, prin cuvânt robia neștiinței și prin moartea din dragoste pentru noi robia egoismului care ne omora. Din înfricoșătoarea Sa iubire ne-a întărit libertatea firii, făcând-o veșnică indiferent de alegerea noastră.

Celor care nu-L vor le-a dăruit din învierea Sa puterea de a învia și ei cu trupurile păstrându-și alegerea cea nefericită (care este moartea cea veșnică sau starea de nălucire întunecată a egoismului înveșnicit). Celor care Îl doresc le-a dăruit Sfântul Botez care le restaurează firea prin îmbrăcarea în Hristos și-i ajută să dobândească învierea cea fericită (sau starea de Jertfă ca unire și identitate în har cu Viața Sfintei Treimi), dacă Îl lasă pe Hristos să lucreze în ei prin poruncile Lui.

Astfel că cine dorește să se unească cu Dumnezeu are nevoie să se unească după har cu Hristos Dumnezeu-Omul prin Sfintele Taine, fiindcă numai în Persoana lui Dumnezeiască s-au unit ipostatic cele două firi Dumnezeiască și omenească (fără despărțire, fără împărțire, fără amestecare, fără de schimbare).

Cei care se Botează cu adevărat (în Sfânta Biserică Ortodoxă de Răsărit) capătă astfel vindecarea firii, fiind învredniciți prin voire (acceptarea credinței și botezului Ortodox) ca să fie învredniciți și după fire să se face părtași prin har ai dumnezeieștii firi, în mod culminant prin Sfânta Euharistie. Făcându-se părtași patimilor lui Hristos se fac părtași slavei învierii Lui.

1Pe 4:13 Ci pentru că vă faceți părtași patimilor lui Hristos, bucurați-vă; ca și întru arătarea slavei lui să vă bucurați, veselindu-vă.

2Pe 1:4 Prin care cele scumpe și mari fâgăduințe s'au dăruit nouă; ca prin acestea să vă faceți părtași dumnezeieștii firi, fugind de stricăciunea poftelor din lume.

Dar această voire nu trebuie să fie doar momentană la Sfântul Botez. Dacă vor cu adevărat, trebuie să renunțe nu rar, nu des, ci continuu sau neîncetat la omul cel vechi.

Rom 6:3 Au nu știți că toți câți în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat? 4 Deci ne-am îngropat cu El, în moarte, prin botez, pentru ca, precum Hristos a înviat din morți, prin slava Tatălui, așa să umblăm și noi întru înnoirea vieții; 5 Căci dacă am fost altoiți pe El prin asemănarea morții Lui, atunci vom fi părtași și ai învierii Lui, 6 Cunoșcând aceasta, că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu El, ca să se nimicească trupul păcatului, pentru a nu mai fi robi ai păcatului. 7 Căci Cel care a murit a fost curățit de păcat. 8 Iar dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom și viețui împreună cu El, 9 Știind că Hristos, înviat din morți, nu mai moare. Moartea nu mai are stăpânire asupra Lui. 10 Căci ce a murit, a murit păcatului o dată pentru totdeauna, iar ce trăiește, trăiește lui Dumnezeu. 11 Așa și voi, socotiți-vă că sunteți morți păcatului, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru. 12 Deci să nu împărățescă păcatul în trupul vostru cel muritor, ca să vă supuneți poftelor lui; 13 Nici să nu puneți mădularele voastre ca arme ale nedreptății în slujba păcatului, ci, înfățișați-vă pe voi lui Dumnezeu, ca vii, sculați din morți, și mădularele voastre ca arme ale dreptății lui Dumnezeu. 14 Căci păcatul nu va avea stăpânire asupra voastră, fiindcă nu sunteți sub lege, ci sub har. 15 Oare, atunci să păcătuim fiindcă nu suntem sub lege, ci sub har? Nicidecum! 16 Au nu știți că celui ce vă dați spre ascultare robi, sunteți robi aceluia căruia vă supuneți: fie ai păcatului spre moarte, fie ai ascultării spre dreptate? 17 Mulțumim însă lui Dumnezeu, că (deși) erați robi ai păcatului, v-ați supus din toată inima dreptarului învătăturii căreia ați fost încredințați, 18 Și izbăvindu-vă de păcat, v-ați făcut robi ai dreptății.

¹⁰⁶ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Sfântul Maxim MĂRTURISITORUL, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, , 42005, Vol. III.

19 Omenește vorbesc, pentru slăbiciunea trupului vostru. - Căci precum ați făcut mădularele voastre roabe necurăției și fărădelegii, spre fărădelege, tot așa faceți acum mădularele voastre roabe dreptății, spre sfințire. 20 Căci atunci, când erați robi ai păcatului, erați liberi față de dreptate. 21 Deci ce roadă aveți atunci? Roade de care acum vă e rușine; pentru că sfârșitul aceloră este moartea. 22 Dar acum, izbăviți fiind de păcat și robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveți roada voastră spre sfințire, iar sfârșitul, viață veșnică. 23 Pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică, în Hristos Iisus, Domnul nostru.

Așadar, pentru a putea să ne unim întotdeauna cu Hristos prin Sfintele Taine, trebuie să ne unim neîncetat cu El prin pocăință (sau schimbarea minții cea înțeleghătoare – scara cea adevărată a raiului), jertfindu-ne pururea voința prin minte (înclinând-o neîncetat spre Dumnezeu cu ajutorul poruncilor), la mireasma cea negrăită a rugăciunii, pe altarul inimii.

Iată cât de frumos descrie această nevrednicie a firii căzute chiar...

(1) Maica Domnului!

Al patrulea cu greu s-a lăsat convins să ne vorbească. Ne povestea despre un om care mergea regulat la biserică, participând la sfintele slujbe, dar nu se împărtășea. La sfârșitul slujbei, când alții se împărtășeau, ar fi vrut și el să se împărtășească, dar se socotea nevrednic și păcătos. Stând mai deoparte și privind la icoana Maicii Domnului a văzut-o vie, iar ea, uitându-se cu blândețe la el, i-a zis: „De ce nu te împărtășești?”. „Preasfântă Stăpână, sunt nevrednic”, a răspuns el. Atunci Stăpâna i-a zis: „Vrednici nu vom fi niciodată, du-te și te împărtășește...”. Spunând acestea, tânărul a început să plângă în hohote și, așezându-se într-un colț, a rămas acolo, continuându-și pocăința.¹⁰⁷

Mai mult, aici exprimă Maica Domnului o altă taină: firea omenească primește în dar Sfânta Împărtășanie, indiferent de strădania noastră. Nu pentru vreun merit ne mântuim sau ne împărtășim. Ci, lucrându-ne pocăința doar ne deschidem și lăsăm pe Dumnezeu să ne dăruiască mântuirea, adică părtașia cu dumnezeiasca fire.

79. *Domnul, vrând să arate că toată porunca trebuie împlinită, pe de altă parte că înfierea s'a dăruit oamenilor în sângele Său, zice: „Când veți face cele poruncite vouă, ziceți că robi netrebnci suntem și ceea ce am fost datori să facem, aceea am făcut”.1 De aceea împărăția Cerurilor nu este plata faptelor, ci harul Stăpânului gătit slugilor credincioase. Iar sluga nu cere slobozirea ca plată, ci mulțumește, ca un îndatorat, și o primește după har.*

1 I Timotei 4, 8.

' Mt. 5, 8.

61

Isihie Sinaitul

[...]

Iar către sufletul care nu pricepea cum va putea să nască pe Hristos prin virtuți mărețe, i-a zis: „Duhul Sfânt va veni peste tine”.4 Iar unde este Duhul Sfânt de față, să nu cauți înlănțuirea și legea firii și a obiceiului. Căci Duhul cel sfânt și închinat este atotputernic și pe cele nefăcute și le face ție, ca să te minunezi.

* II Tes. 1, 5.

4 Lc. 1, 35.

1 Ps. 9, 18.

3 Is, 49, 18.

Filocalia

150.¹⁰⁸

(2) Sfântul și Marele Prooroc Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului

Mat 11:11 Adevărat zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul; totuși cel mai mic în împărăția cerurilor este mai mare decât el.

¹⁰⁷ <http://munteleathos.com/Pagina/Afisare/Povestiri_Duhovnicesti>, vineri, 18 martie 2016.

¹⁰⁸ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, Ed. Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, Vol. IV.

Mat 3:11 Eu unul vă botez cu apă spre pocăință, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine; Lui nu sunt vrednic să-I duc încălțăminte; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt și cu foc.

(3) Nimeni în afară de Hristos

Apo 5:1

Cartea cu șapte peceți este dată Mielului. Mielul este lăudat cu cântări cerești.

Am văzut apoi, în mâna dreaptă a Celui ce ședea pe tron, o carte scrisă înăuntru și pe dos, pecetluită cu șapte peceți.

Apo 5:2 Și am văzut un înger puternic, care striga cu glas mare: Cine este vrednic să deschidă cartea și să desfacă toate pecețile ei?

Apo 5:3 Dar nimeni în cer, nici pe pământ, nici sub pământ nu putea să deschidă cartea, nici să se uite în ea.

Apo 5:4 Și am plâns mult, fiindcă nimeni n-a fost găsit vrednic să deschidă cartea, nici să se uite în ea.

Apo 5:5 Și unul dintre bătrâni mi-a zis: Nu plânge. Iată, a biruit leul din seminția lui Iuda, rădăcina lui David, ca să deschidă cartea și cele șapte peceți ale ei.

Apo 5:6 Și am văzut, la mijloc, între tron și cele patru ființe și în mijlocul bătrânilor, stând un Miel, ca înjunghiat, și care avea șapte coarne și șapte ochi, care sunt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pământul.

Apo 5:7 Și a venit și a luat cartea, din dreapta Celui ce ședea pe tron.

Apo 5:8 Și când a luat cartea, cele patru ființe și cei douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului, având fiecare alăută și cupe de aur pline cu tămâie care sunt rugăciunile sfinților.

Apo 5:9 Și cântau o cântare nouă, zicând: Vrednic ești să ieși cartea și să deschizi pecețile ei, fiindcă ai fost înjunghiat și ai răscumpărat lui Dumnezeu, cu sângele Tău, oameni din toată seminția și limba și poporul și neamul;

Apo 5:10 Și I-ai făcut Dumnezeului nostru împărăție și preoți, și vor împărăți pe pământ.

Apo 5:11 Și am văzut și am auzit glas de îngeri mulți, de jur împrejurul tronului și al ființelor și al bătrânilor, și era numărul lor zeci de mii de zeci de mii și mii de mii,

Apo 5:12 Zicând cu glas mare: Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea și bogăția și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvântarea.

Apo 5:13 Și toată făptura care este în cer și pe pământ și sub pământ și în mare și toate câte sunt în acestea le-am auzit, zicând: Celui ce șade pe tron și Mielului fie binecuvântarea și cinstea și slava și puterea, în vecii vecilor!

Apo 5:14 Și cele patru ființe ziceau: Amin! Iar bătrânii căzură și se închinară.

E) NEVREDNICIA VOIRII

Dacă nevrednicia firii ne-a vindecat-o Hristos prin răstignire, înviere și înălțare, și noi ne-o însușim prin Sfântul Botez, nevrednicia voirii trebuie să ne-o vindecăm noi înșine (dacă vrem) prin împreună lucrarea cu harul Sfântului Duh prin pocăință încununată în spovedanie (al doilea botez), pentru a obține golirea de sine.

Despre aceasta vorbesc mai pe larg Sfintele Canoane. Ele ne învață cine este vrednic cu voirea și cine nu ca să se împărtășească. Dar nu numai atât. Chiar dacă cineva este vrednic să se împărtășească după Sfintele Canoane, dacă nu se pregătește corespunzător voia lui trândavă îl face nevrednic de Sfânta Împărtășanie. Și dacă se pregătește și nu se spovedește sau se și spovedește, dar i se pare că este vrednic de împărtășanie, însăși această credință este o neștiință care îl întunecă și îl face nevrednic.

Iar de se va înălța cu gândul său, socotindu-se că el nu este atins de păcate spurcate pentru că nu a căzut nici într-un păcat trupesc și lumesc, de va socoti că este cu totul curat și vrednic totdeauna de împărtășirea Sfintelor Taine, iar pe altul care știe că are vreo cădere îl socotește

nevrednic de Sfintele Taine, unul ca acela, cu asemenea gând înalt și fără smerenie, este nevrednic și necurat și urât lui Dumnezeu și merge în pierzare și curăția lui nu-i va folosi, neavând smerenie! Cu mult mai plăcut și mai iubit este lui Dumnezeu păcătosul smerit decât dreptul mândru!¹⁰⁹

Căci patima mândriei constă în două neștiințe. Iar aceste două neștiințe împreunându-se, dau o cugetare confuză. Căci numai acela este mândru, care ignoră atât ajutorul dumnezeiesc cât și neputința omenească. Deci mândria este lipsa cunoștinței de Dumnezeu și de om. Căci prin negarea celor două extreme ia ființă o afirmare mincinoasă.¹¹⁰

Iar mândria este un păcat de moarte, dacă nu o spovedim și nu luptăm până la moarte împotriva ei. Cum ar putea cineva ce face păcate de moarte să se împărtășească cu Sfintele Taine fără a se spovedi? Dacă face așa desigur că nu se împărtășește cu Hristos ci cu boala, moartea și osânda...

De aceea se lasă duhovnicului decizia, ca omul să se golească de hâda părere de sine și să Îl lase astfel pe Hristos să intre umplându-l cu harul Lui prin icoana cea vie numită preot.

Dar să nu uităm! Și duhovnicii au duhovnicii lor...

3. IERARHIA BISERICESCĂ ȘI SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE

Rânduiala Sfintei Liturghii și, deci, și a Sfintei împărtășanii este diferită în istoria Sfintei Biserici, datorită contextelor și stării credincioșilor diferite. Acest lucru îl sesizează chiar Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul.

CANONUL 19

Se cuvine mai întâi osebit după voroavele episcopilor, a se săvârși și rugăciunea celor ce se catehisesc, și după ce vor ieși cei ce se catehisesc, să se facă rugăciunea celor ce sunt întru pocăință, și venind aceștia sub mână, și ducându-se, așa să se facă trei rugăciuni ale credincioșilor, una cea întâi, prin tăcere, iar a doua, și a treia, prin glăsuire să se plinească. Apoi așa pacea să se dea. Și după ce prezbiterii vor da episcopului pacea, atunci mirenii să-și dea pacea. Și așa sfânta proaducere (prosfora) să se săvârșească. Și numai singur celor ierosiți să le fie slobod a intra la Jertfelnic, și a se împărtăși.

TĂLCUIRE

Și rânduiala, și urmarea dumnezeieștii Liturghii alt fel a fost în vremurile vechi osebită de cea de acum. Precum se arată din canonul acesta. Că zice, că în vremea sfințitei lucrări, după ce întâi vor face episcopii învățătură, să se facă rugăciunea celor ce se catehisesc, a nebotezaților (care și acum se zice la dumnezeieștile Liturghii ale marelui Vasilie, și a lui Hrisostom) și după ce aceștia vor ieși din Biserică, să se facă rugăciunea celor botezați, dar pentru păcatele ce au făcut, sunt în pocăință, pe a căroră capete să se pună și mâna preotului. Pentru care vezi la canonul 14 al sinodului 1 (această rugăciune acum nu se zice), și după ce și aceștia vor ieși, să se facă trei rugăciuni ale celor credincioși, cea întâi în taină, iar celelalte două, în glas (iar acum numai două ale credincioșilor se zic, și acestea în taină, precum se văd în Liturghiile arătate); iar după ce și acestea se vor aduna, să se dea pacea, adică, să se facă sărutarea iereilor cu episcopul, și mirenilor cu mirenii, adică a bărbaților cu bărbații, și a femeilor cu femeile (după apostoleștile așezămături, cap 57 cartea 2). Care sărutare se numește pace, pentru că este semn al dragostei, și al păcii. Și după ce toate acestea se vor isprăvi, să se facă prefacerea dumnezeieștilor Taine, și așa, cei ierosiți numai să aibă voie a se împărtăși în Sfințitul Altar, iar mirenii adică afară de Altar.²⁸¹

²⁸¹ Fiindcă cuvântul este pentru Liturghie, însemnăm aici cinci oarecare, pe care trebuie a le ști creștinii, și mai ales preoții. 1. Îndată ce va lua vreme preotul ca să liturghisească, trebuie toți creștinii să nu șadă afară de Biserică și se bârfească, ci să intre în lăuntru, și să citească ceasurile până va proscomidi preotul. 2. După ce va proscomidi, și va pomeni numele

¹⁰⁹ Sfântul Cuvios Ioan DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL, *Hrană duhovnicească*, Ed. Lumină din lumină, București, ²2006, p. 260.

¹¹⁰ Pr. Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, *Filocalia*, Volumul III, Ed. cit., p. 326.

ce este dator, trebuie să bată dinlăuntru, ca să audă dinafară creștinii. Și ieșind de prin strane, și stând cu capetele goale, fiecare să pomenească în taină numele născătorilor, și ale rudelor lui. Iar preotul din lăuntru, altă să nu zică atunci, ci pomenește Doamne. Pomenește Doamne. până vor sfârși toți numele ce au. 3. preoții nu trebuie să blagoslovească cu mâna, nici proscomidia la rugăciunea ei, nici scaunul cel de sus. Ci numai să arate către ele, precum aceasta însemnează și canonul 12 al Sfântului Nichifor. 4. Preoții când liturghisesc Liturghia marelui Vasilie, trebuie în ceasul prefacerii și ale sfințirii dumnezeieștilor Taine, să nu zică, prefăcându-le cu Duhul tău cel Sfânt. Căci aceasta este adăogire a oarecărui prost de învățătură și îndrăzneți. Care împotrivindu-se latinilor, a luat cuvintele acestea de la Liturghia lui Hrisostom și le-a pus la Liturghia marelui Vasilie. Că nici în cele vechi de mână scrise Liturghii se găsesc acestea, precum cu multă silință s-a cercetat. Ci nici după alcătuire au loc acolo acest fel de cuvinte. 5. Și cea mai de pe urmă, dau știre că tetradiile (caietele sau filadele) cele mai vechi și cărțile Liturghiilor, în vremea sfințirii dumnezeieștilor Taine, aceasta nu o au: „Doamne ceta ce pe prea Sfântul tău Duh”, nici stihurile, ci îndată după ce zice: „Și trimite pe Duhul tău cel Sfânt peste noi, și peste darurile acestea ce sunt puse înainte.” Au pe: „Și fă adică Pâinea aceasta” și celelalte; că oarecare mai noi au adaos oarecum pentru evlavie (troparul și condacul pogorării Duhului Sfânt, și stihurile) care nici loc au acolo, iar de voiește cineva a le zice de obicei trăgându-se, zică-le înaintea rugăciunii acesteia: „Încă aducem Ție cuvântătoare slujirea aceasta”.

320 PIDALION

CANONUL 22

Nu se cuvine slujitorul a purta orarion, nici ușile a părăsi.

TĂLCUIRE

Nu se cade slujitorul, și ușierul Bisericii să poarte orar, nici ușile bărbaților celor ce se catehiesc, și a celor ce se pocăiesc să le lase în vremea dumnezeieștii Liturghii, ci să le păzească cu întărire. Și aceasta însemnează și ceea ce se strigă de diacon: „Ușile, Ușile cu înțelepciune să luăm aminte.”

A) ÎN BISERICA PRIMARĂ

¹Spunem deci că treptele celor ce se curățesc sunt mulțimea celor excluși de la lucrări sfințitoare [catehumenii – catehumeni propriu-zisi, care se învățau dreapta credință, fotizumeni, ce se pregăteau pentru Sfântul Botez– și energumenii – plângători, ascultători, căzători și stătători], *de care am amintit înainte. Una e cea pregătită de diaconi prin cuvintele de moșire spre nașterea și modelarea spre viață; alta cea care e reeducată spre viața din care au căzut, prin învățatura bunelor cuvinte; alta e cea a celor aduși prin căderi contrare la o stare de nebarbăție și sunt întăriți prin cuvinte de putere dătătoare; alta e cea mutată la lucrări sfințite de la cele rele; în sfârșit, o alta e cea mutată, dar care încă nu se află neclintită în chip sfânt în deprinderile dumnezeiești. Acestea sunt treptele ce se curățesc de către lucrarea de moșire și de către puterea curățitoare diaconească. Acestea le săvârșesc diaconii prin puterile date treptei lor în preoție, spre a face ca acele grupuri curățite în mod desăvârșit să se strămute la înțelegerea luminătoare a sfințelor slujbe atotluminose și la împărtășirea de ele.*

§2

Treapta de mijloc este cea contemplativă, care participă în toată curăția, pe măsura ei, la unele lucrări sfințitoare.

Ea e predată preoților spre a o lumina (boteza). Căci este, precum socotesc, vădit că treapta celor curățiți de toată pata necurată și cu mintea statornicită în curăție neclintită, se strămută printr-o lucrare sfântă la depinderea și puterea contemplativă (văzătoare) și se împărtășește de simboalele atotdumnezeiești potrivite ei, umplându-se, în vederile (contemplațiile) și împărtășirile ei, de toata sfânta bucurie înaripată de dragostea dumnezeiască spre cunoașterea lor, pe măsura puterilor lor de a se înălța. Acestea o numesc treapta poporului sfânt, ca una ce după ce a trecut prin toată curăția, s-a învrednicit de vederea și împărtășirea, pe cât este cu putință, de atotluminatele Taine.

§3

Iar cea mai înălțată treaptă a tuturor celor ce se desăvârșesc este ordinul sfânt al monahilor. care s-a ridicat la toată curăția și la toată puterea și la desăvârșita curăție a

lucrărilor lor. El se bucură de vederea și împărtășirea spirituală și e călăuzit de puterile desăvârșitoare ale ierarhilor. Și învățat de luminile îndumnezeitoare și de tradițiile ierarhice, înțelege ierurgiile sfintelor lucrări ce le vede săvârșite cu el și prin sfânta lor cunoaștere este înălțat, pe măsura Lui, la cea mai desăvârșită desăvârșire.

De aceea dumnezeieștii noștri conducători au învrednicit pe ei de numiri sfinte, numindu-i pe unii tămăduitori (terapeuți), pe alții monahi, de la slujirea curată a lui Dumnezeu și de la lucrarea lor vindecătoare și de la viața neîmpărțită și unitară, care-i unifică pe ei în sfintele concentrări ale celor împărțite într-o monadă asemănătoare celei dumnezeiești și într-o desăvârșire de Dumnezeu iubitoare. Pentru aceea sfânta rânduială le-a dăruit lor harul desăvârșitor și i-a învrednicit nu de-o sfințire ierarhică care se dăruiește numai treptelor preoțești ci de ierurgia ce se săvârșește de către preoții cuvioși, ca desăvârșire ierarhică de al doilea grad.

[...]

De aceea și treptelor preoțești, la sfințirile prin care se introduc în desăvârșirea lor, spre dăruirile lor prea sfinte, li se dă împărtășirea de prea sfânta Euharistie de către ierarh, care le-a introdus în treapta desăvârșirii lor. Aceasta arată nu numai că împărtășirea de Tainele dumnezeiești (obârșiei dumnezeiești) este fapta de căpetenie a fiecărei împărtășiri ierarhice, ci și că toate treptele preoțești se împărtășesc și de darul comuniunii celei atotdumnezeiești pe măsura înălțimii și desăvârșirii îndumnezeirii fiecăreia din ele. Conchidem, deci, că sfintele lucrări desăvârșitoare sunt curățirea, iluminarea și desăvârșirea iar diaconii sunt treapta curățitoare, preoții, cea luminătoare, iar ierarhii, cea desăvârșitoare. Iar treapta ce se curățește e nepărtașă de sfințita vedere și de împărtășire, ca una ce se curățește încă; treapta văzătoare (contemplativă) este poporul sfințit; iar treapta desăvârșită e cea a monahilor singolari. Astfel, ierarhia noastră alcătuită în chip sfânt din treptele rânduite de Dumnezeu, e la fel cu ierarhiile cerești, arătând în oameni trăsăturile imitării de Dumnezeu și ale asemănării cu El.

Sfântul Dionisie AREOPAGITUL, *Opere complete*, Ed. Paideia, București, 1996, pp. 94-96.

Vedem așadar că nici pe vremea Sfinților Apostol nu se împărtășeau cu toții, ci doar cei care făceau parte din treapta contemplativă și cea desăvârșită. Adică cei care trecuseră de faza de curățire. Ceilalți nu se împărtășeau de loc, nici măcar cei din ceata care încă nu se află neclintită în chip sfânt în deprinderile dumnezeiești!

Numai cei de la treapta contemplativă se puteau împărtăși:

că treapta celor curățiți de toată pata necurată și cu mintea statornicită în curăție neclintită, se strămută printr-o lucrare sfântă la depinderea și puterea contemplativă (văzătoare) și se împărtășește de simboalele atotdumnezeiești potrivite ei, umplându-se, în vederile (contemplațiile) și împărtășirile ei, de toata sfânta bucurie înaripată de dragostea dumnezeiască spre cunoașterea lor, pe măsura puterilor lor de a se înălța. Acestea o numesc treapta poporului sfânt, ca una ce după ce a trecut prin toată curăția, s-a învrednicit de vederea și împărtășirea, pe cât este cu putință, de atotluminatele Taine.

Această stare de minte statornicită în curăție neclintită (cu alte cuvinte cei care nu se clintesc cu mintea de la Hristos) este caracteristica poporului Sfânt căruia i se zice: „Sfintele Sfinților”, învrednicit de vederea și împărtășirea cu Sfintele Taine!

Azi cine poate susține că face parte din treapta contemplativă? Cine zice așa, precis nu are smerită cugetare, ci păcatul de moarte al mândriei care îl face și mai nevrednic de Sfânta Împărtășanie. Cu alte cuvinte, în realitate, noi ne împărtășim azi doar prin dezlegarea duhovnicului, ca să nu deznădăjduim (să nu ne prindă „lupul cel înțeleghător”).

B) PE VREMEA SFÂNTULUI SINOD 1 ECUMENIC

CANONUL 11

Pentru cei ce au călcat credința fără de silă sau fără de luarea averilor sau fără primejdie sau ceva de acest fel, care s-au făcut sub stăpânirea lui Lichinie, au socotit sinodul, deși au fost nevrednici de iubire de oameni, însă să se milostivească spre ei. Deci câți cu adevărat se vor căi, trei ani vor face ca niște credincioși între cei ascultători, și șapte ani vor cădea jos. Iar doi ani fără proaducere se vor împărtăși cu poporul de rugăciuni.

[Ancira, can. 6; Petru, can. 2; Vasilie, can. 73, 81; Grigorie, can. 2]

TĂLCUIRE

Alte canoane pentru cei ce de multa silă, și de mare nevoie se lepădau de credință vorbesc, iar canonul acesta vorbește pentru cei ce fără de nevoie se leapădă, zicând: Cei ce au călcat credința cea în Hristos fără de oarecare nevoie sau primejdie, s-au lipsirea averilor lor, care au fost cei ce erau în vremile tiranului Lichinie. Aceștia zic, măcar că erau în vremile nevrednici de iubirea de oameni, și de sincatavasis (conpogorământ), s-au părut însă sinodului să arate milă spre dânșii. Deci câți cu adevărat, și din inimă, dar nu cu fățărnicie, și cu minciună, se căiesc pentru păcatul ce au făcut, aceștia trei ani vor face între ascultători. Adică vor sta în pridvor înaintea sfintelor și împărăteștilor porți ale Bisericii, pentru ca să asculte dumnezeieștile Scripturi, până ce va zice diaconul câți sunteți catihindu-vă ieșiți, după aceasta să iasă. Iar doi ani vor cădea jos, adică vor intra în Biserică, și vor sta în partea cea din urmă a amvonului; să iasă însă și aceștia împreună cu cei ce se catihisesc, când zice diaconul, câți sunteți catihisindu-vă ieșiți. Iar doi ani se vor împărtăși întru rugăciuni împreună cu norodul. Adică vor sta împreună cu cei credincioși să se roage, și să nu iasă cu cei ce se catihisesc, fără însă a se împărtăși cu dumnezeieștile Taine, până ce se vor sfârși acei doi ani.

125 Însemnează, că în vremea goanelor câți rămăneau statornici în credința lui Hristos, în de obște se numeau stătători. Care se împărțeau în două, în mărturisitori, și mucenici. Și mărturisitori se ziceau, cei ce luau feluri de chinuri pentru mărturisirea lui Hristos, și nu se omorau. Iar mucenici, cei ce mureau în temnițe și în munci. Iar câți dimpotrivă nu stăruiau în credința lui Hristos, se numeau căzuți sau greșiți sau călcători, spre deosebirea de cei stătători. Care se despărțeau în patru rânduieli. Cei întâi se numeau cei ce jertfiseră, pentru că au jertfit idolilor sau au mâncat jertfă idolească. Cei al doilea care au tămâiat, pentru că au tămâiat idoli. Cei al treilea libelatici, pentru că da libel, adică în scris mărturisea, că nu sunt creștini sau și cumpăra acest fel de mărturie de la eparhul că au jertfit. Și cei al patrulea, vânzători, care temându-se de gonaci vindeau Sfînțitele cărți ale creștinilor spre a se arde. (Adolf Labiul din Bisericeasca Istorie cartea 2 cap 3).

CANOANELE SINODULUI 1 119

II. CANONUL 12

Iar cei ce vor fi chemați de har, și pornirea cea întâi arătând, și brâiele lepădând, iar după acestea, la a loruși borătură se vor întoarce, ca căinii, încât unii și arginți a da, și cu beneficii spre a isprăvi, ca iarăși să se ostășească, aceștia, zece ani să cadă, după vremea de trei ani a ascultării. Peste toate acestea, se cuvine a cerceta buna voință a lor, și felul căinței. Căci câți cu frică, și cu lacrimi, și cu răbdare, și cu faceri de bine, își vor arăta întoarcere cu lucrul și nu cu chipul, aceștia plinind vremea hotărâtă a ascultării, după cuviință se vor împărtăși de rugăciuni, împreună cu a fi slobod episcopului, a socoti și ceva mai iubitor de oameni pentru dânșii. Iar câți cu nebăgare de seamă au adus, și au socotit că le ajunge lor spre întoarcere, chipul intrării în Biserică, numai decât plinească vremea.

[Petru, can. 9, 11; Sinod 6, can. 102; Ancira, can. 2, 5, 7; Laodiceea, can. 1, 2; Vasilie, can. 2, 3, 74, 84; Grigorie, can. 4, 5, 7, 8]

TĂLCUIRE

Și canonul acesta pentru ostașii creștini, se vede că vorbește, care se aflau în anii lui Lichinie, și rânduieste așa: câți ostași creștini, chemându-se, și imputernicindu-se de dumnezeiescul Har, au arătat mai întâi vitejie și pornirea spre mucenicie, și brâiele le-au aruncat, semne fiind a ostășiei lor; iar după aceasta s-au întors ca căinii la borătura loruși, adică s-au căit, și s-au lepădat de credință. Încât unii dintr-înșii și bani au dat, și cu beneficii, adică cu feluri de daruri, au dobândit iarăși ostășia cea dintâi, aceștia zic, după ce vor face trei ani în locul ascultătorilor, să facă, și zece ani încă în locul celor ce cad. Adică, să intre în Biserică, și să iasă împreună cu cei ce se catehiesc. Însă peste toate acestea arhiereul, și duhovnicescul părinte, se cuvine să cerceteze voința unora ca acestora, și felul, și așezarea căinței lor¹²⁶. Căci, câți cu frica lui Dumnezeu se pocăiesc, și cu lacrimi și cu umilință fac pe Dumnezeu milostiv, și rabdă chinuiri, și fac faceri de bine, milostenii adică, și alte bunătăți. Și în scurt a zice, se pocăiesc cu adevărat și curat, și nu cu fățărnicie, și numai întru arătare. Aceștia, zic, după ce vor împlini acei trei ani cu ascultătorii, după dreptate roagă-se împreună

cu cei credincioși, și din Biserică să nu iasă. Și pe lângă conpogorământul acesta, este slobod arhiereului a arăta pentru dânșii încă mai multă iubire de oameni, și milostivire. Iar câți cu nebăgare de seamă și cu lenevire se pocăiesc, și socotesc că este îndestul spre pocăință a intra în Biserică după arătare împreună cu cei ce cad, și să iasă iarăși cu cei ce se catehiesc. Aceștia zic, plinească, și acei trei ani ai ascultării, și acei zece ani întregi ai căderii.127

126 Pentru aceasta dumnezeiescul Hrisostom (cuvântul 2 pentru preoție) zice aceste: „Nu se cade după măsura păcatelor să pună păstorul și certările. Ci să socotească, și proeresul păcătoșilor, nu cumva vrând a cârpi, pe cea ruptă, mai rău să o rupă, și silindu-se să îndrepteze pe cel căzut, mai mult să-l doboare. Că cei neputincioși după proeresis (adică după mai-nainte alegere și voința) de se vor certa câte puțin, vor putea, de nu desăvârșit, dar măcar în parte a se izbăvi de păcate și de patimi; iar dacă deodată de va da cineva toate cuviincioasele certări și canonisiri, îi va lipsi și de cea puțină îndreptare, ce o putea lua. Și iarăși: Multă înțelepciune trebuie să aibă păstorul, și mii de ochi, ca să vadă din toate părțile deprinderea sufletului. Pentru că precum unii, neputând suferi asprimea canonului, se fac tari în cerbice, și sărind cad în deznădăjduire. Așa iarăși dimpotrivă, sunt unii care pentru că nu au luat canon potrivit păcatelor lor, se lenevesc, și mai răi se fac, și se îndeamnă a păcătui mai mult. Pentru aceasta în vremea patriarhului Luca, un episcop canonisind prea în puțină vreme pe un ostaș, ce făcuse ucidere de bună voie, și dându-i în scris nevinovățirea lui, s-a învinovățit de sinod pentru pogorământul acesta covârșitor, ce a făcut; iar episcopul, a adus spre mărturie canonul acesta al sinodului acestuia. Însă a auzit de la sinodul acela, că arhiereilor s-a dat voie să adaoge sau să împuțineze certările canoanelor, nu însă și să facă covârșitoare și necercetată conpogorâre. Apoi pe ucigașul ostaș sinodul l-a supus certărilor canoanelor, iar pe episcopul l-au pedepsit cu oprirea arhieriei întru atât a rânduită vreme.

120 PIDALION

CANONUL 13

Iar pentru cei ce călătoresc (din viață) vechea și canoniceasca lege se va păzi și acum, încât, de se călătorește vreunul, de merindele cele mai de urmă și prea de nevoie, să nu se lipsească. Iar dacă cel deznădăjduit, și poate s-a împărțășit, va rămâne iarăși între cei vii, fie împreună cu cei ce se împărțășesc de singură rugăciunea. Iar de obște, și pentru oricare ar călători din (viață), cerându-se a se împărțăși de Euharistie, episcopul cu cercetare împărțășească-l din proșfora (proaducere).

TĂLCUIRE

După ce dumnezeieștii Părinți aceștia au rânduit despre certare, și cu ce chip, și în câtă vreme se cuvine a fi neîmpărțășii cei ce s-au lepădat de Hristos. În canonul acesta rânduiesc, căci câți dintre unii ca aceștia, se primejduiesc să moară, la aceștia să se păzească și canoniceasca lege (care se socotește a fi canonul 6 al sinodului din Ancira, mai vechi fiind decât acest I sinod ecumenic). Încât, oricare se va deznădăjdui spre moarte, să nu se lipsească de cea de săvârșit, și mai de pe urmă, și prea de nevoie merindă pentru călătoria aceea și înstrăinarea, care este împărțășirea dumnezeieștilor Taine128. Însă dacă acesta ce s-a hotărât de moarte, și s-a împărțășit cu sfințele Taine, se va însănătoși iarăși, acesta să stea numai cu cei credincioși, și să se roage împreună, nu însă și să se împărțășească. Iar Valsamon zice, că unul ca acesta, pentru care vorbește canonul acesta, fiindcă se află în locul celor ce împreună stau, pentru aceasta și întru același iarăși i se poruncește a rămâne. Iar de a fost în locul ascultătorilor, iarăși întru acela a rămâne. Și în de obște, în canonul acela în care se află fiecare când se primejduia mai-nainte de împărțășire, se cade a se întoarce iarăși la acela după împărțășire. Și pentru ca să zicem cu canon cuprinzător și obștesc, fieștecărui om (creștin) adică ce se primejduiește spre moarte, și cere a se împărțăși cu dumnezeiasca Euharistie, episcopul sau și duhovnicescul părinte, cu cercare, să-l împărțășească pe el cu dumnezeieștile Taine.

127 Însemnează că în canonul acesta se păzesc acele două ce marele Vasile în canonul al 3-lea al său le pomenește. „Adică obiceiul, și forma, scumpătatea, și mărginirea. Obiceiul adică, și forma, sunt acei trei ani ai ascultării, și cei zece ai căderii. Iar scumpătatea și mărginirea sunt lacrimile, și suferirea relei pătimiri, facerile de bine, și de obște pocăința cea

adevărată și curată. Și la cei ce au primit scumpătatea, s-a făcut pogorământ a împlini numai cei trei ani ai căderii. Iar la cei ce aceasta nu au primit, nici un pogorământ li s-au făcut, ci li s-a poruncit să păzească toți anii.” Pentru aceasta și dumnezeiescul Hrisostom în voroava 14 la cea a doua către Corinteni zice, „Eu nu cer mulțimea anilor, ci îndreptare sufletului. Aceasta dar arată, de s-au umilit cei ce au păcătuit, de ș-au schimbat viața, și iată s-au făcut tot. Iar încât aceasta nu este din prelungirea canonisirii nici un folos se naște. Căci și la ranele cele trupești, nu căutăm de s-au legat de multe ori, ci de le-au folosit legătura. Deci de le-au folosit în puțină vreme, nu se mai lege; iar de nu, leagă-se încă și mai mult de zece ani. Și până atuncea nu se dezlege, până ce se va folosi rănitul prin legătură.

128 Scrie însă și Dionisie al Alexandriei lui Favie trimitând „Că un credincios bătrân ce se numea Serapion, a fost jertfit idolilor, bolnăvindu-se greu și trei zile fără glas fiind, întru a patra zi puțin împuțernicindu-se, a chemat pe nepotul său, și a zis să vină un iereu. A mers copilul la prezbiterul; și era vreme de noapte. Sau întâmplat însă de a fost prezbiterul bolnav, încât nu a putut să meargă. Și fiindcă eu (zice Dionisie) am fost dat poruncă prezbiterilor, ca să ierte a se împărtăși cei ce se primejduiesc la moarte, mai ales dacă aceasta rugându-se o cer, pentru ca să moară și să se ducă din viața aceasta cu bună nădejde, prezbiterul dar a dat copilului o părticică din preasfânta pâine, și i-a zis că să o ude, și să o toarne în gura bătrânului, și așa făcând copilul, și acela puțin înghițind, îndată și-a dat duhul.” (Eusebiu în Bisericeasca Istorie cartea a 6-a cap 44). Încă și Ilie mitropolitul Critului, scriind către oarecare Dionisie monah zice: „Că dacă cineva încă de puțin răsuflă, și desăvârșit nu a murit, însă este întru nesimțire, și nici a lua, nici a mânca poate sau și într-alt chip, scuipe cee ce-i pun în gură, de este zic cineva aceste fel, se cuvine prezbiterul cu luare aminte, să pecetluiască buzele lui și limba lui cu atingerea și turnarea dumnezeieștilor Taine”.

CANOANELE SINODULUI 1 121

CANONUL 14

Pentru cei ce se catihisesc și au căzut, au socotit sfântul și marele sinod, ca, trei ani ei să fie ascultători numai, după aceasta să se roage cu cei ce se catehiesc.

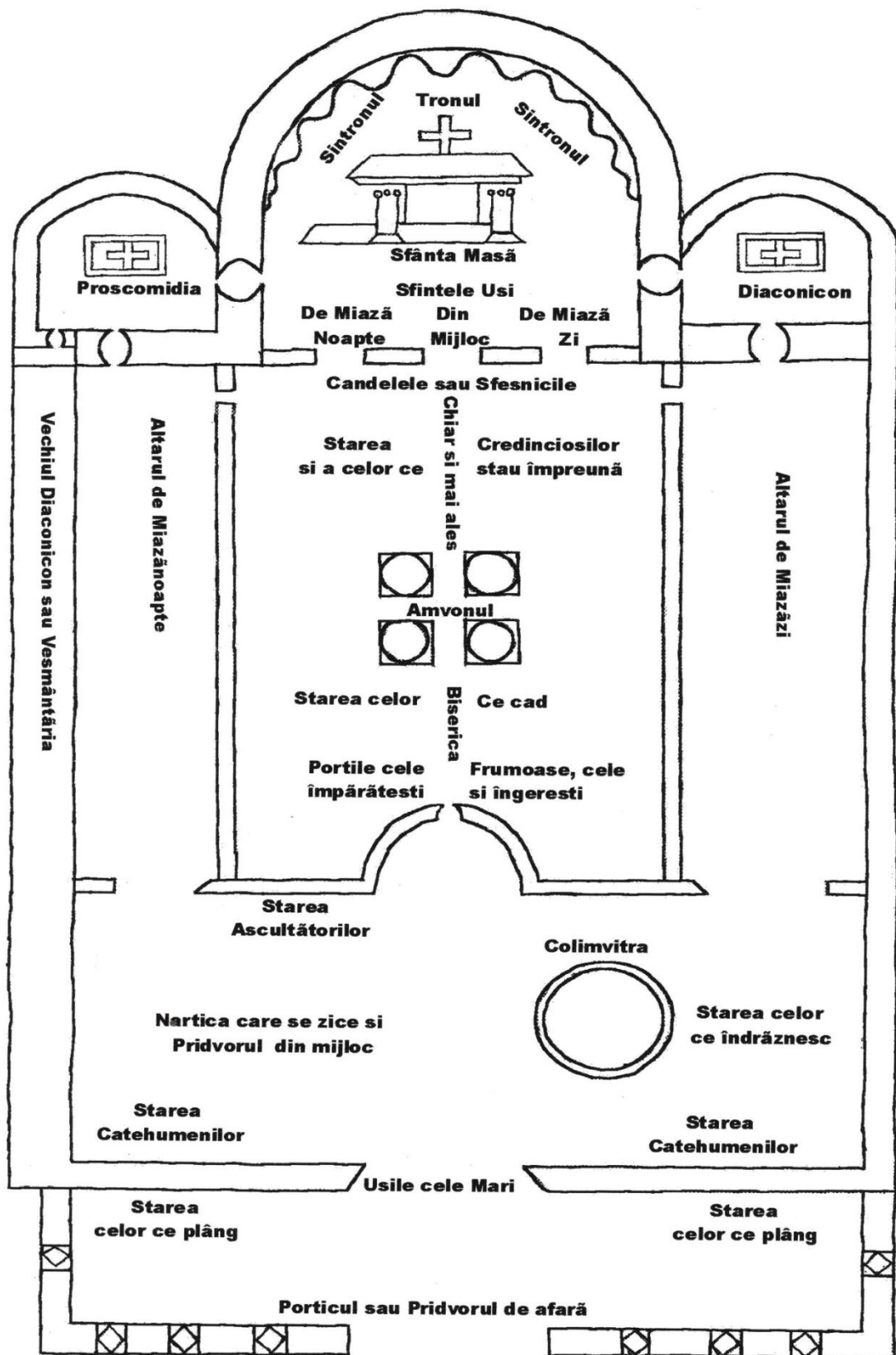
[Neocezarea, can. 5; Laodiceea, can. 19; Vasilie, can. 20; Timotei, can. 6; Chiril, can. 5]

TÂLCUIRE

Catehumeni se numesc de la Catihos, care se tâlcuiește, învăț prin cuvânt pe cei începători la credință, fiindcă se catehizau aceștia, și se învățau dogmele dreptslăvitoarei credințe. Însă se împărțea în două rânduieli. Și rânduiala cea întâi era mai îndeplinită, și-l numea a celor ce pleacă genunchii, care primesc credința, iar numai Botezul îl mai întârziiau. Pentru aceea intrau și în Biserică, până la rugăciunea celor ce se catehiesc, după canonul 19 al sinodului din Laodiceea, care rugăciune în taină zicându-se, și la vremea ei mâna preotului punându-se asupra lor, își plecau genunchii. Iar când se striga, câți sunteți chemați ieșiți, ieșeau din Biserică. Iar cea a doua rânduială era mai nedeplinită, și se numea a ascultătorilor, care în pridvor stând către împărăteștile uși, ascultau dumnezeieștile Scripturi, și după ascultarea dumnezeieștii Evanghelii ieșeau, după Vlastar, și după scoliastul lui Armenopol la perilipsul canoanelor (partea 5 suprascrierea 3) care amândouă rânduieli luminat se văd și în închipuirea Bisericii care o am închipuit la sfârșitul cărții. Iar cardinalul Bona (cartea 1 despre lucrările Liturghiei) și alții oarecare, pe lângă aceste două rânduieli, numără și alte două, de la părinții apuseni aceste adunându-le. Și acestea se numeau, una a celor pricepători (pentru că cerea botezul) și alta a celor aleși. Care așa se ziceau, după ce se înscriau în catalogul celor ce abia aveau a se boteza. Pe care îi numește capul al 7-lea al cărții a 8-a a apostoleștilor așezământuri luminați, și Chiril în catehisirile sale, iară botezați capul al 8-lea al aceleiași cărți a așezământurilor. Pe aceștia îi pomenește și canonul al 6-lea al lui Timotei. Acestea așa fiind zise, zice canonul acesta: Câți catehumeni fiind din rânduiala cea întâi și mai deplinită, s-au lepădat de credință, s-a părut a fi cuviincios sfântului și marelui sinodului acestuia, trei ani să stea în cea a doua, și mai nedeplinită rânduială a celor ce se catehiesc, a celor ce ascultă în pridvor, și după acei trei ani să se roage împreună cu cea întâi, și mai deplinită rânduială a celor ce se catehiesc înlăuntru în Biserică. Cu dreptate însă s-ar nedumeri cineva, pentru ce sinoadele așa ceartă pe cei ce se catehiesc, când păcătuiesc, iar marele Vasile în canonul 20 al său zice: „și de obște cele ce se face în viață de cel ce și catehisește nu se aduc la dare de seamă.” Spre dezlegarea zicerii acesteia împotriva arătată,

după Zonara, că nu a zis marele Vasile să nu se certe catehumenii, greșind mai înainte de Botez. Că atunci ar fi potrivit sinodiceștilor canoane. Ci că păcatele catehumenilor nu se aduc dare de seamă, adică la muncă după ce s-au botezat ei. Fiindcă s-au iertat prin Sfântul Botez, nu numai de câte, catehumeni fiind, au făcut, ci încă, și de cele ce au făcut mai-nainte de a se face catehumeni, adică întru necredință fiind. Se ceartă însă catehumenii, pentru că și ei, deși cu lucrul nu înlăuntră Bisericii, nici cu lucrarea, mădulări ale Bisericii, însă cu pofta, și cu îndurarea sufletului, și cu puterea sunt în Biserică. Căci după teologul (în cuvântul cel de Sfântul Botez) sunt aceștia înaintea ușilor bunei cinstiri; și s-au zămislit în credință, măcar de nu s-au născut încă prin Botez. Fiindcă nici sunt deznădăjduiți de toată nădejdea mântuirii, dacă de nevoie vor muri nebotezați) precum aceasta se arată din cuvântul cel asupra îngropării, ce face dumnezeiescul Ambrozie către împăratul Valentinian, ce a murit încă catehizându-se. Deci sinoadele, pentru aceasta ceartă pe cei ce se catehisesc, ca pe cei ce sunt acum ai lor, și credința o au primit, și creștini se numesc. Și câte Legea le zice lor, ca unora ce sunt în lege le grăiește după apostolescul cuvânt (Romani: 3,19).

122 PIDALION

Iconografia sau Desenul vechiului Asezământ adică Biserica

Sfântul Nicodim AGHIORITUL, *Pidalion...*, p. 570

Vedeți că pe vremea Sfinților Apostoli și Sfinților Părinți nu se împărțeau cu toții, ci erau mulți scoși chiar și afară din Sfânta Biserică? Tocmai aceia care erau cum suntem majoritatea dintre noi, azi...

A) PE VREMEA SFÂNTULUI CUVIOS SIMEON NOUL TEOLOG

Iată că pe vremea Sfântului Cuvios Simeon Noul Teolog, lucrurile stăteau deja mult mai rău decât în primele veacuri. Și el oprea pe mulți de la Sfânta Împărtașanie, nu numai pe cei oprțiți de Sfintele Canoane, ci și pe cei fără pregătirea printr-o pocăință autentică dusă până la capăt pentru curățirea de patimi. Dar

vom observa în același timp că pregătirea preotului pentru a fi duhovnic și a dezlega la Sfânta Împărtășanie este cu mult mai grea decât ne sugerează adeptii frecventismului. Aceștia pentru a-și susține și dogmatisi a fi normalitate păcatul propriei lipse de pregătire pentru preoție și slujire se compară pe ei înșiși cu mireni și zic că și mireni trebuie să se pregătească la fel de puțin (sau deloc) pentru Sfânta Împărtășanie.

CUVÎNTUL SFÎNTULUI SIMEON NOUL TEOLOG - DESPRE DUHOVNICIE

Cuvînt scris către cineva care era un fiu al său duhovnicesc despre mărturisire și despre cine sînt cei ce au primit puterea de a dezlega și lega păcatele

[...] *Căci noi credem că poruncile Iubitorului de oameni Dumnezeu sînt păzite de către noi și ne silim spre acestea neștiind că mai degrabă noi sîntem păziți de acelea; căci cel ce păzește poruncile dumnezeiești nu le păzește pe acelea, ci se păzește pe sine însuși de vrăjmașii văzuți și nevăzuți despre care Pavel a arătat că sînt nenumărați și înfricoșători zicînd: Lupta noastră nu este împotriva sîngelui și trupului, ci împotriva duhurilor răutății din cele cerești (Efeseni 6, 12), adică cele din văzduh, care sînt mereu gata de luptă în chip nevăzut împotriva noastră.*

Așadar, cine păzește poruncile e de fapt păzit de ele și nu pierde bogăția încredințată lui de Dumnezeu; dar cel ce le disprețuiește se află gol, cade ușor în mîinile vrăjmașilor și, pierzînd toată bogăția, ajunge, cum spuneam, datornic Împăratului și Stăpînului a toate pentru toate acelea, pentru care nu-i este cu puțință omului să dea ceva în schimb sau pe care nu-i este cu puțință să le găsească; căci sînt cerești și El a venit și vine în fiecare zi din ceruri dăruindu-le și împărțindu-le credincioșilor; și atunci iarăși unde le vor putea găsi cei ce le-au primit și le-au pierdut? Cu adevărat nicăieri! Întrucît nici Adam nici vreunul din fiii lui n-a fost în stare să lucreze rechemarea lui însuși sau a rudelor lui, decît numai Domnul nostru Iisus Hristos Care, fiind Dumnezeu mai presus de fire, S-a făcut fiul lui (Adam) după trup și venind l-a ridicat cu putere dumnezeiască din cădere și pe acela și pe noi. Iar cel ce crede că nu trebuie să păzească toate poruncile, ci doar unele, și pe celelalte lăsîndu-le, să știe că, dacă neglijează fie și una singură, va pierde astfel toată bogăția.

Închipuiește-ți poruncile ca pe doisprezece bărbați înarmați stînd în cerc în jurul tău și păzindu-te pe tine, care stai gol în mijlocul lor; închipuiește-ți apoi iarăși alți războinici potrivnici care-i înconjoară din toate părțile pe aceștia (doisprezece) căuțînd să pună mîna pe tine și să te înjunghie numaidecît. Dacă unul din cei doisprezece și-ar lăsa din voie proprie postul, nu s-ar mai îngriji de strajă și și-ar lăsa locul său ca pe o ușă deschisă inamicului, care va fi folosul de la ceilalți unsprezece bărbați atunci cînd unul din aceia intră în mijloc și te taie în bucăți fără cruțare, dat fiind că aceia nu se pot întoarce să vină în ajutorul tău, căci chiar dacă ei înșiși ar voi să se întoarcă, vor fi omorîți și ei de inamici. Așa va fi negreșit și cu tine dacă nu păzești poruncile; căci, dacă ai fost rănit de vrăjmașul tău și ai căzut la pămînt, toate poruncile se vor depărta de la tine și după puțin timp puterea te va părăsi. [...]

De aceea, mai întîi să fugim de păcat; și chiar dacă am fost răniți de săgeata lui, să nu zăbovim îndulcindu-ne de veninul lui ca de miere, nici să ne facem, ca ursoaica rănită, încă și mai mare rana prin făptuirea lui ci îndată să alergăm la doctorul duhovnicesc și să vomităm veninul păcatului prin mărturisire scuipînd otrava lui, și să primim cu sîrguință epitiimiile date de el ca pe un antidot al pocăinței, să le săvîrșim mereu cu credință fierbinte și să ne luptăm cu frica lui Dumnezeu. Căci toți cei care au deșertat toată bogăția încredințată lor și și-au mîncat averea părintească cu desfrînatele și cu vameșii (Luca 15), a căror conștiință e încovoiată de multa lor rușine și nu pot să și-o îndrepte fiindcă nu mai au îndrăznire (spre Dumnezeu), toți aceștia caută pe drept cuvînt un om al lui Dumnezeu care să se facă un sponsor al datoriei lor, ca prin acesta să se apropie de El; lucru care, pe cît socot, e cu neputință fără pocăința sinceră și ostenitoare a celui ce vrea să se împace cu Dumnezeu. Căci nu s-a auzit vreodată, nici nu stă scris în dumnezeieștile Scripturi să primească cineva păcatele altuia și să dea seamă pentru el fără ca acela care a păcătuit să fi arătat mai întîi roade vrednice de pocăință proporțional cu felul păcatului și să fi pus la baza ei ostenele lui; căci zice glasul Înainte-mergătorului Cuvîntului: Faceți roade vrednice de pocăință și nu socotiți să spuneți în voi înșivă: Avem părinte pe Avraam! (Matei 3, 8-9), fiindcă Însuși Domnul nostru a spus despre cei ce au o astfel de dispoziție lipsită de minte, așa: Amin zic vouă, chiar dacă Moise și Samuil se vor ridica în picioare ca să fie aleși fiii și fiecele lor, nu vor fi aleși (Ieremia 15, 1). Deci ce vom face sau ce mod de iertare a datoriei și rechemare din cădere vom inventa noi

care vrem să ne pocăim? Ascultați și, cu darul lui Dumnezeu, voi examina chestiunea pentru fiecare dintre voi!

Caută, dacă vrei, un mijlocitor, doctor și sfătuitor bun, pentru ca să-ți dea, ca un sfătuitor bun, moduri de pocăință potrivite cu sfatul bun, ca un doctor să-ți dea leacul corespunzător fiecărei răni, iar ca un mijlocitor să ți-L facă milostiv pe Dumnezeu, stînd înaintea Lui față către față prin rugăciune și intervenție la El pentru tine. Să nu te lupți, așadar, să-ți afli un sfătuitor și un aliat lingușitor și rob al pîntecelui, ca nu cumva să te învețe, potrivitându-se cu voința ta, nu cele pe care le iubește Dumnezeu, ci cele pe care le primești tu și așa să rămîi iarăși cu adevărat vrăjmaș neîmpăcat cu El; nici unul neexperimentat, ca nu cumva prin multa lui tăiere și prin tăieturile și arderile ne la vremea lor să te arunce în adîncul disperării sau prin compătimirea lui peste măsură să te lase bolnav părăindu-ți-se că ești sănătos - lucrul cel mai cumplit - și așa să te predea osîndeii veșnice cum nu speri, fiindcă acest lucru ni-l oferă boala care omoară împreună sufletul. Dar un mijlocitor între Dumnezeu și om nu cred că e așa de simplu de găsit, căci nu toți cei ce coboară din Israel sînt și israeliți (Romani 9, 6), ci cei ce știu limpede sensul acestui nume (Israel) și au o minte care vede pe Dumnezeu (Facerii 32), și nici toți cei chemați cu numele lui Hristos nu sînt cu adevărat creștini, căci nu tot cel ce-Mi spune: Doamne! Doamne! - zice Hristos - va intra în Împărăția Cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu (Matei 7, 21); precum și iarăși: Mulți îmi vor zice în ziua aceea: Doamne, în numele Tău am scos demoni! și Eu le voi zice: Amin, zic vouă, nu vă cunosc pe voi. Duceți-vă de la Mine voi, lucrătorii fărădelegii! (Matei 7, 22-23; 25, 12).

De aceea, deci, noi toți, atît cei ce mijlocesc, cît și cei ce au păcătuit și vor să se împace cu Dumnezeu, trebuie să luăm aminte, fraților, ca nici cei ce mijlocesc să nu-și atragă mînie în loc de răsplată, nici cei ce am jignit și sîrguim să ne împăcăm să nu întîlnim un sfătuitor vrăjmaș, ucigaș și rău în loc de un mijlocitor; căci unii ca aceștia vor auzi cu amenințare înfricoșătoare: Cine v-a pus pe voi stăpînitori și judecători ai poporului Meu (Ieșirea 2, 14) și iarăși: Fățarnice, scoate mai întîi bîrna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău (Matei 7, 5); iar „bîrnă” e aici o patimă sau o poftă care întunecă ochiul sufletului; și iarăși: Doctore, vindecă-te pe tine însuși! (Luca 4, 23); și iarăși: Iar păcătosului i-a zis Dumnezeu: Pentru ce istorisești tu dreptățile Mele și iei legămîntul Meu în gura Ta? Căci tu ai urît povățuirea și ai aruncat cuvintele Mele înapoia Ta (Psalmi 49, 16-17); și Pavel zice: Cine ești tu care judeci pe sluga altuia? Pentru stăpînul ei stă sau cade ea; dar Dumnezeu are putere să o facă să stea (Romani 14, 4) prin robul Său credincios.

De aceea, frați și părinți ai mei, mă înfiorez și tremur și vă rog pe voi toți, asigurîndu-mă și pe mine însumi prin chemarea mea adresată vouă, să nu fiți cu dispreț față de aceste taine dumnezeiești și înfricoșătoare pentru toți, să nu vă jucați cu cele care nu sînt de joacă, nici să nu lucrați împotriva sufletului vostru din pricina slavei deșarte, a iubirii de slavă, a iubirii de cîștig sau a nesimțirii; căci din pricina faptului că sînteți numiți „rabi” și „părinți” se întîmplă să primiți gînduri străine. Să nu răpim - rogu-vă! - fără rușine așa, pur și simplu, demnitatea Apostolilor, lăsîndu-ne povățuiți de acest exemplu din lume: căci dacă ar cuteza cineva cu îndrăzneală să se asemene reprezentantului împăratului pămîntesc și ar fi prins că ține și face în ascuns cele încredințate aceluia, ori va vesti și va face acestea în public, acesta și părtașii și supușii lui vor fi supuși unor pedepse extreme spre înfricoșarea altora și vor fi de rîs la toți ca unii lipsiți de minte și simțire, ce vor păți atunci în viitor cei ce răpesc cu nevrednicie vrednicia [demnitatea] Apostolilor?

Căci nu trebuie să vreți să vă faceți mijlocitori ai celorlalți înainte de a vă fi umplut voi înșivă de Duhul Sfînt și înainte de a fi cunoscut în simțirea sufletului că sînteți iubiți ca niște prieteni de Împăratul a toate, căci nu toți cei ce cunosc pe împăratul pămîntesc pot să mijlocească la el pentru alții; foarte puțini pot face aceasta: numai cei care au cîștigat îndrăznire către el prin virtutea, sudorile și slujirile lor și n-au nevoie de un mijlocitor, ci grăiesc cu împăratul gură către gură. Dar la Dumnezeu, părinților și fraților, nu vom păzi oare această rînduială? Nu vom cinsti pe Împăratul ceresc măcar la fel cu cel pămîntesc? Ne vom dărui nouă înșine tronurile de-a dreapta și de-a stînga răpindu-le înainte de a le cere și a le primi? O, ce îndrăzneală! Ce rușine ne va cuprinde! Căci dacă nu vom fi învinuiți pentru altceva, atunci chiar și numai pentru aceasta vom fi lipsiți cu necinste de șederea pe tronurile din față și vom fi azvîrliți în focul cel nestins ca niște disprețuitori. Dar acestea sînt de ajuns

spre povățuirea celor ce vor să ia seama la ei înșiși, căci din această pricină am făcut acest cuvânt extins, măcar că el ne-a abătut de la tema noastră. Să spunem însă acum, copile, ceea ce ne-ai cerut să afli.

Că e îngăduiut unui monah care nu are preoție să ne mărturisească, acest lucru îl vei afla făcându-se de toți de când a fost dată de Dumnezeu moștenirii Lui haina și ținuta pocăinței și s-au numit monahi precum stă scris în de Dumnezeu insuflătele scrieri ale Părinților, peste care aplecându-te vei găsi drept adevărate cele zise. Înaintea acestora însă numai arhieriei au primit puterea [autoritatea] de a dezlega și lega prin succesiune de la dumnezeieștii Apostoli; odată cu trecerea timpului arhieriei devenind netrebniți, această înfricoșătoare întreprindere a trecut la preoți care aveau o viață neprihănită și s-au învrednicit de harul dumnezeiesc; după care și aceștia ajungând amestecați și atît arhieriei, cît și preoții asemănându-se restului poporului și celor mulți care cad, ca și acum, în duhul rătăcirii și al grăirii deșarte și pier, ea a trecut, precum s-a zis, la poporul ales al lui Dumnezeu, adică la monahi, nu fiindcă ar fi fost luată de la preoți sau arhieriei, ci fiindcă aceștia s-au înstrăinat pe ei înșiși de ea; căci orice preot e pus mijlocitor între Dumnezeu și oameni către Dumnezeu - cum zice Pavel - și trebuie să aducă jertfă pentru popor ca și pentru el însuși (Evrei 5, 1-3).

Dar să începem cuvîntul de mai sus și să vedem de unde, cum și cui i-a fost dată dintru început această putere [autoritate] de a sluji cele sfînte și de a dezlega și lega, și în această ordine, așa cum ai întrebat, așa și dezlegarea [problemei] se va face limpede nu numai pentru tine, ci și pentru toți oame-nii. Cînd Domnul și Dumnezeu și Mîntuitorul nostru a spus omului care avea mîna uscată: „Iertate îți sînt păcatele”, evreii care au auzit aceasta au spus: Acesta hulește, căci cine poate ierta păcatele decît Unul Dumnezeu? (Matei 9, 3). Căci iertarea păcatelor nu fusese dată încă nici de profeți, nici de preoți, nici de vreunul din patriarhii din vremea de pe atunci; drept pentru care cărturarii au avut dificultăți întrucît, li se vestea o învățătură nouă și un lucru uimitor [paradoxal]. Din această pricină, Domnul nu le-a făcut reproșuri, ci mai degrabă i-a învățat dăruindu-le iertarea păcatelor ceea ce nu știau, arătîndu-Se pe Sine Însuși ca Dumnezeu și nu ca om; căci acestora le zice: Dar ca să știți că Fiul Omului are putere [autoritate] să ierte păcatele (Matei 9, 6) iar celui cu mîna uscată îi spune: întinde mîna ta și el a întins-o și ea s-a făcut din nou sănătoasă ca și cealaltă (Matei 12, 13), încredințînd prin minunea văzută lucrul mai mare și nevăzut (Dumnezeirea Lui). Tot așa i-a făcut și lui Zahau (Luca 19, 1), tot așa și desfrînatei (Luca 7, 36), tot așa și lui Matei vameșul (Matei 9, 9), lui Petru care L-a tăgăduit de trei ori (Ioan 18, 17), ologului (Ioan 5, 5), căruia vindecîndu-l i-a zis: Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătu-iești, ca să nu-ți fie și mai rău (Ioan 5, 14). Spunînd aceasta, a arătat că acela a căzut în boală prin păcat și, izbăvit fiind de aceasta, a luat și iertarea păcatelor sale nu pentru că s-a rugat multă vreme, nu din pricina postului sau a culcării pe jos, ci numai din pricina întoarcerii lui, a credinței lui neșovăielnice, a rețezării răului, a pocăinței adevărate și a multelor lacrimi, ca desfrînata (Luca 7, 38-44) și ca Petru care a plîns cu amar (Matei 26, 75).

De aici s-a făcut începutul acestui mare dar convenit lui Dumnezeu Singur, Care l-a și avut El Singur. Vrînd apoi să urce la cer, a lăsat ucenicilor în locul Lui această harismă. Dar cum le-a dat această demnitate și autoritate? Să aflăm și cui, și cîtor și cînd? Cei unsprezece ucenici mai de seamă fiind adunați împreună și ușile fiind încuiate, El a intrat și stînd în mijlocul lor, a suflat asupra lor și le-a zis: Luați Duh Sfînt, cărora le iertați păcatele, iertate să fie, iar cărora le țineți, ținute să fie (Ioan 20, 22-23). Nu le poruncește nimic despre epitimii pentru că aveau să fie învățați de Duhul Sfînt.

Deci, precum s-a zis, Sfînții Apostoli au transmis prin succesiune această autoritate celor ce dețineau scaunele lor, dat fiind că nimeni dintre ceilalți nu îndrăznește nici măcar să se gîndească la așa ceva. Astfel, ucenicii Domnului au păzit cu exactitate această autoritate. Dar, cum am spus, o dată cu trecerea timpului, cei vrednici s-au amestecat cu cei nevrednici și au fost acoperiți de mulțime, unul ambiționînd să aibă înaintea altuia prezidarea [adunărilor bisericești] fățarnicînd ipocrit virtutea. Căci de cînd cei ce dețineau scaunele Apostolilor s-au arătat trupești și iubitori de plăcere și de slavă și au înclinat spre erezii, harul dumnezeiesc i-a părăsit și această autoritate a fost luată de la ei. De aceea, lăsînd ei și toate celelalte pe care trebuie să le aibă cei ce slujesc cele sfînte, li s-a cerut numai să fie ortodocși. Dar eu cred că nu erau nici măcar aceasta; căci ortodox e nu numai cel ce nu introduce dogme noi în Biserica

lui Dumnezeu, ci și cei ce și-au agonisit o viață în acord cu cuvântul drept [al învățaturii]. Pe unul ca acesta patriarhii și mitropoliții din diverse timpuri l-au căutat, dar nu l-au găsit, fie găsim-l, l-au preferat în locul lui pe cel nevrednic, cerându-i numai să expună în scris simbolul credinței și acceptând numai acest lucru: ca el să nu fie nici un zelos pentru bine, nici să se lupte cu cineva din pricina răului, pretinzând că așa se menține pacea în Biserică - lucru care însă e mai rău decât orice dușmănie și pricină de mare neașezare.

Din această pricină deci, preoții s-au făcut netrebniți și au ajuns ca poporul, căci nefiind sare [a pământului], cum a zis Domnul (Matei 5, 13), ca să strângă și să rețină prin muștrări viața destrămată a altora, ci, mai mult, cunoscându-și și acoperindu-și unii altora patimile, au ajuns mai răi decât poporul, iar poporul mai rău decât ei. Dar unii din popor s-au arătat mai buni chiar decât mulți preoți, luminând în acea beznă lipsită de lumină ca niște cărbuni; căci dacă aceia ar fi luminat, potrivit cuvântului Domnului (Matei 5, 16) prin viața lor ca soarele, atunci acești cărbuni nu s-ar fi arătat scinteind, ci ar fi fost arătați negri de lumina mai limpede. Dar, fiindcă între oameni a rămas numai ținuta și haina preoției, darul Duhului a trecut la monahi ca la unii care au venit prin fapte la viața Apostolilor și s-a făcut cunoscut prin semne. Dar și aici diavolul a lucrat cele ale sale, căci văzînd că aceștia s-au arătat ca niște noi ucenici ai lui Hristos în lume și că străluceau prin viața și minunile lor, introducînd între ei pe frații mincinoși, vasele lui, i-a amestecat cu aceștia și după puțin timp aceștia înmulțindu-se, așa cum vezi, și monahii au ajuns netrebniți și s-au făcut cu totul nemonahi.

Așadar, nici monahilor numai cu haina, nici celor hirotoniți și înscriși în treapta preoției, nici celor cinstiți cu demnitatea arhieriei, adică patriarhilor, mitropoliților și episcopilor nu li s-a dat de la Dumnezeu pur și simplu așa și numai din pricina hirotoniei și a demnității ei și puterea de a ierta păcatele - să nu fie! - ci li s-a îngăduit numai să slujească cele sfinte, și socot că multora din aceștia nici măcar aceasta - ca nu cumva, iarbă fiind, să fie arși! - ci numai aceluia care între preoți, arhieriei și monahi se numără prin curăție împreună cu corurile ucenicilor lui Hristos.

Deci de unde vor înțelege aceștia că sînt înscriși împreună cu cei de care s-a vorbit și de unde îi vor recunoaște cu exactitate pe aceștia cei care-i caută? După ceea ce a învățat Domnul zicînd astfel: „Iar celor ce cred le vor urma aceste semne: în Numele Meu demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi” - ceea ce este învățătura de Dumnezeu insuflată și folositoare a Cuvîntului, șerpi vor lua, și chiar băutura de moarte de vor bea, nu-i va vătăma (Marcu 16, 17-18); și iarăși: Oile Mele ascultă glasul Meu (Ioan 10, 27); și iarăși: După roadele lor îi veți cunoaște (Matei 7, 16). După care roade? După cele a căror mulțime o enumera Pavel zicînd: Iar roadă Duhului e iubirea, pacea, mărinimia, bunătatea, credința, blîndețea, înfrînarea (Galateni 5, 22), și împreună cu ele: milostivirea, iubirea de frați, milostenia și cele ce urmează acestora; la care se adaugă: Cuvîntul înțelepciunii, cuvîntul cunoașterii, darurile minunilor și celelalte multe pe care le lucrează unul și același Duh împărțind fiecăruia după cum vrea El (1 Corinteni 12, 8-11). Deci cei ce au ajuns la împărțirea acestor harisme - fie a tuturor, fie în parte după cum le era de folos - s-au înscris în corul Apostolilor, iar cei ce ajung așa și acum sînt înscriși tot acolo. De aceea, și aceștia sînt lumina lumii, cum zice Hristos Însuși: Nimeni aprinzînd lumina nu o pune sub obroc sau sub pat, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor celor din casă (Matei 5, 14-15). Dar unii ca aceștia se recunosc nu numai după acestea, ci și din purtarea vieții lor. Căci exact așa îi vor recunoaște cei care-i caută și se vor recunoaște fiecare din ei pe sine însuși, dacă, după asemănarea Domnului nostru Iisus Hristos, nu numai n-au socotit ca o rușine, ci drept cea mai mare slavă umilința și smerenia; dacă au arătat, ca și Acela, ascultare nefățarnică față de părinții și călăuzitorii săi, încă și față de cei ce le poruncesc duhovnicește; dacă au iubit necinstirea, ocările, birfelile și defăimările și i-au primit pe cei care li le-au adus ca pe unii care le-au făcut cel mai mare bine și s-au rugat din suflet cu lacrimi pentru ei; dacă au scuipat pe toată slava din lume și au socotit ca niște gunoaie desfătările din ea - dar ce să mai lungesc cuvîntul spunînd altele multe și vădite? Dacă fiecare din cei ziși se găsește pe sine însuși realizînd toată virtutea pe care o auzim citindu-se în Sfintele Scripturi și a străbătut de asemenea toată făptuirea celor bune, a cunoscut în fiecare din acestea progresul, schim-barea, treapta și a fost luat spre înălțimea slavei dumnezeiești, atunci poate cineva să se cunoască pe sine însuși ca ajuns și părtaș al lui Dumnezeu și al harismelor Lui și va fi cunoscut așa și de cei ce văd bine, ba chiar și de cei cu vedere slabă; și

asa unii ca aceştia ar putea spune cu îndrăzneală tuturor: Pentru Hristos facem solie ca și cum Dumnezeu v-ar îndemna prin noi: împăcați-vă cu Dumnezeu! (2 Corinteni 5, 20). Căci toți cei care au păzit așa poruncile lui Dumnezeu pînă la moarte, care și-au vîndut averile lor și le-au împărțit săracilor, aceştia și-au pierdut în lume sufletele lor din pricina iubirii lui Dumnezeu și le-au găsit în viața veșnică; iar găsindu-și sufletele lor, le-au găsit în lumina gîndită cu mintea (inteligibilă) și așa în această lumină au văzut Lumina cea neapropiată, pe Dumnezeu Însuși, după cum stă scris: întru lumina Ta vom vedea lumină (Psalmi 35, 9). Deci cum anume va putea găsi cineva cele pe care le are sufletul? Ia aminte! Sufletul fiecăruia e o drahmă pe care a pierdut-o nu Dumnezeu, ci fiecare din noi (Luca 15, 8) cufundîndu-se în întunericul păcatului. Hristos însă, Lumina cea adevărată, venind și întîlnindu-i pe cei ce-L caută cum știe numai El Însuși, le-a dăruit harul de a-L vedea pe El Însuși. Aceasta înseamnă a-ți găsi sufletul: a vedea pe Dumnezeu, a ajunge în Lumina Lui mai înalt decît toată creatura văzută și a-L avea Păstor și Învățător pe Dumnezeu, de la care va cunoaște, dacă vrei, și puterea (autoritatea) de a dezlega și lega și, cunoscînd-o exact, se va închina Celui ce i-a dat-o și o va comunica celor ce au nevoie de ea. Unora ca acestora știu, copile, că li se dă puterea (autoritatea) de a dezlega și lega de către Dumnezeu Tatăl și Domnul nostru Iisus Hristos prin Duhul Sfînt: celor ce sînt fii ai Lui prin înfiere, Sfinți și robi ai Lui. Unui părinte ca acesta (lui Simeon Evlaviosul) i-am fost ucenic și eu; el n-avea hirotonia de la oameni, dar m-a înscris în ucenicie cu mîna sau cu Duhul lui Dumnezeu și mi-a poruncit mie, celui pus de mult în mișcare spre aceasta cu dorință tare de Duhul Sfînt, să primesc frumos hirotonia de la oameni după modelul ur-mat de obicei.

Prin urmare, fraților și părinților, să ne rugăm mai întîi să ajungem astfel și așa numai să vorbim cu alții despre eliberarea de patimi și primirea gîndurilor și să căutăm un asemenea duhovnic. Să căutăm deci mai bine cu osteneală astfel de bărbați, care sînt ucenici ai lui Hristos și cu chinul inimii și lacrimi multe să-L rugăm zile întregi ca să dea jos vîlul de pe ochii inimilor noastre ca să-i recunoască, în cazul în care se va găsi unul ca acesta în această generație rea și vicleană, pentru ca, găsindu-l, să primim prin el iertarea păcatelor noastre, supunîndu-ne poruncilor și rînduieilor lui din tot sufletul, așa cum și acela ascultînd cuvintele lui Hristos s-a făcut părtaş al harului și darurilor Lui și a primit de la El puterea [autoritatea] de a dezlega și lega păcatele aprins fiind de Duhul Sfînt, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Fiul Său Unul-Născut în veci. Amin. [...]

Către unul din ucenicii lui cu privire la modul în care poate cineva să recunoască un bărbat sfînt și despre cum sau făcînd ce anume îl va găsi și, după ce a dat de unul ca acesta, cum trebuie să fie față de el

[...] De aceea avem nevoie de multă rîvnă și purtare de grijă, de multă luare-aminte, de multă priveghere și multe rugăciuni ca să nu cădem în nici o rătăcire, minciună, apostol mincinos sau prooroc mincinos, în cazul în care nu vom dobîndi un călăuzitor adevărat și iubitor de Dumnezeu și care să aibă pe Hristos în el și să cunoască cuprinzător propovăduirea Apostolilor, canoanele și poruncile lor și dogmele Sfinților Părinți sau, ca să spun mai bine, care să cunoască voile și tainele Stăpînului și Învățătorului Apostolilor, Hristos. Un asemenea învățător trebuie să căutăm și să găsim, care mai întîi să le fi auzit și învățat cu cuvîntul, iar mai apoi să fi fost învățat și în chip tainic și în adevăr de Însuși Duhul Mîngîietorul prin făptuire și experiență, ca să se învrednicească și el să audă de la Hristos Însuși Care i-a învățat pe Apostoli: Taina Mea e pentru Mine și pentru cei ai Mei și: Vouă vi s-a dat să cunoașteți tainele Împărăției Cerurilor (Matei 13, 11). Căci dacă vom căuta, vom găsi negreșit, pentru că Dumnezeu nu e nedrept, nici nu se bucură de pierzania oamenilor, ci precum este scris: Așa a iubit Dumnezeu lumea că pe Fiul Său Unul-Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică (Ioan 3, 16). Deci, dacă L-a dat morții pe Fiul Său Unul-Născut ca să ne mîntuim prin El, cum e cu pu-tință oare atunci cînd îl rugăm să ne trimită sau, ca să spun mai bine, să ne arate un rob al Lui sfînt și adevărat ca să ne călăuzească spre mîntuire și să ne învețe căile Lui; cum e cu puțință, zic, să ascundă un asemenea om de noi și să ne lipsească de un călăuzitor? Nu, nu! Nu e cu puțință. Iar acest lucru trebuie să-l credem din ceea ce s-a făcut cu sutașul Corneliu care, deși era păgîn, dar temător de Dumnezeu cu toată casa lui, pentru că făcea multe milostenii poporului și chema mereu pe Dumnezeu, de aceea la ceasul al nouălea al zilei i s-a arătat în chip vădit Îngerul lui Dumnezeu care a venit la el și

i-a spus: Rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu. Și acum trimite bărbați la Ioppe și cheamă să vină un oarecare Simon care se numește Petru. El este găzduit la un oarecare Simon, tăbăcar, a cărui casă e lângă mare (Faptele Apostolilor 10, 4-6). Vezi că bine am spus că avem nevoie de multă râvnă și purtare de grijă ca să găsim un adevărat ucenic al lui Hristos? Și gîndește-te ce spune Scriptura: Iar Corneliu era bărbat cucernic și temător de Dumnezeu cu toată casa lui (Faptele Apostolilor 10, 2), fiindcă nu numai pe sine însuși, ci și pe toți casnicii lui i-a învățat să se teamă de Dumnezeu. Și e lucru frumos și laudabil înaintea lui Dumnezeu ca să ne îngrijim nu numai de folosul nostru, ci și de toți cei ce sînt împreună cu noi. Lucru pe care acel sutaș îl făcea și înainte de a fi fost învățat de Apostoli și poruncile Apostolilor care hotărâsc ca nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare ale altuia (1 Corinteni 10, 24) le împlinea și făcea multe milostenii și chema pe Dumnezeu ziua și noaptea; și înainte de a crede în Dumnezeu săvîrșea în chip vădit porunca Stăpînului nostru Dumnezeu Care hotărâște: Privegheați și vă rugați ca să nu intrați în ispită (Matei 26, 41) și: Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide (Matei 7, 7). Ai văzut necredinciosul, păgînul care n-a auzit cîndva cuvîntul lui Dumnezeu și făcea poruncile Evangheliei cu râvnă înainte de a fi fost învățat de altul? Cerea cu evlavie și primea; căuta cu milostenie și afla; bătea cu postul și rugăciunea și i s-a deschis. A trimis, spune (Scriptura), la Ioppe după Simon cel numit și Petru - o, dar minunat! o, binefacere uimitoare!, care era găzduit de un oarecare Petru tăbăcarul, a cărui casă era lângă mare. Vezi că Îngerul i-a descoperit nu numai numele lui, dar și numele celui ce-l primea și locul unde era găzduit? Iar Îngerul a făcut acest lucru, ca să nu se înșele Corneliu și să cheme pe altcineva în locul lui Petru și să dea peste un lup în loc de un păstor.

Dacă vrei și tu să primești pe adevăratul, credinciosul și alesul ucenic al lui Hristos, du și tu o asemenea viață, fă și tu fapte asemănătoare, cazi și cheamă și tu la fel pe Dumnezeu prin milostenie, post și rugăciune și vei deschide ochii sufletului tău să vezi un asemenea om și tu, așa cum l-a văzut Corneliu pe Înger. Imită-l pe el, cel necredincios, și tu cel ce spui că ești credincios; pe el, păgînul și neînvățatul și tu cel ce te numești creștin din pruncie, cel ce spui că ai fost hrănit cu învățăturile Apostolilor și te înalți cu cugetul ascultînd flecărelile celor mai neînvățați. Imită pe sutașul, tu, care-ți conduci numai casa ta și în tot felul și purtarea de grijă te îndreptezi pe tine însuși și pe cei ce sînt sub puterea ta. Dacă disprețuiești lucrurile ce se găsesc în puterea ta și în voința ta, precum și poruncile lui Dumnezeu pe care le cunoști, nu le faci, ci ești nepăsător față de ele și nu te îndrepti nici pe tine însuși, nici pe cei pe care-i ai în stăpînirea ta, spune-mi cum vrei atunci să-ți arate Dumnezeu un învățător care să te învețe cele mai desăvîrșite și mai înalte? Și dacă Dumnezeu nu ți-l arată, cum e cu puțință să-l găsești și să-l recunoști? Sau cum îl vei primi fără șovăială ca sfînt? Sau cum vei primi de la Dumnezeu plată de sfînt și drept? Nu! Nu! Nu va avea loc aceasta. De aceea, celor ce erau râvnitori și purtau de grijă de mîntuirea lor și începeau de la ei înșiși cele ce privesc mîntuirea, celor care, pe cît le era cu puțință, căutau pe Dumnezeu și lucrau binele, acestora Dumnezeu le-a descoperit și atunci și le descoperă și acum Apostoli, Prooroci, Drepti și Sfinți, li i-a făcut cunoscuți iar ei i-au primit, i-au cinstit ca pe niște învățători ai evlaviei, ca pe niște mijlocitori ai lui Dumnezeu. De aceea au păzit și cuvintele lor ca pe niște legi dumnezeiești și au primit și ei plata pe care le-a dat-o acelor și chiar și acum, dacă se găsesc unii ca aceia, vor primi plată ca și aceia. Dar pe cei ce disprețuiesc pe ceilalți și se socotesc pe ei înșiși înțelepți și se află în negrijă și nepăsare și nu cheamă pe Dumnezeu ca sutașul Corneliu și cei asemenea lui, cu toată râvna, cu milostenie, cu post și cu rugăciune, mai ales acum cînd aproape toți sîntem învățați din copilărie de către Prooroci și Apostoli voia lui Dumnezeu și cele de folos nouă, pe unii ca aceștia, spun, Dumnezeu îi lasă să se găsească în rătăcirile în care au căzut ei singuri, care, întunecați fiind de întunericul patimilor, poftelor și voilor lor și umblînd întru ele ca într-o noapte adîncă, își găsesc și asemenea învățători. Și pe drept cuvînt, căci stăpînitorul întunericului are întotdeauna și slujitorii și ucenicii lui care umblă în întuneric, pe care unii ca aceia îi găsesc și-i primesc cu bucurie ca pe unii de un gînd cu ei și sînt învățați de aceștia aceleași lucruri pe care și le-au ales mai înainte și au preferat să le facă ei înșiși spre pierzania lor. Căci cine nu știe că dintru început diavolul a ridicat împotriva Proorocilor - prooroci mincinoși, împotriva Apostolilor - apostoli mincinoși, împotriva învățătorilor sfinți - sfinți mincinoși și învățători mincinoși și se luptă în diferite chipuri să-i înșele pe cei nepăsători cu

cuvinte mincinoase și să-i arunce în prăpastia pierzaniei? Pe aceștia i-a descoperit Apostolul zicînd: *Vă rog, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări și scandaluri împotriva învățaturii pe care ați primit-o și depărtați-vă de la ei. Căci unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pîntecului lor, și prin vorbele lor frumoase și măgulitoare înșeală inimile celui fără de răutate (Romani 16, 17-18). Deci cei ce vor să fugă de unii ca aceștia cum sfătuieste Apostolul, trebuie să se separe de faptele întunericii, căci întrucît vor să fie robi acestora și să umble în întuneric, nu pot să fugă de asemenea învățători, nici să vină la lumina adevăraților învățători.*

Tu deci, copilul meu duhovnicesc în Domnul, auzind dumnezeiasca Scriptură care spune: *Vai celor înțelepți pentru ei înșiși și știutori înaintea lor (Isaia 5, 21), ia seama cu frică și cutremur la cele spuse. Căci cuvîntul acesta este despre mîntuirea sufletească și dacă vrei să-ți agonisești un bărbat duhovnicesc și sfînt și un învățător adevărat, nu socoti că ai putea să-l recunoști tu însuși după știința ta, fiindcă acest lucru e cu neputință, dacă nu te lupți înainte de toate celelalte, precum spuneam, cu fapte bune, cu milostenie, cu post, cu rugăciune și cu cerere necontenită, ca Dumnezeu să-ți fie împreună-lucrător și ajutor spre aceasta. Și dacă te-ai învrednicit să-l găsești cu ajutorul și harul lui Dumnezeu, atunci arată-i cea mai mare purtare de grijă și rîvnă, multă smerenie, multă evlavie, cinste covîrșitoare, credință curată și neșovăielnică. De ce? Ca să nu-ți cîștigi osîndă și pedeapsă în loc de răsplată, fiindcă despre unii ca aceștia a spus Mîntuitorul nostru și Dumnezeu: Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește, și cine vă nesocotește, pe Mine Mă nesocotește (Matei 10, 40; Luca 10, 16). Se cade, așadar, fraților, să-i primim pe unii ca aceștia ca pe Hristos Însuși, pentru că toate cele făcute lor se raportează la Însuși Stăpînul Hristos și Dumnezeul nostru, iar El și le împropriază și le socotește ca și cum le-ar pătimi El Însuși; precum, iarăși, cele ce se fac învățătorilor mincinoși se raportează la antihrist și cei care-i primesc, îl primesc pe acesta și pe însuși diavolul. Și să nu pretezeze unii că nu-i cunoaște zicînd: „De unde aș putea să-i cunosc pe unii ca aceștia? Și eu sînt om și nimeni nu cunoaște gîndurile altui om decît duhul care locuiește în el.” Nimeni să nu ia acest cuvînt drept un pretext întemeiat. Căci dacă ar fi cu neputință să fie recunoscut, n-ar mai fi poruncit Domnul: Feriți-vă de prooroci mincinoși, adică de învățători mincinoși care vin la voi în blană de oaie, dar pe dinăuntru sînt lupi răpitori. După roadele lor îi veți cunoaște! (Matei 7, 15-16). Deci, dacă Stăpînul Hristos spune adevărul, cum și spune, ne este cu putință să-i recunoaștem după cele ce le fac și le spun. Să spunem mai întîi care sînt roadele adevărului, ale Duhului Sfînt, iar apoi ni se vor arăta și roadele celui potrivnic și rău, și din aceste roade veți cunoaște foarte bine cum sînt vădiți cei adevărați, drepți și sfînți și aceia care nu sînt așa și fățarnici; și eu nu spun nimic de la mine, ci din cuvintele Mîntuitorului și ale Sfinților Lui Apostoli cu care voi încerca să încredințez și iubirea voastră. Ascultă deci ce spune Domnul nostru Iisus Hristos: Fericiți cei săraci cu duhul. Fericiți cei ce plîng. Fericiți cei blînzi (Matei 5, 3-5). Și iarăși: Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi, rugați-vă pentru cei ce vă vatămă și prigonesc (Matei 5, 44). Cuvînt deșert să nu iasă din gura voastră. Amin, zic vouă, pentru orice cuvînt deșert oamenii vor da socoteală în ziua judecării (Matei 12, 36). Și iarăși: Dacă nu vă întoarceți și vă faceți ca niște prunci, nu veți intra în Împărăția Cerurilor (Matei 18, 3). Și în altă parte spune: În aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenici ai Mei, de veți avea iubire unii față de alții (Ioan 13, 35). Și iarăși: Cum puteți crede, cînd primiți slavă de la oameni, și slava de la Stăpînul Dumnezeu n-o căutați? (Ioan 5, 44). Căci oricine se înalță pe sine însuși va fi smerit, și cine se smerește pe sine însuși va fi înălțat (Matei 23, 12). Și nu spune că va fi înălțat în slava lumească, ci se subînțelege că va fi înălțat tainic întru schimbare duhovnicească. Acestea Domnul și Stăpînul nostru Hristos le strigă în chip vădit în fiecare zi. Ascultă-l însă și pe Apostolul Pavel care spune: Roadă Duhului este iubirea, bucuria, pacea, mărinimia, bunătatea, facerea de bine, credința, blîndețea, înfrînarea, curăția (Galateni 5, 22-23); și iarăși: Iubirea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește, nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, [...] toate le suferă, toate le rabdă; iubirea nu cade niciodată (1 Corinteni 13, 4-5, 7). Ascultă-l și pe Ioan Teologul care spune: Copilașilor, nu iubiți lumea nici cele din lume (1 Ioan 2, 15). Căci iubirea lumii e vrăjmașă față de Dumnezeu. Astfel încît, frații mei, cine iubește lumea se face vrăjmaș lui Dumnezeu (Iacob 4, 4). Cine urăște pe fratele său este ucigaș de oameni și știți că orice ucigaș de oameni n-are parte de Împărăția Domnului nostru și Dumnezeu (1 Ioan 3, 15; 1 Corinteni 6, 9-10). În*

aceasta se recunosc copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului, după iubire și după ură (1 Ioan 3, 10). Căci cine iubește pe Dumnezeu iubește și pe cei făcuți de El, adică pe frații săi. Iar cine urăște pe vreunul din frații săi, acesta e născut din diavolul și iubirea lui Dumnezeu nu este în el (1 Ioan 3, 8; 4, 20-21). Deci cei ce au discernământ, știu în acest mod cine sînt fiii lui Dumnezeu și cine sînt fiii diavolului. Iar roadele Preasfîntului și bunului Duh sînt cele pe care le-am spus mai sus. Se cade, așadar, să vădăm și roadele duhului celui rău, ca să le recunoașteți și să distingeți, cum spuneam, lumina de întuneric, dulcele de amar și binele de rău. Luați aminte deci la Stăpînul și Dumnezeul nostru iarăși Care zice: Nu poate pomul bun să facă roade rele, nici pomul rău să facă roade bune (Matei 7, 17); și iarăși: Omul bun din comoara lui bună scoate afară cele bune, pe cînd omul rău din comoara lui cea rea scoate afară cele rele (Matei 12, 35); și iarăși: Cel ce va strica una din aceste porunci foarte mici și va învăța așa pe oameni, foarte mic se va chema în Împărăția Cerurilor (Matei 5, 19); și ce spune, iarăși, despre cărturari și farisei? Leagă sarcini grele și cu anevoie de purtat și le pun pe umerii oamenilor, iar ei nu vor să le miște nici măcar cu degetul. Toate faptele lor le fac ca să fie priviți de oameni, căci își lătesc filacteriile și măresc ciucurii de la poalele veșmintelor și le place să stea în capul mesei la ospete și în băncile dinții în sinagogi și să li se plece lumea în piețe și să fie numiți de oameni: Rabi! (Matei 23, 4-7). Așadar, cînd vezi pe cineva care face ceva din toate acestea și caută cu trudă slava omenească, și calcă poruncile lui Dumnezeu ca să placă oamenilor, să știi că e un rătăcit și nu spune adevărul. Fiindcă zice Apostolul: Cîtă vreme între voi este pizmă și ceartă și dezbinări, nu sînteți oare trupești? (1 Corinteni 3, 3). Iar omul trupesc și sufletesc nu cuprinde, nu primește cele ale Duhului, căci pentru el sînt nebunie (1 Corinteni 2, 14). Dar cine nu cuprinde cele ale Duhului, e vădit că n-are în el nici pe Duhul; și cine n-are în el Duhul Sfînt, acela nu este al lui Hristos, precum întărește Pavel zicînd: Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui (Romani 8, 9).

Ai auzit acum care sînt ai lui Hristos și care sînt ai lui antihrist. De aici ai cunoscut foarte sigur că aceia care sînt atenți îi recunosc ușor și pe cei buni și pe cei răi; fiindcă cei ce nu sînt atenți nu-i recunosc nu numai pe ceilalți oameni, dar nu se recunosc nici măcar pe ei înșiși. Pentru că atunci cînd cineva are griji și împrăstieri, ca și cum ar fi nemuritor în lumea aceasta, și-și petrece zi și noapte numai în lucrurile lumești și născocoște feluri cum să cîștige, să-și facă case frumoase, își strînge mulțime de dobitoace, animale și sclavi și-și agonisește vase, haine și covoare scumpe, și-și face orice alt capriciu și desfătare trupească, unul ca acesta - spune-mi! - se recunoaște pe sine însuși? Nu. Nu se recunoaște, desigur, nici pe sine însuși, nici cele făcute de el. Se cunoaște pe sine numai că e același, dar prin cele ce face arată că nu se cunoaște pe sine însuși și starea lui, nici nu știe ce face. Căci viețuiește ca și cum ar fi nemuritor, și cu gura spune că azi sîntem iar mîine nu mai sîntem, dar prin lucrurile pe care le face pregătește cele pentru al căror sfîrșit bun e nevoie de mulți ani. Mărturisește că lucrurile lumii sînt nimic și trecătoare, dar se sfădește și luptă cu fratele său pentru ele. Spune cu înțelepciune: „Sînt pulbere și cenușă” și se gătește cu podoabe și prin aceasta arată că e mai presus decît ceilalți oameni. Ascultă dumnezeieștile Scripturi care spun: „Vai!” celor ce trăiesc în desfătări tolăniți pe cuverturi delicate (Amos 6, 4) și depune orice străduință ca să-și facă patul din camera sa mai strălucitor, cuverturile lui mai delicate și masa lui mai bogată și gătită, iar acest lucru îl arată nu numai mirenilor asemenea lui, dar și monahilor care vin pe la el, care nu numai nu admiră aceste lucruri, dar se și întristează pentru cei ce le au și-i plîng pentru neștiința lor. Căci pentru cele de care s-ar cădea să se rușineze cînd atîția frați sau, mai bine zis, Hristos, flămînzesc, ei se laudă și se trufesc socotindu-le podoabă și nu simt că prin cele ce fac dau mărturie despre ei înșiși că sînt lacomi, nedrepti cu săracii și nemilostivi. Așadar, - spune-mi! - unul ca acesta cum se va cunoaște pe sine însuși? În ce stare se găsește și căror patimi e înrobit? Cu adevărat nu se cunoaște pe sine însuși, chiar dacă i se pare că se cunoaște. Iar cel care nu se cunoaște pe sine însuși și starea lui, cum va putea să-l cunoască pe altul și patimile altuia? Cum poate orbul să-l distingă pe altul și să recunoască dacă e orb sau vede? Nu, nu e cu puțință. Deci, precum spuneam, copilul și fratele meu, dacă n-ajunge cineva să se cunoască mai întîi pe sine însuși și neputința lui prin milostenie, prin post, prin priveghere și rugăciune neconținută, acela nu poate să cunoască nici că fără un părinte duhovnicesc, o călăuză și un învățător, e cu neputință ca omul să păzească poruncile lui Dumnezeu și să viețuiască virtuos și să nu fie prins de cursele diavolului. Și cel care nu știe

aceasta, e de presupus că acesta n-are nevoie de învățătură, sfat, povățuire sau ajutor de la alții și e plin de mândrie, fără ca măcar să simtă că nu știe nimic și se găsește în adâncul neștiinței sau, mai bine zis, al pierzaniei, și nu poate înțelege nici măcar că se află împreună cu cei pierduți. Fiindcă această neștiință e ca o albeață pe ochii spirituali ai sufletului și nu ne lasă să privim limpede, ca să iubim lumea și lucrurile lumii. Căci pe cât se depărtează mintea noastră de amintirea lui Dumnezeu, de moarte și de judecata viitoare, și nu socotește cele bune ce sînt păstrate pentru drepti, nici chinurile focului veșnic, întunericului, scrișnirii dinților, pe care le vor primi păcătoșii care se cufundă cu totul în griji și în închipuirile lumii, adică în bogăție, slavă și desfătare și în toate celelalte lucruri lumești pe care oamenii le socotesc slăvite și strălucite, pe cât zic, se predă mintea noastră acestora, pe atît se învîrtoșează mai mult și încetul cu încetul se tulbură și întunecă și întreaga minte ajunge ca acoperită de un văl, iar atunci vin neștiința desăvîrșită și uitarea poruncilor lui Dumnezeu. De aceea, cînd David a păcătuit și a pățit același lucru, a chemat pe Dumnezeu și a zis: Descoperă ochii mei și voi înțelege minunile din Legea Ta (Psalmi 118, 18). Ai văzut că ochii îi erau acoperiți? Ai văzut că a strigat lui Dumnezeu să i-i descopere? Același lucru fă-l și tu, copilul meu și Dumnezeu nu va trece cu vederea chemarea pe care o faci din tot sufletul.

Dacă vei asculta și-ți vei deschide ochii sufletului, atunci oriunde ai privi, mai întîi te vei cunoaște pe tine însuși și starea ta, apoi și toate cele pe care ți le-am spus mai sus și-i vei socoti din toată inima ta drept sfinți și mai presus decît tine nu numai pe cei evlavioși și virtuoși, dar și pe orice om, mic și mare, drept și păcătos, ba chiar și pe cei ce păcătuiesc în chip vădit. Și acest lucru îți va fi semn vădit atît pentru tine, cît și pentru oricare altul, că ai primit iertarea păcatelor tale, cînd vei ajunge la aceste măsuri și la această stare bună; fiindcă sfînta smerenie care se găsește în aceste măsuri și în cel care a ajuns la ele, îi dăruiește mai întîi harisma de a gîndi că nu e nimeni dintre toți oamenii mai păcătos decît el sau mai josnic și de nimic decît el, și de a se socoti pe sine însuși păcătos cu toată simțirea sufletului său și cu toată certitudinea și că el singur va pieri și va fi predat osîndei (iadului). Deci, dragul meu copil și frate, luptă să dobîndești această smerenie și nu spune „acest lucru e cu neputință pentru mine”; nici, iarăși, „acest lucru e potrivit monahilor și nu celor ce se găsesc în lume”; fiindcă Hristos a dat poruncile Lui comune tuturor și nu le-a poruncit separat pe unele monahilor, iar pe altele mirenilor. Și acestea le-au realizat și strămoșii dinainte de Legea lui Moise și cei de după ea. Ascultă-l pe Iov care spune: Sînt pămînt și cenușă (Iov 30, 19; Facerea 18, 27), și pe David care zice: Iar eu vierme sînt și nu om (Psalmi 21, 6). Ai văzut cuvinte de smerenie? Ai văzut suflet care se socotește pe sine însuși mai disprețuit decît orice om, mic și mare? Imită, așadar, și tu pocăința lui David și atunci vei dobîndi smerenia lui. Căci prin smerenie se risipește pîcla neștiinței care a acoperit mintea și se scutură acoperămîntul ei; iar cînd mintea s-a descoperit, atunci ne cunoaștem și pe noi înșine și vedem și starea noastră care e, vedem și rănile și întinăciunile sufletului nostru. Și atunci nu numai că gîndim și vorbim smerit, dar ne rușinăm și de soare și de stele și de toate făpturile lui Dumnezeu care au fost făcute pentru noi, iar noi L-am mîniat pe Dumnezeu Care le-a făcut și am călcat nu numai o poruncă, ci pe toate și nu mai îndrăznim nici măcar să ne ridicăm ochii și să privim și nu ne mai socotim vrednici nici măcar să mîncăm din roadele pămîntului, ci noi înșine spunem că e drept să murim de foame și de sete. Și nu mai putem nici măcar să ne uităm la icoanele lui Hristos și ale Sfinților Lui, intrucît sîntem întinați, impuțiți și păcătoși, ci ni se pare că sfințele icoane ne înghit și pe noi și faptele noastre. De aceea nici nu mai îndrăznim să ne apropiem de ele și să le sărutăm și socotim o mare rușine să apropiem buzele noastre necurate și întinate de cele curate și sfînte. Iar cînd vrem să intrăm în biserică lui Dumnezeu, ne cuprinde frică și cutremur, ca unii care intrăm cu nevrednicie, ca nu cumva să nu se rupă în două podeaua bisericii și să cădem de vii în iad. Acestea și altele mai multe ne învață sfînta smerenie și ea ne preface, ne schimbă și oarecum ne creează și ne face smeriți, astfel încît de acum încolo, dacă vom vrea, să nu mai putem gîndi sau să spunem despre noi înșine vreun lucru mare și înalt, ci să rămînem înlemniți și inscripționați ca niște statui. Această sfîntă smerenie ne învață că nu putem învăța nimic bun fără învățător, iar celor ce ne întrebă și ne spun: „Oare știi ce citești?”, ea ne învață să le răspundem: „Cum putem înțelege cele ce le citim, dacă nu ne va călăuzi cineva?” (Faptele Apostolilor 8, 30-31). Ea ne învață să nu umblăm pe calea pe care n-o cunoaștem fără călăuză; ea ne poruncește ca atunci cînd vrem să ne pocăim, să nu ne

apropiem de Dumnezeu fără un mijlocitor și călăuzitor. Căci dacă ne îndeamnă să ne rușinăm de cer, de pământ și de făpturile lui Dumnezeu și să avem frică de icoana Mîntuitorului și a Sfinților Lui și să nu ne apropiem de ele și să le sărutăm, cu atât mai mult ne va face să nu ne apropiem fără mijlocitor de Însuși Făcătorul, Stăpînul și Dumnezeuul a toate. Căci chiar dacă este foarte iubitor de oameni, El se bucură însă mult de smerenia și mîhnirea noastră și laudă mult faptul de a ne socoti pe noi înșine nevrednici să ne apropiem de El singuri, fără un mijlocitor. Vrînd Stăpînul nostru și Dumnezeuul să ne arate și într-un alt mod că de Dumnezeu se cade să ne apropiem printr-un mijlocitor, așa cum și în toate celelalte ni S-a făcut model și exemplu, așa și aici El Însuși S-a făcut cel dintîi Mijlocitor al firii noastre și a adus-o la Tatăl Său și Dumnezeu; după care a hirotonit slujitori ai acestei mijlociri și apropieri pe Sfinții Săi Apostoli, iar aceștia, la rîndul lor, au adus la Stăpînul Hristos pe toți cei care au crezut în El. Aceștia au ales și au hirotonit și urmași ai lor, slujitori ai mijlocirii lor, aceștia pe alții, aceștia iarăși pe alții și acest lucru se păstrează prin succesiune pînă astăzi. Și Dumnezeu nu vrea să călcăm această poruncă și predanie specială a Lui, ci să rămînem în cele pe care ni le-a hotărît; de aceea spune: Nimeni nu vine la Tatăl decît numai prin Mine (Ioan 14, 6). Astfel, nimeni nu vine la credința în Sfînta Treime cea de-o ființă, dacă nu e învățat de un învățător dogmele credinței; și nimeni nu e botezat fără preot și nu se împărtășește el însuși cu Dumnezeieștile Taine, iar cine nu e botezat și nu se împărtășește din Preacuratele Taine nu va dobîndi viața veșnică, cum spune El Însuși: Ci-ne crede și se botează se va mîntui, iar cel ce nu crede se va osîndi (Marcu 16, 16); și iarăși: Dacă nu veți mîncă Trupul Fiului Omului și nu veți bea Sîngele Lui nu veți avea viață întru voi (Ioan 6, 53-54). Așadar, întrucît fără Botez și fără împărtășirea dumnezeieștilor Taine nici un creștin nu se poate învrednici de viața veșnică, și aceste Taine nu ni se dau prin intermediul Sfinților Apostoli, nici al Sfinților noștri Părinți care au fost după Sfinții Apostoli, ci ni se dau prin intermediul celor ce sînt și trăiesc acum și petrec împreună cu noi, e vădit atunci că acelea pe care aceia le-au împărtășit celor ce erau atunci în lume aceleași ni le dau și aceștia nouă; și așa cum aceia botezau cu apă și cu Duh Sfînt, așa fac și ei astăzi; aceia dădeau Trupul și Sîngele lui Hristos, aceleași ni le dau și ei nouă; și nici cei, ce se botezau sau împărtășeau atunci n-aveau nimic mai mult decît noi, nici noi care ne bo-tezăm și ne împărtășim acum n-avem nimic mai puțin decît ei. Aceia învățau credința în Hristos și Sfînta Treime cea de-o ființă și nedespărțită, adică în Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, aceleași ne învață și acum părinții noștri. Așadar, din acestea a devenit evident pe scurt - căci nu scriu toate, ca să nu întind prea mult cuvîntul - că orice au făcut credincioșilor atunci Apostolii și orice i-au învățat, aceleași ni le fac acum și nouă părinții noștri duhovnicești, adică arhieriei și preoții, în mod identic și fără să lipsească ceva; ne învață și povățuiesc ca și aceia. Și fiindcă nu se deosebesc cu nimic de Apostoli, sînt și ei fii ai Apostolilor și Apostoli. Și aceia care nu-i primesc, nici nu ascultă cuvintele lor vor auzi de la Domnul nostru Iisus Hristos zicîndu-le: Amin, zic vouă: mai ușor va fi locuitorilor Sodomei și Gomorei decît vouă (Matei 10, 15), fiindcă a spus Apostolilor: Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește, și cine vă ascultă pe voi pe Mine Mă ascultă. Cine vă nesocotește pe voi, pe Mine Mă nesocotește. Iar cine Mă nesocotește pe Mine, nesocotește pe Cel ce M-a trimis pe Mine (Matei 10, 40; Luca 10, 14, 16). E vădit că aceleași lucruri le spune și celor ce sînt acum și celor ce vor fi după aceea asemenea acelor și aceia care nu-i primesc nici nu-i ascultă, ci-i nesocotesc, nu-L primesc pe Însuși Hristos, nici nu-L ascultă, ci-L nesocotesc și prin această nesocotire nesocotesc pe Dumnezeu și Tatăl Care L-a trimis. Să știi, deci, copilul meu iubit, că în aceste vremuri nimeni dintre mireni, nimeni dintre monahi, dintre preoți sau arhieriei nu mai cinstește, nu mai iubește, nu se mai teme sau primește pe cineva ca Apostol al lui Hristos și ucenic al lui Hristos numai pentru iubirea lui Hristos sau porunca Lui sau bunurile veșnice pe care le va dărui El lor, ci toți ne disprețuim și defăimăm unii pe alții: monahii învinuiesc pe monahi, preoții pe arhieriei, mireni pe toți și unii pe alții și nimeni nu se mai gîndește cum a fost vechea Biserică a lui Dumnezeu. Și așa cum a hotărît Dumnezeu în ea mai întîi Apostoli, în al doilea rînd Prooroci, în al treilea rînd învățători și ceilalți pe care-i enumera Apostolul Pavel; (1 Corinteni 12, 28), tot așa în chip asemănător e Biserica lui Dumnezeu și astăzi și de aceea cei care o prezidează trebuie să-i primească pe unii ca Apostoli, pe alții ca Prooroci și pe alții ca învățători.

Dar noi am uitat cu desăvîrșire toate acestea și ne trufim unul împotriva altuia și pe cel care ieri m-a botezat și m-a eliberat de moarte și de stricăciunea sufletului și m-a umplut de harul Duhului Sfînt și m-a dezlegat de păcat și m-a cuminecat cu preacuratul Trup și mîntuitorul Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos și m-a făcut fiu al lui Dumnezeu - și ce altceva mai mult le făceau odinioară creștinilor Apostolii? -, pe acesta mîine nu-l mai primesc nici nu-l mai salut, fiindcă socotesc acest lucru o rușine pentru mine, nici nu vreau să ies în întîmpinarea lui cînd vine la mine și să-l cinstesc și să-l primesc cu toată deferența; ci spun slujitorului meu cu iritare: „Ce mai vrea? Dă-i răspuns că stăpînul are de lucru și nu poate să-l primească”; și nu mai spun altele încă și mai rele decît acestea și mai de necinste pe care aceștia le fac nu numai monahilor, dar și preoților și chiar celor ce-i mărturisesc și-și închină acestora sufletele lor. Chiar și pe cel pe care azi și l-a ales să-l aibă părinte duhovnicesc și învățător prin mărturisire, nu după puțin timp, ci chiar în același timp cînd spune că e fiul său duhovnicesc, se și trufește față de părintele său duhovnicesc și în loc să fie fiul său duhovnicesc și ucenicul său, devine el părinte duhovnicesc și învățător al lui și-l contrazice și-l nesocotește, dacă se întîmplă să-i spună ceva ce nu e după voia lui; și cu trecerea timpului, unul ca acesta nici nu mai știe că are părinte duhovnicesc sau învățător. Și dacă duhovnicul nu se duce la el și nu-i face voile lui, nici nu consimte la cele pe care le vrea sau, mai bine zis, dacă nu cade la învoială să piară împreună cu el, atunci îl lasă și caută pe altul care să-l urmeze în voile lui trupești. Și așa toate cele duhovnicești - cum le vezi și le știi și tu - sînt astăzi amestecate și tulburate, și a dispărut orice rînduială și predanie a Apostolilor și s-au desființat toate poruncile lui Hristos. Și tot acest rău și această surpare se face în generația de acum, fiindcă toți își închipuie că au învățat cele dumnezeiești și știu poruncile lui Dumnezeu și pot discerne cele ce le sînt de folos; și, pe lîngă aceasta, fiindcă socotesc că toți preoții sînt păcătoși și nevrednici, dar sînt convinși că harul lui Dumnezeu lucrează și prin cei nevrednici, și cred că primesc darurile harului care se lucrează în noi prin Duhul Sfînt și arvuna lucrurilor veșnice care ni se vor da, dar preotului prin care i se dau acestea îi întorc spatele și-l urăsc ca pe un păcătos și nevrednic de preoție; la fel și despre duhovnici își închipuie aceleași lucruri: că prin mărturisirea pe care le-o fac primesc iertarea păcatelor lor, dar pe duhovnicii lor îi socotesc că n-au nici o virtute sau îndrăznire la Dumnezeu și-i consideră la fel ca și pe ceilalți oameni. Și mai cred că toate cele ce se găsesc într-o asemenea stare le primesc și ei sau, mai bine zis, răpesc toate darurile duhovnicești ale harului pe care Dumnezeu le-a dat Apostolilor, iar Apostolii le-au dat celor ce au crezut prin ei în Hristos, fără să dea cinstea și credința cuvenită celor ce le dau aceste daruri ale harului, cinste pe care au dat-o mai înfîi Apostolii Stăpînului Hristos, Apostolilor le-au dat-o ucenicii lor, iar acestora cei ce au fost supuși lor. Și îndrăznesc să spună că Dumnezeu nu le cere să dea aceeași cinste și acum arhierilor, preoților, egumenilor și părinților noștri duhovnicești, ci, pentru că au fost botezați de prunci, cred prin aceasta că sînt dezvinovați pentru că n-au cinstit mai apoi pe cel care i-a botezat, nici n-au avut evlavie față de el ca un părinte al lor. Și-și închipuie că, întrucît au învățat literatura sacră de copii, aceasta e de-ajuns pentru evlavie și că nu vor fi cercetați de Dumnezeu pentru că au disprețuit pe învățătorii evlaviei și n-au vrut să se lase învățați de ei; ci, întrucît li se pare că sînt evlavioși și viețuiesc încă și mai evlavios decît toți ceilalți, nădăjduiesc că se vor îndrepta numai prin aceasta. De asemenea și faptul că-și spun numai păcatele, și le mărturisesc și că primesc iertare de la părinții lor duhovnicești, li se pare că e de ajuns pentru mîntuirea lor și nu mai au nevoie să aibă credință în ei, nici să le aducă cinstea și evlavia care li se cuvine duhovnicilor ca unii ce sînt apostoli ai lui Dumnezeu, și mijlocitori și rugători la El pentru ei. Astfel, toată lumea e plină acum de o astfel de rătăcire și de un asemenea rău, și călcarea și disprețuirea unei singure porunci a răsturnat toată Biserica lui Dumnezeu; fiindcă Biserica a ajuns la o asemenea neorînduială și tulburare, că aproape nu se mai vede deloc structura ei, nici nu se mai recunoaște în noi drept o alcătuire a Trupului Stăpînului, ci e ca și cum n-am avea drept Cap al nostru pe Hristos, nici n-am fi legați și lipiți unii de alții de Duhul de viață făcător, nici nu mai acceptăm să ne lăsăm zidiți fiecare în cinul lui de către întîiul Arhitect al Bi-sericii. Drept pentru care sîntem risipiți ca o materie neînsuflețită, atît de mult ne-am făcut robi voilor noastre și sîntem stăpîniți de poftele plăcerilor și am fost amăgiți și risipiți de ele; ura și mîndria pe care le avem ne-au separat și rupt unii de alții și

am pierdut semnul distinctiv al credinței noastre, adică iubirea despre care Domnul a zis: Întru aceasta vor cunoaște toți că sînteți ucenici ai Mei, de veți avea iubire unii față de alții (Ioan 13, 35); căci atunci cînd o pierdem, în zadar ne mai numim creștini. De aceea, spune-mi - rogu-te! -, atunci cînd nu-i iubim pe părinții noștri duhovnicești care ne-au dat atît de mari lucruri bune, prin care Dumnezeu ne face fii ai Lui după har, moștenitori ai slavei Lui și copărtași ai tuturor celor de care am vorbit; dacă, spun, nu-i iubim, nici nu-i cinstim și slăvim cum se cuvine și cum trebuie să fie cinstit un om al lui Dumnezeu trimis la noi de El, cine ne va încredința că avem iubire desăvîrșită față de semenii și ceilalți frați ai noștri? Și, afară de aceasta, dacă pe cei pe care-i avem mijlocitori și rugători la Dumnezeu, care au primit putere de la Dumnezeu să ne dea iertarea păcatelor și să ne facă prieteni cu El, dacă pe aceștia nu-i primim cu toată certitudinea și credința ca pe niște sfinți, ci-i socotim ca niște păcătoși, cum mai nădăjduim că ni se va da iertarea desăvîrșită a păcatelor noastre? Căci zice Domnul: Fie ție după credința ta (Matei 9, 29). Și cu siguranță după măsura credinței tale și precum crezi în ei, așa vei primi și iertarea păcatelor tale. Și dacă e adevărat cuvîntul Domnului care spune: Cine vă primește pe voi pe Mine Mă primește și cine vă nesocotește pe voi pe Mine Mă nesocotește (Matei 10, 40; Luca 10, 16), mă mir atunci - cum spuneam mai sus - de cei care nu-și pun în mintea lor că noi se cade nu numai să-i iubim pe toți oamenii și mai cu seamă pe frații noștri după duh, dar și pe unul din bărbații duhovnicești de acum se cade să-l primim ca pe un apostol al lui Hristos ca să primim prin el pe Hristos și se cade să facem toate cuvintele lui ca și cum ar ieși din gura lui Hristos, cum oare atunci - zic - sau în ce alt chip vor putea credincioșii să-L vadă pe Hristos sau să-L dobîndească în ei înșiși? Căci cei mai mulți dintre noi nu-l cunoaștem pe preotul care ne-a botezat și dacă l-am cunoaște, l-am trece cu vederea și l-am disprețui, precum spuneam; iar unii dintre noi nu știm nici măcar dacă am fost botezați, iar dacă nu o știm, cum anume sau din ce cauză am putea avea credință? Sau cum să socotim că sîntem botezați? Nu pot să înțeleg. Părinte duhovnicesc n-am cunoscut și dacă l-am cunoscut nu l-am cinstit deloc ca pe un părinte. Învățător care să ne învețe evlavia n-am dobîndit și chiar dacă am vrea să dobîndim, n-am face ceea ce el ne-ar învăța. Ce să mai spun nu știu. Fiindcă nu găsesc de unde anume sau de la care realizare a virtuții să vă numesc creștini. Om nenorocit și ticălos! Pentru ce nu-l cinstești pe părintele tău duhovnicesc ca pe un apostol al lui Hristos? „Fiindcă - spune el - nu-l văd să păzească poruncile lui Dumnezeu de aceea nu-l cinstesc.” Asta e un pretext zadarnic. Fiindcă - spune-mi! - le păzești tu oare mai bine decît acela și de aceea îl disprețuiești și-l judeci? Și chiar dacă ai păzi toate poruncile, nici așa nu s-ar fi convenit să-l judeci, nici să-i întorci spatele sau să-l defaimi și învinuiești pentru nepăsarea lui, ci s-ar fi convenit, mai degrabă, să-l cinstești pentru lucrurile bune pe care ți le-a dat Dumnezeu prin el și să-l faci părtaș la cele trupești și să-l răsplătești pe cît poți pentru cele bune pe care ți le-a dăruit, ca nu numai să păzești cele ce ți-au fost dăruite de Dumnezeu prin el, dar și să le înmulțești prin asemenea fapte. Acum însă, prin necredința, nerecunoștința și nesocotirea pe care le arăți față de părintele tău duhovnicesc și învățătorul tău, nu numai că ai pierdut ce ai primit, dar ai șters din tine însuși și însuși faptul că ești creștin și ai păgubit pe Hristos. [...]

Despre cei ce se autohirotonească învățători și se investesc ei înșiși în demnitatea apostolică fără harul de sus; și că, înainte de a fi fost născut și luminat de un părinte duhovnicesc, nu trebuie să-i călăuzim sau să-i învățăm pe alții

[...] Dar, vai mie! Căci spunînd acestea și vestind calea mîntuirii care duce în chip nerătăcit în Împărăția Cerurilor, sînt judecați de toți oamenii, nu numai de mireni, ci și de monahi, preoți și arhieri și sînt osîndit și învinuit și sînt urît fără motiv numai pentru bănuiala și lucrarea diavolească ce se lucrează prin fiii necredinței spre pierzania lor. Și, iată, spun ceea ce am învățat din experiență: dacă demonii n-ar avea pe oameni împreună-lucrători la răutatea lor, cu siguranță n-ar putea deloc - îndrăznesc să spun - să separe de poruncile lui Dumnezeu pe nimeni din cei renăscuți tainic prin Sfîntul Botez și deveniți fii ai lui Dumnezeu după har. Căci cred că pruncii care sînt botezați sînt sfințiți și păziți de acoperămîntul Prea Sfîntului Duh și sînt oi ale staulului duhovnicesc al lui Hristos și miei aleși pentru că au fost pecetluiți cu semnul de viață făcătoarei Cruci și au fost eliberați în chip desăvîrșit de tirania diavolului; și dacă diavolul nu găsește instrumente potrivite răutății lui ca să facă ceea ce dorește - ca odinioară șarpele pe femeie - fie pe părinții copiilor, fie pe doicile lor sau pe cei care-i cresc,

cu siguranță n-ar putea fura sau răpi pe nici unul din ei. Căci așa cum mărturisesc lucrurile, cei de care am vorbit îi învață pe copii orice răutate, viclenie, vorbă de rușine, lăcomie a pîntecelui, îmbuibare, găteală a veșmintelor și orice altă necurăție sau iubire de arginți, slavă deșartă și trufie și în aceste rele îi obișnuiesc și cresc de copii. De aceea și înainte de a ajunge copiii la cunoaștere și discernămint, aceia îi aduc prin asemenea rele diavolului și-i țintuiesc de el, ca și cum ar fi slugi ale lui, și-i lipsesc, nenorociții, de harul înfierii și sfințirii pe care l-au primit, fără să știe ce fac, ca niște lipsiți de minte. Căci fiecare din părinții veacului de acum nu-și crește, nici educă copiii cu educarea și povățuirea Domnului, ci cu obiceiuri lumești și năravuri păgânești și de aceea nu spune ca Iov ca nu cumva să gîndească rele fiii mei în inimile lor (Iov 1, 5), nici nu se teme sau tremură ca nu cumva fiii lor să facă ceva nelalocul lui și să cadă din slujirea și înfierea lui Hristos Care S-a junghiat pentru mîntuirea noastră și se fac iarăși robi ai vrăjmașului și tiranului satan și se osîndesc la moartea și focul veșnic al iadului. Ci o singură temere îi stăpînește cu privire la copiii lor și o singură grijă au pentru ei: cum să-i facă să arate slăviți și strălucitori tuturor oa-menilor nu prin virtuți și cumițenie, nici prin disprețul tuturor lucrurilor strălucitoare și văzute ale lumii, ci arătîndu-se slăviți prin cai cu frîie de aur, cu haine strălucitoare și cu slugile care merg înaintea sau în urma lor. Și de la unele ca acestea se obișnuiesc și cu iubirea de slavă și bogăția, cu iubirea de arginți și înălțarea. Și în acest chip plecînd de la părinții lor nenorociți vin la orice fel de răutate chiar și fără ispita demonilor, și de multe ori ajung din vina lor la fapte de rușine vîrîndu-l în sinea lor pe diavol, tatăl răutății, prin călcarea făgăduințelor pe care le-au făcut la Sfîntul Botez. De aceea, crescînd și făcîndu-se mari în asemenea rele, dobîndesc în sufletul lor o obișnuință cu anevoie de șters cu acestea, obișnuință care cu timpul devine ca o (a doua) natură și de neîndreptat. Pornind de aici, rămîn în răutăți pînă la moarte și nu se mai pot despărți de poftele, patimile și plăcerile trupului, ci mor în ele. Și chiar dacă își vin puțin în simțire și recunosc relele care-i stăpînesc și se grăbesc să se elibereze de ele, dacă nu se despart cu totul de răii lor învățători - căci așa se cuvine să-i numească cineva, nu părinți - nu e cu putință să se elibereze de răul obicei care-i stăpînește. Știind dinainte acestea, Dumnezeu strigă nouă tuturor: Dacă vine cineva la Mine și nu urăște pe tatăl lui pe mama sa și pe frații lui, nu poate să fie ucenic al Meu (Luca 14, 26). Fiindcă în alt chip nu poate cineva să-și urască părinții, decît dacă ajunge să recunoască vătămarea sufletească pe care le-o aduc aceștia; căci cine simte această vătămare nu-i mai privește drept rude sau prieteni, ci-i urăște ca pe niște uneltitori împotriva sufletului său și fuge de petrecerea împreună cu ei, grăbindu-se să se despartă o clipă mai devreme de cei care i s-au făcut pricini ai unor rele atît de mari. După care se luptă să elibereze și sufletul său de aceste vechi obiceiuri rele, de aceste poftes, patimi și prejudecăți, și înainte de toate se sîrguiește să-și ușureze conștiința de povara păcatelor lui.

Ascultă, așadar, cinstite părinte, cele ce vreau să-ți spun. Cîți dintre aceștia s-au lepădat de lume și o tăgăduiesc și n-au părinți duhovnicești, aceștia cu siguranță nu s-au făcut copiii duhovnicești ai cuiva. Iar cei ce nu s-au făcut copii, nu s-au născut; iar cei ce nu s-au născut, n-au venit la existență; iar cei ce n-au venit la existență, n-au ajuns în lumea gîndită cu mintea (inteligibilă). Ci așa cum cei care nu s-au născut trupește, nu se găsesc în această lume văzută, la fel și cîți nu s-au născut duhovnicește nu se găsesc în acea lume gîndită cu mintea (inteligibilă), nici nu intră în acea lumină minunată în care-i duce Dumnezeu pe cei ce cred în El. Și așa cum cei ce nu s-au născut trupește nici măcar nu există, așa și cei ce nu s-au născut duhovnicește, fiindcă pe cei ce s-au născut trupește și nu s-au născut duhovnicește îi așteaptă întunericul, focul și osînda veșnică, potrivit hotărîrii Domnului și Dumnezeul și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos Care spune: De nu se va naște cineva de sus, nu va intra în Împărăția Cerurilor (Ioan 3, 3); iar naștere numește Domnul harul Sfîntului Duh, cum El Însuși a spus Apostolului Lui: Ioan a botezat cu apă, dar voi veți fi botezați cu Duh Sfînt (Faptele Apostolilor 1, 5); deci acesta este botezul duhovnicesc și nașterea duhovnicească și nu se poate să fie altfel. De aceea, se cade să învățăm pricina pentru care n-au cunoscut unii ca aceștia că s-au născut duhovnicește. Care e această cauză? E neștiința și orbirea ochilor sufletului lor. Ia seama întocmai. Așa cum copiii care se nasc nu se pot însămînța și naște fără tată, tot așa nu poate să se nască de sus, adică să primească harul Duhului Sfînt, nici cel ce n-are un părinte duhovnicesc care să fie născut de sus. Și așa cum tatăl trupesc îi face trupești și pe copiii lui,

tot așa și părintele duhovnicesc îi face pe copiii pe care-i naște copii duhovnicești. Dar cel ce nu s-a născut încă sau s-a născut, dar e încă prunc, adică nedesăvârșit, cum poate să se facă părinte al altora? Nu e cu puțință. Și cel ce nu s-a făcut fiu al luminii în simțire, cunoaștere, experiență și vedere duhovnicească, cum va putea cunoaște sau vedea vreodată pe Părintele luminilor? Și cum poate să-i conducă și pe alții la lumină sau să-i învețe că există o Lumină Care a venit în lume să lumineze pe cei ce șed în întuneric? Acesta e orb și nu vede; cum ar putea să arate altora drumul? Căci cel ce nu vede lumina, e vădit că umblă în întuneric și se împiedică în fiecare clipă și are nevoie de călăuză și cum îi va putea conduce el pe alții? Iar dacă-i va conduce, atunci cu siguranță li se va face pricină de pierzanie; căci zice Domnul: Orb pe orb de călăuzește, amândoi vor cădea în groapă (Matei 15, 14) neștiinței sau pierzaniei. Deci toți cei ce văd numai cu ochii lor trupești această lumină simțită, sînt orbi și nu se cuvine să se gîndească la nimic altceva decît cum să-și deschidă ochii sufletului lor și să vadă Lumina cea neînsertată. Și așa cum orbul nu poate să vadă nici unul din lucrurile acestei lumi, nici să deosebească aurul de argint sau monezile false, ci, deși se află înaintea lui nu le vede, și de multe ori pietrele prețioase și mărgăritarele aruncate la pămînt le calcă în picioare ca pe un lut și nu simte, nici nu știe dacă haina pe care o poartă e albă sau neagră, murdară sau curată, tot așa și cel orb la ochii minții nu poate să se cunoască pe sine însuși, nici starea lui, cu atît mai mult nu poate să vadă ori să cunoască pe Dumnezeu - așa cum nimeni din Sfinții din veac n-a cunoscut pe Dumnezeu, nici nu s-a făcut sfînt, rob și prieten al lui Dumnezeu, dacă nu i-a fost mai întîi luminată mintea de Duhul Sfînt și nu a primit de la El cunoaștere, cuvînt și putere, și a fost călăuzit să cunoască voile și poruncile lui Dumnezeu - și cel ce n-a fost luminat de Duhul Sfînt nu numai nu se cunoaște pe sine însuși și pe toți semenii lui, dar și poruncile lui Dumnezeu, care sînt ca niște mărgăritare și pietre scumpe și cuvintele lui de-viață-dătătoare, care sînt ca niște monede care au precuratul Său chip (icoană), le calcă în picioare pe toate și le socotește ca pe un lut nefolositor, și nu le simte deloc pentru că nu le poate simți. Nici unul dintre voi să nu se amă-gească, frații mei, spunînd că vede cele de care vorbeam, acela care n-a fost luminat în ochii sufletului său de Lumina dumnezeiască.

Deci dacă orice ucenic e un copil duhovnicesc al învățătorului său, atunci cel ce caută un părinte duhovnicesc are nevoie să caute un om care să fie născut duhovnicește și să cunoască în chip conștient pe Dumnezeu și Tatăl său, ca să-l nască duhovnicește și pe el și să-l facă cu adevărat fiu al lui Dumnezeu. Așadar, dacă acel ucenic are nevoie și caută un asemenea părinte duhovnicesc - căci spune proverbul: învățătorii buni dau și învățături bune, iar semințele rele nasc plante rele -, și în viața de acum se găsesc învățători buni și părinți duhovnicești așa cum spuneam mai sus; iar pe lîngă ei sînt și cei care încă nu s-au născut de sus și nu s-au cunoscut nici pe ei înșiși, nici pe Dumnezeu, care s-au făcut învățătorii lor și părinți ai altora și se sîrguiesc în tot chipul să atragă la ei pe cel ce s-a lepădat de lume și caută un părinte duhovnicesc, precum spuneam. Și dacă-l aud că laudă pe unul din adevărații părinți duhovnicești, îndată nenorociții aceștia îl învinuiesc pe cel duhovnicesc că smintesc sufletul tînărului și-l împiedică să se ducă la acela. Dacă - spun - unul ca acesta se lasă amăgit și se duce la cei care-l amăgesc și-și pierde folosul pe care-l putea primi de la acel părinte duhovnicesc, care va fi osînda lui și a tuturor celor ce sînt lipsiți în acest fel de folosul părinților și învățătorilor duhovnicești ca unii care se smintesc de ei din cuvintele lor? Oare nu au osînda celor care-i înșală și se fac pe ei înșiși călăuzitori și părinți și-i despart de învățătorii cei buni și nu-i lasă să se ducă la aceștia ca să fie călăuziți și să intre în Împărăția cea cerească? Cu siguranță își au osînda lor și din mîinile lor se va cere sîngele lor, precum spune Domnul (Facerea 9, 5), fiindcă aceștia fiind stăpîniți de slavă deșartă și trufie se cred mari pe ei înșiși, deși nu sînt nimic, se fac părinți, învățători și apostoli hirotonindu-se pe ei înșiși; și n-au primit nici harul Duhului Sfînt, ca Apostolii, nici n-au fost luminați cu lumina cunoașterii (Osea 10, 12), nici n-au văzut pe Dumnezeu cînd propovăduiesc că li s-a descoperit precum a făgăduit El zicînd: De Mă iubește cineva va păzi poruncile Mele și Eu îl voi iubi și Mă voi arăta lui (Ioan 14, 21); și iarăși: Eu și Tatăl Meu vom veni și Ne vom face la el sălaş (Ioan 14, 23); și iarăși: Cine mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu are viață veșnică, și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață (Ioan 5, 24; 6, 54); și iarăși altundeva: Cine mănîncă Trupul Meu și bea Sîngele Meu rămîne în Mine și Eu în el (Ioan 6, 56); și iarăși: Cel ce însetează să vină la Mine și să bea, căci cine va bea din apa pe care i-o voi da Eu, nu

va mai înseta vreodată, ci ea i se va face izvor de apă ce fișnește spre viață veșnică (Ioan 4, 14; 7, 37); și iarăși: Celui ce crede în Mine îi vor curge din pîntec rîuri de apă vie (Ioan 7, 38). Așadar, cine nu vede în chip vădit că toate acestea s-au făcut și desăvîrșit în mod real în el însuși, cu fapta, acela e încă orb. **Căci cine n-a păzit poruncile dumnezeiești, nici n-a văzut pe Fiul lui Dumnezeu arătîndu-i-se, nici nu l-a iubit cum se cuvine, nici n-a cunoscut cu simțirea sufletului său că Tatăl și Fiul în Duhul Sfînt S-au sălășluit în el, acela a pățit una din două: sau are sufletul său nepăsător sau demonul care a fost izgonit din el la Botez s-a întors iarăși la el prin păcat, fie înainte de a se face monah, fie după ce s-a făcut monah, și cele din urmă s-au făcut mai rele decît cele dintîi (Matei 12, 45). Pentru că acela care a izgonit pe cel rău din sufletul său prin nevoiță (asceză) multă, prin smerită-cugetare și osteneli multe, prin lacrimi și tînguiuri, după care iarăși a fost amăgit de el și, înainte de a se sălășlui în chip conștient în el Hristos și înainte de a dobîndi smerenie adevărată, l-a primit iarăși pe demonul care intră în el fără să o știe prin părere de sine și trufie, acela nu mai poate să-și vină în simțire și să-și cunoască răutățile și păcatele lui, pentru că diavolul acoperă ochii sufletului său și nu-l lasă să se despartă de mîndria care-l stăpînește; fiindcă atunci vicleanul diavol nu-l silește spre plăceri trupești, nici spre lăcomia pîntecelui, iubire de arginți și multa avuție - pentru că aceste patimi sînt oarecum mai josnice și produc rușine, și cel biruit de ele are conștiința lipsită de îndrăzneală, chiar dacă e laudat și slăvit de lume ca un sfînt - ci-l îndeamnă spre post, priveghere, stare în picioare toată noaptea, neagoniseală, culcare pe jos, nespălare și orice altceva știe că face să crească patima mîndriei. Pentru că, dacă nu sînt zidite pe temelia smereniei imitatoare a lui Hristos, aceste fapte înalță sufletul pînă la cer și-l prăvălesc pînă în adînc; și el crede că se înalță, ca apa aceasta simțită, dar pe cît se înalță, pe atît cade jos și se prăvălește fără să înțeleagă. Căci așa cum e cu neputință ca o casă să stea în picioare fără temelie, așa nici virtuțile nu se pot zidi fără să aibă drept temelie smerenia; fiindcă dacă nu o pun drept temelie mai întîi pe aceasta sau, chiar dacă o pun, mai apoi sînt tîrîți de duhurile răutății, îndată toată zidirea virtuților clădită cu multă sudoare și osteneală cade și dispare; pentru că Domnul celor mîndri le stă împotriva, dar celor smeriți le dă har (Iacob 4, 6), și necurat este la Domnul tot cel ce are inimă înaltă (Proverbele lui Solomon 10, 5). Așadar, cel ce și-a agonisit în el însuși izvorul și rădăcina tuturor patimilor sufletești, acela se socotește mai presus și mai nepătîmîtor decît toți oamenii și nu e convins că este altcineva mai activ, mai contemplativ și mai nepătîmîtor decît el, drept pentru care îi disprețuiește pe ceilalți și nu crede în darurile harului care li se dau de la Dumnezeu și-i pizmăiește și învinuiește și afirmă că unele din acelea sînt minciuni, iar altele cu neputință, și în acest fel îi tîrăște împreună cu el și pe alții și-i aruncă în adîncul invidiei, necredinței și pierzaniei. **Și acela care mănîncă Trupul Fiului lui Dumnezeu și bea Sângele Lui, dacă nu cunoaște în simțirea și cunoașterea sufletului că rămîne în Dumnezeu și Dumnezeu în el, acela cu siguranță nu s-a cuminecat în chip vrednic cu Preacuratele Taine; căci cum e cu putință ca acela care e unit cu Dumnezeu să nu știe aceasta, afară dacă nu e foarte nesimțit? Și dacă acela care mănîncă Trupul și bea Sângele lui Hristos, are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață, e vădit că acela care nu știe că are viață veșnică și a trecut de la moarte la viață ca acela care trece dintr-o cameră întunecată într-una luminoasă și strălucită, unul ca acesta n-a cunoscut taina iconomieii lui Dumnezeu, nici nu s-a desfătăt de viața veșnică. Iar dacă Domnul nostru a făgăduit să dea celor ce cred în El Duh Sfînt să fie în el un izvor de apă fișnitoare și ca niște rîuri care curg din pîntecelul lui, acela care nu vede făcîndu-se în el însuși în fiecare zi acestea și toate celelalte pe care Domnul a zis că le va da și le va face celor ce cred în El, cum se va mai numi unul ca acesta pe sine însuși credincios desăvîrșit? Dar pe cel care crede că aceste lucruri se potriveșc numai Apostolilor și Părinților din vechime și care spune că, oricît ne-am lupta, nu mai e cu putință să ne asemănăm cu Sfinții din vechime nici n-avem nădejde să ne facem asemenea lor, cine avînd cunoașterea lui Dum-nezeu și compătîmire nu-l va plînge pe unul ca acesta din tot sufletul lui? Căci dacă Dumnezeu strigă în chip vădit: Fiți sfinți, pentru că Eu Sfînt sînt (1 Petru 1, 16), și altundeva: Fiți asemenea Tatălui vostru din ceruri! (Matei 5, 48), și Pavel spune: Fiți imitatorii mei, precum eu sînt imitatorul lui Hristos (1 Corinteni 12, 8-11), iar el stabilește drept lege cele contrare acestora, acela este cu siguranță antihrist și teomah, fiindcă el spune: „Acea era una, iar noi sîntem****

alta. Într-un fel i-a iubit pe ei Dumnezeu Care i-a învrednicit de mari daruri ale harului Duhului Sfânt, și altfel ne socotește pe noi: pe noi numai să ne miluiască, se ne ierte doar păcatele și să ne mîntuiască, dacă ne vom pocăi, vom pătimi cele rele și vom plînge. Căci e cu neputință ca noi să ajungem acum ca Apostolii sau Sfinții din vechime.” Iar pe cei ce spun că este cu putință îi numește trufași și hulitori pe care nu se cade să-i ascultăm deloc, ci să fugim de ei. O, nenorocirea lor! ca să nu spun nesimțirea și necredința lor! Căci cei ce spun și gîndesc unele ca acestea nădăjduiesc să se mîntuiască fără să primească harul Duhului, ca și Apostolii; și cred că sînt fii ai lui Dumnezeu fără să aibă în mod conștient pe Duhul Sfânt care-i face fii ai lui Dumnezeu; și-L numesc pe Dumnezeu Tată al lor, dar spun că nu L-au văzut vreodată, și cred că-L iubesc fără să-L vadă; și auzindu-l pe Apostolul Ioan care spune: Cine nu iubește pe fratele lui pe care-l vede, pe Dumnezeu pe Care nu l-a văzut cum poate să-L iubească? (1 Ioan 4, 20), nu vin la simțirea și înțelegerea stării în care se află, ci-i invidiază și urăsc pe frații lor și se folosesc de asemenea raționamente probabile pe care nici diavolului, care e tatăl minciunii și al invidiei, nu i-ar fi trecut prin minte să le născocească. Și față de unii se fac că spun unele ca acestea cu intenție dumnezeiască și iubitoare de frați vîrînd în toți oamenii o rea bănuială față de toți Sfinții, dar nu simt că le spun și împotriva lor înșiși; pentru că dacă acela care nu este nepătimaș nu este nici sfînt, cu siguranță nici tu, care spui acestea, nu ești așa ceva. Căci cineva rostește cele rele scofîndu-le din reaua vistierie a inimii lui. De aceea, cei ce sînt pătimiși cred că toți ceilalți sînt pătimiși. Pentru că nu știu că Dumnezeu a zis: Nu judecați ca să nu fiți judecați! (Matei 7, 1) și că El va răsplăti fiecăruia după faptele lui (Faptele Apostolilor 2, 23), ei se află într-o asemenea slavă deșartă și aroganță că îi bîrfesc și osîndesc pe frați și nu știu că unii ca aceștia n-au îngăduința de-a citi dumnezeieștile Scripturi. Căci zice Dumnezeu prin gura lui David: De ce spui îndreptările Mele și iei legămîntul Meu în gura ta? și adăugînd pricina spune mai departe: și șezînd îl bîrfești pe fratele tău (Psalmi 49, 16, 20). Iar dacă unul ca acesta e împiedicat să citească dumnezeieștile Scripturi, cu atît mai mult e împiedicat să intre în biserica Domnului și să stea împreună cu credincioșii, măcar că se face pe sine însuși cu mare trufie învățator și urcă cu aroganță în scaunul Apostolilor - pentru că demnitatea Apostolilor e cu siguranță învățătura care se face în Duhul Sfînt -, de ce pedepse și osîndă nu va fi vrednic unul ca acesta? Pentru că acela care nu s-a făcut încă nici măcar ucenic cum se cuvine, dar încearcă să dobîndească o demnitate apostolică, va primi osîndă mai mare decît zeci de mii de tîlhari și ucigași; fiindcă aceia omoară numai trupuri, iar el omoară suflete. Și așa cum acela care ia de la împăratul o piatră scumpă sau un mărgăritar ca să înfățișeze pe el chipul împăratului și să le șlefuiască și să le bată pe coroana sau veșmîntul împăratului, dacă nu înfățișează pe ele un chip asemănător împăratului, nu numai nu va primi răsplătă de la împăratul, ci va fi pedepsit mult, în același chip va trebui să facă și fiecare învățator și să se gîndească la toți cei învățați de el că, dacă din nepăsarea, neștiința sau neînvățătura sa strică gîndurile, cugetele și faptele unui frate și nu-l face pe fiecare din ascultătorii săi înțelept și desăvîrșit cu multă știință, cunoaștere, înțelepciune și discernămînt modelînd în ei, pe cît e cu putință, pe Hristos care să ia formă (Galateni 4, 19) și să strălucească în el, nici nu-l duce la statura de bărbat desăvîrșit, la măsura vîrstei plinătății lui Hristos (Efeseni 4, 13), în așa fel încît sufletul fiecăruia din uceniciei lui de care nu e vrednică lumea întreagă să ajungă netrebnic, și-l face neîncercat pe cel încercat și necinstit pe cel cinstit, unul ca acesta e vădit că nu va primi plata osteneții lui, ci pedeapsă și osîndă pentru cei pe care i-a făcut netrebnici prin învățătura sa, fie dacă prin învățătura sa l-a lipsit pe cineva de ceva din cele ce privesc mîntuirea lui, fie dacă n-a putut să ajungă la desăvîrșire, putînd să o dobîndească prin învățătura altor învățători.

Se cade, așadar, părinte duhovnicesc, ca mai întîi să te faci ucenic al lui Hristos și să fi învățat bine poruncile și tainele Lui și în acest chip să încerci să înveți pe alții; se cade ca mai întîi să fii supus și să urmezi unui părinte duhovnicesc care să te conducă pe calea care duce la Hristos și să ajungi la Hristos sau, mai bine zis, să te găsească Hristos, și să bagi de seamă modurile și semnele căii care te duce acolo și să vezi pe Hristos prin harul Duhului Sfînt fără să rătăcești și atunci să-i conduci și pe alții la Hristos. Se cade să fii luminat mai întîi de Lumina cea adevărată, după care abia să-i duci pe alții la această Lumină. Se cade să fii eliberat mai întîi tu însuși și așa să încerci să-i eliberezi pe alții, fiindcă e cu totul lipsit de

minte și nebun cel care e rob și încearcă să-i elibereze pe cei robi împreună cu el, răpind autoritatea stăpînului său.

Dar în ce fel ne facem ucenici ai lui Hristos? Să-L ascultăm pe Hristos Însuși care spune: Cine vrea să vină după Mine, să se tîgăduiască pe sine însuși, să-și ia crucea sa și să-mi urmeze Mie (Matei 16, 24). Iar a urma lui Hristos înseamnă a-L imita pe Hristos în faptele Lui, așa ca să viețuim și noi cum a viețuit pe pămînt Domnul nostru și să suportăm cu bucurie încercările și învinuirile, ca să primim harul Duhului Sfînt; fiindcă nici privegherea, nici isihia, nici postul, nici neagoniseala, nici osteneala trupească, nici orice altă virtute nu poate să ne dea fără Duhul Sfînt cuvînt de înțelepciune, cunoaștere sau discernămînt (1 Corinteni 12, 8); fiindcă toate acestea pe care le-am spus sînt o cale spre Lumină, nu Lumina. Deci dacă voi umbla pe această cale mii de ani și nu voi ajunge la Lumină - care e Duhul Sfînt Care de la Tatăl purcede (Ioan 15, 26) și luminează prin Fiul pe tot omul ce vine în lume (Ioan 1, 9), iar la sfîrșitul vieții mele mă aflu încă în întuneric, ce folos am din ele? Fiindcă atunci cînd Apostolul Pavel zice că „unuia i se dă prin Duhul Sfînt cuvînt de înțelepciune, altuia prin același Duh cuvînt de cunoaștere, altuia facere de minuni” și celelalte, spune după aceasta: și pe toate le lucrează Unul și Același Duh (1 Corinteni 12, 8-11). Vezi cum fără Duhul nu e cu putință nici ca cineva să fie învățat, nici să învețe pe alții? Așadar, cine înainte de a primi Duhul adevărului pe Care lumea nu poate să-L primească pentru că nu-L vede nici nu-L știe (Ioan 14, 17) îndrăznește și încearcă, fiind încă din lume și în lume, să primească o poziție și o demnitate de învățător, și să se facă părinte duhovnicesc și să mijlocească pentru alții la Dumnezeu, unul ca acesta nu este oare vrednic de zeci de mii de lovituri și pedepse? Și ca să înțelegi că nu spun nimic afară de dumnezeieștile Scripturi, ascultă-l pe Apostolul Pavel care zice: Cine n-are Duhul lui Hristos nu este al Lui (Romani 8, 9). Vezi cum celui ce n-are pe Duhul Sfînt nu numai că nu-i este îngăduit să învețe pe alții, dar nici măcar nu e cu putință să fie de partea lui Hristos? Pentru că harul Duhului Sfînt unește pe om cu Hristos și cine n-are Duhul Sfînt locuind în el în chip conștient nu poate să aibă comuniune cu Hristos sau să vadă în chip conștient slava lui Hristos? Nu poate nici măcar să vadă în chip spiritual (inteligibil) Dumnezeieștile Taine, ca să vadă în ele pe Însuși Hristos ca Dumnezeu, ci vede numai în chip sensibil pîinea și vinul puse pe sfînta masă și care se vîd în chip simțit. Și pe drept cuvînt pățesc aceasta, fiindcă aceia care n-au primit harul Duhului Sfînt nu pot să-L vadă, nici să-L cunoască pe Hristos ca Dumnezeu; iar cei ce n-au încercat și pățimit aceasta nu se fac nici rude ale lui Dumnezeu. Căci pe Cel ce este mai presus de orice minte și înțelegere cum îl poate înțelege mintea noastră făcută de Acela, dacă nu va fi luminată de El și nu va fi unită cu El? Și așa cum de la Acela a primit existența, în același chip tot de la Acela se va învrednici și să-L vadă și cunoască cu o cunoaștere necunoscută și o vedere nevăzută. Dar cei care nu s-au făcut așa nici nu-L au pe Duhul Sfînt, nici nu sînt ai lui Hristos, să nu se amăgească. Iar cînd primesc pe Duhul Sfînt și se fac ai lui Hristos, se va face atunci cu ei un semn sigur și neamăgitor: ceea ce spune dumnezeiescul Apostol: Unde e Duhul Domnului acolo e libertate (2 Corinteni 3, 17), iar libertatea e izbăvirea desăvîrșită de toate patimile și poftele lumești și trupești; de aceea după aceasta adaugă: Iar cîți sînt ai lui Hristos și-au răstignit trupul împreună cu patimile și poftele lui (Galateni 5, 24), și iarăși altundeva spune: Iar dacă Hristos e în voi, atunci trupul e mort pentru păcat, iar duhul e viață pentru dreptate (Romani 8, 10). Deci cine nu știe că acestea și cîte le-am spus mai sus se fac în chip vădit în el, acela să șadă singur și să plîngă pentru sine, pentru că nu s-a făcut încă rob al lui Hristos, nu s-a făcut încă părtaș al slavei și Dumnezeirii lui Hristos și starea lui e încă neclară; de aceea, să se îngrijească mai cu seamă de sine însuși iar nu de ceilalți, pentru că nu e cu putință ca cel pățimaș să judece în chip nepățimaș faptele fraților lui, precum nici orbul nu poate vedea lucrurile simțite chiar dacă le poartă în mîinile lui.

Ci te rog, părinte, să te rogi lui Dumnezeu pentru mine, păcătosul, care sînt urît pentru iubirea lui Hristos; care sînt osîndit de toți fiindcă vreau să-mi cinstesc părintele și învățătorul meu duhovnicesc; care sînt proclamat de ei eretic fiindcă învăț pe toți să caute harul de sus și venirea/prezența în chip conștient a Duhului Sfînt și că fără ea nu se face iertarea păcatelor, nici nu poate cineva să se elibereze de patimi și de poftele iraționale, nici să se facă fiu al lui Dumnezeu, nici să se sfințească desăvîrșit fără harul Duhului Sfînt; și că cei care se

împărtășesc de aceste daruri ale harului Duhului nu numai că se eliberează de toate poftele și patimile și gândurile necuviincioase, dar se fac și dumnezei prin har și rămân la Dumnezeu și ajung în afară de trup și de lume; și nu numai că ei înșiși sînt sfinți și ca unii netrupești în lume, dar și pe ceilalți credincioși îi văd ca pe niște sfinți, și nu numai ca pe niște sfinți, dar și ca pe unii îmbrăcați în Hristos și ajunși ei înșiși hristoși; și că acela care nu și-a făcut așa ochii sufletești, e limpede că n-a ajuns încă la Lumina lui Hristos, nici n-a fost luminat de ea; că Lumina lui Hristos e dăruită ca să fie văzută de toți cei care s-au învrednicit să intre la ei prin pocăință; deci cel ce a ajuns la această măsură îi iubește și cinstește pe toți ca pe Hristos și nu disprețuiește pe nimeni din cei ce nouă ni se par josnici și umili și nici nu urăște, insultă, bîrfește sau învinuiește pe cineva, nici nu suportă să-i audă pe alții făcînd acestea. Așa să ne facem și noi, fraților, căci dacă nu ne facem așa, e cu neputință să intrăm în Împărăția Cerurilor. Dar pentru că spun acestea și vestesc că așa s-a făcut părintele meu duhovnicesc, de aceea sînt învinuit de toți ca un trufaș și hulitor. Și diavolul și-a sculat asupra mea slugile lui și duce război cu mine ca să încetez a mai vesti în cuvinte și a face cu fapta poruncile Evangheliei și ale Apostolilor și a mă strădui să înnoiesc viețuirea evanghelică care s-a învechit oarecum și a ajuns disprețuită, ca oamenii să nu mai aibă îndrăzneală că pot să se mîntuiască fără să primească harul Duhului Sfînt și fără nepătimire, și să se amăgească fără să-L primească și să piară. **Pentru acestea, în loc să-mi datoreze multă recunoștință pentru că le spun și-i îndemn să vină la desăvîrșirea virtuții, aceștia mă învinuiesc, mă urăsc și-și întorc spatele la mine și m-au predat foamei, setei și morții, fiindcă nu-i amăgesc și nu le spun: „Îndrăzniți! Toți ne vom mîntui fără osteneală sau chinuri și fără pocăință și paza exactă a poruncilor lui Dumnezeu. Cei ce spun acestea răstoarnă toată învățătura lui Hristos și a Apostolilor Lui.” Noi însă fie să nu cugetăm și să nu spunem unele ca acestea, ci să spunem așa: „Întrucît credem în Hristos ca Dumnezeu adevărat și-i primim pe Apostoli ca pe niște ucenici ai Lui, avem datorია de a păzi întotdeauna și poruncile Lui, de a ne pocăi și a plînge cu chinul inimii pentru fiecare neascultare și călcare a poruncilor Lui, dacă dorim să fim creștini adevărați și dacă vrem să ne desfătăm de lucrurile bune pe care ni le-a făgăduit Dumnezeu.”** De care fie să ne învrednicim și să ne desfătăm cu harul și iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, împreună cu Care se cuvine slavă Tatălui împreună și Duhului Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Bibliografie: Sfîntul Simeon Noul Teolog, Imne, Epistole și Capitole, Scrieri, volumul III, Editura Deisis, 2001, Sibiu

<http://sfantulioancelnou.trei.ro/carti/Cum_sa_ne_mantuim/Cum_sa_ne_mantuim-dreapta.htm>, miercuri, 27 aprilie 2016

B) PE VREMEA SFÂNTULUI IERARH SIMEON AL TESALONICULUI

Aici avem explicația de ce stau azi cei aflați în pocăință în Sfînta Biserică, deși nu sunt vrednici să se împărtășească. Iconomia de a-i primi la slujbă în naos nu înseamnă, însă, dezlegarea la împărtășanie sau, mai rău, dezlegarea la împărtășanie fără pregătire, cum răstălmăcesc zeloții laxismului.

1213. -Prescurile care se aduc pentru jertfă de către credincioșii care păcătuiesc la arătare, nu li se cade, fie cum, a le primi de către preoți. Ci mai întîi să se ceară de la dînșii pocăință, că cu mirida ce se aduce se face împărtășire și pe cei ce sînt nevrednici, nu trebuie a-i împărtăși jertfei. Știu că și într-aceasta vor murmura unii zicînd: “Cum zicem să iasă cei chemați, nefiind cei chemați în Biserică?” “Deci precum într-altele se înșală neștiind Scripturile și nici tainele Bisericii, ci și întru aceasta de asemenea rătăcesc. Plinirea sînt cei chemați în Biserică, - întîi pruncii credincioșilor cei nebotezați, care născându-se și citindu-se sfintele rugăciuni, nefăcându-se încă credincioși, nici desăvârșiți cu botezul, cei chemați se numesc”. “Pentru dînșii pururea ne rugăm. Iar și la sfintele păresimi, pentru cei pregătiți pentru sfînta luminare, cerere și rugăciuni facem. Iar a doua avem pe cei ținuți de păgâni care țin credința în mâinile lor, iar cuget au ca să se îndepărteze de la păgâni și să vină către Biserică. Cei chemați sînt și cei ce au venit și nu s-au pecetluit cu dumnezeiescul mir. Iar al treilea cei chemați avem pe cei ce au căzut în păcate sau într-alt oarecare păcat mare, pe care nu se cade a-i împărtăși cu dumnezeieștile taine, ci pot să asculte numai dumnezeieștile cuvinte. **Aceasta s-a făcut mai pe**

urmă cu iubirea de oameni a părinților. Că mai înainte precum zic canoanele se scoteau afară și aceștia” -S. Tes. p. 261. Pravila Nicodim Sachelarie

Vedem așadar că nu putem aplica Sfintele Canoane Apostolice azi, fiindcă starea noastră este alta: nu toți cei ce stau la Sfânta Liturghie se pot și împărtăși. Din dezlegare stau și cei ce ar trebui să iasă, doar din dragostea de oameni a părinților (ca să asculte dumnezeieștile cuvinte și a nu se goli cu totul Sfintele Biserici). În nici un caz, însă, nu înseamnă că sunt dezlegați sau (Doamne ferește!) obligați (cum susțin frecvențiștii) a se împărtăși.

C) PE VREMEA SFÂNTULUI CUVIOS NICODIM AGHIORITUL

Cel care ne recomanda continua împărtășanie cu Sfintele Taine arăta și cum trebuie să fie creștinii vrednici pentru aceasta. Era pe atunci considerată o mare lipsă de evlavie ca cineva să nu meargă de două ori pe zi la Biserică, afară doar dacă nu era extrem de bolnav sau îndepărtat de aceasta. Ba chiar și copiii mici erau luați la aceasta.

De aici, pornindu-se dumnezeiescul Hrisostom a zis: Jocurile, nu numai blestemuri, urgii și pagube, dar și alte răutăți mai grele au pricinuit și pricinuiesc. „Silința la jocul în cube, de multe ori a adus blestem, pagube, urgii, ocări și alte milioane de acestea mai grozave” (Cuv. 15 Andriande). Citește și cartea numită „Mântuirea păcătoșilor”, ca să vezi acolo, câte rele pricinuiesc, deosebit jocul cărților, las să zic că, aceste jocuri drăcești, răcesc evlavia cea către Dumnezeu, răcesc dumnezeiasca frică, împruținează dumnezeiasca dragoste și fac pe acei ticăloși care le joacă, de ajung în atâta neferică de Dumnezeu și neevlavie, încât să petreacă la acestea toată ziua, ba de multe ori, și toată noaptea, iar la biserica lui Dumnezeu să nu se apropie nicidecum, nici la Vecernie, nici la Utrenie, nici la sfânta Liturghie, precum cere datoria creștinilor. [...]

171. Meșterii nu se cade a lucra cu patimă — Și creștinii trebuie să meargă la Biserică de două ori pe zi

VIII. Luați aminte, fraților, să nu aveți atâta patimă și dragoste la meșteșugurile voastre, încât să cinstiți mai mult meșteșugurile decât a merge la Biserica lui Dumnezeu ca să vă rugați. Căci, precum nelucrarea mâinilor este rea, tot așa multa patimă la lucru este rea, fiindcă cea dintâi este lipsire, iar cea de-a doua, covârșire. Căci orice lipsă sau covârșire este rea și de la draci, precum zic Sfinții Părinți. Creștinii au datorie netrecută a merge la biserică dimineața și seara ca să se roage, dar mai ales în duminici și în celelalte sărbători, precum hotărâsc Sfinții Apostoli zicând: „învățând însă, o, episcopule, poruncește și sfătuiește poporul să zăbovească în biserică la utrenie și la vecernie în toate zilele și să nu lipsească de la adunare, ci să vină totdeauna... și mai cu seamă în ziua învierii Domnului, mai cu sârguință să veniți și niciodată să cinstiți mai mult grijile vieții decât Cuvântul lui Dumnezeu” (Așez. Cart. 2, cap. 58). [...]

311. Creștinii se cade a merge des la Biserică

Al treilea. Se cade voi, creștinii, a vă duce des la biserica lui Dumnezeu, adică în toată dimineața și seara, precum poruncesc dumnezeieștii Apostoli în Așezământul lor, zicând către episcop: „Episcope, poruncește și sfătuiește poporul în biserică neîncetat, la utrenie, la vecernie și în toate zilele; și să nu lipsească de la adunare, ci să vină neîncetat” (Așez., cart. 2, cap. 58). Și iarăși: „Nu socotiți mai de nevoie trebuințele vieții, mai mult decât cuvântul lui Dumnezeu, ci în toate zilele să vă adunați la utrenie și la vecernie, cântând și rugându-vă în duminici” (Acolo). Că dacă Proorocul David, fiind împărat și având toate grijile poporului, se ruga de șapte ori în zi, pentru care și zicea: „De șapte ori în zi te-am lăudat pentru judecățile dreptății tale” (Ps. 118), ce lucru mare este dacă creștinii se duc numai de două ori pe zi la Biserică? Iar dacă, fraților, nu vă puteți duce de două ori, adică dimineața și seara, fiindcă este biserica departe sau că sunteți împiedicați de vreo boală ori din altă pricină binecuvântată, cel puțin, se cade a vă duce în fiecare duminică și la sărbători spre a asculta dumnezeieștile cuvinte ale Evangheliei și ca să vă rugați de obște lui Dumnezeu. [...]

Căci și pe copiii lor se cade a-i lua creștinii la Biserică

Dar când vă duceți la Biserică, vă poruncește dumnezeiescul Hrisostom să luați și pe copiii voștri cei mici și să nu-i cruțați lăsându-i să doarmă când vă duceți la utrenie, chiar iarnă și ploaie de ar fi, chiar în timpul verii când somnul este mai dulce, ci să-i deșteptați și să-i luați dimpreună la Biserică, ca să privească și ei acolo și să se închine sf. icoane ale lui Hristos, ale Maicii Domnului și ale Sfinților și să asculte dumnezeieștile cuvinte, deprinzându-se din vârsta cea copilărească să meargă la Biserica lui Hristos. Deoarece, vârsta aceasta a copiilor fiind moale ca ceara, degrabă se tipăresc în mintea lor ca o pecete cele zise în Biserică și primesc bun obicei și îndrumare spre fapta bună, iar acest obicei al lor se face deprindere și deprinderea se face întru dânsii ca o a doua fire, încât și când vor îmbătrâni, acel bun obicei ce l-au deprins din vârsta cea copilărească are să-i atragă spre a se aduna în Biserica lui Hristos, ca să lucreze toată fapta cea bună și ca să înainteze la lucrurile cele din afară și politicești și să se facă decât cei bătrâni mai cucernici și mai înțelepți. Și cum nu întârâtați pe Dumnezeu asupra voastră, când în toate celelalte zile aveți vreme și sunteți slobozi, iar când să faceți cele ale lui Dumnezeu, socotiți că este supărăcios și nepotrivit pentru copii? Nu faceți aceasta, nu, frații mei! Că mai mult în această vârstă trebuie să asculte cuvintele lui Dumnezeu.¹¹¹

D) AZI...

...

De abia mai mergem pentru câteva minute la Sfânta Biserică doar duminicile și arareori în sărbători. Și aceasta nu oricum ci fără pregătire (prin post, rugăciune și mai ales pocăință) și fără lucrare launtrică, fiind căzuți pe gânduri sau cu mintea împrăștiată, de abia târând-o fragmentar spre Hristos la câteva cuvinte din slujbă. Cum avem pretenția să ne împărtășim la fel cu poporul Sfânt de pe vremea Apostolilor sau de pe vremea Sfântului Sinod 1 ecumenic sau de pe vremurile Sfinților Simeon sau măcar de pe vremea Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul?

Nu este vorba de obrăznicie în cazul acestei pretenții, ci de-a dreptul nebunie. Și mai vrem să o facem și fără pregătire, împotriva învățăturilor Sfinților Părinți, ca să ne mâncăm boală, moarte și osândă!

Dacă totuși este cineva având lucrarea contemplativă (de iluminare) neclintită a minții descrisă de Sfântul Dionisie Areopagitul, făcând parte din poporul cel Sfânt, se poate împărtăși și zilnic, dacă are o pregătire ca a poporului Sfânt descrisă în Sfânta Scriptură:

Fap 4:19 Iar Petru și Ioan, răspunzând, au zis către ei: Judecați dacă este drept înaintea lui Dumnezeu să ascultăm de voi mai mult decât de Dumnezeu.

Fap 4:20 Căci noi nu putem să nu vorbim cele ce am văzut și am auzit.

Fap 4:21 Dar ei, amenințându-i din nou, le-au dat drumul, negăsind nici un chip cum să-i pedepsească, din cauza poporului, fiindcă toți slăveau pe Dumnezeu, pentru ceea ce se făcuse.

Fap 4:22 Căci omul cu care se făcuse această minune a vindecării avea mai mult ca patruzeci de ani.

Fap 4:23 Fiind sloboziți, au venit la ai lor și le-au spus câte le-au vorbit lor arhieriei și bătrâni.

Fap 4:24 Iar ei, auzind, într-un cuget au ridicat glasul către Dumnezeu și au zis: Stăpâne, Dumnezeule, Tu, Care ai făcut cerul și pământul și marea și toate cele ce sunt în ele,

Fap 4:25 Care prin Duhul Sfânt și prin gura părintelui nostru David, slujitorul Tău, ai zis: Pentru ce s-au întărit neamurile și popoarele au cugetat cele deșarte?

Fap 4:26 Ridicatu-s-au regii pământului și căpeteniile s-au adunat laolaltă împotriva Domnului și împotriva Unsului Lui,

Fap 4:27 Căci asupra Sfântului Tău Fiu Iisus, pe care Tu L-ai uns, s-au adunat laolaltă, cu adevărat, în cetatea aceasta, și Irod și Pontius Pilat cu păgânii și cu popoarele lui Israel,

Fap 4:28 Ca să facă toate câte mâna Ta și sfatul Tău mai dinainte au rânduit să fie.

Fap 4:29 Și acum, Doamne, caută spre amenințările lor și dă robilor Tăi să grăiască cuvântul Tău cu toată îndrăzneala,

¹¹¹ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Hristoitia (Bunul Moral Al Creștinilor)*, Ed. Bunavestire, s.l., 2001.

Fap 4:30 Întinzând dreapta Ta spre vindecare și săvârșind semne și minuni, prin numele Sfântului Tău Fiu Iisus.

Fap 4:31 Și pe când se rugau astfel, s-a cutremurat locul în care erau adunați, și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și grăiau cu îndrăzneală cuvântul lui Dumnezeu.

Fap 4:32 Iar inima și sufletul mulțimii celor ce au crezut erau una și nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obște.

Fap 4:33 Și cu mare putere apostolii mărturiseau despre învierea Domnului Iisus Hristos și mare har era peste ei toți.

Fap 4:34 Și nimeni nu era între ei lipsit, fiindcă toți câți aveau țărini sau case le vindeau și aduceau prețul celor vândute,

Fap 4:35 Și-l puneau la picioarele apostolilor. Și se împărțea fiecareia după cum avea cineva trebuință.

Vedeți că și acolo se făcea ascultarea de Apostoli (prototipul duhovnicilor)? Și cel contemplativ trebuie să cerceteze duhovnicul său, ca nu cumva să aibă o contemplație din... înșelare.

Dar dacă cineva este smerit și recunoaște că nu este ca cei vechi, se încredințează duhovnicului său fără a cere dezlegări și se pregătește cu multă atenție și osteneală, mai ales prin tăierea vocii, dar și prin post și rugăciune dar nu ca să se împărțasească ci ca să se spovedească cât mai des (bine ar fi continuu) înflăcărat. Dacă duhovnicul îi va da și marea dezlegare pentru Sfânta Împărtașanie (cum crede sfinția sa că îi este de folos), să se numească pe sine un nevrednic păcătos și să se apropie cu frică mare și cutremur de Sfintele Taine (ca să nu fie neascultător duhovnicului său), uimindu-se de bunătatea lui Hristos că nu îl pedepsește tocmai pentru rugăciunile acestuia.

Nu recomandăm nimănui duhovnici care nu ascultă la rândul lor de rânduielile Sfinților Părinți (trecând peste pregătire și batjocorind prin neglijență și bagatelizare ritualică Sfintele Taine), ca nu cumva să dobândească ucigașa trândăvie în loc de pocăință. Există un lanț al harului apostolesc, dar și un lanț al ascultării de Sfinții Apostoli... altfel poate păți ce a pățit duhovnicul neglijent cu ucenicii, după descoperirea Sfântului Cuvios Nil Athonitul, dacă nu în viața aceasta, atunci mai cumplit după moarte.

Cercetând cu sinceritate cum erau creștinii cei dinainte și analizând cu pocăință cum suntem noi, ne dăm seama că nu suntem vrednici de Sfânta Împărtașanie cu voirea.

Psa 13:1 Zis-a cel nebun în inima sa: „Nu este Dumnezeu!” Stricatu-s-au oamenii și urâți s-au făcut întru îndeletnicirile lor. Nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul.

Psa 13:2 Domnul din cer a privit peste fiii oamenilor, să vadă de este cel ce înțelege, sau cel ce caută pe Dumnezeu.

Psa 13:3 Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul.

După cum ne învață Sfântul Ierarh Simeon al Tesalonicului noi stăm azi în Sfânta Biserică prin pogorământul părinților. Cu atât mai mult trebuie să înțelegem că împărtașania o luăm printr-o uriașă dezlegare duhovnicească nefiind niciodată vrednici de ea. Ne uimim de bunătatea lui Dumnezeu că pe noi cei căzuți și împrăștiați ne primește la Sfintele Taine fără a ne înghiți pământul. Dar să nu abuzăm. Dacă am pierdut cunoașterea acestei realități și ni se pare că ne putem împărtași ca Poporul cel Sfânt apostolesc și pe deasupra fără pregătire (cum ei nu o făceau) ne-am pierdut pe noi, fiindcă L-am pierdut pe Cel smerit care se sălășluiește acolo unde omul nu se minte pe sine.

Îți spun un cuvânt străin, și nu te minuna: Chiar dacă nu ai dobândit nepătimirea, pentru obișnuințele cari poate te stăpânesc, dacă te afli în vremea ieșirii în adâncul smereniei, te vei înălța, nu mai puțin ca cel fără patimă, mai presus de nouri. Căci deși comoara celor nepătimitori s'a adunat din toate virtuțile, piatra prețioasă a smereniei e mai de preț decât toate. Ea nu prilejuiește numai împăcare de la Dumnezeu celui ce o are, ci și intrare împreună cu cei aleși în locașurile de nuntă ale împărăției Sale.¹¹²

Poporul cel Sfânt contemplativ a ajuns la nepătimire. Aceasta este starea în care se intră în Împărăția Cerurilor și ce altceva este Sfânta Împărtașanie decât Însăși Împărăția Cerurilor.

Cu toate acestea smerenia e mai de preț decât toate. Dacă avem gândul că nu suntem vrednici de Sfânta Împărtașanie și ne pregătim cum putem noi mai bine pentru ea, mai ales prin gânduri smerite, dar și prin cele ale trupului, atunci când duhovnicul ne dezleagă ne vine gândul mântuitor de smerit că pentru

¹¹² Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, Ed. Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, Vol. IV, p. 270.

rugăciunile lui ne împărtășim. Și atunci nu numai că nu ne împărtășim cu boală, moarte și osândă, ci chiar ne și mântuim și ne pocăim, adică ne schimbăm mintea spre a-L primi în ea pe Hristos, Care numai așa rămâne și lucrează în noi curățându-ne, iluminându-ne și desăvârșindu-ne.

Dar dacă ne împărtășim că așa suntem datori și așa ni se cuvine zilnic/ săptămânal/ lunar/ tetra anual/ anual/ o dată în viață (ca într-un ritual obligatoriu pe care îl merităm) de ce schimbare a minții mai poate fi vorba? Desigur de una în rău... ni se schimbă mentalitatea că am fi vrednici de împărtășanie și că facem deja parte din Poporul cel Sfânt al lui Dumnezeu. Dar prin aceasta nu ne deosebim de draci, fiindcă și ei în necurăția lor își nălucesc că sunt într-o culme a sfințeniei, ba de aici se apucă să osândească pe cei ce nu fac ca și ei...

Și acum cine este strămoș al preînăutățiților acestora? Este osândirea, fiindcă slujitorii Luceafărului prind pe om în cursele poftirii părerii și nălucirii. Că omul, nălucindu-se, cade în cursa mândriei și se stăpânește și se trage înăuntru, în mistuitorul osândirii. Precum și Luceafărul s-a nălucit și s-a mândrit și a căzut în mistuitorul iadului, și se arde în flacăra adâncului, și se nălucește că este în roua slavei lui, și se ne-voiește să arunce și pe om întru adâncul osândirii. [...] Și fiindcă oamenii sunt pătimiși se robesc de pofta a nouă patimi și aceasta poftire este nălucitorul scaun al Luceafărului care se nălucește că are cele nouă cete ale puterilor, și se socotește neputinciosul ca este tare, și așa a intrat în șarpe și a îndemnat cu neputința lui pe strămoși și le zicea: «Gustați și vedeți, că nu cu moarte veți muri, ci veți trăi și veți fi ca niște dumnezei!» Și amăgindu-se, au mâncat și s-au dezgolit de dumnezeiescul Dar. Și acum cine poate sa zică: «Eu sunt îmbrăcat și tu ești gol!»? Iată ca amândoi sunteți goi și nu vă vedeți, adică nu vă cunoașteți, și pe altul îl judecați că este gol.

Pentru aceasta, a judeca și a osândi, mai mult decât toate patimile, leproșează pe om și îl face vinovat înaintea lui Dumnezeu. Iar cel ce nu judecă, nu greșește la Dumnezeu, precum scrie: Nu judecați, ca sa nu fiți judecați; nu osândiți, ca să nu fiți osândiți! Fiindcă toți oamenii deopotrivă sunt pătimiși și vinovați gustării. Că precum nu este cu puțință sa se nască pruncul fără întinăciune de sânge, așa nu este cu puțință și omului să fie fără de greșală.»¹¹³

Iar a gusta din Pomul Vieții (Sfânta Împărtășanie) cu nevrednicie este mai grav decât a gusta din Pomul cunoștinței binelui și răului.

Fac 3:21 Apoi a făcut Domnul Dumnezeu lui Adam și femeii lui îmbrăcăminte de piele și i-a îmbrăcat.

Fac 3:22 Și a zis Domnul Dumnezeu: „Iată Adam s-a făcut ca unul dintre Noi, cunoscând binele și răul. Și acum nu cumva să-și întindă mâna și să ia roade din pomul vieții, să mănânce și să trăiască în veci! . . . ”

Fac 3:23 De aceea l-a scos Domnul Dumnezeu din grădina cea din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat.

Fac 3:24 Și izgonind pe Adam, l-a așezat în preajma grădinii celei din Eden și a pus heruvimi și sabie de flacăra vâlvâitoare, să păzească drumul către pomul vieții.

Nu că nu ar vrea Dumnezeu ca omul să trăiască veșnic, fiindcă pentru aceasta l-a făcut și pentru aceasta S-a răstignit, ci să nu trăiască în veci fără pocăință, adică să moară veșnic. De aceea a lăsat ca heruvimi pe preoți și ca sabie vâlvâitoare discernământul agonisit din cunoașterea Sfintelor Canoane și propria lucrare de pocăință ca să păzească drumul către potirul vieții și să dea drumul doar celor ce se apropie cu pocăință ca să trăiască vii în veci. Amin!

2. PREGĂTIREA ȘI MIRENII SE ÎMPĂRTĂȘESC LA FEL?

Nu, datorită stării lor diferite, deși se împărtășesc tot cu Trupul și cu Sângele Domnului nostru Iisus Hristos. Unii doar primesc Sfintele Taine, ceilalți le și jertfesc, fiind chipul văzut al Marelui Arhieru.

A) ÎNAINȚAREA ÎN IERARHIA BISERICESCĂ ESTE UNA A CREȘTERII RESPONSABILITĂȚII ȘI ASPRIMII PREGĂTIRII, NU A BOIERIEI ȘI TRÂNDĂVIEI ÎN PREGĂTIRE

¹¹³ Sfântul Cuvios Nil CAVSOCALIVITUL Izvorătorul de Mir, *Minunile, vedeniile, cuvintele preacuviosului părintelui nostru Nil, Izvorătorul de Mir, Cavsocalivitul*, Ed. Σοφία, București, 2011, pp. 84-85.

Aceasta este exprimarea văzută a realității tainice a Ierarhiei Bisericești și Cerești, care unește prin variația ascultătoare unul de altul și toți de Hristos. Dar cu cât ești pe o treaptă ierarhic superioară, crește și responsabilitatea:

Luc 12:47 Iar sluga aceea care a știut voia stăpânului și nu s-a pregătit, nici n-a făcut după voia lui, va fi bătută mult.

Luc 12:48 Și cea care n-a știut, dar a făcut lucruri vrednice de bătaie, va fi bătută puțin. Și oricui i s-a dat mult, mult i se va cere, și cui i s-a încredințat mult, mai mult i se va cere.

Luc 22:24 Și s-a iscat între ei și neînțelegere: cine dintre ei se pare că e mai mare?

Luc 22:25 Iar El le-a zis: Regii neamurilor domnesc peste ele și se numesc binefăcători.

Luc 22:26 Dar între voi să nu fie astfel, ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai tânăr, și căpetenia ca acela care slujește.

Luc 22:27 Căci cine este mai mare: cel care stă la masă, sau cel care slujește? Oare, nu cel ce stă la masă? Iar Eu, în mijlocul vostru, sunt ca unul ce slujește.

1272. - "Porunca Domnului de la cina Sa (Matei 26, 26-28; Marcu 14, 29; Luca 22, 20) ne învață că "datori sîntem să ne cuminecăm cu trupul lui Hristos cel viu și îndumnezeit și cu dumnezeiescul sînge al Lui, cel vărsat din trupul Lui, pentru păcatele noastre, iar nu numai preoții cei ce slujesc, ci toți, adică preoții și mireni, de vreme ce pentru toată firea omenească și-a vărsat Hristos sîngele, iar nu numai pentru apostoli", - Ep. Damaschin C. p. 37.¹¹⁴

Clericii se împărtășesc diferit (în altar, cu Trupul separat de Sânge), dar și pregătirea lor este mai aspră.

Împărtășirea preoților și a credincioșilor se face în momente diferite. Preoții slujitori se împărtășesc înaintea credincioșilor, în Sfântul Altar, din păticia „Hristos” a Sfântului Agneț, apoi beau din Sfântul Potir Sângele lui Hristos. După rostirea rugăciunilor de împărtășanie și a formulei: „Cinstitul și Preasfântul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, se dă mie, nevrednicului preot (N)...”, preotul se împărtășește de trei ori din Sfântul Potir, apoi își șterge buzele și Sfântul Potir cu acoperământul și zice: „Iată acesta s-a atins de buzele mele...”. Clericii care au liturghisit sunt obligați să se împărtășească.

Mireni se împărtășesc după preoți. Chemarea credincioșilor la împărtășire se face de către preot: „Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste apropiați-vă”. Prin Împărtășania pe care o primim cu credință, cu nădejde și cu dragoste recunoaștem că suntem în unitate cu Hristos, cu viața Lui, cu Împărăția Lui.¹¹⁵

Nu numai clericii au modul de a se împărtăși diferit de al mirenilor, dar și restul creștinilor se împart ierarhic (sau în funcție de starea lor) atunci când se apropie de Sfintele Taine să se Cuminece:

985. - "Preotul de va da sfîntă taină a lui Dumnezeu citețului celui destoinic sau omului prost, să o poarte ei, încoace și încolo pentru oarecare treburi, iar nu însuși preotul cu frica lui Dumnezeu să o poarte, unii ca aceștia să se pocăiască trei ani", PBG. 35. [...]

989. - "Este bine și folositor a se împărtăși în fiecare zi și a primi Sfintele Taine că însuși Dumnezeu a zis: "Cel ce mănîncă trupul Meu și bea sîngele Meu are viața veșnică" (Ioan. 6, 54). Dar noi ne împărtășim de patru ori pe săptămîină, duminica, miercurea, vinerea și sîmbăta și în alte zile cînd se face pomenirea vreunui sfînt... Cei ce viețuiesc în pustietăți, unde nu se găsește preot, păstrînd cuminecătura acasă, se împărtășesc singuri". -Sf. Vasile 16. -Scris. 83. [...]

993. - "Călugării pustnici se pot împărtăși singuri la vreme de nevoie, cu gura să se cuminece cu dumnezeiască pîine, apoi să-și spele gura cu vin sau cu apă". -Sim. Tes. IX, 41.

995. - "Rînduială apostolică a împărtășirii: După aceasta să se împărtășească episcopul, apoi preoții, diaconii, anagnoștii, cîntăreții, asceții (celibatarii); apoi dintre femei: diaconițele, fecioarele, văduvele (consacrate în slujba Domnului), apoi copiii și la urmă poporul întreg după rînduială, cu frică și evlavie, fără zgomot. Și episcopul să dea jertfa adusă zicînd: Trupul lui Hristos, iar cel ce primește să zică: Amin. Diaconul să țină paharul și dîndu-l să zică: Sângele lui Hristos, paharul vieții și cel ce gustă să zică: Amin. Dar în timpul cînd se

¹¹⁴ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Ploului, Jud. Prahova, 31999.

¹¹⁵ <<http://www.doxologia.ro/liturgica/taine-ierurgii-slujbele-bisericii/impartasirea-preoților-credincioșilor>>, joi, 5 mai 2016.

împărtășește să citească psalmul 33 și după ce s-au împărtășit toți și toate, diaconul să ia ce a rămas și să ducă la proscomidie”. -Const. Ap. VIII, 13.¹¹⁶

Preoții și pocăința pentru nevrednicia voii lor

Luc 10:7 Și în această casă rămâneți, mâncând și bând cele ce vă vor da, căci vrednic este lucrătorul de plata sa. Nu vă mutați din casă în casă.

Heruvic

Rugăciunea din timpul cântării heruvimice †

Preotul: Nimeni din cei legați cu poftă și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie, sau să slujească Ție, Împăratul slavei; căci a sluji Ție este lucru mare și înfricoșător chiar pentru puterile cele cerești †. Dar, totuși, pentru iubirea Ta de oameni cea negrăită și nemăsurată, fără mutare și fără schimbare Te-ai făcut om, și Arhieru al nostru Te-ai făcut, și, ca un Stăpân a toate, ne-ai dat slujba sfântă a acestei jertfe liturgice și fără sânge †; că singur Tu, Doamne Dumnezeu nostru, stăpânești cele cerești și cele pământești, Care Te porți pe scaunul heruvimilor, Domnul serafimilor și Împăratul lui Israel, Cel ce singur ești Sfânt și întru sfinți Te odihnești †. Deci pe Tine Te rog, Cel ce singur ești bun și binevoitor, caută spre mine păcătosul și netrebnicul robul Tău, și-mi curățește sufletul și inima de cugete viclene; și învrednicește-mă, cu puterea Sfântului Tău Duh, pe mine, cel ce sunt îmbrăcat cu harul preoției, să stau înaintea sfintei Tale mese acesteia și să jertfesc sfântul și preacuratul Tău Trup și scumpul Tău Sânge. Căci la Tine vin, plecându-mi grumajii mei și mă rog Ție: Să nu întorci fața Ta de la mine, nici să mă lepezi dintre slujitorii Tăi, ci binevoiește să-Ți fie aduse darurile acestea de mine păcătosul și nevrednicul robul Tău †. Că Tu ești Cel ce aduci și Cel ce Te aduci, Cel ce primești și Cel ce Te împarți, Hristoase, Dumnezeu nostru, și Ție slavă înălțăm, împreună și Celui fără de început al Tău Părinte și Preasfântului și bunului și de viață făcătorului Tău Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin †

Pentru aceasta, Stăpâne Preasfinte, și noi, păcătoșii și nevrednicii robii Tăi, care ne-am învrednicit a sluji Sfântului Tău jertfelnic, nu pentru dreptățile noastre, că n-am făcut ceva bun pe pământ, ci pentru mila Ta și îndurărilor Tale, pe care le-ai vărsat cu prisosință peste noi, îndrăznind, ne apropiem de sfântul Tău jertfelnic și, punând înaintea cele ce închipuiesc Sfântul Trup și Sfântul Sânge al Hristosului Tău, Ție ne rugăm și de la Tine cerem, Sfinte al sfinților, cu bunăvoința bunătății Tale, să vină Duhul Tău cel Sfânt peste noi și peste Darurile acestea ce sunt puse înaintea și să le binecuvânteze pe dânsle și să le sfințească și să le arate:

Pâinea aceasta, adică, însuși Cinstitul Trup al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Iar ceea ce este în potirul acesta, însuși Cinstitul Sânge al Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Care s-a vărsat pentru viața lumii.

[Prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt.]¹¹⁷

Mireni și pocăința lor cu o mai mică exigență impusă

Fil 1:27 Să vă purtați numai în chip vrednic de Evanghelia lui Hristos, pentru ca, fie venind eu și văzându-vă, fie nefiind de față, să aud despre voi că stați într-un duh, nevoindu-vă împreună într-un suflet, pentru credința Evangheliei¹¹⁸.

Dacă aceasta este pocăința mireanului... cum trebuie să fie cea a preotului care nu numai că se împărtășește, dar mai și jertfește!

B) PREGĂTIREA CU MAI MULTĂ TREZVIE, POCĂINȚĂ, OSTENEALĂ ȘI ASPRIME (SUFLETEASCĂ ȘI TRUPEASCĂ) A CLERICILOR PENTRU SFÂNTA LITURGHIE

(1) Liturghier

PREGĂTIREA PENTRU SLUJBA DUMNEZEIEȘTII LITURGHII ȘI ÎMPĂRTĂȘIREA CU SFINTELE TAINÉ

Sfânta împărtășanie nu se sfințește niciodată de mirean, citeț, cântăreț, ipodiacon sau diacon, ci numai de preotul hirotonit potrivit sfintelor canoane, căci aceia nu săvârșesc nimic

¹¹⁶ [Ierom. Nicodim SACHELARIE], *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

¹¹⁷ <<http://www.biserica-mihai-viteazul.ro/ro/index/ex-lica/lit-52.htm>>, marți, 26 aprilie 2016.

¹¹⁸ <<http://www.derwent.ro/liturgia.php>>, marți, 26 aprilie 2016.

din cele ale preoției. Și cine ar îndrăzni să facă ceva din cele ce se cuvin numai preotului canonic, acela cade în grea osândire și în păcatul furului de cele sfinte.

Preotul hirotonit și diaconul sunt dator să se pregătească de slujbă în chipul următor: Mai înainte, să se ferească cu grijă de faptele care împiedică vrednicia Liturghiei și împărtășirea cu Preacuratele Taine. Iar piedicile cele mai mari sunt acestea: aflarea lor sub blestem, sau de se vor găsi opriți de Biserică, sau afurisiți de arhieru, sau de vor fi săvârșit vreun păcat de moarte. Păcatele de moarte sunt acestea: 1. trufia; 2. iubirea de argint; 3. desfrânarea; 4. mânia; 5. lăcomia; 6. zavistia; 7. lenevia spre faptele cele bune.

Deci, de va fi sub blestem sau oprit de Biserică sau afurisit de arhieru, nicidecum să nu îndrăznească a săvârși Sfânta Liturghie, până când nu va avea voie de la cel ce l-a legat, ca să fie pe deplin dezlegat; căci, dacă va îndrăzni cineva să lucreze cele preoțești, nefiind dezlegat, va cădea în păcatul furtului de cele sfinte și, cu îndoit și foarte greu păcat, se va întoarce de la slujba dumnezeiască și vinovat va fi față de Trupul și Sângele Domnului și se va socoti împreună cu ucigașii de Dumnezeu și cu necredincioșii farisei, care au ucis pe Hristos; iar împărtășirea cu Preacuratele Taine îi va fi spre judecată și osândă.

Chiar și mireanul, fiind pus sub afurisanie de arhieru sau de preotul duhovnic, sau dacă va fi cuprins și de oarecare alte patimi și nu va ține seamă de ele, la alt duhovnic mergând, fără a lua iertare și dezlegare de la duhovnicul pe care l-a avut mai înainte și ar îndrăzni a se împărtăși cu Preacuratele Taine ale Trupului și Sângelui lui Iisus Hristos, același lucru pătimește și ca un ucigaș se va osândi.

Iar preotul, dacă-l va vădi pe el cugetul pentru păcate de moarte, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, până când nu se va curăți pe sine de păcatul în care se află, cu căință și prin mărturisire cu gura înaintea părintelui său duhovnicesc, făgăduind că nu se va mai întoarce la păcat. Că, dacă va îndrăzni a sluji, în păcat de moarte fiind, și nu se va mărturisi și, prin pocăință mai înainte nu se va curăți de el, alt păcat de moarte mai greu își agonisește și împărtășirea de Dumnezeieștile Taine, din pricina nevredniciei lui, îi va fi spre judecată și spre osândă.

Chiar în timpul săvârșirii Dumnezeieștii Liturghii, dacă-și va aduce aminte preotul și va înțelege că se găsește în păcat de moarte, pe cât va putea, cu mare durere și căință să se smerească pe sine și să arate părere de rău, având gând necurmat de a se mărturisi în grabă, să facă mai departe binele și să se lepede de păcat.

Spre a fi vrednic de o slujire atât de înaltă și de împărtășirea cu Sfintele Taine, împiedică și multa mâncare și băutură de cu seara.

Pentru aceea, preotul se cuvine a se înfrâna de la mâncare și băutură și, chiar dacă va gusta ceva, să guste puțin și numai înainte de miezul nopții. Iar dacă va gusta preotul cât de puțină mâncare sau băutură după miezul nopții, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, deoarece de la miezul nopții începe cursul zilei în care va avea să slujească Sfânta Liturghie.

Preoții și diaconii, care au soții, sunt dator să trăiească în curăție trupească câteva zile mai înainte de a sluji Sfânta Liturghie, precum și în ziua în care o săvârșesc, căci cel ce nu se va înfrâna și va sluji, greșește foarte.

Dar nu numai preotul și diaconul, ci și tot creștinul, care va vrea să se împărtășească cu vrednicie din Dumnezeieștile Taine ale lui Hristos, este dator cu totul să se înfrâneze de la mâncare, afară de mare nevoie, la vreme de moarte.

Sunt încă și alte piedici, care fac pe preot și pe diacon nevrednici de slujbă și de a se împărtăși cu Sfintele Taine și acestea, cu toate că sunt mai mici decât cele ce s-au arătat mai sus, trebuie totuși dezrădăcinate. Și, precum preotul, tot așa și fiecare creștin este dator a le înlătura, pe cât va putea.

Cea dintâi este supărarea pe care o aduc gândurile cele de multe feluri, pe care trebuie să le îndepărtăm prin rugăciunea cea fierbinte și prin gândul la Patimile Domnului.

A doua este tulburarea cea dinlăuntru sau întristarea. Preotul și credinciosul să aibă nădejde că, prin stăruința de a primi harul lui Dumnezeu, adică de a se împărtăși cu Sfintele Taine, o va îndepărta de la sine.

A treia este mâhnirea și trândăvia, care, cu deșteptarea, cu privegherea și cu împușinarea somnului, de asemenea se înlătură.

A patra este tulburarea sau zburdarea trupească, care se face în vis și care, dacă se va întâmpla, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, decât numai la mare nevoie. Iar dacă el singur a dat pricină acestei piedici, cu vorbele sau cu gândurile cele necurate de cu seară, sau cu mâncare și cu băutură, sau cu lungimea somnului, nicidecum să nu îndrăznească a liturghisi, până ce nu se va mărturisi la părintele său duhovnicesc și va lua de la dânsul canon și dezlegare. Mai presus de toate, însă, prin rugăciunea cea fierbinte, prin lacrimile cele de durere și cu inimă înfrântă, atât mai înainte de slujire cât și în timpul slujirii, să căutăm să dezlădăcinăm de la noi aceste păcate .

A cincea piedică la vrednica slujire și împărtășire cu Sfintele Taine este și aceasta: de a ocărâta preotul sau diaconul pe cineva și l-a amărât sau l-a nedreptățit și știe că acela este mânios și supărat pe el; sau dacă însuși preotul sau diaconul, fiind nedreptățit sau scârbit de cineva, ține mânie și se supără, să nu îndrăznească a sluji Sfânta Liturghie, ci, mergând mai înainte, după porunca Domnului, să se împăce cu fratele său și așa să slujească. Iar dacă va fi cel jignit undeva, departe, și va fi nevoie să slujească, măcar gând bun să aibă că, dacă se va întâlni cu dânsul, negreșit se va împăca și în inima sa să-i pară rău dc acestea și așa, de nevoie, să slujească.

Așadar, preotul și diaconul, mai înainte de pregătirea spre Dumnezeiasca Liturghie, sunt datori, mai întâi, să se păzească de piedicile cele ce s-au arătat mai sus.

Al doilea, se cuvine lor să aibă frângere de inimă pentru păcate, chiar dacă ar fi ele și mai mici.

Pe lângă aceasta, oricât de puțin l-ar vădi cugetul lui, să se mărturisească părintelui său duhovnicesc și să ia de la dânsul dezlegare . În scurt, tot ceea ce știe că duce la curățirea de păcate, se cuvine cu nevoie să o facă: inima să și-o curățească de toate gândurile, de poftele și dezmierdările cele trupești, ce stau împotriva dragostei lui Dumnezeu, iar firea cu oarecare socotire să și-o deștepte, chiar dacă nu este alunecată în patimi care l-ar împiedica de la împărtășire.

Al treilea, să aibă dragoste de a sluji Domnului în cuvioșie și dreptate, în toate zilele vieții sale. Și această dragoste să o adeverească la vreme, prin fapte bune.

Al patrulea, să deștepte în sufletul și în inima lui foamea de mâncarea cea dumnezeiască și setea de băutura cea duhovnicească cu îndoiță purtare de grijă:

1. *Pentru că Taina aceasta dumnezeiască este mare, deoarece într-însa împăratul și Făcătorul a toată făptura cea văzută și nevăzută, Hristos Dumnezeu și Omul, nevăzut, sub chipul văzut al pâinii și al vinului, este pus înaintea credincioșilor spre mâncare și se dă, cu adevărat și cu folos, și câștig se revărsă dintr-însa, căci cel ce slujește cu vrednicie și se împărtășește cu Dumnezeieștile Taine, nu numai că dobândește iertarea păcatelor, ci se învrednicește și de sfințenie și de harul cel ales, căci se împărtășește cu Hristos, Care este Izvorul cel neîmpușinat al sfințeniei și al harului.*

2. *Pentru că sărac și neajutorat fiind și alergând la comoara aceasta, cu adevărat primește îndeștarea bogăției darurilor celor dumnezeiești și lipsa sau sărăcia sa sufletească îndeștă o împlinește.*

Pe lângă aceasta, cu credință neîndoielnică să se apropie de împărtășirea cu Preacuratele și de viață făcătoarele Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos, ca prin ele să-și hrănească sufletul. Și această dragoste și credință nu numai preotul și diaconul, ci și tot credinciosul, care voiește cu vrednicie să se împărtășească, este dator să o aibă.

Iar preotul și diaconul, vrând să slujească Sfânta Liturghie, sunt datori să mai aibă în vedere și aceasta, adică să săvârșească Dumnezeiasca Liturghie întru slava lui Dumnezeu, în Treime închinat, și în cinstea tuturor sfinților, care se veselesc în raiul cel ceresc, și spre folosul și iertarea păcatelor tuturor credincioșilor lui Dumnezeu ce sunt pe pământ, precum și ale celor ce au adormit creștinește în dreapta credință, și pentru toți cei vii și cei morți, care sunt încredințați rugăciunilor lui; de asemenea și pentru bunăstarea și pacea sfintei sobornicești și apostolești Biserici a Răsăritului. Și să săvârșească Dumnezeiasca Liturghie, după rânduiala Domnului și după Tradiția Sfintei Biserici a Răsăritului, ca pe o Taină care sfințește și ca pe o Jertfă care îmblânzește pe Dumnezeu și păcatele noastre curățește; prin care Duhul Sfânt, prin gura preotului, va preface cu adevărat cele ce sunt puse pe Sfânta Masă, după rostirea dumnezeieștilor cuvinte: Și fă, adică, pâinea aceasta cinstit Trupul Hristosului

Tău; iar ce este în potirul acesta (vinul amestecat cu puțină apă) cinstit Sângele Hristosului Tău; prefăcându-le cu Duhul Tău cel Sfânt.

Al cincilea, în tot chipul să se nevoiască, cu mare cinste și cu adâncă smerenie să se apropie de această Dumnezeiască Taină, cugetând pe de o parte la slava și milostivirea lui Dumnezeu și la nemăsurata Lui sfințenie, iar pe de alta la puținătatea, necurăția și neputința sa, căci, din această cugetare, mare mângâiere, dar și bucurie va afla slujitorul.

Al șaselea, cu dinadinsul să se nevoiască a-și dobândi evlavie, gândind la Patimile Domnului, căci va câștiga nădejde și mângâiere sufletească și dragoste către această Taină a lui Hristos, spre care, fierbinte rugăciune și luarea aminte de sine foarte mult ajută.

Așadar, spre vrednica slujire, mai înainte pregătindu-se slujitorul altarului sau cel ce vrea să se împărtășească cu Dumnezeiescul Trup și Sânge, dator este, după rânduiala Bisericii, să săvârșească seara Vecernia (sau s-o asculte); la care, cu cucernicie, să gândească în sine și cu umilință să cugete cum Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, după mântuitoarele Sale Patimi, vineri seara a fost răstignit pe cruce, pentru păcatele noastre și a murit, pentru mântuirea noastră; cum unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns, din care îndată a ieșit sânge și apă; cum, după aceea, Iosif cu Nicodim, luând Trupul lui Hristos de pe Cruce, cu giulgiu curat înfășurându-L, în mormânt nou L-au pus, și cum Maria Magdalena, cu Preacurata Maica Domnului, cu plângere și cu mare tânguire, în amărăciunea inimii priveau acestea.

Sfârșind După-cinarea (Pavecernița), rugăciunile spre somn și canoanele cele obișnuite lui, ca: Acatistul Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu sau al Domnului Iisus, sau ale altor sfinți ai săptămânii și al îngerului său păzitor, cu toată cucernicia să socotească cum preasfântul suflet al firii omenesci a Mântuitorului, fiind împreunat cu Dumnezeirea, în iad pogorându-Se, cu putere a legat pe domnul întunericului, a robii împărăția lui și sufletele cele din veac ale tuturor dreptilor ce erau acolo, din tirania lui le-a eliberat, cu Sine le-a ridicat și în rai, până la preaslăvita Sa înălțare, le-a sălășluit. Pentru aceea, mulțumind Lui pentru toate binefacerile pe care, cu Patima cea mântuitoare și cu Moartea Sa cea de viață făcătoare, le-a făcut pentru neamul omenesc, cu dinadinsul să-l roage, ca, și toate greșelile lui curățindu-le, de veșnicul chin să-l ferească și împărăției Sale să-l învrednicească. Iar pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu, ca una care a fost părtașa Patimilor și Morții Fiului său și, acestea văzând, împreună suferea, să o roage cu căldură ca să-i fie în această viață apărătoare și către toate faptele bune ajutătoare și, în ziua ieșirii din trup, sufletul, de toate asupririle diavolești, cu ocrotirea ei cea tare izbăvindu-l, în împărăția Fiului său să-l sălășluiască, de vreme ce, ca o Maică, toate le poate dobândi de la Fiul său, pentru cei ce aleargă la dânsa cu credință.

Dimineața, la vremea rugăciunii, mai înainte de luminarea de ziuă, săvârșind Miezoptica, cu cucernicie să cugete cum Domnul nostru, la miezul nopții, mergând către Patima cea de bunăvoie, era în grădină, în nevoiță, rugându-se cu dinadinsul, încât sudorile Lui s-au făcut ca picăturile de sânge ce pică pe pământ; cum acolo, fiind prins de ostași, a fost legat ca un făcător de rele și, mai întâi, la Ana a fost dus, și ce fel de rușinoase defăimări, scuiări, băți și nenumărate rele, de bunăvoie acolo a răbdat, ca pe noi, din legăturile păcatelor și din tirania și chinul diavolului, să ne izbăvească.

Săvârșind Utrenia, cu umilință să gândească, cum Domnul cu defăimări a fost dus de la Ana la Caiafa și cum acolo, pentru păcatele noastre, a suferit de bunăvoie palme peste obraz, scuiări, batjocuri și lovituri fără de milă, de la miezul nopții și până la ziuă.

Iar după Utrenie, la citirea Ceasului întâi, cu cucernicie să gândească, cum Mântuitorul și Făcătorul nostru de bine, fiind legat, în ceasul întâi al zilei, a fost dus de la Caiafa la Ponțiu Pilat, în Pretoriu, la locul de judecată, ca un făcător de rele, și cum acolo Judecătorul a toată lumea, de arhieriei cei fără de lege și de bătrânii iudeilor, a fost clevetit și, de judecătorul cel nedrept, osândit.

La vremea sa, citindu-se Ceasul al treilea, cu cucernicie și în umilința inimii, cu dinadinsul să gândească, cum Mântuitorul nostru, la al treilea ceas din zi, a fost judecat de Pilat și ce fel de batjocuri și loviri peste obraz a răbdat acolo; iar după aceasta la stâlpul rușinii, cel de marmură, fără de milă fiind legat, a răbdat cumplete răni, cunună de spini ghimpoși și alte nesuferite chinuri. Să mai cugete, de asemenea, și aceasta: cum Duhul Sfânt, în ceasul al

treilea din zi, în chip de limbi de foc, peste Apostolii ce se aflau la rugăciune S-a pogorât și pe aceia i-a luminat; și, aceasta gândind, cu dinadinsul să se roage lui Dumnezeu ca să-i dăruiască și lui darul Sfântului Duh, spre luminarea cunoștinței sufletești și ca să săvârșească cu vrednicie Dumnezeiasca Liturghie, care urmează.

Iar când se citește Ceasul al șaselea, să cugete cum Mântuitorul nostru, în acel ceas, Crucea Sa purtând, la răstignire a fost dus și cum, fără de milă, cu patru piroane pe Cruce a fost pironit, pe Golgota, între doi tâlhari; de asemenea, cum ostașii au împărțit între ei veșmintele Lui și cum cei ce treceau îl batjocoreau pe Dânsul, și tâlharul cel spânzurat de-a stânga Lui îl hulea și cum întunerice s-a făcut peste tot pământul.

Iar la vremea când se citește Ceasul al nouălea, de asemenea, cu toată cucernicia și luarea-aminte, să gândească, cum Mântuitorul nostru, dorind mântuirea neamului omenesc, pe Cruce fiind spânzurat, a strigat grăind: «Mi-e sete»; cum cu oțet amestecat cu fiere a fost adăpat, cum sufletul Său cel preasfânt în mâinile lui Dumnezeu-Tatăl l-a dat, cum toate temeliiile pământului s-au clătinat, pietrele s-au despicat, morții din morminte s-au sculat și cum unul din ostași cu sulița coasta Lui a împuns și îndată a ieșit sânge și apă.

La acestea, pe scurt amintite, și la alte mântuitoare Patimi ale Domnului, cu cucernicie gândind, în zdrobirea inimii, cu osârdie, iar dacă va fi cu puțință, chiar cu lacrimi, rugăciunile Ceasurilor să le săvârșească.

Când se citesc Psalmii, numiți mesianici sau Obednița (când nu va fi și Liturghie), cu osârdie să mulțumească Mântuitorului pentru aceste patimi cumplite, pe care de bunăvoie le-a răbdat pentru noi, ca din tirania diavolului să ne izbăvească, și pentru vărsarea Preacuratului Său Sânge, cu care ne-a răscumpărat din blestemul Legii și pentru moartea Lui cea dătătoare de viață, cu care neamul omenesc, cel mort prin păcat, a fost înviat, și cu dinadinsul, cu inimă smerită să se roage, ca pentru toate aceste faceri de bine ale Lui, să-i dea și lui harul iertării păcatelor, ca să-I aducă cu vrednicie Jertfa cea fără de sânge, și fără osândă să se împărtășească cu Sfintele Lui Taine.

Dacă însă preotul și diaconul sau altcineva, care se pregătește pentru împărtășire, vor lăsa cu totul sau numai în parte, de bună voie, din lene sau din nepurtarea de grijă, Pravila Bisericii ce s-a arătat mai sus și cuviincioasa pregătire pentru dumnezeiasca împărtășire, de moarte va greși.

Iar dacă va fi zăbovit preotul în lucrări sufletești trebuincioase mântuirii oamenilor, adică: ascultând mărturisirea celor bolnavi sau a celor sănătoși, sau împărtășind, sau botezând pe cei bolnavi și, apropiindu-se vremea Dumnezeieștii Liturghii, silit va fi să-și lase pravila, nu va greși. După Dumnezeiasca Liturghie însă toate cele lăsate să le plinească; dar rugăciunile împărtășirii, negreșit să le citească mai înainte de Liturghie.

Pentru aceea, și cei care vor să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine, datori sunt cântarea bisericască și pravila sfintei împărtășiri cu tot sufletul să o plinească și să se nevoiască a gândi la Patimile Domnului. Dacă nu știu carte, atunci preoții, diaconii sau clericii să le citească, ca să fie îndemnat poporul la mai multă dragoste către Domnul. Iar care pot citi și de pravila Bisericii nu poartă grijă și, fără de inimă înfrântă, biruiți fiind de socotelile lor, îndrăznesc a se apropia către această Taină înfricoșătoare, chiar de vor fi persoane mari, parte bărbătească sau femeiască, preotul, ca un părinte sufletesc, să-i certe și să-i oprească de la împărtășire, până ce se vor îndrepta și, cu luare-aminte, cele ce se cuvin vor împlini; căci înfricoșător lucru este a cădea în mâinile Dumnezeului celui viu, dacă va mânca cineva spre judecată sau spre osândă Trupul și va bea Sângele Domnului nostru Iisus Hristos.

Pentru slujirea Dumnezeieștii Liturghii, preotul și diaconul sunt datori a fi curați, atât cu sufletul cât și cu trupul, și, precum trebuie să aibă trupul curat, tot așa și veșmintele cele de pe dânșii se cuvine să le aibă curate și întregi; iar dacă vor fi foarte pătate și rupte și va îndrăzni preotul a sluji cu ele, va greși de moarte, deoarece înaintea lui Hristos Dumnezeu, Cel ce este cu adevărat în Sfintele Taine, se va arăta cu nebagare de seamă. De aceea, slujitorii celor sfinte sunt datori să stăruiască în tot chipul, ca veșmintele cele sfinte, chiar de vor fi din material simplu, să fie cuviincioase și curate. Pe lângă aceasta, capul să fie pieptănat, fața și gura spălate, unghiile tăiate și curate. Toate acestea pentru respectul și cinstea dumnezeieștilor Taine și pentru ca poporul, ce-l privește și-i sărută mâna, să nu se amărască

cu ceva. Deci tot cel care va vrea să se împărtășească bine va face dacă își va curăți dinții și-și va spăla gura sa de cu seară, ca, nu cumva, făcând acestea a doua zi, să înghită apă, și astfel să fie împiedicat de a sluji sau a se împărtăși. Iar dacă-și va spăla gura și dimineața, negreșit că nu va fi rău, numai să o facă aceasta cu luare- aminte, ca să nu înghită apă și așa, fără îndoială, să slujească sau să se împărtășească. [...]

PENTRU DAREA, PRIMIREA, PAZA ȘI CINSTIREA DUMNEZEIEȘTILOR TAINE

Toți preoții sunt datori, cu cinstea care se cuvine, să săvârșească în biserica Domnului slujba Sa și a Tainelor lui Dumnezeu, să facă închinăciune cu sfântă cuviință și să se nevoiască a primi adeseori un dar ca acesta. Iar preoții de enorie să învețe pe enoriașii lor ca, într-un cuget curat, atât parte bărbătească, cât și parte femeiască, dacă va fi cu puțință la praznice, iar dacă nu, negreșit în cele patru posturi de peste an, să se pregătească pentru sfânta împărtășire. Deci datori sunt să se apropie către Dumnezeieștile Taine cu smerenie și cu curăție, gătindu-și mai dinainte trupurile și sufletele lor.

Iar dacă vor vrea să se apropie de sfânta împărtășire, și afară de cele patru posturi obișnuite, să postească mai înainte șapte zile, petrecând în rugăciune, la biserică și acasă (și aceasta nu la vreme de nevoie, căci la vreme de nevoie numai trei zile sau chiar și numai o zi se îngăduie să postească) și mai înainte să se pregătească, după rânduială, prin mărturisirea păcatelor.

în aceste zile cei căsătoriți să se înfrâneze cu totul de la împreunarea trupească.

Iar mai înainte de a opta zi, să-și mărturisească înaintea duhovnicului toate păcatele lor și, de cu seară, nimic să nu mănânce. Cei care, din pricină că sunt mici, prea bătrâni sau prea slăbiți, pot să mănânce la masa de cu seară, adică să guste puțin, dar, de la miezul nopții, toți cei care se pregătesc de sfânta împărtășire, negreșit să se înfrâneze și în rugăciuni și, în închinăciuni și în gânduri curate, să petreacă, pe cat va li cu puțință. Iar celor care nu știu carte și vor fi departe de biserică, preotul să le dea canonul la casele lor, arătându-i fiecăruia cum să procedeze.

După obișnuita Utrenie în biserică, toți cei care vor să se împărtășească și nu știu să citească, să rămână în biserică și să asculte rânduiala sfintei împărtășiri, ce se citește de către preot, și obișnuitele ceasuri. Iar cei care știu să citească pot să-și citească acestea și singuri la casele lor.

La începutul Sfintei Liturghii, să se adune toți în biserică și toată Sfânta Liturghie, cu frică și cu bună cucernicie, să o asculte și să se roage. Iar în vremea împărtășirii, să se apropie cu evlavie, cu adâncă smerenie și lui Hristos, Celui ce este cu adevărat în Taine, sub chipul pâinii și al vinului, până la pământ flecare să se închine câte o dată, ținând mâinile pe piept cruciș și, pe Hristos răstignit mărturisind, să aibă dragoste către Dânsul. Și, primind Sfintele Taine, cu luare-aminte să le înghită și, după ștergerea gurii cu procovățul de către preot, să sărute marginea sfântului potir, ca pe însăși coasta lui Hristos, din care a curs sânge și apă și, depărtându-se puțin, să se închine, însă nu până la pământ, pentru sfințenia Tainelor ce le-a primit, și să stea la locurile lor, negrăind unul cu altul, nici să scuipe până când li se va da anafura și vin cu apă caldă; și până la sfârșitul Liturghiei să aștepte, neieșind afară și rugăciunile de mulțumire, după sfânta împărtășire, să le citească.

Știut să mai fie că de vor fi mulți cei care vor încerca să se împărtășească, preotul nicidecum să nu îndrăznească, neajungând în sfântul potir Dumnezeiescul Sânge sau Trup, să mai toarne vin sau pâine din nou, că de moarte va greși și lipsit de dar va fi. La o întâmplare ca aceasta, cei rămași neîmpărtășiți să fie îndemnați să aștepte până a doua zi și, slujindu-se Liturghia, să fie împărtășiți atunci și aceștia sau să se ia din chivot Dumnezeieștile Taine, care se păstrează pentru cei bolnavi, și să fie puse în sfântul potir și să fie împărtășiți și aceia, după obicei.

Pe lângă acestea, intrând în sfânta și dumnezeiasca biserică și căutând spre sfântul altar, cu frică să-și facă datorita închinăciune și slujitorii celor sfinte și toți credincioșii; căci cei ce stau în biserică trebuie să se socotească că stau în cer, înaintea lui Dumnezeu însuși, și să aducă rugăciune lui Dumnezeu, ca Unuia ce este acolo, după făgăduință.

Vrând să intri în altar, totdeauna mai întâi să-ți descoperi capul și să-ți faci închinăciune apoi să intri și, apropiindu-te către dumnezeiasca masă, până jos să faci închinăciune, și orice vei lucra în altar, cu toată smerenia și cu bună cucernicie să lucrezi, ca înaintea feței lui

Dumnezeu, Celui ce este acolo. Și, vrând să ieși, de asemenea, să te închini mai întâi, până la pământ, înaintea Dumnezeieștilor Taine.

Când zici ectenia înaintea ușilor împărătești, totdeauna, mai întâi, cu cucernicie descoperindu-ți capul, te închină și numai după aceea începe; asemenea, sfârșind, te închină și apoi te du. Și în același chip, când ți se întâmplă a trece pe lângă sfintele uși împărătești, nicidecum să nu treci fără închinăciune.

Pe lângă acestea, fiecare slujitor al celor sfinte și clericii, săvârșind, după rânduiala lor, slujbele bisericesti de noapte, de dimineață, de zi, sau de seară, să facă Domnului Dumnezeu închinăciuni, cu bună cucernicie, că acestea sunt plăcute lui Dumnezeu de la tine și de la toți credincioșii. Iar pentru o închinare ca aceasta a Sfințelor și Dumnezeieștilor Taine și pentru umblarea în liniște și cu grijă, fiecare va lua, deosebit, mare dar de la Hristos Dumnezeu.

Pe cei care slujesc altarului, adică pe ecleziarhi, preotul este dator să-i învețe ca să intre în sfântul și dumnezeiescul altar cu mare frică, cu cutremur și cu cucernicie, și lucrul să și-l facă știind că acolo, pe Sfânta Masă, cu adevărat este Hristos, Dumnezeul nostru și, intrând și ieșind, să se închine până la pământ.

Iar de dumnezeiasca masă și mai vârtos de înseși Dumnezeieștile Taine, ce sunt pe ea, asemenea și de vasele pentru slujbă și de orice lucru sfințit, nicidecum să nu îndrăznească a se atinge, ca să nu cadă în păcat, afară numai de sfeșnice, dc făclii, dc cădelniță și alte lucruri mai mici, decât cele sfințite.

Pentru cinstea Dumnezeieștilor Taine, nimeni din cei nesfințiți sa nu intre în sfântul altar, iar femeile niciodată, afară numai dacă acestea sunt călugărite și sunt rânduite de cel mai mare din sfintele mănăstiri pentru slujba de ecleziarh. Ecleziarhii, adeseori mărturisindu-se și cu Dumnezeieștile Taine împărtășindu-se, cu trezie și cu dreaptă credință și în fapte bune să petreacă.

Ecleziarhii sunt datori să aducă în altar prescuri, vin, apă, lămâie și foc, să aprindă lumânările și să le stingă, să pregătească cădelnița și căldura și să dea preotului tot altarul, cu rânduială; adeseori să-l măture și să-l curățească, atât pe jos de toate gunoaiele, cât și pereții și podul bisericii, de praf și de păianjeni.

Iar Sfânta Masă și proscomidiarul numai preotul și diaconul sau ipodiatonul să le curățească și să le șteargă, ca niciodată să nu se afle pe ele praf sau oarecare gunoaie și ca să nu se atingă mâna cea nesfințită, cu păcat, de cele sfințite.

Ecleziarhii sunt datori a curăți adeseori de praf și de păianjeni toată biserica și icoanele, pereții, podul, acoperămintele, precum și pridvorul.

Iar gunoiul din altar și din biserică nu se cuvine să fie aruncat în locuri netrebnice, ci, sau pe apă curgătoare sau în alt loc neumblat și necălcăt, să se pună sau să ardă.

Pe lângă acestea, nu numai preoții și slujitorii celor sfinte, în altar, ci și toți binecredincioșii creștini de vor vedea Dumnezeieștile Taine sau în biserică, sau când le duce preotul la cei bolnavi, să le cinstească cu cuviințioasa închinare către Dumnezeu.

Asemenea și în sfânta biserică venind, la toate cântările și rugăciunile, după rânduiala și tipicul bisericesc, cu cuviință la vreme însemnată să se închine Domnului Dumnezeu și, la începutul ostanelilor sale, rugăciuni, cereri și mulțumiri să aducă. Iar cântarea și citirea bisericască cu înțelegere să o asculte, înțelepțindu-se, după cum zice Apostolul, în psalmi și în cântări și în laude duhovnicești, și în citirea Sfințelor Scripturi și a Sfinților învățători bisericesti și laudând pe Domnul Dumnezeu în inimile lor, neîncetat.

Și aceasta se cuvine preotului totdeauna să învețe pe parohieni și pe fiii săi cei duhovnicești, ca în aceasta să cunoască voia lui Dumnezeu și porunca Bisericii.

Se cuvine preoților a ști și aceasta, că toți creștinii care sunt de o credință, de o Biserică, și care n-au asupra lor îndepărtare sau blestem și își dobândesc prin mărturisire pocăință curată, care trăiesc dreapta credință și de duhovnicul lor nu sunt opriți pe o vreme, aceia să se împărtășească cu Trupul lui Hristos și cu Sângele Lui, cu cuvenita cinste. Asemenea și copilașii care sunt mai în vârstă, care nu pot fi primiți la mărturisire și pruncii cei mici, după obiceiul Bisericii, se cuvine, pentru credința celor ce-i aduc pe dânșii, să se învrednicească de Sfintele Taine, pentru sfințirea sufletelor lor și pentru primirea harului Domnului.

Iar cei nevrednici de Taina aceasta, care au asupra lor blestem de la episcop sau sunt opriți de părintele lor duhovnicesc sau de părinți, pentru vreo pricină, să fie neapărat îndepărtați.

Și păcătoșii învederați, desfrânații și desfrânatele, cei care au fiitoare și înseși fiitoarele lor, preadesfrânații, sodomiții, cămătarncii, fermecătorii și toți vrăjitorii de orice fel, furii de cele sfinte, jucătorii de cărți și de bobi, hulitorii, vorbitorii de rușine, făcătorii de orice necinste și neorânduială și cei care sunt vrednici de hulă și ocară și alții asemenea acestora, până când nu se vor pocăi cu adevărat și nu vor face roade vrednice de pocăință, și prin pocăință nu vor curma scandalurile, pe care învederat le-au făcut și le fac, să nu fie învredniciți nicidecum împărtășirii Dumnezeieștilor Taine.

Pe păcătoșii cei nevădiți, care se mărturisesc a nu avea păcate, îndepărtează-i, învățându-i, cu bună socotință, să-și cerceteze cu multă luare-aminte cugetele și să nu se apropie nepocăiți de Sfintele Taine, pentru ca din aceasta să nu răsară vreun scandal pentru alți oameni, iar ei să fie bănuși și să se arate plini de necuviință, atunci când se vor apropia de Sfânta împărtășanie .

Celor ieșiți din minte sau celor leșinați, nu se cuvine nicidecum a le da Dumnezeieștile Taine, decât numai când își vor veni în fire, în minte și în simțire din leșin, și când își vor face, în zdrobirea inimii, mărturisire de păcatele lor , când vor veni la biserică și se vor ruga lui Dumnezeu, ascultând rugăciunile bisericești, și mai ales dacă nu se va afla întru dânșii nici o pricină de nevrednicie, care să-i îndepărteze de la Sfânta Împărtășanie.

Pentru privegherea cea adevărată, cea dreaptă și cu bună rânduială, de a face cu toată sârguința cele plăcute Domnului Dumnezeu și de a păzi pravilele bisericești cu curăția cea trupească și sufletească, pretutindenea va da Domnul poporului Său pace și mila, și zile bune tuturor celor care, cu bună credință, viețuiesc pe pământ . După aceasta și moștenirea frumuseților celor veșnice în cer le va dărui, pe care să le primească sufletele dreptmăritorilor creștini, cu harul lui Iisus Hristos și cu mijlocirea întru tot lăudatei Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, și cu rugăciunile tuturor sfinților. Amin.

REGULĂ

Pentru rugăciunile ce se cuvine a se face de cei care se pregătesc a sluji și de cei care voiesc a se împărtăși cu Sfintele și Dumnezeieștile Taine.

Săvârșindu-se slujba După-cinării în biserică, sâmbătă seara, se citește Canonul Domnului Iisus și Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Canonul îngerului păzitor și Canonul zilei. Iar pe alocurea se citesc și rugăciunile spre somn. După aceea: Cuvine-se cu adevărat sa te fericim..., Sfinte Dumnezeule..., Preasfântă Treime..., și, după Tatăl nostru..., troparele: Miluiește-ne pe noi, Doamne..., iar pe alocurea condacul praznicului și rugăciunile: Nespurcată, neîntinată... Și ne dă nouă Stăpâne... și: Pe cei ce ne urăsc și ne fac nouă strâmbătate...

A doua zi dimineața, cei care slujesc Sfânta Liturghie, se cuvine sa citească Ceasul al treilea și al șaselea și, după rugăciunea: Dumnezeule și Doamne al puterilor..., Canonul și rugăciunile sfintei împărtășiri. Iar după citirea rugăciunilor, să facă apolisul Ceasurilor. Cei care au să se împărtășească, să asculte Ceasurile în biserică, mai înainte de Liturghie.

Și când cineva se va împărtăși cu Sfintele și făcătoarele de viață Taine, după primirea Sfintelor Taine, să citească rugăciunile de după împărtășire.

Iar în celelalte zile ale săptămânii, rugăciunile, care se citesc de cei care se pregătesc a sluji și de cei care voiesc a se împărtăși cu Sfintele Taine, sunt acestea:

Duminică seara: Canonul Domnului Iisus, Paraclisul

Născătoarei de Dumnezeu, Canonul Arhanghelilor și, dacă va vrea cineva, și al îngerului păzitor.

Luni dimineața: Ca și în toate celelalte dimineți, să facă după cum s-a scris mai sus. Este bine să se citească însă și rugăciunile de dimineață.

Luni seara: Canonul Domnului Iisus, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Acatistul Sfântului înaintemergătorului Ioan și Canonul îngerului păzitor.

Marți seara: Canonul cinstitei Cruci, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu și Canonul îngerului păzitor.

Miercuri seara: Canonul Domnului Iisus, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu, Canonul îngerului păzitor, Acatistul Sfinților Apostoli și, cine va vrea, și al Sfântului Nicolae.

Joi seara: Canonul făcătoarei de viață Cruci, Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu și Canonul îngerului păzitor.

Vineri seara: Canonul Domnului Iisus, Acatistul Născătoarei de Dumnezeu, negreșit, apoi Canonul îngerului păzitor și al Tuturor Sfinților.

Oamenii temători de Dumnezeu, care nu zăbovesc în gânduri deșarte, ci sunt stăpâni pe sine, se îndeletnicesc cu citirea Psaltirii, a rugăciunilor după hotărâre, a cărților Legii Domnului și ale Sfinților Părinți și dascăli ai Bisericii. Această rânduială se ține în toate zilele și de toți preoții, diaconii, clericii și monahii, cum și de toți cei care știu carte.

Fiindcă Apostolul a poruncit să nu părăsim adunarea bisericească și, prin urmare, nici rugăciunile bisericești, nimănui nu i se cuvine a-și lăsa rânduiala Canon neîndeplinit, pentru că, spre dragostea lui Dumnezeu, fiecare om este dator a tinde după cum este scris: «Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din toată virtutea ta și din tot cugetul tău». Se cuvine să avem dragoste către rugăciuni și să le facem cu osârdie către Dumnezeu, Cel în trei Ipostasuri, către Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, și către toți sfinții, pentru care, vom dobândi bunătățile cele gătite în ceruri, cu toți sfinții care au bine-plăcut lui Dumnezeu. Amin.

(2) Sfântul Cuvios Pafnutie, egumenul Mănăstirii Borob

De când s-a făcut monah Cuviosul Pafnutie, aceasta era rânduiala vieții și a pustniciei lui: Luni și vineri nu gusta nimic, miercuri mîncare uscată, iar în celelalte zile mîncă cu frații. Totdeauna se ostenea în lucruri grele, tăind lemne și ducîndu-le pe umeri, lucrînd pămîntul în grădină, cărînd apă și stropind verdețurile și alte greutăți, toate le făcea. Nimeni mai înainte de el nu se afla la tot lucrul și la schimbarea pravilei. În vreme de iarnă se nevoia mai întîi în rugăciune, la citire și la lucrul mîinilor, împletind mreji pentru vînarea peștelui. De corpul său n-a lăsat pe nimeni să se apropie, nici la vreme de nevoie; dar nici el nu s-a atins de trupul cuiva. Pe femei nu numai în locaș nu voia să le vadă, dar nici de departe; nici a lăsat pe cineva să grăiască despre femei înaintea sa. El a păzit fecioreasca curăție a trupului său neprihănită toată viața sa. Pentru aceasta a fost vas al Sfîntului Duh și cu vrednicie a primit hirotonia preoției; însă, pentru smerenie, de când s-a îmbrăcat în sfînta schimă, nu slujea Liturghia, decît numai odată a săvîrșit Sfintele Taine, după o întîmplare și nevoie, înainte de sfîrșitul său.

Odată, sosind prealuminatul praznic al Învierii lui Hristos și nefiind preot în acel locaș în acea vreme, cuviosul a trimis pretutindenii cu argint îndestul să caute preot, însă n-a putut găsi, toți avînd trebuință să slujească în bisericile lor. Și, vezi socoteală cu bună înțelegere a părintelui cel de Dumnezeu însuflat, pentru nevoia unui praznic ca acela și-a schimbat legea și ca un lucrător vrednic de sfințenie, într-acea zi a săvîrșit singur dumnezeiasca Liturghie, cu multă luare aminte și cu umilință. Iar după săvîrșirea Liturghiei, a zis către ucenici: "Acum abia a rămas sufletul în mine!" Cu o mare cucernicie și cu frică, acel slujitor vrednic de sfințenie, se atîngea de săvîrșirea dumnezeieștilor Taine. Și avea el la praznicele acestea o veselie peste fire, nu trupească, ci duhovnicească; și ca altul din altul se făcea. Și lăsa atunci și trupului lui ospățare mai multă decît în alte zile, însă măsurată, fugind de îmbuibare din toate. Iar cînd era vremea să grăiască, spunea cele trebuincioase și cînd era vremea să tacă, se îndeletnicea în tăcere, și pretutindenii se abătea de la deșertăciuni; iar din toate iubea lipsa și sărăcia și nu se îngrijea de trebuințele sale trupești.¹¹⁹

(3) Filocalia

Despre preoție

13. *Cînd te-ai învrednicit de preoția dumnezească și cinstită, te-ai îndatorat de mai înainte să te ai pe tine jertfii morții patimilor și plăcerilor și așa să îndrăznești a te atinge de jertfa cea vie și înfricoșată, dacă nu vrei să fii ars de focul dumnezeesc, ca o materie ce arde cu ușurință. Căci dacă Serafimul n'a îndrăznit să se atingă de carbunele dumnezeesc fără clește, cum te vei atinge tu fără nepătimire, prin care vei avea și limba sfințită și buzele curățite și sufletul curat împreună cu trupul și mîinile înseși mai strălucite ca aurul, ca pe niște slujitoare ale focului și ale jertfei celei mai presus de ființă.*

14. *Pătrunde cu putere înțelesul cuvintelor, că în fiecare zi privești acea mîntuire a lui Dumnezeu, pe care văzînd-o odată bătrînul Simion, s'a minunat și s'a rugat de slobozire. Și*

¹¹⁹ Viața Cuviosului Pafnutie, egumenul mănăstirii Borob (1 mai)

dacă nu ai primit înștiințare de la Duhul Sfânt că ești primit ca mijlocitor între Dumnezeu și oameni, ca unul întocmai cu îngerii, să nu îndrăznești să te arunci în primejdie, atingându-te de săvârșirea înfricoșată și preacurată a celor dumnezeiești, de care și îngerii se tem și de la care mulți dintre Sfinți s'au tras înapoi cu evlavie; ca nu cumva, asemenea lui Zan, să te pierzi din părerea că ești bun.

15. Ia aminte la tine, potrivit cu cel ce a zis, să proscomidești mai întâi totdeauna pentru păcatele tale, ca chiar de s'a ivit mai 'nainte în tine vreo înti- năciune din pricina neputinții, să fie arsă de focul dumnezeesc. Căci astfel te vei putea preface, ca un vas al alegerii de bună slujbă, curat și vrednic de o astfel de jertfă, în firea argintului și a aurului, chiar dacă au fost în tine părți de lemn sau de pământ, numai să-L câștigi pe Dumnezeu cu îndrăzneața și să-L ai plecat asupra ta. Fiindcă acolo unde Dumnezeu e gata spre ascultare, nu mai e nicio piedecă pentru prefacerea ta.

16. Gândește-te că te-ai învrednicit de o cinste întocmai cu a îngerilor și sârguește-te. să rămâi nepătat în treapta în care ai fost chemat, prin toată virtutea și curăția. Știi pe Luceafărul care a căzut, din ce era ce s'a făcut, din pricina mândriei. Să nu pățești și tu acestea, închipuindu-ți lucruri mari despre tine. Socotește-te pe tine pământ și cenușă și lepădătură și plângi pururea, ca să te învrednicești de împărtășirea dumnezească și să fii chemat la rudenie de neînțeleasa iubire de oameni și de negrăita bunătate a lui Dumnezeu, prin mânuirea sfințelor înfricoșate Taine.

17. Cel preoțit trebuie să se curățească de toate patimile, dar mai ales de curvie și de pomenirea răului și să nu aibă nici măcar vreo închipuire simplă, dacă nu vrea să se apropie de trupul împărateșc schimonosit sau cu funingine pe față, și de aceea să fie urit și greșos.

18. Să te atingi de cele sfinte cu conștiința înăl- bită prin curăție, ca un sfânt, după ce te-ai înălbit mai 'nainte prin șiroaie de lacrimi mai mult decât zăpada, arătând prin albirea îngerească dinafară, frumusețea dinăuntru a sufletului. Și ia seama să nu fi plin numai de predaniile de la oameni în sfințita săvârșire a celor dumnezeiești, ci să ai și harul care să-ți facă înțelese în chip ascuns și tainic cele mai înalte.

19. Dacă iubești nesticăciunea și nemurirea, primește cu credință, cu sfială și evlavie, de viață făcătoarele și nesticăcioasele Taine, dorind și plecarea de aici, ca unul ce te-ai desăvârșit prin credință. Iar dacă te temi de moarte, încă nu te-ai împreunat prin dragoste cu Hristos, pe Care te-ai învrednicit să-L jertfești cu mâinile tale și cu ai Cărui trup te-ai săturat. Căci dacă s'ar fi întâmplat aceasta, te-ai sârgui să te duci acolo unde este Cel iubit, ne mai punând niciun preț pe viață și pe trup.

20. Făcându-te jertfitor al trupului lui Dumnezeu și părtaș de el prin împărtășire, te-ai îndatorat să te împreuni cu Ei și în asemănarea morții Lui, ne mai trăind ție, ci Celui ce s'a răstignit și a murit pentru tine, cum zice Apostolul. Iar dacă viețuiești cu patimă trupului și lumii, gătește-te ca să ajungi prin moarte, la pedeapsa cea fără de moarte, de nu te vei opri de bună voe înainte de moarte de la jertfa cea fără de sânge. Dar mulți din cei ce săvârșesc aici cele sfinte cu nevrednicie, fiind răpiți fără de veste de moarte, au fost trimiși la judecata de acolo.

21. Un preot oarecare ce era totodată și monah, având faimă de evlavie și fiind cinstit de mulți pentru arătarea cea dinafară, dar înăuntru, pe ascuns, aflându-se desfrânat și întinat, săvârșind odată dumnezeiasca și sfânta slujbă, când s'a apropiat de cântarea Heruvicului, plecându-și grumazul, ca de obicei, înaintea sfintei Mese și cetind: „Nimenea nu este vrednic"... s'a aflat dintr'odată mort, părăsindu-l sufletul într'o înfățișare ca aceasta. [...]

Despre preoție

49. Iarăși ne este cuvântul despre cinstita preoție, ca ceea ce are trebuință de demnitate și curăție îngerească și, după acestea, de mai multă întărire și neprihănire decât înainte. Căci dacă cel întinat poate să se curățească întrucâtva, cel curat cum se va mai întina, decât doar dacă vrem să amestecăm întunerecul cu lumina și putoarea cu mirosul? Dar făcând așa va fi vai nouă și vom moșteni pierzania, ca niște furi de cele sfinte, asemenea lui Anania și Safira.

50. Invrednicindu-te să te sui la treapta cerească a preoției celei întocmai cu îngerii, printr' o mică curățire, te-ai făcut din vas al pierzării și netrebnic, vas al alegerii și de bună slujbă Domnului, asemenea lui Pavel. Deci păstrează neprihănită cinstea de care te-ai

învrednicit, păzind darul dumnezeesc ca lumina ochilor, ca nu cumva, spurcându-te din neluare aminte, să fii aruncat de la înălțime în prăpastie și cu anevoe să afli întoarcere.

51. *înțelege ca un om cuminte, că Dumnezeu făcând pe cineva drept, nu este cine să-l osândească. Și dacă fiind chemat, ai intrat la harul mai presus de lume al dumnezeieștii preoții, să nu mâi fii îngrijat de viața de mai 'nainte, dacă ai avut vreo pată, căci prin Dumnezeu și prin îndreptarea ta, s'a curățit. Ci să te sârguești și să veghezi după aceea, ca să nu înegrești harul. Făcând așa, chiar dacă s'ar îndoii cineva nebunește de lucrarea ta cea sfântă pentru cele dinainte, va auzi glasul dumnezeesc ce zice: „Ceea cea curățit'Dumnezeu, tu să nu spurci”.*

52. *Ușoară este demnitatea preoției și jugul blând, dar când se primește și când e purtată după cuviință; și când nu se cumpără harul Duhului dumnezeesc. Dar când se cumpără cu sârguință omenească și cu dar stricăcios ceea ce nu trebuie să se neguțătorească și chemarea nu mai e de sus, sarcina este foarte grea, ca una ce e purtată fără vrednicie și peste putere. Iar jugul este foarte aspru și roade grumazul și puterea celui ce-l duce de nu-l pune jos, până-l va slei și zdrobi cu desăvârșire.*

53. *Luând jugul preoției cu îndrăzneală, îndreaptă-ți căile tale și taie drept cuvântul adevărului,¹²⁰ lucrându-ți prin ea, cu frică și cu cutremur, mântuirea ta. Căci Dumnezeul nostru este foc arzător și dacă te atingi de el, fiind aur sau argint» să nu te temi că vei arde, cum nu s'au temut nici tinerii din Babilon de foc. Dar dacă ești de iarbă sau de pae, materii ușor de aprins, ca unul ce ai cuget pământesc, tremură că vei fi ars de focul ceresc, de nu vei fugi, ca Lot de urgie, prin depărtare de Tainele prea înfricoșate, sau de nu sunt niscai scăderi prea mici ce vin din neputință, cele cari sunt arse de acest foc dumnezeesc în prea sfânta slujbă, încât tu însuși să rămâi nears și nevătămat de foc, ca gătejele acelea slabe ale rugului.*

54. *Dacă nu poți să te desfaci de deprinderea pătimasă a curgerii de sămânță, din pricina obișnuinții îndelungate, cum cutezi, nenorocitul, să te apropii de cele pe cari nici îngerii nu le ating? Deci sau tremură și stai departe de aci înainte de slujba dumnezească și așa vei câștiga îndurarea lui Dumnezeu, sau așteaptă-te să cazi cu urgie, ca un nesimțit și ca un neîndreptat, în mâinile Dumnezeului celui viu, care nu te va cruța cu iubire de oameni, ci te va pedepsi fără milă, fiindcă ai cutezat cu nerușinare să intri la nunta împărătească cu sufletul și cu haina întinată, deși nu ești vrednic nici măcar de intrare, dar încă de așezare.*

55. *Am cunoscut un preot care îndrăznește să săvârșească cele dumnezeiești cu nevrednicie, ca unul ce căzuse în patima curviei. Acesta căzu mai întâi într'o boală grea și de nevindecă, și se apropia de moarte. După ce făcu totul pentru tămăduirea boalei, dar nu folosi nimic, ci boala se întindea și mai tare, veni la conștiința că are să moară din pricină că a slujit cele sfinte cu nevrednicie. Drept aceea oprin- du-se îndată cu jurământ de la sfânta Liturgie, a urmat de grabă și tămăduirea, încât nici urmă de boală na mai rămas în el.*

56. *Luminată este treapta și haina preoției, dar numai dacă are și sufletul împreună strălucind înlăuntru, prin curăție. Dacă se întinează din neatenție, iar conștiința, care mărturisește despre urîțenie, e disprețuită, lumina se face întunec și pricină a întunecului și a focului veșnic, de nu cumva, părăsind această cale prăpăstioasă pe amândouă părțile, ne abatem pe alta, care să ne ducă prin virtute și smerenie, fără primejdie, în împărăția lui Dumnezeu.*

57. *Mântuirea se câștigă prin umilință și virtute, nu prin slăvită preoție, care cere o viețuire întocmai cu a îngerilor. Deci sau fă-te nepătimitor ca îngerii, petrecând afară de lume și de trup cu cugetul, și așa pășește pe această scară cerească, sau recunoscându-ți neputința ta, teme-te de înălțime, ca de una ce pricinuește mare cădere celor ce nu sunt în stare să rămână pe ea, și alege viețuirea iubită de mulți, care apropie de Dumnezeu nu mai puțin ca aceea. Căci întru aceasta, chiar dacă ți sar întâmpla să cazi, ușoară îți va fi iarăși ridicarea prin căință, cu mila și cu harul lui Dumnezeu.*

58. *Trupul și sângele nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu. Iar tu împărtășindu-te de trupul și sângele lui Dumnezeu, cum nu te faci un trup cu El și nu te străbați de sângele Lui, având de pe acum, înăuntru împărăția Cerurilor, ci ești încă împrejmuit de patimile, trupului*

¹²⁰ 1 ὀρθοτόμοι των τῆς ἀλήθειας λόγων, după traducerea din Liturghierul românesc: drept îndreptează (cioplește) cuvântul adevărului. Și preotul are această datorie, nu numai episcopul.

și ale sângelui? Mă tem că nu va rămânea în tine Duhul lui Dumnezeu, ca unul ce ești trupesc, și vei fi tăiat în două la vremea judecării, luându-se de la tine cinstita preoție, ca de la unul ce ești nevrednic de asemenea har.

59. Nefiind înaintea ochilor tăi frica lui Dumnezeu, socotești că e un lucru simplu să săvârșești cele sfinte cu nevrednicie, amăgit de iubirea de sine și închipuindu-ți pe Dumnezeu bun. Aceasta au pățimit-o și Datan și Aviron odinioară, până ce i-a înghițit pământul. Temându-te de aceasta și înfricoșându-te de Cel de care trebuie să-ți fie frică, cugetă la măreția lucrului și sau săvârșește cu vrednicie și curăție, ca să nu zic întocmai ca un înger, lucrul dumnezeieștii preoții, sau oprește-te, ca un om chibzuit, de la slujba înfricoșată, ca nu cumva, disprețuind aceasta și nesocotindu-ți conștiința care te mustră, să zici cu durere atunci, când vei fi osândit, și când toate se vor judeca și îndrepta: „Frica de care m'am temut, a venit peste mine”, și „aceea ce mă înfricoșa, mi s'a întâmplat mie”.

60. Adu mai întâi pentru tine, cu trezvie și cu durere, întru zdrobirea inimii și cu lacrimi, jertfa cea sfântă și mântuitoare de lume, spre ispășire. Căci pe cine vei avea ca să-l doară de tine asemenea ție și să aducă jertfă pentru tine, după moartea ta? De aceea luându-o înainte cu gândul, ca un chibzuit la minte, înmormântează-te pe tine de pe acuma și pomenește-te de mai 'nainte, punând înaintea lui Dumnezeu pe Sfânta Masă, înseși Sfintele ca mijlocire pentru mântuire, aducându-ți aminte prin aceasta de junghierea Lui cea de bună voie și de oameni iubitoare. [...]

Despre preoție

Cutremurându-te de patimile Domnului și de umilirea [chenoza] lui Dumnezeu Cuvântul pentru noi, dar și de jertfa și de amestecarea în noi a trupului și a sângelui celui de viață făcător și dumnezeesc, de cari ne-am învrednicit nu numai să ne împărtășim, ci și să le slujim, umilește-te pe tine ca o oaie de junghiere, socotind pe toți ca fiind întradevăr mai presus de tine și silește-te să nu rănești conștiința cuiva, cu nesocotință. Iar fără de sfințenie, să nu cutezi a te atinge de cele sfinte, ca să nu fii ars ca iarba de focul dumnezeesc, sau să te topești ca ceara și să fii pierdut.

71. De vei săvârși cum trebuie slujba dumnezească, cinstită și înfricoșată, și nu te va muștra conștiința pentru nimic, să-ți nădăjduiești mântuirea din aceasta. Căci folosul de aci îți va fi mai presus de toată lucrarea și vederea [contemplarea]. Iar de nu vei face așa, tu însuși vei vedea. Și mai bine este, fără îndoială, să te depărtezi, prin recunoașterea neputinței tale, de înălțimea preoției, decât să te ții cu nedesăvârșire și cu necurăție de ea, și părând multora că te afli la înălțime, să zaci ca un stârv vrednic de plâns și de nevrednicie.

72. Slujba cinstitei preoții și puterea ei de împăcare și înduplecare a iui Dumnezeu, atât de mult întrece orice psalmodie și orice rugăciune, cât soarele stelele. Căci pe însuși Unul născut Îl jertfim, Îl punem înainte și-L aducem spre împăcare, pe Cel junghiat în dar pentru păcătoși, din iubirea de oameni. Și nu numai pentru iertarea păcatelor, ci și pentru cele ce ne rugăm spre folosul nostru, dacă nu ne este conștiința întinată. Și trupul unit cu Dumnezeirea, arde ca un cărbune aprins toată materia fărădelegilor și luminează inimile celor ce se apropie cu credință. Asemenea și dumnezeiescul și cinstitul sânge spală și curățește, mai mult decât orice isop, toată pata și întinăciunea, celor ce îndrăznesc să se apropie de cele Sfinte cât pot de curăți, dacă s'ar mai fi întâmplat să rămână ceva.

73. Nu se jertfește trupul cel înălțat al lui Dumnezeu Cuvântul, coborîndu-se din cer, ci cum a zis oarecare dintre Sfinți, însăși pâinea și vinul se prefac în trupul și sângele lui Hristos, prin slujirea tainică cu credință, cu frică, cu dor și cu evlavie, a celor ce s'au învrednicit de dumnezească preoție, primind schimbarea din acelea în acestea, prin lucrarea și venirea Preasfântului Duh; nu făcându-se alt trup decât acela al Domnului, ci prefăcându-se în acela, nesticăcios și nu stricăcios aflându-se. De câtă curăție și sfințenie nu are deci trebuință preotul, ca să atingă trupul dumnezeesc, și de câtă îndrăznire, ca să fie mijlocitor între Dumnezeu și oameni și să primească în jurul său împreună rugătoare, deodată cu Preasfânta și de Dumnezeu Născătoarea, toate puterile cerești ale îngerilor și pe toți Sfinții din veac? Mie mi se pare că precum are trebuință de o vrednicie îngerească sau arhanghelească, așa are și de o familiaritate îngerească cu Dumnezeu.

74. Trebuie să ți însemni deci, o Pisinie, că de aceea stau Sfintele descoperite înaintea noastră, după Simbolul credinții, pe Sfânta Masă, având să fie sfințite, ca și cum s-ar ruga în

oarecare chip pentru cei ce le aduc și ar striga cu graiuri negrăite cătră Cel ce locuște în ceruri. Căci Acela privind, nu trece cu vederea și văzând, nu-și întoarce privirea, amintindu-și umilirea [chenoza] cea de bună voe pentru păcătoși și coborîrea negrăită și junghierea cea de oameni iubitoare. Fiindcă nu îndreptați fiind noi, ne-a dăruit prețul de răscumpărare și mântuirea prin patimile Sale, Bunul și răbdătorul de rău, ci păcătoși fiind, ne-a mântuit și ne-a Chemat iarăși la Sine.

75. Chiar dacă porți grijă de rugăciunea curată, care unește mintea nematerială cu Dumnezeu, în chip nematerial, și ai ajuns să vezi ca într'o oglindă odihna care te așteaptă după sfârșitul vieții de aici, ca unul ce ai primit arvuna Duhului și ai dobândit împărăția Cerurilor înăuntru, întru toată simțirea și încredințarea., să nu suferi a te slobozi din trup fără preștiința morții, ci roagă-te cu dinadinsul pentru aceasta și fii cu bună nădejde că vei dobândi o aproape de sfârșit, de-ți va fi de folos. Dar pregătește te pentru ea neîncetat, lepădând toată frica, ca stăbătând văzduhul și scăpând de duhurile răutății, cu îndrăzneală și fără temere să ajungi înăuntru bolților cerești, unindu-te cu cetele îngerești și adăugându-te la aleșii și dreptii din veac și privind, pe cât este cu putință, Dumnezeirea. Iar dacă nu, să cunoști barem bunătățile de sub ea și pe Cuvântul lui Dumnezeu, răspândind razele mai presus de ceruri, pe Cel închinat cu o singură închinare împreună cu trupul Său neprihănit, deodată cu Tatăl și cu Duhul, de către toată oastea cerească și de către toți Sfinții. Amin.¹²¹

D. CUM TREBUIE SĂ NE PREGĂTIM PENTRU SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE?

Iată că după Sfinții Părinți, sintetizați de Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul, secretul unirii cu Hristos prin Sfintele Taine constă tocmai în pregătirea dinainte, din timpul și de după Sfânta Împărtășanie. Pentru ca noi să fim într-o continuă unire cu Hristos, care nu se poate face decât printr-o continuă pocăință, s-a și ostenit Sfântul să scrie cartea sa minunată despre continua împărtășanie.

Hotărăște-te ca de acum să te pregătești cu mai multă grijă și băgare de seamă, pentru Sfânta Împărtășanie: cu spovedanie înflăcărată cu robire de inimă și nevoie. Cu post după putință și cu înfrânarea gândurilor; cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste după cum ți-a rânduit duhovnicul, pentru ca astfel să împlânzești pe Dumnezeu și să dobândești mai mare câștig duhovnicesc de la Sfintele Taine; căci după mai mare sau mică pregătire pe care o face omul, primește și har mai mult sau mai puțin de la dumnezeiasca împărtășire.

Este vădit că cu cât mai des vei face o astfel de pregătire gătire și te vei împărtăși mai des, cu atât mai des vei primi și folosul sufletesc din Sfintele Taine, spre tămăduirea sufletului și a trupului, spre iertarea păcatelor, spre sporirea dumnezeiescului Har, spre omorârea patimilor și spre împlinirea poruncilor Lui Dumnezeu. De aceea și Sf. Apostoli (119) și Sf. Părinți în Liturghiile și învățăturile lor, toți - cu o gură - îndeamnă pe toți și pe monahi și pe mireni, care nu sunt opriți de duhovnic, să se pregătească - precum am spus - și să se împărtășească adeseori cu Sfintele Taine. Căci pe cât se lenevesc și nu se împărtășesc, pe atât mai mult sunt stăpâniți de patimi și păcate. Mulțumește lui Dumnezeu, care ți-a răbdat atâta vreme nerecunoștință și roagă-L să reverse asupra-ți Harul Său. Și pentru că atât s-a smerit. încât să ți se facă și hrană, săvârșind o așa de mare minune pentru folosul tău, să facă și acum această minune și să te preschimbe cu desăvârșire launtric, și în dragostea ta învrednicindu-te să te împărtășești des și deplin, pentru sfințirea, curăția și înfrumusețarea ta, ca să te prefaci cu totul curat, cu totul sfânt, cu totul frumos și la suflet și la trup. Pentru ca în cele materiale, după hrana pe care o mănâncă omul, după aceasta se și prefacă. De aici vine și părerea istoricilor că iepurii care trăiesc pe munții cei înalți sunt albi pentru că se hrănesc cu zăpadă. De vei face așa, vei auzi și tu de la Mirele Hristos cuvintele cântării: "Toată ești frumoasă, iubita mea, și întinăciune nu este întru tine" (Cânt. Cânt.) (120).¹²²

¹²¹ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, Ed. Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, Vol. IV, pp. 254-276.

¹²² Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Deprinderi duhovnicești*, Ed. Episcopiei Ortodoxe Alba Iulia, 1995, pp. 214-215.

A) ȘI CLERICII ÎNAINTE DE A SLUJI, ȘI MIRENII ÎNAINTE DE A SE ÎMPĂRTĂȘI SUNT DATORI SĂ SE SPOVEDEASCĂ DE FIECARE DATĂ

Să luăm aminte că și clericii (cu atât mai mult ei) sunt datori să se spovedească înainte de fiecare Sfântă Liturghie la care slujesc, iar mireni înaintea de fiecare Sfântă Împărtășanie:

992. - *“Drept aceea tainele acestea le-a dat Iisus pentru ca să fim una cu Dumnezeu. Noi arhierii și preoții adesea cu socotință și spovedanie slujind liturghie să ne împărtășim cu înfricoșatele Taine; iar ceilalți și ei adesea prin spovedanie, prin sfărâmarea inimii și cucernicia sufletului să se cuminece și nimeni din cei ce se tem și iubesc pe Domnul, să nu treacă peste 40 de zile și dacă cei ce vor păzi pe cât vor putea să se apropie și mai curând de cuminecătura lui Hristos și dacă se va putea și în toate duminicile și mai ales cei bătrâni și cei bolnavi pentru că aceasta este viața și tăria”.* - Simeon al Tes. VI, 360. [...]

1173. - *“Dacă vreun episcop, prezbiter, diacon sau oricare din catalogul clerical asistă la sfânta liturghie și nu se va împărtăși să spună în public pricina; de va fi binecuvântată, să aibă iertare, iar de nu o va spune să se afurisească, ca unul care s-a făcut pricină de sminteală poporului (credincioșilor care se împărtășesc) și a dat de bănuială asupra liturghisitorului care a făcut slujba ca și când el ar fi slujit fiind nevrednic” (ca eretic etc; de aceea arhierul neslujind sărută sfințele la vohod în semn de comuniune cu el).* - Apost. 8.¹²³

*Clericii care au liturghisit sunt obligați să se împărtășească.*¹²⁴

Cum că și patriarhii, mitropoliții, ceilalți arhierii, duhovnicii și preoții trebuie să se mărturisească des

Și oare pentru care altă pricină Neeman Sirul nu s-a scaldat o singură dată în Iordan, ci de șapte ori? Numai pentru ca să ne învețe pe toți: mici și mari, pe patriarhi, pe mitropoliți și pe ceilalți arhierii, pe duhovnici și pe preoți, să ne mărturisim de șapte ori, adică des, de multe ori (pentru că numărul șapte, în Dumnezeiasca Scriptură, înseamnă mult) și să ne scaldăm în apele pocăinței, al cărei chip îl avea Iordanul, în care boteza poporul înainte-mergătorul, cu Botezul pocăinței (Marcu 1, 4).

Am spus să se mărturisească des și prea cinstiții patriarhi și ceilalți arhierii, duhovnicii și preoții, ca să stric obiceiul cel rău care se ține în multe locuri, că nu se mărturisesc aceste sfințite fețe. Mă minunez cu adevărat din care pricină îndemnați fiind, fac ei aceasta.

De socotesc că ei nu păcătuiesc (mă rog să-mi dea iertare), este greșită această socoteală a lor, de vreme ce Ioan Teologul strigă: „De vom zice că păcat nu avem, pe noi ne înșelăm” (1 Ioan 1, 8). Iar de socotesc, că pentru faptul că sunt fețe sfințite nu au datorie să se mărturisească des ca și mireni, această socoteală a lor nu este dreaptă, fiindcă dumnezeiescul Iacob, când a spus: „Mărturișiți-vă unul altuia greșelile” (5, 16), n-a deosebit pe cei sfințiți de mireni, ci simplu și hotărât a spus să se mărturisească și cei sfințiți și mireni.

Și doctorii când se îmbolnăvesc au trebuință de alți doctori, și proorocii au trebuință de alți prooroci când vor păcătui, după cum zice Dumnezeiescul Gură de Aur: „Atunci a mers Nathan către David - prooroc către prooroc merge. Dar oare pentru care pricină nu se vindecă singur pe sine, prooroc fiind David? Precum doctorii, când se îmbolnăvesc, au trebuință de alți doctori, pentru că boala strică meșteșugul, așa și aici” (Tâlcuire la Psalmul 8).

Dacă se rușinează, să urmeze arhierului Potamie care s-a mărturisit nu înaintea unui duhovnic, ci înaintea unui sinod întreg (Miniat list. 103). Dacă un Ioan Teologul se mărturisea: „De vom mărturisi păcatele noastre, credincios și drept este Domnul ca să ne ierte nouă păcatele” (1 Ioan 1, 9), aceste sfințite capete pentru ce să nu se mărturisească?

Pentru aceasta, prea sfințiți părinți, mă închin vouă și vă rog, pentru dragostea lui Dumnezeu, mărturișiți-vă des și nu dați rea pildă popoarelor ca să se lase de mărturisirea cea deasă, ci precum tuturor lucrurilor bune vă faceți chip și pildă, așa faceți-vă pildă bună și cu mărturisirea cea deasă. Sfântul Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului (Capitolul 360, list. 368),

¹²³ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Ploului, Jud. Prahova, ³1999.

¹²⁴ <<http://www.doxologia.ro/liturgica/taine-ierurgii-slujbele-bisericii/impartasirea-preotilor-credinciosilor>>, joi, 5 mai

spune: ”Și arhierii și preoții, când vor sluji și se vor împărtăși cu Sfintele Taine, se cuvine să aibă luare aminte și umilință și să fie mărturisii”.¹²⁵

B) SFINȚII APOSTOLI

Existența mărturisirii individuale [...] e certificată și de Didascalia Apostolilor, care constituie textul de bază al cărții I și II din Constituțiunile Apostolice [...]. Didascalia spune episcopului: «Să nu dai pentru fiecare păcat aceeași sentință, ci pentru fiecare una proprie; judecând cu multa chibzuială fiecare greșeală, pe cele mici¹²⁶ și pe cele mari, și într-un fel, pe cea cu lucrul, într-altul pe cea cu cuvântul, deosebit pe cea cu intenția, sau calomnia, sau bănuiala. Și unora le vei impune ajutorarea săracilor, altora posturi, iar pe alții îi vei elimina (ἀφοπίσεις), după mărimea păcatului lor». Desigur că pentru cunoașterea și canonisirea fiecărui păcat, după specificul lui; chiar și a celor cu intenția, era necesară o mărturisire personală și chiar secretă. Și care om nu săvârșește păcate cu intenția? De aceea, **împărtășirea membrilor comunității de Trupul și Sângele Domnului, ce avea loc la sfârșitul fiecărei Liturghii, nu putea avea loc decât după mărturisirea personală a fiecăruia, cu care prilej erau opriti de la împărtășanie cei găsiți nevrednici, care erau supuși la penitență.**¹²⁷

C) SFÂNTUL IERARH CIPRIAN AL CARTAGINEI

Mult s-a ocupat cu mărturisirea păcatelor și cu penitența pentru ele Sf. Ciprian, episcopul Cartaginei, la mijlocul sec. III. Mărturisirea este pentru Sf. Ciprian o condiție neapărată pentru obținerea milei lui Dumnezeu în strâmtorări și necazuri, dat fiind că acestea vin din pricina păcatelor. De aceea el îndeamnă pe păstoriții săi din timpul persecuției lui Deciu să-și recunoască fiecare păcatele sale și să expună viața omului vechi¹²⁸. De vor mărturisi păcatele lor, Tatăl Ceresc îi va curăți și întări în timpul persecuției. In același timp preoții din Roma sfătuiesc pe cei din Cartagina că au datoria ca pe credincioșii care au căzut, în timpul persecuției, să-i îndemne să se mărturisească, pentru a-și corecta greșeala.

Despre necesitatea ca fiecare să-și expună păcatul său episcopului, sau preotului că delegat al episcopului, pentru a primi de la aceia penitența ce trebuie să o facă și apoi iertarea sau, în caz de pericol de moarte, iertare imediată, spune altădată Sf. Ciprian: «De sînt prinși de vreo strâmtorare sau primejdie de boală, să nu aștepte prezența noastră, ci pot să facă mărturisirea (exomologeza) păcatului lor la orice preot prezent..., ca punîndu-li-se mîna spre penitență, să vină la Domnul cu pace». Preoții trebuiau să primească o mărturisire individuală de la fiecare, pentru ca recunoscînd în concret păcatele fiecăruia să fie în măsură să-și facă o judecată despre starea lor și despre penitența ce trebuie să le-o impună. Sf. Ciprian îndeamnă pe cei ce voiesc să obțină iertarea de la preoți, ca în loc să caute să o obțină cu sila, sau cu vorbe perfide, să-și deschidă inimile ca «piepturile lor acoperite de tenebrele păcatelor să cunoască lumina penitenței». O mare osîndă își atrage cel ce se apropie de Trupul și Sângele Domnului, ascunzînd preotului păcatul său.¹²⁹

¹²⁵ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Carte foarte folositoare de suflet: învățătură către duhovnic și povățuire către cel ce se spovedește*, Ed. Bizantină, București, 2005, pp. 162-163.

¹²⁶ Deci și pentru păcatele mici este nevoie de Sfânta Spovedanie înainte de Sfânta Împărtășanie. Numai cine nu are păcate personale se poate apropia fără de Sfânta Spovedanie înainte de fiecare Sfântă Împărtășanie. Dar, după cum spun Sfinții Părinți, lucru discutat în această carte, nici pruncii zămisliți de o zi și nimeni în afară de Maica Domnului și Domnul nu este fără păcat personal, nu numai în general, dar și zilnic, avînd așadar nevoie de spovedanie zilnică, dacă vrea să se împărtășească zilnic, iar nu silnic.

¹²⁷ <http://www.cuvantul-ortodox.ro/2013/11/17/parintele-dumitru-staniloae-marturisirea-pacatelor-si-pocainta-in-trecutul-bisericii-spovedania-obligatorie-impartasirea-deasa-spre-osanda-nevrednicie/>

¹²⁸ Dacă și pentru mucenicie era nevoie de spovedanie înainte, ce să mai spunem pentru așezarea noastră, când vrem anestezie și pentru cea mai mică durere... cum să nu fie nevoie de spovedanie înainte de Sfânta Împărtășanie?

¹²⁹ <<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2013/11/17/parintele-dumitru-staniloae-marturisirea-pacatelor-si-pocainta-in-trecutul-bisericii-spovedania-obligatorie-impartasirea-deasa-spre-osanda-nevrednicie/>>

(1) Duhovnic

Ce se cuvine să fi dobândit cineva înainte de a fi făcut duhovnic; și, întâi, despre fapta cea bună a duhovnicului

Întâi, o, părinte, care vrei să devii duhovnic, se cuvine să ai fapte bune și o sfințenie mai aleasă și mai deosebită decât a celorlalți oameni, chiar și decât a preoților cu care împreună viețuiești și dintre care vrei să fii ales. Să ai patimile tale vindecate și biruite. Să fii mai presus în toate și mai deosebit decât toți ceilalți și, ca unul ce vei să te faci duhovnic, se cuvine să petreci o viață duhovnicească, povățuit fiind numai de cugetul Sfântului Duh, dacă voiești să ai numele de duhovnic adevărat și unit cu lucrul.

Pentru aceasta, Marele Vasile hotărăște în acest chip ce este duhovnicul, zicând: "Duhovnic se numește cel ce nu

mai viețuiește după trup, ci de Duhul lui Dumnezeu este purtat și fiu al lui Dumnezeu este și s-a făcut asemenea chipului Fiului lui Dumnezeu." (Despre Sfântul Duh, Cap. 25) Apoi și Dumnezeiescul Grigorie Sinaitul zice: "Nu este lucrul tuturor a povățui pe alții, ci numai al celor cărora li s-a dat dumnezeiasca alegere, după cum zice și Apostolul: "Alegerea duhurilor, care desparte pe cel rău de cel bun cu sabia cuvântului". (Foaia 923, în Filocalie)

Însă nu este suficient să ai numai un singur dar al Sfântului Duh, ci trebuie să ceri de la Dumnezeu să-ți dea darul îndoit (ca să nu zic înmulțit), precum Elisei a cerut de la Ilie și a zis: „Duhul cel ce este întru tine, să fie îndoit întru mine” (4

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

12

Regi 2, 9), ca să poți cu acesta să te povățuiești și pe tine însuși și pe alții. Am zis că tu, cel ce vei să te faci duhovnic, se cuvine să ai patimile tale vindecate și biruite. Căci, dacă mai înainte de a vindeca patimile tale, vei încerca să vindeci patimile altora, vei auzi: "Doctore, vindecă-te pe tine însuși", și ceea ce zice Sfântul Grigorie de Dumnezeu cuvântătorul: "te faci altora doctor, tu fiind plin de răni?". Dacă vrei să fii cu adevărat luminător și desăvârșitor al altora, se cuvine mai întâi să te luminezi și să te faci desăvârșit pe tine însuși, pentru ca astfel să luminezi și să faci desăvârșiți pe alții. Pe scurt, se cuvine mai întâi să ai tu și apoi să dai și celorlalți, "căci împărțășirea merge mai înainte de «dare»", zice Dionisie Areopagitul în Ierarhia bisericească (cap. 3).

Și, după toate acestea, tu trebuie să fii chip și pildă spre tot lucrul bun și spre toată fapta cea bună, înaintea ochilor fiilor tăi celor duhovnicești. De aceea, caută și vezi că, de vei posti tu, vor posti și ei, de te vei smeri tu, se vor smeri și ei. Pe scurt, de vei petrece tu cu bună rânduială și după Hristos, se vor îndemna a petrece și ei asemenea. Iar dacă tu vei zice numai, dar nu vei și face, sa știi că nu vor asculta cuvintele tale; vor crede mai mult cele ce văd la tine cu lucrul, decât cele ce aud din gura ta; că ochii, după pilda cea de obște, sunt mai credibili decât urechile. Apoi tu, fiindcă ai să întâmpini la mărturisire atâtea și atâtea fețe primejdioase și ai să auzi atâtea și atâtea păcate urâte ale oamenilor și toate întinăciunile și spurcăciunile patimilor lor, se cuvine să fii sau nepătimaș ca soarele care, trecând prin locuri pângărite, nu se spurcă, sau ca porumbița cea curată a lui Noe, care, trecând peste atâtea trupuri împușcate ale oamenilor celor înecați de potop, nu a șezut pe nici unul din ele. Pentru aceasta și Sfântul Meletie Mărturisitorul zice că "nu se cuvine ca cei pătimiși să fie povățuitori și iconomi ai sufletelor. Precum leul nu poate să păstorească oi, și vulpea nu poate să păstorească păsări, tot așa nu se cuvine ca cei pătimiși să fie povățuitori ai sufletelor,

13

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

pe care ei trebuie să le aducă lui Dumnezeu izbăvite de patimi" (Treapta 171). Iar dacă tu, pătimaș fiind, vei căuta să te faci duhovnic, vai!, cu adevărat, având mintea întunecată de patimi, tu nu vei putea să judeci îndreptarea cea potrivită, de care are trebuință fiecare păcătos. „Fățarnice - zice Sfânta Evanghelie - scoate întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți gunoiul din ochiul fratelui tău” (Matei 7, 5). Tu nu vei canoniși cum se cuvine,

ci prea lesne vei face pogorăminte mari la păcătoșii aceia care cad în aceleași patimi pe care le ai și tu. „De vreme ce cu judecata cu care judeci pe celălalt, pe tine te osândești, căci aceleași lucruri faci și tu, cel ce judeci” (Romani 2, 1).

Un creștin a întrebat pe un înțelept dacă sunt aceleași păcate în toate locurile. Iar înțeleptul i-a răspuns că sunt aceleași, pentru că Dumnezeu este Același în toate locurile. Atunci creștinul i-a spus: „cum se explică, atunci, că eu pentru aceleași păcate pe care le-am făcut în locuri diferite, am fost canonisit cu diferite canoane? Când eram în cutare loc, duhovnicul de acolo nu m-a muștrat deloc pentru beție, iar pentru curvie m-a muștrat foarte tare, încât muștrarea aceea a fost de ajuns a mă opri de la păcat. Iar când eram în alt loc, duhovnicul de acolo, pentru curvie nici o sfătuire înțeleaptă nu mi-a dat, iar pentru beție m-a muștrat foarte tare, ca pe un fur de cele sfinte, și m-a canonisit.” Înțelegem din aceasta, că duhovnicii aceștia, la patimile pe care le aveau și ei făceau pogorăminte mari, iar la patimile pe care nu le aveau făceau muștrarea necesară.

Tu nu vei putea să întorci pe păcătoși la tine, dar păcătoșii, dimpotrivă, pot să te întoarcă pe tine la dânșii. Aceia te vor atrage pe tine la voia lor și nu tu pe aceia la voia ta - lucru pe care îl oprește Dumnezeu, zicând către Ieremia: „Se vor întoarce aceia către tine, iar tu nu te vei întoarce către dânșii” (Ier. 15, 19). Iar de câtă primejdie și de câtă pierzare de suflet sunt pricinuitoare acestea și la tine și la cei ce se pocăiesc,

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

14

fiecare poate înțelege. Drept aceea și Nichifor Hartofilax, dezlegând unele întrebări ale lui Teodosie Zăvorățul, zice: „Cu adevărat primejdios lucru și cu îndrăzneală este a lega și a dezlega pe cei ce au căzut în greșeli și a nu face leacurile potrivite cu patimile.”

CAPITOLUL II

Despre cunoștința ce se cade să aibă duhovnicul
despre Dumnezeuieștile Scripturi, despre Dogme
și despre Sfintele Canoane

Se cuvine, tu, cel ce vrei să te faci duhovnic, să ai cunoștință și iscusință deosebită de Scriptura Vechiului Testament și de cea a Noului Testament, de Dogmele credinței ce se cuprind în Simbolul credinței, adică în Crez, și chiar mai mult și mai cu dinadinsul, de toate Canoanele Sfinților Apostoli, ale Sfințelor Sinoade și ale Sfinților Părinți, cu a căror citire se cuvine să te îndeletnicești ziua și noaptea, încât să le știi pe de rost. Să te culci cu dânsele, ca și Alexandru cel Mare cu Iliada lui Homer. Pe acestea să le respiri în fiecare ceas și în fiecare clipă, de vreme ce vrei să te faci cârmaci al Corabiei Sfintei Biserici și vrei să ții în mâinile tale Canoanele acestea, care sunt ca o cârmă a Bisericii. Pentru aceasta trebuie să fii iscusit și să știi cum se cuvine să întorci cârma și să o ții cu meșteșug astfel încât, la vremea potrivită, când te vei face duhovnic adică, prin această cârmuire cu iscusință să izbăvești de furtuna păcatului pe păcătoși. Căci, precum zicea un dascăl, mare lucru este acesta, adică doctorii să se îndeletnicească de-a pururea cu citirea cărților celor doctoricești, pentru ca să afle vreo doctorie nouă cu care să poată să lungească viața cea vremelnică a vreunui bolnav. Dimpotrivă, duhovnicii rareori sau cu greu deschid vreo carte dumnezeiască ca să învețe vreo doctorie prin care să dea viață veșnică și mântuire păcătoșilor. [...]

Acestea fiind spuse, două lucruri însemnăm aici:

1. Cel ce se pocăiește nu trebuie să știe pe de rost toate greșelile acestea pe care le-am pus la fiecare poruncă, ci numai câte a făcut și să le mărturisească pe ele.
2. Că, deși toate acestea nu sunt păcate de moarte, trebuie însă pe toate să le mărturisească duhovnicului, întocmai cum le-a făcut.

CAPITOLUL V

Despre împrerjurările și pricinile păcatului

A

Încă trebuie să știi tu, o, Părinte, care vrei să te faci duhovnic, cele ce se numesc împrerjurări și pricini ale păcatului. Acestea, după cum zice Coresie, sunt șapte:

1. Cine? Adică cine este cel ce a făcut păcatul.
2. Ce? Adică ce păcat a făcut.
3. Pentru ce l-a făcut?
4. Cu ce l-a făcut?
5. Când l-a făcut?
6. Unde l-a făcut?
7. De câte ori l-a făcut?

Cu acestea șapte întrebări cercetându-se fiecare păcat, se vede a fi mai mare sau mai mic. Lângă acestea șapte se socotesc și cele mai înainte de păcat și cele de după păcat. [...]

Cum să sfătuiască duhovnicul pe desfrânați,
adulteri, sodomiteni, pe împreunători cu
dobitoace și pe cei ce fac malahie

De vei mărturisi desfrânați, sau adulteri, sau sodomiteni, sau pe cei ce se împreunează cu dobitoacele, sau din cei ce fac malahie (onanie) trebuie, duhovnice, nu numai să mustri pe toți aceștia, arătându-le lor că, din cauza patimilor trupești, pierd bunătatea părții celei cuvântătoare a sufletului și se aseamănă cu dobitoacele cele necuvântătoare; ci să-i faci, pe fiecare dintre ei, să-și urască păcatul, să le arăți cât de vătămătoare de suflet este curvia, preacurvia, sodomia, zacerea cu dobitoacele și malahia.

Cine curvește vatămă și strică trupul său, îl supune la multe și nevindecate boli. Pentru aceasta Apostolul Pavel a spus: "Cel ce curvește în trupul său greșește" (1 Corinteni 6, 10). Deci dacă cel ce face acest păcat, este vrăjmaș sufletului său, Jar cel ce iubește nedreptatea, urăște sufletul său" (Psalm 10, 5), adică cel ce curvește este vrăjmaș și trupului său. Cel ce curvește pierde fecioria, care este o vistierie fără de preț și care, dacă se va pierde odată, nu este chip ca să se mai dobândească vreodată. Atât de mult întunecă mintea omului curvia, încât slăbește voința, mai mult decât oricare alt păcat, nu lasă pe ticălosul lui săvârșitor să se întoarcă spre Dumnezeu și să se pocăiască: Nu vor da sfaturile lor, ca să se întoarcă către Dumnezeu, căci duh de curvie este întru dânșii" (Osie 5, 4). Pentru aceasta cu dreptate a zis dumnezeiescul Isidor acest înfricoșător cuvânt: "Că neamul omenesc este supus diavolului mai mult prin înverșunarea trupului decât prin alt păcat." Curvia este atât de urâtă lui Dumnezeu, încât numai pentru ea a adus în lume potopul din care n-au scăpat decât opt oameni, și care L-a silit să spună că S-a căit pentru că a făcut pe om.

Iar adulterinilor să le spui că preacurvia (adulterul) este de atâta vreme de când însuși Dumnezeu a poruncit să fie

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

58

omorât bărbatul și femeia care o săvârșesc: "Cine va preacurvi cu femeia altui bărbat cu moarte să se omoare; atât adulterul și adultera" (Levitic 20, 10). Dacă în Legea Veche adulterul era fărădelege, cu cât mai mult acum în vremea darului Evangheliei, când nunta s-a înălțat la cinste, de taină. Pentru aceasta, mâniindu-se Dumnezeu atunci, a zis lui David că nu vor lipsi relele din casa lui pentru adulterul pe care l-a făcut: Nu se va depărta sabia din casa ta până în veac, pentru că M-ai defăimat pe Mine și ai luat pe femeia lui Urie" (2 Regi 12, 10); așa și acum, cu mai multă asprime spune aceasta fiecărui preadesfrânat. Că fiecare preadesfrânat se numește fiu al morții, precum a spus David către Nathan: "Viu este Domnul și fiu al morții este omul care a făcut aceasta" (2 Regi 12, 6). Răpirea și furțișagul, comparându-se cu preacurvia, sunt ca marea ce curge prin mijlocul pământului către ocean, sau ca un om pitic față de un uriaș. Pentru aceea și Solomon a zis: Nu este mirare de va fi prins cineva furând,... iar preacurvarul, pentru lipsa minții pierirea sufletului său câștigă, chinuiri și necinste suferă, și ocară lui nu se va stinge în veac" (Pilde 6, 30-33).

Iar către sodomiteni să zici: Dumnezeu poruncește în Levitic să fie omorâți unii ca aceștia: „Je se va culca cineva cu bărbat ca și cum s-ar culca cu femeie, amândoi au săvârșit urăciune; cu moarte să se omoare" (20, 13). Sfințitul Ieronim spune că numai pentru păcatul acesta al Sodomei a întârziat întruparea lui Hristos. Alt dascăl spune că pentru aceasta va fi mai curând a doua venire; și că în noaptea aceea în care S-a născut Hristos, a trimis un înger și a omorât

pe toți sodomi- tenii care erau în lume, apoi S-a născut, ca să nu se afle atunci pe pământ un păcat așa de mare ca acesta.

59

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

Caută și în Istorii și vei afla cât de cumplit erau pedepsiți de împărați sodomitenii

Iar celor ce stau cu dobitoace să le spui ca Dumnezeu poruncește în Legea Veche, la cartea Leviticului, să fie omorâți cei ce se împreunează cu dobitoace, ori bărbați de vor fi, ori femei (20, 15, 16). Și legile cele Politice (Cartea 60 a Pravilelor împărătești, Titlul 37) poruncesc să se taie mădularul unora ca aceștia. Vrednic de însemnare este mijlocul acela de care s-a slujit un duhovnic iscusit, ca să îndrepteze pe un păcătos nesimțitor, ce cădea cu o junincă. întâi i-a zis așa: tu păcătoase, ai dobândit acum o rudenie cu acea junincă, nouă și neauzită, și te-ai făcut și tu asemenea cu dânsa dobitoc și necuvântător. Așadar, o lună întreaga să mergi în fiecare seară și să te închizi în grajdul tău; acolo căzând la pământ pe brânci ca animalele, să-ți pui în spate samarul măgarului tău și cu acest fel de chip să ceri cu lacrimi iertare de la Dumnezeu pentru acest înfricoșător păcat al tău. Astfel făcând ticălosul acela, și venindu-și în simțirea răutății sale, s-a îndreptat. Duhovnicii de mai înainte nu putuseră să-l îndrepteze nicicum.

Iar pentru malahie, cât de mare rău este, vezi Canonul 8 al Sfântului Grigorie de Nyssa. [...]

Cum să se poarte duhovnicul cu cei bolnavi

Dacă este cineva bolnav, trebuie, o, duhovnice, să alergi în grabă spre cercetarea lui, chiar și la miezul nopții, dacă va și ploua sau va ninge. După ce îl vei mângâia în boala lui, spunându-i că prin aceasta se va curăți de întinăciunea păcatului, așa cum aurul se curăță prin foc, să-l îndemni mai întâi de toate la doctoria trupească, să se spovedească cu o spovadă de obște a tuturor păcatelor vieții sale. Dacă s-a legat limba bolnavului, îndată trebuie să-l strângi de mână, sau să strigi tare, până când prin semne îți va de înțeles că vrea să se mărturisească. Atunci să-i citești rugăciunea de iertăciune și să-l împărtășești cu Dumnezeieștile Taine, ca să nu se întâmple să moară neiertat și neîmpărtășit.

Să mergi adeseori la dânsul, să-l mângâi și să-l întărești ca să nădăjduiască la mila lui Dumnezeu, până la răsufierea lui cea mai de pe urmă și să nu deznădăjduiască, căci în ceasul acela diavolul luptă tare ca să-l arunce pe om în deznădăjduire. Pentru

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

64

aceasta, în ceasul de pe urmă, are mare trebuință de sfătuirea și mângâierea ta, pe care de o va avea, poate să dobândească dobândă veșnică, așa cum neavând-o, poate să sufere o pierdere vecinică.

Pentru cercetarea bolnavilor, vei citi și alte cărți.

Spovedania se cuvine să se facă cu răbdare

După toate acestea îți spunem, duhovnice, că de voiești să fie spovedirea ta cum trebuie, iar îndreptarea și mântuirea păcătoșilor după Canoane, trebuie să zăbovești mult la spovedire, și nicidecum să nu te grăbești, chiar dacă vor fi mulți cei care te așteaptă afară. în plus, trebuie să le spui celor ce se pocăiesc să vină mai înainte de Praznic cu multe zile, să se spovedească, așa cum și noi îi sfătuim. Cu răbdarea, ai vreme să socotești bine doctoriile cele cuviincioase pentru îndreptare de care are trebuință fiecare păcătos. Mulți duhovnici, de multe ori grăbindu-se și neavând vreme să se socotească bine, au pierdut pe mulți în loc să-i îndrepte, și s-au pierdut și pe ei împreună cu aceia, și pentru aceasta cu amar până la moartea lor s-au căit.

CAPITOLUL IX

Cum trebuie să canonisească duhovnicul

După ce vei săvârși, duhovnice, mărturisirea lucrurilor ce-lor rele, a cuvintelor și a gândurilor celui ce se mărturisește, să-i spui: "Să știi, fiule, că Dumnezeieștile Canoane hotărăsc că de nu va părăsi omul păcatul mai întâi, să nu fie primit la pocăință. Deci și tu, dacă fângăduiești să te depărtezi de rău, ajutându-ți dumnezeiescul dar, vei lua de la mine canonul și iertarea păcatelor tale. Toți învățătorii Bisericii spun că toată pocăința stă în a lua, cel ce se pocăiește, hotărâre tare de a nu mai păcătui cu voia sa, hotărâre fără de care, puțin îi va folosi zdrobirea, mărturisirea, împlinirea canonului, într-un cuvânt, pocăința lui.

Cum se cuvine să canonisească duhovnicul
după rânduiala Sfântului Ioan Postitorul

Și așa, după ce va fângădui, îl canonisește după Canoanele Sfântului Ioan Postitorul, pe care le-a primit și le primește de obște toată Biserica Dreptmăritorilor, adică îi rânduiește atâția ani să nu se împărtășească, atât post să facă, atâtea metanii și atâta milostenie.

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

66

Cum se iconomisește cel ce se pocăiește când are multe păcate

Dacă cel ce se pocăiește are multe păcate, canonisește-l pe cel mai mare, adică pe cel ce are canon de mai mulți ani. Câtă vreme face păcatul, chiar dacă nu se împărtășește, vremea aceea nu se numără la facerea canonului. Dacă se va depărta o vreme de la păcatul pe care l-a spovedit, și va cădea iarăși în același păcat, să-i pui începătură la anii canonului. Dacă va cădea în alt păcat, trebuie să socotești care are mai mulți ani: canonul pe care îl avea nesăvârșit, sau păcatul cel de curând făcut. Iar dacă mai înainte de a se spovedi la tine, cel ce se pocăiește s-a depărtat de păcat și de Dumnezeiasca împărtășanie, sau de la sine, sau de la alt duhovnic, să știi că se numără la canon și anii aceia de când s-a depărtat de la păcat. A se număra la canon vremea în care s-a depărtat de la păcat și de la împărtășanie, cel ce se pocăiește de la sine, adică, fără de a mărturisi păcatul de moarte pe care l-a făcut; - aceasta să o faci cu pogorământ și milostivire, iar nu după luarea aminte cu deamănuntul și după dreptate. După ce își va mărturisi omul păcatul cel de moarte, de atunci înainte și depărtarea de la păcat și de la împărtășanie se socotesc ca un canon; și toate bunătățile pe care le face îi și pricinuesc viață veșnică și îl și izbăvesc de chinurile cele veșnice. Dar dacă nu are spovedit păcatul de moarte, depărta-rea de păcat și de împărtășanie și toate bunătățile pe care le va face, nici viață veșnică nu-i agonisesc, nici de munca cea veșnică nu-l izbăvesc. Arătăm aceasta pentru că dacă va muri el cu acest păcat de moarte nespovedit, va dobândi munca veșnică.

Când se împărtășește cel ce are canon

Dacă cel ce se pocăiește se află încă sub canon și se va afla în primejdie de moarte, se împărtășește cu Dumnezeieștile

67

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

Taine, de nevoie. Dacă se va însănătoși, începe iarăși canonul de acolo de unde l-a lăsat mai înainte de a se împărtăși. Așa rânduiesc Canonul 13 al Sinodului întâi, Canonul 5 al Sinodului din Ancira și 5 al Sfântului Grigorie de Nyssa. Iar Ilie al Cretei zice: "Dacă cineva încă suflă puțin și nu a murit cu totul, dar este nesimțitor și nu poate să mănânce nimic, sau în alt chip scuipe ceea ce i se pune în gură, preotul trebuie, cu luare aminte, să însemneze semnul cru-cii numai pe buzele și pe limba lui, cu atingerea Preacuratelor Tai-ne."

Canonul este îndoit

Să știi, duhovnice, canonul și împlinirea canonului se des-part în două: în canon trupesc și în canon duhovnicesc.

Canon trupesc înseamnă: post, mâncare uscată, metanii și cele șapte fapte trupești ale milosteniei:

- a hrăni cineva pe cei flămânzi,
- a adăpa pe cei însetați,
- a căuta și a aduna pe cei străini,
- a îmbrăca pe cei goi,

- a căuta pe cei bolnavi,
- a cerceta pe cei de prin închisori și
- a îngropa pe cei morți.

Canon duhovnicesc înseamnă rugăciunea cea cu umilință, citirea Dumnezeieștilor Scripturi și cele șapte duhovnicești lucruri ale milosteniei, adică:

- a îndemna cineva pe păcătos să părăsească păcatul și să se pocăiască,
- a învăța pe cel neînvățat ceea ce nu știe despre Dumnezeu

ÎNVĂȚĂTURĂ CĂTRE DUHOVNIC

68

și despre credință,

- a sfătui drept pe cel ce are trebuință de sfătuire,
- a se ruga lui Dumnezeu pentru fratele său,
- a mângâia pe cel mâhnit,
- a suferi fără cârtire ticăloșiile și necazurile ce îi urmează
- a ierta greșelile pe care i le fac alții.

Canonul trebuie să se dea împotriva celor la care păcătosul se îm-potrivește

Canonul trebuie să se dea împotriva celor la care păcătosul se împotrivește (că cele potrivnice sunt vindecătoare celor potrivnice). Canonul întâi al Sfântului Grigorie de Nyssa hotărăște adică, să se dea după împrejurările cele potrivnice ale păcatului și după împrejurările cele potrivnice ale fețelor celor ce au greșit, precum zic cei cu socotea-lă. După împrejurările cele potrivnice ale păcatului, adică celui ce se îndoiește de credință, să-i dai canon, duhovnice, să citească sau să as-culte cu evlavie Sfânta Evanghelie și Simbolul credinței, să nu încerce cele mai presus de puterea sa și să recunoască de maică Biserica cea Sobornicească, care i-a dat credința! [...]

(2) Canoanele Sfântului Ioan Postitorul

Despre canoanele sfântului Ioan Postitorul

Canoanele Sfântului Ioan Postitorul au fost întărite cu hotărâre de Valsamon, de Vlastarie, de Armenopulos, de Nichifor Hartofilax și de Patriarhul Nicolae. Ele au fost, însă, întărite mai ales de obiceiul cel vechi al Bisericii și mai mult de faptul că aceste Canoane ale Postitorului s-au arătat foarte lucrătoare, pentru că mulți s-au mărturisit și s-au îndreptat după dânsule, nu numai în vre-mea lui Valsamon (cum spune singur în tâlcuirea Canonului celui de pe urmă al Patriarhului Nicolae), ci încă din vremurile lui Nicolae, după cum se arată în Canonul lui.

Deși Nicolae Patriarhul, în același Canon, spune că aceste Canoane ale Postitorului, făcând mult pogorământ pe mulți au pierdut, aceasta nu trebuie să se înțeleagă așa simplu, ci cu discernământ, căci deși face pogorământ, după anii cercetărilor, nu dă și Canonul rânduit de ele. Căci de vom cerceta cu socoteală dreaptă adevărul, Canoanele Postitorului, pentru rânduiala canonului ce dau, nu numai că nu sânt pogorătoare, ci (îndrăznesc a zice) sânt și puțin aspre pen-tru cei iubitori de trup. Căci un iubitor de trup mai bine alege să se depărteze de preacuratele Taine, șapte, sau zece, și chiar cincisprezece ani - cum rânduiesc Canoanele celorlalți Părinți - decât să se îndepărteze de Sfânta împărtașanie doar trei ani, dar să mănânce mâncare uscată după al nouălea ceas, și să facă două sute sau trei sute de metanii în fiecare zi, și alte nevoițe aspre să facă pre-cum rânduiesc aceste Canoane ale Postitorului.

Sunt pogorătoare și pot să piardă pe mulți când duhovnicii cei care le dau, fac pogorământ păcătoșilor la anii certărilor, după Postitorul, dar nu dau și canonul pe care-l rânduiește, adică mâncarea uscată până la al nouălea ceas, și atâtea metanii și celelalte; ci pentru bani, sau pentru favoruri, sau pentru alte pricini, fac pogorământ și la acestea împreună cu

89

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

anii - care lucru este iară de lege și iară de Canoane, și au să dea socoteală lui Dumnezeu pentru pierzarea pe care o pricinuiesc sufletelor celor ce se spovedesc, cu calea cea largă ce le deschid.

Drept aceea să îndrepte, pentru dragostea lui Dumnezeu, această răuta-te vătămătoare de suflet ce fac; că acest Sfânt, mai la fiecare Canon zice: că cel ce nu voiește să păzească

Canonul ce rânduiește acesta nici anii cei puțini ai depăr-tării de dumnezeiasca împărtășanie să nu-i păzească, precum a rânduit el, ci anii cei mulți, cari au fost rânduiți de Părinți. Pentru acest pogorământ, dă răspuns binecuvântat în Canonul său cel dintâi. Și mai mult, înainte de el, răspunde pen-tru dânsul unirea celorlalte Canoane ale Părinților, care este scrisă pe urma fie-cărui Canon (vezi bine aceste Canoane).

Dăm știre cititorilor că se află multe manuscrise care cuprind Canoane scrise deasupra, ca și când ar fi ale Postitorului, dar cuprind niște lucruri necu-viincioase, foarte fără de lege și necanonisite, atât spre dezlegările posturilor, cât și spre alte pricini. Drept aceea se și văd că sânt semănături și nașteri ale vreunui eretic și cu rele socoteli, iar nu ale Sfântului acestuia, care pentru posturile lui cele mari s-a numit Postitorul. .Și pentru aceasta noi am urmat acestor doi mar-tori vrednici de credință, adică lui Matei Vlastarie și lui Constantin Armenopu-los, care au adunat în scurt Canoanele cele adevărate ale Postitorului; Și mai mult, ale lui Vlastarie, după a cărui adunare pe scurt a acestor Canoane, din cuvânt în cuvânt am umblat ca cele ce erau chiar ale Postitorului. Și deci pe acești doi bărbați înțelepți, vrednici de credință, am întărit adevărarea Canoanelor Sfântului Ioan Postitorul și pe toate cele mincinoase le-am aruncat. Și cerem tuturor fraților să nu le primească, ci să le lepede, ca pe cele ce sânt străine și care cuprind lucruri străine.

CANONUL I

A scurta anii de pocăință, după cum socotesc eu, nu se va părea lucru fără socoteală celor ce judecă drept, deoarece nici la Marele Vasilie și nici la cei mai vechi dumnezeiești Părinți ai noștri nu s-au hotărât celor ce greșesc post sau prive-ghere, sau număr de metanii, ci numai depărtarea de împărtășanie. Pentru aceasta noi am socotit că se cuvine celor ce se pocăiesc curat, sau se sârguiesc să-și chinu-iască trupul cu viețuire aspră și petrec cu mulțumire o viață potrivnică răutății celei dintâi, să le măsurăm lor după măsura înfrânării și împuținarea timpului de pocă-ință, adică dacă va accepta cineva să nu bea vin atâtea zile rânduite, am judecat și noi să-i scădem un an din anii certării celei rânduite de Părinți.

Asemenea, dacă făgăduiește înfrânare de carne pentru o vreme, am socotit să-i împuținăm încă un an; și dacă se va înfrâna de brânză, de ouă, de pește sau de untdelemn la fiecare dintr-acestea, să-i reducem câte un an. Dacă voiește să- L îmblânzească pe Dumnezeu și cu metanii dese, îi vom reduce și mai mult dacă arată voință spre multă milostenie, nu mai jos decât îi este puterea. Iar dacă după cădere a venit la viața cea iubitoare de Dumnezeu și călugărească, am socotit că este bine să-i dăm lui iertarea în mai puțină vreme, fiindcă vrea să-și petreacă toată viața lui în multă pătimire, care se cuvine viețuirii călugărești.

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL 91

✓s

însemnare

Vezi Canonul 12 al Sinodului 1; Canonul 102 al Sinodului 6; Canoanele 2, 5 și 7 ale Sinodului celui din Ancira; Canoanele 2, 3, 74, 84 ale Marelui Vasi-lie; 4, 5, 7 și 8 ale Sfântului Grigorie de Nyssa; acestea răspund pentru împuți-narea anilor pe care a făcut-o Postitorul și spun și ele că, după așezarea și pocă-ința celor ce se spovedesc, așa trebuie să se împuțineze și anii canonisirii lor.

Motivul pentru care Părinții rânduiau atunci celor ce greșeau, în loc de canon numai depărtarea de împărtășanie este, precum socotesc, acela că atunci creștinii aveau atâta dragoste ca să se împărtășească, încât socoteau mare pa-gubă a se lipsi de ea. Pentru aceasta și Părinții cei de atunci, nu au aflat altceva cu care să-i oprească de la păcat, decât depărtarea de împărtășanie.

CANONUL 2

Tulburarea dulceții inimii, care se face prin gânduri, nu se canonisește de loc, deoarece nu a fost făcut încă păcatul.

însemnare

Tulburarea este un gând subțire, sau o aducere aminte a diavolului, ca-re îndeamnă să faci un lucru sau altul. Supărarea este din cele fără de voie, fi-indcă nu are drept pricină voința noastră ca să ne supere gândurile, ci pe vrăj-mașul. Pentru aceea este și necanonisită.

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

92

CANONUL 3

Unirea cu gândul se spală cu douăsprezece metanii.

însemnare

Unirea este primirea de bună voie a gândului trimis de vrăjmașul și vorbirea sufletului cu dânsul.

CANONUL 4

Lupta este vrednică sau de cununi sau de chinuri.

A

însemnare

Lupta este o putere a sufletului, întocmai puternică cu gândul cel ce îl luptă, cu care, de va voi sufletul, biruiește gândul și ia cununi; iar de nu va voi, este biruit de el și primește pedeapsă.

CANONUL 5

A

învoiala este pricină și început al canonisirilor.

Însemnare

/V

învoiala este plecarea cu dulceață a sufletului către gândul cel pătimăș, care îl luptă; pentru care zice dumnezeiescul Postitor, că aceasta este începătură și pricină a canonisirilor. Pentru aceea și Ioan Zonara, la sfârșitul cuvântului împotriva celor ce socotesc că sămânța cea firească

93

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

este necurată, spune: cei ce au primit gândul cel pătimăș și au vorbit cu dânsul cu dulceață prin unire și învoială, aceștia nu vor scăpa de canonisire, chiar dacă nu au pățimit scurgere în somn, nici nu au văzut nălucire. Tulburarea, unirea, lupta și învoiala sunt la toate păcatele, dar dumnezeiescul Postitor a adus pildă numai din păcatele trupești, ca să le cunoaștem mai bine pe cele mai grosolane.

CANONUL 6

Cel ce s-a întinat în somn cu patima scurgerii, o zi se îndepărtează de îm-părtășanie. Citind Psalmul 50 și făcând 4 metanii, să creadă că s-a curățit de înti-nare.

însemnare

Canonul 4 al Sfântului Dionisie spune că cei care pătimesc scurgerea fără de voie a seminței, aceștia să urmeze conștiinței lor. Dacă aceasta îi mustră că au pățimit scurgerea din gând pătimăș și nălucire urâtă, sau din altă patimă oarecare, să nu se împărtășească; iar de nu, să se împărtășească. Canonul 12 al lui Timotei spune că cel ce a pățimit pentru că a poftit femeie nu trebuie să se împărtășească, iar dacă a pățimit numai din ispita diavolului, să se împărtășească. Părinții Anastasie Sinaitul (Răspuns 80) și Grigorie Sinaitul (în Filocalia) spun că scurgerea în somn se face din multă mâncare și multă băătură, din som-nul mult, din odihnă și moliciune a trupului, din osteneală multă, din poftă, din băătură rece, din obiceiul rău spre desfrânare și din zavistia dracilor; încă și din prisosința firii. Deci, de vreme ce cu greu poate cineva să judece când se întâmplă din pricina sa și când din altă pricină și zavistie diavolească, mai bine este să nu se împărtășească în ziua aceea - după cum spune și acest Canon, așa fără de ho-tărâre,

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

94

și cum spune și marele Vasilie (hotărârea pe scurt 309 și întrebarea 3-a a cu-vântului 2 pentru Botez), încă și Simeon Arhiepiscopul Tesalonicului (Răspuns 14 și 15), Ioan al Chitruului (Răspuns 28) și Valsamon (Răspuns 10), de comun acord spun că preoții și mireni care vor pătimi scurgere în somn se opresc în ziua aceea de la Sfintele Taine; doar dacă nu este nevoie ca să se împărtășească mireanul sau preotul să slujească, întâmplându-se vreo zi însemnată,

întru care trebuie să fie Liturghie; — atunci cu adevărat trebuie să se sfârșească cursa diavolului și să se înalțe puterea preoției.

CANONUL 7

Iar cel ce s-a întinat, treaz fiind cu trupul, șapte zile se oprește de la împărtășire, în fiecare zi citind Psalmul 50 și făcând patruzeci și nouă de metanii.

însemnare

Există o diferențiere, la Anastasie al Antiohiei, pentru scurgerea pe care o pătimește cineva fiind treaz. Scurgerea pe care o face cineva fiind treaz, o face sau la sine, sau la altul.

Scurgerea cea de la sine, se face: sau cu pipăirea mâinii, și se canonisește-te patruzeci de zile (aceasta fiind însăși malahie), sau fără pipăirea mâinii. Aceasta sau se face numai din supărare și se canonisește o zi; sau se face cu uni-rea gândului fără de învoială și pipăire, și se canonisește trei zile; sau se face cu unirea gândului și cu pipăire, fără de învoială, și se canonisește șapte zile; sau se face și cu învoială fără de pipăire, și se canonisește 20 de zile; sau și cu pipăire, și se canonisește 30 de zile.

Iar scurgerea ceea care se face către altcineva, sau se

95

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

face fără tăvălire împreună, sau cu tăvălire împreună. Cea care se face fără de tăvălire împreună, ci cu apucări și cu sărutări, sau fără de pipăire se face, se canonisește 20 de zile; sau se face și cu pipăire, și se canonisește 30 de zile. Iar cea care se face cu tăvălire împreună, sau către cel de un neam, se canonisește 80 de zile; sau către cel de alt neam, adică la dobitoace, se canonisește șapte ani.

Iară cei ce, fiind treji, pătimesc scurgere din neputința trupului, și cei ce scot sămânța amestecată cu udul, nu sunt supuși la nimic, pentru că amândoi o pătimesc fără de supărare, sau unire, sau învoiala gândurilor. Pentru aceasta nici Anastasie nu pomenește nimic de aceștia.

CANONUL 8

Cel ce a făcut malahie, se canonisește patruzeci de zile cu mâncare uscată (adică cu pâine și apă) petrecând și făcând în fiecare zi o sută de metanii.

însemnare

Malahia este atât de urâtă lui Dumnezeu, încât pentru dânsa a omorât pe Onan, fiul Iudei (care a fost fiu al lui Iacov), pentru că el a fost cel dintâi dare a "arătat această răutate pe pământ, și de la care s-a și numit malahia "onanie". "Și ceea ce făcea el era rău înaintea lui Dumnezeu, rău se arată (zice Scriptura la Facere 38, 10) și l-a omorât pe e" (adică pe Onan). Socotesc unii dascăli că Dum-nezeu atât de mult a urât pe acei mândri filosofi ai elinilor, încât i-a lăsat să se stăpânească de acest păcat, spre pedeapsa închinării lor la idoli, căci cunoscând pe Dumnezeu, nu ca pe un Dumnezeu l-au slăvit. Și se asemuiește aceasta din ceea ce spune dumnezeiescul Pavel

96 CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

despre dânșii: „pentru aceea i-a și dat pe ei Dumnezeu la poftele inimilor lor spre necurăție, ca să se necinstească trupurile lor întru sineși” (Romani 1, 24); unde, prin "trupurile lor întru sineși" a arătat malahia, adică același trup lucrează și pătimește singur întru sine. Malahia, zice Ioan Scărarul (Cuvântul 15), este desfrânare care se face fără alt trup, prin care a căzut acel mare sihastru, pen-tru care a zis dumnezeiescul Antonie că mare stâlp a căzut. Malahia aceasta este numită moarte și pierzare (Cuvântul 15), care totdeauna se află în noi și se poartă împreună cu noi, cu deosebire în vremea tinereților. Pentru aceasta, cu mare greu se depărtează de ea și se pocăiesc cei care au fost prinși odată de ea. Se aseamănă cu o mreajă mare a diavolului și a iadului, cu care a tras lumea spre pierzare, și mulți se prind în ea, dar puțini scapă. Și se bucură inima diavolului pentru vânatul cel mult pe care-l face cu această mreajă și o tămâiază că i-a prins multe bucate și multe suflete - precum spune Avacum (2, 15): "Sfârșit cu undița a smuls și l-a tras pe el cu mreaja (adică lumea a tras-o) și l-a adunat pe el în năvoadele lui." Pentru aceasta "Veseli-se-va. și se va bucura inima lui, va jertfi năvodului său și va tămâia mrejei lui, căci cu ele îngrașă partea lui și mân-cărurile lui alese"

Mai mult ce să spun? Malahia pricinuieste vătămare veșnică nu numai sufletului, ci pricinuieste vătămare și sănătății trupului. Vătămare sufletului, căci îl lipsește de împărăția cerurilor și îl osândește la munca cea veșnică - pre-cum spune Pavel (I Corinteni 6, 9): "Nu vă înșelați: nici desfrânații, nici prea-desfrânații, nici malahienii, nici închinătorii la idoli... nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu". Deși Sfântul Ioan Gură de Aur și Teofilact i-au tâlcuit pe cei ce fac malahie, că sunt cei ce desfrânează și pățimesc cele urâte ca Sodomitenii, însă mulți alți dascăli au înțeles prin malahieni pe cei care fac ca sufletul să-și piardă fecioria, care este cel mai de preț lucru din lume și care, dacă se pierde, nu se mai

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL 97

dobândește niciodată, și pentru faptul că îl face să aducă jertfă diavolului prin sămânța trupului său, cum spune un Părinte.

Pricinuieste și vătămarea trupului, după cum spun doctorii, pentru că malahienii: 1) îngălbenesc. 2) Le slăbește stomacul. 3) Le slăbește vederea ochi-lor. 4) Pierd glasul. 5) Pierd istețimea și ascuțimea minții. 6) Pierd ținerea de minte. 7) Pierd somnul, fiind tulburați de visuri. 8) Le tremură trupul. 9) Pierd toată bărbăția trupului și a sufletului. 10) Li se întâmplă dambla. 12) Li se în-tâmplă des scurgere în somn; de multe ori și când sunt treji. 12) îmbătrânesc repede și mor rău și cu ticăloșie.

Păcatul acesta așadar, este ca o ciumă și stricăciune a neamului omenesc și face pe malahieni și în lumea aceasta să petreacă o viață ticăloasă, și în cealaltă viață să fie chinuiți veșnic în focul chinurilor.

Malahia se face sau cu mâna sa, sau cu mâna altuia, sau cu lovirea pes-te coapse.

Trebuie să cunoască duhovnicii că și femeile fac malahie.

CANONUL 9

Iar amestecarea unuia cu altul, ceea ce înseamnă îndoită malahie, se ca-nonisește până la optzeci de zile.

însemnare

Amestecare, adică nu păcatul deplin al sodomiei, ci când doi oarecari fac malahie unul la altul.

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

98

CANONUL 10

Iar dacă cineva dintre clerici, mai înainte de a se preoți, a căzut în patima malahiei, nesocotind poate că numai pentru aceasta se va opri de la preoție, acesta primind mai înainte Canon, numai după aceea să se apropie de preoție. Iar dacă s-a prins în această patimă după preoție, un an întreg să fie oprit de la cele preo-țești, timp în care să împlinescă toate canoanele rânduite malahienilor, și abia după aceea să se întoarcă la preoție. Dacă după cunoștința păcatului, a doua oară, sau a treia oară aceasta va face, să înceteze preoția și să se pogoare în rânduiala citețului.

însemnare

zi că și malahia singură oprește de la preoție.

Ve

CANONUL 11

Și aceea dintre femei, care a ajuns până la sărutări și pipăiri de bărbat, însă nu s-a stricat, primește canonul malahiei.

CANONUL 12

Pe cel ce a făcut desfrânare, călugăr sau mirean, îl sfătuim să nu se împărtășească doi ani, dacă va voi după ceasul al nouălea să mănânce mâncare uscată (adică pâine și apă) și să facă și câte două sute cincizeci de metanii. Iar de se va lenevi și nu va voi, să plinească vremea cea hotărâtă de Părinți.

Însemnare

Canonul 4 al Sfântului Grigorie de Nyssa, pe cel care desfrânează îl oprește 9 ani de la Dumnezeiasca împărtășanie, iar Canonul 59 al Marelui Vasilie îl oprește șapte ani. Canonul 22 pe cei ce strică fecioria femeii sale mai înainte de a primi binecuvântarea căsătoriei îi

oprește patru ani (așa cum Părinții cei mai înainte de Vasilie au canonisit desfrânarea; vezi Canonul 20 al Sinodului celui din Ancira), că stricarea fecioriei femeii sale se numește desfrânare, după Canoanele 25 și 26 ale Marelui Vasilie. Canonul 21 al acestuia, canonisește mai mult pe cel care are femeie și va desfrâna, decât pe cel ce nu are. Pe călugări sau călugărițe care vor face desfrânare sau se vor însura, îi canonisește ca pe desfrânați. Canonul 7 al Marelui Vasilie îi canonisește cincisprezece ani; iar Canonul 44 al Sinodului 6 îi canonisește mai cu milostivire: adică deopotrivă cu mire-nii.

CANONUL 13

Preadesfrânatul (Adulterinul), judecăm cu cuviință, să se împărtășească cu Sfintele Taine după trei ani, dacă se va nevoi cu mâncarea uscată după al no-ulea ceas și dacă va face în fiecare zi câte două sute cincizeci de metanii. Dacă se va lenevi, să aștepte sfârșitul vremii pe care au hotărât-o Părinții.

însemnare

Canonul 20 al Sinodului din Ancira, pe preadesfrânați (adulterini) îi oprește șapte ani de la împărtășire. Canonul 58 al Marelui Vasilie îi oprește cincisprezece ani. Canonul 4 al lui Grigorie de Nyssa, optsprezece. Canonul 98 al Sinodului al

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

100

șaselea, pe cel ce va lua femeie logodită cu altul, care încă trăiește, îl canonisește ca pe un preadesfrânat. Canonul 8 al Sinodului din Neocesarea spune că, de a preacurvit cu femeia cuiva, acesta să nu se facă preot (adică, dacă după preacurvie s-a aflat cu dânsa); iar dacă soția vreunui preot a săvârșit adulter, preotul sau încetează preoția, dacă voiește să aibă femeie, sau se desparte de ea (mai înainte de a se împreuna cu dânsa după ce aceasta a săvârșit adulterul) și își ține preoția.

CANONUL 14

Cel ce s-a pornit asupra surorii sale, poruncim să se învrednicească Dumnezeieștilor Taine după trei ani, dacă voiește să postească până seara, să mă-nânce mâncare uscată și în fiecare zi să facă cinci sute de metanii.

însemnare

Canonul 67 al Marelui Vasilie, pe cel ce se va împreuna cu sora sa, îl canonisește 20 de ani, ca pe ucigaș. Iar pe cel ce se va împreuna cu sora sa vi-tregă, dacă sunt frați numai de tată sau numai de mamă, îl canonisește unsprezece ani, Canonul 75 al aceluiași.

CANONUL 15

Pe cel ce a desfrânat cu nora sa, doi ani îl depărtăm de Dumnezeiasca împărtășanie, dacă va mânca mâncare uscată după al nouălea ceas și va face în fiecare zi, trei sute de metanii. Iar dacă se va lenevi, să împlinească anii cei hotărâți de Părinți.

101

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

A

Canonul 76 al Marelui Vasilie îl canonisește unsprezece ani pe unul ca acesta.

CANONUL 16

Acestor canoane este supus și cel ce s-a pornit asupra soacrei sale, însă de femeia sa nu se desparte. Este lege care spune: cele ce dintru început au fost întărite și după lege, din cele ce se întâmplă pe urmă fărădelege nu se strică, dar acum Sfântul și Dumnezeiescul Sobor, pentru cei ce au făcut acest spurcat păcat, hotărâște șase ani să rămână neîmpărtășiți.

însemnare.

Să știi că Matei Vlastarie spune și cum trebuie să se iconomisească aceștia în cei șase ani. Adică: șase luni să nu mănânce carne nicidecum; să stea afară din biserică plângând și cerând de la Domnul iertare; nici anafură să nu ia, nici aghiasmă să nu bea, numai la ajunul Botezului, când se cântă sfeștania cea mare; iar din pâinea cea înălțată a Născătoarei de Dumnezeu, care se numește Pa-naghia, să mănânce, spre încredințarea iubirii de oameni a lui Dumnezeu către dânșii; în toți acești șase ani, să facă în fiecare zi câte o sută de metanii -

afară de Duminică - și să mănânce mâncare uscată Miercurea și Vinerea; doi ani să stea înlăuntru în Biserică după cântăreți și să asculte cântările cele duhovnicești; ceilalți trei ani, să stea împreună cu credincioșii. După ce se vor împlini cei șase ani să se împărtășească, însă să facă și milostenii după putere, să trimită la bise-rică în fiecare săptămână câte o slujbă de prescuri, să nu mintă, să nu facă ju-răminte, cu umilință și cu lacrimi să-și curățească spurcăciunea sufletelor lor, pe cât pot.

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

102

Vlastarie spune că, acest canon poate fi dat și vrăjitorilor, fermecătorilor, preadesfrânașilor, ucigașilor și tuturor acelora care cad în păcate grele.

A.

Însă, după purtarea celor ce se pocăiesc, uneori se împuținează canonul, da-că pocăința lor este osârduitoare și fierbinte, alteori se adaugă, dacă pocăința lor este rece.

CANONUL 17

Canonul 2 al Sfântului Dionisie și 7 al lui Timotei, poruncesc ca femeile care se află în lăuzie să nu se atingă de nimic din cele sfinte, până la șapte zile. Aceasta și Legea cea veche poruncește ca nici să se împreuneze cu bărbații lor, căci dacă se întâmplă aceasta, pruncii cei ce se zămisleșc sunt bolnăvicioși și slăbănogi. Pentru aceasta și dumnezeiescul Moise a poruncit să fie ucis cu pietre tatăl copilului-lui beteag, deoarece pentru neînfrânata lui poftă, nu a așteptat să se curățească femeia. Iar cea care, în vremea curățirii sale, nu a luat seamă și s-a atins de Dum-nezeieștile Taine, poruncesc să nu se împărtășească patruzeci de zile.

CANONUL 18

Cel ce s-a împreunat cu parte bărbătească s-a socotit cu cuviință să se oprească de la împărtășanie trei ani, să plângă, să postească până seara, să mă-nânce mâncare uscată (adică pâine și apă) și să facă două sute de metanii. Iar dacă iubește mai mult lenevirea și nu voiește, să îplinească cei cincisprezece ani.

103

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

însemnare

Să știi că, între canoanele Postitorului, într-o carte scrisă cu mâna, s-a aflat o împărțire a sodomiei în acest chip. Sodomia este de două feluri: una cu femei, când bărbații cad cu dânsele afară de fire; iar alta cu bărbați. Și iarăși: dintre bărbați, altul o face și altul o pătimește, iar altul și o face și o pătimește; și mai mare păcat este a o face cineva și a o pătimi. A o face cineva cu femei străine este mai greu păcat decât a o face cu bărbați. A o face cu femeia sa este mai greu decât a o face cu străină.

Drept aceea considerăm că soțul cu soția, de vor cădea afară de fire, se canonisesc mai greu decât cel ce va face • sodomie cu bărbați sau cu femei străi-ne. Canonul trebuie să-l dea duhovnicul, cum va socoti de cuviință. S-a aflat de la unii Părinți că șapte ani se canonisește acest păcat. Canonul 62 al Sfântului Vasile oprește 15 ani de împărtășanie pe sodomiteni, Canonul 4 al lui Grigorie de Nyssa, 18 ani. Patriarhul Luca, dezlegând diverse întrebări împreună cu Si-nodul cel dimpreună cu dânsul (care se află în manuscrise) spune: "Cei ce vor cădea în sodomie nu pot să ia de soție unul pe sora celui alt."

CANONUL 19

*Iar de a fost stricat cineva de altul, când a fost copil, nu se poate face pre-ot; nici el, nici acela. Pentru că nu a fost desăvârșit cu vârsta, nu a greșit, dar vasul lui a fost necinstit și s-a făcut netrebnic pentru slujba cea sfântă. Iar dacă numai pe coapse a primit scurgerea, făcând cuviinciosul * ' canon, nu va fi oprit a fi înălțat la treapta preoției.*

CANOANELE SFÂNTULUI IOAN POSTITORUL

104

însemnare

Să știi, că de vreme ce Canonul 70 al Marelui Vasile caterisește pe dia-conul sau preotul acela care va face scurgere în coapsele altuia, nesăvârșind pă-catul deplin ca urmare, pe cel

ce a făcut un lucru ca acesta îl oprește de la preoție. Pentru aceasta noi aflând o carte veche (scrisă cu mâna), în acord cu Marele Vasile, carte care cuprinde canoanele Postitorului, la acest canon spune: "Cel ce a primit scurgerea în coapsele sale să se facă preot însă, întâi, de a pățimit aceasta o dată, sau cel mult de două ori, al doilea, de este învățat și îmbunătățit; al treilea, să plângă lucrul acesta toată viața sa și al patrulea, dacă a fost copil nevârșnic când a pățimit acesta.

Iar câți au primit această scurgere de la altul în coapsele sale, sau au făcut-o ei la altul fiind în vârstă peste paisprezece ani, să nu se facă preoți, pre-cum zice și Sfântul Vasile. [...]

(3) Ucenic

Cum se cuvine să se pregătească cineva,
înainte de a merge să se mărturisească

Frate al meu, păcătoșule, când vrei să te pocăiești și să te mărturisești se cuvine să ai această pregătire. Să știi, mai întâi, că pocăința, după cum spune dumnezeiescul Ioan Damaschinul (Cartea 2, Capitolul 47), este o întoarcere de la cele din afară de fire la cele după fire,¹ și de la diavol la Dumnezeu - care se face cu osteneală și cu nevoie. Deci și tu, o, iubite cititorule, de voiești să te pocăiești cum se cuvine, ești dator să lași pe diavol și lucrurile cele diavolești ale lui, și să te întorci către Dumnezeu și către petrecerea cea după Dumnezeu. Să lași păcatul, care este afară de fire și să te întorci la fapta cea bună, care este cea după fire. Să urăști răutatea atât de mult, încât să poți zice și tu cu David: „Nedreptatea am urât și m-am scârbit” (Psalm 118). Dimpotrivă, să iubești binele și poruncile Domnului atât de mult, încât să zici: „Dar legea ta am iubit”; și ia-răși: pentru aceasta am iubit poruncile Tale mai mult decât aurul și topazul” (Psalm 126). Pe scurt, te sfătuiește Duhul prin înțeleptul Sirah, așa zicând: „În-toarce-te către Domnul și părăsește păcatele; întoarce-te către Cel înalt și de la ne-dreptate și urăște lucrarea cea rea” (17, 19,20).

Nota îngrijitorului prezentei ediții

¹ Această întoarcere de la cele din afara firii la cele conform firii poate fi în-țeleasă foarte ușor dacă înțelegem păcatul, așa cum spun Părinții Bisericii, ca o alu-necare de la cele ale firii la cele din afara firii, sau ca o folosire a celor ce țin de fire în lucrări potrivnice rațiunii pentru care acestea există. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că păcat este atunci

131

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

când un mădular ce aparține firii este folosit pentru altceva decât în scopul pentru care a fost creat. Păcatul trebuie înțeles ca o lucrare împotriva firii. Fiecare mădular al organismului uman, ca și fiecare funcție a acestuia, sunt înscrise în sensul lor firesc. Orice om cunoaște acest lucru. Când folosim orice mădular într-o lucrare care nu este înscrisă în fiziologia lui, atunci depășim în sens negativ limitele firii și ne înscriem pe o traiectorie potrivnică acesteia.

Câte sunt părțile pocăinței

Apoi, să știi că părțile pocăinței sunt patru: înfrângerea (zdrobirea), mărturisirea, facerea canonului și dezlegarea păcatului, care se face de Harul Sfântului Duh prin duhovnic. Aceasta se numește și cheie și într-adevăr acesta ține Taina Pocăinței.

Ce este înfrângerea?

Înfrângerea este un necaz și o durere desăvârșită a inimii, care se face pentru că omul cu păcatele sale a întristat pe Dumnezeu și a călcat Dumnezeiasca lui Legea. Această durere nu stă numai în simțiri, adică în suspinuri și lacrimi, ci stă cu deosebire în a urî păcatul, în voința cea mai lăuntrică a omului de a nu voi să-l mai facă niciodată.

Durerea și înfrângerea inimii, sunt - după cum zice Coresie - alcătuitoare ale pocăinței. Câtă vreme durerea se află în inimă, omul este în pocăință; dar îndată ce va lipsi durerea aceasta din inimă lipsește și pocăința. Așadar, durerea și zdrobirea se cuvine să se afle totdeauna în inima celui ce se pocăiește, numai astfel pocăința lui este adevărată. Însă această înfrângere a inimii este a celor ce sunt de-săvârșiți și fii. Ea este pricinuită numai de dragostea cea către Dumnezeu, adică , se pocăiește un fiu numai pentru că a mâhnit pe tatăl său și nu

132

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

din teama că va fi lipsit de moștenirea părintească, sau va fi alungat din casa tatălui său.2

Notă

2- Pentru prima dată într-o lucrare despre spovedanie, din câte circulă as-tăzi, relația personală și directă a omului cu Dumnezeu este pusă în prim plan. Înainte de orice, este relația personală dintre noi, ca fii, și Dumnezeu, ca Tată. Autorul atrage atenția asupra ierarhiei corecte a lucrurilor. Una este durerea care vine din tulburarea relației cu o persoană iubită și alta este durerea care vine din pierderea unui avantaj sau a unui interes, oricât de binecuvântat ar fi acesta. Durerea pe care o simte cineva din pierderea relației personale cu Dumnezeu este temeiul cel mai sănătos al spovedaniei. Este diferența dintre omul liber și omul sclav, despre care vorbește autorul mai jos. Omul liber simte că prin păcat îi este afectată relația sa personală cu Dumnezeu, cel sclav simte că este păgubit cu ceva, că pierde un bun pe care-l avea.

Ce este părerea de rău

Pe lângă zdrobire, mai este părerea de rău. Aceasta este un necaz și o durere nedesăvârșită a inimii, care se întâmplă nu pentru că omul cu păcatele sale a mâhnit pe Dumnezeu, ci pentru că s-a lipsit de Dumnezeiescul Har, a pierdut raiul și a dobândit chinul. Aceasta este a celor ce nu sunt desăvârșiți, adică a slugilor și a robilor, pentru că este pricinuită nu din dragostea de Dumnezeu, ci din frica și din dragostea de sine, adică se pocăiește o slugă pentru că a pierdut simbria sa și un rob pentru că se teme de pedepsele stăpânului său. Deci și tu, frate al meu păcătosule, dacă voiești să dobândești în inima ta zdrobirea aceasta și părerea de rău și prin acestea să se facă mărturisirea ta bine plăcută lui Dumnezeu, se cuvine să faci acestea:

133

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Mărturisirea se cuvine să se facă la

cei mai iscușiți duhovnici

Mai întâi, cercetează și te interesează care este cel mai iscusit duhovnic, pentru că zice Marele Vasilie (Hotărârea, pe scurt, 229): "Precum patimile și ră-nile trupului nu le arată oamenii decât la cei mai iscușiți doctori, care știu să le vindece, așa și păcatele se cuvine să se arate nu la oricine s-ar întâmpla, ci la cei care pot să le tămăduiască.

Cum să-și cerceteze cineva conștiința sa

Adună-te, fratele meu, și mai înainte de a merge la un duhovnic ca acesta, cu două sau trei săptămâni înainte, mai ales la începutul celor patru posturi ale anului, șezi și cu liniște plecându-ți capul, fă cercetarea conștiinței ta-le - pe care Filon o numește divan al științei - și fă-te nu apărător, ci judecător al păcatelor tale, socotind și tu ca și Isaia, toată vremea vieții tale cu necaz și amă-răciune a sufletului: "Socoti- voi toți anii mei întru amărăciunea sufletului meu" (Isaia 38, 15). Sau, măcar după ce te-ai mărturisit, socotește câte păcate ai făcut cu lucrul, cu cuvântul, cu învoiala gândurilor. Numără lunile. De la luni treci la săptămâni și de la săptămâni la zile. Adu-ți aminte de oamenii cu care ai păcatu-it și de locurile în care ai păcătuit. Cercetează-te cu multă strădanie, pentru ca să afli fiecare păcat al tău.

Deoarece oamenii se îngreuiază în vremea aceasta să facă o cercetare amănunțită a conștiinței lor, sau uită și nu pot să-și aducă aminte de păcatele lor, iată, ți-am descoperit în învățătura cea către duhovnic, păcatele cele de moarte, cele vrednice de iertare și cele ale lipsirii, Ți-am descoperit și cele

134 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

zece porunci. Ți-am descoperit și cine este cel ce greșește la fiecare dintr-acestea, ca să-ți ușurăm greutatea aceasta și să te facem să-ți aduci aminte cu ușurință de păcatele tale. Deci, făcând cercetare, adu-ți aminte ce păcate, din cele ce se află acolo, ai făcut, pentru ca să le mărturisești.

Și precum vânătorii nu se mulțumesc numai să afle fiara înlăuntru în pădure, ci se sârguiesc în orice chip să o și omoare, așa și tu, frate al meu păcă-tosule, să nu te mulțumești numai a cerceta conștiința ta și a afla păcatele tale - pentru că doar această cercetare te va folosi puțin - ci luptă-te cu orice preț să omori păcatele tale cu durerea inimii tale, adică cu zdrobirea și

cu părerea de rău. Și ca să câștigi zdrobirea, socotește paguba cea mare ce ți-au pricinuit-o păcatele tale la Dumnezeu. Și ca să câștigi și părerea de rău, socotește și vătă-marea cea mare, ce ți-au pricinuit-o ție păcatele tale. [...]

Cum se cuvine să se mărturisească păcătosul

După ce vei socoti în acest chip păcatele tale și te vei pregăti cu zdrobi-rea inimii și cu părerea de rău, atunci mergi la duhovnicul cel iscusit, cum am spus. Dacă știi carte, însemnează păcatele tale pe hârtie ca să nu le uiți. Dacă va fi departe locuința duhovnicului, nu te lenevi, așa cum nu te lenevești să mergi la un doctor iscusit pentru boala trupească, când este departe. Zi și tu ca fiul cel risipitor: „Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu.”

Venind la duhovnic, când acela îți va spune să-ți mărturisești păcatele înaintea Stăpânului Hristos, atunci, îngenunchind înaintea Sfintei Lui Icoane spune: „Părinte, greșit-am la cer și înaintea Ta și nu sunt vrednic să mă numesc fiul Tău! Iată astăzi, Părinte, prin duhovnicul meu acesta, mă voi mărturisi Ție întru dreptatea inimii”. Și să începi a te mărturisi.

Se cuvine să știi, că de nu vei face cercetarea cea de cuviință a păcatelor tale mai înainte de a te mărturisi, câte păcate vei uita și nu le vei mărturisi, sunt neiertate; pentru că uitarea aceasta a fost voită, putând să-ți aduci aminte de ele cercetându-te, și nu ai făcut-o. Dar de vei face cercetarea cea de cuviință și se va întâmpla să uiți vreun păcat, ca un om care uită, acest fel de păcat, spun unii Părinți că se iartă împreună cu celelalte păcate pe care le-ai mărturisit, pentru că uitarea aceasta nu este de voie, ci fără de voie. Dacă după mărturisire îți vei aduce aminte, trebuie să mergi din nou la duhovnic și să mărturisești și acel păcat, pe care ți l-ai amintit.

145

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Ce este Mărturisirea?

Înainte de a începe, să știi că Mărturisirea este o arătare de voie, orală, a faptelor rele, a cuvintelor și a gândurilor, umilită, neprihănitoare, dreaptă, fără rușine, hotărâtă, care se face la duhovnic.

Mărturisirea se cuvine să fie de bună voie

Deci și tu, frate, se cuvine să mărturisești cu însăși gura ta, toate lucrurile, cuvintele și gândurile tale cele rele. Cu gura ta să spui păcatele tale, chiar dacă le ai scrise ca să nu le uiți, ai datoria ca tu singur să le citești duhovnicului.

Cei ce scriu păcatele și le dau în scrisoare duhovnicului greșesc și mărturisi-rea lor nu este desăvârșită. Să înceteze acest lucru fără de cale și să citească singuri zăpădul păcatelor lor, nu de silă sau de nevoie, ci de voie spunând ca David: „Și din voia mea mă voi mărturisi Lui” Să nu aștepti să te întrebe duhovnicul, Ci tu singur să le mărturisești. Să nu te asemeni la aceasta cu împăratul Nabucodonosor, care nu spu-nea vrăjitorilor visul pe care l-a avut ca pe urmă vrăjitorii să-l dezlege, ci cerea de la ei să-i spună aceia și visul și tâlcuirea lui. Tu spune păcatele tale să le audă duhovnicul ca să le îndrepteze.

Mărturisirea se cuvine să se facă cu umilință

Se cuvine să te mărturisești cu umilință și cu zdrobire de inimă - așa cum își mărturisea femeia cea desfrânată păcatele sale și cananeanca, așa cum vameșul se ruga să-i primească Dumnezeu mărturisirea sa și să-i dea iertarea păcatelor sale, căci „inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi .”

146

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Această umilință se cuvine să o arăți și când te muștră duhovnicul pen-tru vreun păcat al tău, tăcând și nemâniindu-te, nici batjocorind cuvintele lui, ci primind muștrarea cu bucurie, ca și când ți-ar fi făcut aceasta însuși Dumnezeu. Ce zic: să o primești cu bucurie? Dacă este cu puțință, se cuvine, ca un osândit să te pleci la pământ și să uzi picioarele lui cu lacrimile tale - precum te sfătuiește Sfântul Ioan Scărarul, spunând: „Fă-te și cu comportarea și cu gândul, ca un osândit, la mărturisirea ta, privind în pământ; și dacă este cu puțință și picioarele doctorului, ca pe ale lui Hristos, cu lacrimi udându-le.” (Cuvânt 4)

La mărturisire se cuvine să nu învinovățești pe altcineva de păcatele proprii

Se cuvine să nu învinovățești pe unul sau pe altul, când te mărturisești, să nu spui că alții s-au făcut pricină ca tu să păcătuiești, așa cum și Adam a dat vina pe Eva și Eva pe șarpe.. Să nu faci aceasta, ci numai și numai pe tine să te învinovățești și voința ta cea rea: «De voiești să învinovățești, pe tine însuși să te învinovățești», zice dumnezeiescul Gură de Aur (Cuvântul 51 la Matei) și Pildele: „Dreptul, lui își este păcător” (18, 17). Lui însuși, zice, și nu altora, pentru ca nu cumva căutând să împuținezi cu mărturisirea păcatele tale, să le înmulțești, adăugând și osândirea. Iar ce să zici la duhovnic te sfătuiește Ioan Scărarul (Cuvânt 4): “Spune și nu te rușina: a mea este umflătura, părinte; a mea este rana; dintru a mea lenevire s-a făcut, iar nu din a altuia; nimeni nu este pricinu-itor ei: nici om, nici duh, nici trup, nici altul careva, ci. Numai lenevirea mea».

147

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Mărturisirea se cuvine să fie dreaptă

Se cuvine să te mărturisești cu inimă dreaptă și adevărată, arătând toate păcatele tale, cum le-ai făcut, cu toate împrejurările locului, ale vremii, ale persoanelor, ale pricinii, ale numărului și ale chipului — precum înapoi la capi-tolul al cincilea al “învățăturii către duhovnic” se arată mai pe larg. Numele persoanelor cu care ai păcătuțit nu se cuvine să le pomeniești. Să-ți mărturisești păcatele, nici adăugând, nici scăzând; nici spunând jumătate din păcatele tale la un duhovnic și jumătate la altul, cum fac unii vicleni, nici descriindu-le cu cuvinte meșteșugite prin care, totodată, și ascunzi și arăți păcatul tău, cu gândul ca să împuținezi rușinea. Trebuie să te mărturisești cu simplitate și drept, cu inimă nevicleană și adevărată. Dacă te vei mărturisi cu vicleșug și cu arătare numai, nu numai că se va face urâtă mărturisirea ta lui Dumnezeu, care iubește totdeauna adevărul, ci păcatele pe care le-ai mărturisit, vor răsări din nou, precum răsar și perii albi la bătrâni, care nu-i deșădăcinează, ci îi rad numai pe deasupra. Cum spune David: “Ca un brici ascuțit ai făcut vicleșug” (Psalm 51, 2).

Mărturisirea se cuvine să se facă fără de rușinare

Se cuvine să te mărturisești fără de rușinare, căci ruginea pe care o ai când te mărturisești, îți aduce slavă și dar la Dumnezeu, după cum zice Sirah: „Este rușine care aduce păcat și este rușine care aduce slavă și dar” (4,24). Rușina-rea aceasta te face să scapi de rușinarea care va fi în ziua înfricoșătoarei, judecă-ții, după cum spune Sfântul Ioan Scărarul (Cuvânt 4): “Nu este cu puțință fără de rușine a te schimba de rușine”, sau Sfântul Grigorie Teologul (Cuvânt la Botez): “Să nu te rușinezi mărturisindu-ți păcatele, pentru că prin rușinea de aici scapi de rușinea de acolo”.

148 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Ce te rușinezi. păcătosule? Când ai făcut păcatul nu te rușinai și acum când cauți să-l ușurezi, te rușinezi? Ah, nebunule! Nu știi că rușinea aceasta este a diavolului, care atunci când faci păcatul, îți dă îndrăzneală și nerușinare, iar când îl mărturisești, îți dă frică și rușinare? Așa mărturisește Sfântul Ioan Gură de Aur: “Păcatului îi dă îndrăzneală, iar mărturisirii rușine”. Despre aceasta ci-tim în Pateric, că un părinte îmbunătățit a văzut pe diavolul mergând adeseori la mărturisirile duhovnicilor, ca să dea rușinare păcătoșilor care se mărturiseau.

Dumnezeu, o frate, nu ți-a dat duhovnic vreun înger sau vreun arhan-ghel, ca să te rușinezi, ci un om, un pățimaș asemenea ție, ca să nu te rușinezi. Și pentru ce să te rușinezi? Dacă ai fost înștiințat de alții sau ai bănuială că du-hovnicul tău arată altora păcatele tale, aceasta fratele meu, să nu te împiedice de la mărturisire, căci este înșelarea diavolului, cu care caută să piardă sufletul tău. Mergi fără frică și mărturisește-ți păcatele. Dacă acela le va arăta (lucru foarte cu anevoie, ca să nu zic că este cu neputință să se facă), acela are să dea seama lui Dumnezeu pentru răul acesta pe care-l face; iar tu cel ce te- ai mărtu-risit, ești cu totul nevinovat și iertat de păcatele tale. Așa te încredințează Sfân-tul Meletie Mărturisitorul (Treapta 171): “Dacă vreunul dintre duhovnici va arăta mărturisirea și o va defăima, acesta va da socoteală în fața lui Dumnezeu în ziua judecății; iar cel ce s-a mărturisit, este cu totul nevinovat și de greșelile sale desăvârșit iertat”.

Cei ce se pocăiau în vremea de demult, stăteau la ușa Bisericii și își mărturiseau păcatele lor la toată mulțimea care intra în Biserică - precum spune Sozomen: "Dintru început așa s-a socotit de preoți, să-și arate păcatele cel ce se mărturisește, la toată mulțimea Bisericii" (Cartea 7, Capitolul 16).

Dreptul Iov nu se rușina să se mărturisească la toată mulțimea - pre-cum singur spunea: "Că nu m-am întors de

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE 149

mulțimea multă a gloatei, ca să nu mă mărturisesc înaintea lor" (Iov 31, 34). Iar tu, fratele meu, păcătos fiind și numai înaintea unui om mărturisindu-te, pentru ce să te rușinezi?

Păcatele trebuie să se arate ori aici, ori acolo

Una din două: ori aici, pe pământ, la duhovnic, trebuie să-ți arăți păca-tele tale, ori acolo, la înfricoșătorul Judecător. Dacă aici le vei ascunde, să știi că acolo înaintea tuturor îngerilor și a tuturor oamenilor se vor vădi negreșit, de înfricoșătorul Judecător, cu mare muștrare asupra ta: "Te voi muștra și voi pune înaintea feței tale păcatele tale" (Psalmul 49, 22). Și ce spune Judecătorul? înseși păcatele tale nemărturisite te vor muștra atunci și te vei vădi la Divanul cel a toată lumea: "Te va pedepsi pe tine depărtarea ta, și răutatea ta te va muștra pe tine" (Ieremia 2, 19). Spune încă și Dumnezeiescul Gură de Aur: "Acolo vom vedea greșelile noastre înaintea ochilor noștri, goale și descoperite și vom plânge în zadar". Iar Marele Vasilie spune că vom vedea atunci păcatele noastre, pe fiecare așa cum l-am făcut (Capitolul 8 al învățaturii către Duhovnic).

Dacă va rămâne numai un păcat nemărturisit rămân neiertate și celelalte

Dacă vei mărturisi toate păcatele tale și vei ascunde, de rușine, numai unul, să știi că nu numai păcatele pe care nu le- ai mărturisit rămân neiertate, ci adaugi și alt păcat, adică furtișagul de cele sfinte, adică ascunderea păcatului.

Se povestește, în Mântuirea Păcătoșilor, că o femeie, fiindcă și-a mărturi-sit toate celelalte păcate ale sale la un cuvios duhovnic, iar un păcat mare al ei nu l-a mărturisit, servitorul duhovnicului a văzut că ieșea din gura ei câte un

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

150

șarpe la fiecare păcat pe care-l mărturisea. Apoi a văzut un șarpe mare, care a scos de trei ori capul din gura femeii, după care s-a tras înăuntru și n-a mai ie-șit. Pentru aceea toți șerpii care au ieșit mai înainte, s-au întors și au intrat în gura ei. După moartea ei s-a arătat ticăloasa șezând deasupra pe un balaur în-fricoșat și a zis către duhovnicul ei și către servitorul duhovnicului că s-a chi-nuit pentru că n-a mărturisit păcatul acela.

Pentru aceasta și un dascăl te sfătuiește cu înțelepciune, că de voiești să biruești pe diavolul, care îți aduce rușine, spune mai înainte de toate păcatul acela de care te rușinezi mai mult.

Mărturisirea se cuvine să fie hotărâtă

A

întâi de toate se cuvine să te mărturisești cu hotărâre, adică înaintea duhovnicului să hotărăști că vrei mai bine să mori decât să mai păcătuiești de acum înainte cu voința ta, ajutându-ți Dumnezeiescul Dar. Dacă nu vei lua această hotărâre în inima ta, puțin îți va folosi fie zdrobirea, puțin mărturisirea și pocăința ta, precum spun toți învățătorii. Pentru aceasta cei care nu iau o astfel de hotărâre, un picior îl au la duhovnic, iar altul la păcat. Se mărturisesc cu gura, iar cu inima cugetă iarăși să facă păcatul - asemănându-se la aceasta cu câinele care se întoarce la vărsătura sa; sau cu porcul care după ce se spală, se tăvălește iarăși în noroiul cel dintâi. Aceștia, după cum zice Fericitul Augus-tin, nu taie păcatul, ci îl urnesc la altă vreme și numai din obișnuință se mărtu-risesc, pentru că vin Paștile sau Nașterea lui Hristos, sau pentru că sunt în pri-mejdie de moarte.

Citim în Pateric despre un Părinte care vedea sufletele că se pogoară în iad cum se pogoară fulgii de zăpadă pe pământ în vremea iernii. Și aceasta cu adevărat, nu pentru că

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE 151

nu se mărturisesc creștinii (rar se întâmplă să moară cineva nemărturisit), ci pentru că nu se mărturisesc bine, cu hotărârea că nu vor mai păcătui, pentru că nu zdrobesc inima lor cu adevărată durere a unei îndreptări hotărâtoare, ci rup numai hainele lor, după cum zice Proorocul, cu o amăgitoare și fățarnică dure-re: „Rupeți inimile voastre, nu hainele voastre” (Ioil 2, 13).

Și ce-ți va folosi ție, fratele meu, de vei zice numai acestea: greșit-am, mă pocăiesc? „Greșit-am” a zis și Saul (1 Regi 15, 24), a zis și Iuda, dar nu le-au folosit. Pentru aceasta și Marele Vasile spune că: „Nu se folosește din mărturi-sire și nu se mărturisește nicidecum acela care spune numai că a greșit, ci rămâ-ne în păcat și nu-l urăște; nu are nici un folos de nedreptățile pe care i le-a iertat lui duhovnicul, dacă iarăși nedreptățește; nu cel ce a zis „greșit-am”, apoi pe-trecând în păcat, se mărturisește, ci cel ce, după cum zice Psalmul, a aflat păca-tul lui și l-a urât. ”Nu poate folosi bolnavului căutarea cea de la doctor, când el face cele ce sunt stricătoare vieții în același chip; nici un folos nu este de păcatele care se iartă, celui ce încă nedreptățește” (în tâlcuirea Psalmului 35).

Pocăința ta stă în a hotărî să schimbi viețuirea ta. Să nu spui, dacă voi putea, am de gând să mă îndreptez sau, aș fi voit să nu păcătuiesc. Ci să spui: hotărâsc să mă îndreptez, voiesc de acum să nu mai greșesc, cu neschimbată și hotărâtoare voință, așa cum nu voiesc niciodată să beau un pahar plin de otra-vă, așa cum nu voiesc niciodată să mă prăpădesc în vreo prăpastie și așa cum nu voiesc niciodată să mă omor.

De vreme ce voința omului nu poate să rămână fără dumnezeiescul ajutor, noi ți-am însemnat o rugăciune, cum să ceri de la Dumnezeu ajutorul acesta. Vezi-o înainte la sfârșitul învățaturii a șasea, pentru mai înainte păzire.

Se cuvine să însemnăm aici că se face și a doua mărturi-

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

152

sire a păcatelor pentru trei cauze: 1. Dacă nu și-a mărturisit cineva păcatele sa-le, cu împrejurările lor, cu cuviincioasa mai înainte pregătire, cu umilință, cu hotărâre și cu păzirea canonului. 2. Dacă nu s-a îndreptat și nu a fost canonisit bine de duhovnic, precum zic unii. 3. După cum spune Simeon al Tesalonicului (întrebarea 24, list. 80), dacă a căzut iarăși în aceleași păcate sau și în alte ra-muri ale celor mai dinainte, spune împreună cu cele de pe urmă și pe cele dintâi, ca pe niște rădăcini și pricini ale celor de pe urmă; sau, și pentru mai multă zdrobire a inimii tale și smerenie.

Se scrie și în cartea Îndreptarea Păcătoșilor că folositor lucru este să faci cineva și o mărturisire cuprinzătoare și generală (așa cum fac cei care vor să se preoțească, sau cei care sunt în primejdie de moarte), măcar odată într-un an și mai ales când se va întâmpla să meargă la un duhovnic nou. În această cuprin-zătoare mărturisire se adună împreună toate păcatele lui ca niște râuri, și fac un noian mare, sau ca niște munți deasupra altor munți, încât se pare că ajung până la cer, precum zice Ezdra: „Greșelile noastre s-au mărit până la cer” (9, 6). Văzându-le cel ce se mărturisește, atât de multe adunate, are mai mare rușine, mai mare durere, mai mare smerenie și prin urmare, se teme mai mult de dum-nezeiasca dreptate, pe care atât de mult a mâniat-o. Cu acestea ia pace mai multă întru conștiința sa și adevărită pentru iertarea păcatelor sale. Pe scurt, din toate acestea ia o mare înfrânare și oprire spre a nu mai cădea de aci înain-te. [...]

Păcătosul Se cuvine să primească cu bucurie canonul său

Ce este împlinirea canonului?

După mărturisire, urmează a treia parte a pocăinței, adică împlinirea canonului, adică săvârșirea lucrătoare a canonului ce îi va da duhovnicul, după cum hotărâște Gavriil al Filadelfiei în cartea Despre Sfintele Taine. Deci și tu, păcătosule, ai datoria să primești cu mare bucurie canonul pe care ți-l va da duhovnicul: ori post de va fi, ori metanii, ori milostenie, sau orice altceva. Și mai înainte de toate, să primești cu tot sufletul depărtarea de împărtășire, pentru atâția ani câți îți va rândui. Cu această puțină certare, împlânzești urgia cea mare pe care o are Dumnezeu asupra ta. Cu acest vremelnice canon, scapi de ca-nonul cel veșnic al muncii celei veșnice.

Pilde ale celor ce au fost canonisiți pentru păcatele lor

Dacă sora lui Moise nu ar fi fost alungată afară din tabără șapte zile, nu s-ar fi curățat de lepră (Numeri 12). Dacă incestuosul din Corint nu ar fi fost dat satanei, nu s-ar fi mântuit sufletul lui (I Corinteni 5). Așa și tu, o frate, de nu vei primi această puțină certare a canonului, nici de lepra păcatului nu te vei curăți desăvârșit, nici sufletul tău nu se va mântui.

154 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Neguțătorie este aceasta, o iubitule, mare și mult folositoare pentru cei înțelepți: dai una și scapi de milioane, iei cele vremelnice și scapi de cele veșnice. împăratul David, pentru săvârșirea canonului păcatelor sale, a fost alungat din împărăția sa de însuși fiul său Avesalom; umbla prin munți și prin văi cu pici-oarele goale; era ocărât și împrășcat cu pietre de Semei; era defăimat de toți. Și tu cauți să împlânzești pe Dumnezeu fără nici un canon? Nebun ești!

"v

împăratul Teodosie cel Mare a săvârșit o vestită facere de canon în Me-diolan, după cum i-a rânduit Sfântul Ambrozie. Alt împărat, pentru o ucidere pe care a făcut-o, a fost canonisit să meargă deasupra unui munte înalt, cu pici-oarele goale, dezbrăcat de podoaba împărătească, a petrecut patruzeci de zile întregi numai cu pâine și cu apă, cu rugăciune neîncetată și cu tăcere, dormind pe pământ gol. Și alți mulți împărați au săvârșit grele împliniri de canoane pen-tru păcatele lor. Și tu, o păcătosule, oare mai mare ești decât aceia? Sau ești mai de bun neam și ai trup mai gingaș, ca să nu primești un mic canon de la duhov-nicul tău, pentru păcatele tale?

Să nu te înșele gândul că dai bani și răscumperi canonul tău. împărații aceia aveau mai mulți bani decât tine și puteau să dea milioane de galbeni, nu-mai să nu ia acest fel de canoane. Aceasta nu este cu puțință să se facă, măcar de-ar da cineva toată împărăția, fiindcă dreptatea cea fără de mită a lui Dum-nezeu, în alt chip nu se mulțumește, decât trupul care a păcătuit, acela însuși să fie și pedepsit.

Dacă se va afla vreun duhovnic iubitor de câștig și îți va cere bani ca să te ierte, ia aminte să nu-l crezi. Sfântul Isidor Pelusiotul scrie către un duhovnic ca acesta că duhovnicii nu pot să ierte pe cei bogăți prin darea banilor, că ei nu sunt stăpâni și domni ai iertării sau moștenitori ai Dumnezeiescului jertfelnic, precum necredincioșii aceia care ziceau: "Veniți să

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE 155

moștenim jertfelnicul lui Dumnezeu, că cei ce pentru ale lor păcate aduc jertfe, precum a zis Apostolul, nu vor putea, într-adevăr, cu stăpânire a ierta păcatele celor nepocăiți, măcar că bogăți vor fi aceia" (Epistola 260 către Zosima). Vezi și învățătura cea către Duhovnic.

Cel ce păzește canonul său, este fiu adevărat al Bisericii

Dacă vei păzi canonul duhovnicului tău, arăți că te pocăiești cu adevă-rații că ești fiu adevărat al lui Dumnezeu și al Sfintei Biserici,³⁴ care a rânduit certarea aceasta. Iar dacă dimpotrivă vei lepăda canonul duhovnicului tău, semn este că pocăința ta nu este adevărată, ci mincinoasă; semn că nu ești fiu adevărat al lui Dumnezeu și al Bisericii.

14 Este foarte important să înțelegem că ascultarea de duhovnic în-seamnă ascultare de Biserică. Spovedania, deși un act individual, are un pro-fund caracter comunitar, bisericesc. Prin păcatele sale, credinciosul întinează întregul trup al Bisericii, al cărui mădular este, după cum, prin curățirea de păcate contribuie la curățirea trupului eclesial. în plus, prin ascultare de du-hovnicul Bisericii, credinciosul rămâne într-o relație vie cu Biserica, relație ce este definită specific în funcție de starea credinciosului: dacă este în rânduiala Bisericii primește cu mulțumire darurile duhovnicești ce le împărtășește Dum-nezeu Bisericii Sale, dacă este căzut sau dacă s-a îndepărtat cu voie sau fără de voie de viața Bisericii, primește cu ascultare sau supunere canonul de îndrepta-re.

Cel ce se pocăiește, să ceară el însuși mai mult canon

Dacă duhovnicul vrea să-ți dea puțin canon, tu singur se cuvine să-l rogi să-ți dea mai mult - așa cum fac mulți, care

156

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

se pocăiesc cu fierbințeală - ca să împlânzești cu canonul acesta vremelnice dum-nezeiasca dreptate, mai mult, și să te adeverești mai bine că Dumnezeu ți-a iertat muncă veșnică ce aveai să iei pentru păcat.

Ori aici vremelnice, ori acolo veșnic, păcătosul trebuie să-și ia canonul său

Una din două se cuvine să alegi, o frate: sau aici să iei vremelnice cano-nul păcatelor tale, sau acolo veșnic. Dacă-1 vei lua aici, vei scăpa acolo; iar de nu-1 vei lua aici, negreșit îl vei lua acolo veșnic, după cum Gavriil al Filadelfiei scrie în cartea Despre Sfintele Taine: "Cel ce nu s-a supus acestora (adică canoa-nelor), este nevoie să fie trimis la judecățile cele de acolo și va da socoteală pen-tru răutățile ce a făcut, ca unul care a călcat legile Bisericii".

Cel ce se pocăiește, se cuvine să se depărteze de împărtășire

După toate acestea îți grăim ție, frate, că se cuvine să păzești, îndeosebi, depărtarea de Dumnezeiasca împărtășanie, câți ani îți va rândui duhovnicul tău. Depărtarea aceasta este o împlinire de canoni a tuturor canoanelor, de trebuință și întemeietoare a pocăinței tale celei adevărate. De vei îndrăzni să te împărtă-șești în acei ani, te vei face al doilea Iuda. De vei sili duhovnicul să te ierte, nu te mai afli pocăindu-te, ci ești ca un silnic, ca un tiran care silește Legile cele Dum-nezeiești, Canoanele Sfintelor Sinoade și ale Părinților, și ți se va face Dumneze-iasca împărtășire nu spre iertare ci spre osândă și muncă mai multă.

Ca să înțelegi mai bine, primește această pildă: un om

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE 157

care are răni trupești, merge și le arată la doctor și ia de la dânsul poruncă să pună un plasture peste răni, și pe lângă aceasta, să nu bea vin, să nu mănânce unele bucate, altfel rănilor lui nu se vor vindeca. Astfel și tu, fratele meu, ai avut răni duhovnicești în sufletul tău, păcatele; ai mers și le-ai arătat la duhovnic; ți-a rânduit să pui plasture pe dânsele: canonul postirii, al mâncării uscate, al meta-niilor, al milosteniei și al rugăciunii; cu deosebire ți-a poruncit să nu bei vin, nici să mănânci cutare bucate, adică să nu te împărtășești cu Dumnezeieștile Taine. Deci, dacă nu vei asculta, ci vei mânca, rănilor și păcatele tale nu se vindecă, ci mai cumplite și mai mari se fac. Nu numai că nu se vindecă, ci și moarte sufletească și trupească îți urmează - precum zice dumnezeiescul Pavel: „Pentru aceasta între voi mulți sunt neputincioși și bolnavi, și mulți au adormit” (1 Corin-teni 11, 30); adică pentru că unii nevrednici, se împărtășesc, se îmbolnăvesc și mor.

Dacă cineva ar fi nedumirit și ar zice: de vreme ce și prin rugăciunea cea de iertare a duhovnicului se iartă păcatul celui ce se pocăiește, pentru ce acesta să nu fie dezlegat să se împărtășească cu Sfintele Taine, ca unul care a fost iertat și s-a îndreptat? La aceasta, în trei chipuri Răspundem:

1. Este adevărat că păcatul păcătosului se iartă, însă nu dintr-odată, ci punând mai înainte început bun să păzească și canonul și depărtarea de împărtășire. Pentru aceasta duhovnicul îi rânduieste canonul și îndepărtarea de împărtășanie înainte de rugăciunea de iertare.

2. Este adevărat că se iartă păcatul, însă nu și certarea și pedeapsa păcatului, adică canonul, la care se numără și depărtarea, de împărtășire (pentru că și păcatul lui David s-a iertat cu adevărat de Dumnezeu, când Nathan i-a zis: "Domnul a ridicat păcatul tău", însă nu s-a iertat și certarea păcatului său; căci după iertarea aceasta a fost alungat din împărăție de fiul său Avesalom și sabia nu a lipsit din casa lui; și alte mii de

158 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

răutăți a pățimit, precum însuși Nathan i le-a prorocit.

3. Este adevărat că se iartă păcatul păcătosului, însă este nevoie ca acesta să fie și încercat și să se întemeieze pentru multă vreme în Darul lui Dumnezeu.

După toate acestea, îți arătăm, frate, că se cuvine să faci canonul pe ca-re ți-l va da duhovnicul, cât mai degrabă, cât te afli în Darul lui Dumnezeu, și să nu amâni, pentru că nu știi ce-ți va aduce ție ziua următoare.

CAPITOLUL IV

Cum să se păzească păcătosul după mărturisire

După ce te vei mărturisi și vei lua canonul de la duhovnicul tău, ca să nu mai căzi iarăși în același păcat sau în alte păcate, să păzești următoarele cinci lucruri, ca pe niște doctorii păzitoare.

întâia păzire: Aducerea aminte de păcate

Să nu uiți, ci să-ți aduci aminte totdeauna de păcatele pe care le-ai fă-cut: "Nu pentru ca să-ți muncești gândul tău" - îți grăiește dumnezeiescul Gură de Aur (Cuvântul 4 la Statui) - ci pentru ca să-ți pedepsești sufletul ca să nu mai zburde la patimi și să nu cadă iarăși în aceleași păcate". Și dincolo de aceasta, ca să cunoști, prin aducerea aminte, marele dar pe care l-ai luat de la Dumnezeu, că ți-a iertat atâtea păcate, precum și Pavel își aducea aminte totdeauna că "a pri-gonit Biserica, ca să arate mărimea darului lui Dumnezeu - cum zice același Gu-ră de Aur (Cuvântul 38, 1 Corinteni).

Cineva care a scăpat dintr-o mare primejdie, când își aduce aminte de dânsa, tremură și se înfricoșează. Frica aceasta îl face să nu mai cadă iarăși în aceeași primej-die. Așa și David, după iertarea păcatelor sale, își aducea aminte de dânsule totdeauna și le avea înaintea ochilor săi; "Și păcatul meu înaintea mea este pururea".

160 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Dacă voiești - îți spune Fericitul Augustin - să întoarcă Dumnezeu fața Sa de la păcatele tale, trebuie să le ai mereu înaintea ta, să le vezi și să plângi pentru ele. Dacă îți vei aduce aminte de păcatele tale, te încredințează dumneze-iescul Gură de Aur că Dumnezeu le va uita, iar dacă tu le vei uita, Dumnezeu își va aduce aminte de dânsule; și iarăși același spune: "Nu este nici o altă doctorie mai bună spre nimicirea păcatelor, decât deasa aducere aminte de dânsule și ne-încetata condamnare a lor."

Sfântul Marcu Pustnicul te sfătuiește ca atunci când mărturisești lui Dumnezeu păcatele tale, să-ți aduci aminte de dânsule nu nălucind chipurile și fețele cu care ai păcătuit, pentru că fiind tu încă pătimăș și iubitor de dulceață, iarăși le poștești și te întuneci (Cap 152 și 153). Asemenea și Sfântul Ioan Scăra-rul zice: "Despre păcatele cele trupești și murdare, să nu-și aducă aminte cineva de chipurile cu care le-a lucrat; iar de cecelelalte păcate, se cuvine să-și aducă cine-va aminte ziua și noaptea, și de chipurile cu care le-a lucrat".

Sfântul Ioan Gură de Aur spune: "Mai vârtos aceasta se cuvine să pă-zești la păcatele cele trupești ce ai făcut, adică să nu-ți aduci aminte de chipurile și fețele cu care ai păcătuit că te spurci la minte, ci să-ți aduci aminte numai că ești păcătos ..și că ai făcut multe păcate cu care ai mâniat pe Dumnezeu.

A doua păzire: Fuga de pricinile păcatului

Să fugi de pricinile păcatului fiindcă - precum spun canoanele logicii - aceleași pricini fac totdeauna aceleași lucruri.

Fugi dar, frate, de vederile cele rele, de împreună Vorbirile , cele rele și de petrecerile împreună cu cei fără de rânduială. Mai ales fugi de împreună vor-birile și de prietenia fețelor acelora cu care ai păcătuit. Una din două: sau tu trebuie

161

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

să fugi de acestea sau pe acestea să le depărtezi de la tine și să le alungi, dacă le ai la casa ta; chiar dacă este slujnică chiar dacă este slugă, pe scurt, chiar dacă îți este apropiat sau prieten, că pentru aceasta a zis Domnul: „Dacă ochiul tău cel drept te smintește, scoate-l pe el și-l leapădă de la tine, că mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale și nu tot trupul tău să se arunce în gheenă” (Matei 5, 29).

Să nu ai încredere, vreodată, și să zici: eu pot să petrec împreună cu persoanele care fac rău și nu mă vatăm. înșelător este gândul acesta, deoarece scris este: "Să nu crezi vrășmașului tău în veac" (Sirah 12, 10). Curatul Iosif, de nu ar fi fugit din cămara stăpânei sale, de bună seamă avea să cadă în păcat. "Cel ce se teme de primejdie, nu va cădea într-înșă; cel ce iubește primejdia va că-dea într-înșă" (Sirah 3, 25). Pentru aceasta și dumnezeiescul Gură de Aur spune: "Cel ce nu fuge departe de păcate, ci călătorește aproape de dânsule, cu frică va viețui și de multe ori într-înșele va cădea" (Cuvânt 15, la Statui).

A treia păzire: Mărturisirea deasă pricinuieste cinci lucruri de folos

Să obișnuiești a te mărturisi des, adică să alergi îndată la. Duhovnic nu numai când faci păcat de moarte și mare, ci, de este cu puțință să alergi la duhovnic și când vei face vreun păcat mic și lesne de iertat.

Berzele au obiceiul să nu se mai întorcă acolo unde li se strică cuiburile. Și diavoli fug de la acela care se mărturisește des, pentru că deasa mărturisire strică cuiburile și mrejele lor. Diavoli înșiși au spus unui bărbat îmbunătățit că nu au nici intrare și nici stăpânire la cel ce se mărturisește des. Au mai spus că atunci când omul este nemărturisit, ei au toate mădularele lui legate cu păcatul, astfel că el nu poate să se miște și să facă lucrul cel bun; iar când se mărturisește, se dezleagă îndată.

162 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Cum că și patriarhii, mitropoliții, ceilalți arhieri, duhovnicii și preoții trebuie să se mărturisească des

Și oare pentru care altă pricină Neeman Sirul nu s-a scăldat o singură dată în Iordan, ci de șapte ori? Numai pentru ca să ne învețe pe toți: mici și mari, pe patriarhi, pe mitropoliți și pe ceilalți arhieri, pe duhovnici și pe preoți, să ne mărturisim de șapte ori, adică des, de multe ori (pentru că numărul șapte, în Dumnezeiasca Scriptură, înseamnă mult) și să ne scăldăm în apele pocăinței, al cărei chip îl avea Iordanul, în care boteza poporul înainte-mergătorul, cu Botezul pocăinței (Marcu 1, 4).

Am spus să se mărturisească des și prea cinstiții patriarhi și ceilalți arhieri, duhovnicii și preoții, ca să stric obiceiul cel rău care se ține în multe locuri, că nu se mărturisesc aceste sfințite fețe. Mă minunez cu adevărat din care pricină îndemnați fiind, fac ei aceasta.

De socotesc că ei nu păcătuiesc (mă rog să-mi dea iertare), este greșită această socoteală a lor, de vreme ce Ioan Teologul strigă: „De vom zice că păcat nu avem, pe noi ne înșelăm” (1 Ioan 1, 8). Iar de socotesc, că pentru faptul că sunt fețe sfințite nu au datorie să se mărturisească des ca și mireni, această socoteală a lor nu este dreaptă, fiindcă dumnezeiescul Iacob, când a spus: „Mărturisiți-vă unul altuia greșelile” (5, 16), n-a deosebit pe cei sfințiți de mireni, ci simplu și hotărât a spus să se mărturisească și cei sfințiți și mireni.

Și doctorii când se îmbolnăvesc au trebuință de alți doctori, și proorocii au trebuință de alți prooroci când vor păcătui, după cum zice Dumnezeiescul Gură de Aur: „Atunci a mers Nathan către David - prooroc către prooroc merge. Dar oare pentru care pricină nu se vindecă singur pe sine, prooroc fiind David? Precum doctorii, când se îmbolnăvesc, au trebuință de alți doctori, pentru că boala strică meșteșugul, așa și aici” (Tâlcuire la Psalmul 8).

Dacă se rușinează, să urmeze arhierelui Potamie care s-a mărturisit nu înaintea unui duhovnic, ci înaintea unui sinod întreg (Miniat list. 103). Dacă un Ioan Teologul se mărturisea: „De vom mărturisi păcatele noastre, credincios și drept este Domnul ca să ne ierte nouă păcatele” (1 Ioan 1, 9), aceste sfințite capete pentru ce să nu se mărturisească?

Pentru aceasta, prea sfințiți părinți, mă închin vouă și vă rog, pentru dragostea lui Dumnezeu, mărturisiți-vă des și nu dați rea pildă popoarelor ca să se lase de mărturisirea cea deasă, ci precum tuturor lucrurilor bune vă faceți chip și pildă, așa faceți-vă pildă bună și cu mărturisirea cea deasă. Sfântul Simeon, Arhiepiscopul Tesalonicului (Capitolul 360, list. 368), spune: „Și arhierii și preoții, când vor sluji și se vor împărtăși cu Sfintele Taine, se cuvine să aibă luare aminte și umilință și să fie mărturisiți”.

Mărturisirea deasă slăbește puterea dracilor, precum am spus, dar mai pricinuieste și alte cincisecizeci lucruri bune, la acela care se mărturisește des.

Primul folos al deseii mărturisirii

Precum pomii care se răsădesc des nu pot prinde rădăcini adânci în pământ, așa și mărturisirea cea deasă, nu lasă obiceiurile cele rele și deprinderile păcatului să prindă rădăcină adâncă în inima celui ce se mărturisește des. Sau, mai bine zis, precum un pom bătrân și mare nu poate fi tăiat numai cu o lovitură așa și obiceiul vechi, sau deprinderea păcatului, numai durerea inimii pe care o arată la mărturisire cel ce se pocăiește, și nici aceasta desăvârșit, nu poate să le dezrădăcineze și să le șteargă definitiv, chiar dacă păcatul a fost prin rugăciunea de iertare a duhovnicului.

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE Al doi-lea folos al deseii mărturisirii

Cel ce se mărturisește des, are mare ușurință ca să-și cerceteze cu de-amănuntul conștiința sa și să afle numărul păcatelor sale, de vreme ce ușurându-se des de mulțimea păcatelor sale cu deasa mărturisire, rămân totdeauna mai puține. Pentru aceasta poate să le afle mai ușor și să-și aducă aminte de ele.

Iar cel ce nu se mărturisește des, pentru mulțimea păcatelor ce se adună într-însul, nici cu de-amănuntul nu poate să le afle, nici să-și aducă aminte de ele, ci uită de multe ori păcatele sale grele care, rămânând nemărturisite, prin urma-re rămân și neiertate. Pe acelea diavolul i le aduce aminte în ceasul morții și atât de mult îl strâmtorează, încât varsă pentru ele sudoare aducătoare de moarte și plânge ticălosul, fără nici un folos, pentru că atunci nu mai poate să le mărturisească.

t r

' ,J tr. "o

Al treilea folos al deseii mărturisiri

/

Cel ce se mărturisește des, chiar și vreun păcat de moarte de va săvârși și îndată îl va mărturisi, intră în Harul lui Dumnezeu și oricâte lucruri bune va face, i se fac lui mult vrednice de viața cea veșnică.

Iar cel ce nu se mărturisește des, dacă va săvârși cumva și acesta același păcat de moarte și nu va alerga îndată să-l mărturisească la duhovnic, câtă vreme este nemărturisit, nu numai că se lipsește de Harul lui Dumnezeu, ci și toate lucrurile bune pe care le va face - posturi, privigheri, metanii și altele de acest fel, nu i se vor face lui vrednice de plată și de viața veșnică, pentru că sunt lipsite de Harul lui Dumnezeu, care Har este începutul și temeliea tuturor lucrurilor celor către mântuire. Vezi la capul 9 la învățatură către Duhovnic.

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE 165

Al patrulea folos al deseii mărturisiri

Cel care se mărturisește des este încredințat cu totul că îl va afla moar-tea în Harul lui Dumnezeu și fără nici o îndoială se va mântui. Și diavolul, care este totdeauna obișnuit să meargă la morți - nu numai la moartea păcătoșilor, ci și la moartea sfinților, precum spune Marele Vasile în Tâlcuirea Psalmului 7, și chiar la însăși moartea Domnului - va merge să vadă dacă va afla ceva. Va merge și la cel ce s-a mărturisit des, dar nu va afla nimic, pentru că acesta are gândurile sale curate și păcatele sale șterse prin mărturisirea cea deasă. Iar cel ce nu se mărturisește des, este de așteptat că va muri nemărturisit și așa va pieri veșnic, de vreme ce cade cu ușurință în păcat și nu se mărturisește, iar moartea vine neanunțată.

Al cincilea folos al deseii mărturisirii

Mărturisirea cea deasă oprește și înfrânează pe oameni de la săvârșirea păcatului- Acela care se mărturisește des, când își va aduce aminte că după puține zile urmează să se mărturisească, deși are scop să păcătuiască, se oprește, luând aminte la rușinea ce va păți când se va mărturisi și muștrarea pe care o va auzi de la duhovnic. Pentru aceasta și Sfântul Ioan Scărarul scrie: "Nimic nu dă atâta putere dracilor și gândurilor împotriva noastră, ca cele nemărturisite care hrănesc inima noastră". Și iarăși: "Sufletul care ia aminte la mărturisire, ca de un frâu se ține de aceasta ca să nu păcătuiască, căci pe cele nemărturisite, ca într-un întuneric, fără de frică, le lucrăm" (Cuvânt 4). De aceea, sfântul acesta spune pentru frații minunatei obști despre care scrie, că aveau câte o panahidă spânzurată deasupra lor, în care scriau gândurile lor în fiecare zi și le mărturiseau apoi marelui egumen.

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

166

Deci, frate-al meu păcătos, aflând acestea, mergi mai des la Sfânta Mărturisire. Cu cât mai vei merge des la baia aceasta, cu atât mai mult te vei curați. Să nu amâni, spunând: "Lasă că fac aceasta și pe urmă voi merge să mă mărturisesc". Dumnezeu, deși de multe ori îndelung rabdă, o ia înaintea noastră. Să nu zici: "Am păcătuțit și ce mi s-a întâmplat?" - pentru că Domnul este mult îngăduitor: "Că mila și urgia de la El, și asupra păcătoșilor se va odihni mânia Lui" (Sirah 5, 4, 7).

Adu-ți aminte totdeauna de Samson, care deși a putut să rupă de trei ori legăturile cu care l-au legat cei de alt neam, a patra oară n-a mai putut să le rupă și să scape: "Voi ieși și voi face ca și mai înainte și mă voi scutura; dar el n-a cunoscut că Domnul S-a depărtat de la sine" (Judecători 16, 21). Așa și tu, frate, chiar dacă o dată, de două, de trei ori păcătuiind, ai întârziat să te îndrepți și să te mărturisești, mai pe urmă te-ai învrednicit să te mărturisești și să te îndrepți, a patra oară însă, dacă păcătuiind vei amâna vremea mărturisirii, poate nu te vei mai învrednici de aceasta, ci vei muri nemărturisit și neîndreptat.- lucru care să dea Dumnezeu să nu se întâmple vreodată nici unui creștin.

A patra păzire: Aducerea aminte de cele de pe urmă ale tale

Să-ți aduci aminte, frate, de cele de pe urmă ale tale, adică să cugești totdeauna la moartea ta, la înfricoșătoarea judecată a lui Dumnezeu și la munca cea veșnică. Aducerea aminte și frica de acestea trei este pentru tine ca un frâu puternic, care nu te lasă să păcătuiesti - precum zice și Sirah - Duhul cel Sfânt: „Adu-ți aminte de cele de pe urmă ale tale și în veac nu vei păcătui” (7, 38).

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE 167

Așadar, când gândul cel rău, diavolul și patimile te luptă și te îndeamnă să păcătuiesti, pune înaintea ta moartea și socotește că trupul acesta al tău care acum poștește să desfrâneze, sau să omoare, sau să fure sau alt păcat să facă, va muri și-și va pierde frumusețea, sănătatea, grăsimia și toate puterile lui, se va face nesimțitor, urât, fără chip, fără frumusețe și fără suflare; socotește că toate acestea vor fi îngropate înlăuntru într-un mormânt întunecos unde se vor risipi și se vor face mâncare viermilor, împuțiciune, putreziciune și praf.

Adu-ți aminte câtă frică, câtă durere, câtă mâhnire o să ai, când se va despărți sufletul tău de trup, când vor sta înaintea ta înfricoșătorii draci ca să te răpească și nimeni nu se va afla ca să-ți ajute.

‘Adu-ți aminte ce se va întâmpla și aceluia cu care tu poștești să faci păcatul - că trupul acela pe care tu acum atât îl iubești, atât îl poștești, peste pu-țină vreme va fi mort și se va da stricăciunii.

Pe lângă toate acestea, adu-ți aminte că moartea aceasta este ca un fur, este atât de tăinuită-încât nu știi când va veni la tine. Poate să vină în această zi, în acest ceas, în acest minut, iar tu, care dimineața te-ai aflat bine, să nu ajungi să vezi seara, tu care ai ajuns seara, să nu ajungi să vezi dimineața - după cum a zis Domnul: privegheați, că nu știți ziua, nici ceasul în care Fiul omului va veni” (Ma-tei 25, 13).

Așadar, socotește în sinea ta astfel, frate al meu: "Dacă am să mor și poate cu o moarte năprasnică, ce am să mă fac eu, ticălosul? Ce-mi va folosi mie atunci, de voi dobândi toate dulcelele lumii acesteia? Ce voi câștiga dacă voi face păcatul acesta? Ce îmi va rămâne dacă voi lucra răul acesta? Mergi înapoia mea, satano și gândule cel rău! Nu vreau să te ascult pe tine și să păcătuiesc!"

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

168

Dacă vrei să nu păcătuiesti, pune înaintea ta înfricoșătoarea zi a jude-cății și adu-ți aminte de toate acelea ce au să se întâmple atunci, adică: cum ce-rul se va strânge învelindu-se ca o hârtie, cum stelele vor cădea din cer, cum lu-minătorii se vor întuneca, munții și măgurile se vor topi ca ceara, marea se va înfricoșa și va scădea, stihiile vor arde, pământul se va cutremura, mormintele se vor deschide și vor învia toți oamenii cei de la Adam până la sfârșitul lumii, ca să stea înaintea Dreptului Judecător; cum de frică se vor clătina îngerii cei cerești, cărțile au să se deschidă, și cum va fi judecat flecare, dând socoteală cu deamănuntul pentru lucrurile cele rele pe care le-a făcut, pentru cuvintele cele rele pe care le-a vorbit și pentru gândurile cele rele pe care le-a gândit.

Deci o, păcătosule, spune și tu așa în gândul tău: "Dacă eu voi păcătui acum, ce voi face în acea înfricoșătoare zi și în ceasul acela? Ce răspuns voi da pen-tru păcatul acesta Judecătorului celui nemitarnic și nefățarnic? Ah, câtă frică și cutremur am să pățimesc atunci eu, ticălosul! Vai mie! Vai mie! Cum voi suferi, când voi auzi înfricoșătoarea acea hotărâre: Duceți-vă de la mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor

lui! Vai mie! Vai mie! Câtă rușine o să am atunci când voi sta gol. despuiat, înaintea a toată lumea, înaintea îngerilor. înaintea sfinților, înaintea dreptilor, înaintea păcătoșilor și a toată omenirea! Cu adevărat, neputând suferi acea neînțeleasă necinste și rușine, o să spun munților și măgurilor să cadă peste mine, să mă împresoare, ca să nu mă * ' arăt ochilor oamenilor și să scap de urgia înfricoșătorului Judecător. Și voi spune munților și pietrelor:...cădeți peste noi și ne ascundeți pe noi de la fața Celui ce șade pe scaun, și de urgia Mielului (Apocalipsă 6, 16).”

169

SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

Prin urmare, ca să scap de toate acestea, niciodată nu voi păcătui

Dacă voiești să nu păcătuiești, fratele meu, pune înaintea ta toate înfri-coșătoarele chipuri ale chinului, -pe .care le-a aflat dreptatea lui Dumnezeu, ca să pedepsească păcatul, adică: lipsirea de Dumnezeu cea fără de sfârșit, 16 întineri-cul cel mai dinafară, focul cel nestins, viermele cel neadormit, tartarul cel prea rece, plânsul cel nemângâiat, scrâșnirea dinților și celelalte nenumărate și felurite chinuri; și peste toate acestea, să te afli totdeauna întovărășit cu înșiși vrăjmașii tăi, dracii, pe care atâta îi urăști, pentru că ți-au pricinuit toate chinurile acestea, lucru mai cumplit decât toate felurile chinurilor, după cum spune Sfântul Ma-xim. Adu-ți aminte, cum toate acestea vor pedepsi pe păcătoși nu pentru o sută de mii de ani, nici pentru o mie de milioane de ani, ci în veci vecilor, fără nădej-dea că se vor sfârși vreodată.

Deci, spune așa în sinea ta: "Dacă eu nu pot suferi durerea unui os al meu, când iese de la locul lui, cum voi suferi, ticălosul, să fiu totdeauna depărtat de Dumnezeu, care este punctul din mijloc al ființei mele? Dacă eu nu pot suferi să fiu aruncat înlăuntrul unui cuptor nici un ceas, de-aș fi dobândit mai înainte toate dulcelele lumii, cum voi suferi să mă aflu pentru totdeauna în cuptorul acela cu focului nestins? Blestemat să fii tu păcatule, care mă superi! Nu, nu te voi mai face. Pentru puțina ta dulceață, nu voiesc să cumpăr munca veșnică! Nici ca un nebun nu voi plânge fără mângâiere, ca Ionatan: Gustând am gustat cu marginea toiagului celui din mâna mea puțină miere, și iată eu mor" (1 Regi 14, 44).

Notă

16- Primul și cel mai mare chin va fi lipsirea de Dumnezeu faptul că omul care există prin Dumnezeu, de la care-i vine întreaga existență și toate darurile, va fi lipsit de vederea și de apropierea lui Dumnezeu. Autorul

170 SFĂTUIRE CĂTRE CEL CE SE POCĂIEȘTE

nostru rămâne consecvent perspectivei teologice asupra consecințelor păcatelor și a nemărturisirii lor, care afectează înainte de orice relația noastră cu Dumnezeu. Expe-riența depărtării de Dumnezeu trebuie să fie aceea care să ne determine să ajungem la Taina Spovedaniei, prin care ne apropiem.de Dumnezeu, prin iertare și împăcare.

A cincea păzire: Cunoștința păcatului

Să cauți, o frate, să cunoști bine ce lucru rău este păcatul, și mai ales păcatul de moarte. Oamenii, pentru aceasta fac păcatul, pentru că nu știu ce mare rău este. în multe părți ale dumnezeieștii Scripturi, păcătoșii se numesc nebuni și necunoscători. De aceea îți vom da aici să cunoști răutatea păcatului, dar nu deplin, pentru că nici o minte nu poate să-l înțeleagă pe deplin - "Greșeli-le cine le va pricepe?" (Psalm 18, 13) - ci numai cât este cu puțință: 1) de la însuși păcatul; 2) de la împrejurările lui, și 3) de la pedeapsa pe care a luat-o de la Dumnezeu.¹³⁰

4. POST DE:

A) ÎMPREUNARE

970. - "Dacă cineva zice că nu se cade a primi Sfînta împărtășanie de la prezbiterul însurat, zicînd că acestuia nu i cade să liturghisească, să fie anatema". -Gangra 4.

¹³⁰ Sfântul Cuvios Nicodim AGHIORITUL, *Carte foarte folositoare de suflet: învățătură către duhovnic și povățuire către cel ce se spovedește*, Ed. Bizantină, București, 2005

972. -I. "Dacă femeia s-ar împreuna noaptea cu bărbatul ei sau bărbatul cu femeia sa, și s-ar face liturghie, se cuvine a se împărtăși sau nu? R. Nu se cuvine, căci Apostolul spune lămurit: Să nu vă lipsiți unul de altul, fără numai prin înțelegere reciprocă, la vremea cuvenită, ca să vă îndeletniciți cu rugăciunile (în post pentru împărtășanie) și iarăși să vă împreunați ca să nu vă ispitească satana pentru neînfrînarea voastră" (I Cor. 7,5, 6). -Timotei 5. [...]

981. -"Bărbatul și femeia nu se pot împărtăși cu Sfintele Taine în ziua când s-au împreunat trupește sau să ia anafora sau să sărute sfintele icoane. Trei zile trebuie să nu se împreune omul cu femeia lui înainte de împărtășire și după împărtășire încă o zi". -ILT, 170.

982. -"Iar de se va slobozi omul în ziua în care va voi să se pricestuiască (Matei 5, 28), să se depărteze de sfânta pricestanie; iar de se va fi făcut din ispită diavolească ca să se împiedice pe creștin de la pricestanie, atunci să se pricestuiască ca să nu se bucure vrăjmașul, pentru că nu încetează niciodată a ispiti și mai virtos la sfintele zile în care se curățesc toți creștinii de păcate". -ILT, 170.¹³¹

B) HRANĂ

Sfântul Cuvios Nil despre duhovnicul care dezlega postul

973. -I. "Dacă cineva postind își spală gura sau fiind la baie, fără să vrea a înghițit apă, se cuvine a se mai împărtăși? R. -Da, căci satana aflând prilej de a-l opri de la împărtășanie, va face acest lucru și mai des". -Timotei 16. [...]

978. -Nu se cuvine a se împărtăși de la preotul care nu postește miercurea și vinerea, chiar dacă ar fi evlavios, căci nu este lucru sfânt a fi în unele privințe evlavios, iar în alte privințe a fi necurat". "Căci numai cine are poruncile mele și le păzește, mă iubește" (Ioan 14, 21; 15,10 și 14; I Ioan 5, 3).-Nichifor47. [...]

987. -"Dacă cineva va mânca ceva, apoi se va împărtăși, să se pocăiască un an, de va fi mâncat brânză și ouă și apoi se va împărtăși, doi ani, iar de va fi mâncat carne, trei ani de pocăință și metanii 66. Dacă cineva va lua certare de la duhovnic să nu se împărtășească, iar el se va împărtăși fără învățătura duhovnicului, să se despartă de biserică, ca un batjocoritor de Dumnezeu, trei ani, nici prescură să nu primească preotul de la dînsul". -PBG. 89.

988. -"Preotul care va bea vin pînă la al șaselea ceas din noapte (ora 24) să nu slujească... Cine nu va feri sfîntul agneț, ci-l va gusta șoarece sau îl va sfărîma, să postească 40 de zile. Cine va vărsa sfîntul potir în vremea aducerii, să postească o săptămînă, iar vărsîndu-se după sfînțire 40 de zile post". -PBG. 149 (131). [...]

996. -"Cînd voiește cineva să se cuminice cu sfintele taine ale lui Hristos, i se cuvine lui să postească toată săptămînă de luni și să petreacă în post și rugăciune și întru trezire cu totul desăvîrșit... Apoi cu cuviință este a-și spăla gura cu spălătoare (după împărtășire) că așa a poruncit Sf. Ioan Gură de Aur, pentru pricinile scuipării. Ei se fac așa: După primirea sfintelor taine, ia fratele anaforă și o potrivește pe ea și primește apă caldă din cea rămasă din turnare întru dumnezeiescul pahar și se șterge cu ștergar curat asupra unui vas gătit spre aceasta". - Tipicul cel mare p. 42-43.

976. -"Se cuvine ca preotul să împărtășească pe cel ce este în pericol de moarte și după ce a mâncat". Nichifor 9.

1000. -"Cel amenințat de moarte, dacă este spovedit, și el dorește să primească sfînta împărtășanie, poate s-o primească și după ce a mâncat". -Trebnic p. 527. [...]

1265. -Preotul este dator să povățuiască pe enoriași ca să se împărtășească în cele patru posturi. Dacă vor voi să se împărtășească și în alte zile de dulce, mai întîi să postească trei sau cinci zile și așa să se împărtășească. Cei bolnavi, bătrîni și copiii vor posti după putere și se vor împărtăși cu sfintele pregătite numai la nevoie, dacă nu este Liturghie. În niciun caz, în timpul Liturghiei, mai ales de la Evanghelie, să nu mai fie nimeni împărtășit cu sfintele pregătite, ci toți să fie sfătuiți să aștepte pînă ce se sfârșește Liturghia și ușa să se împărtășească". -IPD, XII, 1.¹³²

¹³¹ Ierom. Nicodim SACHELARIE, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, 31999.

¹³² Ierom. Nicodim SACHELARIE, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, 31999.

Pil 17:3 Precum se lămurește în cuptor aurul și argintul; așa inimile cele alese de la Domnul.

A) PATERICUL

Un frate l-a întrebat pe un bătrân: „Cum cei ce viețuiesc în lume, trecând cu vederea postul și defăimând rugăciunea, depărtându-se de privegheri și de toată mâncarea săturându-se, după poftele lor făcând, de a da și a lua, între dânșii mâncându-se și în injurii cea mai mare parte a zilei cheltuind-o, nu cad, nici nu zic că au greșit, și nici de la Împărăție nu se depărtează? Iar noi monahii de-a pururi suntem în posturi și în privegheri, la culcatul pe jos și la mâncarea uscată pironiți, de toată trupeasca odihnă lipsiți, plângem, ne căim și zicem că ne-am prăpădit și suntem vinovați de gheenă. Atunci bătrânul suspinând, a zis: „Frate, nu cad mirenii căci odată ce-au căzut cu cădere strașnică și cumplit, nu se pot scula, nici n-au unde să mai cadă, căci în căderea cea dintâi petrecând ei pentru multa neștiință, nici măcar nu știu că au căzut. Și ce grijă are diavolul să se lupte cu cei ce totdeauna zac? Monahii însă împotrivindu-se vrăjmașului, de-a pururi se luptă cu satana. Pentru aceea și biruiesc uneori iar alteori sunt biruiți și nu încetează să cadă și să se scoale, să necăjească și să fie necăjiți, să lovească și să fie loviți, până ce cu darul lui Dumnezeu îl vor birui și slab și neputincios pentru dânșii îl vor face. Abia atunci desăvârșit împăcându-se cu Dumnezeu, dobândind alinarea și bucuria Lui înăuntrul lor, totdeauna se odihnesc”¹³³.

Au zis bătrânii: „De vei vedea pe cel tânăr, de voia sa suindu-se la ceruri, apucă-l de picior și trage-l, căci nu îi este de folos”¹³⁴.

De vei lucra ceva de obște împreună cu frații, să nu cumva să te arăți tu cum că lucrezi mai mult decât alții; iar de te vei lăuda, îți pierzi plata ta¹³⁵.

Zis-a un bătrân: „Nu cumva să gândești vreodată în inima ta că tu ești mai silitor și mai nevoitor spre faptele cele sufletești decât ceilalți frați, cum că mai mult postești și te ostenești, ci smerește-te cu darul lui Hristos și cu dragoste nefățarnică la toți frații ca să nu cazi în duhul mândriei și așa să-ți pierzi osteneala. Căci scris este: «Cel ce i se pare că stă, să se păzească să nu cadă». Ci cu dragostea să fii ca și cu sare îndulcit pururea către fratele tău”¹³⁶.

B) SFÂNTUL IERARH IOAN GURĂ DE AUR

*Dacă noi voim, putem să ne închipuim pe Christos iarăși în noi, căci ascultă ce zice Pavel: «Iubiții mei, pe cari iarăși cu durere vă nasc, până ce se va închipui Christos întru voi» (Galateni 4, 19)—numai dacă ne pocăim. Dară tu privește filantropia lui Dumnezeu. Trebuia ca în tot chipul să ne pedepsească de la început, după ce ne-am bucurat de mii de bunuri, noi pe stăpânul l-am nesocotit, și viață necurată am avut; ba încă nu numai că nu ne-a pedepsit, ci încă ne-a dat și mii de bunuri, ca și cum pare că am fi făcut mari izbânzi. Apoi am căzut din nou, dară el nici așa nu ne pedepsește, ci ne-a dat doctoria pocăinței, care este în stare de a alunga și a șterge toate păcatele noastre, numai dacă vom ști ce fel este doctoria, și cum trebuie să o aplice. Deci, ce fel este doctoria pocăinței, și cum se prepară? Mai întâi contribuie **părerea de rău pentru păcatele săvârșite**, dupre cum zice: «Că fărădelegea mea am cunoscut, și păcatul meu n am acoperit» (Ps. 31, 5), și iarăși: «spune tu fără de legile tale întâi, ca să te îndreptezi» (Isaia 43, 26), și iarăși: «Pil 18:17 Dreptul singur este pârâșul său de la întâiul cuvânt, și dacă îl va asupra pârâșul, se muștră.». Al doilea, vine din **umilință multă**. Că dacă vei mărturisi păcatele tale, precum trebuie a le mărturisi, sufletul se umilește, fiindcă cugetul îl apasă, și-l umilește. Trebuie apoi de a adaoge la umilință și altele, dacă umilința este așa precum o avea fericitul David, zicând: «Inima înfrânată și smerită Dumnezeu nu o va urgisi» (Ps. 50, 19). Căci ceia ce este înfrânt, nu se ridică în sus, nu lovește, ci unul ca acela încă este*

¹³³ Patericul, PENTRU LEPĂDAREA DE LUME ȘI CUM CĂ CEL CE SE LEAPĂDĂ DE LUME TREBUIE SĂ SE ÎNSTRĂINEZE, ȘI CARE ESTE ÎNSTRĂINAREA CEA ADEVĂRATĂ, 12, (ed. cit, p. 252).

¹³⁴ Patericul, PENTRU SOCOTINȚĂ, 6, (ed. cit, p. 269).

¹³⁵ Patericul, PENTRU SMERENIE, 3, (ed. cit, p. 162).

¹³⁶ Patericul, DESPRE SMERENIE, 6, (ed. cit, p. 199).

gata de a pătimi orice rele, iară el nu se ridică în sus. Un astfel de om are inima înfrântă, și chiar de ar pătimi rele, chiar de ar fi batjocorit, el stă liniștit, și nu se grăbește să-și răzbune. După umilință apoi, trebuie a face rugăciuni întinse, a vărsa lacrimi multe, și în timpul zilei, și în timpul nopții. «Spăla-voi, zice, în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele așternutul meu voi uda; necăjitu-m-am și m-am smerit foarte» (Ps. 7, 7.) și iarăși: «Că cenușa ca pâinea am mâncat și băutura mea cu plângere am amestecat» (Ibid. 101, 10). După rugăciunile cele lungi făcute, este nevoie și de milostenie multă, căci ceea ce mai ales face puternică doctoria pocăinței, aceasta este. Și precum se întâmplă cu ajutoarele doftorilor, că din buruienile pe care le ia bolnavul ca doftorie, una este cea mai principală, tot așa și cu pocăința, că aceasta (milostenia) este buruiana cea mai principală, și cu dânsa totul se renaște. Căci ascultă ce spune sfânta Scriptură: «Dați-le milostenie, și toate vor fi vouă curate» (Luca 9, 41), și iarăși: «Cu milostenie și credință se curăță păcatele» și iarăși: «Focul arzător îl va stingea apa, și milostenia va curăți păcatele» (Sirah 3, 30. 28, 3).

După aceia apoi a nu se înfuria de nimic, nici a urî pe cineva, și a ierta greșelile tuturor. «Omul asupra omului, zice, ține mânie, și de la Dumnezeu cere vindecare» (Sirah 28, 3). «Iertați, ca să vi să ierte» (Mat. 6, 14). Vine apoi și faptul de a întoarce frații din rătăcire. «Tu oare când întorcându-te, zice, întărește pre frații tăi» (Luca 22, 32). Încă și cătră preoți a se purta cu prietenie: «și de va fi făcut păcate, zice, se vor ierta lui» (Iacob. 5, 15). În fine, a proteja pre cei nedreptățiți, a nu avea mânie asupra cuiva, și a suferi toate cu blândețe¹³⁷.

C) SFÂNTUL CUVIOS SIMEON NOUL TEOLOG

(1) Cuvinte ale Sfântului Simeon Noul Teolog

(A) DESPRE ÎMPĂRTĂȘANIA CU VREDNICIE ȘI NEVREDNICIE

Cuvîntul al IV-lea. Despre pocăință și umilință și din ce lucruri le poate cîștiga cineva. Despre lacrimi fără de care nu este cu puțință a ajunge cineva la curăție și nepătimire

[...] În adevăr, dacă omul nu plînge în fiecare zi și noaptea înaintea lui Dumnezeu, apoi nici atunci cînd vrea să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine nu va putea să se tînguie și să plîngă cît de puțin sau să verse vreo lacrimă după Dumnezeu. Cum să plîngă cel căruia îi vin rar lacrimile, fie din vreo neștiință, fie din vreo întîmplare oarecare? Ceea ce nu mi se pare un lucru de mirare, pentru că mulți nici la ieșirea sufletului nu plîng și nu lăcrimează. De aceea mi se pare că nici nu sînt mulți cei ce plîng, ci foarte puțini și lesne de numărat. Iar dacă și acest lucru îl socotesc cu neputință, și anume: să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine totdeauna cu lacrimi, vai de nebunia lor! Vai de nesimțirea lor! Vai și mie pentru nebunia celor ce zic acestea și întunecarea și lenevirea lor! Dacă s-ar fi judecat singuri, nu ar fi judecați de însăși cuvintele lor. Dacă s-ar fi îngrijit de pocăință nu ar fi răbufnit că lucrul este cu neputință. Dacă ar face fapte mîntuitoare nu s-ar lipsi cu totul de acest dar al lui Dumnezeu. Dacă ar agonisi frica lui Dumnezeu în inimile lor, ar mărturisi că este cu puțință a plînge și a lăcrima nu numai în vremea împărtășirii cu Dumnezeieștile Taine, ci de-a pururi și în tot ceasul.

De aceea vreau să încredințez dragostea voastră mai deplin despre acest lucru și aduc cuvîntul ca și cum aș întreba chiar pe cei ce au grăit cele de mai sus: Spuneți-mi, fraților, de ce este cu neputință acest lucru? Îmi veți răspunde: Fiindcă din fire unii se pleacă cu lesnire spre umilință, iar alții sînt vîrtoși și împietriți la inimă și nu se umilesc nici cînd sînt bătuiți. Cum, deci, să plîngă și să lăcrimeze aceștia și să se împărtășească totdeauna cu lacrimi? Chiar și preoții, cum pot plînge cînd săvîrșesc Jertfa cea dumnezeiască și fără de Sînge?

Fie așa cum ziceți, vă răspund eu, dar spuneți-mi, dacă știți, din ce pricină sînt vîrtoși și cu anevoie plecați spre umilință? Iar dacă nu știți, să nu vă rușinați a vă coborî puțin din înălțimea voastră și plecîndu-vă urechea cu dragoste să nu vi se pară lucru nevrednic a învăța de la mine, cel mai din urmă decît toți. Căci scris este: Dacă se va descoperi celui mai mic, cel

¹³⁷ Sfântul Ierarh Ioan GURĂ DE AUR, *Comentariile Sau Explicarea Epistolei Cătră Evrei*, p. 153.

mai mare să tacă! (1 Corinteni 14, 30). De ce, deci, vă întreb eu, unul este împietrit, iar altul lesnicios spre umilință? Iată de ce, vă răspund: pentru că, cu voia sa unul este bun, iar altul rău. Cu știința sa, unul face cele rele, iar altul nu le face. Unul adică este rău, pentru că face cu voia sa cele potrivnice, iar altul este bun că face cu voia sa cele plăcute lui Dumnezeu. Dacă vei lua aminte, vei vedea că totdeauna oamenii s-au făcut buni din răi și răi din buni prin aceste trei: cu voia, cu cugetul și cu fapta. [...]

Dacă nimeni nu este fără de păcat, chiar numai o zi de-ar fi viața lui, și dacă nimeni nu poate avea inima curată, prea limpede este că nici fără pocăință și fără lacrimi nu trebuie să treacă nici o zi din viața omului. Dacă n-are lacrimi, măcar este dator să le caute din toată puterea și din tot sufletul. Altfel nu poate să fie fără de păcat și cu inima curată. Dacă cineva, știindu-și mulțimea păcatelor și greutatea greșelilor, nu voiește să se culce pe jos, să privegheze și să-și vindece rănile poftei sale pătimase și ale cugetelor care îl duc la nesimțire, care s-au împuțit și au putrezit din lenevirea și neplecarea lui, ceea ce este o mare nebunie, cum se va cutremura el de osînda și de judecata cea așteptată de cei păcătoși, și cum va plînge întru durerea inimii sale?

Dacă nu voiește omul să rabde, ostenindu-se și gîrbovindu-se pînă la sfîrșit, să umble ziua și noaptea, mîhnindu-se și necăjindu-se, să se smerească în toate, să răcnească întru suspinarea inimii lui, făcîndu-se ca o pasăre singuratică pe acoperișuri, să se asemene cu pelicanul din pustie, să devină cu așezarea sufletului străin față de toți cei din mănăstire și din lume, fără îndrăzneală față de cei mari și de cei mici, să se ostenească cu suspin, să mănînce cenușă cu pîinea și cu băutura sa, s-o amestece cu plîngerea, cum va putea o, fraților, vreodată, în fiecare noapte să-și spele patul și așternutul să-l ude cu lacrimi? Cu adevărat, nicidecum! Și nu numai că nu va vedea la sine niciodată lacrimi, dar nici în vremea rugăciunii nu le va afla, nici loc nu va putea să gătească Domnului, nici sălășluire vrednică Dumnezeului lui Iacov, Care este Hristos Domnul, Mîntuitorul și Dumnezeul nostru. Și dacă pe acestea nu le va face bine, adică nu se va cumineca cu lacrimi și cu vrednicie, apoi nu va primi în sine pe Împăratul și Dumnezeu, chiar dacă și numai o dată pe an ar face acest lucru. Că Sfintele se cade totdeauna să fie numai celor Sfinți. Aceste cuvinte: Sfintele Sfinților, unii le propovăduiesc și le strigă tare, și o, măcar de le-ar auzi și ei, iar alții, cînd le aud zic: „Ce? Cel ce nu este sfînt este și nevrednic?” Da, nevrednic, cel ce nu-și mărturisește totdeauna cele ascunse ale inimii sale, cel ce nu face pocăință adevărată pentru ele și pentru cele greșite din neștiință, cel ce nu plînge de-a pururi și nu se mîhnește și nu face cu rîvnă cele zise mai sus, acela nu este vrednic.

Iar cel ce face toate acestea este foarte vrednic să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine, nu numai la praznice, ci și în fiecare zi, și îndrăznesc să zic chiar de la începutul pocăinței și al întoarcerii sale. Pentru că cel ce face acestea pînă la sfîrșitul vieții sale, trăind în smerenie și cu inima frîntă, este iertat. Dacă așa este și așa face, se luminează la suflet în fiecare zi, cu ajutorul Sfintelor Taine, și, în scurtă vreme, ajunge la desăvîrșită curățenie și sfințenie. Altfel nu este cu putință a spăla și a curăța vasul nostru cel întinat și casa noastră cea pîngărită. Mai mult decît atît nici nu am putea învăța, nici din Dumnezeieștile Scripturi, nici din lucrare. Apostolul ne spune neconținut: Să se ispitească omul pe sine și așa să mănînce din pîine și să bea din pahar. Că cel ce mănîncă și bea cu nevrednicie Trupul Domnului, își mănîncă și bea luiși osîndă. Și iarăși: Cel ce cu nevrednicie mănîncă Trupul și bea Sîngele Domnului, nesocotind Trupul Domnului, vinovat va fi de Trupul Domnului (1 Corinteni 11, 27-29).

Și dacă cel ce nu arată roade vrednice de pocăință este mustrat și vădit de toată Scriptura cea de Dumnezeu insuflată că este nevrednic, spune-mi cum va putea cineva fără lacrimi să se curățească și să se împărtășească cu vrednicie cu Sfintele Taine? Căci acestea (lacrimile) sînt cel dintîi rod al pocăinței. Și după cum urîta scurgere a trupului și îndulcirea inimii cu vreo patimă este un fel de jertfa pe care noi o aducem diavolului, tot așa și lacrimile vărsate din durerea inimii sînt o jertfă bine primită Stăpînului și curăță necurăția acelei dulceți pătimase. Arătînd acest lucru, David zicea: Jertfa (bine plăcută) lui Dumnezeu este duhul umilit, inima înfrîntă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi (Psalmi 50, 18). Și cu dreptate; că astfel deprinzîndu-se sufletul, și smerindu-se totdeauna, nu va petrece nici o zi fără lacrimi, precum

a zis David: Spăla-voi în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele așternutul meu voi uda (Psalmi 6, 6).

Pentru aceasta, vă rog pe voi, părinților și fraților, fiecare cu râvnă să-și iscusească în acestea sufletul, care, astfel umilindu-se și schimbându-se, să se facă puțin câte puțin izvor care varsă riuri de lacrimi și de umilință. Iar dacă nu ne vom sîrgui astfel să ne curățim, ci vom umbla în lenevire, în trîndăvie și slăbănogire, eu, pentru cruțarea dragostei voastre, nu voi zice ceva apăsător, ci numai atît: chiar dacă cineva se va împărtăși vreodată cu lacrimi, adică va plînge fie înaintea Dumnezeieștii Liturghii, fie în timpul Sfintei Liturghii, fie chiar în vremea împărtășirii cu cele Dumnezeiești, însă în celelalte zile și nopți nu se sîrguiește să facă acest lucru, de nici un folos, nu-i va fi faptul că a plîns o dată. Că numai cu atîta nu ne facem vrednici și nu ne curățim degrabă, ci totdeauna și neîncetat trebuie să plîngem, pînă la moarte, precum Însuși Stăpînul ne-a poruncit, zicînd: „Pocăiți-vă, cereți, căutați și bateți. Pînă cînd? Pînă ce veți lua, veți afla și vi se va deschide. Ce anume? Împărăția Cerurilor.”

Că, pocăința aceasta care se face neconținut și pînă la moarte, precum am zis, cu osteneală și cu necaz, încetul cu încetul ne face să vărsăm lacrimi amare, care spală și curăță întinăciunea și spurcăciunea sufletului. Abia după acestea vine pocăința cea curată și lacrimile cele amare se fac dulci și bucuria neîncetată se naște în inimile noastre și ne face să vedem strălucirea cea nespusă. Pe care de nu ne vom nevoi cu toată sîrguința să o ajungem și s-o primim, duhovniceștilor Părinți și frați, nu ne vom putea izbăvi de toate patimile, nu vom putea agonisi deloc faptele cele bune, nu vom putea cu vrednicie și cu lacrimile cele după Dumnezeu să ne împărtășim totdeauna cu Dumnezeieștile Taine, nici să vedem dumnezeiasca Lumină, Care se află împreună cu ele. Nici inimă curată nu vom avea vreodată, nici Sfîntul Duh nu Se va sălășlui cunoscut în noi, nici nu ne vom învrednici ca Sfîntii să vedem pe Dumnezeu: nici aici, nici dincolo, dacă ne ducem orbi. Ci, precum zice Sfîntul Grigorie, Cuvîntătorul de Dumnezeu: „Așa de departe vom fi de vederea aceea, potrivit cu orbirea cea de aici a fiecăruia dintre noi, pe cît ne-am lipsit de bună voie de Lumina Lui în viața aceasta de acum.” [...]

Cuvîntul al V-lea. Despre pocăință; și că nu este de ajuns pentru curățirea sufletului numai să împărțim averile noastre, nici numai să ne lipsim de lucruri, dacă nu vom cîștiga și plînsul. Despre izgonirea lui Adam. Și că dacă s-ar fi pocăit după ce a călcat porunca, nu ar fi fost scos din Rai. Ce mare bine a adus pocăința lui, după cădere. Despre a doua venire a Domnului și despre osîndirea păcătoșilor. Muștrări celor ce trăiesc în răutate și fățarnicie.

Bun lucru este pocăința și folosul pe care îl aduce. Știind aceasta, Cel ce pe toate le știe, Domnul și Dumnezeu nostru Iisus Hristos a zis: Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția Cerurilor! (Matei 3, 2). Însă vreți să știți că fără pocăință din adîncul sufletului, cum o cere Cuvîntul de la noi, nu ne putem mîntui? Ascultați pe însuși Apostolul care strigă: Tot păcatul este afară de trup, iar cel ce curvește, în trupul său păcătuiește (1 Corinteni 6, 18). Și iarăși: Se cade să stăm înaintea Judecării lui Hristos, ca să le ia fiecare după cele ce a lucrat în trup, fie bune, fie rele (Romani 14, 10).

Dar poate cineva, auzind acest cuvînt, va zice: „Mulțumesc Lui Dumnezeu că nu mi-am spurcat trupul cu nici o faptă rea” (ceea ce eu nu pot spune, eu care sînt lucrător a toată fărădelegea) și se mîngîie cu aceasta că este fără de păcat trupesc. Îi grăiește însă împotriva Stăpînului, cu pilda celor cinci fecioare nebune și ne învață pe toți cu hotărîre, că nimic nu ne folosește curăția trupului, dacă nu avem și celelalte fapte bune. Acelea, deși aveau ceva untdelemn în vasele lor, adică oarecare fapte bune în ostenelele cele dinafară, aveau și unele daruri, de aceea și candelile lor au ars o vreme, totuși pentru lenevirea, neștiința și trîndăvia lor au fost aruncate în focul cel mai din afară. Fiindcă nu au avut grijă de patimile cele ascunse înlăuntru, lucrute de duhurile cele rele, și nici nu și-au dat seama de ele. Ci înțelegerea lor a fost vătămată de cele potrivnice, s-au învoit cu gîndurile, au fost amăgite și biruite de ele și au săvîrșit în ascuns: zavistie, râvnire, prigonire, ceartă, grăire de rău, urîciune, minie, amărăciune, pomenire de rău, slavă deșartă, dorința de a plăcea oamenilor, iubire de argint, plăcerea de sine, poftă trupească, îndulcire de gînduri pătimase, necredință, neferică, netemere, trîndăvie, întristare, grăire împotriva, slăbănogire, moleșală, îngîmfare, înaltă cugetare, trufie, mîndrie, nesăturare, desfrînare, lăcomie, deznădejde și toate lucrurile subțiri ale răutății care sînt păcatele lăuntrice. [...] Deci, spune-mi mie, ce folosim dacă vom împărți

săracilor toate averile noastre, dar nu ne vom depărta de la rău și nici nu vom urî păcatul? Ce ne folosește dacă nu facem păcatul trupesc, iar cu mintea ne învoim cu gândurile cele necurate, săvârșim păcatul nearătat și sîntem stăpîniți și destrămați de pa-timile sufletului? Să lepădăm, vă rog, patimile și robia răutăților celor de mai sus și să nu ne oprim aici și numai la atît, ci întinăciunea s-o spălăm cu lacrimile pocăinței. [...]

Tot așa nu se va folosi cineva de și-ar împărți averile la săraci și ar lua asupra lui toată sărăcia și necîștigarea dacă nu se va depărta de rele și nu-și va curăți sufletul cu pocăință și lacrimi. Că tot omul care a păcătuit (asemenea mie celui cu totul osîndit) și și-a astupat simțurile sufletului cu noroiul poftelor și a dulceaților, chiar dacă și-ar împărți toată avuția sa la săraci și și-ar părăsi toată slava demnităților sale strălucirea caselor, a cailor, a turmelor, a cirezilor, a robilor și pe însăși prietenii și rudeniile sale, și așa sărac ar veni și ar îmbrăca chipul călugăresc, cu toate acestea, tot are mare trebuință de lacrimile pocăinței, ca să-și poată spăla noroiul păcatelor sale. Și cu atît mai mult, dacă (asemenea mie) poartă funinginea și noroiul răutăților celor multe, nu numai pe față și pe mîini, ci și peste tot trupul. Nu-mai împărțirea averilor nu-i de ajuns pentru curățirea sufletului, dacă nu vom plînge și nu vom lăcrima din suflet, fraților! Că de acest noroi, pe cît socot eu, dacă nu mă voi curăți de întinăciunea păcatelor cu lacrimi, ci voi ieși din această viață întinat, pe dreptate voi fi de rîs și de batjocură înaintea lui Dumnezeu și a Îngerilor Lui și voi fi aruncat împreună cu dracii în focul cel veșnic, într-adevăr, așa este fraților! Că nimic n-am adus pe lume, pentru ca după ce am păcătuit, să-l dăm lui Dumnezeu drept răscumpărare pentru păcatele noastre și să fie răsplătit. [...]

Deci este cu puțință tuturor, nu numai monahilor, ci și mirenilor, să se pocăiască neîncetat, să plîngă și să se roage neîncetat lui Dumnezeu și prin astfel de fapte să cîștige și celelalte fapte bune. Că aceasta este calea cea adevărată, o mărturisește și Sfîntul Ioan cel cu graiul de aur (Gură de Aur), stîlpul și învățătorul cel mare al Bisericii, care în cuvintele sale despre David, la tîlcuirea Psalmului 50, zice: „Și cel ce are femeie, copii, slujnice și mulțime de slujitori și bogăție multă și s-a învrednicit de mari dregătorii lumești, poate totdeauna să plîngă, să se roage și să se pocăiască și să ajungă dacă vrea la plinătatea faptelor bune, să ia Duh Sfînt, să se facă prieten al lui Dumnezeu și să se îndulcească de vederea Lui, cum au fost înainte de venirea lui Hristos: Avraam, Isaac, Iacov și Lot cel din Sodoma și (ca să las pe ceilalți prea mulți), Moise și David. Iar în darul cel nou, la arătarea lui Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Petru pescarul și necărturarul, împreună cu soacra sa și mulți alții care propovăduiau pe Dumnezeu Cel ce Se arătase.” Că pe ceilalți cine va putea să-i numere fiind mai mulți decît picăturile ploilor și decît stelele cerului: împărații, boierii, puternicii, ca să nu mai vorbesc de cei săraci și de cei care au trăit numai cu hrana zilnică, despre care mărturisesc pînă acum orașele, casele și bisericile ridicate de dînșii cu dărnicie și azilurile de bătrîni și de săraci, ce există și astăzi. Căci toate cele agonisite în timpul vieții lor, ei le folosesc nu ca pe ale lor, ci ca pe niște robi ai Stăpînului, iconomisindu-le ca pe niște lucruri încredințate lor și după plăcerea Stăpînului, folosindu-se de lume după glasul lui Pavel, dar nefolosindu-se rău (1 Corinteni 7, 31). De aceea, au și fost slăviți și străluciți în viața aceasta de acum și vor fi și de acum și pînă în veac, iar întru Împărăția lui Dumnezeu vor fi și mai slăviți și mai străluciți. [...]

Cuvîntul al VIII-lea. Învățătură către cei ce de curînd s-au lepădat de lume, despre pocăință și despre începutul unei vieți vrednice de laudă. Cum să se poarte cel ce se pocăiește. Despre lacrimi și umilință

Luați aminte la cuvintele mele, primiți-le cu bucurie, ca pe un îndemn făcut pentru binele vostru și al meu. Că numai așa sporim și ne desăvîrșim în Hristos; puțin cîte puțin și cu măsuri neînsemnate la vedere. Iată ce vreau să vă spun: După ce ieșiți de la biserică, nu vă risipiți în lucruri zadarnice și nefolositoare, ca nu cumva, venînd diavolul și găsindu-vă robiți de ele, să facă asemenea corbului care răpește de pe ogor sămînța neacoperită cu pămînt; adică să nu facă și el la fel, răpindu-vă din inimă cuvintele acestei învățături și voi să rămîneți goi și jefuiți de cunoștința cea mîntuitoare. Ci fiecare să meargă acolo unde este rînduit, la lucrul cu mîinile sau altă ascultare, cu capul plecat și luînd aminte numai la sine. Iar cînd lucrează sau își împlinește slujba sa, să zică în sine: „O! Ticălosul de mine, cîte zile și cîți ani i-am petrecut în răspîndire și desfătare! O, cum mi-am irosit vremea pînă acum, auzind Dumnezeieștile

Scripturi și neluînd aminte la glasul lor. La ce mi-a folosit această viață și cine știe de voi mai ajunge ziua de mîine?! Ani întregi numai am mîncat și mi-am umplut pîntecele cu carne și cu vin, cu cea mai grozavă lăcomie. M-am îmbrăcat cu haine strălucite, m-am desfătat, am rîs, m-am îmbogățit cu mulțime de bani pe care i-am cheltuit și i-am risipit pe nimicuri și apoi am început să adun alții. M-am îmbrăcat, m-am parfumat pînă la sațiu, am călărit pe cai și pe catîri, m-am îndulcit din multe mese bogate, am zavistuit pe aproapele, l-am ocărît, l-am defăimat, am furat, am mințit. Am vizitat și m-am împrietenit cu oamenii slăviți și bogați și am locuit cu cei mari. Mi-am făcut nume vestit, m-am tolănit pe paturi moi, mi-am odihnit acest trup de tină și l-am îndestulat de somn. Toate acestea la ce mi-au folosit pînă acum sau ce-mi vor ajuta ele mie, dacă mîine Cel ce ține toată suflarea va porunci să fiu răpit din această lume? Cu adevărat nimic.”

De aceea, de acum înainte, măcar zilele care mi-au mai rămas nu le voi mai cheltui zadarnic, ci chiar de acum mă lepăd de toate, ca să trăiesc așa cum au trăit Sfinții Părinți. De voi posti ca să repar lăcomia trecută, voi posti încît nici limba din gură să n-o mai pot mișca, ca măcar așa să potolesc această nepotolire, chiar dacă din această cauză voi fi posomorît, palid și trist. Însă dintr-o dată și fără osteneală, mă voi slobozi de bîntuiețile gîndurilor și voi curma răspîndirea, desfătarea și rîsul. Mă voi îmbrăca în haine sărăcicioase, iar pe cele scumpe le voi da celor necăjiți și toți banii agonisiți îi voi împărți celor lipsiți. De ce să mă îngrijesc de acestea, cînd m-am lăsat cu totul în purtarea de grijă a Celui ce hrănește toată suflarea? Pe cai și pe catîri nu voi mai încăleca și mă voi lepăda de toți: de părinți, de prieteni, de tovarăși, fiindcă oricît de puțin ai iubi pe cineva mai mult decît pe Dumnezeu, nu mai ești vrednic de El, precum El Însuși a spus-o. De baie nu mă voi mai apropia, nici pe pat nu mă voi mai culca, ci pe pămînt și pe loc tare. Iată așternutul pe care mă voi culca de voie, pentru ca vrînd-nevrînd vîrtoșenia lui să mă supere și să mă împiedice să dorm prea mult. Ei și ce dacă voi muri? Dar mai sînt eu oare vrednic să mai trăiesc? Apoi mă voi scula la miezul nopții, voi îngenunchea și în întristarea ticălosului meu suflet voi plînge și mă voi tîngui cu lacrimi înaintea lui Dumnezeu, astfel: „Doamne, Dumnezeule al Cerului și al pămîntului știu că am păcătuit mai mult decît tot omul, mai mult decît toate dobitoacele necuvîntătoare și decît tîrîtoarele înaintea Ta, Dumnezeule, Cel înfricoșat și neajuns, și nu mai sînt vrednic de mila Ta. Nici n-aș fi îndrăznit să mă apropii și să cad la Tine, Iubitorule de oameni, Împărate, dacă n-aș fi auzit Sfîntul Tău glas: Cu voia nu voiesc moartea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu. Și iarăși: Bucurie se face în Cer pentru un păcătos care se pocăiește! (Luca 15, 7). Mi-am adus aminte de pilda fiului risipitor, pe care ai spus-o Tu, Stăpîne, cum Tu, Prea Milostive Doamne, chiar înainte de a fi ajuns la Tine, ai alergat înaintea lui, L-ai îmbrățișat, L-ai acoperit cu sărutări. Încrezător în noianul milostivirii Tale, am venit la Tine, cu durere, cu întristare și cu inimă zdrobită, așa impietrit și sfărîmat cum sînt, zăcînd cu ticăloșie în adîncul iadului fărădelegilor mele. Îți făgăduiesc, Doamne, că de acum înainte nu te voi mai părăsi în toate zilele cîte îmi vei mai dărui, nu mă voi mai întoarce la răutăți nici nu mă voi mai alipi de ele. Doamne, Tu știi neputința și ticăloșia mea, Tu știi slăbiciunea și vechea mea aplecare spre rele, care mă tiranizează și mă muncește. Vino în ajutorul meu! Cad la picioarele Tale, nu mă părăsi, nici nu mă lăsa de istov să fiu batjocura și rîsul vrăjmașului, pe mine care de acum sînt sluga Ta, Prea Bunule Doamne.”

Iată, fraților, care trebuie să fie de-a pururi cugetele și frămîntarea sufletească a celui ce a fugit de lume și s-a hotărît să învețe arta artelor, adică viața de luptă și de nevoie și așa să intre în stadionul luptei. Pe un astfel de om îl îndemn, dacă se va fi aflînd cumva în mijlocul nostru, dacă e însetat după cuvîntul de întărire și dacă rîvnește să înceapă de îndată pocă-înța cea adevărată. Pe lîngă acestea, prea iubite, pînă seara nu te apropia de mîncare. Seara intră în chilie, șezi pe pat și reamintindu-ți de toate cîte ți-am spus, mulțumește în primul rînd lui Dumnezeu că te-a învrednicit să ajungi la sfîrșitul zilei și la începutul nopții. Cercetează-te apoi și cugetă la toate păcatele care le-ai făcut împotriva lui Dumnezeu și Făcătorului tău. Cugetă la toți anii de cînd te rabdă El și te lasă să trăiești și-ți dăruiește toate cele de trebuință trupului, adică: hrană, băutură, îmbrăcăminte, așternut, chilia în care stai, fără să Se minie, fără să-Și întoarcă Fața de la tine din pricina păcatelor tale și fără să te fi dat morții sau dracilor, ca să te piardă. Adu-ți aminte, deci, după cuviință, de toate acestea. Apoi ridică-te,

așterne-ți rogojina pe pământ, drept pernă pune o piatră și-ți pregătește astfel așternu-tul pentru culcare.

Dar mai ascultă ceva. Vreau să-ți pun înainte și o altă metodă pentru o adevărată și deplină pocăință, metodă care degrabă îți va aduce lacrimi și umilință, chiar dacă ai inima de piatră, zăbavnică la întristare și neputincioasă la umilință. Însă să nu ți se pară nemaiauzit și neobișnuit printre credincioși lucrul la care eu te îndemn, mai înainte de a-l încerca tu însuși. Este adevărat că cine s-a păzit după Sfântul Botez pentru Dumnezeu fără pată și nu și-a întinat Chipul Celui ce l-a făcut, acela n-are nevoie de nimic pentru a-și recăpăta starea cea dintii, pentru că el deja se află în Dumnezeu. Dar cel ce s-a întinat în fapte nesocotite și cu fărădelegi; cel ce prin desfrînări a făcut din templul trupului său, adică din lăcașul lui Dumnezeu, sălăș al poftelor, al patimilor și al dracilor, acela zic, pentru pocăință are nevoie nu numai de metoda pe care ți-o spun și la care te îndemn, ci de multe alte mijloace și metode de pocăință, ca să îmblânzească pe Dumnezeu și să-și recapete vrednicia dumnezeiască pierdută prin viața sa de păcat. În această privință găsești multe lucruri în Cuvîntul despre pocăință, din Scara dumnezeiescului nostru Părinte Ioan Scărarul.

Deci care e metoda de pocăință la care eu te îndemn părintește? Ascultă, frate, cu luare aminte și fără să te smintești: După ce ți-ai pregătit rogojina pentru culcare, (cum ți-am spus), stai la rugăciune în picioare, ca un osîndit. Zi: Sfînte Dumnezeule, Tatăl Nostru... și celelalte rugăciuni, și cînd le rostești cugetă cine ești tu și cine Tatăl, pe Care tu îl chemi. Cînd vrei să zici: Doamne miluiește, ridică-ți mîinile spre cer, uită-te în sus la ele, înalță-ți mintea ațintind-o la mîini, adu-ți aminte de faptele tale cele rele și de toate păcatele pe care le-ai făcut cu mîinile, de faptele rușinoase la care ele ți-au slujit, cutremură-te și spune-ți întru sine-ți: „Vai de mine, necuratul și spurcatul! Oare văzîndu-mă Dumnezeu că-mi întind cu nerușinare mîinile către Dînsul, nu-Și va aduce aminte de nelegiuirile pe care le-am săvîrșit cu ele și nu va trimite foc asupra-mi să mă piardă? Du-ți dar mîinile la spate, ca și cum ai fi osîndit la moarte, și suspinînd din adîncul inimii, zi cu glas jalnic: „Mîntuitorule, miluiește-mă pe mine păcătosul și nevrednicul de viață și vrednicul cu adevărat de toată osînda” și tot ce harul lui Dumnezeu îți va mai da să zici. Aducîndu-ți aminte de păcatele tale, lovește-te cu putere și fără milă, zicînd: „Cum de ai făcut unele ca acestea, răule și ticălosule?” Pune-ți apoi iarăși mîinile la spate, stai în picioare și roagă-te lui Dumnezeu. După acestea dă-ți palme peste obraz, trage-te de cap, smulge-ți părul, așa cum ai face unui dușman de moarte, care a năvălit asupra-ți și zi: „De ce ai făcut aceasta și aceea?” După ce ai făcut aceasta îndeajuns, pune-ți mîinile la piept, stai în picioare și rostește cu sufletul plin de bucurie doi sau trei psalmi, fă și metanii cîte vei putea. Apoi, tot în picioare, adu-ți aminte de toate cele ce ți-am spus și dacă Dumnezeu îți va dărui lacrimi și umilință, nu slăbi pînă ce ele vor înceta. Dacă însă n-ai lacrimi, nu te tulbura, ci spune-ți în sine: „Căință și lacrimi au numai cei vrednici și cei ce s-au pregătit pentru ele, dar tu cîți ani te-ai rugat lui Dumnezeu sau L-ai ascultat? Cu ce fapte bune te-ai pregătit ca să primești aceste daruri? Nu-ți este destul că trăiești?” Zicînd acestea, și după ce ai dat slavă lui Dumnezeu, înseamnă-ți fruntea cu Preacinstita Cruce, pieptul și tot trupul, apoi așază-te pe rogojină și te culcă. Iar dacă te-ai trezit, nu te întoarce pe cealaltă parte, ci scoală-te îndată și începe din nou rugăciunea, așa cum ți-am spus mai sus și stai la rugăciune și citire fără să te mai culci pînă ce bate toaca; atunci mergi cu ceilalți la Utrenie. În Biserică, stai drept ca și cum ai fi în Cer împreună cu Îngerii, cu cutremur și socotindu-te nevrednic a fi împreună cu frații. Stînd așa, ia aminte numai de tine și nu te uita încoace și încolo, nu te uita nici la frați, cum stau sau cum cîntă fiecare. Fii atent numai la tine, la cîntare și la păcatele tale, adu-ți aminte și de rugă-ciunea din chilie. Nu vorbi absolut nimic în timpul slujbei cu nimeni, nici măcar un cuvînt în șoaptă și nu ieși din Biserică înainte de rugăciunea cea din urmă. Dacă este cu puțință, nu te așeza jos în timpul cititului, ci stai în picioare într-un loc ferit, ascultînd ca și cum Însuși Dumnezeu, Care este deasupra tuturor, Ți-a vorbit prin gura celui ce citește. [...] În sfîrșit, ieșind din Biserică după otpust, adu-ți aminte cum ai petrecut ziua trecută și dacă ai făcut vreo greșală, îndreptîndu-te.

Dacă vei stărui în această osteneală, Domnul nu va zăbovi să-Și reverse mila Sa peste tine. Garant mă fac eu pentru Cel Preamilostiv, mă fac eu răspunzător pentru Iubitorul de oameni, oricît de îndrăzneț ar părea acest cuvînt. Dacă El te va trece cu vederea, să mor eu; dacă te va părăsi, să fiu eu aruncat în focul veșnic! Numai ascultîndu-mă fă cum îți spun eu, fără să te

îndoiești cu inima și fără să fii cu sufletul împărțit. Dar ce înseamnă a fi cu inima îndoielnică și împărțită? Ia aminte, iubitele! Ai inima îndoielnică dacă socoți sau cugeți întru sine-ți astfel: „Oare Se va milostivi Dumnezeu spre mine sau nu?” Acest cuvânt: „oare” vine din necredință. Dacă tu nu crezi că voiește să Se milostivească spre tine mai mult decât îți închipui tu, de ce mai vii și te mai rogi către Dînsul? Și ai inima împărțită când, în loc să mergi pînă la moarte pentru Împărăția Cerurilor, tu te îngrijești de ea mai puțin decât pentru viața trupească. Un lucru să știi: cel ce se pocăiește cu adevărat trebuie să se păzească cu tot dinadinsul să nu facă ceva care să-l ducă la moarte și astfel să se facă propriul său ucigaș, fie aruncîndu-se într-o prăpastie, fie spînzurîndu-se, fie făcînd altceva de acest fel. Cît despre cele trebuitoare trupului, precum hrana și îmbrăcămîntea sa, să nu poarte nici o grijă de ele, potrivit cuvîntului: Căutați mai întîi Împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte (adică cele necesare trupului) se vor adăuga vouă (Matei 6, 33). Cel ce duce o viață de luptă și trăiește după Evanghelie, se poate hrăni zilnic și numai cu pîine și apă și să fie sănătos. Ba un astfel de om e mai sănătos decât cel ce se îndestulează cu mese alese. De aceea și Pavel, știind acestea, zicea: Avînd hrană și îmbrăcămînt să ne îndestulăm cu acestea (1 Timotei 6, 8). Și iarăși: Avînd în noi hotărîrea morții, să nu ne punem încrederea în noi înșine, ci în Dumnezeu, Cel ce înviază morții.

Iată că ți-am spus, preaiubite frate, cum să te apropii de Dumnezeu și ce pocăință să faci înaintea Lui. N-o părăsi pînă la cea din urmă suflare și nu uita sfatul bun pe care ți-l dau eu, păcătosul. Eu n-am ajuns la această măsură și nici nu-ți vorbesc din experiență, ci Harul lui Dumnezeu m-a luminat să-ți grăiesc pentru tine și pentru mîntuirea ta. Dacă cu ajutorul lui Dumnezeu vei face așa, pe măsură ce vei împlini această osteneală de pocăință și fiind povățuit de dumnezeiescul Har, încet-încet vei cunoaște alte taine și mai mari și ți se va da nu numai izvor de lacrimi, ci și izbăvirea de toate patimile. A căuta neîntrerupt pocăința și umilința și toate cele prielnice întristării, a plînge și a ne umili, stăruind cu rîvnă în ele, fără a da înfîietate și nici o ascultare vocii trupului, acestea-s mijloacele care degrabă îl duc pe om la sporire, la curăție și la nepătimire, îl fac părtaș Duhului Sfînt și, mai mult, deopotrivă cu slăviții Părinți: Antonie, Sava și Eftimie. Aceasta însă numai dacă mă asculți și dacă iubești pocăința și umilința. [...]

Cuvîntul al XXXII-lea. Să nu zicem că acum este cu neputință celui ce vrea, să se ridice la culmea virtuții și să fie asemenea cu Sfinții de altădată. Tot cel ce învață cele potrivnice Sfințelor Scripturi este dascălul unei noi rătăcirii pentru cei ce-l ascultă. Despre lacrimi, că ele în chip firesc ne sînt la îndemîna

[...] Ci vorbesc și numesc eretici pe cei ce zic că în vremea noastră nu există nimeni, care să poată împlini evangheliceștile porunci sau să se facă asemenea cu Sfinții Părinți în credință și lucrare. Că din fapte se arată credința, așa cum se văd în oglindă trăsăturile feței. Și că acum (mai zic ei) nu mai există mari contemplativi și văzători de Dumnezeu, adică să fie luminați și să primească pe Duhul Sfînt și prin El să vadă pe Fiul împreună cu Tatăl. Cei ce zic că acest lucru este cu neputință au căzut nu într-o rătăcire oarecare, ci, dacă se poate spune, în toate de o dată, că aceasta le întrece pe toate prin lipsa de evlavie și prin mărimea hulei ce o ascunde. Cine vorbește astfel răstoarnă toate Scripturile Sfinte. În zadar - își zic ei - se mai citește Sfînta Evanghelie. În zadar - ne asigură ei - se mai citesc cuvintele Sfîntului Vasile cel Mare și ale celorlalți Sfinți Părinți și Sfinți Ierarhi ai noștri și ceea ce au mai scris ei. Deci dacă ceea ce a grăit Dumnezeu și ceea ce toți Sfinții mai întîi au împlinit desăvîrșit și apoi au scris și le-au lăsat spre învățătura noastră, ca să le facem și noi și să le păzim fără știrbire, dacă toate acestea nu se pot împlini, pentru ce s-au mai ostenit să le scrie și de ce se mai citesc în Biserică? Cei ce vorbesc astfel închid ce-rul, pe care ni l-a deschis Hristos și înfundă calea pe care El Însuși a străbătut-o urcînd la cer. Atunci cînd acolo sus, Dumnezeu Cel mai presus de toate, ca la ușa cerului, Se pleacă spre noi și cînd strigă către credincioșii Săi, care se uită la Dînsul: Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni (Matei 11, 28), acești vrăjmași sau mai bine zis antihriști zic: Aceasta nu se poate, e cu neputință. În adevăr, către aceștia grăiește Stăpînul cu mare glas: vai, vouă, povățuitori orbi ai orbilor (Matei 15, 14), Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că închideți Împărăția Cerurilor înaintea oamenilor; că nici voi nu intrați, nici pe cei ce vor să intre nu-i lăsați (Matei 23, 14). În timp ce El îi fericește pe cei întristați, ei spun că nu este cu putință ca cineva să se

întristeze și să plîngă în fiecare zi. O! ce nesimțire, ce nestăpînită gură, care rostește cuvinte spurcate împotriva lui Dumnezeu Cel Preainalt și face pradă fiarelor sălbatice turma lui Hristos, pentru care Însuși Fiul lui Dumnezeu Și-a vărsat Sîngele! Bine a zis despre ei David, strămoșul (după trup) al lui Dumnezeu, proorocind cu aceste cuvinte: Fiii oamenilor, dinții lor sînt arme și săgeți și limba lor sabie ascuțită (Psalmi 56, 6).

Dar spune-mi, pentru ce este cu neputință? Sfinții cum au strălucit pe pămînt și s-au făcut luminători ai lumii? Dacă n-ar fi cu puțință, nici ei n-ar fi izbutit, că și ei erau oameni ca și noi și nu aveau nimic altceva mai mult decît noi, în afară de voirea spre bine, răbdarea, smerenia și dragostea de Dumnezeu. Agonisește-le dar și tu pe acestea și sufletul tău de piatră se va preschimba în izvor de lacrimi. Iar dacă tu nu vrei să rabzi necazul și strîmtoarea măcar nu zice că lucrul e cu neputință. Fiindcă cel ce vorbește așa nu mai vrea să se curețe, deoarece fără de lacrimi din veac nu s-a mai auzit ca vreun suflet care a păcătuit după botez să se fi curățit de întinăciunea păcatului. [...] Că plînsul ni-i dat tuturor din fire, te vor învăța copiii cînd se nasc. Copilul cînd vine pe lume plînge, ceea ce pentru moașă și pentru mamă este semn că este viu. Iar dacă copilul nu plînge nu se zice că este viu, ci el, plîngînd, arată că firea chiar de la naștere are cu sine întristarea și lacrimile. Așa cum a spus-o și părintele nostru Sfîntul Simeon Studitul, omul care vrea să se mîntuiască și să intre în viața Fericiților, cu același plîns trebuie să trăiască și să moară, fiindcă lacrimile de la naștere sînt simbolul lacrimilor vieții noastre pămîntești. Lacrimile sînt pentru suflet tot așa de trebuitoare cum e hrana și băutura pentru trup, încît cel ce nu plînge în fiecare zi (nu îndrăznesc să zic în fiecare ceas, să nu par exagerat) acela își pierde sufletul lăsîndu-l să moară de foame. Deci dacă așa cum am arătat-o plînsul și lacrimile sînt firești, apoi nimeni să nu lepede acest bun firesc, nimeni prin nepăsare și prostie să nu se lipsească de un astfel de bine; nimeni din răutate, din lene și din mîndrie să nu o facă pe fanfaronul și să se împietrească împotriva firii. Ci fiecare să se străduiască din toate puterile spre împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și să păstreze, vă rog, neîmpușinat în inima sa acest mare dar, cu sărăcie și smerenie, cu sufletul simplu și fără răutate, îndurînd cu răbdare ispitele și cugetînd neconținut la Dumnezeieștile Scripturi, pocăindu-se neconținut și aducîndu-și aminte de căderile sale. Nimeni să nu nesocotească această lucrare. Dar dacă cineva se deznădăjduiește de mîntuire și zace nepăsător pe patul lenevirii, cel puțin să nu zică că lucrul este imposibil și pentru cel rîvnitor. Fiindcă cine vorbește așa, închide tuturor ușa Împărăției Cerurilor. Într-adevăr, înlătură lacrimile și ai înlăturat dintr-o dată și curățirea, iar fără de aceasta nimeni nu se mîntuiește, nimeni nu este fericit de Domnul, nimeni nu va vedea pe Dumnezeu. [...]

Cuvîntul al XXXIII-lea. Cum să prăznuim sărbătorile și ce simbolizează cele ce facem noi în sărbători. Cuvînt împotriva celor ce fac din ele prilej de laudă. Despre cei ce se împărtășesc cu vrednicie sau cu nevrednicie și ce deosebire este între ei. Cum se unește sau nu se unește omul cu Dumnezeu în Sfînta Împărtășanie

[...] Ia aminte bine la cuvintele mele. Dacă te împărtășești cu conștiință și cu cunoștință, te împărtășești cu vrednicie; iar dacă nu, apoi mînînci și bei cu totul cu nevrednicie. Dacă ai primit cu conștiință curată ceea ce ai luat, iată că în adevăr te-ai făcut vrednic de această masă. Iar dacă nu te vei face vrednic, nici nu te vei apropia și nici nu te vei uni în vreun fel cu Dumnezeu Cel nevăzut. Să nu-ți închipui că cei ce se împărtășesc cu nevrednicie cu Sfintele Taine se pot apropia și uni cu Dumnezeu fără prea multă osteneală, că acest lucru nu se întîmplă și nici nu se va întîmpla vreodată. Numai cei ce sînt vrednici de descoperirea cea înțelegătoare a Dumnezeirii Celei nevăzute, pe Care ei o văd și o mînîncă cu ochiul și cu gura minții, numai aceia cînd se împărtășesc cu dumnezeiescul Trup al Domnului Iisus Hristos, cunosc că bun e Domnul. Aceștia nu mînîncă numai pîinea cea văzută, ci totodată mînîncă și beau în chip tainic pe Dumnezeu. Se hrănesc atît văzut, cît și nevăzut, cu trupul și cu sufletul, și se unesc în amîndouă felurile cu Hristos Cel îndoit în fire, fiind întrupați și uniți cu slava și cu Dumnezeirea Lui. Așa sînt uniți cu Dumnezeu cei ce mînîncă din această pîine și beau din acest pahar cu vrednicie, în cunoașterea și contemplarea tainei, cu suflet și cu inimă simțitoare.

Iar cei ce se împărtășesc cu nevrednicie sînt goi de Darul Sfîntului Duh, își hrănesc numai trupul, nu și sufletul. Dar să nu te tulburi, prea iubite, auzind acest adevăr. Dacă tu mărturisești că Trupul Domnului este cu adevărat Pîinea Vieții, Care dă viață; dacă știi că

Sîngele Lui de asemenea dă viață celor ce se împărtășesc cu El și că Se preface în cei ce-L beau în izvor de apă rece ce curge în viața veșnică, spune-mi de ce tu, care te împărtășești, nu sporești cu nimic în sufletul tău și cu toate că ai simțit o oarecare bucurie, din nou te afli aproape tot așa cum erai mai înainte, fără să observi în tine nici cea mai mică sporire, nici izvor care curge, nici o lumină? În adevăr, materialicește, această pîine nu este decît o îmbucătură, pentru cei care nu văd dincolo de simțire; dar duhovnicește, ea e lumină neapropiată, cu neputință de cuprins. Tot așa vinul e lumină, viață, foc și apă vie. Deci, dacă mîncînd dumnezeiasca Pîine și bînd Vinul veseliei n-ai ajuns în măsură să trăiești o viață nesticăcioasă, că ai primit această Pîine ca un foc sau ca o lumină, asemenea Proorocului, că ai băut Sîngele Domnului ca pe o apă, Care curge și vorbește, dacă nici un fel de rod n-ai văzut și n-ai simțit, cum îți închipui că te-ai împărtășit cu Viața? Cum îți închipui că te-ai atins de focul cel neapropiat sau cum crezi că te-ai împărtășit cît de puțin din lumina cea veșnică? Ceea ce nu s-a întîmplat vreodată nici unuia, care a fost tot așa de nesimțitor ca și tine. Da, lumina te luminează, dar tu ești orb; focul te încălzește, dar tu nu te-ai încălzit; viața te-a atins cu umbra sa, dar tu nu te-ai unit cu ea; apa cea vie a trecut prin sufletul tău, ca printr-o conductă, deoarece n-a găsit în tine vasul vrednic de ea. Dacă astfel te împărtășești, dacă astfel te atingi de Tainele, cele neajunse, numai îți închipui că mîncîci, fiindcă nu iei nimic, nu mîncîci nimic și nu ai primit absolut nimic în tine. Fiindcă Cuvîntul Cel neajuns, Pîinea Care Se coboară din cer nu-i cuprinsă de cele văzute. El cuprinde, ia și se unește fără amestecare cu cei vrednici și bine pregătiți pentru primirea Lui.[...]

Bibliografie: Sfîntul Simeon Noul Teolog, Învățăture, Editura Credința strămoșească, 2003

Despre pocăință și care sînt cele ce trebuie să le facă cel ce mai întîi a căzut în păcat și s-a obișnuit cu el, iar mai apoi s-a mărturisit și pune început pocăinței

Sîntem învățați de dumnezeieștile Scripturi, frate al meu duhovnicesc, că nu trebuie nici să deznădăjduim vreodată din pricina mulțimii păcatelor noastre, nici să ne încredem cu îndrăznire în păzirea epitimiilor pe care ni le-a dat duhovnicul nostru din pricina păcatelor noastre, așa încît nici cel ce s-a oprit sau a încetat păcatul nu trebui să se încreadă cu îndrăznire, nici cel ce a căzut nu trebuie să deznădăjduiască; ci și cel ce a păcătuit mult să se încreadă cu îndrăznire în pocăință și cel ce a greșit cu măsură să nu socotească că primește iertarea greșelilor lui numai de la faptele bune, ci să arate și pocăință; dar nu pocăința arătată numai prin cuvinte, post, băut de apă, culcare pe pămînt și celelalte chinuri ale trupului, ci pe cea care se face prin întreaga zdrobire și străpungere a sufletului și inimii lui, pe care a arătat-o și Proorocul David deși se găsea cu totul în lume și în grijile lumii. Fiindcă socotindu-se în el însuși că L-a mîniat pe Stăpînul Cel Bun și Mi-lostiv prin aceea că s-a făcut călcător al poruncilor Lui și I s-a arătat nerecunoscător și a uitat darurile atît de multe și de nenumărate și binefacerile Lui, acela se găsea întotdeauna în toată viața lui plîngînd și mihnindu-se (Psalmi 34, 14; 37, 7; 41, 10; 42, 2), cum spune el însuși, și era nenorocit nu din pricina altuia, ci a lui însuși; căci se zdrobea pe sine însuși și se smerea mult și se îngropa în suspinul inimii lui, și celelalte asemenea pe care ne învață în fiecare zi psalmii lui. Și aceste înjosiri David și le făcea lui însuși cînd se pocăia, deși era împărat și avea grijă de atîta popor, de femei și copii, de casă și de împărăție. Dar ce a făcut Manase și ceilalți care s-au pocăit după acestea, pe care îi știi și tu? Adică Petru, căpetenia Apostolilor, vameșul, tîlharul și desfrînatul. Și ce să mai spun multe? Ce a arătat fiul destrăbălat (risipitor) care a cheltuit moștenirea sa pîrintească cu desfrînatele și cu vameșii? Din ce fapte au primit toți aceștia iertarea păcatelor lor? Oare de la postirile lor? Oare de la privegherile lor? Oare de la culcările pe jos? Oare de la milosteniile pe care le-au făcut săracilor? Oare de la vreo altă osteneală trupească făcută cu trupul? Nu! Să nu fie! Ci au primit iertarea numai de la pocăința, zdrobirea și străpungerea (inimii) lor și de la lacrimile pe care le-au vărsat din adîncul sufletului lor și de la osîndirea conștiinței lor; fiindcă venind la simțirea păcatelor lor, fiecare din ei s-a învinuit și s-a osîndit pe sine însuși și a plîns din suflet, de aceea a primit iertarea păcatelor lui. Acest lucru se face și acum cu toți aceia care aleargă la Hristos cu lacrimi fierbinți și pocăință adevărată. Și Domnul Cel Preabun și Iubitor de oameni nu închide și nu va închide nimănui îndurările iubitoare de oameni ale bunătății Lui; fiindcă iertarea păcatelor fiecăruia nu se face din faptele lui, ca să nu se laude cineva (Efeseni 2, 9), ci din iubirea lui Dumnezeu și din har.

Trebuie să spunem însă că, pentru ca să luăm iertarea păcatelor noastre, nu trebuie numai să ne pocăim din tot sufletul nostru, ci și să nu mai cădem altă dată în aceleași păcate, nici să ne întoarcem iarăși precum cîinele la vărsătura lui (2 Petru 2, 22). Dar a ne păzi noi să nu cădem în aceleași păcate e lucru foarte anevoios pentru noi dacă nu punem strajă și pază mare asupra noastră înșine în tot felul și cu toată grija, și dacă nu avem ajutoare și arme duhovnicești ca să ne împotrivism vrăjmașilor noștri gîndiți cu mintea (inteligibili) demoni. Căci pentru că am fost prinși mai înainte de vrăjmașul prin păcate, și ne-am făcut robi plăcerilor și ne-am făcut supuși și sclavi diavolului, trebuia să fim tîrîți și de asemenea poftă și plăceri și să fim trași cu silă mare, ca niște sclavi fără cinste, în chip vrednic de milă și ticălos, pentru ca să slujim și să fim robi vrăjmașului nostru diavol și să fugim departe de robia pe care o datorăm Stăpînului nostru Hristos, iar așa să ne facem călcători ai poruncilor Lui și ai făgăduințelor pe care I le-am făcut. De aceea, ca să nu ni se întîmple și să nu pățim un asemenea rău, trebuie să luăm din Sfînta Scriptură ajutor și armă potrivnică pentru fiecare vrăjmaș care vine asupra noastră, precum ne spune dumnezeiescul David: Drept aceea spre toate poruncile Tale m-am îndreptat, toată calea nedreaptă am urît (Psalmi 118, 128); și împotriva poftăi gîndurilor de rușine să punem amintirea morții, a Înfricoșătoarei Judecăți și a chinurilor de nesuportat ale iadului; împotriva trîndăviei să punem rîvna și purtarea de grijă; împotriva lăcomiei pîntecului postul; împotriva iubirii de plăcere înfrînarea, împotriva băuturii multe băutura puțină; împotriva aprinderii trupului să punem amintirea focului veșnic și atenția continuă și din tot sufletul la Dumnezeu unită cu privegherea și setea. Căci dacă vom face în acest fel cu fiecare patimă care ne războiește - ca să nu le spun pe toate și să lungesc cuvîntul - și vom dobîndi virtutea opusă acelei patimi, cu siguranță vom fi păziți nevătămați și nerăniți de vrăjmașul, pentru că sîntem păziți de aceste virtuți ca de niște soldați puternici. Căci dacă iertarea obișnuinței rele și abținerea de la faptele nelalocul lor s-ar putea realiza fără sudori și osteneli, atunci numai abținerea ar fi de-ajuns celor ce se pocăiesc pentru mîntuirea lor.

Pe lîngă cele pe care ți le-am scris pînă acum, îți scriu, iată, spre aducere-aminte și cele ce trebuie să le faci și să le păzești pe lîngă acestea, și care sînt următoarele: Cînd se săvîrșește Dumnezeiasca Liturghie și preotul sau diaconul spune: „Cei chemați ieșiți!”, trebuie să ieși afară din biserică și să stai în pridvor și să nu vorbești cu nimeni în vremea aceea, ci să-ți aduci aminte de păcatele tale și să plîngi. Apoi după ce se încheie Dumnezeiasca Liturghie, iarăși să intri în biserică, și cînd vine seara, după pavecerniță, să mergi în același loc și să spui Sfînte Dumnezeule și Psalmul 50: Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta! și Doamne miluiește! de cincizeci de ori, și Doamne, iartă-mă pe mine păcătosul! tot de cincizeci de ori, după care să spui Psalmul 6: Doamne, nu cu mînia Ta să mă mistui pe mine, nici cu urgia Ta să mă cerți! și Doamne, cîte am păcătuit cu lucrul, cu cuvîntul și cu gîndul, iartă-mă! pe care să o spui de cincizeci de ori și să faci douăzeci și cinci de metanii; miercurea și vinerea să te abții de la carne, brînză, ouă, pește, vin și lapte după canonul Sfinților Apostoli. În postul Sfinților Apostoli, al Maicii Domnului și Nașterii Domnului să nu mănînci carne, nici brînză, nici ouă, dar din celelalte să mănînci cu măsură și înfrînare, iar rugăciunile tale, adică psalmii pe care i-am spus și metaniile, să le dublezi. [...] **Mai trebuie să te abții și de la dumnezeieștile și înfricoșătoarele Taine, adică să nu te cumineci cu preacuratul Trup și scumpul Sînge al Domnului nostru Iisus Hristos; iar eu te sfătuiesc să te abții și de la pînea binecuvîntată, adică de la anafura, cît timp gîndul și socotința ta se vor găsi nemutate de la lucrurile cele rele ale păcatului și pînă ce vei dobîndi socotința tare ca să nu mai lași vreodată faptele bune și virtuțile și nu vei urî păcatul în chip desăvîrșit. Iar cînd te vezi pe tine însuși că ai ajuns la această stare bună, că ai urî păcatul în chip desăvîrșit și socotința ta s-a întărit în cele bune și te-ai făcut tare în încercări, că hotărîrea să te abții de la păcat e neștrămutată, atunci să te apropii, frate, de Taine cu credință neșovăielnică că nu te împărtășești cu o simplă pîne și un simplu vin, ci cu Trupul și Sîngele lui Dumnezeu. Și făcînd așa te vei face părtaș al slavei Lui și prin Tainele Lui vei lua iertarea desăvîrșită a păcatelor tale și vei dobîndi în tine însuși viața veșnică și te vei face fiu al luminii și al zilei (1 Tesaloniceni 5, 5). Vezi ca înainte să faci cele pe care ți le-am spus și înainte să arăți cuvenita pocăință, să nu îndrăznești să te împărtășești cu Trupul și Sîngele lui Hristos, căci atunci cînd te vor vedea demonii că ai disprețuit pe Dumnezeu și te cumineci cu nevrednicie, vor năvăli toți asupra**

ta și așa, împiedicându-te fără milă și fără omenie, te vor arunca iarăși în noroiul neînfrînării tale dintii; și atunci te vei face cu adevărat, în loc de creștin, ucigaș de Hristos și vei fi osândit împreună cu cei ce L-au răstignit pe Hristos cum zice Pavel: Oricine va mânca și va bea cu nevreddnicie Trupul și Sângele Domnului, vinovat va fi față de Trupul și Sângele Domnului (1 Corinteni 11, 27). adică va primi aceeași osândă cu aceia care L-au răstignit. [...]

Bibliografie: Sfântul Simeon Noul Teolog, Imne, Epistole și Capitole, Scrieri, volumul III, Editura Deisis, 2001, Sibiu¹³⁸

(B) DESPRE PREGĂTIREA PENTRU SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE

„Sa nu ne cuminecam fara lacrimi!”

Deoarece, parintilor si fratilor, cititi scrierile cele insuflate de Dumnezeu ale sfantului parintelui nostru Simeon Studitul, scrieri care ne vorbesc despre faptele lui sublime si pe care el insusi le-a alcatuit spre folosul multora miscat fiind de Duhul Cel dumnezeiesc; iar aici laolalta cu celelalte ispravi mai presus de fire ale lui a scris si a invatat limpede, precum a pazit de altfel neabatut in intreaga sa viata, si acest lucru zicand:

„Frate, fara lacrimi sa nu te cumineci vreodata!” [1]

si auzind aceasta ascultatorii — si ei erau multi —, **nu numai mireni**¹³⁹, **ci si monahi** — dintre cei mai renumiti si slaviti pentru virtutea lor —, s-au mirat de acest cuvânt, si, uitandu-se unii la altii, au spus intr-un suflet si cu un singur glas, pe jumătate ironic: „Atunci sa nu ne mai cuminecam niciodata, ci sa ramanem cu totii necuminecati!” Auzind deci aceasta eu, nenorocitul si ticalosul, si aducandu-mi aminte in parte de cei ce spuneau acestea si de cuvintele lor, cuprins fiind de durere, am plans cu amar graind in mine insumi intru durerea inimii mele asa:

„Oare acestia au spus ceea ce spuneau avand intr-adevar o astfel de dispozitie fata de acest lucru si judecand intr-adevar si din tot sufletul lor ca el este cu neputinta? Sau au ras de acest cuvânt mai degraba socotind ca faptul de a plange numai in vremea cuminecarii e doar o mica isprava?”

Fiindca, negresit, daca nu va avea cineva inaintea lui Hristos Dumnezeu plansul ca lucrare de fiecere zi si de fiecere noapte, acela nici atunci cand va voi sa se cuminece cu dumnezeiestile Taine nu va putea plange catusi de putin potrivit lui Dumnezeu, nici nu va putea varsa picaturi de lacrimi. Caci cum i-ar putea veni cuiva asa ceva daca nu printr-o economie negraita sau din intamplare, dintr-o cauza oarecare si doar rareori? Ceea ce nu mi se pare de mirare, cand multi plang sau lacrimizeaza in chiar clipa iesirii sufletului din trupul lor (eu insa socot ca acestia nu sunt multi, ci mai degraba foarte putini si usor de numarati). Iar daca acestia socotesc ca este negresit cu neputinta si acest lucru: si anume faptul de a te impartasi in fiecare zi varsand lacrimi cu infricosatoarele Taine, atunci vai de nestiinta lor, vai de nesimtirea, vai de lipsa de minte si de nebunia celor ce graiesc acestea, vai de nepasarea si invartosarea lor! Caci daca s-ar fi judecat ei insisi, n-ar mai fi judecati de propriile lor cuvinte; daca s-ar fi îngrijit de pocainta, n-ar mai fi proclamat vreodata sus si tare ca acest lucru e cu neputinta daca ar fi avut o faptuire roditoare, n-ar fi fost lipsiti cu totul de gustarea unui asemenea lucru bun, a unui asemenea dar al lui Dumnezeu; daca ar fi dobandit frica de Dumnezeu in inima lor, ar fi dat marturie ca este cu putinta si sa plangi si sa lacrimizezi nu numai in vremea impartasirii cu dumnezeiestile Taine, ci si in tot ceasul.

Strapungerea inimii tine de vointa, nu de firea omului

De aceea, vrand sa incredintez si iubirea voastra despre acest lucru, am ales sa va pun unele intrebari, ca si cum as vorbi chiar cu aceia care spuneau unele ca acelea:

„Spuneti-mi, frati preaiubiti, de ce e cu neputinta acest lucru? Pentru ca, zic acestia, unii sunt predispusi prin fire si fara osteneala, ca de la sine, sa aiba strapungerea [inimii]; altii

¹³⁸ <[http://sfantulioancelnou.trei.ro/carti/Cum sa ne mantuim/Cum sa ne mantuim-dreapta.htm](http://sfantulioancelnou.trei.ro/carti/Cum%20sa%20ne%20mantuim/Cum%20sa%20ne%20mantuim-dreapta.htm)>, miercuri, 27 aprilie 2016

¹³⁹ Observăm că rânduiala descrisă mai jos (despre împărtășania cu lacrimi și pocăință foarte serioasă) este de o mare trebuință obligatorie și pentru mireni.

insa, fiind mai aspri la inima si cu inimi de piatra, nu sunt strapunsi nici chiar atunci cand sunt loviti. Asadar, cei ca sunt asa cum vor putea plange sau cum se vor putea cumineca intotdeauna cu lacrimi? Inca si preotii ce savarsesc dumnezeiasca Liturghie si Jertfa fara de sange cum vor putea ei plange?”

„Deci insusi acest fapt, si anume acela de a fi, cum spuneti, aspri si cu anevoie de miscat spre strapungere, de unde anume vine? Spuneti daca stiti? Iar daca nu stiti, atunci, pogorandu-va putin fara nicio rusine din inaltimea voastra si plecandu-va binevoitor urechea, sa nu socotiti un lucru nevrednic de voi sa invatati de la mine, cel din urma dintre toti; caci scris este: «Daca s-a descoperit celui de pe urma, cel dintai sa taca» [1 Co 14,30].”

„De unde, zic ei, vine faptul ca unul este aspru, iar altul usor inclinat spre zdrobire?”
„Asculta! Acest lucru vine din alegerea libera a vointei fiecaruia, care la unul este buna, iar la altul rea; din gandurile fiecaruia, care la unul sunt rele, iar la altul nu; si din faptele fiecaruia, care la unul sunt potrivnice, iar la altul iubitoare de Dumnezeu. Si daca vrei, baga de seama si vei afla ca toti cei din veac sunt cum sunt numai din aceste trei pricini, fiindca multi s-au facut din buni rai si din rai buni. [...]

Monahii fara strapungerea inimii

Astfel, nu din fire, cum socotesc unii, ci din alegerea vointei ajunge orice om fie smerit si usor de inclinat spre strapungere, fie aspru la inima, invartosat si lipsit de strapungere; caci de unde, spune-mi, se va strapunge la suflet si va varsa lacrimi din ochii sai cel care-si petrece aproape toata ziua umbland incoace si incolo si neingrijindu-se nici de tacerea buzelor, nici de rugaciune, nici de citire, nici de linistire, ci uneori vorbind cu vecinii in timpul slujbelor, lipsindu-se nu numai pe sine insusi de folos, ci si pe cei cu care vorbeste, iar alteori luand in ras si defaimand pe fratii cei mai evlaviosi si chiar pe egumen? **Cand va dobandi strapungere cel ce scruteaza cu curiozitate lucrurile manastirii si nu numai cele ale manastirii, ci si viata fiecaruia in parte, zicand uneori unora dintre frati: „Am auzit ieri cutare si cutare”, alteori: „Ai aflat ce s-a intamplat cu cutare, saracul?” Si iarasi: „Ati auzit de nenorocirea lui cutare?” Isi mai aduce aminte oare unul ca acesta de rautatile proprii ca, indurerandu-se, sa verse lacrimi din ochii lui cand iese de la Liturghie in timpul citirii dumnezeiestilor Scripturi asezandu-se aproape sau mai departe si vorbind cu unii, povestindu-si, cand acela cand ceilalti, intamplari nefolositoare si graind asa: „Ati auzit ce-a facut egumenul cutarui frate?”**, iar altul: „Daca va spun ce a facut cutare, saracul, ce veti spune?” **Cel care discuta unele ca acestea, si mai rele decat acestea, cel care ii ocupa pe altii si se ocupa pe sine insusi cu asemenea flecareli, cand oare va ajunge la constiinta pacatelor proprii si se va plange pe sine insusi?**

Asistarea la slujbe nu e de ajuns

Caci cel care nu ia aminte la cuvintele insuflete de Dumnezeu, nici nu pune usa de ingradire imprejurul buzelor lui [Ps 140, 3], nici nu-si intoarce urechea lui de la auzire desarta [Ps 118, 37] si nu-si aduce aminte de raspunsul de pe urma si de infricosatorul tribunal al lui Hristos, cum va trebui sa ne infatisam cu toti goi si dezbracati inaintea lui si sa dam cuvânt pentru cele greate de noi, cum oare ar putea dobandi lacrimi si se va putea plange cu caldura pe sine insusi, chiar daca ar fi sa traiasca mai mult de o suta de ani in haina monahala? Cum cel care cere pentru sine insusi intaietatile la starea in biserică sau la sederea la masa si se lupta si se intristeaza mereu de unele ca acestea, se va intrista vreodata pentru sufletul lui si va plange cu amar [Lc 22, 62] inaintea lui Dumnezeu?

Iar cel care pretexteaza pretexte in pacate [Ps 140,4] punand inainte neputinta sa, desi este viguros si tanar, si masurandu-se pe sine insusi cu cei mai evlaviosi dintre frati care se ostenesc mult si in chip indelungat in asceza, zicand: „N-oi fi eu al doilea, mai prejos decat cutare sau decat cutare pentru ca, iata, acela sta pentru ca se sprijina [in strana], si ducandu-se iarasi sta sprijinindu-se”, punandu-se pe sine insusi pe acelasi plan cu aceia, el care poate nu e vrednic nici macar de locul cel mai de jos — cand ajunge oare sa-si dea seama de neputinta lui, ca, suspinand din suflet, sa fie strapuns la inima si sa verse lacrimi din ochii sai? **Fiindca slava desarta, care-l face rob lancezelii [akedia], nu-l mai lasa sa indure in rabdare si oricare din unii ca acestia petrece la toate slujbele in trandavie si nepasare, palavragind necontenit povesti desarte si babesti [1 Tim 4,7] cu vecinii lui si cu cei ce primesc sa-l asculte.**

Si asa, intrand in chip nesimtitor sau mai bine spus fara durere la dumnezeiestile slujbe impreuna cu barbatii duhovnicesti si cinstitori de Dumnezeu, iese de acolo fara niciun folos, nesimtind nicio schimbare in mai bine intamplandu-se cu el, schimbare data de Dumnezeu prin strapungerea [inimii] celor ce se lupta, si, parandu-i-se ca ii este de ajuns numai sa nu lipseasca de la slujbele randuite — adica de la utrenie, de la vecernie si de la ceasurile cantate —, pentru a ajunge asa, simplu, la izbanda virtutilor si la desavarsirea celor desavarsiti, dupa varsta lui Hristos [Ef 4, 13]. Fiindca am cunoscut pe unii care pana intratat erau stapaniti de o asemenea amagire sarguindu-se numai sa nu cada in vreun pacat trupesc, incat, neingrijindu-se sa fuga in genere de cele facute in ascuns sau de cele meditate in cele nearatate ale inimii, li se parea ca se vor mantui fara nicio alta lucrare, adica fara rugaciune si tacerea buzelor, fara priveghere, infranare si saracia duhovniceasca [Mt 5, 3], fara smerenie si iubire, asistand numai pur si simplu la slujbe. Dar nu asa stau lucrurile, fiindca Dumnezeu nu se uita la fata omului [1 Rg 16, 7], nici numai la vesmantul cel din afara al deprinderilor, nici la strigatele noastre, fratilor, ci la o inima infranta si smerita [Ps 50,19], pasnica si purtand frica lui Dumnezeu:

„Peste cine, spune, voi privi daca nu peste cel bland si linistit si care tremura la cuvintele Mele?” [Is 66, 2]. [...]

Lacrimile si strapungerea spala casa sufletului

Strapungerea [inimii] este o roada a lucrarii [virtutilor] si aduce roade, sau, mai degraba, face si zideste toate virtutile, precum marturiseste de Dumnezeu insuflata Scriptura [2 Tim 3,16]. Prin urmare, si cel ce vrea sa rezeze patimile si sa dobandeasca virtutile, pe aceasta trebuie sa o caute cu sarguinta mai inainte de toate cele bune si decat toate virtutile, fiindca fara aceasta nu-si va vedea niciodata sufletul sau curat; si, daca nu dobandeste aceasta curatie, negresit nici trupul nu-l va avea curat. Fiindca fara apa e cu neputinta sa fie spalata haina murdarita, si fara lacrimi e si mai cu neputinta ca sufletul sa se spele si sa se curateasca de pete si intinaciuni. Sa nu pretextam pretexte [Ps 140, 4] pagubitoare de suflet si desarte sau, mai bine zis, cu totul mincinoase si care duc la pierzanie, si sa cautam din tot sufletul aceasta imparatasa a virtutilor.

Caci cel care o cauta din tot sufletul o va afla [Mt 7, 8]; sau, mai degraba, venind ea insasi il va gasi pe cel care o cauta cu osteneala, si chiar daca va avea o inima mai invartosata decat arama, decat fierul sau decat diamantul, de indata ce vine, o face mai moale decat ceara. Fiindca e un foc dumnezeiesc care destrama muntii si stancile [3 Rg 19,11], face netede toate [Lc 3, 5], le face raiuri si preschimba sufletele care-l primesc. Pentru ca in mijlocul acestora se face izvor țâșnitor, apa a vietii care izvoraste si curge pururea [In 4,14; Ap 22,1] si le uda din belsug, si se scurge ca dintr-o cisterna peste cei de aproape si peste cei de departe [Ef 2,17] si umple pana peste margini sufletele care primesc cuvantul cu credinta [Lc 8, 13 s. a.]. Fiindca mai intai spala de intinaciune pe cei ce se impartasesc de ea, apoi spala impreuna si sterge si patimile, smulgandu-le ca pe niste cruste de pe rani, adica rautatea, invidia, slava desarta si toate celelalte care urmeaza acestora; si nu numai acestea, ci, alergand ca o flacara, le sterge cate putin arzandu-le in fiecare ceas ca pe niste spini; mai intai trezeste dorul libertatii si curatirii desavarsite de acestea, iar mai apoi dorinta de bunatatile puse deoparte si gatite de Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El [1 Co 2, 9].

Toate acestea insa le lucreaza dumnezeiescul foc al strapungerii impreuna cu lacrimile, sau mai degraba prin lacrimi; dar fara lacrimi, precum spuneam, un lucru din acestea nu s-a facut nici nu se va face candva in noi insine sau in oricare altul. Fiindca nu din dumnezeiestile Scripturi va demonstra cineva aceasta: si anume ca fara lacrimi si fara strapungere necontenita s-a curatit vreodata vreun om sau s-a facut sfant sau a primit Duhul Sfânt sau a vazut pe Dumnezeu sau L-a cunoscut salasluindu-Se in el sau L-a avut pe Acesta vreodata salasluind intreg in inima lui, fara sa fi premers cainta si strapungerea si lacrimi necontenite tasnind pururea ca dintr-un izvor sa inunde si sa spele casa sufletului si sa o scalde in roua si sa racoreasca sufletul cuprins si aprins de focul cel neapropiat [1 Tim 7,16].

140

Plansul duhovnicesc, chezia virtutilor

¹⁴⁰ Deci: fericita mântuire, îndumnezeirea, unirea reală cu Hristos prin Sfânta Împărtășanie nu există fără pocăință!

Asadar, cei ce spun ca nu e cu putinta sa plangem si sa ne tanguim in fiecare zi si noapte dau marturie ca ei insisi sunt dezbracati de orice virtute.

Caci daca sfintii nostri parinti spun asa:

„Cine vrea sa-si retezze patimile si le reteaza prin plans, si cine vrea sa dobandeasca virtutile le dobandeste prin plans”[2],

e evident ca acela care nu plange in fiecare zi nu-si reteaza patimile, nici nu primeste virtutile, chiar daca se pare ca strabate prin toate. Fiindca la ce folosesc, spune-mi, uneltele mestesugului, daca nu e de fata mestesugarul care stie sa prelucreze materia si sa faca din ea un vas armonios? Si ce castiga gradinarul daca lucreaza toata gradina, daca seamana si sadeste in ea tot felul de legume, iar peste ele nu cade ploaie de sus si nu le uda umezeala apei? Negresit niciunul. Tot asa nici cel ce strabate toate celelalte virtuti si se osteneste nu va avea niciun castig din ele fara aceasta sfanta si fericita stapana si ziditoare a tuturor virtutilor.

Fiindca asa cum, fara armata aflata sub conducerea lui, imparatul ajunge neputincios si la cheremul tuturor si nu se arata a mai fi imparat, ci este ca unul din ceilalti oameni, si asa cum multimea ostirilor si armatelor fara imparat sau fara generalul lor se risipesc usor si sunt nimicite de potrivnici, tot asa socoteste ca este si plansul fata de celelalte virtuti; fiindca prin ostirea adunata la un loc intelegem virtutile incepatorilor, iar imparatul si generalul acestora e fericita plangere si tanguire, prin care toata ostirea e pusa si asezata in linie de bataie, incurajata, antrenata, intarita si invatata unde, cum, cand si cat sa ia armele si impotriva cui, la buna vreme si prilej, si ce iscoade sa trimita si ce straji sa puna si ce discutii sa aiba cu trimisii potrivnicilor si cu care anume — fiindca se poate ca si numai dintr-o singura discutie sa-i intoarca pe toti inapoi, iar uneori prin simplul fapt de a nu-i fi primit la discutii — si cum trebuie facute ambuscadele si atacurile surpriza impotriva lor, cand si ce fel de armata trebuie trimisa impotriva lor si in ce locuri, toate acestea le sugereaza in chip limpede, spun, plansul; fara el insa tot poporul virtutilor e la cheremul potrivnicilor.

Cainta, plans, lacrimi

De aceea, inainte de toate si impreuna cu toate, lucrul nostru al tuturor, fratilor, sa ne fie cainta si plansul unit cu ea, si lacrimile care urmeaza plansului; fiindca nici plansul nu este fara cainta, nici lacrimile fara plans; si toate acestea trei sunt legate intre ele, si nu e cu putinta ca unul sa se arate fara celalalt. Sa nu spuna cineva ca e cu neputinta sa planga in fiecare zi; caci cel ce spune aceasta, spune ca e cu neputinta si sa ne caim in fiecare zi si rastoarna toate dumnezeiestile Scripturi, ca sa nu spun si insasi porunca Domnului:

„Pocaiti-va, ca s-a apropiat imparatia cerurilor” [Mt 4,17],
si iarasi:

„Cereti si vi se va da, cautati si veti afla, bateti si vi se va deschide” [Mt 7, 7].

Fiindca daca spui ca e cu neputinta sa ne caim, sa plangem si sa lacrimam in fiecare zi, atunci cum vei spune ca va fi candva cu putinta sa se infaptuiasca de catre niste oameni stricaciosi smerita-cugetare, bucuria pururea si rugaciunea neincetata [1 Tes 5,17], dar chiar si dobandirea unei inimi curate de tot felul de patimi si ganduri rele pentru a vedea cineva pe Dumnezeu [Mt 5, 8]? Nicidecum. Si asa vei ajunge sa fii asezat impreuna cu cei necredinciosi, iar nu cu cei credinciosi. Caci daca Dumnezeu a spus ca toate acestea sunt cu putinta sa se faca de catre noi si El spune si striga acest lucru in fiecare zi, dar tu il contrazici pe fata pe Acela, spunand ca ele sunt cu neputinta pentru noi, negresit nu te vei deosebi cu nimic de necredinciosi.

Vrei, asadar, sa nu te cumineci vreodata fara lacrimi? Fa cele cantate si citite de tine in fiecare zi si vei putea savarsi neincetat si aceasta. Dar care sunt acestea? Asculta pe cel ce spune:

„Fiindca nu cei ce asculta Legea sunt drepti la Dumnezeu, ci cei ce fac Legea se vor indrepta” [Rm 2,13].

Dar ca sa nu lungim cuvantul, iti voi aduce aminte aceste cuvinte ale lui David:

„Nu ma voi sui pe patul meu de odihna, nu voi da somn ochilor mei si genelor mele dormitare si odihna tamplelor mele, pana ce nu voi gasi loc Domnului, lacas Dumnezeului lui Iacob“ [Ps 131, 3-5], si iarasi:

„Nu este pace in oasele mele de la fata pacatelor mele, ca faradelegile mele au covarsit capul meu, ca o sarcina grea apasat-au peste mine. Imputitu-s-au si au putrezit ranile mele de

fata nebuniei mele. Chinuitu-m-am si m-am garbovit pana in sfarsit, toata ziua mahnindu-ma umblam. Necajitu-m-am si m-am smerit foarte; racnit-am in suspinarea inimii mele [Ps 37,4-7. 9], facutu-m-am ca o pasare singuratica pe acoperis, asemanatu-m-am pelicanului pustiei, ca cenusa am mancat in loc de paine si bautura mea cu plansul am amestecat-o [Ps 101, 8. 7.10]. Ostenit-am in suspinul meu, spala-voi in fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele asternutul meu voi uda [Ps 6, 7]“[3].

Fiindca zice si Sfantul Ioan Scararul:

„Setea si privegherea necajesc inima, iar din inima necajita tasnesc ape“[4].

Iar celelalte cate s-au spus despre unele ca acestea le va invata cel ce va voi sa se plece asupra acestei carti.

Deci daca si tu vei implini nestirbit din toata inima cu smerita-cugetare si credinta acestea pe care le canti si le citesti sau ii auzi pe altii citindu-le in fiecare zi, amin iti vestesc tie bucurie mare [Lc 2,10] ca, daca starui facand acestea, insetand, priveghind, supunandu-te pana la moarte si ascultand fara deosebire si fatarnicie de intai-statatorul tau, suportand tot necazul si ocară, si defaimarea si batjocura, si nu numai acestea, dar si loviturile si intepaturile de la fratii cei mai josnici, rabdand cu toata multumirea, fara tinere de minte de rau, fata de ei si rugandu-te pentru ei, atunci bucura-te si veseleste-te cu bucurie negraită, pentru ca nu numai seara si dimineata si la amiaza [Ps 54, 8], ci si mancand si band si discutand de multe ori, cantand si citind si rugandu-te si sezand pe pat, venind la tine acest dar dumnezeiesc si negrait iti va urma in toate zilele vietii tale [Ps 22, 6] si te va insoti pe cale, se va opri impreuna cu tine atunci cand te opresti si va sluji impreuna cu tine atunci cand slujesti, mangaindu-te si indemnandu-te in suferintele din ostenele tale. Si atunci vei cunoaste ca in chip foarte cuvios si frumos a zis Sfantul Simeon [Evlaviosul, parintele duhovnicesc al Sfantului Simeon Noul Teolog, n.n.] ca nu trebuie sa se cuminece cineva vreodata fara lacrimi, si ca acest lucru e cu putinta si cu adevarat potrivit pentru toti. Fiindca nu acela, ci Duhul Sfant a spus si a scris prin acela acestea. Caci daca nimeni nu este fara de pacat, chiar daca viata lui ar fi doar o zi [Iov 14, 4-5], si nimeni nu poate sa aiba inima fara prihana, e vadit ca, pe cat ii sta cu putinta, omul nu trebuie sa petreaca fara cainta si lacrimi nici macar o singura zi din toata viata lui. Si chiar daca nu are lacrimi, trebuie totusi sa le caute din toata puterea si din tot sufletul sau. Fiindca altfel nu e cu putinta sa ne facem fara de pacat, nici fara prihana cu inima.

Fara exercitiu nu apare strapungerea

Iar daca cineva nu vrea sa se culce pe pamant si sa privegheze, nesocotind multimea pacatelor lui si povara greselilor lui, si daca lasa infectate si cangrenate de negrija si nepasare ranile poftei patimase si ale apucaturilor [prolepseon] lui care il duc spre nesimtire — caci acest lucru e o adevarata nebunie —, cum va veni la simtirea osandei si judecatii viitoare a pacatosilor si cum va plange intru durerea inimii lui? Iar daca nu vrea cineva sa sufere raul lasandu-se chinuit si garbovit pana la sfarsit si umbland toata ziua in mahnire, necajit si umilit foarte si racnind din suspinarea inimii lui [Ps 37, 9], si fiind ca o pasare singuratica pe acoperis [Ps 101, 8] si asemanandu-se unui pelican al pustiei [Ps 101, 7], facandu-se prin dispozitia sufletului strain de toate cele din manastire si de cele din lume si lipsit de indrazneala fata de cei mari si de cei mici, ostenindu-se intru suspin [Ps 6, 7] si mancand in loc de paine cenusa si amestecand bautura cu lacrimi [Ps 101,10], cum va putea candva, fratilor, sa-si spele in fiecare noapte asternutul sau, sau sa-si ude asternutul cu lacrimi [Ps 6, 7]? Cu adevarat nicidecum nicicand; si nu numai ca nu le va putea vedea pe acestea facandu-se in el insusi, dar nici nu le va gasi in rugaciunea lui, nici nu va putea gasi loc Domnului, nici lacas vrednic Dumnezeului lui Iacob [Ps 131, 5], Care este Hristos Domnul [Lc 2,11], Mantuitorul si Dumnezeul nostru [Tit 2,13; 2 Ptr 2,1]. Iar daca nu le va gati dinainte pe acestea in chip frumos, nu va primi in el insusi cu vrednicie pe Imparatul Dumnezeu cuminecandu-se cu lacrimi dupa cum se cuvine, chiar daca ar face aceasta o singura data pe an.

„Sfintele sfintilor!”, zic in fiecare zi unii si vestesc celorlalti strigand cu glas mare acestora — fie inasa ca sa le strige si lor insile — iar ceilalti ii aud pe aceia zicand acestea. Ce deci? Cine nu este sfant e oare si nevrednic? Nu, dar cine nu vesteste in fiecare zi cele

*ascunse ale inimii sale*¹⁴¹, cine nu arata pocainta vrednica pentru ele si pentru toate cele facute intru nestiinta, cine nu plange pururea si nu umbla mahnindu-se si nu strabate cu ravna cele zise mai inainte, acesta nu este vrednic. Iar cine face toate acestea si-si petrece viata in suspine si lacrimi, acela e foarte vrednic sa se faca partas de aceste dumnezeiesti Taine nu numai in zi de sarbatoare, ci in fiecare zi, si, chiar daca e lucru indraznet a spune aceasta, inca de la inceputul caintei si intoarcerii lui. Fiindca acesta e iertat intrucat vrea sa staruie pana la sfarsit in fapte ca acestea, umbland in smerenie si in inima zdrobita [Ps 50,19]; *caci facand asa si fiind astfel, isi lumineaza sufletul in fiecare zi, ajutat la aceasta de impartasirea celor Sfinte si se inalta mai repede spre o curatie si sfintenie desavarsita.*

Altfel insa e cu neputinta sa spalam sau sa curatim vasul nostru murdar si casa intinata a sufletului nostru. Eu n-am invatat nimic mai mult din dumnezeiestile Scripturi, nici n-am putut sa stiu de la mine insumi. Fiindca il auzim pe Apostolul zicand in fiecare zi:

„Sa se cerceteze fiecare pe sine insusi si asa sa manance din paine si sa bea din pahar. Fiindca cel ce mananca si bea cu nevrednicie Trupul Domnului osanda lui insusi isi mananca si bea“ [1 Co 11, 28-29];

si iarasi:

„Cel ce mananca cu nevrednicie Trupul si Sangele Domnului vinovat va fi fata de Trupul si Sangele Domnului, nedeosebind Trupul Domnului“ [1 Co 11, 27. 29].

*Iar daca cineva care nu arata roade vrednice de pocainta [Lc 3, 8] este vadit ca nevrednic de catre de Dumnezeu insuflata Scriptura [2 Tim 3,16], spune-mi, oare, cum se va putea curati cineva candva fara lacrimi si se va putea impartasi de Taine cu vrednicie, pe cat ii e cu putinta? **Fiindca acestea sunt intaiul rod al pocaintei**¹⁴² [Mt 3, 8] si, asa cum curgerea scarboasa a trupului si amestecarea voluptoasa a inimii spre orice patima se aduc de catre noi ca o jertfa diavolului, asa si lacrimile varsate din aceasta se aduc ca o jertfa bine primita [1 Ptr 2, 5] Stapanului si curăță rusinea acelei placeri patimase. Aratand aceasta, David zicea:*

„Jertfa lui Dumnezeu e un duh zdrobit, o inima zdrobita si umilita Dumnezeu nu o va urgisi“ [Ps 50,19].

Si pe drept cuvânt: fiindca ajungand sufletul la o asemenea deprindere si smerindu-se astfel in fiecare zi, nu trece o singura zi fara lacrimi potrivit lui David care zicea:

„Spala-voi in fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele asternutul meu voi uda“ [Ps 6,7].

O cainta de moment nu e de ajuns

*De aceea va indemn si pe voi, parintii si fratii mei, ca fiecare sa-si exerseze sufletul sau cu sarguinta in acestea si in unele ca acestea, fiindca sufletul strapuns si transformat putin cate putin se face izvor ce tasneste rauri de lacrimi si zdrobire. Dar daca nu ne grabim sa ajungem curati in acest chip, ci vrem sa umblam in nepasare, indolenta si usuratate, eu nu voi spune nimic apasator fata de iubirea voastra, afara de aceasta: **chiar daca se intampla ca cineva sa se cuminece poate cu lacrimi, sau sa planga fie inainte de Liturghie, fie in timpul Liturghiei, fie chiar in vremea dumnezeiestii Impartasiri, dar nu ravneste cu inflacarare sa faca aceasta si in celelalte zile si nopti, nu va avea niciun folos din acest plans al său intamplat o data pentru totdeauna. Fiindca nu numai acest lucru ne face numaidecat vrednici si curati, ci faptul de a plange in fiecare zi si neincetat pana la moarte, precum ne-a poruncit sa facem Stapanul Insusi zicand:***

„Pocaiti-va, cereti, cautati si bateti“ [Mt 3,17; 7, 7].

Pana cand?

„Pana cand veti primi, veti afla si vi se va deschide“ [Mt 7,7-8].

Ce anume? Evident, Imparatia cerurilor.¹⁴³

Stralucirea si vrednicia sufletului curatit

¹⁴¹ Suntem datorii a observa că nu există împărtășanie atât de deasă încât să nu fie nevoie de spovedanie, dacă și la împărtășania zilnică avem datoria spovedaniei zilnice...

¹⁴² Așadar nu doar cei desăvârșiți ca Sfântul Cuvios Simeon Noul Teolog varsă lacrimi. Cei care au pus începutul pocăinței au ca **prim rod** lacrimile. Lacrimile sunt începutul mântuirii, nu desăvârșirea ei. Așadar ele sunt o datorie a noastră, dacă vrem să ne împărtășim cu Sfintele Taine în mod real și nu doar să ne fălăm ritualic cu aceasta, osândindu-ne. Ne minunăm cu câtă obrăznicie abordează astăzi problema Sfintei Împărtășanii cei care de dragul desimii sacrifică nu numai lacrimile, dar și spovedania, postul și întreaga pregătire. Oare au citit/crezut vreodată ceea ce ne învață Sfinții Părinți?

¹⁴³ Deci nu este suficient să lăcrimăm doar la Sfânta Împărtășanie. Trebuie să plângem neîncetat...

Fiindca insasi cainta, si anume cea savarsita astfel in chip nestirbit, precum spuneam, pana la moarte cu osteneala si neceaz, ne face putin cate putin sa varsam lacrimi amare prin care se sterge si se curata murdaria si necuratenia sufletului; iar dupa acestea ne da o cainta curata si preschimba in dulceata lacrimile amare si naste in inimile noastre o bucurie vesnica, si ne da sa vedem lumina cea neinserata, pe care daca nu ne luptam sa o apucam cu toata ravna, parinti si frati duhovnicesti, nu ne vom putea elibera desavarsit de toate patimile, nu vom dobandi toate virtutile, nu vom putea sa ne impartasim in fiecare zi lacrimand dupa Dumnezeu cu dumnezeiestile Taine si nu vom vedea Lumina dumnezeiasca care este in El. Nici nu vom avea vreodata inima curata [Mt 5, 8], nici Duhul Sfant nu se va salaslui in chip constient [gnostos] in noi, nici nu ne vom invrednici sa vedem, ca sfintii, pe Dumnezeu [Mt 5, 8], atat cand suntem inca aici, cat si cand vom fi acolo, cum mi se pare, pentru ca plecăm de aici orbi si, precum zice Teologul Grigorie, pe atat vom cadea din acea vedere „pe masura orbirii noastre, a fiecaruia”, pe cat ne-am lipsit noi insine de bunavoie de acea lumina in viata aceasta.

Faca-se insa ca noi toti sa ne invrednicim sa-L vedem curatindu-ne si curatiti.

[...]

Impartasania cu vrednicie si nevrednicie

Si observa aici sensul celor spuse. Daca o faci intru simtire si constiinta [en aisthesei kai gnosei], atunci te impartasesti de unele acestea cu vrednicie; dar daca nu te impartasesti asa, negresit mananci si bei din ele cu nevrednicie¹⁴⁴. Daca te-ai impartasit in vedere curata [en theoria kathara] din cele din care te-ai impartasit, iata ca te-ai facut vrednic de o masa ca aceea; iar daca nu te-ai facut vrednic, nu te vei alipi si nu te vei uni nicidecum de Dumnezeu. Asadar, sa nu socoteasca cei ce se impartasesc cu nevrednicie de dumnezeiestile Taine ca prin ele se alipesc si se unesc pur si simplu de Dumnezeu Cel nevazut; caci acest lucru nu se va face nicidecum, nici nu se va petrece cu ei vreodata.

Fiindca numai cei care in impartasirea dumnezeiescului Trup al Domnului s-au invrednicit sa vada si sa manance cu ochiul si gura mintii si descoperirea Dumnezeirii nevazute intr-o atingere spirituala, acestia cunosc ca bun este Domnul [Ps 33, 9], ca unii care nu mananca si beau numai o paine simtita in chip simtit, ci in acelasi timp in chip spiritual [inteligibil] pe Dumnezeu, hranindu-se cu indoite simtiri in acelasi timp din una in chip vazut, iar din cealalta in chip nevazut, ei se unesc in amandoua acestea cu Hristos Cel indoit dupa fire, facandu-se concorporali [Ef 3, 6] si copartasi ai Slavei si Dumnezeirii Lui [1 Ptr 5,1]. Fiindca asa se unesc cu Dumnezeu cei ce mananca aceasta Paine in constiinta si vederea tainei si beau din acest pahar cu suflet si cu inima sensibila; dar cei care fac aceasta cu nevrednicie sunt deserti de darul Duhului Sfant hranindu-si numai trupul, nu si sufletul.

Impartasirea constienta: unire mistica si Paste eshatologic

Dar sa nu te tulburi, iubitele, ascultand adevarul aratat tie de catre noi. Caci daca marturisesti ca Trupul Domnului este Paine a vietii care da viata si stii ca Sangele Sau da viata celor ce se impartasesc cu el, si se face in cel care-l bea izvor de apa curgatoare spre viata vesnica [In 4,14], cum — spune-mi! — impartasindu-te de acestea nu adaugi nimic mai mult sufleteste, ci, chiar daca vei simti poate putina bucurie, dupa scurt timp ramai iarasi asa cum erai mai inainte, neavand in tine niciun adaos de viata sau izvor tasnitor, sau vazand vreo lumina oarecare? Caci celor ce n-au ajuns sa treaca dincolo de simtire, painea aceasta li se arata in chip simtit ca o simpla bucatura, dar in chip spiritual [inteligibil] ea este lumina necuprinsa si neapropiata; tot asa si vinul e si el in chip asemanator lumina, viata, foc si apa vie. Deci, daca mancand si band painea dumnezeiasca si vinul veseliei, nu vei cunoaste ca vietuiesti viata cea stricacioasa, ca ai primit inaustrul tau painea ca pe o lumina sau ca pe un foc, si ca ai baut Sangele Stapanului ca o apa curgatoare si vorbitoare, daca n-ai ajuns la vederea si impartasirea cu nimic din toate acestea, cum socotesti ca te-ai facut partas al vietii? Cum crezi ca te-ai atins de focul cel neapris sau presupui ca te-ai impartasit de lumina cea vesnica? Negresit, nicidecum nu s-a facut aceasta cu tine, care esti nesimtitor fata de unele ca acestea. Lumina te lumineaza, si tu esti orb; focul te incalzeste, si nu te aprinzi; viata te-a adumbrit, dar nu s-a unit cu tine; apa cea vie a trecut prin sufletul tau ca printr-o trestie,

¹⁴⁴ Vedeti de unde incepe sa ne vina boala, moartea si osanda la Sfanta Impartasanie?

fiindca nu te-ai gasit vrednic de primirea ei. Deci, primind si atingandu-te astfel de cele neatinsse si parandu-ti-se ca mananci, de fapt nu primesti, nu mananci, nici nu ai in tine insuti nimic din acestea. Caci Cuvantul cel neapropiat, Painea care se coboara din cer [In 6,33], nu se cuprinde in chip simtit, ci mai degraba El Insusi cuprinde si Se atinge si Se uneste fara amestecare cu cei vrednici si cu cei bine pregatiti pentru primirea ei.

Daca vei praznui asa, si asa te vei impartasi de dumnezeiestile Taine, toata viata ta va fi o sarbatoare, si nu numai o sarbatoare, ci si un prilej de sarbatoare si un Paste, trecere si iesire din cele vazute spre cele spirituale [inteligibile], unde inceteaza orice umbra, orice inchipuire si toate simbolurile de acum si unde ne vom desfata vesnic curati in chip curat de Jertfa cea preacurata in Dumnezeu Tatal si in Duhul Cel de-o-fiinta, privind pururea pe Hristos si fiind vazuti de catre El, fiind impreuna cu Hristos, imparatind impreuna cu Hristos, decat care nimic nu e mai mare in Imparatia cerurilor. Caruia I se cuvine toata slava, cinstea si inchinaciunea impreuna cu Tatal si cu Preasfantul si de-viata-facatorul Sau Duh acum si pururea si in vecii nesfarsiti. Amin.

[1] Cf. Simeon Evlaviosul, *Cuvânt ascetic, cap. 24 (Philokalia greacă cap. 144) [trad. rom. în: Sfântul Simeon Noul Teolog, Viața și epoca. Scrieri IV, Ed. Deisis, Sibiu, 2006, p. 112].*

[2] *Patericul (egiptean), PG 65,53A: Pimen 119; in colectia sistematica (PL 73,1055C) e atribuita Sfantului Antonie cel Mare.*

[3] *Acest sir de versete din Psalmi era probabil deja asociat în rugaciuni speciale de strapungerea inimii (katanyktikai) la monahii bizantini.*

[4] *Scara 6,14; PG 88,796B (FR IX, 1980, p. 159).*

Împărtășania trebuie luată însă după o pregătire duhovnicească și trupească și, de fiecare dată, cu binecuvântarea duhovnicului (care se subînțelege că trebuie să fie din aceeași mănăstire).[32]

[32] *Sf. Simeon Noul Teolog, Cateheza IV, trad. diac. I. Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 1999, p. 70. A se vedea și comentariul de la nota 21.¹⁴⁵*

Trebuie însă a înțelege că plânsul pocăinței nu este numai a vărsa lacrimi văzute, deși de multe ori ea rodește așa.

47) *Am văzut la unii plîns și am văzut la alții alt plîns din neputința plînsului. Aceștia, deși îl au, se simt ca și cum nu-l au și prin neștiința lor cea bună rămîn ne jefuiți (de el). Aceștia sînt cei despre care s-a zis : «Domnul înțelepțește pe orbi» (Ps. 145, 8)332.*

48) *Se întîmplă de multe ori că pe cei mai ușori îi mîndrește lacrima însăși. De aceea nu li se dă unora, ca să se plîngă pe ei pentru lipsirea de ea și pentru cererea ei fără rezultat și ca să se osîndească cu suspine, cu întristare și cu durerea sufletului, cu adîncă mîhnire pentru neputința lor. Acestea obișnuiesc să umple locul lacrimii, nelăsîndu-i în primejdie, măcar că ei le socotesc fără folos¹⁴⁶.*

Dar aceasta nu înseamnă că nu trebuie să ne străduim pentru ea. Altfel ne mândrim și fără lacrimă, prin suficiența de sine aflându-ne nu în primejdia, ci în iminența (aproape gata de a se petrece, fără amânare a) pierderii mîntuirii.

Părintele Stratonic spunea că dacă rugăciunea se săvârșește fără lacrimi înseamnă că ea nu și-a găsit adevăratul loc, și deci rămîne fără roadă. La care Siluan a răspuns că lacrimile în rugăciune, ca și toată altă putere a trupului, se pot slei, dar atunci mintea, subfiată de plîns, trece într'un anume subțire simțămînt al lui Dumnezeu și, curată de tot gândul, în liniștire contemplă pe Dumnezeu. Iar aceasta poate fi mai presus chiar și decât plînsul.¹⁴⁷

Să nu uităm, însă, că există și lacrimi viclene...

1) *Plînsul după Dumnezeu este o tristețe a sufletului, o simțire a inimii îndurerate care caută pururea nebunește pe Cel după care însetează; iar neajungîndu-L, Îl urmărește cu osteneală și se tînguiește cu durere, alergînd după El. [...]*

¹⁴⁵ *Împărtășirea continua cu Sfintele Taine. Dosarul unei controverse – mărturiile Tradiției, Editura Deisis, Sibiu, 2006. <<http://www.razbointrucuvant.ro/2012/08/24/sa-nu-ne-impartasim-fara-lacrimi-strapungerea-inimii-pretexte/>>, vineri, 20 decembrie 2013.*

¹⁴⁶ *Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, Ed. IBM al BOR, București, ³1980, Vol. IX, p. 177.*

¹⁴⁷ *Arhim. Sofronie SAHAROV, Cuviosul Siluan Athonitul, Traducere din limba rusă de Ierom. Rafail (Noica), Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2009, p. 64.*

11) *De ai ajuns la fericita tristețe bucuoroasă a străpunerii cuvioase, ține-o; și nu te vei odihni de lucrarea din ea, pînă ce nu te vei ridica din cele de aici și nu te vei înfățișa curat lui Hristos. [...]*

24) *Să te îndemne la plîns chiar și haina ta. Că toți cei ce plîng pe morți se îmbracă în negru. Dacă deci nu poți plînge, plîngi pentru aceasta. Iar de plîngi, tînguiește-te și mai mult pentru faptul că de pe treapta minții te-ai coborît la cea ostenitoare prin greșelile tale.*

25) *Bunul și dreptul nostru Judecător va ține seama negreșit, ca în toate celelalte, și în privința lacrimilor, de puterea firii. Căci am văzut picături mici ca de sînge, vărsate cu durere; și am văzut curgînd izvoare fără durere. Eu judec pe cei ce se ostenesc, mai mult după durerea lor și nu după lacrimă. Și cred că și Dumnezeu. [...]*

29) *De multe ori în plînsul cel după Dumnezeu se amestecă lacrima fără har a slavei deșarte. Iar aceasta o vom cunoaște în chip probat și cu bună credincioșie cînd ne vom vedea plîngînd cu vicleșug.*

30) *Străpungerea adevărată este durerea neîmprăștiată a sufletului, care nu-și dă nici o mîngîiere, ci își închipuie în fiecare ceas desfacerea (moartea) și așteaptă ca pe o apă răcoritoare mîngîierea lui Dumnezeu, care mîngîie pe călugării smeriți 340. [...]*

32) *Cînd vedem, în cei ce par să plîngă după Dumnezeu, mînie și mîndrie, să socotim lacrimile lor protivnice (lui Dumnezeu) «Căci ce părtășie are, zice, întunerecul cu lumina?» (II Cor. 6, 15).*

33) *Rodul străpunerii mincinoase este închipuirea de sine; iar al celei adevărate e mîngîierea. Precum focul topește trestia, așa lacrima topește toată întinăciunea văzută și gîndită. [...]*

37) *Nu crede izvoarelor tale (de lacrimi) înainte de curățirea desăvîrșită. Căci nu are crezare vinul stors de curînd din teascuri. Nu se va împotrivi nimeni celui ce zice că toate cele după Dumnezeu sînt foarte folositoare. Dar care e folosul ce ne vine din ele, vom cunoaște în ceasul ieșirii (al morții).*

Așadar, după toți Sfinții Părinți, nu avem decît două căi de a ne împărtăși: ori prin vrednicia voinii (ceea ce înseamnă nepătimirea), ori prin plînsul de pocăință pentru că nu o avem.

46) *Omoară păcatul, și lacrima îndurerată a ochilor sensibili va fi de prisos. Căci nu e nevoie de brici, unde nu e rană. Nu era în Adam lacrima înainte de călcarea poruncii, precum nu va fi nici după înviere, cînd va fi încetat păcatul, dacă acolo nu va fi «nici durere, nici întristare, nici suspin» (Apoc. 21, 4).¹⁴⁸*

(2) Cum se pregătea Sfântul Simeon Noul Teolog pentru Sfânta Împărtășanie și cum recomanda el ucenicilor săi să facă aceasta

24. *Bunul păstor [Simeon Studitul, părintele său spiritual] își vizita destul de des ucenicul. Cînd l-a văzut atît de aprins de dragoste pentru Dumnezeu și arzînd de dorința de a îmbrăca sfântul veșmînt, bătrînul l-a tuns în monahism și l-a îmbrăcat cu tunica bucuriei. Începînd de atunci, Simeon, în rîvna lui pentru virtute, se avîntă în lupte și mai aprige decît cele dinainte. Plin de înțelepciune, își încinge șalele cu centura bucuriei și a curajului, virtuți pe care el le practica și le șlefua de la o vîrstă fragedă. Dar de atunci se supune unor reguli și mai aspre. Lăsînd totul deoparte, el se consacră doar rugăciunii, isihiei și meditației asupra sfîntelor Scripturi. El se unește cu Dumnezeu și mai mult în lumina contemplației, pentru care el trăise chiar înainte de consacrarea sa, și care îl luminase încă din leagăn.*

25. *Iată hrana zilnică a acestui om de o puritate exemplară: pâinea care dă viață, prețiosul sînge al lui Hristos, plante bune de mâncat și cereale. El își ținea viața în felul acesta, fără să pună în gură nimic altceva în celelalte zile ale săptămânii, în afara duminicilor. În zilele de sărbătoare, lua parte la mesele comune alături de ceilalți frați, cu capul plecat și într-o continuă căință. Apoi mulțimea, se ridica de la masă și se ducea grăbit în chilie, încuia ușa cu cheia și începea să se roage. Apoi citea și se odihnea puțin, culcându-se jos pe pămînt. Nu avea nici pat, nici pătură, nici altceva care să-i ofere trupului o tihnă cît de neînsemnată; patul, salteaua și pernele pufoase erau înlocuite de pămîntul pe care se culca. Dar chiar și așa, nu se bucura de somn în toate nopțile: duminicile și în zilele de sărbătoare mai importante,*

¹⁴⁸ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, *Filocalia*, Ed. IBM al BOR, București, ³1980, Vol. IX, p. 164-177.

nu dormea deloc, de la lăsarea serii până în zori; el nu-și îngăduia răgaz pentru odihnă, nici măcar cât Arsenie cel Mare, iar de îndată ce răsărea soarele, începea să se roage cu fața scaldată în lacrimi. Pentru el, nimic nu era mai prețios ca vorbirea cu Dumnezeu. Avea mare grijă de a nu lăsa să-i scape vreun cuvânt de prisos,¹ căci știa că încălcarea unei porunci a lui Hristos, chiar și a celei aparent mai neînsemnate, este pentru suflet o mare primejdie în viața viitoare.

26. Așadar, putea fi văzut zilnic ca într-o arenă deschisă, acest suflet aprins de fervoare, alergând în cursa pentru împlinirea poruncilor lui Hristos, fără să acorde nici cea mai mică atenție părerii celorlalți; sufletul îi era cuprins de căldura Duhului, atent cu totul la revelațiile și la lumina dumnezeiască. Începând de atunci, acest om răbdător stătea închis în chilie toată ziua, fără să iasă afară. În tot acest timp, fiind retras asemenea unei albine harnice²¹⁴⁹, el producea mierea virtuții și construia într-un fagure frumos celulele fiecărei virtuți. El își pregătea astfel o hrană fără plată pentru viitor, fiind gata să ofere dumnezeiescului său împărat un fruct prețios, vrednic de un ospăț ceresc.

Mai întâi, în zorii zilei el se reculegea profund, departe de orice, și se consacra rugăciunii, așa cum am arătat; mintea i se avânta spre înălțimi, într-o strânsă unire nematerială cu Dumnezeu nematerial. Nici o grijă nu-i abătea sau împrăștia gândul la impresiile transmise de simțuri, întrucât Dumnezeu însuși venea în întâmpinarea cererilor sale, îi învăluia cu lumina Sa lăuntrică partea intelectuală a sufletului său, dând la o parte ceea ce ar fi putut rămâne în el ca fire pământescă, umplându-i inima cu un duh de credință și de mare bucurie. Atunci, purificat prin lacrimile vărsate din belșug, udat de ele ca și cum ar fi ieșit dintr-un râu, devenit pe de-a-ntregul o flacără prin rugăciunile sale, [Simeon] își părăsea chilia pentru cathismă¹, după care se cufunda în citirea Sfintei Scripturi și a [cărților despre] viețile asceților din vechime, ale căror fapte înălțătoare le lua drept modele de urmat.

27. După ce termina cu cititul, se întorcea la munca lui manuală - aceea de a copia texte din cărțile sfinte, căci avea un scris foarte frumos și era o adevărată plăcere să-l vezi la lucru. La auzul simandrei²¹⁵⁰, se ridica numaidecât pentru a-i aduce laudă lui Dumnezeu, iar atunci când se pregătea sfânta anafura, se închidea într-una din capelele mănăstirii, după ce luase parte la citirea Evangheliei. Acolo, stând în picioare și rugându-se, el vorbea cu Dumnezeu cu ochii scldați în lacrimi, până când preotul ridica Pâinea. Atunci, pătruns cu totul de focul divin, se împărtășea cu sfințele taine, după care, în tăcere, se grăbea să se întoarcă în chilie unde își lua masa sărăcăcioasă, fără hrană trecută prin foc. Se apuca apoi de munca lui, ca de obicei, așa cum am arătat înainte. Când asfințea și mai era puțin până la sosirea nopții, putea fi văzut, asemenea unui astru ocrotit ce strălucește în întuneric, stăruind în rugăciune și în studiul sfintelor Scripturi până la miezul nopții, sau uneori, în extazul contemplării sacre, unit mistic cu Dumnezeu.

28. La semnalul simandrei, la cea de-a șaptea oră din noapte, se ridica de la pământ, acolo unde stătea întins pentru a se odihni puțin; împreună cu frații lui lauda pe Dumnezeu prin cântece, rămânând în picioare în tot acest timp. Nu se așeza niciodată când se citeau sfintele Scripturi ci intra în vreo capelă a mănăstirii și, stând nemișcat, asculta lectura lor udând pământul cu lacrimi. După ce slujba de dimineață se termina, singur, în urma tuturor, ieșea tăcut din biserică și se întorcea în chilia lui, unde începea din nou bătălia sfântă. În felul acesta, minunatul Simeon purta neîncetat o bătălie ascetică, atât ziua cât și noaptea.

Pe toată durata sfântului post al Paștelui, el stătea nemâncat în toate zilele săptămânii, în afara zilelor de sâmbătă și duminică. În aceste zile, el lua parte la masa comună, mâncând câteva grăunțe de cereale sau legume fierte. Nu se culca niciodată pe o parte, și atunci când simțea că îl lasă puterile, își punea capul pe braț și își acorda un răgaz de odihnă dureroasă, ceva asemănător somnului timp de cel mult o oră. Astfel își îndeplinea el îndatoririle de început și de mijloc ale acestei lupte purtate potrivit rânduielilor.¹⁵¹

¹⁴⁹ 1 Matei 12,36.

² Proverbe 6,8.

¹⁵⁰ 1 Parte a slujbei în timpul căreia se citește Psaltirea.

² Toacă de lemn sau de metal atârnată la intrarea unei biserici, în care se lovește cu un ciocan pentru a anunța începerea slujbei sau diverse momente ale serviciului religios.

¹⁵¹ Sfântul Nichita STITHATUL, *Viața Sf. Simeon Noul Teolog*, Ed. Herald, București, 2003, pp. 38-43.

Iată ce trebuie să facă și mai ales cum trebuie să fie cel ce vrea să se împărtășească zilnic cu Sfintele, Înfricoșătoarele și Dumnezeieștile lui Hristos Taine. Dacă nu putem face aceasta, să mergem fraților pe calea împărtășească a ascultării de duhovnic. Nu suntem vrednici de Sfânta Împărtășanie. Primitiv doar din când în când dezlegare de la duhovnic să ne Cuminecăm ca să nu deznădăjduim.

(3) Cum se pregătea Sfântul Simeon Noul Teolog pentru a sluji Sfânta Liturghie și cum recomanda el preoților să facă aceasta

IV. PREOT ȘI EGUMEN

29. *Ajuns la acest nivel [de pregătire], când după doi ani izbutise să treacă de stadiul mijlociu, s-a grăbit, folosindu-și înțelepciunea, să atingă desăvârșirea. După ce înțelesese cu ochii contemplației firea făpturilor, a reușit să afle „rațiunile” acestora, și cine anume le dădea mișcarea de acolo de sus. Duhul îi dezleagă limba și el rostește vorbe înțelepte în Biserica lui Hristos. Atunci când păstorul [său Simeon Studitul] a băgat de seamă că ucenicul său, datorită înflăcăării spirituale, ajunsese așa de repede la stadiul de om desăvârșit, la înălțimea staturii lui Hristos¹, s-a gândit că ar fi înțelept să pună această făclie aprinsă într-un sfeșnic pentru a lumina Biserica celor credincioși, arătând tuturor aparținătorilor ei lumina care l-a luminat și pe el.*

30. *La aceasta cugeta venerabilul învățător în privința lui Simeon; la scurtă vreme după aceea, starețul mănăstirii a părăsit lumea aceasta pentru a se merge la Domnul. Cu încuviințarea patriarhului Nicolae Chrysobergul și a călugărilor de la Sfântul Mamas, [Simeon], asociatul puterilor cerești, este numit învățător și hirotonit preot. Firește, alegerea nu s-a făcut fără greutate, și nici fără o lăudabilă împotrivire¹ din partea lui: smerenia inimii sale îl făcea să nu primească demnitatea sacerdotală, dintr-o teamă respectuoasă, și respingea povara cârmuirii, din cauza unei sfieli vrednică de toată admirația.*

În cele din urmă este uns cu untdelemnul bucuriei² și el vestește popoarelor pacea - el, pe care toți, cu glas tare, l-au socotit vrednic să fie preot și îndrumător în sfintele taine; el, care contempla revelațiile de temut pe care le vedea cu ochi de heruvim. Chiar în clipa când marele preot, rostind rugăciuni deasupra lui Simeon care stătea îngenunchat în fața lui cu capul plecat, îl hirotonea pe înțeleptul Simeon, noul preot³¹⁵² - atent la această taină - a avut o viziune: Duhul Sfânt, asemenea unei lumini orbitoare, simplă și fără formă, pogora asupra-i și îi învăluia capul sfințit. După aceea, el a avut această viziune în timpul liturghiei vreme de patruzeci și opt de ani cât a durat sacerdoțiul. Simeon vedea cum lumina coboară asupra darului pe care el îl oferea lui Dumnezeu [în timpul slujbei], și povestea aceasta oricui, făcând să se creadă că acest lucru i s-a întâmplat altcuiva, nicidecum lui, pentru a păstra taina; toate acestea sunt scrise în apoftegmele sale¹⁵³.

31. *Așadar, cine din această generație s-a ridicat la înălțimea unei asemenea contemplații, ca să poată vedea neîncetat și limpede pe Duhul Sfânt, să-i audă vorbele, să-i simtă lucrarea și mișcările? El atingea atunci abisurile smereniei și se străduia să se ascundă și să dispară, dacă era posibil, chiar de sub privirile celor care îl însoțeau, pentru că disprețuia slava omenească.*

De asemenea, întrucât era adeseori întrebat despre menirea preotului, răspundea cu greutate și tristețe, oftând: „Vai, fraților, de ce îmi puneți această întrebare? Este ceva de temut, chiar să te și gândești la aceasta. În ce mă privește, eu nu sunt deloc demn de a fi preot, când mă gândesc la înfricoșătoarea demnitate sacerdotală. Totuși, cu toată nemernicia mea, știu bine ce trebuie să fie preotul: în primul rând el trebuie să fie curat nu doar cu trupul, ci mai ales cu sufletul său. Și nu numai atât: el trebuie să fie fără nici o urmă ele păcat, smerit în afară și căit înăuntru. Când se află în sfântul altar, mintea lui trebuie să vadă pe Dumnezeu, în timp ce simțurile lui văd darurile oferite, și el trebuie să păstreze în inimă pe cel Care este prezent în chip nevăzut în aceste daruri, pentru a-și putea înălța rugăciunile cu credință și a

¹⁵² 1 „împotrivirea...” adică atitudinea la care trebuie să ne așteptăm din partea unui om virtuos, pentru că ea este tradițională în Viața sfinților.

2 Psalmi 44 (45), 7.

3 Adică Simeon.

¹⁵³ 1 Conform P.G. 120, 685 D - 688 - A.

vorbi cu Dumnezeu, Tatăl său, așa cum vorbesc prietenii între ei, și să rostească în chip desăvârșit: Tatăl nostru, Care ești în ceruri... ca și cum ar avea în el, prin Duhul Sfânt care locuiește în el, pe adevăratul Dumnezeu, fiul lui Dumnezeu prin fire".

32. Zicând acestea, vărsa râuri de lacrimi. El îi implora pe cei care-l înconjura să nu dorească această stare, să nu alerge după ea în chip nedemn, mai înainte de a fi dobândit, prin multe eforturi, o perfecțiune asemănătoare acestei taine supreme, care îi înspăimânta chiar și pe îngeri; [îi îndemna] să se străduiască să împlinească în fiecare zi poruncile lui Hristos, să se căiască în fiecare clipă pentru greșelile lor. Căci, oameni fiind, noi păcătuiam nu doar cu trupul, ci și cu mintea și cu gândurile nevăzute ale sufletului nostru. De aceea, smerindu-ne în cugetul nostru, trebuie să-i oferim lui Dumnezeu, în fiecare zi, pentru noi înșine și pentru aproapele nostru, rugăciuni, lacrimi și implorări: acestea reprezintă jertfa mistică, care este plăcută lui Dumnezeu și pe care El o primește pe altarul Lui sfânt, supraceresc, spiritual, și în schimbul căreia El ne acordă darul Sfântului Duh.

33. Astfel răspundea Simeon celor care îi puneau întrebări. În această atmosferă duhovnicească, cel care era asociat de acum ierarhiei cerești, așezat în scaunul preoțesc, oferea fără încetare lui Dumnezeu jertfe nesângeroase, în timp ce la vederea Duhului chipul său căpăta o expresie îngerească. într-adevăr, acela care se afla apropierea lui în timpul liturghiei, oricât de neclintit i-ar fi fost sufletul, nu putea să-i privească splendoarea feței în clipa când [Simeon] trimitea pacea către oameni: ochii îi erau orbiți de razele care-l străpungeau, ca atunci când îți ridici deodată privirea către soare și vederea ți se întunecă.

Aceasta era impresia care se crea, iar ochii se închideau. Harul Duhului, răspândit în tot trupul său, îl preschimba cu totul în foc și îl făcea aproape nevăzut privirii oamenilor în timpul liturghiei. Simeon din Efes, de asemenea ucenic al sfântului, povestea despre el altora: „în timp ce slujeam alături de el, mi s-au deschis ochii spirituali și l-am văzut la altar, în timpul liturghiei, purtând omoforion și veșminte de patriarh, cufundat în tainele lui Dumnezeu". Și Meletie, care fusese tuns în monahism [de Simeon] spunea: „Noi am văzut deseori un nor luminos învăluindu-l, în timp ce el stătea în picioare în altar în timpul sfintei anafuri".

Nimic mai adevărat: cei care se disting prin înălțimea virtuților lor sunt cinstiți cu slava ce vine de la Dumnezeu.¹⁵⁴

D) SFÂNTUL IOAN DE KRONSTADT

Prețuiește după vrednicie cea mai mare minune a lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, cea care se vădește în împărtășirea cu Dumnezeieștile Sale Taine. Ce fel de minune este aceasta? Cea care dă pace și înzdrăvenire inimii celei mortificate de păcat, minunea care se arată după o deasă împărtășire, primită după ce ai trăit un timp în neliniște și moarte spirituală. Să nu reduci împărtășania la o deprindere oarecare, la ceva obișnuit și fără importanță. Dacă vei gândi așa, dacă vei înclina către o asemenea concepție, îți vei atrage mânia lui Dumnezeu și nu vei mai simți după cuminecare că ai gustat pace și viață. Purtând o vie recunoștință, pornită din adâncul inimii, acestor daruri dătătoare de viață, vei dobândi de la Domnul viață, iar credința îți va spori mereu și mereu. Spaimetele și neliniștile vin din necredință. După ceea ce simți în timp ce primești Sfânta împărtășanie, poți fi sigur că necredința te face să rămâi departe de acea viață care îți stă înainte în Sfântul Potir. Caută să nu le iei în considerație. O, credință! Tu însăși ești minunea noastră, mântuirea noastră! "Credința ta te-a mântuit" (Marcu 5, 34). Credința vie în adevărul lui Dumnezeu ne face să plecăm în- totdeauna de la Domnul în pace. Și, dimpotrivă, necredința nu ne aduce niciodată pace. Și - vai! - Satana își face deseori apariția după o nevrednică împărtășire cu Sfintele Taine, încercând în tot chipul să ne semene în inimă minciuna sa, adică necredința, fiindcă necredința este tot una cu minciuna. [...]

Mulți oameni nu se roagă cu sinceritate, le-a intrat în obicei un mod fățarnic de a se ruga. Ei înșiși nu-și dau seama și nici nu vor să-și dea seama că se roagă fals, nu în duh și adevăr, iar dacă cineva le-ar atrage atenția, s-ar mânia pe acela, convinși ca reproșul care li se aduce

¹⁵⁴ Sfântul Nichita STITHATUL, *Viața Sf. Simeon Noul Teolog*, Ed. Herald, București, 2003, pp. 43-48

este o neobrăzată neghiobie. Omul nu ajunge dintr-o dată la fățarnicie. Poate că la început se va fi rugat într-adevăr sincer, apoi, fiindcă o rugăciune pornită din inimă cere un efort considerabil, la care nu totdeauna te poți supune, fiindcă - s-a spus - "împărăția cerurilor se ia prin străduință" (Matei 11, 12), omul începe să se roage mai mult cu buzele, superficial, fără suflet, deoarece e mult mai ușor. În sfârșit, hărțuit mereu de trup și de diavolul, omul ajunge să se roage numai cu gura și astfel puterea cuvintelor rugăciunii nu mai ajunge la inimă. Asemenea oameni sunt mulți. Domnul spune despre ei: "Poporul acesta mă cinstește cu buzele, dar inima lor este departe de Mine" (Matei 15, 8; vezi și Isaia 29, 13). Ceea ce am spus despre rugăciune putem repeta și despre Sfintele, nemuritoarele, dătătoarele-de-viață Taine. De multe ori, la început, omul se împărtășește cu credință vie. cu simțăminte de dragoste și evlavie, apoi însă, simțind împotrivirea necurmată a trupului și a diavolului față de adevărul dumnezeiesc, cedează în războiul cu aceștia și începe a se împărtăși fățarnic, zicându-și în sine că nu gustă din Trupul și Sângele Domnului, ci din pâine și vin. Ceea ce este esențial în această Sfântă Taină, adică "duhul și viața" (cf. Ioan 6, 63), "nu încapă" (Ioan 8, 37) - după cuvântul Mântuitorului - în asemenea oameni, ci este furat de Satana. Să ne ferească Dumnezeu pe toți de o asemenea împărtășanie, de o asemenea blasfemie împotriva Domnului. Așa se poate întâmpla și cu Taina Pocăinței.

Taina Mărturisirii este pentru preotul care o săvârșește o școală a dăruirii de sine. Preotul este confruntat cu o mulțime de situații în care ar putea ceda egoismului, nerăbdării, comodității, neatenției, neglijenței, Taina Mărturisirii devenind astfel piatra de încercare a dragostei sale față de enoriași. Nu se cuvine nicidecum ca preotul să viețuiască în huzur, răsfițându-se cu somnul, cu mâncăruri și băuturi alese, fiindcă diavolul i-ar putea lesne lega inima de vreuna dintre aceste patimi, aducându-l la strâmtorare și la degradare morală. De aceea trebuie să-și "răstignească" negreșit poftele trupești. Pentru preot Spovedania trebuie să fie o nevoință, o faptă de iubire față de fiii săi duhovnicești, oricare ar fi ei, îndelung-răbdătoare, binevoitoare, care nu pizmăiește, nu se laudă, nu caută ale sale (adică comoditatea și câștigul), nu se aprinde de mânie, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, pe toate le suferă, pe toate le rabdă, nu cade niciodată (cf. I Corinteni 13, 4-8). Astfel se poate vedea (vede însuși preotul, văd fiii săi duhovnicești) dacă este păstor adevărat sau un năimit, părinte adevărat sau un străin pentru fiii săi, dacă umblă după ale sale sau îl slujește pe Hristos. Dumnezeule, cât de greu îi este preotului să săvârșească cum se cuvine Sfânta Taină a Mărturisirii! Ce greu păcat înaintea lui Dumnezeu este o spovedanie făcută anapoda! Când cuvintele parcă se sleiesc, se zăticnesc în inimă! Limba trădează mintea. Cât de grijuliu trebuie pregătită o spovedanie! Cât trebuie să ne rugăm pentru ca acest fapt de desăvârșire sufletească să se producă cum se cuvine! Și cât de necunoscători sunt fiii noștri duhovnicești! Trebuie să ne ocupăm zi și noapte de ei, cu calm, cu blândețe, cu răbdare, să-i învățăm pe fiecare. Grea cruce este pentru preot spovedania! Atunci când descopere ignoranța penitenților, răceala, păcătoșenia lor, când își dă seama și de propria sa nemernicie, neputință, moliciune, de învărtoșarea inimii față de aproapele și față de slujirea râvnitoare a slavei lui Dumnezeu și a mântuirii aproapelui ca pe sine însuși, și cu câte cruci nu ne împovărează diavolul în timpul spovedaniei! Face ca un gest de iubire, o convorbire între un părinte duhovnicesc și fiii săi să semene cu o discuție brutală, dintre un vechil și slugile sale pe care le ia la rost. [...]

Dumnezeiasca Liturghie este, pe drept cuvânt, slujire cerească aici pe pământ, în timpul căreia Dumnezeu însuși participă la ea, se află printre oameni, în chip deosebit, la modul cel mai apropiat și mai strâns, fiind El însuși sacerdotul nevăzut, Cel ce aduce și Se aduce pe Sine în dar. Nimic nu este mai sfânt, mai înălțător, mai măreț, mai solemn și mai dătător de viață decât Liturghia. În aceste clipe deosebite, Biserica devine cerul pe pământ, sfințiți slujitori întruchipând pe însuși Hristos, îngerii, heruvimii, serafimii, apostolii. Liturghia repetă în perpetuitate triumful iubirii lui Dumnezeu față de neamul omenesc; ea este mijlocitoarea cea mai puternică pentru mântuirea lumii întregi și a fiecărui mădular al acesteia. Nunta Mielului este nunta fiului de împărat în care logodnica Fiului lui Dumnezeu este fiecare suflet credincios adus de Duhul Sfânt. O, cât de temeinic trebuie să ne pregătim pentru a fi părtași, întotdeauna cu suflet curat, înălțat peste toate cele pământești, Sfintei Liturghii, pentru a nu ne număra printre aceia care, neavând haină de nuntă, purtând îmbrăcăminte întinată de

păcate, au fost legați de mâini și de picioare și aruncați din odaia de nuntă în întunericul cel mai din afară. Din nefericire, astăzi mulți consideră că nu este nevoie să meargă la Liturghie. Unii se duc doar din obișnuință, se întorc așa cum s-au dus, fără să le stea mintea la cele de sus, fără zdobire de inimă, cu sufletul străin de căință, fără hotărârea de a se îndrepta. Alții stau fără pic de evlavie, distrați, fără a se concentra, fără a se fi pregătit încă de acasă prin meditație și înfrânare, unii reușesc să se și îmbete înainte de Liturghie, iar uneori să și mănânce pe săturate. Când Domnul a coborât pe Muntele Sinai, poporul evreu a primit dinainte poruncă să se pregătească și să se curățească. În timpul Sfintei Liturghii, Dumnezeu se pogoară pe pământ mai mult decât a făcut-o pe Muntele Sinai. Când Domnul i s-a arătat lui Moise pe Horeb, în rugul aprins, i-a poruncit să-și scoată încălțăminte de pe picioare; la Liturghie se produce o mai cutremurătoare teofanie decât cea de pe Horeb. Acolo era doar o preînchipuire, aici apare însuși chipul lui Dumnezeu. O, ce mult ne-am împătimit de cele pământești! Nu vrem și nu suntem în stare să consacram un singur ceas numai lui Dumnezeu, cât ține dumnezeiasca, întru tot cereasca Liturghie. Chiar atunci mintea ne zburdă la celea pământești, ne lăsăm sufletul prins de imagini și poftă pământești și uneori - vai! - chiar de imagini impure. Aceasta în loc să ne rugăm cu ardoare, să cugetăm cu inimă curată la această taină, să ne căim pentru păcatele noastre, să dorim și să cerem curățire, sfințire, luminare; înnoire și întărire în viața creștină, întru îndeplinirea poruncilor lui Hristos, să ne rugăm pentru vii și morți. Fiindcă Liturghia este o jertfă de milostivire, de mulțumire, de laudă și de cerere. Cât este de măreață! Nu este rememorarea vieții unui om de seamă, ci a însăși existenței lui Dumnezeu, Cel ce S-a întrupat, a pățimit și a murit pentru noi, a înviat și S-a suit la ceruri și va să vină să judece lumea întreagă! [...]

Când primești De-viață-dătătoarele Taine, închipuiește-ți cu neștrămutată convingere că însuși Hristos se află sub înfățișarea pâinii și a vinului. Scrie, în gând, pe ele Iisus Hristos și acest înscris trece-l din gând în inimă, așază-l în străfundul ei pe oaspetele Dătător-de-viață. De vei primi Sfintele Taine cu o asemenea credință, ființa ta lăuntrică nu va întârzia să se bucure de roadă, puterile sufletului vor afla o pace adâncă, vei simți în toate o ușurare fără seamăn. Dumnezeu ne dă cele bune pe măsura credinței noastre; în măsura în care îți este pregătită inima să le primești, Trupul și Sângele Domnului devin un cărbune aprins pe inima credinciosului, Biserica devine cer, altarul - tronul vieții de pe care coboară Dumnezeu ca să dea hrană credincioșilor Săi și viață, prin Preacuratele Sale Taine. "Mari și minunate sunt lucrurile Tale, Doamne" (Apocalipsa 15, 3). Tu, Doamne, ne pregătești din vreme pentru contemplarea tronului dumnezeiesc și a Celui ce stă pe el, prin arătarea tronului pământesc din biserică, prin contemplarea cu ochii credinței a Celui ce stă pe el. [...]

Tu, păcătosule, care te-ai prăbușit în abisul răutăților, văzându-ți cu mintea mulțimea păcatelor, atunci când ești gata să cazi în deznădejde și împietrire, adu-ți aminte că Părintele ceresc L-a trimis în lume pe Fiul Său Unul-Născut Domnul nostru Iisus Hristos pentru a te mântui de păcate și a te scăpa de veșnica osândă ce ți s-ar fi cuvenit pentru ele. Vino cu credință în fața acestui Mijlocitor, Dumnezeu și Om, implorându-L din adâncul sufletului să-ți spele cu sângele Său vărsat pe cruce și fărădelegile tale. Vino cu osârdie la pocăință, mărturisindu-ți înaintea preotului ca înaintea lui Hristos însuși fărădelegile, ca să te îndrepti. Apropie-te și de Sfântul Potir, dacă slujitorul Sfintelor Taine te va găsi pregătit, și ți se vor șterge păcatele. Și îți vei afla pacea și vei fi fiu al Părintelui ceresc, după ce "mort ai fost și ai înviat, pierdut ai fost și te-ai aflat" (cf. Luca 15, 24 și 32).¹⁵⁵

- Dar ce îl ajută pe un păstor pentru a-și aduna mintea în timpul Liturghiei? - l-am întrebat pe Părintele în decursul aceleiași conversații.

- Este nevoie să intri de la începutul slujbei în duhul dumnezeieștii Euharistii. Tocmai de aceea mă străduiesc mereu să săvârșesc eu Proskomidia, întrucât ea este pridvorul Liturghiei și nu trebuie nicidecum scăpat din vedere acest lucru. Apropiindu-mă de proskomidiar și rostind rugăciunea: "Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii ..." îmi reamintesc de răscumpărarea din păcat, din blestem și din moarte a întregului neam omenesc căzut și, în particular, a mea, a nevrednicului. Scoțând părțile din prescură și punându-le pe disc, parcă-L văd pe Sfânta Masă pe Mielul lui Dumnezeu, pe Unul Născut, Fiul lui

¹⁵⁵ Sfântul Ioan de KRONSTADT, *Viata mea în Hristos*, București, Editura Sophia, 2005, 18, 337, 351, 433.

Dumnezeu, în partea dreaptă pe Maica Domnului, iar în partea stângă pe Botezătorul Domnului, apoi pe Prooroci, Apostoli, Mucenici, Cuvioși, Drepti și pe toți Sfinții. înconjurând Prestolul Mielului, ei se bucură de dumnezeiasca slavă și se împărtășesc de veșnica fericire. Aceasta este Biserica cerească, triumfătoare. Apoi cobor cu mintea pe pământ. Scoțând părticele pentru toți credincioșii ortodocși, văd Biserica luptătoare, îi văd pe cei care au de străbătut calea pentru a dobândi împărăția Cerurilor. Și iată-mă și pe mine, cel chemat a fi păstor, mijlocitor între cer și pământ, chemat a-i conduce pe oameni la mântuire! Cât de nemăsurată e mila Domnului și dragostea Lui cea către mine! Și, totodată, câtă responsabilitate atârnă de chemarea mea! Stau în biserică oile turmei Domnului, iar eu trebuie să mijlocesc pentru ele, să mă rog, să le învăț, să le călăuzesc... Conștientizând toate acestea, voi putea fi nepăsător față de lucrarea mea?! Nu! Ajută-mi, Doamne, cu râvnă, cu frică și cu cutremur să săvârșesc această mântuitoare Liturghie, pentru mine și pentru semenii mei. Cu o astfel de simțire încep să slujesc și mă străduiesc să nu pierd rostul și importanța Euharistiei, să nu mă distragă gânduri străine, ci să trăiesc totul cu inima.

Părintele Ioan, într-adevăr, era dăruit cu o trăire adâncă, care i se răsfrângea pe chipul de rugător și în lacrimile ce-i umezeau ochii luminoși.

- Apoi, pentru a avea mintea adunată în timpul dumnezeieștii Liturghii - a continuat Batiușka - este important și felul în care te pregătești pentru ea în particular: înfrânarea de la toate încă de seara, duhul de pocăință și săvârșirea pravilei - cu cât mai atent și mai însuflețit o vom săvârși, cu atât mai adânciți vom sluji Liturghia. Nu trebuie să neglijăm Canonul Sfinților zilei. Eu aproape întotdeauna îl citesc personal și parcă mă introduce în duhul evenimentelor pomenite, iar când nu-l citesc, simt că nu-s îndeajuns de pregătit. [...]

- Dar cum să scăpăm de gândurile și de simțirile rele? am îndrăznit să-l întreb în continuare.

- Asta e o neputință comună tuturor oamenilor. De necurăție ne apără dragostea puternică față de Mântuitorul și permanenta trezvie. Spun: ne apără, dar nu ne mântuiesc; ne mântuiește doar Harul Domnului. Uită-te la mine, om bătrân - dar nu sunt slobod de păcat! Drept este că în timpul zilei, săvârșind dumnezeiasca Liturghie și veghind asupra-mi, aproape că nu simt nimic spurcat în mine, dar pentru ceea ce se întâmplă în somn, nu garantez. Uneori dușmanul îmi înfățișează niște scene atât de respingătoare, încât trezindu-mă, mă îngrozesc. Și ce rușine mi se face...!

Așa se muștra pe sine sfântul nostru Părinte și, în general, când mă spovedeam la el, considera ca fiind și ale sale neputințele mele personale. Mărturiseam păcatul, iar el zicea: "Și eu tot de asta sufăr", apoi mă sfătuia. [...]

Un alt păcat pentru care m-am pocăit: când s-au apropiat la împărtășanie ascultătoarele mânăstirii și mirenii, printre ultimii am observat și câteva femei sărace și fete bătrâne, care nu fac altceva decât să umble din oraș în oraș, fiind mereu prezente în bisericile unde slujesc și împărtășindu-se fără spovedanie și fără dezlegare. Le-am judecat în sufletul meu și le-am disprețuit. [...]

La Aulov Părintele Ioan liturghisea, predica și împărtășea zilnic. în ajun se săvârșea Privegherea și închinătorii erau chemați la spovedanie. Din mila lui Dumnezeu, participam și eu de fiecare dată, alături de marele păstor, la săvârșirea Sfintei Liturghii. îmi aduc aminte cum Părintele Ioan singur îmi alegea mitra. Odată, pe când consuma Sfintele din Potir, m-a întrebat: "Voi, la Ciudov, ce fel de vin folosiți pentru slujire?". I-am răspuns: "Vin obișnuit". "Eu - mi-a zis Părintele Ioan - pentru o așa de mare Taină, mă străduiesc să procur vin de cea mai bună calitate".

Când Părintele ieșea cu Potirul, în biserică se producea deseori agitație, toți îndreptându-se în față. De aceea era nevoit să fie mai aspru. Adesea îl auzeam muștrându-i pe unii: "Pe tine ieri te-am împărtășit, dar azi nu-ți mai îngădui, pentru că te lenevești, muncești puțin" sau: "Te-ai spovedit?! înainte de Sfânta împărtășanie trebuie mereu să-ți curățești conștiința. Se mai întâmplă și astfel: văzându-i pe oameni că îl asaltează sau poate pentru că îi știa nevrednici, Părintele se retrăgea în Sfântul Altar, anunțând că nu mai împărtășește. [...]

în al treilea rând, la Părintele Ioan avea o ascultare neclintită față de Sfânta Biserică și față de canoanele ei. "Fraților, prietenilor - zicea el - iubiți Biserica! în Biserică este viața voastră și apa vieții care curge din izvorul Duhului Sfânt, în ea e lumea voastră - curățirea,

sfințirea, tămăduirea, luminarea, slava voastră... în ea sunt toate căutările înalte și veșnice ale omului. O, cât e de bună Biserica! Slavă Dumnezeului Bisericii, Care revarsă asupra ei darurile Sale nemăsurate! O, fiți credincioși! Credeți nu numai cu cuvintele, ci și cu faptele, în una, sfântă, sobornicească și apostolească Biserică”. [...]

Un mod deosebit de slujire a aproapelui era și săvârșirea Sfintei Liturghii, prin care îi chema pe toți la pocăință și la împărtășanie. Făgăduința Mântuitorului de a dărui viața veșnică celor ce primesc Preacuratul Lui Trup și Sângele Său, în zilele noastre rămâne, din păcate, neluată în seamă și chiar dată uitării. Părintele Ioan a reînviat și a reînnoit această chemare a lui Hristos. Din Kronstadt a răsunit strigarea: "Cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste, apropiați-vă de Potir", nu numai cu gândul, ca până acum, ci cu întreaga ființă, spre o unire reală cu Mântuitorul în Sfintele Taine. Fiind plin de iubire, Batiușka nu putea suporta atitudinea rece, indiferentă a creștinilor față de o așa mare și dumnezeiască Taină. El râvnea cu adevărat mântuirea copiilor săi duhovnicești, de aceea dorea ca ei să primească ce-i mai bun, ce-i mai de preț, ce-i mai de folos, și anume Sfânta împărtășanie.

Mai trebuie să vorbim și despre sfințenia Părintelui. Era un om cu o viață dreaptă, neprihănită, pe care o dobândise ca urmare a unei trezvii neîncetate, a unei permanente strădanii de curățire a inimii de orice întinăciune a trupului sau a sufletului. Martorii luptei sale lăuntrice sunt jurnalele duhovnicești. Zilnic își scria trăirile sufletești, atât pe cele pătrunse de Harul dumnezeiesc, cât și pe cele păcătoase. Pentru cele bune și sfinte mulțumea Domnului, iar cu cele rele se lupta pe viață și pe moarte, străduindu-se să le ispășească prin muștrarea de sine, prin rugăciune și pocăință adâncă. Părintele a ajuns la o deosebită măsură a pocăinței. Orice simțire rea, orice gând netrebnic numaidecât erau urmate de zdrobirea inimii și de chemarea Domnului spre a fi iertat și miluit. Pentru o astfel de mărturisire, continuă și sinceră, Mântuitorul îi bucura inima marelui păstor, îl umplea de pace, de mângâiere și, după cum spunea el însuși, sufletul i se lărgea și i se primenea. Prin urmare, se înțelege de ce Părintele era plin de viață și cu puteri fizice mereu înnoite. Cunoscând din proprie experiență cât de mare folos are pocăința lăuntrică, el îi călăuzea pe această cale și pe ceilalți râvnitori ai unei viețuiri duhovnicești.

Într-adevăr, Părintele era deosebit de atent la mișcările sufletului său. Pe toate le trata cu seriozitate și le cerceta, încercând să le înțeleagă și să le cântărească din punct de vedere duhovnicesc. Când își citea pravila, pătrundea adânc miezul fiecărui cuvânt, de aceea deseori găsim fraze subliniate de Părintele. [...]

Fiii mei duhovnicești, cu toate că se împărtășesc zilnic cu Sfintele Taine de câțiva ani, nu au învățat încă ascultarea, nerăutatea și iubirea care îndelung rabdă, slujind răutăților și neascultării. Și aceasta se întâmplă deși aud în fiecare zi cuvânt despre credință și despre virtuțile creștinești. Doamne, ce să fac cu ei?! învață-mă prin Duhul Tău cel Sfânt cum să-i îndrept, cum să procedez cu ei, cum și când să-i las să se împărtășească. Să-i canonisesc? Să-i îndepărtez pentru o lună sau mai mult de la Sfânta împărtășanie, pentru a se învăța cu nevățărnice, cu frică, cu adâncă smerenie și dragoste față de aproapele să se apropie și să Te primească pe Tine, Creatorul ceresc, Cel ce ești blând și fără de răutate? Dar și pe mine, doctorul altora, vindecă-mă, Doamne, întrucât neconștient păcătuiesc după împărtășirea cu Sfintele Tale Taine.¹⁵⁶

Vedem că tocmai Sfântul Ioan de Kronstadt (de care atât de mult abuzează frecvențiștii pentru a-și susține doctrina), își pregătea ucenicii și se pregătea pentru Sfânta Împărtășanie, cu o mare asprime și acrivie a pocăinței. De unde înțelegem că și cei care nu fac parte din Poporul Sfânt contemplativ se pot împărtăși zilnic cu condiția lucrării unei pocăințe intense prin pregătirea de Sfânta Împărtășanie cu post, rugăciune cu luare aminte, respectarea Pravilei Bisericești și Sfintelor Canoane, spovedanie zilnică, sub supravegherea unui preot care își dă toată viața pentru aceasta, de aceeași măsură cu Sfântul Ioan de Kronstadt în mărturisire (atât ca lucrare lăuntrică dar și ca vedere duhovnicească pentru a le putea supraveghea mișcările inimii) fiindu-le la dispoziție ziua și noaptea, lucrând și el în sine schimbarea minții intensă ca să-i poată îndruma și după propria lui experiență pe scara (ce coboară ca să înalțe) a smereniei.

¹⁵⁶ Sfântul Ioan de Kronstadt, *Jurnal Duhovnicesc Needitat*, Editura EVANGHELISMOS, București, 2010, 21, 31, 107.

Așa și numai așa deasă (continua) Împărtășanie devine o continuă pregătire mântuitoare și nu un ritual magic osânditor recurent.

La ora 4 incepea Utrenia, pe care Sfantul o slujea fara sa sara peste nimic, si isi facea pravila preoteasca. Inainte de Liturghie spove-dea credinciosii si le facea dezlegarea, indemnandu-i sa se impartaseasca pe toti cei pregatiti:

„Impartasirea cu Sfintele Taine la fiecare Liturghie ne face sanatosi, impacati, innoiti. Cate daruri din cele mai mari sunt ascunse in Liturghie! Sa multumim Domnului, Care ne da viata prin minunatele Sale Taine! Dreptslavitori crestini, inchinati-va Liturghiei, care ne indumnezeieste pe noi prin mila lui Dumnezeu! Preoti si mireni, innoiti-va prin ea in fiecare zi!” ...

Sfantul Ioan a daruit tot atat de mult timp si energie innoirii Tainei Spovedaniei, care era si ea redusa pe atunci la o formalitate anuala. Petrecea ore in sir spovedind fiecare credincios, lucru despre care scria:

„Ce minune! Am ascultat ieri spovedaniile oamenilor de la 4 la 11 seara, m-am pus in pat la miezul noptii si m-am trezit la 4:30 dimineata, viori si intremat! Ce bine e sa savarsesti lucrarea Domnului! Cum te intareste El, in chip minunat!”¹⁵⁷

E) SFINTELE CANOANE

975. - *“Cel ce a vomitat după împărtășire se oprește 40 de zile de la dumnezeiasca cuminecătură, rostind psalmul 50 și făcând 50 de metanii, oricum s-ar fi întâmplat aceasta. Chiar dacă ar ști că nu din cauza lui acum i s-a întâmplat aceasta, dar să creadă că din pricina altor păcate uitate a suferit aceasta”, -I Post. 48.*

977. - *“Nu se cuvine călugărițelor să se împărtășească de la prezbiter tânăr, când acesta slujește și împărtășește”. Nichifor 23.¹⁵⁸*

Aceasta este acrivia. Iconomia o aplică duhovnicii după starea fiecărui om, tot în hotarul Sfințelor Canoane. Dar trebuie să știm că suntem împărtășii prin dezlegare (iar nu prin vrednicie sau adevărată pregătire prin pocăință) pentru a avea măcar smerenie trupească și să ne miluiască Dumnezeu ducând-ne la adevărata pocăință. Dacă din dezlegare ni se face o regulă sau suntem învățați (sau scornim noi înșine această idee) că de fapt cum suntem noi este normalul pregătirii pentru Sfânta Împărtășanie, negreșit vom cădea în părerea de sine că suntem sănătoși sufletește și ne vom pierde mânturia (care este în realitate un ocean de smerenie).

Un bătrân oarecare, foarte silitor spre mântuirea sa, avea un frate mai trândav și mai leneș spre mântuire care văzându-l pe bătrân postind și câte șase zile nemâncând, a zis: „Părinte, eu am citit că postirea multă aduce omului mândrie”. Bătrânul i-a răspuns: „Frate, de vom socoti noi în felul acesta, apoi prin lenevire, nepurtarea de grijă și prin nesiliță, ne va veni umilița. Dacă este așa, frate, să lăsăm dar pustia și să mergem de aici în lume să ne luăm femeii, să mâncăm carne și să bem vin! Amar nouă, frate, că suntem înșelați și batjocoriți de vrăjmașul căci nouă frate, ni se cade în toată vremea, în tot ceasul și tot lucrul nostru să gândim și să zicem așa: „De mă va certa Dumnezeu acum cu moartea, oare, ce fapte de îndreptare am cu care să mă arăt Judecătorului? Și ia aminte ce îți va răspunde ție către acestea cugetul tău. De te judecă pe tine și te învinuiește cu ceva cugetul sau pentru vreun lucru te înalță gândul tău, atunci îndată să te lași de acel lucru și să te apuci de altul, prin care să te nădăjduiești că Dumnezeu îți va ajuta ție printr-însul. Căci se cade călugărului să fie gata în tot ceasul de ieșirea călătoriei sale, când va ieși sufletul său din trup. Pentru aceea, frate, ori de mănânci, ori de bei, ori altceva de lucrezi, totdeauna zi în gândul tău: oare, de mă va chema Dumnezeu astăzi, ce voi face, ca să fiu primit și plăcut Domnului? Atunci ia aminte, cum cugetul tău te va sfătui și te va învăța ce să faci și să te silești să faci ce îți va zice. Iar de te vei îndrepta și vei începe a petrece cu post, cu priveghere, cu nevoiță și cu osteneală, iar după aceea ele vor slăbi, să nu fii, frate, împușinat la suflet, ci iar începe și nu înceta a te nevoi și a păzi acestea până la moarte. Căci în ce fapte te va găsi moartea, în acele fapte vei fi judecat. Ori în post, ori în priveghere, în silință și osteneală, ori în lenevire și în trândăvie,

¹⁵⁷ <<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2014/12/20/ioan-de-kronstadt/>>, vineri, 24 iunie 2016.

¹⁵⁸ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Plopului, Jud. Prahova, ³1999.

în nepurtare de grijă sau într-alte fapte lumești nefolositoare. Pentru aceea, frate, datori suntem în toate zilele, în toată vremea și în tot ceasul, a ne cerca și a ne ispiti, oare la ce sporire a faptelor bune ne aflăm. Oare sporesc eu în lucrurile și faptele prin care să aibă nădejde mântuirea mea: în priveghere, în rugăciuni, în post, sau în tăcere liniștită? Sau mai ales decât toate, în smerenie, căci aceasta este sporirea cea adevărată a sufletului, ca în tot ceasul să fii mai smerit și tuturor plecat, zicând în sine, că tot omul este mai vrednic și mai bun decât tine. Fără de această smerenie, departe este călugărul de Dumnezeu și fără smerenie nu este nici o nădejde de mântuirea lui. [...]

Oprește-ți, fiule și-ți învață ochii tăi a nu căuta spre trup străin, și de s-ar putea nici trupul tău să nu-l vezi. De îți va da ție Dumnezeu umilință și plângere – și acesta este darul cel de mai mare milă al lui Dumnezeu, – să nu cumva să te înalți cu gândul în inimă, socotind că mare lucru faci înaintea lui Dumnezeu, pentru că plângi și lacrimizi, ci mai vârtos te smerește, te dosădește, te defaimă și te ocărăște, căci Dumnezeu când îl vede pe om înălțându-se cu gândul și laudându-se în inima sa pentru plângerea și lacrimile ce le-a dobândit, atunci El ia de la dânsul umilința, plângerea și lacrimile și astfel se învârtoșează și se împietrește ca piatra inima lui. Așa îl lasă și îl părăsește Dumnezeu, ca să se smerească și să-și cunoască neputința. De nu ai, frate, smerenie duhovnicească, nevoiește-te și te silește de-ți câștigă măcar smerenia cea trupească și din smerenia cea trupească îți va veni smerenia cea duhovnicească căci fără de smerenie, în zadar îți este osteneala.¹⁵⁹

Noi trebuie să fim încredințați din toată fibra firii noastre că, dacă ne dezleagă duhovnicul să ne împărtășim, nu o facem nici cu vrednicia corespunzătoare, nici cu pregătirea cuviincioasă, ci numai prin nespusa iconomie uimitoare a lui Dumnezeu pentru noi:

„că nu vin la Tine ca un nepăsător, Hristoase Dumnezeule, ci încrezându-mă în bunătatea Ta cea nespusă și ca nu cumva rămânând departe prea multă vreme de împărtășirea Ta, să fii prins de lupul cel înțelegător” (rugăciunea a II-a dinaintea Sfintei Împărtășanii, a Sfântului Ierarh Ioan Gură de Aur).

6. DEZLEGAREA DUHOVNICULUI

A) AZI (NE MAI FIIND VREDNICI DE SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE ȘI NE MAI FIIND ÎN STARE SĂ AVEM O ADEVĂRATĂ POCĂINȚĂ) NE PUTEM ÎMPĂRTĂȘI DOAR DATORITĂ DEZLEGĂRII DUHOVNICULUI, DIN MAREA ÎNDURARE A LUI DUMNEZEU

987. -“Dacă cineva va mânca ceva, apoi se va împărtăși, să se pocăiască un an, de va fi mâncat brânză și ouă și apoi se va împărtăși, doi ani, iar de va fi mâncat carne, trei ani de pocăință și metanii 66. Dacă cineva va lua certare de la duhovnic să nu se împărtășească, iar el se va împărtăși fără învățătura duhovnicului, să se despartă de biserică, ca un batjocoritor de Dumnezeu, trei ani, nici prescură să nu primească preotul de la dânsul”. -PBG. 89.¹⁶⁰

Pentru aceea, Dumnezeu văzând atâta mândrie, ne iubire și nebăgare de seamă între frați, a început a ridica și a lua darul Său dintre frați și cuvântul Său cel de învățatură folositoare din gurile bătrânilor, atât de mult, încât de ar și merge cineva la vreun cuvânt pentru folosul mântuirii, el nu știe ce să răspundă ca să-l folosească pe fratele. Cuvântul lui Dumnezeu s-a luat din gura bătrânilor. Astfel fraților, cei ce voți să vă folosiți și să vă mântuiți sufletele cu acest părintesc și smerit cin călugăresc pe care l-ați iubit și l-ați primit și în care v-ați îmbrăcat, deșteptați-vă și luați seama, cercați-vă pururea și vă ispitiți și vedeți, oare mergeți pe urmele și calea prea cuvioșilor părinților noștri celor mai dinainte, al căror cin și orânduială ați primit-o, sau pe alt drum, într-altă parte rătăciți. Și cunoscând fiecare rătăcirea sa de la calea prea cuvioșilor părinți, îndată să vă întoarceți la calea și obiceiurile sănătoase. Și așa Dumnezeu iarăși vă va da îndestulat darul Său în inimile voastre și cuvântul Său în gurile bătrânilor voștri, asemenea părinților noștri celor dinainte. Și vă veți învăța, povățuindu-vă și folosindu-vă unul pe altul și vă veți mântui toți și nici unul nu va pieri. **Iar de nu veți urma prea cuvioșilor părinți celor mai dinainte și nu veți păzi obiceiurile, rânduiala**

¹⁵⁹ Patericul, PENTRU SMERENIE ȘI UMILINȚĂ, 3.

¹⁶⁰ Ierom. Nicodim SACHELARIU, *Pravila bisericească*, Ed. Parohia Valea Ploputului, Jud. Prahova, 31999.

și învățăturile lor, să știți că în zadar ați primit și purtați cinul și orânduiala călugărească, trăiți prin mănăstiri și prin pustii, neavând răbdare, smerenie și dragoste frățească. **În zadar este tăcerea voastră, pravila și citirea voastră cea multă, în care vă nădăjduiți și vă pare că vă va mântui.** În zadar este rugăciunea voastră cea întru multă vorbă, postul și înfrânarea voastră. Acestea nimic nu vă vor folosi vouă, căci cu toate acestea, în pieirea veșnică veți merge de nu veți urma sfinților părinți și obiceiurilor și orânduielilor lor cu răbdare, smerenie și dragoste frățească. Să știți, că alt drum și alt chip nu este călugărului, decât numai drumul sfinților prea cuvioșilor părinți al căror chip și cin îl purtați”¹⁶¹.

CANONUL 102

Trebuie dar cei ce au luat de la Dumnezeu stăpânire a dezlega, și a lega, să ia aminte felurimea păcatului, și gătirea către întoarcerea celui ce a păcătuit, și așa potrivită boalei pe vindecare să o aducă. Ca nu pe ne măsurarea întru amândouă întrebuițându-o să greșească către mântuirea celui ce boalește. Că nu simplă (proastă) este boala păcatului, ci de multe feluri, și multe odrasle de vătămare odrăsește, din care răul mult se revarsă, și înainte sporește, până să stea împotriva puterii celui ce vindecă. Drept aceea cel ce se arată știutor de doftoria cea întru duhul, mai întâi se cade a cerceta dispoziția (așezarea sufletească) celui ce a păcătuit, și de se înduplecă spre sănătate, sau dimpotrivă prin chipurile sale cheamă asuprași pe boală, să privească în ce chip poartă grijă de întoarcerea sa în vremea pocăinței; și de nu stă împotriva doftorului, și de nu crește rana sufletului prin aducerea leacurilor celor ce se pun asupra ei, și așa milostivirea să o măsoare după vrednicie. Că tot cuvântul lui Dumnezeu și celui ce i s-a încredințat păstoreasca ighemonie, este, a întoarce pe oaia cea rătăcită, și de șarpe rănită a o tămădui. Și nici către prăpastia deznădăjduirii a o împinge, nici frâiele a le slăbi spre abaterea și defăimarea vieții. Ci cu un chip numaidecât, ori prin doftoriile cele mai aspre și mai pietroase, ori prin cele mai moi și mai blânde, să stea împotriva patimii, și să se nevoiască spre închiderea răni, ispitind rodurile pocăinței, și înțelepțește iconomisind pe omul cel chemat către strălucirea cea de sus. Deci amândouă se cuvine a le ști noi, și cele ale scumpătății, și cele ale obiceiului. Și a urma, la cei ce nu primesc mărghinirea, cu chipul cel predat, precum ne învață pe noi Sfințitul Vasilie.

TĂLCUIRE

După ce sinodul acesta a rânduit despre multe, și osebite certări, în sfârșit prin canonul acesta lasă totul la judecata episcopilor, și a duhovniceștilor Părinți, stăpânirea de a lega și a deslega. Zicând, că ei se cuvine a socoti și felurimea păcatului, adică de este de iertare, sau de este de moarte, și plecarea ce are păcătosul spre pocăință, și așa să aducă potrivită lecuirea cu boala lui. Nu cumva dând ei celor mari de suflet, și osârdnici spre pocăință, certări compogorătoare, și ușoare, iar celor mai leneși, și mici de suflet, dimpotrivă să le dea canoane aspre, că nici pe unul vor îndrepta, nici pe altul, ci mai vârtos îi vor pierde. Pentru că atât de mult în felurit este păcatul, și atât de tare crește, încât stă împotriva, adică biruiește și puterea, și meșteșugul duhovnicescului doftor (ori și așa mult înfelurit este păcatul, și foarte crește, până ce ajunge a veșteji și pe meșteșugul duhovnicescului doftor). Deci pentru aceasta doftorul sufletelor mai întâi de toate trebuie să socotească așezarea (dispoziția) și plecarea păcătosului, de își iubește sănătatea sufletului său cu fierbinte pocăință, sau dimpotrivă, deși își crește păcatul său asuprași. Și cu ce chip se poartă cu păcatul. De nu se împotrivesc mântuitoarelor doftorii ce-i dă (precum o fac aceasta cei stricați de minte, împotrivindu-se doftoriilor ce le dau doftorii cei trupești). Și de nu crește mai mult cu acestea rana păcatului. Acestea toate, zic, trebuie mai întâi duhovnicul a le socoti, și așa după analoghie (proporție) să măsoare milostivirea. Ușurând certările la cel leneș, și mic de suflet, îngreunându-le la cel osârdnic și mare de suflet. Și amândouă făcându-le pentru milostivire. Ca pe cel mare de suflet să-l curățească de păcat, iar la cel mic de suflet să nu facă rana mai rea. Și în scurt a zice, tot scopul, și lui Dumnezeu, și duhovnicului aceasta este, a întoarce oaia cea rătăcită, adică pe păcătosul (la pocăință), să-l vindece rănit fiind de șarpele cel gândit, și nici să-l împingă în prăpastia deznădăjduirii cu grelele canonisiri, nici iarăși să slăbească frâul lui, cu ușoarele canoane, și cu aceasta să-l arunce în defăimare, și în lenevire. Ci cu tot chipul, ori cu cele aspre și iuți leacuri, ori cu cele ușoare și blânde, să se silească a-l face sănătos; cercând

¹⁶¹ Patericul, PENTRU DRAGOSTE, 7, (ed. cit, p. 215).

rodurile pocăinței lui, și cu înțelepciune iconomisindu-l către strălucirea cea de sus a Sfintei Treimi (care este Împărăția Cerurilor, după Teologul Grigorie). Deci duhovnicul, pe amândouă trebuie a le ști (precum în canonul al 3-lea al marelui Vasile anume se zice aceasta) adică și scumpătatea a o ști, și obiceiul. **Și dacă păcătoșii nu vor a păzi scumpătate [acrvia, asprimea], pentru care se face compogorământ, și de ani, și de canonisirea păcatelor lor, măcar să le poruncească să păzească obiceiul [iconomia, blândețea]. Adică întregi anii cei rânduiți de canoane, și certările.**¹⁶²

B) SPOVEDANIA SĂ FIE AUTENTICĂ

MĂRTURISIREA FALSĂ CU ROADELE EI

în cartea care se cheamă "Mântuirea Păcătoșilor" la cap. 14 se află următoarea povestire:

O femeie oarecare era la arătare evlavioasă, sârguindu-se întotdeauna la post și la rugăciune, dar în ascunsul inimii era foarte mândră, socotindu-se pe sine că este bună și sfântă. Afară de asta era așa de împietrită la inimă încât dacă s-ar fi certat cu cineva, nu mai ierta niciodată și nici nu putea să mai vadă în ochi persoana aceea, ci rămânea neîmpăcată. La sfârșit s-a îmbolnăvit și chemând pe duhovnic s-a mărturisit, însă nu și-a descoperit toate pe deplin și cu socoteală așa cum se cuvine, ci numai de formă și fără rost, neavându-și conștiința curată. După o mărturisire ca aceea, de mântuială și cu multe ascunsuri, preotul a adus Sfintele Taine ca s-o împărtășească. Dar ea își întorcea capul spre perete și nu putea să vadă Sfântul Trup.

Pentru a cunoaște cei de față pricina și dreapta răsplătire cu munca cea veșnică, ea a strigat cu glas mare, fiind silită de puterea lui Dumnezeu, zicând: "După cum eu, din cauza mândriei n-am iertat pe cei care mi-au greșit și nu m-am împăcat cu ei, ci mi-am întors spatele către dânșii, tot așa și Domnul își întoarce fața Sa de către mine și nu poate ca să-L primească nevrednicul meu suflet și niciodată nu voi putea ca să îl văd în împărăția Sa, ci după dreptate mă ard în focul cel veșnic." Zicând acestea, ticăloasa și-a dat sufletul. [...]

C) OPRIREA DE LA SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE ESTE TOT O SFÂNTĂ ÎMPĂRTĂȘANIE FIINDCĂ NE MÂNTUIEȘTE TOT PRIN SFÂNTA JERTFĂ

La fel se întâmplă și cu cei care își mărturisesc păcatele cele grele așa cum se cuvine: primesc iertare prin rugăciunea preotului, dar rămâne asupra lor certarea pentru păcate, adică canonul. Dacă nu primim certarea în viața aceasta, atunci o luăm veșnic pe lumea cealaltă. Sfântul Prooroc David a primit cu bucurie certarea cea vremelnică ca să scape de cea veșnică, pentru aceasta zice la Psaltire: "De certat m-a certat Domnul, dar morții nu m-a dat!" în ziua de azi există îndoială pentru iertarea de la mărturisire mai ales se îndoiesc cei cu păcate grele, care sunt opriți de la Sf. împărtășire pentru o vreme. Căci zic ei: "Cum sunt iertat, dacă am legătura canonului?"

La aceasta răspunde Sf. Nicodim Aghioritul, zicând: "Adevărat este că se iartă păcatul, prin mărturisire însă pe baza făgăduinței că va păzi canonul și depărtarea de Sf. împărtășanie". Pentru aceasta se obișnuiește ca înainte de molitfa iertării, duhovnicul să-i rânduiască canonul potrivit pentru păcate. Canonul nu este însăși plata pentru vina păcatului, ci este mai mult o condiție care se pune înainte de iertare. Cuviosul Nicodim mai spune că rostul canonului, la cei care au păcate grele nu este numai pentru certarea păcătosului, ci mai cu seamă a se cerca și a se întemeia creștinul mai mult în darul iertării, pe care l-a primit la mărturisire.

Cu alte cuvinte, este nevoie de această dietă duhovnicească pentru a-l păzi pe om să nu-și piardă darul, adică să nu alunece iarăși în cele vechi. Deci să fie încredințat fiecare că prin mărturisire curată, primește iertarea îndată, oricât de mare ar fi păcatul lui. Dumnezeu iartă cu aceeași ușurință, atât pe cele mici, cât și pe cele mari. Căci zice în cartea întâi sobornicească a Sf. Evanghelist Ioan: "De vom mărturisi păcatele noastre, credincios și drept este Domnul spre a ne ierta păcatele noastre și a ne curăți de orice nedreptate!"

¹⁶²Sfântul Nicodim AGHIORITUL..., Pidalion, cârma Bisericii Ortodoxe, pp. 236-237.

Toți cei care au fost învrăjbiți cu Dumnezeu prin păcate grele, la taina mărturisirii se împacă iarăși cu Dumnezeu, care le înnoiește dreptul de moștenire cerească și ei primesc iarăși darul pe care l-au pierdut. Sărutarea fiului pierdut din Sf. Evanghelie închipuie împăcarea celui păcătos cu Părintele Ceresc, iar inelul pe care l-a primit fiul cel pierdut, este darul Sf Duh, care se întoarce iarăși la cel care se pocăiește după lege. Apoi vițelul cel gras, care s-a înjunghiat ta aflarea fiului, închipuie Trupul și Sângele Domnului, care se jertfește pentru noi, păcătoșii. Toate canoanele și toate nevoințele noastre nu au nici o valoare fără această jertfa dumnezeiască. Izvorul iertării noastre este Jertfa cea negrăită a Mântuitorului nostru.

Însuși Domnul spune Ia Sf. Evanghelie de la Matei că a venit în lume, "ca să-și dea sufletul Său pentru răscumpărarea multora".

Iar Sf. Apostol și Evanghelist Ioan spune: "Sângele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ne curățește pe noi de orice păcat". (I Ioan, 1, 7).¹⁶³

E. FRECVENȚA SFINTEI ÎMPĂRTĂȘANII DUPĂ SFINȚII PĂRINȚI

CANONUL 9 al Sfinților Apostoli

Toți credincioșii cei ce intră în Biserică și aud Scripturile, dar nu îngăduiesc la rugăciune, și la Sfânta Împărtășire, ca unii ce fac nerânduială în Biserică trebuie să se afurisească.

[Sinod 6, can. 66; Antiohia, can. 2; Timotei, can. 3,13]

TÂLCUIRE

Amândoi tâlcuitorii sfințitelor canoane, Zonara și Valsamon, tâlcuind apostolescul canonul acesta, cu un glas zic cum că, creștinii câți intră în Biserică când se săvârșește dumnezeiasca Liturghie, și aud dumnezeieștile Scripturi dar nu așteaptă până în sfârșit nici se împărtășesc, aceștia trebuie să se afurisească, fiindcă pricinuiesc nerânduială în Biserică. Și Zonara zice așa: „De la toți canonul acesta cere, Sfânta Jertfă săvârșindu-se până la sfârșit să îngăduiască la rugăciune, și la Sfânta Împărtășire. Că și mirenilor atunci ades a se împărtăși li se cere.” Iar Valsamon: „rânduirea canonului acestuia prea iute este, că afurisește pe cei ce intră în Biserică, și nu așteaptă până la sfârșit, nici se împărtășesc” 42.

41 Din canonul acesta se dezleagă păruta împotrivire ce se naște întru următorul apostolesc canon al 9-lea, și între Hrisostom, și între celelalte canoane a soboarelor și ale Părinților. Căci apostolescul canon 9, rânduiește să se afurisească toți creștinii aceia care intră la Liturghie și aud Scripturile și nu se împărtășesc. Și Hrisostom zice să iasă afară din Biserică, și să nu se roage împreună cu credincioșii, cei ce nu sunt gătiți a se împărtăși. „Că zice (în voroava 3 către Efeseni) nu ești vrednic a te împărtăși? Nu ești dar vrednic nici împreună a te ruga cu cei vrednici de a se împărtăși”. Auzi pe diacon că strigă, câți sunteți în pocăință (chemați) ieșiți. Câți nu se împărtășesc, sunt în pocăință. Pentru ce auzind pe diacon că zice, câți nu puteți a vă ruga ieșiți, și tu stai cu obrăznicie, și nu ieși? Iar canoane ale soboarelor și ale Părinților la multe părți orânduiesc dimpotrivă, să stea împreună cu credincioșii, și să se roage împreună în vremea Liturghiei mulți din cei ce se pocăiesc, încă să nu se împărtășească. Deci pe această părută împotrivire o dezleagă și o învoiește canonul acesta al optulea, poruncind celui ce împreună se roagă cu credincioșii și nu se împărtășește să spună pricina de care se oprește și nu se împărtășește. Pentru că, cu troposul acesta și împreună se roagă până în sfârșit, și nici se împărtășește nici se afurisește. Că poate i se fi întâmplat ceva omenesc adică, ori apă să fi băut, ori să fi vărsat, ori altceva să fi pățimit.

42 Neprecurmare (neîncetat) de la dumnezeiasca Împărtășire învață canonul acesta. Iar deși zice Valsamon, la canonul al 8-lea apostolesc, că este cu neputință a se împărtăși creștinii în fiecare zi, iată că i se astupă gura de canonul acesta, și nevrând mărturisește cum că este prea iute, pentru că afurisește pe cei ce fug și nu se împărtășesc. Căci cum ar fi voit dumnezeieștii Apostoli să leguiască lucru ce nu era cu putință a se păzi? Apoi canonul nu zice

¹⁶³ Sfântul Cuvios Ioan DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL, *Hrană duhovnicească*, Ed. Lumină din lumină, București, ²2006, pp. 429, 440.

în fiecare zi. Ci pe cei ce nu îngăduiesc la Sfânta Împărtășire, când se săvârșește dumnezeiasca Liturghie. Iar celor ce rău tâlcuiesc canonul și zic că așurisește pe cei ce nu așteaptă la Liturghie, până ce se vor împărtăși cei vrednici, le astupă gura Matei Vlastar la slova alfa cap 25 zicând: „Eu socotesc că, creștinii cei vechi precum se sârguiau să creadă drept, întocmai se sârguiau și să viețuiască drept. Pentru aceasta și multe obiceiuri bune ce le pomenesc dumnezeieștile canoane, care se obișnuiau în vremurile de atunci, acestea acum în vremurile noastre sunt într-alt fel și deosebite. La atâta ne-au adus răzvrătita și lenevicioasa viață care o viețuim, încât nici să credem că vreodinioară creștinii au fost ajuns la atâta faptă bună, ca să se împărtășească ades la fiecare Liturghie”.

34 PIDALION

SIMFONIE

Întru un glas cu canonul acesta rânduiește și cel al 2-lea al soborului din Antiohia zicând: „Toți cei ce intră Biserica în vremea dumnezeieștii Liturghii, și aud Sfintele Scripturi, dar se întorc (asemenea să zicem să feresc ca și cum pentru evlavie și smerenie, după tâlcuirea preabunului tâlcuitor Zonara) de dumnezeiasca Cuminecătură după vreo oarecare nerânduială, aceștia zic să se așurisească. Pe îndesirea împărtășirii o adeverește și canonul 66 al soborului 6 poruncind creștinilor în toată săptămâna cea luminată, să se zăbovească cu psalmi și cu laude, și să se împărtășească de dumnezeieștile Taine. Ci încă și din canonul 3 al Sfântului Timotei, îndesirea împărtășirii se socotește.” Că dacă acela iartă pe cel ce se învrednicește a se împărtăși, nu însă în toate zilele ci numai duminica (deși în alte prescrieri este, numai la vremi), următor este că cei ce nu se îndrăcesc să iartă a se împărtăși încă mai des. Iar oarecari vor că pentru aceasta acesta Timotei în canonul 3 rânduiește ca sâmbăta și duminica prin învoire să nu se împreune bărbații cu femeile, ca adică să se împărtășească. Fiindcă în vremea aceea numai în zilele acestea precum am zis, se săvârșea dumnezeiasca Liturghie. Și adeverește pe socoteala lor aceasta și dumnezeiescul Iustin zicând în a doua apologie (sau dezvinovățire): „Că în ziua soarelui, adică duminica, se adună toți creștinii la Biserici [care pentru aceasta și Kiriaca (domnești) se numea]” și să împărtășea cu dumnezeieștile Taine. Și cum că dea pururea creștinii se cade a îndesi la dumnezeiasca Împărtășire, o adeverează de la apus dumnezeiescul Ambrozie zicând așa: „Vedem pe mulți frați că se adună mai cu lenevire la Biserica, și mai ales că duminicile nu sunt de față la Taine.” Și iarăși aceștia prihănind pe cei ce nu des se împărtășesc, zice pentru pâinea cea de taină: „Dumnezeu a dat nouă pâinea aceasta pentru toate zilele, și noi o facem numai de o dată în an.” Iar de la Asia, mai ales după mai osebit chip dumnezeiescul Hrisostom o cere de la creștini. Și vezi înainte cuvântarea tâlcuirii epistolei către Romani, în cuvântul 8, și către Evrei în cuvântul 18 la fapte, și în voroava 5 a epistolei 1 către Timotei, și în voroava 17 a celei către Evrei, și în cuvântul cel către cei ce Paștile cele întâi le postesc. În voroava întâi către Efeseni, în cuvântul către cei ce se lipsesc de dumnezeieștile adunări, în voroava 28 a celei 1 către Corinteni, în cuvântul cel la fericitul Filogonie, și în cuvântul pentru post în care vezi cât se nevoiește, și cât ritorisește (predică) limba aceea frumoasă, ca să îndemne pe creștini să se împărtășească întru aceeași vreme, și cu vrednicie, și ades. Dar vezi și pe marele Vasilie în epistolia către Kesaria Patrikia, și în cuvântul 1 pentru Botez43. Ci și cel ce va lua aminte rugăciunile a toatei dumnezeieștii Liturghii, oare nu vede arătat, cum că toate acestea privesc spre a se împărtăși creștinii cei ce se adună la Liturghie, câți adică sunt vrednici?

43 Și marele Grigorie al Tesalonicului legiuiește în decalogul cel după Hristos că, creștinii să se cuminece în toată duminica, și în fiecare mare praznic (Filocalie fața 951). Asemenea zice și Simeon al Tesalonicului că să nu lase creștinii să treacă 40 de zile, ci pe cât este cu puțință și mai curând să se împărtășească și în fiecare duminică de este chip, și mai ales bătrânii și bolnavii (cap 360) ci și ortodoxa mărturisire, zice că, creștinii cei mai evlavioși să se mărturisească în toată luna. Iar dacă aceasta este arătat că și să se împărtășească în fiecare lună, însă să se împărtășească cu cuviincioasă înainte gătire a zdrobirii inimii, a mărturisirii, a împlinirii canonului, și a postului după putere. Pentru care vezi la subînsemnarea canonului 13 al soborului 6.

1. ÎMPĂRTĂȘANIA DEASĂ + FĂRĂ PREGĂTIRE = OBICEI NOU PAPISTĂȘESC

Vedeți capitolul: (1) Împărtășania deasă, fără pregătire este obicei iezuit

Împărtășania deasă + pregătire aleasă = obicei Apostolic

Împărtășania cu o frecvență în funcție de felul de a fi + putința de a se pregăti = obicei patristic.

Vom vedea că Sfinții s-au împărtășit cu o frecvență corespunzătoare contextului lor.

2. SFINȚI CARE NU S-AU ÎMPĂRTĂȘIT NICIODATĂ ÎN VIAȚA PĂMÂNTEASCĂ, MÂNTUINDU-SE DOAR PRIN POCĂINȚĂ

1. Toți Sfinții din Vechiul Testament.

2. Primul cetățean al raiului:

Luc 23:39 Iar unul dintre făcătorii de rele răstigniți, Îl hulea zicând: Nu ești Tu Hristosul? Mântuiește-Te pe Tine Însuși și pe noi. 40 Și celălalt, răspunzând, îl certa, zicând: Nu te temi tu de Dumnezeu, că ești în aceeași osândă? 41 Și noi pe drept, căci noi primim cele cuvenite după faptele noastre; Acesta însă n-a făcut nici un rău. 42 Și zicea lui Iisus: Pomenește-mă, Doamne, când vei veni în împărăția Ta. 43 Și Iisus i-a zis: Adevărat grăiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai.

3. Sfinții mucenici care au fost omorâți cum au crezut fără a mai avea parte de Sfânta Împărtășanie, iar unii având doar botezul sângelui, nu și cel cu apă.

3. SFINȚI CARE S-AU ÎMPĂRTĂȘIT RAR, DAR CU O URIAȘĂ POCĂINȚĂ

Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca, Avva Filimon, Sfântul Marcu din Muntele Fracesc etc.

Așadar nu împărtășania deasă duce la mântuire și sfințenie, ci cea cu pregătire prin pocăință, cât de rară ar fi ea.

A) SFÂNȚA CUVIOASĂ MARIA EGIPTEANCA

Sfânta Cuvioasă Maria Egipteanca (1 aprilie), fiindcă pleca în pustie să-și plângă păcatele, a fost împărtășită a doua zi după ce lăsase păcatele sale pe care le săvârșea de 17 ani. Este exact ceea ce spunea Sfântul Cuvios Simeon Noul Teolog: a plâns și a devenit vrednică pentru a se împărtăși. Apoi nu s-a mai împărtășit... 48 de ani, covârșind Sfintele Canoane ce o opreau, împărtășindu-se cu Hristos Dumnezeu Cuvântul doar prin preasfânta lucrare lăuntrică de pocăință, prin harul Sfântului Duh, ajungând la mari măsuri.

Dacă nu voiește omul să rabde, ostenindu-se și gîrbovindu-se pînă la sfîrșit, să umble ziua și noaptea, mîhnindu-se și necăjindu-se, să se smerească în toate, să răcnească întru suspinarea inimii lui, făcîndu-se ca o pasăre singuratică pe acoperișuri, să se asemene cu pelicanul din pustie, să devină cu așezarea sufletului străin față de toți cei din mănăstire și din lume, fără îndrăzneală față de cei mari și de cei mici, să se ostenească cu suspin, să mănînce cenușă cu pîinea și cu băutura sa, s-o amestece cu plîngerea, cum va putea o, fraților, vreodată, în fiecare noapte să-și spele patul și așternutul să-l ude cu lacrimi? Cu adevărat, nicidecum! Și nu numai că nu va vedea la sine niciodată lacrimi, dar nici în vremea rugăciunii nu le va afla, nici loc nu va putea să gătească Domnului, nici sălășluire vrednică Dumnezeului lui Iacov, Care este Hristos Domnul, Mîntuitorul și Dumnezeuul nostru. Și dacă pe acestea nu le va face bine, adică nu se va cumineca cu lacrimi și cu vrednicie, apoi nu va primi în sine pe Împăratul și Dumnezeu, chiar dacă și numai o dată pe an ar face acest lucru. Că Sfintele se cade totdeauna să fie numai celor Sfinți. Aceste cuvinte: Sfintele Sfinților, unii le propovăduiesc și le strigă tare, și o, măcar de le-ar auzi și ei, iar alții, cînd le aud zic: „Ce? Cel ce nu este sfînt este și nevrednic?” Da, nevrednic, cel ce nu-și mărturisește totdeauna cele

ascunse ale inimii sale, cel ce nu face pocăință adevărată pentru ele și pentru cele greșite din neștiință, cel ce nu plînge de-a pururi și nu se mîhnește și nu face cu rîvnă cele zise mai sus, acela nu este vrednic.

Iar cel ce face toate acestea este foarte vrednic să se împărtășească cu Dumnezeieștile Taine, nu numai la praznice, ci și în fiecare zi, și îndrăznesc să zic chiar de la începutul pocăinței și al întoarcerii sale. Pentru că cel ce face acestea pînă la sfîrșitul vieții sale, trăind în smerenie și cu inima frîntă, este iertat. Dacă așa este și așa face, se luminează la suflet în fiecare zi, cu ajutorul Sfințelor Taine, și, în scurtă vreme, ajunge la desăvîrșită curățenie și sfințenie. Altfel nu este cu puțință a spăla și a curăța vasul nostru cel întinat și casa noastră cea pîngărită. Mai mult decît atît nici nu am putea învăța, nici din Dumnezeieștile Scripturi, nici din lucrare. Apostolul ne spune neconținut: Să se ispitească omul pe sine și așa să mănînce din pîine și să bea din pahar. Că cel ce mănîncă și bea cu nevrednicie Trupul Domnului, își mănîncă și bea luiși osîndă. Și iarăși: Cel ce cu nevrednicie mănîncă Trupul și bea Sîngele Domnului, nesocotind Trupul Domnului, vinovat va fi de Trupul Domnului (1 Corinteni 11, 27-29).

Și dacă cel ce nu arată roade vrednice de pocăință este muștrat și vădit de toată Scriptura cea de Dumnezeu insuflată că este nevrednic, spune-mi cum va putea cineva fără lacrimi să se curățească și să se împărtășească cu vrednicie cu Sfințele Taine? Căci acestea (lacrimile) sînt cel dintîi rod al pocăinței. Și după cum urîta scurgere a trupului și îndulcirea inimii cu vreo patimă este un fel de jertfa pe care noi o aducem diavolului, tot așa și lacrimile vărsate din durerea inimii sînt o jertfă bine primită Stăpînului și curăță necurăția acelei dulcei pătimăse. Arătînd acest lucru, David zicea: Jertfa (bine plăcută) lui Dumnezeu este duhul umilit, inima înfrîntă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi (Psalmi 50, 18). Și cu dreptate; că astfel deprinzîndu-se sufletul, și smerindu-se totdeauna, nu va petrece nici o zi fără lacrimi, precum a zis David: Spăla-voi în toate nopțile patul meu, cu lacrimile mele așternutul meu voi uda (Psalmi 6, 6).¹⁶⁴

Zosima a răspuns: "Prin rugăciunile voastre sfinte, Dumnezeu a dăruit pace; deci primește rugăciunea nevrednicului bătrîn și te roagă Domnului pentru toată lumea și pentru mine păcătosul, ca să nu-mi fie fără de roadă umblarea aceasta în pustie". Ea a zis către bătrîn: "Ție ți se cade mai ales, părinte Zosima, avînd preoțeasca rînduială, să te rogi pentru mine și pentru toți, căci spre aceasta ești și rînduit. Însă, deoarece sîntem datori a da ascultare, ceea ce mi se poruncește prin tine, voi face". Zicînd aceasta, s-a întors spre răsărit și, ridicîndu-și ochii în sus și mîinile înălțîndu-și, a început a se ruga încet, dar nu se auzeau cuvintele ei, din care Zosima n-a înțeles nimic, ci stătea, precum zicea el, tremurînd, căutînd în jos și negrîind; însă se jura, punînd pe Dumnezeu martor, și zicea: "În vremea cînd stătea ea la rugăciune, ridicîndu-mi puțin ochii de la căutarea în pămînt, am văzut-o înălțată de la pămînt ca de un cot, stînd în văzduh și rugîndu-se". [...]

Auzind glasul acela și crezînd că a fost pentru mine, cu lacrimi am strigat, căutînd spre icoana Născătoarei de Dumnezeu: "Stăpînă, stăpînă, de Dumnezeu Născătoare, nu mă lăsa pe mine!" Așa strigînd, am ieșit din pridvorul bisericii și cu grabnică alergare am plecat. Deci mergînd eu, m-a văzut oarecine și mi-a dat trei bani. Și înștiințîndu-mă care este poarta cetății în acea parte, am ieșit, alergînd, lăcrimînd și întrebînd de cale pe cei pe care îi întîlneam și am sfîrșit ziua aceea în călătorie. Era ceasul al treilea din zi cînd m-am învrednicit a vedea cinstita și Sfînta Cruce a lui Hristos, și soarele acum spre apus plecîndu-se, am ajuns la biserica Sfîntului Ioan Botezătorul, care se afla aproape de Iordan, și cu apă sfîntă mi-am spălat fața și mîinile. Și mergînd iarăși în biserică m-am împărtășit într-însa cu Preacinstitele și de viață Făcătoarele Taine ale lui Hristos. După aceasta am mîncat jumă-tate dintr-o pîine, am băut apă din Iordan și pe pămînt în noaptea aceea m-am odihnit.

A doua zi de dimineață, aflînd acolo o luntre mică, am trecut pe cealaltă parte de Iordan și iarăși m-am rugat povățuitoarei mele, Născătoarei de Dumnezeu, ca să mă povățuiască unde îi este cu bună plăcere. Deci, am venit în pustiul acesta și de atunci și pînă astăzi m-am

¹⁶⁴ Bibliografie: Sfîntul Simeon Noul Teolog, Imne, Epistole și Capitole, Scrieri, volumul III, Editura Deisis, 2001, Sibiu

depărtat fugind. Aici m-am sălăsluit, așteptînd pe Dumnezeu, Cel ce mă mîntuiește de neputința sufletului și de vișor, pe mine, ceea ce mă întorc către El".

Iar Zosima a zis către dînsa: "Cîți ani sînt, o, doamna mea, de cînd locuiești în pustia aceasta?" Iar ea a răspuns: "Patruzeci de ani socotesc că sînt și încă șapte ani, de cînd am ieșit din sfînta cetate". Iar Zosima a zis: "Și ce găsești de hrană, doamna mea?" Ea a răspuns: "Acele trei pîini și jumătate ce le-am adus trecînd Iordanul, încet uscîndu-se, s-au împietrit; din care gustînd cîte puțin, în cîțiva ani le-am sfîrșit". Și a zis Zosima: "Dar cum ai petrecut fără primejdie atît de multă vreme, fără ca nici o schimbare potrivnică să te tulbure pe tine?" Răspuns-a aceea: "De un cuvînt m-ai întreat acum, părinte Zosima, de care mă înspăimînt să-ți spun, pentru că de-mi voi aduce aminte de atîtea supărări și nevoi pe care le-am suferit, de gîndurile cele cumplite care m-au tulburat, mă tem ca nu cumva iarăși să mă cuprind de dînsule". Iar Zosima a zis către dînsa: "Să nu lași nimic, o, stăpîna mea, care să nu-mi spui mie, pentru că odată te-am întreat de aceasta, ci pe toate cu de-amănuntul să mi le arăți mie". [...]

Auzind Zosima că pomeneste și de cuvinte din Scriptură, de la Moise și de la prooroci și din cartea psalmilor, a zis către dînsa: "Dar psalmi și alte scripturi învățat-ai, o, stăpînă?" Iar ea auzind aceasta, a zîmbit și a zis către dînsul: "Crede-mă, omule, că n-am văzut alt om, de cînd am trecut Iordanul, fără numai fața ta astăzi, nici fiară, nici altă ființă n-am văzut, iar carte niciodată nu am învățat, nici pe altul citind sau cîntînd nu am auzit, dar cuvîntul lui Dumnezeu cel viu și lucrător învață pe om cunoștința. Iată, aici este sfîrșitul povestirii celei despre mine. Deci, acum te jur pe tine cu întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu, să te rogi pentru mine, desfrînata". [...]

Apoi ea, apucînd pe bătrîn, nu l-a lăsat mult să i se închine ei și a zis către dînsul: "Acestea toate pe care le-ai auzit, părinte, te jur cu Iisus Hristos, Dumnezeu Mîntuitorul nostru, ca nimănui să nu le spui pînă ce Dumnezeu nu mă va lua pe mine de pe pămînt. Iar acum du-te cu pace, iar la anul viitor mă vei vedea pe mine, păzindu-ne dumnezeiescul dar pe amîndoi. Însă, mă rog să faci pentru Domnul tot ce îți voi spune ție acum: în postul anului viitor să nu treci Iordanul, precum v-ați obișnuit a face cei din mănăstire". Iar Cuviosul Zosima se minuna, auzind că și rînduiala mănăstirii i-a spus și nimic altceva nu grăia, fără numai aceste cuvinte: "Slavă lui Dumnezeu, Cel ce a dat atît de mari daruri celor ce-L iubesc pe El!" Iar cuvioasa i-a zis lui: "Să rămîi în mănăstire, precum îți grăiesc ție, căci și de vei vrea să ieși, nu-ți va fi cu putință! Iar în Sfînta și marea Joi, în seara Cinei celei de Taină a lui Hristos, să iei din Făcătorul de viață Trup și Sînge al lui Hristos, Dumnezeu nostru, într-un vas sfînt, vrednic de o Taină ca aceasta, să-mi aduci și să mă aștepti pe mine în partea cealaltă a Iordanului, care este aproape de locuința lumească, ca să mă împărtășesc de Darurile cele de viață făcătoare; pentru că de cînd m-am împărtășit cu ele în biserica Mergătorului Înainte, mai înainte de a trece Iordanul, pînă acum sfințenia aceea nu am dobîndit-o. Iar acum cu osîrdie o doresc pe ea și mă rog ție să nu treci cu vederea rugăciunea mea, ci cu adevărat să-mi aduci acele făcătoare de viață dumnezeiești Taine, în ceasul în care Domnul pe ucenicii săi i-a făcut părtași Cinei celei dumnezeiești. Iar lui Ioan, egumenul mănăstirii unde locuiești, să-i spui să ia aminte de sine și de turma sa, pentru că se fac acolo oarecare lucruri cărora le trebuie îndreptare. Însă voiesc ca nu acum să-i spui lui acestea, ci cînd Domnul îți va porunci ție".¹⁶⁵

B) AVVA FILIMON

Sârguește-te să-ți păzești cugetarea neîmprăștiată, ca să fie cu grijă la gîndurile dinlăuntru. Iar cînd te afli în biserică și vrei să te împărtășești cu dumnezeieștile lui Hristos Taine, să nu ieși pînă nu primești pacea desăvârșită. Stînd într'un loc, să nu te miști de acolo pînă la apolis. Gîndește-te că stai în cer și întâmpini pe Dumnezeu cu Sfinții îngeri și-l primești pe El în inimă. Deci pregătește cu frică și cu cutremur mult, ca să nu te afli cu nevrednicie între Sfintele Puteri. Și după acestea, înarmîndu-l bine pe fratele întru Domnul și întărindu-l în duhul harului său, l-a slobozit. [...]

¹⁶⁵ http://paginiortodoxe.tripod.com/vsapr/04-01-cv_maria_egipteanca.html

Deci acestea și mai multe ca acestea le-a povestit fratele care a fost cu el. Dar cine nu s'ar minuna și de lucrul următor, care e dovada marii lui smerenii de cuget. Învrednicit de multă vreme de treapta preoțească și ajuns la cele cerești prin viețuire și cunoștință, fugea așa de mult de povara dumnezeieștilor slujbe, încât în cele mai multe din timpurile nevoițelor sale, aproape că nu primea să se apropie de sfânta masă. Ba, viețuind cu atâta curăție, nici împărtășirea de dumnezeieștile Taine nu o primea când avea întâlnire cu oamenii, măcar că nu spunea nimic pământesc, ci primea întâlnirea pentru folosul celor ce o cereau. Iar când voia să se împărtășească de dumnezeieștile Taine, cerea îndurarea lui Dumnezeu prin rugăciuni, psalmodii și mărturisiri. Căci se cutremura de glasul preotului, când rostea și zicea: „Sfintele Sfinților”. Fiindcă zicea că toată biserica se umple de Sfinții îngeri și însuși împăratul Puterilor săvârșește tainic cele sfinte și se preface în inimile noastre în trup și sânge. De aceea zicea că trebuie să devenim curați și oarecum afară de trup și așa să îndrăznim a ne apropia, fără nicio îndoială și ezitare, de preacuratele lui Hristos Taine, ca să ne facem părtași de luminarea din ele. Căci mulți dintre Sfinții Părinți au văzut pe îngeri stând de pază în jurul lor. De aceea se și păzeau în tăcere, nevorbind cu nimenea. Mai zicea și aceea că atunci când trebuia să-și vândă el însuși lucrul mâinilor sale, ca nu cumva, vorbind și răspunzând, să spună vreo minciună, vreun jurământ, sau vreo vorbă de prisos, sau vreun altfel de păcat, mai bine tăcea, lăsând să pară că e prost. Și tot cel ce voia să cumpere, lua de la el și da ce voia. Și primea ceea ce i se da cu mulțumire, negrăind nimic, acest bărbat cu adevărat înțelept.¹⁶⁶

C) SFÂNTUL CUVIOS MARCU DIN MUNTELE FRACESC

Un filozof atenian, Sfântul Cuvios Marcu (5 aprilie), s-a întâlnit cu moartea prin părinții săi și a ajuns la adevărata filosofie (cugetarea la moarte). Astfel că s-a aruncat pe o scândură în mare, ajungând la muntele Fracesc (din Etiopia Ortodoxă de Răsărit, împărătească). S-a luptat pe viață și pe moarte cu trupul, cu lumea și cu dracii timp de 30 de ani, apoi a ajuns la desăvârșire (!) fără să se împărtășească cu Sfintele Taine timp de... 95 de ani! Iată la ce măsură duhovnicească a ajuns:

Așa vorbind, zice Serapion, a sosit ziua și am văzut trupul lui, că era cu peri acoperit peste tot ca o haină și m-am înspăimîntat și tremuram de frică, de vreme ce nu se putea vedea într-însul nicidecum cuviință omenească și după nimic nu se putea cunoaște că este om, fără numai după glasul și după cuvintele ce ieșeau din gura lui. Iar el, văzîndu-mă că mă tem, mi-a zis: "Nu te înspăimînta de vederea trupului meu, că este trup stricăcios luat din pământ". Și m-a întrebat, zicînd: "Oare lumea stă în legea lui Hristos, după cel mai dinainte obicei?" Iar eu i-am zis lui: "Cu darul lui Hristos, mai bine este astăzi decît în vremurile de mai înainte". Iarăși m-a întrebat: "Mai este oare slujirea de idoli și prigonire asupra creștinilor pînă acum?" I-am răspuns: "Cu ajutorul sfintelor noastre rugăciuni a încetat prigonirea, și slujirea de idoli nu mai este". Și s-a bucurat bătrînul cu bucurie mare, auzind acestea. Apoi iarăși m-a întrebat: "Mai sînt oare sfinți în lume, ca să facă minuni, precum a zis Domnul în Evanghelie: De veți avea credință cît un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia, treci de aici și te aruncă în mare și va fi vouă?"

Zicînd Sfîntul acestea, deodată s-a ridicat muntele și s-a pornit de la locul său, ca de cinci mii de coți și s-a dus în mare. Plecîndu-se Sfîntul Marcu și văzînd muntele pornind, a făcut cu mîna spre dînsul, zicîndu-i: "Ce ai făcut tu, munte? Nu ți-am zis să pornești, ci am vorbit cu fratele; deci, tu stai la locul tău". Zicînd el acestea, a stat iarăși muntele la locul său. Eu, văzînd aceasta, am căzut cu fața la pământ de frică. Iar el, apucîndu-mă de mînă, m-a ridicat și, sculîndu-mă, mi-a zis: "N-ai văzut, cred, niște minuni ca acestea în zilele tale!"

Eu am zis: "Nu, părinte". Iar el, suspinînd, a plîns cu amar și a zis: "Amar pămîntului că pe el creștinii numai cu numele se numesc creștini, iar cu faptele sînt departe!" Și iarăși a zis: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Cel ce m-a adus la locul acesta sfînt, ca să nu mor în patria mea și să mă îngrop în pămîntul cel necurat și plin de greșeli". [...]

¹⁶⁶ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvîrși, Ed. Tipografia Arhiepiscopiei, Sibiu, 1948, Vol. IV, 173-182.

După aceea a început, din multa bucurie duhovnicească care era într-însul, a grăi către sine astfel: "Fericit este sufletul tău, o, Marcu, căci, păzindu-te Domnul, nu te-ai întinat cu necurățiile lumii acesteia, nici s-a robit mintea ta de gândurile cele necurate. Fericit este trupul tău, că nu s-a legat cu poftele și cu patimile păcatelor. Fericțiți sînt ochii tăi, pe care n-a putut să-i amăgească diavolul, prin vederea frumuseților celor străine. Fericite sînt urechile tale, că n-au auzit glasul și strigarea femeiască în lumea deșartă. Fericite sînt nările tale, că n-au mirosit lucrurile păcatelor. Fericite sînt mîinile tale, că nu s-au ținut, nici s-au atins de ceva din lucrurile omenești. Fericite sînt picioarele tale, care n-au pășit în calea ce duce la moarte, nici s-au pornit pașii tăi spre păcat; pentru că sufletul și trupul tău s-au umplut de viața cea duhovnicească și s-au sfințit cu dulceața sfinților îngeri". [...]

Aceasta zicînd Sfîntul, și eu tînguindu-mă, s-a auzit un glas din cer, zicînd: "Aduceți-Mi vasul cel ales din pustie. Aduceți-Mi pe lucrătorul dreptății, pe creștinul cel desăvîrșit și pe credinciosul rob. Vino, Marcu! Vino, de te odihnește în lumina bucuriei și în duhovniceasca viață!" Și a grăit către mine Sfîntul: "Să plecăm genunchii, frate". Și i-am plecat. Apoi am auzit un glas îngeresc, grăind către Cuviosul: "Întindeți mîinile tale".

Pe acest glas auzindu-l eu - zice Serapion - m-am sculat îndată și uitîndu-mă am văzut sufletul Sfîntului Marcu, dezlegîndu-se din legăturile trupești și acum de mîini îngerești cu haină albă luminoasă acoperindu-se și suindu-se la ceruri.

Încă am văzut și calea văzduhului către cer și acoperămîntul cerului descoperindu-se. Apoi am văzut cetele diavolești stînd lîngă drum gata și am auzit un glas îngeresc grăind către diavoli: "Fugiți, fii întunericului, de la fața luminii dreptății!" Însă a fost oprit în văzduh sfîntul lui suflet, ca un ceas și a venit un glas din cer către sfinții îngeri, zicînd: "Luați și aduceți aici, pe cel ce a rușinat pe diavoli".

Deși nu s-a împărtășit cu Sfintele Taine timp de 95 de ani, fiindcă a lucrat pocăința toată viața, cele necunoscute de el despre neputința proprie i-au fost descoperite (fiind o oră oprit în vămile văzduhului unde i-a rușinat pe diavoli), iar apoi s-a unit în veșnicie cu Hristos:

Iar după ce sufletul Cuviosului a trecut de cetele diavolești fără de vătămare, pe cînd se apropia spre cerul cel deschis, am văzut ca o asemănare de mîină dreaptă întinsă pe cer și primind sufletul cel fără prihană.¹⁶⁷

D) SFÂNTUL CUVIOS PAVEL CEL NOU DIN MUNTELE LATRO

După puține zile, dumnezeiescul Pavel, luîndu-și iertare, iarăși a plecat și s-a dus în muntele Latrului. Înconjurînd toate peșterile ce se aflau în vîrfurile muntelui, a aflat un monah cu numele Atanasie, care fusese proestos al unei mănăstiri patriarhicești și atunci se odihnea acolo în munte, în lavra Sotirson. Pe acesta l-a rugat ca să-i zidească acolo, aproape de lavră, un turn; dar Atanasie i-a arătat lui alt turn zidit de Dumnezeu, care era o piatră atît de înaltă, încît ajungea la norii vîrfurilor ei. Iar în vîrfurile pietrei era o peșteră mică, nefăcută de mîină, în care petrecuse mai înainte cu douăzeci de ani, un sfînt.

Deci în această peșteră s-a sălășluit minunatul Pavel, luîndu-și puțină hrană cu dînsul, pe care după ce a sfîrșit-o a suferit mare strîmtorare, pentru că acolo locul era cu totul pustiu și cuviosul nu voia să mai coboare, lăsînd toată purtarea de grijă la Domnul, Care, ca un bun și milostiv, i-a trimis ajutor în chipul acesta:

Un om oarecare, cu numele Gheorghe, păștea caprele și, pierzînd două, care, după iconomia lui Dumnezeu se duseseră la turnul cuviosului de pășteau acolo. Stăpînul, pornind să le caute, a văzut pe cuvios. Întrebîndu-l cine este și de unde a venit acolo, cuviosul a spus adevărul și atunci Gheorghe îi aducea lui cele de trebuință pentru hrană și îmbrăcăminte, untdelemn și carte ca să-și citească pravila sa. Vara, cînd Gheorghe n-avea timp să meargă la cuvios să-i ducă cele de nevoie, Pavel a rămas cu totul fără purtare de grijă, petrecînd multe zile nemîncat, încît putea să moară și, neputînd să stea pe picioarele sale, zăcea jumătate mort,

¹⁶⁷ Viețile Sfinților..., 05.04. Vol. VIII, pp. 69-70, 75.

fără glas. Sculîndu-se cu multă trudă și osteneală a băut untdelemn și apă din candelă ca să capete puțină viață. Așa își muncea trupul său, de trei ori fericitul, ca să afle desfătare veșnică în rai.

Preabunul Dumnezeu a luminat pe Atanasie, cel mai sus pomenit, care i-a arătat lui turnul și și-a adus aminte de cuvios, aducîndu-i bucate. Atunci s-a înștiințat Dimitrie și mulți alții, care îi aduceau lui cele de trebuință, dar și acolo, în piatra aceea, îl supărau diavolii, că uneori i se arătau și voiau să-l arunce de acolo jos, iar alteori îi puneau foc să ardă sau aruncau cu săgeți. Dar cuviosul stătea fără frică, curajos ca un leu și nu se temea de măiestriile lor. Pentru aceea, prea vicleanul și răul s-a prefăcut într-un șarpe mare și înconjura pe dinăuntru toată peștera, fluierînd. Apoi a mers înapoia cuviosului și s-a suit pe umerii lui și și-a întors capul spre gura acestuia, cînd se ruga. după aceea se uita în ochii cuviosului mult timp fără rușine și aceasta nu de zece ori sau o lună, ci trei ani la rînd, făcîndu-i multă supărare, dar nici o vătămare, că Dumnezeu, ca un iubitor de oameni, îl păzea și nu putea urătorul de oameni ca să-i facă rău, ci numai îl ispitea, ca plată mai multă să aibă.

Cuviosul Pavel dorea ca vreun preot să-i slujească Liturghia acolo în peșteră și să se împărtășească cu Sfintele Taine. Deci a rugat pe Atanasie de i-a făcut scară și a adus un preot, care slujind Sfînta Liturghie, l-a împărtășit cu Sfintele Taine, pe care le-a luat cu multă evlavie și umilință. Atunci s-a făcut un cutremur atît de înfricoșat, încît s-au cutremurat și cei ce erau de față, pentru că locul era foarte înalt și se clătina ca o ramură de copac. De aceea, temîndu-se ca nu cumva prăpăstuindu-se să moară, s-au sărutat cu toții și s-au iertat plîngînd, dar numai aceia s-au temut care erau deasupra în turn, iar cei ce rămăseseră dedesubt ziceau că n-au văzut nimic.¹⁶⁸

E) SFÎNTA CUVIOASĂ TEODORA DE LA SIHLA

Așa a ajuns fericita Teodora în munții Sihlei. Apoi un sihastru milostiv i-a oferit chilia sa, nu departe de schit și de peștera care îi poartă numele pînă astăzi. Acolo s-a nevoit Cuvioasa cu bărbăție mulți ani, ostenindu-se singură în post și rugăciuni de toată noaptea, în lacrimi și mii de metanii, uitată de lume, îndurînd multe ispite și năluciri de la diavoli, foame, lipsă, gînduri și, mai ales, frigul aspru al iernii. Numai Cuviosul Pavel din Sihăstria, duhovnicul ei, o cerceta din cînd în cînd, o mărturisea, o îmbărbăta, o împărtășea cu Sfintele Taine și îi ducea cele de trebuință.

După un timp a răposat fericitul duhovnic Pavel, nu departe de Schitul Sihla, într-o mică colibă pustnicească, iar Cuvioasa Teodora a rămas cu totul singură, căci nimeni nu știa locul și aspra ei nevoie. Cu timpul i s-au rupt și hainele, iar ca hrană avea doar măcriș, fructe de pădure și alune. În această școală a liniștii și nevoinei a dobîndit Cuvioasa darul rugăciunii de foc, care se lucrează în inimă, darul lacrimilor, al răbdării și al negrăitei iubiri de Dumnezeu. Acum nu mai suferea nici de frig, nici de foame; nici diavolii nu o mai puteau birui, căci dobîndise darul facerii de minuni și era ca un diamant strălucitor în munții Sihlei, fiind uitată de oameni, însă umbrită de darul Duhului Sfînt. [...]

Ajungînd Sfînta Teodora aproape de sfîrșitul vieții și cunoscînd că o cheamă Hristos la cereștile locașuri, unde este odihna și desfătarea tuturor sfinților, se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu să-i trimită un preot ca s-o împărtășească cu Preacuratele Taine, înainte de obștescul sfîrșit. Astfel, cu rînduială de sus, egumenul Sihăstriei a observat că păsările duceau fărîmituri spre Sihla și a trimis doi frați să vadă unde anume se duc, căci gîndea că trăiește în munții Sihlei un sihastru sfînt.

Astfel mergînd ei, i-a cuprins noaptea și, rătăcind în pădure, se rugau și așteptau să se facă ziuă. Apoi, observînd înaintea lor o rază de lumină, ce se ridica ca un stîlp la cer, s-au apropiat și au văzut o femeie luminată la chip înălțată de la pămînt și rugîndu-se cu mîinile în sus. Era Sfînta Teodora. Atunci cuvioasa, cunoscînd venirea lor, a mulțumit lui Dumnezeu, zicînd: "Mulțumesc, Ție Doamne, că m-ai ascultat!" Apoi a zis celor doi frați: "Nu vă temeți, fraților,

¹⁶⁸ Viața Părintelui nostru Pavel cel Nou, care a sihăstrit în muntele Latru (15 decembrie).

căci sînt o smerită roabă a lui Hristos! Dar mai întîi aruncați-mi o haină să mă îmbrac, că sînt goală!"

Apoi, chemîndu-i, le-a spus viața și sfîrșitul ei apropiat și le-a poruncit, zicînd: "Coboriți la Sihăstria și spuneți egumenului să trimită pe duhovnicul Antonie și pe ierodiaconul Lavrentie cu Trupul și Sîngele lui Hristos!" Iar ei i-au spus: "Cum să ajungem la schit noaptea, căci nu cunoaștem drumul?" Atunci Sfînta Teodora le-a răspuns: "Mergeți după lumina care se vede înaintea voastră și numaidecît veți ajunge!"

Călăuziți de această lumină cerească, frații au ajuns repede la schit la miezul nopții, pe cînd toca de Utrenie. Iar dimineață s-au întors la peșteră cu ieromonahul Antonie și ierodiaconul Lavrentie, aducînd Preacuratele Taine. După ce Sfînta Teodora și-a făcut cuvenita spovedanie și și-a destăinuit viața, ostenele și ispitele ei, a rostit Crezul, s-a închinat, a primit dumnezeieștile Taine și a rostit ultimele sale cuvinte, zicînd: "Slavă Ție, Doamne, pentru toate!" În clipa aceea Cuvioasa Teodora și-a dat fericitul ei suflet în brațele lui Hristos. Iar trupul ei, purtător de bună mireasmă a fost prohodit și a fost așezat cu cinste de cei doi părinți în peștera în care s-a nevoit.¹⁶⁹

F) UN SFÂNT CREȘTIN DIN MUNTELE SINAI

Odinioară, cînd după judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, au năvălit păgânii agareni asupra țărilor creștinești, au ajuns pînă la Muntele Sinai, prădînd toate în calea lor și silind pe creștini ca să-și lepede credința și să primească rătăcirea lui Mohamed. Cum au aflat de aceasta creștinii, care locuiau aproape de castru (cetatea mănăstirii) și aproape de sfîntul Rug, au fugit împreună cu familiile lor, așezându-se tocmai în vârful muntelui Sinai, spre a fi mai feriți de năvălirea păgânilor și ca să se poată apăra mai ușor. Dar năpustindu-se mulțime mare de agareni, au învins pe creștini și silindu-i să se lepede de credință, i-au făcut supușii lor. Unul dintre creștini, fiind mai temător de Dumnezeu, văzînd pierzarea care venise asupra poporului său, a apucat să fugă în grabă deasupra unei culmi de munte spre a se arunca în vale, în prăpastie ca, ori să moară zdrobindu-se, ori de va scăpa teafăr, să poată fugi din calea păgânilor, căci ar fi ales mai degrabă să moară, decît să trădeze credința. Femeia lui, cum a văzut că el fuge spre prăpastia cea înfricoșată, s-a aruncat îndată pe umerii lui și apucându-l de haină, l-a oprit, rugându-l cu lacrimi fierbinți și zicîndu-i: "Unde te duci, iubitul meu soț, cum te grăbești să scapi numai tu, iar pe mine și pe copii ne lași pierzării? Adu-ți aminte că în patul tău eu n-am făcut vicleșug, martor pentru aceasta este Domnul. Deci, să nu mă lași ca să mă spurce păgânii trupește și sufletește, căci eu, fiind femeie slabă de fire, voi fi silită ca să mă lepăd de credință dimpreună cu copiii. Și acum, pentru că ai cugetat ca să scapi cu fuga, izbăvește-mă mai întîi pe mine și pe copii de pierzare, și apoi pleacă unde crezi că-ți vei mântui sufletul. Ca altfel nu cumva Dumnezeu să ceară de la tine sufletele noastre în ziua judecății. Deci, jertfește-mă mai întîi pe mine și pe copii, și apoi mergi cu bine, ca să nu cădem în mâinile păgânilor. Fă-te următor lui Avraam, și adă-ne jertfă lui Dumnezeu în locul acesta sfînt, ca să te izbăvească Dumnezeu prin sângele nostru: căci mai bine este să fim jertfiți lui Dumnezeu de mîna ta, decît să fim înșelați de păgâni, spre pierzare. Nu te las să pleci, ci: ori rămâi și tu împreună cu noi, ori taie-ne singur pe toți și apoi du-te încotro vei putea". Acestea și altele asemenea zicînd femeia și vărsînd pîraie de lacrimi, l-a înduplecat pe bărbat ca să-i asculte rugămîntea. Deci, scoțînd el sabia a tăiat singur femeia și copiii, apoi aruncându-se la vale în prăpastia dinspre miazăzi a muntelui, s-a izbăvit de pierzarea care îl aștepta de la păgâni. Ceilalți creștini de o credință cu el (arabi) s-au lepădat de credința creștinească, și numai el singur a scăpat fugind, precum oarecînd Sf. Prooroc Ilie, care a fugit de mânia Izabelei în muntele Horeb. Tot așa și el s-a ascuns în pustietate printre munți, locuind prin peșteri și prin crăpăturile pămîntului dimpreună cu fiarele sălbatice, izbăvindu-se astfel de răutatea omenească

De atunci el n-a mai intrat în vreo locuință omenească, în cetate ori în sat. După ce a petrecut mulți ani de zile în singurătate, a început de la o vreme să-l muncească gîndul dacă este plăcut lui Dumnezeu ceea ce a făcut el, jertfindu-și femeia și copiii, de vreme ce lucrul

¹⁶⁹ Sfînta Teodora de la Sihla (7 august).

acesta era cu totul străin și nemaipomenit. Preabunul Dumnezeu, voind să-l încredințeze de aceasta, și ca să fie și la alții pildă, i-a descoperit acolo, în pustie, despre vremea morții lui cu multe zile înainte. Deci, luând înștiințare despre mutarea lui, a mers în Mănăstirea Sinai și închinându-se sfântului Rug, s-a împărtășit cu sfintele Taine. Apoi, îmbolnăvindu-se, a rămas în spitalul Mănăstirii. Când a sosit ceasul mutării lui din această viață, vedea pe cuvioșii Părinți ce s-au sfințit în muntele Sinai și pe cei care au fost omorâți de către barbari.

Pe aceștia îi vedea ca pe niște prieteni ai lui, și cunoscuți pe care de multă vreme nu-i văzuse; îi binecuvânta și îi săruta pe ei, și primea oarecum blagoslovenii de la dânșii. Cei care se aflau pe lângă patul lui îl vedeau că heretisește și se bucură ca și cum ar fi fost în biserică cu niște prieteni. Pe unii din ei îi heretisea zicându-le pe nume și își mișca buzele ca și cum i-ar săruta. Și atâta bucurie se vedea la el, parcă l-ar fi chemat la o prăznuire luminată, căci avea pe Sfinții părinții drept însoțitori către lăcașurile cerești, după cum mărturisea singur. Și așa, cu bucurie, fericitul și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu.¹⁷⁰

4. SFINȚII CARE S-AU ÎMPĂRTĂȘIT CU FRECVENȚA CĂII ÎMPĂRĂTEȘTI (DE MIJLOC), LUCRÂND POCĂINȚA

Sfântul Cuvios Paisie de la Neamț, Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica, Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica, etc.

A) SFÂNTUL IERARH NIFON AL CONSTANȚIANEI

Odată, scoțind el apă cu ciutura, l-a împiedicat diavolul și, alunecând cu amîndouă, picioarele a căzut în puț și afundîndu-se s-a apucat de ciutură și a strigat: "Stăpînă, ajută-mi!" Și îndată s-a aflat în puț pe un lemn, fiind nevătămat. De atunci, cunoscînd că Născătoarea de Dumnezeu îl păzește, a început de-a pururea a avea numele ei pe buzele sale. După aceasta, i s-a întîmplat a se îmbolnăvi, de la praznicul Învierii lui Hristos pînă la ziua înjumătățirii și într-aceea boală nimic alt nu zicea, decît numai: "Slavă Dumnezeului meu, slavă Ajutătoarei mele, Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, Fecioarei Maria". Iar luni, mai înainte de înjumătățire, s-a rugat, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, învrednicește-mă a mă împărtăși cu Sfintele Taine în ziua înjumătățirii, pentru că foarte însetat este sufletul meu a se sătura de precurat Trupul Tău.

După ce a adormit, i s-a făcut lui vedenia aceasta: Două femei preastrălucite treceau pe lângă patul lui, în asemănarea purtătoarelor de mir: una era îmbrăcată în porfiră și ținea o stîlpare de măsline, iar cealaltă, asemenea ei, mergea în urmă, purtînd un vas mic plin de sfințenie; mai ținea și o papură muiată în untdelemn sfînt și venind către pat a stat. Și a zis cea îmbrăcată în porfiră, către cealaltă: "Vezi, Anastasio, de ce pătimește tînărul acesta?" Anastasia a răspuns: "Acesta pătimește de focul limbii sale, căci, pe cînd era sănătos, gura lui nu era îngrădită și acum se pedepsește de Domnul ca să nu se osîndească dincolo, fiindcă foarte mult îl iubește Dumnezeu și-l ceartă; iar tu, Doamnă, de voiești, miluiește-l și ajută-i lui".

Cea îmbrăcată în porfiră a răspuns: "Îl voi milui, numai să-l duci unde mergem și noi". Deci, luîndu-l de mîină, Anastasia l-a dus în biserica Sfinților Apostoli. Apoi a zis către dînsa cea cu porfiră: "Ia untdelemn din candela ce arde în altar și-l unge de la cap pînă la picioare". Iar aceea, ungîndu-l, a zis: "Vezi Stăpînă, iată, am făcut după porunca ta". Cea cu haina de porfiră a zîmbit și a zis: "Acesta este semnul milostivirii pentru care am venit". Atunci i-a dat lui Nifon stîlparea cea de măsline, pe care o ținea în mîină și i-a zis: "Vezi și cunoaște că stîlparea aceasta este din darul Domnului și o dau ție, pentru că acum a vărsat preainduratul

¹⁷⁰ Sfântul Cuvios Ioan DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL, *Hrană duhovnicească*, Ed. Lumină din lumină, București, 2006, pp. 506- 509.

Dumnezeu mila Sa asupra ta. Iar tu de acum înarmează-te împotriva diavolilor și vei călca pe dinșii ca pe fîn".

Nifon i s-a închinat la picioare și, deșteptându-se, a cunoscut că vedenia aceea a fost binecuvîntarea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, apoi îndată s-a făcut sănătos și a început a umbla. A doua zi, marți, s-a întărit cu hrană, iar în ziua înjumătățirii, venind în biserică cu multă bucurie, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine.¹⁷¹

B) SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

Spovedanie de două ori sau cel mai rar odată pe zi și împărtășanie variabilă în funcție de contextul fiecăruia:

- De obicei 1 dată/lună;
- Bătrânii/bolnavii 1 dată/2-3 săptămâni;
- Schimonahii săptămânal.

Suntem încredințați că dacă Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul ar fi fost lăsat de Maica Domnului să ajungă în obștea Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț (cum și-a dorit) ar fi făcut ascultare și ar fi urmat aceeași rânduială.

Cuviosul Paisie porunca fraților să săvîrșească ascultarea rînduită cu mare dragoste, în permanentă tăcere și cu rugăciunea tainică în inimă. Adeseori ieșea și starețul cu frații la lucru, dîndu-le tuturor pildă în toate. Vara, cînd părinții plecau să lucreze la cîmp, mergea și un duhovnic cu dinșii pentru pravila bisericască și pentru spovedania zilnică, de care nimeni nu era scutit. [...]

Astfel, mai întîi a întemeiat o mare obște de peste șapte sute de călugări de mai multe naționalități, dintre care peste două treimi erau moldoveni. Toți trăiau în desăvîrșită armonie duhovnicească și practicau rugăciunea lui Iisus. Pentru povățuirea lor sufltească, Cuviosul Paisie a rînduit douăzeci și patru de duhovnici care îi spovedeau regulat și îi supravegheau ziua și noaptea. [...]

Același Teofan scrie și despre ascultările călugărilor din Mînăstirea Neamț. "În obștea Cuviosului Paisie trăiau peste șapte sute de călugări și cînd se adunau la ascultare, cîte o sută sau cîte o sută cincizeci de frați, atunci unul din ei citea cuvînt de folos din vreo carte sau vorbea cuvînt ziditor de suflet. Dacă cineva începea să vorbească lucruri deșarte, îndată era oprit...".

Iar despre petrecerea călugărilor în chilii, același Teofan scrie: "Prin chilii unii scriau cărți, alții împleteau, alții torceau lînă, alții coseau camilafce și potcape, făceau metanii, țeseau stofe pentru rase și mantii, făceau cruci și linguri sau se ocupau cu alte lucruri manuale. Toți erau sub supravegherea duhovnicilor, la care își mărturiseau păcatele și gîndurile de două ori pe zi: dimineața spuneau pe cele făcute noaptea, iar seara pe cele făcute ziua. Fără binecuvîntarea duhovnicului nimeni nu îndrăznea să facă ceva, nici măcar să mănînce un fruct. [...]

La chilii, Cuviosul Paisie cerea călugărilor să facă trei lucruri: să citească cuvintele Sfinților Părinți, să practice rugăciunea minții și, după putere, să facă adesea metanii cu lacrimi. Iar mărturisirea gîndurilor către duhovnici o considera marele stareț temelia vieții duhovnicești și nădejdea mîntuirii pentru toți. De aceea porunca fraților, mai ales celor începători, să se mărturisească în fiecare seară la duhovnicii lor și să primească Trupul și Sîngele Domnului, o dată pe lună; iar bătrînii și cei bolnavi, mai des, la două - trei săptămîni, iar schimonahii săptămînal.

Un preot oarecare l-a întrebat pe Cuviosul Paisie: "Poate oare preotul să dezlege pe cel ce se pocăiește cu căință, dacă este neputincios și nu poate face canon? Apoi să-i dea Sfintele Taine sau nu?" Iar Sfîntul Paisie a răspuns: "Dacă boala lui trupească este în așa fel, încît el se apropie de moarte și nu are vreme să facă canon, atunci, chiar de ar avea el păcate mari, dar dacă se căiește, preotul să-l dezlege a se împărtăși cu Sfintele Taine. Dacă însă poate face

¹⁷¹ Viața Cuviosului Părintelui nostru Nifon, Episcopul cetății Constanțianei, din Egipt (23 decembrie)

canon, preotul să nu-l dezlege, pînă nu-și face canonul, căci canonul este a treia parte a pocăinței". Apoi a adăugat și aceste cuvinte:

"Vă spun și aceasta că eu am căutat cu rîvnă în toate sfintele canoane, dacă nu cumva se găsesc oarecare epitimii fără îndepărtarea de la împărtășirea cu Sfintele Taine, dar n-am putut găsi. Însă este prea înfricoșată și înspăimîntătoare certarea pusă asupra preoților, care îndrăznesc să împărtășească pe cei opriți de sfintele canoane. Pe amîndoi Biserica îi aseamănă cu Iuda vînzătorul". [...]

Altădată l-a întrebat cineva pe Sfîntul Paisie dacă sînt de folos slujbele Bisericii și Sfînta Liturghie pentru cei ce se află în păcate de moarte. Iar Cuviosul le-a răspuns: "Dacă cineva din creștinii ortodocși greșește pe față și este stăpînit de păcate de moarte, pentru unul ca acesta, Sfînta Biserică oprește a se aduce jertfa cea fără de sînge, pînă ce el nu va părăsi păcatul și se va pocăi". Căci așa spune Sfîntul Simeon al Tesalonicului: "Nu se cuvine nicidecum preotului să aducă jertfă sau să facă pomenire pentru cei ce au păcătuit pe față și nu s-au pocăit, căci această jertfă le este spre osîndă. De asemenea, și primirea Sfintelor Taine cu nevrădnicie, fără pocăință și spovedanie, aduce osîndă, cum spune despre aceasta și dumnezeiescul Pavel" (Corinteni 9,29). [...]

În ultimii ani de viață, marele stareț se simțea tot mai bolnav și slăbit. De aceea primea pe frați la chilie numai dimineața, iar după amiaza vorbea numai cu Dumnezeu, își pregătea ultimele traduceri, se ruga mult cu rugăciunea inimii și era cercetat numai de doi mari duhovnici: Sofronie pentru călugării slavi și Silvestru pentru călugării moldoveni. Prin ei trimitea în ultimul timp pace și binecuvîntare întregului sobor de la Neamț.

La 30 octombrie 1794, Cuviosul Paisie s-a îmbolnăvit greu. După cîteva zile s-a simțit mai bine, iar Duminică, cinci noiembrie, a ascultat Sfînta Liturghie în biserică și s-a împărtășit cu Trupul și Sîngele lui Hristos. Apoi iarăși a căzut bolnav la pat, fiind îngrijit de ucenicii săi de chilie: Onorie și Martirie; iar la biserică se făceau ziua și noaptea rugăciuni către Dumnezeu pentru însănătoșirea lui și Sfîntul Maslu.

Simțindu-și sfîrșitul aproape, s-a împărtășit pentru ultima dată cu Preacuratele Taine și, chemînd la sine pe duhovnicii cei mai bătrîni, Sofronie și Silvestru, a trimis prin ei pace și binecuvîntare întregului sobor, care era foarte întristat pentru această grea despărțire.

Miercuri, cincisprezece noiembrie, nu a mai vorbit nimic, ci numai privea liniștit și se ruga neîncetat cu rugăciunea inimii, pe care o deprinsese din tinerețe. După amiază, în timpul Vecerniei, Cuviosul Paisie s-a luminat la față, iar duhovnicul Ștefan i-a citit canonul de ieșire a sufletului. Afară la fereastră se aflau toți duhovnicii mînăstirii și se rugau cu lacrimi pentru dînsul.

După Vecernie, Sfîntul Preacuviosul Părintele nostru Paisie, marele stareț al mînăstirilor Neamț și Secu, și-a dat sufletul cu pace în mîinile lui Hristos în al 72-lea an al vieții sale, fiind plîns cu multe lacrimi trei zile și trei nopți de obștea mînăstirii și de toți credincioșii din împrejurimi.¹⁷²

C) SFINȚII DE LA CERNICA (CUVIOSUL GHEORGHE ȘI IERARHUL CALINIC)

"... Prin harul [brațului] din mijloc al crucii vi se afierosește această duhovnicească deprindere, [pe] care ar fi bine să o și cinstiți cu multă evlavie și spre care părintește vă îndrum: ca să nu treacă nici măcar o lună nefiind împărtășiți cu dumnezeieștile Taine, ci toți de obște să vă cuminecați de 12 ori pe an, afară de alte neocolite pricini.

Pentru că, deși se află în Scripturi pe alocuri mari sloboziri și pe alocuri strașnice înfrînări, unii adică mai adeseori pricestuindu-se [împărtășindu-se], iar alții și foarte târziu cu anii, însă eu vă sfătuiesc, iubii mei fii, să nu vă abateți alegînd din cele peste măsura voastră, nici a vă pune soarta cu cei de-a pururea vrednici Împărtășirii sau prea întîrzierii, ci, precum și de multe ori v-am zis, păziți calea de mijloc împlinind după puterea voastră pregătirile cuviincioase și, măcar trei zile pe rînd postindu-vă, să vă lipiți a lua cu cucernicie

¹⁷² http://paginiortodoxe.tripod.com/vsnov/11-15-sf_paisie_de_la_neamt.html

curăţitoarele Taine de la sfinţitul preot, care neoprit strigă, grăind: "Cu frica lui Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste să vă apropiaţi!"¹⁷³.

Spunea iarăşi părintele Anastasie: "Într-o seară, preasfinţia sa întinzînd cu mine vorba despre mai multe învăţături şi eu, ştiind că darul Sfîntului Duh este cu desăvîrşire în el, i-am zis: "Prea sfinţite Stăpîne, ştiu că mult-puţin, cît te-am servit, dar te-am servit cu credinţă şi dragoste. Pentru aceasta nu cer altceva, decît să te rogi lui Dumnezeu ca să-mi ierte păcatele mele pe această lume". Atunci preasfinţia sa a început să plîngă amarnic, încît m-a făcut şi pe mine păcătosul să plîng. După ce s-a liniştit, a început a-mi zice: "Fiul meu, eu v-am primit în Mănăstirea Cernica, eu v-am călugărit şi v-am luat din mănăstire şi aţi urmat mie. Ştiu că nu v-aţi păzit datoriile şi făgăduinţele călugăriei, însă să vă siliţi a le păzi de aici înainte şi vă făgăduiesc, că dacă voi afla har înaintea lui Dumnezeu, am să mă rog pentru voi şi pentru toţi ai mei"".

Dorind Sfîntul Calinic să asculte ultima liturghie pe pămînt şi să se bucure de praznicul Învierii lui Hristos, în ziua de Paşti a slujit un preot Sfînta Liturghie în paraclisul chiliei unde şede, şi s-a împărtăşit pentru ultima dată cu Preacuratele Taine. Era ziua de 7 aprilie, 1868.

În joia luminată, adică la 11 aprilie, se împlineau cele 14 zile prevăzute de Sfîntul Calinic. Cîteva zile mai înainte, a venit la el stareţul mănăstirii, Arhimandritul Ştefan, pe care îl iubea foarte mult şi i-a dat testamentul pentru înmormîntare scris cu cîtăva vreme înainte. Apoi l-a mai învăţat şi ceva lucruri duhovniceşti, vorbind amîndoi multe ceasuri.

În noaptea de 10 spre 11 aprilie a venit părintele Anastasie la Sfîntul Calinic şi i-a citit Utrenia. După otpust au stat amîndoi de vorbă, vorbind pentru mîntuire şi alte lucruri folositoare. Cînd se lumina de ziuă, părintele Anastasie s-a retras în chilia sa. Iar la orele cinci, dimineaţa, Sfîntul Calinic a chemat pe ucenicul Ghermano, ca să-l îmbrace în cămaşă şi haine de îngropare. Pe toate celelalte le dăduse de pomană. Apoi singur s-a sculat, s-a spălat pe faţă, s-a pieptănat şi a binecuvîntat pe toţi cîţi erau în casă. Spunea ucenicilor: "Au venit nişte oameni mari în casă şi vor să mă ia cu dînşii".

Cum stătea aşa în picioare, a cerut o cruce. Apoi, ţinînd crucea în mîină, s-a închinat ei, a sărutat-o şi a zis: "Sfîntă Cruce, ajută-mi!" Iar către ucenici a zis: "Să ne vedem în fericirea din cealaltă lume!" Şi rezemîndu-şi capul pe pieptul lui Ghermano, a răsuflat adînc şi şi-a dat duhul în mîinile Domnului, fiind numărat în ceata Sfinţilor Ierarhi ai Bisericii lui Hristos.¹⁷⁴

D) SFÂNTUL CUVIOS IOAN IACOB CEL NOU DE LA NEAMŢ (HOZEVITUL)

Aici s-a nevoit Sfîntul Ioan Sihastrul cu ucenicul său timp de şapte ani de zile, ostenindu-se cu aspre nevoinţe, în rugăciuni neîncetate, în privegheri de toată noaptea, în postiri îndelungate, în lacrimi neştiute, în cugetări şi în doriri duhovniceşti, răbdînd tot felul de ispite, suferinţe, lipsuri, lupte cu diavoli şi străinăta desăvîrşită, aprinzîndu-se cu multă rîvnă pentru iubitul său Mire, Iisus Hristos, şi slăvind pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat.

La peşteră nu primea pe nimeni, căci şi urcuşul pînă sus se făcea greu pe o scară înaltă, comunicînd cu cei ce veneau, mai ales prin rugăciune, prin unele scrieri sfînte şi prin ucenicul său. În sărbători mari şi în posturi, Sfîntul Ioan săvîrşea Dumnezeiasca Liturghie în paraclisul peşterii Sfînta Ana şi se împărtăşeau amîndoi cu Trupul şi Sângele lui Hristos, mulţumind lui Dumnezeu pentru toate. Iar în timpul zilei, în clipe de răgaz, ieşea în gura peşterii, la lumină, scria versuri religioase şi traducea pagini patristice din limba greacă. Mîncarea lui era o dată pe zi, pesmeţi, măslîne, smochine şi apă, iar noaptea dormea cîteva ore, pe o scîndură, avînd o piatră drept pernă.

În vara anului 1960, Cuviosul Ioan se simţea tare bolnav, dar suferea toate cu multă răbdare, că niciodată nu se tînguia de suferinţa lui, ci tăcea mult şi se ruga neîncetat cu rugăciunea inimii. Apoi ţinea cu tărie la dreapta credinţă, la Tradiţie şi la Sfintele Canoane,

¹⁷³ Stareţul Gheorghe DE LA CERNICA, *Vieţile, povăţuirile şi testamentele Sfinţilor Stareţi Gheorghe şi Calinic de la Cernica*, Editura Deisis, Sibiu, 1999. <<http://www.razbointrucuvant.ro/2012/12/03/sfantul-gheorghe-de-la-cernica-si-parintele-cleoparanduieli-de-impartasire-monahi-si-mireni/>>, vineri, 20 decembrie 2013.

¹⁷⁴ <http://paginiortodoxe.tripod.com/vsapr/04-11-sf-calinic-de-la-cernica.html>

avînd mintea totdeauna ațintită la Iisus Hristos răstignit pe Golgota. Simțindu-și aproape sfîrșitul vieții, miercuri, 4 august, s-a împărtășit cu Sfintele Taine, iar joi dimineață la orele 5 și-a dat sufletul în mîinile lui Hristos, fiind în vîrstă de 47 de ani.

Spunea ucenicul lui că Sfîntul Ioan știa mai dinainte data sfîrșitului său, pe care și-o însemnase pe perete. Cu puțin înainte de a-și da duhul, s-a ridicat puțin și a binecuvîntat în trei părți, spunînd ceva în taină. Ucenicul, mirîndu-se de aceasta, zicea că Sfîntul Ioan a binecuvîntat pe îngerii și sfinții care au venit să-i ia sufletul.¹⁷⁵

Cu două săptămîni înainte de a-și da sufletul în mîinile Domnului, ziua pe la amiază, a văzut pe cerul senin în partea dreaptă o cunună din frunze de finic și scris: "Fericiți..." și alte cuvinte, iar în stînga: "Blestemați..." și alte cuvinte... și fulgere și săgeți ca de trăznet. Vedenia a spus-o ucenicului său, schimonahul Ioanichie, care l-a îngrijit tot timpul și i-a spus că dacă îi va scădea temperatura, și o să poată vorbi, o să-i spună mai multe din tot ce a văzut în vedenie, pe cer. Scrisul "Fericiți..." fiind pentru dînsul n-a voit să spună, ca să nu se laude singur. Cunoscînd că i se apropie sfîrșitul, s-a împărtășit singur miercuri dimineața, avînd Sfintele Taine.¹⁷⁶

5. SFINȚI CARE S-AU ÎMPĂRTĂȘIT DES, AVÂND UN CONTEXT POTRIVIT PENTRU ACEASTA, ÎN POCĂINȚĂ FIERBINTE

Sfîntul Cuvios Nicodim Aghioritul, Sfîntul Cuvios Simeon Noul Teolog, Sfîntul Cuvios Chiriac de la Iordan etc.

A) SFÂNTUL CUVIOS CHIRIAC DE LA IORDAN

Văzînd Cuviosul Gherasim o așa înfrînare la anii săi cei tineri se minuna, și-l iubea pe el. Avea obicei Gherasim, în sfintele patruzeci de zile, de ieșea din mănăstire și se ducea în cel mai adînc pustiu care se chema Ruva, în care și cuviosul Eftimie oarecînd sălășluisse. Drept aceea, iubind pe fericitul Chiriac pentru înfrînarea cea mare, îl lua și pe el cu sine. Chiriac, în toate Duminicile se împărtășea cu Sfintele Taine din mîinile lui Gherasim și petrecea în liniștea pustului pînă la Duminica Stîlpărilor, cînd se întorcea în mănăstire cu mult folos pentru sufletele lor.¹⁷⁷

B) SFÂNTUL CUVIOS SIMEON NOUL TEOLOG

Vedeți mai sus.

C) SFÂNTUL CUVIOS NICODIM AGHIORITUL

De altfel, starea sa de sănătate nu întârzie să se înrăutățească. După ce a mai revăzut o data comentariul sau despre Anavathmoi, el spuse: "Doamne, scoate-mă de aici, m-am săturat de lumea aceasta!". Din zi în zi, hemiplegia i se întinse la toate membrele. El repeta cu voce tare Rugăciunea lui Iisus, cerîndu-și iertare de la frați că nu poate să o păstreze în secret. După ce s-a mărturisit și a primit Sfînta Împărtășanie, el luă în mîinile sale Moaștele Sfîntului Macarie de Corint și ale li Partenie Skourtaios. Sărutîndu-le cu lacrimi, spuse: "Ați plecat la ceruri și vă odihniți de virtuțile pe care le-ați cultivat pe pămînt, gustînd deja din slava Domnului Nostru. Eu sufăr din cauza păcatelor mele. De aceea, pe voi care sunteți Părinții mei, vă implor să mijlociți pentru mine pe lângă Domnul ca să aibă milă de mine și să mă facă vrednic de locul în care vă găsiți voi". În timpul nopții strigă: "Mor, mor, aduceți-mi Sfînta Împărtășanie". După ce s-a împărtășit, îl cuprinse o nespusă pace și, încrucișîndu-și mîinile pe piept, răspunse călugărilor care îl întrebau dacă era la odihnă: "L-am făcut pe Hristos să intre în mine, cum să nu fiu la odihnă?". Cînd se făcu ziuă, pe 14 iulie 1809, el își dădu sufletul

¹⁷⁵ Preacuviosul Părintele nostru Ioan cel nou de la Neamț (Hozevitul) (5 august)

¹⁷⁶ Sfîntul Cuvios Ioan DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL, *Hrană duhovnicească*, Ed. Lumină din lumină, București, 2006, pp. 15-16.

¹⁷⁷ *Viețile Sfinților*, 29.09.

în mâinile Domnului. Unul dintre cei prezenți strigă: "Era mai bine să fi murit azi o mie de creștini decât Nicodim!". Dar dacă Luceafărul s-a ascuns, razele sale nu au încetat să lumineze Biserica, iar cărțile sale rămân o sursă nepuizabilă de învățătură, de mângâiere și de încurajare la plinătatea vieții întru Hristos.¹⁷⁸

Așadar... 2 mărturisiri (una la duhovnic, alta publică) și după fiecare din ele câte o Sfântă Împărtășanie. Cuminecare și Spovedanie zilnică. De aceea L-a făcut pe Hristos să intre în el și a ajuns la odihnă...

6. SFINȚII ȘI SFÂNTA ÎMPĂRTĂȘANIE NEVĂZUTĂ (PRIN IUBIRE NU RITUAL)

Toți Sfinții au Comuniune continuă cu Hristos, dar cuminecarea lor este variabilă ca frecvență cu Sfintele Taine.

Comun tuturor Sfinților nu este frecvența împărtășaniei (ce variază mult de la unii la alții) ci a fi continuu uniți cu Hristos prin suferințele pocăinței.

Așadar, comun tuturor Sfinților nu este frecvența împărtășaniei (care este diferită în funcție de contextul fiecăruia), ci lucrarea intensă și necondiționată (dusă până la capăt) de POCĂINȚĂ SAU SCHIMBAREA LĂUNTRICĂ A MINȚII PÂNĂ LA IUBIREA care unește până și trupul cu Dumnezeu, chiar și cu Trupul și Sângele lui Hristos în chip nevăzut... ei... **DUMNEZEIASCA IUBIRE** ... cine poate vorbi de ea?

100. Când ne învrednicim, nevrednicii, cu frică și cu cutremur de dumnezeieștile și preacuratele taine ale lui Hristos, Dumnezeu și împăratul nostru, atunci și mai mult să arătăm trezvia, păzirea minții și osârdia, ca focul cel dumnezeesc, sau trupul Domnului nostru Iisus Hristos, să mistue păcatele noastre și necurățiile mici și mari. Căci intrând în noi, El alungă îndată din inimă duhurile viclene ale răutății și ne iartă păcatele făcute mai înainte și atunci mintea rămâne fără turburarea gândurilor rele. Și dacă după aceea ne vom păzi cu osârdie mintea și vom sta în poarta inimii noastre, când ne vom învrednici iarăși de ele, dumnezeescul trup ne va lumina și mai mult mintea și o va face asemenea unei stele.

Așa s'a făcut ceata Sfinților, despărțită cu desăvârșire de petrecerea în lume. Păstrând în ei cugetul ceresc netulburat, au fost luminați de legile dumnezeiești. Ei străluceau prin faptele și cuvintele evlavioase, după ce și-au omorât mădularele de pe pământ prin înfrânare, prin frică de Dumnezeu și prin dorul după El. Căci prin rugăciunea neîncetată și prin meditarea dumnezeieștilor Scripturi, se deschid ochii înțelegători ai sufletului și văd pe împăratul Puterilor, născându-se o bucurie mare și un dor ce arde cu putere în suflet. Și înălțându-se și trupul de către duhul, întreg omul se face duhovnicesc. Acestea le spun lucrătorii fericitei liniști și ai petrecerii prea strâmte, cari, despărțindu-se pe ei de toată mângâierea omenească, grăesc în curăție numai cu Stăpânul din ceruri.¹⁷⁹

Gal.2:19. Căci, eu, prin Lege, am murit față de Lege, ca să trăiesc lui Dumnezeu. 20. M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine.

Ca să viez lui Dumnezeu, m-am răstignit împreună cu Hristos,

Pentru a nu zice cineva: Și cum viezi tu - o, fericite Pavele! - de vreme ce ai zis mai sus că ai murit din pricina Legii - pentru aceasta zice aici așa: Legea, viu fiind, m-a omorât; iar Hristos, luându-mă mort de la Lege, m-a făcut viu, fiindcă m-am răstignit în chip gândit și am murit împreună cu El întru Sfântul Botez. Fiindcă botezul este închipuire a crucii, a morții, a îngropării și a învierii Domnului. Și - zice - minunea este îndoită, pentru că Hristos m-a făcut, dar și pentru că, prin moartea Sa, m-a făcut viu.

20 și nu mai viez eu, ci Hristos viază întru mine.

Zicînd: „m-am răstignit împreună cu Hristos” Apostolul a arătat ghicitoarește botezul. Și, zicînd: „și nu mai viez eu”, a arătat viețuirea Creștinilor cea datorată după botez, prin care mădularele noastre se omoară spre a nu lucra păcatul; „ci Hristos viază întru mine”, adică:

¹⁷⁸ https://ro.orthodoxwiki.org/Nicodim_Aghioritul#Via.C8.9Ba

¹⁷⁹ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, Ed. Tipografia Arhidiecezană, Sibiu, 1948, Vol. IV, pp. 66, 166.

Nici o faptă trupească sau pornire sufletească nu se face întru mine afară de cele ce voiește Hristos. Ci Hristos este Cel ce face toate întru mine, și mă ține și mă stăpânește - adică: Voia mea este moartă, iar voia lui Hristos este vie întru mine și-mi ocârmuiește viața.'

Deci, dacă eu viez întru Dumnezeu alta viață decît cea a lumii și dacă m-am omorât, este arătat că nu mai pot păzi nimic din ale Legii.

Iar ceea ce viez acum în trup, viez întru credința Fiului lui Dumnezeu,

Zice: Cele de mai sus le-am zis pentru viața sufletească și gândită, dar și pentru însăși această viață simțită pe care o trăiesc acum, despre care vei afla că mi-a dat-o Hristos. Căci Legea - nepăzindu-se, ci călcându-se de oameni - i-a osândit pe toți sub pedeapsă și moarte. Și nimic nu oprea a se omori și a se pierde toți, ca niște călcători ai Legii, precum, în vremea Potopului, s-au pierdut toți Oamenii călcători ai legii celei firești, înainte de Legea scrisă. Venind însă Hristos, El ne-a izbăvit de osânda aceasta a Legii și de pieire și ne-a îndreptat prin moartea Sa. De aceea, și faptul că viețuim simțitor și în trup îl avem pentru credința în Hristos, Care ne-a îndreptat și ne-a slobozit din primejdia morții.

a Celui ce m-a iubit și S-a dat pe Sine pentru mine.

Pentru ce zice Pavel aici că Hristos l-a iubit și S-a dat pe Sine pentru dragostea lui, de vreme ce Hristos i-a iubit pe toți oamenii și S-a dat pentru toți? Spre dezlegarea acestei nedumeriri, răspundem că Pavel - socotind de ce răutăți ne-a slobozit Hristos și ce bunătăți ne-a dăruit, și aprinzându-se de dragoste - a numit a sa, osebită, omeneasca dragoste și darea lui Hristos pentru toți, așa cum și Proorocii îl numesc Dumnezeu „al lor” pe Dumnezeul cel de obște al tuturor oamenilor, după zicerea psalmică: „Dumnezeule, Dumnezeul meu, ia aminte de mine!” (Psalmul 17:3).

Notele ediției Tâlcuirii:

I Iar Coresi, tâlcuind aceasta, zice că cel ce îl iubește pe Hristos se preface în chipul lui Hristos, [...] De aceea, dacă-L iubești pe Dumnezeu, vei fi Dumnezeu; iar dacă-l iubești pe diavolul, diavol vei fi; dacă iubești trupul, trup vei fi. Ia aminte că lucrul cel dintâi al iubirii dumnezeiești este a-l uni pe cel ce iubește cu cel iubit. De aceea a zis dumnezeiescul Dionisie că numele iubirii dumnezeiești este unitor de putere, și de ținere împreună și mai cu deosebire de amestecare întru bine și întru bunătate (Despre numirile dumnezeiești, capitolul 4). A doua lucrare a iubirii dumnezeiești este cea deopotrivă - precum zice aici Pavel: Așa cum Hristos S-a răstignit pentru mine, tot astfel și eu deopotrivă mă răstignesc împreună cu Hristos. A treia, a-l face pe cel ce este iubit să-l iubească pe cel ce îl iubește și a-l închipui întru toate cele ce se văd și se gândesc. Iar a patra lucrare a iubirii dumnezeiești este a pricinui uimire iubitorilor. Pentru aceasta a zis dumnezeiescul Dionisie: „Dumnezeiasca iubire este încă și uimitoare, nelăsând pe iubitorii săi a fi ai lor, ci ai celor iubite de dânșii, adică ai darurilor dumnezeiești” (Despre numirile dumnezeiești, capitolul 4). Despre aceasta scria, arzându-se de iubirea lui Hristos, și dumnezeiescul Ignatie, zicînd către Romani: „Dragostea mea s-a răstignit.” Pentru aceasta a zis și Sfântul Grigorie al Nisei despre Pavel că dragostea l-a făcut pe el a nu simți nici îndulcire, nici durere, nici frică, nici cît de puțină plecare omenească, ci a se schimba cu totul în Hristos. Pentru această dumnezeiască dragoste a lui Dumnezeu, Andrei, osândindu-se la cruce de către Egheat, ighemonul Ahaei, zicea: „O cruce! - eu, care de demult te doream, iată, acum dobîndesc plinirea dorului meu.” Pentru dragostea dumnezeiască, Petru i-a spus lui Nero să-l răstignească cu capul în jos. Pentru dragostea dumnezeiască s-a răstignit Filip, în vremea Chesarului Claudiu - precum zice Evseviev. Pentru dragostea dumnezeiască s-a răstignit Sixtus, în vremea împăraților Decius și Valerian - după Prudențiu. Pentru dragostea dumnezeiască s-a răstignit Dionisie, după multe munci, în vremea lui Adrian. Pentru dragostea dumnezeiască s-a răstignit, în ziua Vinerii celei Mari, Sfântul Mucenic Caliopie, ucenicul lui Dionisie - după Sirul (Vezi și subînsemnarea zicerii „și pe vrăjmașii crucii”, Filipeni 2:18, și subînsemnarea zicerii „iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decît numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos”, Galateni 6:16). (n. aut.)

Iar Sfântul Dionisie Areopagitul îlcuiește aceasta mai înalt, ca o ispravă a iubirii dumnezeiești uimitoare ce era întru Pavel, zicînd așa: „Este însă și iubire dumnezeiască uimitoare, care nu-i lasă pe iubitori a fi ai lor, ci ai celor iubiți de ei. De aceea, și marele Pavel, fiind cuprins de iubire dumnezeiască și împărtășit de puterea ei uimitoare, zice cu îndumnezeită gură: «nu mai viez eu, ci Hristos viază întru mine», ca un adevărat iubitor

uimit, precum zice chiar el lui Dumnezeu. Și nu mai trăiește viața sa, ci viața Celui iubit de dânsul, ca una foarte iubită" (Despre numirile dumnezeiești, capitolul 4). [aceasta este adevărata unire cu Hristos, adevărata Cuminecare – n.n.]

Încă și marele Grigorie al Tesalonicului zice, în epistola către Achindin: „Vezi descoperit că darul este nezidit, dar și isprava lucrării celei de acest fel a lui Dumnezeu este nezidită. Aceasta dar înțelege și marele Pavel zicînd că nu mai viază viața cea vremelnică, ci pe aceea dumnezeiască și pururea vecuitoare a Cuvântului ce locuia într-însul, care, cu darul, s-a făcut fără de început și fără de sfârșit." Iar după puține zice iarăși: „Pînă a început a vieții viața cea după porunca lui Dumnezeu, făcută din neființă, Pavel era zidit; iar cînd nu o mai viețuia pe aceasta, ci pe aceea ce i s-a făcut prin locuirea lui Dumnezeu într-însul, s-a făcut nezidit, cu darul dobîndindu-L pe Dumnezeu-Cuvântul, viu și lucrînd întru el.”

Mai aceleași cuvinte ale lui Pavel le zice și purtătorul de Dumnezeu Ignatie, arzîndu-se de aceeași iubire dumnezeiască: „Nu mă îndulcesc de hrana stricăciunii, nici de îndulcirile vieții acesteia. Pîinea lui Dumnezeu o voiesc, pîinea cerească, pîinea vieții. Și băutura voiesc băutura Lui, care este iubire nestrîcioasă și viață nesfârșită. [împărtașania adevărată cu Trupul și Sângele lui Hristos prin predarea totală lui în stare de Jertfă – n.n.] Nu mai voiesc a vieții după oameni. Aceasta va fi însă dacă și voi veți voi. «M-am răstignit împreună cu Hristos și de acum nu mai viez eu, fiindcă viază întru mine Hristos»" (epistola către Romani). Vezi și subînsemnarea zicerii „căci ați murit, și viața voastră s-a ascuns împreună cu Hristos întru Dumnezeu" (Coloseni 3:3). Iar cum că trei însemnări are viața, vezi la tâlcuirea zicerii „că mie a vieții Hristos îmi este" (Filipeni, capitolul 1:2).

Iar Grigorie al Nisei, tâlcuind aceasta, zice: „Deci dar, dacă nu mai viază Pavel, cel ce s-a răstignit lumii, ci Hristos viază într-însul, tot ce s-a făcut și s-a zis de către Pavel se pune după cuviință în seama lui Hristos, Cel ce viețuia într-însul. Căci Pavel - cel ce a zis: «De căutați cercare de Hristos ce grăiește întru mine» - zice că și graiurile lui s-au grăit de Hristos și că isprăvile sale evanghelice nu sînt ale lui, ci le afierosește darului lui Hristos ce locuia într-însul" (cuvînt la zicerea „iar cînd se vor supune Lui toate" (în tomul 2). Iar Vasilie cel Mare zice că „toți Creștinii ce s-au botezat sînt datori a zice întru adevăr cuvîntul acesta al Apostolului: «Iar de acum nu viez eu, ci Hristos viază întru mine.»" Și vezi cuvintele Sfîntului Părinte la subînsemnarea zicerii „prin care lumea s-a răstignit mie " (Galateni 4:14). (n. aut.)¹⁸⁰

Vedeți că toți creștinii Ortodocși (nu numai Sfînții) sunt datori să se împărtașească cu Hristos nu doar ritualic, ci prin dumnezeiasca iubire și trăire continuă a vieții lui Hristos în ei. Dacă se rezumă doar la un ritual precis ca frecvență își iau boală, moarte și osîndă. Dacă, însă, prin iubire smerită trăiesc viața lui Hristos în ei, până la capăt (ascultînd de duhovnic și de propria lor realitate în privința frecvenței împărtașaniei), nu se cumineca nici rar, nici mediu, nici des, ci... continuu.

7. CE ESTE MAI RĂU: A FURA SAU A FUGI DE CELE SFINTE?

Prin această Sfîntă Taină, învață Sfîntul Grigorie de Nyssa, „Dumnezeu se unește cu firea noastră cea stricăcioasă pentru a îndumnezei în acest fel omenitatea, prin primirea ei la pîrtășia cu divinitatea, ... adăugînd cuvîntul Apostolului: după cum «puțin aluat dospește toată frămîntătura» (I Corinteni V, 6), tot așa și acest Trup, făcut nemuritor prin puterea lui Dumnezeu, odată introdus în noi, schimbă și transformă întregul nostru trup după măsura Aceluia. ... După ce am gustat odată din stricăciunea însăși a firii, avem nevoie de Cel pe care toate le unește, pentru ca odată luînd în noi acest leac să alunge influența primejdioasă a otrăvii de mult timp înrădăcinată în trupul nostru. Ce leac poate fi acesta? Nu altul decît acel Trup minunat Care a biruit moartea și Care s-a făcut Izvor al vieții noastre ... De aceea

¹⁸⁰ Sfîntul ierarh Teofilact ARHIEPISCOPUL BULGARIEI, Tâlcuirea Epistolelor către GALATENI, EFESANI, FILIPENI ȘI COLOSENI a Slăvitului și Prea-Lăudatului Apostol PAVEL, Ed. Σοφία - Ed. Cartea Ortodoxă, București, 12006, pp. 35-37

*alergăm la acest leac nu numai odată, ci mereu ... căci mâna ajutătoare a doctorului trebuie să ne fie cât mai la îndemână ca să poată vindeca materia noastră atunci când vrea să se strice”.*¹⁸¹

Așadar nu des, ci mereu, adică continuu, dar nu oricum, ci cu pregătire, fiindcă aceasta ne vindecă firea de stricăciune nu inconștient, automat, magic, ci numai dacă o vrem și noi, mărturisindu-ne conștient, cu stăruință propria stricăciune, făcând tot ce putem pentru a ne vindeca, lăsând astfel pe Domnul Să împreună lucreze cu noi la tămăduire. Dacă ne cunoaștem păcatele, de ce să ne bazăm pe iertarea oarbă a lor în loc să stricăm cuibul Satanei din inimă, voit, stăruitor, cu gura și cu inima prin spovedanie deasă, pentru a căpăta ură față de păcat? Atât de mult îi place lui Hristos să împreună lucreze cu noi, de ce să Îl părăsim având pretenția să lucreze doar El pentru a ne mântui? El a făcut aceasta în singurătatea părăsirii de pe Sfânta Cruce, dar acum suntem datori a ne răstigni laolaltă cu El:

Mat_27:46 Iar în ceasul al nouălea a strigat Iisus cu glas mare, zicând: Eli, Eli, lama sabahtani? adică: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, pentru ce M-ai părăsit?

Mar_15:34 Și la al nouălea ceas, a strigat Iisus cu glas mare: Eloi, Eloi, lama sabahtani?, care se tâlmăcește: Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce M-ai părăsit?

Mat_26:40 Și a venit la ucenici și i-a găsit dormind și i-a zis lui Petru: Așa, n-ați putut un ceas să privegheați cu Mine!

Mar_14:37 Și a venit și i-a găsit dormind și a zis lui Petru: Simone, dormi? N-ai avut tărie ca să veghezi un ceas?

Gal_2:20 M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine însuși pentru mine.

Gal_5:24 Iar cei ce sunt ai lui Hristos Iisus și-au răstignit trupul împreună cu patimile și cu poftetele.

Mai este o nuanțare pusă în discuție de Părintele Ilarion Argatu. Nu îl cităm pentru că l-am considera făcând parte dintre Sfinții Părinți (cunoaștem și noi învățăturile greșite strecurate – poate – de ucenici în cărțile sfinției sale), ci pentru o remarcă fină pe care a făcut-o, care ni se pare folositoare: distincția dintre furul și „fugul” (fugarul) de cele Sfinte.

Fur de cele sfinte

Pr. Ioan: Ce se întâmplă în momentul când cineva nevrednic se împărtășește? Ce înseamnă „fur de cele sfinte”?

Pr. Ilarion: Sfântul Apostol Pavel spune așa: „ cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea nesocotind trupul Domnului” (I Corinteni 11,29).

Cei ce sunt nevrednici de a primi Sfânta Împărtășanie, iar din pricina necredinței lor îndrăznesc să se împărtășească se numesc „furi de cele Sfinte”. Au păcate pe care nu le mărturisesc și pentru a nu fi opriți de la Sfânta Împărtășanie, sau, unii din ei au fost opriți, dar ei nesocotesc porunca preotului de a nu se împărtăși, se duc la alți preoți să-i dezlege de oprirea pe care o au, sau sunt unii care cred că „păcălesc” Sfânta Împărtășanie, mergând și mărturisind păcatul greu la un preot și apoi se duc la alt preot, se spovedesc din nou dar nu mai spun păcatul și nici că au fost opriți, considerând că o dată mărturisit păcatul nu trebuie să-l mai spună și în felul acesta, primind dezlegare de a se împărtăși, se împărtășesc, toți se numesc „furi de cele sfinte”.

[...]

Fuga de Sfânta Împărtășanie

Pr. Ioan: Unii credincioși de frica de a nu lua cu nevrednicie Sfânta Împărtășanie, chiar dacă duhovnicul le-a dat dezlegare, nu se împărtășesc din proprie inițiativă. Este corect?

Pr. Ilarion: Din proprie inițiativă, nu este corect. Două motive îi pot determina pe cei ce au dezlegare de a luat Sfânta Împărtășanie iar ei o refuză: unul ar fi păcatele nemărturisite, adică a fost la mărturisit, dar un păcat nu l-a spus, fie din rușine, fie din amânare și pentru a nu avea păcat și mai mare că s-au împărtășit nemărturisind păcatul, nu se duc să ia Sfintele Taine sau se duc și iau Aghiazmă Mare.

Al doilea motiv, poate fi frica de a nu lua foc, socotindu-se nevrednici, nu pentru că ar fi avut păcate opritoare de la Sfânta Împărtășanie, nu pentru că nu a mărturisit toate păcatele, ci dintr-un zel înșelător. Aceștia sunt într-un mare pericol. Această renunțare de a nu se

¹⁸¹ <http://www.arhiram.ro/stiri/2013/12/pastorala-la-nasterea-domnului-2013>.

împărtăși poate veni de la diavol, pentru a-l ține pe om departe de unirea cu Trupul și Sângele Mântuitorului și de a cădea prin aceasta în osânda cuvintelor Mântuitorului: „Cine nu va mânca Trupul Meu și nu va bea Sângele Meu nu va vedea Împărăția Cerurilor.”

Am întâlnit bărbați și femei care, nu s-au împărtășit 20 de ani, cu toate că s-au spovedit și au primit dezlegare de la duhovnic, au preferat să ia Aghiazmă Mare în loc de Sfânta Împărtășanie, nu pentru că ar fi fost opriți de duhovnic, ci pentru că așa au crezut ei de cuviință, de la sine putere, că ar fi mai bine, să nu se împărtășească. Aceștia au căzut la extrema opusă celor care-i numim „furi de cele sfinte”. Aceștia au fugit de cele sfinte. Cel ce fuge de Sfânta Împărtășanie, cu cel ce nu s-a spovedit și nu s-a împărtășit niciodată în viață, din necredință, nu sunt departe, sunt la fel, se deosebesc că unul nu s-a spovedit niciodată, iar al doilea s-a spovedit dar stă departe de Hristos.

Cel ce fuge de Sfânta Împărtășanie tot din necredință fuge. Ambii sunt necredincioși cuvintelor Mântuitorului: „ Adevărat, Adevărat vă zic vouă, dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului și nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi” (Ioan, 6,53).

Deci nu este mai bine să nu te împărtășești, ci este mai rău. Pe lângă aceasta, ți se mai socotește ca păcat și lipsa ta de încredere în iertarea păcatului prin Taina Sfânta Spovedanii și în puterea preotului duhovnic de a dezlega păcatele.

Se socotește ca păcat și neascultarea față de duhovnic. El te-a dezlegat să te împărtășești și tu nu ascuți.

Pentru a te împărtăși ai nevoie de dezlegarea duhovnicului, iar pentru a nu te împărtăși ai nevoie tot de dezlegarea duhovnicului. Nu te dezlegi sau te legi singur în nici o situație, numai duhovnicul o poate face. Atunci când socotești că ești nevrednic de a te împărtăși, o spui duhovnicului, nu te oprești singur de la sine, ci cu a duhovnicului încuviințare nu cu a ta. Altfel ți-ai închis singur ușile raiului, pentru că, cheile Împărăției Cerurilor stau în mâna preotului și nu în mâna ta.¹⁸²

Așadar nici **furii**, nici „**fugii**” (fugarii), nici **forțații** de cele sfinte...

Considerăm că este rău (dar nu mai rău decât a te împărtăși cu nevrednicie), a te spovedi de multe ori și a nu te împărtăși niciodată, considerându-te tu însuți nevrednic, fără a-l lăsa pe duhovnic să decidă ce să faci. Amândouă sunt căderi de la ascultare, periclitând mântuirea, dar în primul caz este vorba de o credință strâmbă provenită din mândrie, în al doilea este vorba de o falsă smerenie nelămurită și nedepistată. Primul caz este o amăgire mai gravă (a te considera vrednic – necunoscându-ți propria neputință – că meriți ajutorul dumnezeiesc, că tu însuți ești în stare să împlinești cele dumnezeiești), al doilea caz este o amăgire mai mică (mărturisindu-ți neputința, dar, din trândăvie, necunoscând ajutorul dumnezeiesc și mila Lui care iubește a lucra prin tine, tocmai atunci când îți menții golirea de sine, considerându-te nevrednic). Primul este mai greu de corectat, fiindcă se consideră deja Sfânt, al doilea are terenul pregătit pentru sfințire, recunoscându-și păcătoșenia. Primul se consideră plin de har, fiind plin de sine și alungând harul, considerându-se mai presus de duhovnic, al doilea se vede plin de păcate, dar nu lasă harul să îl umple, punând ca și capac nelămurirea nemărturisită la duhovnic.

Așa ne învață Sfinții Părinți:

16. Definiția virtuții este unirea prin cunoștință a neputinței omenești cu puterea dumnezeiească. Deci cel ce se închide pe sine în neputința firii, încă nu a ajuns la hotarul virtuții. Din această pricină el păcătuiește, ca unul ce n-a primit încă puterea ce întărește neputința. Iar cel ce prezintă cu îndrăzneală în loc de puterea dumnezeiească neputința proprie ca putere, a sărit pe hotarul virtuții. El păcătuiește prin aceea că nu recunoaște ceea ce s-a făcut mai pe urmă prin el în chip suprafiresc. El socotește păcatul drept virtute. E mai de iertat deci cel ce s-a închis în neputința sa naturală, pătimind mai bine căderea de la virtute din trândăvie, decât cel ce prezintă în loc de puterea dumnezeiească neputința proprie ca

¹⁸² <http://www.parinteleilarionargatu.ro/subpagini/20/--Sfanta-Impartasanie-impartasirea-bolnavilor-SfImpartasanie-nu-se-arunca-in-foc-si-apa-vinul-f/>.

putere în stare să împlinească datoriile. Căci mai degrabă își pricinuieste căderea prin îndrăzneala sa.¹⁸³

Însă amândouă situațiile pot duce la pierderea sufletului, datorită încrederii în propria înțelegere, părerii mincinoase de sine, neascultarea de duhovnic, necunoașterii a cum lucrează harul Sfântului Duh.

8. CÂT DE DES TREBUIE SĂ NE ÎMPĂRTĂȘIM AZI, DUPĂ SFINȚII PĂRINȚI?

A) SFÂNTUL IERARH ATANASIE CEL MARE

CANONUL 7: (CUMINECAREA SA SE FACĂ CU VREDNICIE)

Întrebare: Cum este mai bine a se împărtăși, mai des sau mai rar?

Răspuns: Apostolul zicând: „Fiecare să se examineze pe sine, și așa să mănânce din pâine și să bea din pahar; fiindcă cel ce cu nevrednicie mănâncă și bea, acela mănâncă și bea spre osânda sa, nesocotind trupul Domnului. Pentru aceasta sunt între voi mulți neputincioși și bolnavi și mulți dorm; dacă ne-am examina însă pe noi înșine, nu am fi osândiți, iar judecându-ne de la Domnul ne certăm, ca să nu fim osândiți cu lumea laolaltă” (I Cor. 11, 28-32). Este prea lămurit că mai înainte trebuie să ne curățim și să ne liberăm de toată fapta vrăjmașă și astfel să ne apropiem de dumnezeiasca slujbă tainică, ca nu cumva să fie spre pieirea sufletului și a trupului, căci Dumnezeu zice prin Moise către Israel: „Fiecare om din seminția voastră care se va apropia de cele sfinte, pe care fiii lui Israel le-au consacrat Domnului, și necurăția lor fiind asupra-le, Domnul va stârpi acel suflet” (Lev. 22, 3). Și iarăși: „Curățiți pe fiii lui Israel de necurățiile lor, ca să nu întineze locașul Meu” (Lev. 15, 31). Din cauza aceasta Apostolul încă zice către cei ce cu nevrednicie se împărtășesc, precum s-a zis mai sus: „Din cauza aceasta sunt între voi mulți neputincioși și bolnavi și mulți dorm” (I Cor. 11, 30), adică sunt bolnavi și trag de moarte; din cauza aceasta atât dumnezeiescul David, cât și cei ce erau împreună cu dânsul, când au voit să mănânce pâinile punerii înainte, care sunt prototipul trupului lui Hristos, arhiereul îndată a întreat pe David ori de sunt curați de patul femeii, și atunci le-a dat lor pâinile” (I Împ. 21, 4-5).

Prescripția 7. Această prescripție canonică cuprinde răspunsul canonic dat de Sfântul Anastasie, patriarhul Antiohiei, din anul 561, despre împrejurarea când și cum trebuie mai bine să ne împărtășim, mai des sau mai rar, la care se răspunde cu cuvintele Sfântului Apostol Pavel, că totdeauna să se primească Sfânta împărtășanie cu vrednicie, fiindcă „cel ce cu nevrednicie mănâncă și bea, acela mănâncă și bea spre osânda sa, nesocotind Trupul Domnului”. Despre această chestiune se tratează și în Canoanele anterioare 2, 5, 6.

B) SFÂNTUL IERARH VASILE CEL MARE

CANONUL 2: (RÂNDUIALA PENTRU TIMPUL ȘI CHIPUL CUMINECĂRII)

Este bine și folositor a se împărtăși în fiecare zi și a primi dumnezeieștile taine, căci însuși Hristos zice: „Cel ce mănâncă trupul meu și bea sângele Meu are viață veșnică” (Ioan 6, 54). Dar noi ne împărtășim de patru ori în fiecare săptămână, duminica, miercurea, vinerea și sâmbăta, și în alte zile, când se face pomenirea vreunui sfânt.

Este de prisos a dovedi că nicidecum nu greșește cineva, dacă în vremuri de prigoană, în lipsă de preot sau de liturghisitor, este constrâns să primească împărtășania cu mâna sa proprie, deoarece aceasta se dovedește prin însăși faptele din obiceiul îndelungat. Căci toți care viețuiesc în pustietăți, unde nu se găsește preot, păstrând cuminecătura acasă, se împărtășesc singuri. Iar în Alexandria și în Egipt, foarte adeseori, chiar fiecare dintre laici are în casa sa cuminecătură și când dorește se împărtășește; căci după ce preotul a adus deja jertfa și a dat-o în primire, apoi cel ce o primește trebuie să creadă că se împărtășește ca de la preot. Căci

chiar și în biserică, preotul dă păticia din cuminecătură, și cel ce o primește o ține cu toată puterea, și apoi cu mâna sa proprie o duce la gură. Deci aceeași valoare are ori de primește cineva o singură păticia din cuminecătură de la preot, ori dacă primește mai multe păticele deodată.

¹⁸³ Preot Stavrofor Prof. Dr. Dumitru STĂNILOAE, Sfântul Maxim MĂRTURISITORUL, Filocalia, sau culegere din scrierile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți, lumina și desăvârși, Ed. APOLOGETICUM, 42005, Vol. III, p. 329.

Prescripția 2. Această prescripție este un extras din epistola 93, al. 289, a

Sfântului Vasile cel Mare, scrisă la anul 372, unui oarecare Cesarie. În ea se arată rânduiala pentru timpul și chipul cuminecării, răspunzându-se anume la două chestiuni: cât de des trebuie să ne împărtășim și dacă, în lipsa preotului, credinciosul simplu se poate cumineca cu mâna sa proprie. A se vedea și can. 58 și 101 ale sinodului Trulan, pentru răspunsul la a doua chestiune.

CANONUL 3: (POVĂȚUIRE CĂTRE PREOȚI PENTRU SLUJIREA SF. LITURGHII ȘI PENTRU CUMINECARE)

Străduiește-te, o, preotule, să fii lucrător fără de rușine, drept îndreptând cuvântul adevărului. Niciodată să nu mergi la slujba sfântă având vrăjmășie împotriva cuiva, ca nu cumva să alungi pe Mângâietorul în ziua sfintei slujbe. Nu te judeca, nici nu te certa, ci stăruind în biserică roagă-te și citește până la ceasul în care trebuie să săvârșești dumnezeiasca slujbă tainică, și astfel să pășești la sfântul altar cu pocăință și cu inimă :urată, neprivind încoace și încolo, ci cu frică și cu cutremur să stai în Fața împăratului cerurilor. Nu grăbi ori scurta rugăciunile din cauza purtării de grijă omenești și nu ține seama de fața oamenilor, ci privește numai la împăratul cel ce stă de față și la puterile cerești care stau împrejur. Fii vrednic îndeplinitor al sfintelor Canoane Nu liturghisi împreună cu :ei ce sunt opriți de a liturghisi. Bagă de seamă înaintea cui stai, cum liturghisești și pe cine împărtășești. Nu uita porunca Domnului și a Sfinților Apostoli care zice: „Nu dați sfintele câinilor și nu aruncați mărgăritarele înaintea porcilor" (Mt. 7, 6). Păziți-vă de astfel de câini și de celelalte. Vezi să nu cazi de frica oamenilor; nu da pe Fiul lui Dumnezeu în mâinile nevrednicilor. Nu te teme în acel ceas de careva dintre cei slăviți îi pământului, nici de cel ce poartă coroană. Celor care sunt vrednici de dumnezeiasca împărtășanie, să le-o dai în dar, precum și tu însuși ai primit-o. Să nu o dai celor ce nu li se permite de dumnezeieștile Canoane, căci îi se socotesc a fi ca păgânii; și dacă nu se convertesc, vai atât lor, cât și celor care îi împărtășesc. Bagă de seamă (nu mă privește pe mine, ci pe tine) ca nu cumva din neglijența ta șoarece sau altceva să atingă Sfintele Faine, nici să se umezească sau să se afume sau să umble cu ele cei profani și nevrednici. Dacă vei ține seama de acestea și de unele ca acestea, te vei mântui atât pe tine, cât și pe cei ce ascultă de tine.

Prescripția 3. Conținutul acestei prescripții îl constituie îndrumarea sau povățuirea alcătuită de **Sfântul Vasile** de la anul 375, pe care acela o dădea fiecărui preot în momentul hirotonirii, cu privire la modul cum trebuie să săvârșească Sfânta Liturghie și să împărtășească pe credincioșii săi.

C) SFÂNTUL IERARH IOAN GURĂ DE AUR

Dară fiindcă am pomenit de această jertfă, voiesc a vă spune puține cuvinte, vouă celor inițiați în cele sfinte, mici părți și nebăgate în seamă ca măsură, însă având în sine o mare folosință și o mare putere, — căci nu sunt ale noastre, cele grăite, ci ale Sfântului Duh. Deci ce este ? Mulți din voi se împărtășesc din jertfa aceasta o singură dată în cursul anului, alții de două, iar alții mai de multe ori. Deci, cuvântul nostru este îndreptat către toți, nu numai către cei de față, ci și către cei ce stau prin pustii, căci aceia mai cu samă o singură dată în an se Împărtășesc, de multe ori și la doi ani. Deci ce? Pe cari oare vom aproba noi ? Pe cei ce se împărtășesc odată sau pe cei de mai multe ori, ori pe cei de mai puține ori ? **Nici pe cei deodată, nici pe cei de multe ori, nici pe cei de puține ori, ci pe cei cu cuget curat, pe cei cu inima curată, pe cei cu viața fără de prihană. Unii ca aceștia, apropie-se pururea, iară de nu sunt așa, să nu se apropie nici odată.** De ce ? Fiindcă își iau cu sine judecată, și osândă, și pedeapsă nespasă. Și să nu te minunezi de aceasta, că precum mâncarea, ce prin natura sa este hrănitoare, cade într'un stomac bolnav și bicisnic, și vatămă totul și strică, devenind cauza bolilor lor, întocmai așa se petrece și cu împărtășirea sfintelor și Dumnezeieștilor taine. Te bucuri de masa cea duhovnicească, de masa cea împărătească, și tu îți umpli gura cu lut? Ești uns cu mir, și tu te mânjești cu putoare ? Căci, spune-mi te rog: după un an de zile primind Sfânta împărtășire, crezi tu că cele patruzeci de zile îți sunt de ajuns spre curățirea păcatelor din trecut ? Și după trecerea unei săptămâni te dedai iarăși celor dintâi ? Spune-mi te rog: dacă după trecerea a patru-zeci de zile de la însănătoșarea ta de o boală lungă, te dedai iarăși

acelorași mâncări aducătoare de boli, oare nu ai pierdut și munca ta dinainte ? Desigur că dacă cele naturale se mută, sau se schimbă, cu atât mai mult cele ale voii libere. De pildă noi de la natură vedem, și de la natură avem ochii sănătoși, însă de multe ori din pricina cașexiei ni se vatămă nervul optic. Deci, dacă și cele ale naturii se schimbă, oare cu atât mai mult cele ale voinței. Patru-zeci de zile întrebuințezi pentru sănătatea sufletului, și poate că nici patru-zeci, și aștepti ca să îmblânzești pe Dumnezeu ? Te joci, o omule ?

Aceasta o spun, nu împiedecându-vă de Ia apropierea de cele sfinte odată în cursul anului, ci pentru că voiesc a vă apropia perpetuu de ele. De aceia și preotul cheamă atunci cu voce mare pre sfinți, făcând prin vocea aceasta cu băgare de seamă pre toți, ca nu cumva să se apropie cineva nepregătit. Că precum se întâmplă cu turmele de oi, unde multe sunt sănătoase, multe însă sufăr de râie, sau și gălbează, și de aceia se simte nevoia de a le închide, și a le osebi de cele sănătoase, — tot așa și în Biserică; fiindcă unele din oile cuvântătoare sunt sănătoase, iară altele bolnave, apoi prin vocea preotului se face deșteptarea tuturor celor de față îndemnându-i și chemându-i. Și fiindcă nu este om care să știe cele ale aproapelui, duple cum zice: «că cine știe cele ale omului, fără numai duhul omului, carele este întru dânsul» (I. Cor. 2, 11)? — de aceia sloboade această voce, după ce s'a sfârșit întreaga jertfă; așa că nimeni să nu vină cum s'ar întâmpla la izvorul cel duhovnicesc. Căci și cu turmele de oi (nimic nu ne împiedică de a întrebuința iarăși același exemplu) facem același lucru: pe cele bolnave le închidem înăuntru, ținându-le la întunerice, nedându-le aceiași hrană ca celor sănătoase, și nelăsându-le la aer curat, sau să mănânce iarbă verde, și să bea din izvoarele cele de afară, așa și aici: vocea preotului ține locul legăturilor de care face uz păstorul oilor necuvântătoare. **Nu poți zice: «N-am știut, nu am cunoscut că faptul acesta este urmat de primejdii». Tocmai de aceia deci, și Pavel o mărturisește aceasta. Dară tu zici: «apoi nu am cetit». Aceasta însă nu poate fi o dezvinovățire din parte-ți, ci chiar o învinovățire, căci în fiecare zi intri în biserică și încă nu o știi aceasta?**

Dară ca nu cumva să poți pretexta ceva în această privință, de aceia preotul cu voce puternică, cu strigare înfricoșată, întocmai ca și un predicator care ridică mâna la înălțime, stând el singur sus, și fiind văzut de toți, strigă, zic, cu voce puternică în acea tăcere sfântă, și pe unii îi cheamă, iară pe alții îi dă la o parte așa zicând făcând aceasta nu cu mâna, ci cu limba, care e mai puternică de cât mâna. Că vocea aceea izbînd auzul nostru, întocmai ca și o mână pe unii îi împinge la o parte, și-i scoate afară, iară pe alții îi bagă înăuntru și i pune de față.

Spune-mi, te rog: oare la luptele Olimpice nu se ridică vestitorul și strigă cu voce mare și puternică: «este cineva care acuză pe acest luptător și să zică: acesta este rob, este tâlhar, are purtări rele?» de și de altfel luptele acelea nu sunt ale sufletului, ci ale puterii, ale trupului. Deci, dacă acolo unde e vorba de exercițiul trupului, și încă se face multă examinare a intenției aceluia, apoi cu atât mai mult aici unde sufletul le face pe toate. Stă, deci, și aici predicatorul nostru, nu capul fiecăruia, stăpânind și aducând, ci stăpânind deodată capetele tuturor celor dinăuntru bisericii, și prin vocea sa, **nu lasă pe alții ca să li aducă niscareva învinovățiri, ei îi pune chiar pe dânsii de judecători ai lor**, căci nu zice: «îl învinovățește cineva pe acesta»? Însă cer «Se învinovățește cineva pe sine»—căci când el zice : «Sfintele Sfinților» aceasta spune, **adecă că dacă cineva nu este sfânt, să nu se apropie. Și nu cum s-ar întâmpla zice ca să fie curat de păcate, ci sfânt, căci pe sfânt îl face nu numai izbăvirea de păcate, ci și prezența Duhului și bogăția faptelor bune.** «Voiesc, zice, nu numai ca să vă spălați de murdărie, ci încă să deveniți chiar albi și frumoși;». Că dacă împăratul Babilonului [A se vedea cartea Profetului Daniil cap. X vers 9 și următorii] alegând după luarea în robie pe tinerii cei mai frumoși la față și mai bine făcuți, cu atât mai mult noi cei ce stăm de față la masa împărătească trebuie a fi frumoși la față, bine formați, având podoabe aurite, îmbrăcăminte curată, încălțăminte împărătească, fața sufletului frumoasă, înfășurându-l în podoabe de aur, și încălzându-l cu cureaua adevărului. Unul ca acesta, deci, apropie-se, și atingă-se de paharul împărătesc. **Iară dacă unul ca acesta este îmbrăcat cu zdrențe murdare, este zoios și nespălat și totuși îndrăznește a intra la masa împărătească neajungându-i cele patruzeci de zile pentru a și spăla păcatele trecute, privește ce va pătimi. Că dacă gheena nu**

*este de ajuns pentru pocăința lui, de și este veșnică — de aceea este și veșnică — cu atât mai mult acest timp scurt. In acest timp nu putem a arăta o pocăință puternică, ci slabă de tot.*¹⁸⁴

CANONUL 4: (ÎNDRUMARE PENTRU DUHOVNICI)

Epitimia să nu se dea simplu după cantitatea păcatelor, ci să se aibă în vedere și intenția celor ce păcătuiesc, ca nu cumva, voind să cârpești ceea ce s-a rupt, mai mare să faci crăpătura, și străduindu-te să îndreptezi ceea ce a căzut, să faci căderea mai mare; căci cei bolnavi și cei distrați, dar mai ales cei dedați voluptății lumești, precum și cei ce se fălesc cu originea și puterea lor, cu încetul și puțină atenție dau păcatelor lor, toți aceștia pot, deși nu deplin, ci numai în parte, să se libereze de răutățile care îi cuprind. Iar dacă cineva dintr-o dată provoacă îndreptarea, foarte ușor îi va lipsi de îndreptare. Căci sufletul, îndată ce este adus în stare de a fi fără de rușine, cade în disperare; și atunci nu mai ascultă nici de cuvinte blânde, nici prin amenințare nu se întoarce, nici prin binefacere nu se îmboldește, ci devine mult mai rău decât acea cetate despre care proro-cul zice dojenind-o: „fața ta s-a făcut ca cea a desfrânatei și de nimic nu te rușinezi”. Din cauza aceasta, păstorul trebuie să aibă multă pricepere ca să cerceteze din toate părțile starea sufletului. Căci precum mulți sunt cuprinși de nebunie și cad în disperare cu privire la mântuirea lor, deoarece nu au putut să suporte doctoriile amare, astfel sunt și cei care nu dau atenție celor sufletești; din cauză că nu li s-a dat pedeapsă potrivit păcatelor, și devin mult mai răi și mai mult păcătuiesc. Prin urmare, nimic din acestea nu trebuie să rămână neexaminat, ci toate cercetându-se cu deamănuntul, preotul să aplice cele corespunzătoare, ca nu cumva străduința lui să fie zadarnică.

Prescripția 4. Această prescripție cuprinde îndrumările adresate duhovnicilor de către Sfântul Ioan Gură de Aur. A se vedea și canonul 11 sin. I ecumenic, și N. Milaș, Canoanele, partea I, voi. I, p. 63.

CANONUL 5: (POVĂȚUIRE PENTRU CUMINECARE)

Văd că mulți se împărtășesc cu trupul lui Hristos în chip simplu și întâmplător, și se împărtășesc urmând mai mult obiceiului cât și legii, decât rațiunii și chibzuielii curate. Se spune că atunci când se apropie timpul sfintei Patruzecimi și a Paștilor, oriunde ar fi cineva, se împărtășește cu Sfintele Taine. Dar nu trebuie să se țină numai sărbătorile, ci să se curețe conștiința și apoi să se împărtășească; căci cel necurat și cel nevrednic nici la sărbătoare nu este îndreptățit a se împărtăși cu sfântul și preainfricoșatul Trup. Căci gândește-te că cei ce participau la jertfele Testamentului Vechi erau cu băgare de seamă; și mai înainte se curățau și în toate privințele erau curați. Iar tu, când te apropii de Jertfă, de care și îngerii tremură, hotărăști lucrarea potrivit împrejurărilor de timp și cu mâini și buze murdare îndrăznești să te apropii de Trupul și Sângele lui Hristos? Căci nici pe împărat nu ai vrea să săruți când îți miroase gura; iar pe împăratul cerurilor îl săruți cu sufletul mirositor? Nelegiuit lucru este acesta. Prin urmare, dacă nu ești vrednic de împărtășanie, nu ești dintre cei vrednici nici de rugăciune și de situația ta. Ascultă de Domnul, care zice: „Cei ce se pocăiesc se apropie de împărtășanie; iar cei ce nu se împărtășesc nici nu se pocăiesc”.

Prescripția 5. Prescripția aceasta, povățuire pentru cuminecare, cuprinde o serie de îndrumări canonice asupra felului cum trebuie să se apropie cineva de Sfânta Cuminecătură, extrase dintr-o cuvântare a Sfântului Ioan Gură de Aur despre Epistola Sfântului Pavel către Efeseni.

CANONUL 6: (CUMINECAREA DEASA SAU RARA?)

Mulți se împărtășesc cu această Sfântă Jertfă o dată pe an; alții de două ori; alții mai des; și către toți aceștia se îndreaptă cuvântul nostru. Dar nu numai către cei ce sunt aici, ci și către cei ce sunt în pustietăți; căci aceștia o dată pe an fac acest lucru. Deci care trebuie lăudați, cei care o dată sau care adeseori sau care rareori se împărtășesc? Nici pe cei ce se împărtășesc o dată, nici pe cei ce de multe ori, nici pe cei ce de puține ori, ci pe cei ce cu conștiința curată se împărtășesc și a căror viață este ireproșabilă. Unii ca aceștia, totdeauna, iar cei ce nu sunt de acest fel niciodată să nu se apropie de cuminecătură. Dar de ce? Fiindcă aceștia primesc asupra lor judecata și osânda, cât și pedeapsirea și pedeapsa; și nu te mira,

¹⁸⁴ Sfântul Ierarh Ioan GURĂ DE AUR, *Comentariile Sau Explicarea Epistolei Cătră Evrei*, pp. 231-233.

căci precum hrana care după firea sa este nutritivă, dacă ajunge în sucuri stricăcioase, distruge și strică totul, și cauzează boală, tot astfel și Sfintele Taine. Tu te desfătezi la masă duhovnicească și apoi iarăși îți întinezi gura cu noroi? Ungi cu mir binemirositor și apoi iarăși umpli de putoare, împărtaşindu-te după un an? Crezi că îți ajung patruzeci de zile spre a te curăți de păcatele comise timp îndelungat și după o săptămână iarăși te întorci la cele de mai înainte? Spune-mi ori de vindecându-te în patruzeci de zile de boala îndelungată și apoi iarăși înapoiindu-te la mâncărurile care au pricinuit boala, nu ai pierdut atâta osteneală de mai înainte, cât ți-ai și stricat mai mult? Căci dacă cele firești se schimbă, cu atât mai mult se schimbă cele ce depind de voință. Tu dai patruzeci de zile pentru sănătatea sufletului, și oare să nu aștepti nici patruzeci pentru ca Dumnezeu să te ierte. Spune-mi, glumești? Pentru aceea și diaconul rostește zicând: „Sfintele sfinților”, adică cel ce nu este sfânt să nu se apropie. Nu zice numai: Cel ce este curat de păcate, ci cel ce este sfânt.

Prescripția 6. Prescripția aceasta canonică aparține Sfântului Ioan Gură de Aur, ea fiind un extras dintr-o cuvântare a sa despre Epistola sfântului Apostol Pavel către Evrei, privitoare la cuminecarea deasă sau rară.

D) SFÂNTUL IERARH FILOTEI AL II-LEA KOKKINOS

Textul de față reprezintă o scrisoare a Arhimandritului Filotei Zervakos către un fiu duhovnicesc, publicată sub acest titlu în revista “Orthodoxos. Philoteos Martyria”, nr. 40-42, ianuarie-septembrie, Tesalonic, 1991, p. 139-143.

Staretul Filotei a fost de foarte tânăr sub îndrumarea Sfântului Nectarie de Eghina făcătorul de minuni, pe care l-a avut părinte duhovnicesc. Din 1930 până la moartea sa (adică aproape pentru 50 de ani) a fost staretul Mănăstirii Loggobardas din Paros, fiind unul din cei mai apreciați duhovnici. A încercat o unire a spiritualității liturgice sacramentale cu cea filocalică isihastă.

Punctul de vedere exprimat de Patriarhul Filotei Kokkinos (+1379) în chestiunea Sfintei Împărtășanii, prezentat și însusit de staretul Filotei Zervakos, își păstrează actualitatea și are o importanță deosebită din punct de vedere teologic și duhovnicesc:

“1. Patriarhul Filotei Kokkinos este un ucenic și adept al Sfântului Grigore Palama (+1360), contribuind cel mai mult la apararea și raspândirea palamismului și isihasmului, care insistă asupra posibilității vederii slavei sau luminii dumnezeiești necreate, prin curățirea inimii și rugaciunea mintii.

2. Prin cele spuse în scrisoare, Patriarhul Filotei arată clar că isihasmul și împărtășirea sacramentala nu se exclud, ci se presupun și se completează reciproc, rugaciunea mintii fiind însasi simțirea prezentei euharistice sacramentale a lui Hristos în noi, împărtășirea sacramentala implicând și împărtășirea duhovnicească, simțirea lui Hristos.

3. Poziția echilibrată a Patriarhului Filotei poate să aducă o lumină în mult disputată discuție ce se continuă încă până în zilele noastre, între teologi și duhovnici, în jurul deseori sau rareori împărtășirii. Împărtășirea euharistică este o necesitate pentru toți credincioșii, monahi și laici, necesitate care decurge din însasi ființa și rostul tainei Cuminecaturii, dar ea nu se poate impune și da oricui, fără nici o condiție, lucru care se uita de obicei de cei ce insistă exclusiv pe împărtășirea fizică.

Sfaturile date în final de Patriarhul Filotei manifesta o deschidere generoasă. Teoretic ele sunt corecte și practic realizabile mai mult în mănăstiri, unde sunt mai puțin vietuitori și unde duhovnicii îi pot pregăti pe toți prin Taina Marturisirii, decât în parohiile mari, unde datorită numărului mare de credincioși, practic este aproape imposibilă pregătirea acestora prin Taina Marturisirii în vederea împărtășirii lor duminică de duminică. Dar și aici se poate începe – și e de dorit – cu grupuri mai mici de credincioși care să fie pregătiți pe rând pentru împărtășire în fiecare duminică. Problema este foarte importantă și vom mai reveni asupra ei (pr. prof. Ioan Ica).

image1py.jpg

Acum 50 de ani am citit aici, în biblioteca mănăstirii, o scrisoare a pururea pomenitului Filotei Patriarhul Constantinopolului, care a trait în secolul XIV și care a strălucit în virtute,

evlavie, dreapta credinta si cultura. Epistola aceasta a fost trimisa parintilor sinaiti, care se împartiseră în doua tabere. Una socotea nu numai ca e permisa deasa Împartasanie, dar ca e obligatorie. Si aducea marturie canoanele 18 si 19 apostolice si ca mai înainte, Sfânta Împartasanie nu impunea postul, fiindca crestinii din primele veacuri nu posteau, dar nici canoanele Sfantilor Apostoli si ale Sfantelor Sinoade Ecumenice nu se refera la post înainte de Sfânta Împartasanie. Cealalta tabara socotea ca, pentru a se împartasi cineva, trebuie sa treaca cel putin 40 de zile de la ziua în care s-a împartasit pentru a se putea împartasi iarasi, deoarece nu e vrednic, si ca înainte de Sfânta Împartasanie crestinul trebuie sa posteasca trei zile. Aduc si ei marturie obiceiul Bisericii care, vazând ca multi dintre crestini se apropie de Taina Sfintei Împartasanii fara nici o pregatire si curatire prealabila, fara o metanoia si marturisire sincera si curata, fara teama, credinta si dragoste de Dumnezeu, recomanda crestinilor sa se înfrâneze câteva zile, pentru a putea sa se reculeaga, sa-si dea seama si sa cugete la pacatele lor, sa le paraseasca prin baia pocaintei si a marturisirii, ca si prin postul dupa putere, pentru ca postul curat, care se face în cunostinta si discernamânt, cere de la om teama, smerenie, strapungerea inimii si plânsul aducator de bucurie, lacrimi care purifica si curata sufletul omului de orice pângarire. Din acest motiv, Sfântul Grigorie Teologul a zis: "Sa varsam lacrimi dupa putere prin baia Botezului (pocaintei)", iar Sfântul Simeon Noul Teolog porunceste monahilor si crestinilor ca fara lacrimi sa nu se împartaseasca. Cum e cu putinta ca acela care isi umple de cu seara chilia lui cu carne, peste, oua, vin si nu cu mâncăruri de post, dimineata sa se împartaseasca cu lacrimi si strapungerea inimii? Acest lucru e cu neputinta.

Fiindca deosebirea de pareri a sinaitilor a ajuns la certuri si dispute, au scris Patriarhului, care le-a trimis o scrisoare. Acum un an am cautat aceasta scrisoare în biblioteca, dar nu am putut s-o gasesc. Nu îmi amintesc exact cuprinsul ei, fiindca au trecut 50 de ani de atunci. Din câte îmi amintesc va scriu, poate va va fi de folos pentru cartea voastra.

În scrisoare, Patriarhul critica cele doua tabere, fiindca ambele se aflau în ratacire si fiindca toti trebuie sa urmeze traditiile pe care le-au primit de la Parintii lor si nu sa se certe.

Celor dintâi le scrie: Spuneti adevarul ca împartasania deasa este impusa de canoane si ca crestinii din timpurile apostolice se împartaseau la fiecare Liturghie, dar trebuie sa spuneti si ceea ce Sfântul Apostol Pavel, gura lui Hristos, zice: "Sa se cerceteze omul pe sine însusi si asa sa manânce din pâine si sa bea din pahar. Caci cel ce manânce si bea cu nevrednicie, manânce si bea siasi osânda, ca unul care nesocoteste Trupul Domnului" (I Co 11, 28-29). Daca vreti sa va împartasiti des, ca Sfantii Apostoli si primii crestini, trebuie sa se cerceteze fiecare pe sine si sa va gânditi bine daca sunteti si voi ca Sfantii Apostoli, daca sunteti la masura virtutilor Sfantilor Apostoli si a primilor crestini. Aceia aveau dragoste din tot sufletul si din toata inima fata de Dumnezeu, în vreme ce voi aveti multa dragoste fata de voi însiva si foarte putina fata de Dumnezeu. Aceia aveau o asa de mare iubire întreolalta, încât erau bucurosi sa se jertfeasca unul pentru altul. Voi însa va certati si îi pizmuiti pe fratii vostri, fiindca nu îmbratiseaza parerea voastra. Aceia, primii crestini, aveau toate în comun, banii, averile, mijloacele de subzistenta si nici unul nu zicea: acesta este al meu, acesta este al tau. Voi, desi sunteti monahi, nu aplicati aceasta. Preotul, putin înainte de a chema la Sfânta Împartasanie, zice cu voce tare: "Sfintele Sfantilor", voind parca sa ne avertizeze si sa ne spuna: "Judecati si gânditi-va bine, daca sunteti sfinti, atunci sa va apropiati, fiindca Cele Sfinte se dau numai Sfantilor". Si noi zicem smeriti: nu suntem sfinti, unul e Sfânt, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel fara de pacat. Trebuie, asadar, sa fim atenti, daca vrem sa ne împartasim si noi mai des, sa fim sfinti. Apoi, preotul, chemându-ne la masa duhovniceasca, ne spune: "Cu frica de Dumnezeu, cu credinta si cu dragoste sa va apropiati". Si aici trebuie sa ne cercetam fiecare pe noi însine: Daca avem într-adevar frica de Dumnezeu, credinta fierbinte si dragoste curata din tot sufletul si din toata inima, atunci sa ne apropiem daca nu, sa ne retinem un timp, si dupa ce ne-am ostenit si nevoit cu ajutorul lui Dumnezeu, pe care trebuie sa-l cerem totdeauna, sa fim si noi sfinti, sa fim ca Sfantii Apostoli si crestinii primelor veacuri, atunci sa ne apropiem des. Întrucât nu suntem imitatori ai virtutilor lor, sa fim atenti, ca nu cumva apropiindu-ne cu nevrednicie, în loc de folos sa ne producem paguba, fiindca Sfânta Împartasanie e foc care-i arde pe cei nevrednici. Faptul ca în canoanele Sfantilor Apostoli nu se pomeneste de post, e de asemenea adevarat. Dar la început, când Sfantii Apostoli

savârseau Sfânta Taina, erau putini la numar. Iar Taina dumnezeiestii Euharistii o savârseau în case si dupa mâncare. Când însa numarul crestinilor a crescut si s-au zidit biserici, atunci Sfânta Taina se savârsea în sfintele biserici si se savârsea dimineata, iar cei care voiau sa se apropie de Sfânta Taina se înfrânau de cu seara. Iar Sfintii Apostoli continuu au postit. Mâncarea lor era atât de modesta si mâncau atât de putin, cât sa traiasca. Iar marturisirea se facea public, în biserica. Când însa la început au fost crestini care se rusinau si ezitau sa se marturiseasca în public, atunci Sfintii Parinti au stabilit ca marturisirea sa nu se mai faca public, ci în particular, înaintea arhiereului sau preotului ca parinte duhovnic. Si fiindca multi crestini, când voiau sa se apropie de Sfânta Taina dimineata, mâncau de cu seara pe saturate, fara deosebire, atunci s-a stabilit ca cei ce vor sa se apropie de Sfânta Taina trebuie sa posteasca. Aceasta n-o mentioneaza sfintele canoane, dar o mentioneaza Sfânta Traditie. Nu s-a apreciat numarul zilelor de post, s-a lasat aceasta la latitudinea duhovnicilor, care celor sanatosi le prescriau mai mult post, iar celor slabiti mai putin. Cei care sunt sanatosi si pot sa posteasca nu numai o zi, doua sau trei, ci întreaga saptamâna, bine fac.

Aceasta le-a scris Patriarhul celor dintâi.

Pentru ceilalti scrie urmatoarele: Monahii care cerceteaza Scripturile si se ocupa cu studiul trebuie sa cunoasca sfintele canoane si Sfintele Traditii. Nici Biserica, nici sfintele canoane, nici Traditia nu mentioneaza ca crestinii trebuie sa se împartaseasca la fiecare 40 de zile si ca nu se cuvine sa se împartaseasca cineva la mai putin de 40 de zile. Sfânta Biserica si toti Parintii stabilesc canoane mari pentru ucigasi, desfrânate, adulteri, hoti, calomnatori si ceilalti pacatosi, carora canoanele le interziceau uneori sa se împartaseasca; celorlalti crestini nu le-a precizat zile, luni sau perioade. S-a precizat însa ca toti sa se cerceteze pe sine si daca sunt vrednici sa se apropie. S-a precizat, de asemenea, ca trebuie sa fie sfinti, fiindca Cele Sfinte se dau Sfintilor si sa se apropie cu frica de Dumnezeu, cu credinta si cu dragoste. Bine faceti daca cereti sfatul meu practic, dar mai bine veti face daca va veti smeri si veti asculta si pazi cele ce va voi sfatui. Întâi va sfatuiesc sa încetati discutiile care provoaca certuri si dispute. Fiecare din voi sa fie atent sa-si vada propriile pacate si nu pe ale fratelui sau. Al doilea, ori de câte ori vi se întâmpla vreo iritare sau cearta între voi, înainte de a apune soarele sa va conciliati si împacati. Al treilea, sa aveti smerenie si ascultare desavârsita de Întâistatatorul vostru, ca si duhovnicul vostru, caruia sa-i marturisiți sincer toate pacatele voastre si sa solutionati deosebirile dintre voi nu voi singuri, cu pizma, mândrie si iutime, ci cu dragoste si iubire de frati, cerând în toate sfatul si parerea egumenului si duhovnicului vostru, si ceea ce va va spune, sa primiti ca de la Dumnezeu si sa va linistiti.

În ce priveste Sfânta Împartasanie stabilim urmatoarele:

1. Câti au dragoste din tot sufletul si din toata inima fata de Dumnezeu si câti îl iubesc pe aproapele lor ca pe ei însisi, au smerenie, ascultare, taierea vocii, blândete, nemâniere, înfrânare, rabdare, tacere, acestia pot sa se împartaseasca o data pe saptamâna si de doua ori când se întâmpla o sarbatoare în mijlocul acestei saptamâni.

2. Când nu au virtutile de mai sus si se mâhnesc din cauza aceasta si se silesc sa le dobândeasca si se roaga si doresc sincer si cer Sfânta Împartasanie, ca pe un medicament ajutator, si evita pe cât le sta în putinta orice pacat, li se permite si lor sa se împartaseasca o data pe saptamâna.

3. Câti au asa-zise pacate care se iarta, adica putina mândrie, se înfurie pentru moment când le spune cineva ceva, spun vreo minciuna, glumesc, râd, bârfesc, manâncă mai mult decât e de trebuinta, fac ascultare, dar fara tragere de inima, si au si alte mici pacate de moarte, pe care se silesc sa le taie si sa le tempereze, dar nu cu osteneala si râvna cum se cuvine, dar totusi le cunosc, se caiesc si le marturisesc, acestora li se permite sa se împartaseasca la 15 zile.

4. Acei care sunt mândri, nesupusi, mâniosi, certareti, mincinosi, daca se marturisesc si arata o pocainta si schimbare adevarata si iau hotarâre ca vor înceta sa pacatuiasca, sa se împartaseasca la doua luni.

5. Daca dupa un an înceteaza sau se înfrâneaza, împutinând pacatele, sa se împartaseasca la 40 de zile, si când se îndreapta complet, sa se împartaseasca ca si cei de mai sus, la 15 zile si o data pe saptamâna.

O astfel de dispoziție către monahii de la noi a dat-o Cuviosul Arsenie, care s-a nevoit acum 100 de ani aici, un sfânt duhovnic care a primit har de la Dumnezeu să savârșească minuni în timpul vieții lui și după moarte. Un astfel de discernământ al acestor vrednici de pomenire Parinti trebuie să-l urmeze și Parintii duhovnici actuali, ca să-i canonisească pe cei care se marturisesc la ei.

În acord cu îndrumările de mai sus să ne apropiem totii credincioșii, laici și clerici, de Taina dumnezeiestii și Sfintei Împartășanii, pregătindu-ne și curățându-ne prin pocăința, post, rugăciune, cu frica de Dumnezeu și cu credința și cu dragoste, ca împartășindu-ne cu vrednicie să ne unim cu Mântuitorul Hristos și să ne învrednicim a deveni împreună-mostenitori ai Împăratiei Lui ceresti”.¹⁸⁵

E) SFÂNTUL IERARH DIMITRIE AL ROSTOVULUI

Deci, uneori când lipseau dascălii, lua asupra sa această datorie, și alergând la cei mai isteți, singur se ostenea în ceasurile cele libere de lucrurile bisericesti, învățându-i pe ei. Le tâlcuia oarecare cărți din așezământul cel nou, iar în vremea de vară, petrecând în arhierescul său sat, ce se numea Demiani, între celelalte osteneli ale sale, plăcute lui Dumnezeu, le arăta lor așezământul cel nou. În sfântul și mare post și în celelalte posturi, porunca ucenicilor să postească. El singur îi mărturisea pe ei și-i împărtășea cu sfintele Taine, apoi deprinzându-i, îi rânduia pe la locuri, deprădăcinându-le neștiința.¹⁸⁶

F) SFÂNTUL CUVIOS PAISIE DE LA NEAMȚ

Spovedanie de două ori sau cel mai rar odată pe zi și împărtășanie variabilă în funcție de contextul fiecăruia:

- De obicei 1 dată/lună;
- Bătrânii/bolnavii 1 dată/2-3 săptămâni;
- Schimonahii săptămânal.

Suntem încredințați că dacă Sfântul Cuvios Nicodim Aghioritul ar fi fost lăsat de Maica Domnului să ajungă în obștea Sfântului Cuvios Paisie de la Neamț (cum și-a dorit) ar fi făcut ascultare și ar fi urmat aceeași rânduială.

- *Cuviosul Paisie porunca fraților să săvârșească ascultarea rînduită cu mare dragoste, în permanentă tăcere și cu rugăciunea tainică în inimă. Adeseori ieșea și starețul cu frații la lucru, dându-le tuturor pildă în toate. Vara, când părinții plecau să lucreze la câmp, mergea și un duhovnic cu dînșii pentru pravila bisericască și pentru spovedania zilnică, de care nimeni nu era scutit. [...]*

- *Astfel, mai întâi a întemeiat o mare obște de peste șapte sute de călugări de mai multe naționalități, dintre care peste două treimi erau moldoveni. Toți trăiau în desăvârșită armonie duhovnicească și practicau rugăciunea lui Iisus. Pentru povățuirea lor sufletească, Cuviosul Paisie a rînduit douăzeci și patru de duhovnici care îi spovedeau regulat și îi supravegheau ziua și noaptea. [...]*

- *Același Teofan scrie și despre ascultările călugărilor din Mînăstirea Neamț. "În obștea Cuviosului Paisie trăiau peste șapte sute de călugări și când se adunau la ascultare, cite o sută sau cite o sută cincizeci de frați, atunci unul din ei citea cuvînt de folos din vreo carte sau vorbea cuvînt ziditor de suflet. Dacă cineva începea să vorbească lucruri deșarte, îndată era oprit..."*

¹⁸⁵ <<http://www.cuvantul-ortodox.ro/2008/09/20/fer-filotei-zervakos-cum-trebuie-sa-se-apropie-monahii-si-laicii-de-taina-dumnezeiestii-cuminecaturi/>>, miercuri, 27 aprilie 2016.

¹⁸⁶ *Viețile Sfinților*, 21.09.

- Iar despre petrecerea călugărilor în chilii, același Teofan scrie: "Prin chilii unii scriau cărți, alții împleteau, alții torceau lână, alții coseau camilașce și potcape, făceau metanii, țeseau stofe pentru rase și mantii, făceau cruci și linguri sau se ocupau cu alte lucruri manuale. Toți erau sub supravegherea duhovnicilor, la care își mărturiseau păcatele și gândurile de două ori pe zi: dimineața spuneau pe cele făcute noaptea, iar seara pe cele făcute ziua. Fără binecuvântarea duhovnicului nimeni nu îndrăznește să facă ceva, nici măcar să mănânce un fruct. [...]"

- La chilii, Cuviosul Paisie cerea călugărilor să facă trei lucruri: să citească cuvintele Sfinților Părinți, să practice rugăciunea minții și, după putere, să facă adesea metanii cu lacrimi. Iar mărturisirea gândurilor către duhovnici o considera marele stareț temelie vieții duhovnicești și nădejdea mântuirii pentru toți. De aceea porunca fraților, mai ales celor începători, să se mărturisească în fiecare seară la duhovnicii lor și să primească Trupul și Sângele Domnului, o dată pe lună; iar bătrânii și cei bolnavi, mai des, la două - trei săptămâni, iar schimonahii săptămânal.

- Un preot oarecare l-a întrebat pe Cuviosul Paisie: "Poate oare preotul să dezlege pe cel ce se pocăiește cu căință, dacă este neputincios și nu poate face canon? Apoi să-i dea Sfintele Taine sau nu?" Iar Sfântul Paisie a răspuns: "Dacă boala lui trupească este în așa fel, încât el se apropie de moarte și nu are vreme să facă canon, atunci, chiar de ar avea el păcate mari, dar dacă se căiește, preotul să-l dezlege a se împărtăși cu Sfintele Taine. Dacă însă poate face canon, preotul să nu-l dezlege, pînă nu-și face canonul, căci canonul este a treia parte a pocăinței". Apoi a adăugat și aceste cuvinte:

- "Vă spun și aceasta că eu am căutat cu rîvnă în toate sfintele canoane, dacă nu cumva se găsesc oarecare epitimii fără îndepărtarea de la împărtășirea cu Sfintele Taine, dar n-am putut găsi. Însă este prea înfricoșată și înspăimîntătoare certarea pusă asupra preoților, care îndrăznesc să împărtășească pe cei opriți de sfintele canoane. Pe amîndoi Biserica îi aseamănă cu Iuda vânzătorul". [...]"

- Altădată l-a întrebat cineva pe Sfântul Paisie dacă sînt de folos slujbele Bisericii și Sfînta Liturghie pentru cei ce se află în păcate de moarte. Iar Cuviosul le-a răspuns: "Dacă cineva din creștinii ortodocși greșește pe față și este stăpînit de păcate de moarte, pentru unul ca acesta, Sfînta Biserică oprește a se aduce jertfa cea fără de sânge, pînă ce el nu va părăsi păcatul și se va pocăi". Căci așa spune Sfîntul Simeon al Tesalonicului: "Nu se cuvine nicidecum preotului să aducă jertfă sau să facă pomenire pentru cei ce au păcătuit pe față și nu s-au pocăit, căci această jertfă le este spre osîndă. De asemenea, și primirea Sfintelor Taine cu nevrednicie, fără pocăință și spovedanie, aduce osîndă, cum spune despre aceasta și dumnezeiescul Pavel" (Corinteni 9,29). [...]"¹⁸⁷

G) SFÂNTUL CUVIOS NICODIM AGHIORITUL: SCOPUL ÎMPĂRTĂȘANIEI DESE

Sfântul Nicodim Aghioritul și Neofit Cavsocalivitul, și-au denumit altfel cartea *Despre dumnezeiasca împărtășanie cu preacuratele lui Hristos Taine*, trad. rom., Editura Orthodoxos Kypseli, Thesalonic, 1992, p. 19. Chiar schimbarea funestă a titlului în 2001 (probabil din neatenție) a dus o denaturare a sensului cărții. Sensul acestui minunat tratat patristic nu este să ne împărtășim des (indiferent cum). El ne învață dimpotrivă cum trebuie să ne împărtășim ca să ne mântuim: printr-o pregătire continuă și apropiere cu frică de Sfînta Împărtășanie, pentru a ne stârni cât mai des (în realitate continuu) pocăința.

„Este cu neputință să ajungă cineva la desăvârșire fără deasa împărtășire cu Sfintele Taine. Pentru că fără de aceasta, nici dragostea nu o poate dobîndi, fără dragoste nici ascultarea de stăpîneștile porunci, iar fără ascultare nici desăvârșirea. De aceea, Sfinții Părinți nu cer desăvârșirea de la cei ce se împărtășesc, ci îndreptarea vieții prin pocăință”; iar desăvârșirea se va da la plinirea vremii chiar de Cel cu Care ne împărtășim

¹⁸⁷ http://paginiortodoxe.tripod.com/vsnov/11-15-sf_paisie_de_la_neamt.html

Înainte de împărtășire, omul trebuie să facă cuvenita pregătire, adică se spovedește, își înfrânge inima, se îndreptează, se umilește, este atent la sine, se păzește pe cât este cu putință de gândurile pătimase și toată răutatea. De asemenea, se înfrânează, se roagă, priveghează se face mai evlavios și se străduiește la toată fapta bună gândindu-se ce împărat înfricoșat are să primească întru sine. Si mai ales când se gândește că potrivit cu pregătirea pe care a făcut-o va primi și Harul din Sfânta împărtășire. Este limpede că cu cât cineva face această pregătire mai des, cu atâta capătă și mai mare folos.

Acestea vi le spun, nu că vreau să vă împărtășiți oricum și la întâmplare, fără pregătire. Că scrie sfântul Apostol, să-și cerceteze fiecare conștiința sa și așa să mănânce din Sfânta Pâine și să bea din Sfântul Potir, că cine se împărtășește cu nevrednicie, îi va fi spre osândă, pentru că nesocotește să se apropie cu vrednicie de Sfântul Trup și Sânge al Domnului. Deci nu spun aceasta, Doamne ferește, ci spun să ne împărtășim des, ci să ne curățim cât putem cu dorința și iubirea pe care le avem pentru sfânta împărtășanie și așa curați să ne împărtășim.

H) SFÂNTUL CUVIOS GHEORGHE DE LA CERNICA

“... Prin harul [brațului] din mijloc al crucii vi se ațierosește această duhovnicească deprindere, [pe] care ar fi bine să o și cinstiți cu multă evlavie și spre care părintește vă îndrum: ca să nu treacă nici măcar o lună nefiind împărtășiți cu dumnezeieștile Taine, ci toți de obște să vă cuminecați de 12 ori pe an, afară de alte neocolite pricini.

Pentru că, deși se află în Scripturi pe alocuri mari sloboziri și pe alocuri strașnice înfrânări, unii adică mai adeseori pricestuindu-se [împărtășindu-se], iar alții și foarte târziu cu anii, însă eu vă sfătuiesc, iubiții mei fii, să nu vă abateți alegând din cele peste măsura voastră, nici a vă pune soarta cu cei de-a pururea vrednici Împărtășirii sau prea întârzierii, ci, precum și de multe ori v-am zis, păziți calea de mijloc împlinind după puterea voastră pregătirile cuviincioase și, măcar trei zile pe rând postindu-vă, să vă lipiți a lua cu cucernicie curățitoarele Taine de la sfințitul preot, care neoprit strigă, grăind: “Cu frica lui Dumnezeu, cu credință și cu dragoste să vă apropiați!”¹⁸⁸”.

I) SFÂNTUL CUVIOS PAISIE AGHIORITUL

Extras din: MARIИ INITIATI AI INDIEI SI PARINTELE PAISIE de Dyonysios Farasiotis:

“Ca unul care le-am experimentat din plin pe amândouă de-a lungul vietii, pot aduce propria mărturie că între Tainele lui Hristos, pe de o parte, si lucrările magice, pe de alta, nu există nici cea mai infimă legătură. Cele dintâi se săvârsesc prin puterea lui Hristos, cele din urmă sunt fie lucrări de sorginte întru totul satanică, fie rezultatele unui amestec de înșelăciune si lucrare demonică. Cele dintâi se săvârsesc numai prin participare constientă si liberă, cele din urmă se realizează fie prin înșelarea, fie prin constrângerea persoanei.

Pentru ca Hristos să lucreze prin Tainele Sale dumnezeiesti, omul trebuie să dorească acest lucru si să se pregătească duhovnicește cu atenție si sârguintă; altfel spus, să ia parte activ si constient. Dimpotrivă, în practicile magice este înșelată si încălcată vointa liberă a persoanei. Vrăjitorii fie își amăgesc victimele încercând să le prezinte negrul ca alb si răul ca bine, fie recurg, prin conlucrarea demonilor, la constrângere sufletească, psihologică, si uneori chiar fizică, pentru a le determina să participe la slujbe magice. Există un număr restrâns de oameni care s-au pervertit într-atât încât să se facă de bună voie, în cunostintă de cauză, slujitori ai demonilor.

În lucrările magice pe care le săvârsesc diversi initiati hindusi se întâmplă frecvent ca victimele să li se supună chiar si fără să vrea. Demonii lucrează asupra lor automat, cu multă putere, întrucât acești oameni au dat Diavolului drepturi asupra propriilor suflete prin viata

¹⁸⁸ Starețul Gheorghe DE LA CERNICA, *Viețile, povățuirile și testamentele Sfinților Stareți Gheorghe și Calinic de la Cernica*, Editura Deisis, Sibiu, 1999. <<http://www.razbointrucuvant.ro/2012/12/03/sfantul-gheorghe-de-la-cernica-si-parintele-cleoparanduieli-de-impartasire-monahi-si-mireni/>>, vineri, 20 decembrie 2013.

lor plină de păcate și vicii, pe care de cele mai multe ori nici măcar nu le-au constientizat ca atare.

Tainele Bisericii presupun, din contră, participarea liberă, constientă și responsabilă a omului. Cei care se apropie de aceste Taine în virtutea obisnuitei sau a hazardului, fără o constientizare profundă, fără o implicare personală prin asceză, rugăciune și pocăință, aceia nu înțeleg nimic din lucrarea mântuitoare a lui Hristos și nu pot primi nici un folos duhovnicesc real.

Îmi amintesc că-l vizitase cândva pe părintele Paisie un mirean care se trufește prosteste pentru faptul că se împărtășea foarte des, de două-trei ori pe săptămână, socotind că prin aceasta se sfintise automat. Căzuse astfel în rătăcire din pricina imensului său orgoliu. Bătrânul i-a spus:

„Fii atent aici! N-are atâta importantă cât de des se împărtășește cineva, ci mai cu seamă felul în care se pregătește pe sine pentru aceasta, și cât de mult Îl păstrează înlăuntrul său pe Hristos după aceea. Dacă ar fi fost să se sfintească omul așa, pur și simplu, atunci toți preoții care se împărtășesc în cursul săptămânii și în fiecare duminică ar fi deja sfinți!“

Unirea omului cu Dumnezeu se face numai în condițiile în care omul însuși își manifestă dorința și consimțământul său, depunând efortul pocăinței pe măsura constiințiozității sale. Atunci Dumnezeu Se va apropia de cel ce se pocăiește sincer, revelându-i-Se în modul și gradul cel mai propice sporirii lui duhovnicesci la momentul respectiv”¹⁸⁹

9. ERA PĂRINTELE CLEOPA UN RĂRIST SAU URMA ÎNTRU TOTUL SFINȚILOR PĂRINȚI?

SFANTA IMPARTASANIE

Sfânta Impartasanie este de mare folos omului, dacă se impartasește cu adevărat cu credința, cu pregătire și cu dezlegarea duhovnicului. Ca cel ce se apropie cu nevrednicie, osanda își ia, ca foc este care arde pe cei nevrednici - ai văzut ce spune în rugăciunile dinaintea de impartasanie.

- Cine se poate imparțasi ?

- Cine are viața curată, neprihanită; cine are știința gândului sau curată, cine nu are impedimente canonice și este dezlegat de duhovnic, poate să se impartasească, iar cine nu este marturisit și dezlegat de duhovnic și n-a făcut canonul dat, nici nu se poate apropia de impartasanie. Ca și o dată în an de se va impartasi, ca Iuda este, care o dată s-a impartasit și a intrat satana în el și l-a vandut pe Domnul.

Dacă nu-i vrednic cineva, nici o dată pe an să nu se impartasească. Ai văzut ce zice în Cuvântul 53, Sfântul Ioan Gura de Aur : " ... Si voi preoților, care dați Preacuratele Taine, nu mica munca zace asupra voastră, dacă știți pe cineva nevrednic, de-l veți impartasi cu aceste preainfricosatoare și preasfinte și dumnezeiești Taine.

Si dacă te temi tu, o perotule, ca cel ce vine la tine este sachelar, adică general, sau ipat, adică prefect, sau voievod sau cel ce este cu coroana pe cap, adică imparat, și te temi ca se va supara ca nu-i dai Impartasania, dacă te temi tu, adu-l la mine ! Tot trupul meu îl voi da să-l arda, mai înainte de a da Trupul cel Preasfant și Preacurat celui nevrednic. Tot sangele meu îl voi varsa mai înainte de a da Sangele, atât de infricosat și Preasfant la cel ce nu-i vrednic "

Iar dacă s-a curățit și s-a pregătit după randuiala canonica a Bisericii lui Hristos prin marturisire, și a făcut canonul convenit, să se apropie cu frica și cutremur.

- Ce ne puteți spune de impartasania copiilor până la vârsta de șapte ani ? Necesita spovedanie ?

- Copiii cei nevinovați până la vârsta de cinci ani, este bine să-i impartasiti, dacă se poate, și în fiecare Duminică. Iar copiii de 6 - 7 ani mai ales acum, este bine să fie spovediti și apoi impartasiti, ca astăzi copiii vad și aud multe sminteli, în casa, la televizor și peste tot, nefiind supravegheati de părinți.

¹⁸⁹ < <http://www.cuvantul-ortodox.ro/2008/09/20/tainele-crestine-si-lucrurile-magice/>>, miercuri, 27 aprilie 2016.

La fel si despre cei batrani si bolnavi zice Sfantul Simeon al Tesalonicului : " Cei batrani si bolnavi, care nu au impedimente canonice, este bine sa se impartaseasca mai des si in sarbatorile mari ".

Totdeauna, inainte de a te impartasi, dupa ce ti-ai facut metaniile, dupa ce ai parasit pacatul si ti-ai facut canonul dat de preot, inainte de a te impartasi trei zile cel putin n-ai voie sa bei vin nici sa mananci de dulce sau cu untdelemn. Iar in afara postului, fara spovedanie, fara canon si fara o saptamana de post sau macar trei zile nu te poti impartasi. Cel putin trei zile inainte de a te impartasi sa nu mananci cu untdelemn si sa nu bei vin; numai mancare uscata. Asa este randuiala cu Sfanta Impartasanie, fratilor.

- Spuneti-ne ceva despre impartasania calugarilor, despre deasa impartasanie.

- Calugarii din manastiri, daca au duhovnic bun, sa se spovedeasca cat mai des. La noi spovedania, cum vedeti, e o data pe saptamana, vinerea. Da, am calugari foarte treji, care vin de doua-trei ori pe saptamana la marturisire : " Parinte, n-am fost la Utrenie; parinte, am ramas in urma cu canonul; parinte, am mancat inainte de masa ", sau te miri ce. Daca il mustra constiinta, el vine, ii pui mana pe cap, il dezlegi si se usureaza.

Asa ca si calugarii batarni si bolnavi se pot impartasi o data pe saptamana; ceilalti, daca le da voie duhovnicul, se pot impartasi, cel mai rar, la patruzeci de zile, cel mai potrivit, o data pe luna.

- Dar avem vreun temei la Sfintii Parinti pentru impartasania la patruzeci de zile ?

- Da, avem la Sfantul Simeon al tesalonicului. El zice ca o data la patruzeci de zile fiecare sa se pregateasca si sa se impartaseasca, daca n-are vreo oprire canonica. Este pacat care te opreste douazeci de ani de la impartasanie.

In caz de moarte, daca vezi ca omul este gata, ii dai impartasania. Nu-l mai poti opri in caz de moarte; iar daca nu moare si mai traieste, face in continuare canonul dat. Asa sa stiti.

- Se poate impartasi cineva fara sa se spovedeasca ?

-Nu. Niciodata. Si in caz de moarte si de altceva, nu. Intai spovedania si apoi sa se impartaseasca.

- Dar de cate feluri este Sfanta Impartasanie ? In cate feluri ne putem impartasi ?

- Impartasirea cu Preacuratele Taine este cea mai infricosata, cea mai buna si cea mai sfanta. A te impartasi cu Trupul si Sangele Domnului, zice Mantuitorul : Cine mananca Trupul Meu si bea Sangele Meu, intru Mine petrece si Eu intru dansul.

CELE CINCI FELURI DE IMPARTASIRI

Ne putem impartasi cu adevarat in cinci feluri, in Biserica lui Hristos.

Prima impartasire si cea mai importanta este cea cu Trupul si Sangele Domnului.

A doua cale de impartasire, dupa Marele Vasile, este impartasirea duhovniceasca pe calea rugaciuniicelei ganditoare a inimii. Poti sa vii in biserica si chiar daca esti oprit de preot sa te impartasesti pe cativa ani, te poti impartasi de o mie de ori pe zi si mai mult, pe alta cale, pe calea rugaciunii. Daca vii in biserica si zici rugaciunea " Doamne Iisuse Hristoae, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine pacatosul ", cu toata inima, de cate ori ai suspinat dupa numele lui Iisus, de atatea ori te-ai impartasit, ca si cel ce a luat cu lingurita Sfintele Taine.

Aceasta este impartasirea pe calea rugaciunii celei ganditoare a inimii, cu care omul poate reusi sa se impartaseasca de multe ori pe zi, nu numai o data, cu aceeasi putere cu care se impartaseste si cel cu lingurita din Sfantul Potir.

Al treilea fel de impartasire este pe calea lucrarii poruncilor lui Hristos. Mantuitorul a spus sa postim, ne-a aratat cum sa postim; a zis sa ne rugam, ne-a aratat cum sa ne rugam; a spus sa primim pe cel strain, sa adapam pe cel insetat, sa hranim pe cel flamand, sa cercetam pe cei inchisi si sa iertam pe cei ce ne gresesc.

Cand facem aceste porunci, ne impartasim pe calea lucrarii poruncilor lui Hristos. Acesta este al treilea fel de impartasire. Si cu aceasta te poti impartasi de multe ori pe zi, de cate ori ai lucrat poruncile lui Hristos.

Auzi ce spune dumnezeiescul Maxim in Filocalie : " Hristos sta ascuns in poruncile Sale. Cine face o porunca il primeste pe Hristos. Si nu numai pe Hristos, ci toata Sfanta Treime ". Si auzi ce spune Scriptura : Cel ce Ma iubeste pe Mine si are poruncile Mele, si le pazeste pe ele, Eu si Tatal vom veni si lacas la dansul vom face.

Clar ! Nu numai Fiul, ci si Tatal vine. Si unde-i Tatal si fiul pe toata Sfanta TReime o primeste acela care lucreaza poruncile lui Dumnezeu, macar de ar fi oprit de la Sfanta Impartasanie de vreun preot. Intelegeti ? Acesta-i al treilea chip de impartasire pe cale lucrarii poruncilor.

A patra impartasire este prin auz. Cum ? Eu sunt oprit de preot pe atatia ani de la impartasire, fie ca sunt femeie sau barbat. Dar merg la biserica si ascult cu evlavie Sfanta Liturghie, Apostolul, Evanghelia, Heruvicul, Axionul, si predica preotului. Daca ascult cu evlavie cuvantul Domnului, de cate ori am luat un inteles duhovnicesc prin auz, de atatea ori m-am impartasit cu Hristos.

Aceasta este impartasirea prin urechi, al patrulea fel de impartasire. Si Apostolul spune clar : Credinta vine prin auz si auzul prin cuvantul lui Dumnezeu. Tu primesti cu lingurita pe Hristos; eu il primesc prin urechi, cand ascult cu evlavie Sfanta Liturghie, cantarile si predica preotului. Si ma impartasesc de mii de ori pe zi, fara sa stii tu.

Tu poate, daca nu te-ai pregatit bine, spre osanda primesti Sfanta Impartasanie. iar eu, daca stau cu credinta, ca vamesul, in Biserica si ascult cu evlavie slujba, ma impartasesc prin urechi. Acesta este al patrulea fel de impartasire.

Al cincilea fel de impartasire este pe calea miridelor, a particulelor ce se scot pentru noi la Sfanta Liturghie. De aceea nu putem pune la Sfanta Liturghie pe cei betivi, pe cei ce injura, pe cei ce traiesc necununati, pe sectari, pe cei ce se sinucid. Pentru ca acea particica care se scoate, reprezinta fata acelui suflet.

Aceste particule se sfiintesc la Sfanta Epicleza, prin invocarea Duhului Sfânt si, la sfarsitul slujbei, dupa ce s-a pus in potir partea cu Iisus, si se zic cuvintele : " Plinirea paharului credintei Duhului Sfânt ", apoi se pun si particulele ce se scot pentru credinciosi. In dumnezeiescul Sange din Sfântul Potir este Trupul si Sangele lui Hristos viu.

Din prescura a patra se scot particule pentru vii, din a cincea pentru morti si le trage in Sfântul Potir. Din aceste particule ca faina, ce s-au adaptat cu dumnezeiescul Sange in Potir, atatea mii si milioane de suflete au primit impartasirea si comuniunea direct cu Iisus Hristos, cu Trupul si Sangele Lui.

Acestea patru din urma sunt cai de impartasire, pe calea lucrarii faptelor bune, dar nu inlocuieste pe cea dintai. Numai o impartasire temporara si in caz de ceva, tot trebuie sa se impartaseasca cu Trupul si Sangele Domnului, cu Preacuratele Taine.

Iata asa ne putem impartasi in cinci feluri in Biserica Universala.

- Daca un neoprotestant se impartaseste pe cele patru cai, dar nu se impartaseste cu Trupul si Sangele Mantuitorului, poate avea nadejde de mantuire ?

- Nu ! Nu are nici o valoare, pentru ca este rupt de Biserica lui Hristos si nu are Darul preotiei. Acela ii sectar, om ratacit. Asa-i, mai baiete ! Nu putem noi schimba ceea ce a intemeiat Hristos pentru toata lumea. El a zis : Luati, mancati, acesta este Trupul Meu; beti dintru acesta toti, acesta este sangele Meu (Ioan 6,53)

De ce v-am spus despre Sfanta Impartasanie ? Este bine sa va pregatiti, mama. Fratiile voastre de la tara, macar in posturi si macar o data la patruzeci de zile sa va impartasiti.¹⁹⁰

Așadar Părintele Cleopa nu era fixist (nici rărist, nici desist), ci urma în totul Sfinților Părinți, recomandând Sfânta Împărtășanie în funcție de pregătirea și starea fiecăruia, cu pregătirea și starea corespunzătoare de frică și cutremur, dragoste și apropiere.

Am putea spune că este, poate, cel mai apropiat ca înțeles Sfântului Cuvios Nicodim Aghioritul în cartea sa despre împărtășania continuă:

Capitolul 37

DESPRE
ÎMPĂRTĂȘIREA RARĂ ȘI DEASĂ

¹⁹⁰ <<http://www.sfaturiortodoxe.ro/pcleopa/4simpartasanie.htm>>, joi, 19 decembrie 2013.

Credinciosul: *Părinte, dar cum stau lucrurile cu cei ce zic că noi, creștinii, trebuie neapărat să ne împărtășim mai des cu Sfintele Taine?*

Preotul: *E bine ca un creștin să se împărtășească mai des, dar cu pregătirea cuvenită unei asemenea Sfinte și înfricoșate Taine. Ca să ne dăm seama de primejdia ce așteaptă pe cei ce vor a se împărtăși fără pregătirea cuvenită, să ascultăm cuvintele Sfântului și marelui Apostol Pavel, care, în această privință, spune așa: Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din Pâine și din pahar să bea; că cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului (I Cor. 11, 28-29).*

Iar cât privește deasa sau rara împărtășire cu Sfintele Taine, să ascultăm pe marele dascăl al lumii, dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, care în această privință ne vorbește așa: „Mulți, cu Tainele acestea o dată într-un an se împărtășesc, alții de două ori, iar alții de mai multe ori. Deci către toți ne este nouă cuvântul, nu numai către cei de aici, ci și către cei ce șed în pustie (pustnicii). Că aceia o dată în an se împărtășesc, iar de multe ori după doi ani”. Apoi zic: „Nici cei ce o dată, nici cei ce de multe ori, nici cei ce de puține ori, ci cei ce cu știința gândului curată, cei ce cu inima curată, cei ce au viață neprihănită. Cei ce sunt întru acest fel, totdeauna să se apropie; iar cei ce nu sunt întru acest fel, nici măcar odată. Pentru ce? Pentru că își iau judecată, osândă, muncă și pedeapsă”¹⁹¹.

Iar în alt loc zice: „Nu sărbătoarea Nașterii sau a Botezului Domnului, nici cele patruzeci de zile (Postul Mare) fac vrednici pe creștini a se apropia de împărtășirea cu Preacuratele Taine, ci lămurirea și curăția sufletului. Cu aceasta, totdeauna apropie-te; fără aceasta, niciodată”¹⁹².

Apoi, arătând acest sfânt părinte cât de mare este primejdia preotului ce dă Sfintele Taine celor nevrednici – când va ști nevrednicia lor –, zice așa: „Nu da sabie în loc de hrană, că nu mică muncă zace asupra voastră dacă, știind pe cineva nevrednic, îi veți îngădui să se împărtășească de masa aceasta”. Apoi zice: „Sângele lui Hristos din mâna voastră se va cere”. Apoi arătând cât de mult ținea el la darea cu grijă a Prea Curatelor Taine ale lui Hristos, zice: „Măcar voievod de ar fi, măcar eparh, măcar cel încununat cu coroană, dacă se apropie cu nevrednicie, oprește-l, ...căci mai rău decât cel îndrăcit este cel ce se apropie cu nevrednicie”¹⁹³.

„Teme-te de Dumnezeu, nu de om! Iar de te vei teme de om, și de Dumnezeu vei râde. Iar dacă te vei teme de Dumnezeu, și oamenilor vei fi întru cinste. Iar dacă tu nu îndrăznești să-l oprești, adu-l la mine. Nu voi îngădui să se facă aceasta. Mai degrabă de suflet mă voi despărți, decât a da Sângele Stăpânesc celor nevrednici. Tot sângele meu îl voi vărsa, mai înainte decât voi da Sânge atât de înfricoșat, căruia nu I se cuvine. Dar dacă mult cercetând pe cineva, vedem că n-a știut pe cel rău, nu este lui nici o vină”¹⁹⁴. Și iarăși, în alt cuvânt al său, zice: „Când aveți a vă apropia de masa aceasta înfricoșătoare și dumnezeiască și de Sfintele Taine, să faceți aceasta cu frică și cu cutremur, cu conștiința curată, cu post și cu rugăciune”¹⁹⁵.

Apoi, arătând cine este vrednic a se apropia de Sfintele și Preacuratele Taine ale lui Hristos, zice așa: „Când auzi zicându-se «Sfintele Sfinților» să știi că aceasta înseamnă că dacă nu este cineva sfânt, să nu se apropie; nu numai curat de păcate, că pe cel sfânt nu numai izbăvirea de păcate îl face astfel, ci venirea de față a Duhului Sfânt și bogăția faptelor bune”¹⁹⁶.

Credinciosul: *Dar cum trebuie să se pregătească cineva pentru a primi Sfintele și Dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui Domnului?*

Preotul: *Oricine voiește a se apropia de împărtășirea Sfințelor și Dumnezeieștilor Taine este dator mai înainte să fie spovedit cu de-amănuntul de păcatele sale și, dacă îi va da voie duhovnicul său, să se împărtășească. Apoi să se împace cu toți, să-și citească toată pravila (rugăciunile după rânduiala pusă în Ceaslov) și să petreacă cu grijă sfântă, cu post și*

¹⁹¹ Împărțirea de grâu, cuv. 53, Bacău 1995, p. 486-487.

¹⁹² Idem., cuv. 54, p. 494.

¹⁹³ Idem., cuv. 54, p. 497.

¹⁹⁴ Idem., cuv. 54, p. 498.

¹⁹⁵ Cuvânt la Nașterea Domnului, „Izvoarele Ortodoxiei”, nr. 5, p. 22.

¹⁹⁶ Împărțirea de grâu, cuv. 53, p. 488.

înfrânare, atât înainte de Sfânta Împărtășanie, cât și după ce o va primi. Acest lucru îl arată iarăși Sfântul Ioan Gură de Aur: „Iar tu, mai înainte de a te împărtăși, postește, ca să te arăți vrednic de Împărtășire; iar după ce te-ai împărtășit, să sporești înfrânarea, pentru ca nu pe toate să le prăpădești, măcar că nu este același lucru să fii treaz înainte de a te împărtăși și după ce te-ai împărtășit; căci trebuie să păzești înfrânarea într-o amândouă, dar mai vărtos după ce ai primit pe Mirele; mai înainte (trebuie a păzi trezvia și înfrânarea), ca să te faci vrednic a-L primi, iar mai pe urmă, ca să te arăți vrednic de cele ce ai primit”¹⁹⁷.

Așadar, frate, înțelege că pregătirea cu evlavie și sârguință ne este cerută și înainte de a ne împărtăși cu Sfintele și Preacuratele Taine și după ce le-am primit, deoarece mai ales întru această vreme caută diavolul să ne ispitească și să ne jefuiască de bogăția cea duhovnicească pe care am primit-o prin împărtășirea cu Trupul și Sângele Domnului.

Credinciosul: Dar cum poate cineva să se pregătească pentru împărtășirea cu o Taină ca aceasta, adică să primească prin împărtășire Trupul și Sângele Domnului, și cine poate face vreodată acest lucru?

Preotul: Da, cu adevărat, nimeni din oameni nu poate să pretindă că s-a pregătit vreodată cât trebuie pentru primirea Înfricoșatelor Taine ale Trupului și Sângelui Domnului, dar nici nu trebuie să cadă în deznădejde și neglijență, din pricina acestei nevrednicii. Noi suntem datori să ne pregătim după puterea noastră, iar pe cele ce nu putem a le împlini, să le lăsăm pe seama milei și îndurării lui Dumnezeu, Care n-a venit să cheme pe cei drepti, ci pe cei păcătoși la pocăință și Care știe totdeauna și neștiința și neputința noastră. Acest lucru îl știm tot de la dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur: „Nu trebuiește nici să le lăsăm pe toate în seama lui Dumnezeu și să dormim, nici silindu-ne să socotim că prin ostenele noastre pe toate le isprăvim, căci Dumnezeu nu voiește ca noi să dormim, socotind că pe toate le lucrează El, nici nu voiește să ne mândrim că noi le facem pe toate”¹⁹⁸.

Credinciosul: Oare și preoții trebuie să aibă mare pregătire când slujesc Sfânta Liturghie, ca și creștinii care se pregătesc pentru Sfânta Împărtășanie?

Preotul: Cu adevărat, mare pregătire trebuie să aibă creștinii care vin la Sfânta Împărtășanie, dar mult mai mare pregătire trebuie să aibă preotul, care nu numai că se împărtășește cu Sfintele Taine, ci și jertfește pe Hristos la Sfânta Liturghie. Acest adevăr înțelegându-l, dumnezeiescul părinte Ioan Gură de Aur, zice: „Mai curată decât razele soarelui trebuie să fie mâna aceea care taie acest Trup, gura care se umple de foc duhovnicesc, limba care se roșește cu sânge prea înfricoșător”. Apoi zice: „Ia seama cu ce cinsti te-ai cinstit, de ce masă te îndulcești: de Cel de care îngerii se cutremură văzându-L și nici nu îndrăznesc să privească fără frică la raza ce iese de acolo. Cu aceasta noi ne hrănim, cu aceasta ne frământăm și ne-am făcut noi ai lui Hristos, un trup și o carne. Cel ce va grăi puterile Domnului, auzite va face toate laudele Lui (Ps. 105, 2). Care păstor își hrănește oile cu propriile sale mădulare?”¹⁹⁹

Credinciosul: Dar dacă cineva este bolnav, bătrân și neputincios și este sărac, neavând ce da milostenie, cum poate unul ca acesta să se pregătească pentru împărtășirea cu Sfintele și Preacuratele Taine ale lui Hristos?

Preotul: Ascultă, frate; Preabunul, Preaînduratul, Preamilostivul și Atotștiutorul Dumnezeu nu cere de la om cele ce sunt peste puterea lui. Așadar, de la cel bolnav și neputincios El nu cere post, privegheri, metanii și altele de acest fel pentru a se putea împărtăși cu Sfintele Taine; nici de la cel sărac nu pretinde milostenie, ci numai trei lucruri:

- 1) spovedanie curată și împăcare cu toți;
- 2) smerenie a inimii, cu umilință;
- 3) rugăciune de mulțumire, adică să se roage în toată vremea lui Dumnezeu și să-I mulțumească pentru boala, suferința, neputința și sărăcia ce i s-au dat, căci atât sărăcia, cât și boala și suferința smeresc inima omului. Inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi²⁰⁰ (Ps. 50, 18).

¹⁹⁷ Idem., cuv. 53, pag. 489.

¹⁹⁸ Idem., cuv. 54, pag. 491.

¹⁹⁹ Idem., cuv. 54, pag. 492.

²⁰⁰ Vezi despre aceasta și la Sf. Isaac Sirul, Cuvântarea 21, pag. 109–111, precum și la Sf. Eftim Sirul, Cuvântare pentru faptele bune trupești, tom. II, pag. 495 și altele).

Credinciosul: Dar dacă cel bolnav nu poate citi rugăciuni multe, cum poate el să se pregătească pentru Sfânta Împărtășanie?

Preotul: În rugăciuni nu este nevoie de cuvinte multe, precum a zis Domnul (Matei 6, 7); suferindul să spună cu smerenie «Tatăl nostru», «Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul», iar către Maica Domnului: «Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-mă», precum și alte rugăciuni scurte ca: «Miluiește-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta» (Psalm 50). Iar dacă nu poate citi când are a se împărtăși cu Sfintele și Preacuratele Taine să roage pe cineva să-i citească rugăciunile de împărtășire, iar el să le asculte cu evlavie.

Iată, frate, că la cele ce m-ai întrebat ți-am răspuns, cu ajutorul Domnului, cât mai pe scurt. Să dea Domnul să le ții minte, spre folosul frăției tale și al altora, cărora vei voi să le spui. Și mai presus de toate, să ne rugăm Preabunului Dumnezeu să ne ajute cu mila și cu darul Său, ca să izbutim a face cele ce am vorbit împreună, spre folosul sufletelor noastre.²⁰¹

Despre toate acestea scrie pe larg în povaturile Sfintei Liturghii din Liturghier. În general, clericul de mir este dator să respecte următoarele: să se spovedească la duhovnicul sau înainte cu o zi de Sfânta Liturghie; să aiba dezlegare de la duhovnic pentru savarsirea celor sfinte; să tina curatenie înainte și după Sfânta Impartasanie cateva zile; să fie impacat cu enoriasii săi și cu toți oamenii; să-și citească din timp toate rugăciunile rânduite pentru Sfânta Impartasanie; să facă în ajunul fiecărei sarbatori Vecernia și Utrenia la biserică; să savarsească orice slujba, mai ales Sfânta Liturghie, fără grabă și cu toată evlavia; să-și pregătească din timp prescuri și vin natural pentru cele sfinte; să-și pregătească temeinic în cursul săptămânii predica duminicală sau a sarbatorii, prin care este dator să-și hranească duhovnicește enoriasii săi²⁰².

I. NE VORBEȘTE PĂRINTELE CLEOPA VOL. 4

A. PAG. 11-12

20. Cum se cuvine a se purta creștinii față de necreștini și de necredincioși? Au voie să locuiască la un loc sau să se căsătorească între ei?

Față de necreștini trebuie să ne purtăm cu dragoste și cu blândețe, căci prin aceste două mari virtuți pe mulți îi aducem la Hristos, după mărturia Sfântului Efrem Sirul, care zice: „Chipul de a aduce pe toți la Hristos, este numai al dragostei și al blândeții (Cuvânt pentru dragoste, Tomul III, pag. 31-37). Și Sfântul Macarie cel Mare, numai cu câteva cuvinte vorbite cu dragoste și cu blândețe, a întors la credința în Hristos pe un slujitor idolesc, pe care, apoi, și călugăr și ucenic al său l-a făcut (Pateric, Cuv. 37, Râmnicu Vâlcea, 1930, pag. 141). Cât privește pe eretici avem mărturia dumnezeiescului Apostol Pavel care ne spune: De omul eretic după prima și a doua sfătuire, depărtează-te (Tit 3, 10). Ereticii sunt vrăjmași ai Iadevărului și ai lui Dumnezeu (Ps. 36, 20). Ereticii sunt fii ai celui viclean (Matei 13, 38), în care nu ne putem încrede (Ioan 2, 24). Ereticii, fiind vrăjmași ai lui Dumnezeu (Ps. 36, 20 și 91, 9) nu avem voie să-i iubim ca pe creștini, că ei sunt fii ai diavolului, pui de viperă (Matei 3, 7; 12, 34; 23, 33; Luca 3, 7). Cu ereticii nici nu avem voie să rugăm (canonul 10 și 64 apostolic). Păcatul lor este împotriva Duhului Sfânt, care nu are iertare nici în veacul de acum, nici în cel viitor (Matei 12, 31-32; Marcu 3, 29; Luca 12, 10). Pe eretici și sectanți nici în casă nu avem voie să-i primim, nici „bună ziua” să le zicem (II Ioan 1, 10-11; Sfântul Efrem Sirul, Tomul III, pag. 156). Cât privește căsătoria unui creștin ortodox cu o femeie eretică sau invers, nu se poate, deoarece nu se poate împreuna lupul cu oaia, spre nașterea de fii (Pravila Bisericească, Nicodim Sachelarie, pag. 91, manuscris). Iar dacă doi soți înainte de a se face creștini s-au căsătorit legal, apoi dacă unul din ei s-ar converti la adevărata credință ortodoxă, iar celălalt va rămâne în necredință, dar ar dori să trăiască mai departe cu soțul dreptcredincios, unul ca acela, după zisa Apostolului, să nu se despartă, fiindcă bărbatul necredincios se sfințește prin femeia credincioasă și femeia necredincioasă se sfințește prin bărbatul credincios (I Cor. 7, 12-14; Sinodul VI Ecumenic, Canonul 72).

²⁰¹ Părintele Cleopa, Călăuză în credința ortodoxă

²⁰² <http://www.sfaturiortodoxe.ro/pcleopa/convorbiri5.htm>

21. Cum se cuvine a se purta creștinii ortodocși față de creștinii de altă confesiune?

Cu cei de altă religie, dacă nu ne provoacă la discuții despre credința noastră cea dreaptă, trebuie să ne purtăm cu dragoste și milă și să-i ajutăm la nevoile lor, după pilda dată nouă de Mântuitorul nostru Iisus Hristos cu samarineanul cel milostiv (Luca 10, 37; Matei 7, 12). Iar dacă voiesc a ne ataca credința noastră cea sfântă sau Sfânta Tradiție a Bisericii Ortodoxe, atunci „trebuie să o apărăm cu toată puterea până la moarte” (Războiul nevăzut, cap. XIX, de Sfântul Nicodim Aghioritul). Fiindcă se cade pe aproapele a-l iubi cu hotar, ca pe noi înșine, iar pe Dumnezeu, fără de margine. Nu cumva, socotind noi că iubim pe aproapele, să ne lăsam călcați de cei străini de dreapta credință în Hristos, care voiesc a ne depărta pe noi de la Ortodoxie și a ne impune credința lor cea strâmbă și ereticească. Se cade, așadar, oricărui preot ortodox și oricărui creștin al Bisericii noastre dreptmăritoare, să fie bun ostaș al lui Hristos cu toată evlavie și cu mânie bărbătească și tare să apere prin cuvânt și prin scris adevărul dreptei noastre credințe. Nu se cade a fi blând acolo unde nu trebuie a te purta cu blândețe. Că auzi ce zice proorocul: Acolo cel blând să fie războinic (Ioil 3, 10). Același lucru ne învață și Sfântul Pimen cel Mare, zicând: „Se cade nouă a răbda toate, măcar de ne-ar scoate cineva și ochii sau ne-ar tăia mâna noastră cea dreaptă, iar dacă cineva voiește a ne depărta și a ne despărți pe noi de Dumnezeu, atunci să ne mâniem” (Pateric, Cuv. 118). Și iarăși zice: „Întâia oară fugi, a doua oară fugi, a treia oară fă-te sabie cu cel ce vrea să te despărta pe tine de dreapta credință”.

22. Care este poziția evanghelică a Bisericii Ortodoxe față de oameni în general?

Biserica noastră Ortodoxă, având în vedere învățătura marelui Apostol Pavel, care zice: Vă îndemn, înainte de toate, să faceți cereri, rugăciuni, mijlociri și mulțumiri pentru toți oamenii (I Tim. 2, 1-2), face rugăciuni pentru cei mai sus pomeniți, pentru conducători, pentru necreștini, pentru necredincioși și cei de alte religii, dar numai în chip sobornicesc, nepomenindu-i pe nume, deoarece unii ca aceștia nu au împărtășire cu noi. De exemplu, când auzim la Sfânta Liturghie pe preot zicând: „Să le descopere lor Evanghelia dreptății, să-i învețe pe dânșii cu Sfânta Sa Sobornicească și Apostolească Biserică”, sau când zicem: „Pentru pacea a toată lumea. . .” și celelalte, atunci Biserica noastră dreptmăritoare se roagă în chip sobornicesc, cum am zis, pentru toți oamenii, dar nu nominal, ci numai în general. A ne ruga împreună cu ei ne opresc dumnezeieștile canoane (Apostolic 9, 10, 45, 64; 12Laodiceea 6, 7, 33; vezi și la Sfântul Simeon Tesalonicianul, întrebarea 47, pag. 490). Biserica Ortodoxă, față de toate confesiunile creștine, față de popoarele păgâne, precum și față de necredincioși, păstrează învățătura Mântuitorului de a socoti pe toți oamenii aproapele nostru (Matei 22, 39) și a urma cele zise: Ce voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea (Matei 7, 12). Cât privește credința lor, nu putem avea împărtășire cu ei nici în rugăciune, nici în celelalte Taine ale Bisericii lui Hristos, până nu vin la dreapta credință (Canoanele 10-11 Apostolic). Iar cât privește păcatele lor, nu avem voie a-i urî pe ei, ci pe diavolul prin care au căzut, după cum zice Sfântul Efrem Sirul: „Iubește pe cei păcătoși, dar urăște faptele lor și nu-i disprețui pentru aceste fapte” (Filocalia, vol. X, București, 1981, Cuv. 5, pag. 57). Cu alte cuvinte, a urî boala, iar nu pe bolnav. Cât despre secte și orice fel de erezii, nu avem voie nici a ne ruga împreună, nici a mânca cu ei, nici în casă a-i primi, ca nu cumva de lucrurile cele rele ale lor și de ereziile lor să ne împărtășim (II Ioan 1, 10-11; Sfântul Efrem Sirul, Tomul III, pag. 156; Sin. II Ecumenic, canon 5; Sin. III Ecumenic, canon 7; Sin. VI Ecumenic, canon 1 și 2 etc).

B. PAG. 27

81. Cine poate fi pomenit la Sânta Liturghie și cine nu poate fi pomenit dintre vii și morți?

La Sfânta Liturghie pot fi pomeniți toți binecredincioșii creștini care nu au anumite piedici canonice. Dintre cei vii nu se pot pomeni la Sfânta Liturghie păgânii, necredincioșii, apostatații, ereticii, cei nebotezați, cei care au păcate împotriva Duhului Sfânt, adică hulitorii de Dumnezeu și cei care împotrivesc Adevărului cu știință și voință. Nu pot fi pomeniți la Sfânta Liturghie nici cei ce trăiesc necununăți. Dintre cei morți, nu pot fi pomeniți la Biserică cei ce au murit în necredință, în eres, în sectă, sinucigașii și copiii morți înaintea botezului, ca și cei avortați (A se vedea Pavilionul și Pravila Bisericească de Arhim. Nicodim Sachelarie, ed. 1940).

II. NE VORBEȘTE PĂRINTELE CLEOPA - VOL. 1-10 EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI 1995-2000

SFATURI DUHOVNICEȘTI

A. - PĂRINTE CLEOPA, UNDE SE MÂNTUIEȘTE OMUL? ÎN VIAȚA DE SINE, IDIORITMICĂ, ÎN CHINOVIE SAU ÎN LUME, ÎN ORAȘ, ÎN SAT?

- Omul se mântuiește și aici și în oraș și în sat și oriunde, dacă are trei fapte bune: credința dreaptă în Iisus Hristos, faptele bune și smerenia. Se mântuiește oriunde dacă are astea trei lucruri. Iar cine nu le are acestea nu se mântuiește nicăieri.

- Până unde trebuie să meargă ascultarea în mănăstire?

- Am să fac ascultare până voi merge în genunchi. Hristos a dus crucea pe umeri și eu vreau să duc ascultarea pentru Hristos. În măsura în care ai să te biruiști pe sine și în măsura în care ai să fugi invers, nu de la durere spre plăcere, ci de la plăcere spre durere, în măsura aceea ai să fii un ostaș al lui Iisus Hristos, care ai să răstignești trupul; și ai să te răstignești cu Hristos și ai să poți zice ca Pavel: Cu Hristos m-am răstignit și trăiesc. Dar nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.

B. - PĂRINTE, DACĂ CINEVA E OPRIT DE LA ÎMPĂRTĂȘANIE, POATE SĂ IA ANAFORĂ?

- Poate, cum să nu. Cine a zis că nu se poate?

- Am auzit că nu-i voie să iei anaforă, dacă ești oprit de la împărtășanie. Deci poate lua anaforă?

- Întâi aghiasmă mare și apoi anaforă. De câte ori se spovedește poate lua aghiasmă mare, jumătate de împărtășire. Dar, și anaforă întotdeauna, numai când e într-o ispitire ceva, nu are voie.

- Când nu se poate lua sfânta anaforă?

~ Nu mai poți lua anaforă dacă după miezul nopții ai luat o lingură de apă, sau o fărâmură de pâine, gata! Că ziua începe de la miezul nopții;

~ Nu pot lua anaforă femeile care sunt în rânduiala firii, opt zile;

~ Nu pot lua anaforă bărbații care se ispitesc noaptea prin somn;

~ Nu pot lua anafură cei care sunt sfâdiți și nu se împacă;

~ Nu pot lua anaforă și nu pot săruta sfintele icoane, nici mâna preotului, nici să stea să-i pună potirul pe cap, bărbatul și soția dacă au fost împreună;

~ Nu pot lua anaforă cei ce nu sunt vrednici să li se primească darurile la biserică, din pricina păcatelor publice. Așa spune cartea.

C. - PE CINE SĂ TRECEM LA POMELNIC?

- Când faci, mamă, pomelnic pentru ai matală, la Liturghie, pune și unul sau doi săraci, sau o văduvă pe care nu are cine o pomeni și a murit săraca. Este mare pomană. Asta se cheamă milostenie duhovnicească. Este mai mare decât aceea când îi dai o haină sau o mâncare omului, că-l ajuți dincolo, în veșnicie.

- Părinte Cleopa, pentru morți, ce slujbe se pot face? Parastase, Liturghii? De exemplu, câte parastase se pot face?

- Părintele meu, pentru morți și pentru vii cea mai puternică slujbă este Sfânta Liturghie, care este jertfa și răscumpărarea Mântuitorului. Dacă a murit cineva, este bine să pornească patruzeci de liturghii (că la Liturghie se scot părțile și are comuniune cu Hristos în Sfântul Potir prin părțile) și patruzeci de panahide. Acolo se fac dezlegările, că la o panahidă sunt nouă dezlegări: șapte dezlegări mici făcute de preot, atunci când zice: "Dumnezeul duhurilor și a tot trupul. . .", și două mari, pe care trebuie să le zică episcopul sau preotul. Deci 360 de dezlegări are un suflet în șase săptămâni la panahidă. Deci poți să pui patruzeci de liturghii și patruzeci de panahide în șase săptămâni.

- Și dacă nu știm dacă a murit spovedit sau împărtășit, poate a murit de mai multi ani, putem să-l punem la pomelnic?

- Numai dacă moare sinucis, Doamne ferește, pe acela nu-l mai poți pune.

- Dar dacă moare de moarte normală?

- Da, oricum ar fi. Că zice Apostolul: omul murind a încetat de la păcat, nu mai face păcatul. Îl poți pune, e fiu al Bisericii. Iată pe cine nu poți pune la Liturghie:

~ Nu se pot pune întâi sectanții, că fac păcat împotriva Duhului Sfânt, cum arată Sfântul Efrem;

~ Nu se pot pune cei sinuciși;

~ Nu se pot pune cei ce au trăit necununați;
~ Nu se pot pune cei ce au murit în duel;
~ Nu se pot pune cei ce au refuzat Sfintele Taine la moarte. Nu vor să primească preotul, n-ai voie să-i pui la slujbe;
~ Nu-i poți pune pe cei ce au înjurat de lucruri sfinte;
~ Nu se pot pune la Liturghie cei ce s-au luat neamuri în căsătorie, de la spița a șasea în jos. Spița a șasea sunt veri de gradul doi. Spița a patra sunt veri întâi;
Astea sunt pricinile pentru care nu-i poți pune la Liturghie. Iar la Psaltire numai sinucigașii și ereticii nu se pot pune. Ceilalți se pot pune fără părțile la Psaltire. Dar să scrii pe pomelnic: fără părțile. N-are comuniune la Sfânta Liturghie.

D. - **POTI SĂ MERGI LA CEI CARE SUNT NECUNUNAȚI?**

- Dacă ai mâncat în casă la un om necununat, patruzeci de zile trebuie să faci canon, căci masa lor e spurcată.

- Si ce canon trebuie să faci? Câte mătăanii trebuie să faci?

- Trebuie să faci canon de cincizeci de metanii în zi cu psalmul 50, timp de 40 de zile. Nu-i voie, frate, să trăiască ca dobitoacele așa.

E. - **CE SE POATE FACE, CÂND VOR SĂ SE CĂSĂTOREASCĂ DOI TINERI DE CREDINȚE DIFERITE?**

- Când vei vedea că a luat un ortodox pe o catolică sau o protestantă sau o evreică sau o turcoaică, astea se cheamă căsătorii mixte. Totdeauna femeia trebuie să treacă de partea bărbatului. Dacă bărbatul este ortodox, ea trebuie să devină ortodoxă. Dacă nu vrea să treacă de partea bărbatului, atunci să se despartă. "Nu merg după tine, că ești catolică, dacă nu te faci ortodoxă".

- Dacă un catolic trece la ortodocși, ce rânduială trebuie să i se facă?

- Gata! Acum nu i se mai face botezul. Îl miruiește pe frunte de trei ori cu sfântul și marele mir, și-i citește dezlegarea rânduită și gata!

- Dar dacă un ortodox trece la catolici, ce se întâmplă?

- Care trece la catolici trebuie să primească botezul papistaș. Se face catolic, dar își pierde sufletul. Cu catolicii încă nu am ajuns la unire. Au cedat ei în favoarea noastră până acum vreo 13 puncte, dar mai sunt zece puncte care ne despart.

- Dar dacă trece la iehoviști?

- Martorii lui Iehova sunt draci fără coarne. Când veți auzi de martorii lui Iehova, asta este sectă alimentată de evreii din America cu miliarde de dolari, ca să despartă lumea de Hristos și de Biserică.

F. - **AM O RUDĂ CARE A TRĂIT 60 DE ANI SI A MURIT ASA, FĂRĂ VESTE, FĂRĂ SPOVEDANIE. CE POT SĂ-I FAC?**

- Foarte greu, dacă a fost nespovedit. Când moare nespovedit, ca și cum ar muri nebotezat. Ferească Dumnezeu! Numai, Doamne ferește, dacă moare în război, dacă moare accidentat.

- Nu era spovedit din tinerețe.

- De atâta vreme nespovedit? Si cum a putut trăi atât?.

G. - **MAMELE CARE ÎȘI OMOARĂ PRUNCII SE MAI MÂNTUIESC SAU NU?**

- Pentru avorturi, dumnezeieștile Canoane opresc 20 de ani de la Sfânta Împărtășanie, dacă l-a făcut cu voia. Dacă l-a pierdut fără voie, numai doi ani.

- Dar femeile care se feresc să rămână însărcinate, ce canon primesc?

- Care se păzesc să nu facă copii, sunt oprite de Sfânta Împărtășanie nouă ani. Dacă încetează și face canon, îl aduci la doi ani aproape de Sfânta Împărtășanie. Dacă nu, intră la canonul celor care fac avort.

După cum am văzut, comparând Predania Sfinților Părinți și învățăturile Părintelui Cleopa vedem o identitate. Astfel că degeaba este bârfit Părintele Cleopa Ilie că ar fi fără carte sau vreun exagerat sau că ar fi generat vreun cleopism...

Fiindcă a urmat în toate Sfinților Părinți stârnește invidii în mijlocul ortodoksiștilor celor lacși și intelectualiștilor, fiind stârniți de satana care urăște asceza, frica de Dumnezeu, sfiala, pocăința și mai ales pe cei ce nu trec peste hotarul cel veșnic pus de Dumnezeu (numit Sfânta Predanie), dar care au trecut dincolo de hotarul firii, cum a fost și Părintele Cleopa Ilie...

Vedeți dragii mei frați că nici măcar Sfântul Nicodim Aghioritul care îndeamnă cu mii de guri și milioane de mâini la continua Sfântă Împărtășanie, ne oprește nu numai de la o deasă Împărtășanie, dar și de la o unică Împărtășanie fără pregătirea cuvenită (prin Sfânta Spovedanie, post și lucrare lăuntrică de luptă, pe viață și pe moarte, cu patimile)? Vedeți pentru aceasta *Tâlcuirea epistolelor către Corinteni...*, pp. 156-169, *Carte foarte folositoare de suflet: învățătură către duhovnic și povățuire către cel ce se spovedește.*

Sau, poate, mai bine zis, chiar el ne îndeamnă cu multă râvnă la Sfânta cruce personală care este luată (pentru învierea personală) prin pocăința lăuntrică și lupta prin spovedanie înflăcărată (vedeți *Deprinderi duhovnicești, Despre dumnezeiasca împărtășanie cu preacuratele lui Hristos Taine*), în ascultare de duhovnic și prin prezența zilnică la Sfânta Biserică dimineața și seara (vedeți *Hristoitia*), post și rugăciune după Cuvântul lui Hristos:

Ioa 6:53 Și au zis lor Iisus: amin, amin, grădesc vouă. De nu veți mânca trupul Fiului Omului, și nu veți bea sângele lui, nu veți avea viață întru voi. 54 Cela ce mănâncă trupul meu și bea sângele meu, are viață veșnică, și eu îl voi învia pre el în ziua cea de apoi. 55 Că Trupul meu adevărat este mâncare, și Sângele meu adevărat este băutură. 56 Cela ce mănâncă Trupul meu și bea Sângele meu, întru mine petrece, și eu întru el.

Luc 10:16 Cela ce ascultă pre voi, pre mine mă ascultă, și cela ce se leapădă de voi, de mine să leapădă, iar cela ce se leapădă de mine, se leapădă de cela ce m'au trimis pre mine, 17 Și s'au întors cei șaptezeci cu bucurie, zicând: Doamne și dracii se pleacă nouă întru numele tău.

Mat 18:17 Și de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân și vameș. 18 Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în cer. 19 Iarși grăiesc vouă că, dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ în privința unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. 20 Că unde sunt doi sau trei, adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor.

Mat 17:21 Dar acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post.

După cum nici Hristos n-a înviat, nu S-a înălțat pe tronul Sfintei Treimi, nu a trimis Sfântul Duh pentru a preface pâinea și vinul în Trupul și Sângele Său prin rugăciunile preoților Săi fără a muri pe Sfânta Cruce, nici noi nu putem să ne împărtășim fără crucea noastră personală: spovedanie, pocăință, lacrimi, post și rugăciune, toate acestea nu oricum, ci urmându-L pe El, nu odată, ci continuu.

Luc 9:23 Și grăia către toți: oricine va voi să vie după mine, să se lepede de sine și să-și ia crucea sa în toate zilele și să-mi urmeze mie.

**Deci Împărtășanie nu deasă, nu rară ci cu pregătire
înfricoșată
prin post și spovedanie
ori de câte ori ne blagoslovește duhovnicul,
potrivit cu persoana noastră
(cu starea, pregătirea, înțelegerea și contextul ei)**

